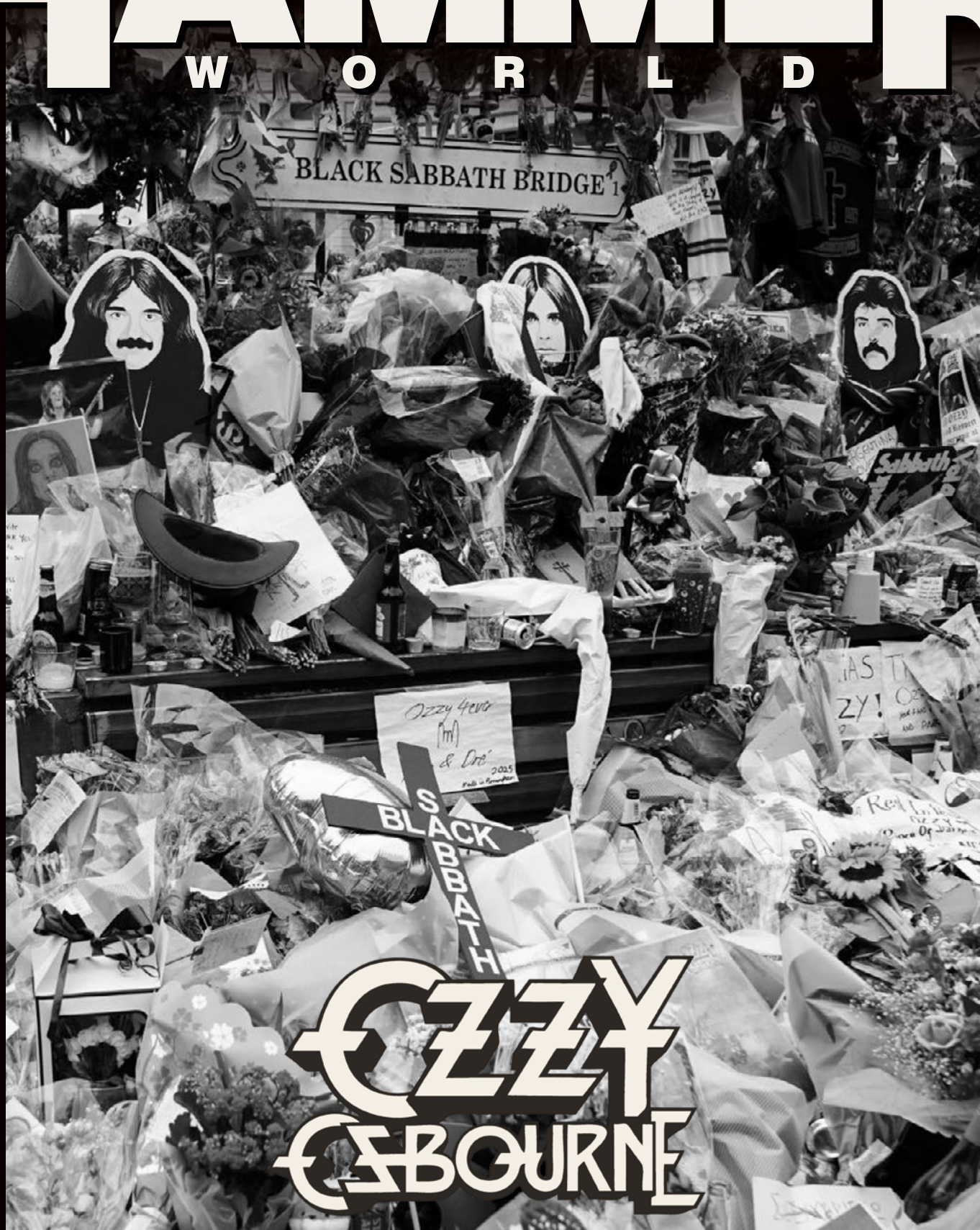

DIGITÁLIS KÜLÖNSZÁM ✕ 2025. AUGUSZTUS

HAMMER

W O R L D

1948–2025

TARTALOM

HAVI METAL	5
OZZY (ÉS ÉN)	6
A BÚCSÚZÁS ÉS A HALÁL	13
PENTAGRAM VAGY KERESZT?	14
OZZY A KÉPERNYŐN	16
A MESTER SMINKKÉSZLETE	19
HANGPRÓBA	21
SOKKOLÓ KORONGOK / EXTRA	22
A TELJES ARCHÍVUM	50
ÉLŐ FÉM	154
MÉDIARADAR	158

HAMMER

ROCKZENEI MAGAZIN METAL & HARD ROCK 1986 óta – Alapítók: Cselőtei László és Lénárd László (†2022) –

Kiadó: Hammerworld Media Entertainment, 1114 Budapest, Fadrusz u. 12., +36 30 952 3550 – Felelős kiadó: Cselőtei László – Örökös, tiszteletbeli főszerkesztő: Lénárd László – Vezető szerkesztő: Cselőtei László laszlo.cselotei@hammerworld.hu – Szerkesztők: Posta János janos.posta@hammerworld.hu, Pintér Miklós miklos.pinter@hammerworld.hu, Zubor Olly (online) zubor.olly@hammerworld.hu – Tervezőszerkesztő: Posta János – Munkatársak: Fejes János, Gáti Viktor, Gyuricza Ferenc, Gyuricza Tamás Marcell, Kánya Ferenc, Kiss Daniella, Kiss Gábor, Milán Péter, Schmidt Péter, Szénégető Richárd, Uzseka Norbert – Fotók: kiadói archívumok – Sales és marketing: Hammerworld Media Entertainment – Hirdetésfelvétel: hirdetes@hammerworld.hu – Irodavezető: Kacsurné Szarka Bianka – Levélcím: Hammerworld, 1114 Budapest, Fadrusz u. 12. E-mail: info@hammerworld.hu – Terjesztés: www.hammerworld.hu és www.laptapir.hu

Copyright: A HammerWorld szókép és embléma a Hammerworld Media Entertainment bejegyzett védjegye. A szókép és embléma, valamint az újságban található minden szöveg, grafika és képanyag felhasználásához a Hammerworld Media Entertainment előzetes, írásbeli engedélye szükséges.

HU ISSN 1589-4088

HANGFOGLALÓ
KÖNYVTÉZSÉGI TÁMOGATÓ PROGRAM

Nemzeti
Kulturális
Alap

A CONCERTO MUSIC BEMUTATJA:

WITCHAMBER

SHADOW OF
INTENT

HUMANITY'S
LAST BREATH

2026. 01. 29.

BUDAPEST ARÉNA

AVOCADOBOOKING

IMPERIGON

CONCERTO MUSIC

TIXA

HAVI METAL

ÍRTA: CSELÓTEI LÁSZLÓ

Ez a július világszerte Ozzy Osbourne-ról, a Black Sabbath legendás énekéről szól. Július 5.: Back To The Beginning – a gigantikus koncert, illetve minifesztivál Birminghamben, amelyen Ozzy és a Sabbath végleg búcsút vett a közönségtől. Július 22.: a váratlan és tragikus fordulat napja, amikor Ozzy itt hagyott minket. És végül július 30.: Ozzy temetésének időpontja.

A júliusi Hammerworld digitális különszámban – a közelgő Back To The Beginning koncertre készülve – a szerkesztőség nagy része már megemlékezett hősünkről. De arra álmunkban sem gondoltunk volna, hogy a fantasztikus sikerült esemény után, amely méltó lezárása volt egy hatalmas életműnek, ilyen gyorsan ennyire tragikus fordulat következik be. Ozzy halálának a híre pillanatok alatt bejárta a világot, rajongók millióit szomorította el és tényleg felrobbantotta az internetet. A 8 (vagy már 9?) milliárd Ozzy-rajongó és -szakértő bolygójává váltunk. De ezt valahol örömmel is mondom. Amikor én kezdtem Black Sabbathot hallgatni (a '70-es évek közepén), akkor alig voltak rajongótársaim. Sem a budai, és nem sokkal később a vidéki értelmiségi körökben sem volt népszerű a Black Sabbath. „Túl kemény – mondták. – Túl metal!” A Led Zeppelin, a Pink Floyd és a Jethro Tull számított menőnek, mert azok egyrészt kevésbé karcosan szólaltak meg, másrészt elvontabb, pszichedelikusabb hangszerelésű dalaik hangulata miatt jobban passzoltak a cigifüstös, vörösboros, éjszakai világmegváltásokhoz.

De ez most már mindegy is. A lényeg, hogy alig telt el fél évszázad és a Black Sabbath, valamint Ozzy zenéje a világ minden tájára eljutott, zenészek generációit inspirálta és rajongók millióit vonzotta magához, megkapta azt az elismerést, szeretetet és tiszteletet, amit mindig is megérdemelt.

Júliusban a szerkesztőség éppen a jól megérdemelt pihenőjét szeretne volna tölteni. De amit a Hammerworldnél immár majdnem négy évtizede csinálunk, azt nagyban a Black Sabbathnak és Ozzynak köszönhetjük. Így hát egyértelmű volt, a magunk módján nekünk is meg kell emlékeznünk a heavy metal talán legnagyobb legendájáról. Úgy gondoltuk, mégis legyen augusztusi különszám, mégpedig egy Ozzy Osbourne/Black Sabbath Special, ahol összegyűjtjük mindazt, amit a 39 éves pályafutásunk alatt a témáról írtunk: interjúkat, lemezkritikákat, koncertismertetőket. Sőt, ami a stúdióalbumokat illeti, részben újra feldolgozzuk az anyagot. Így ebben a kiadványban a történetünk talán legkülönlegesebb Hangpróbáját hoztuk össze. És persze, írtunk új cikkeket is. A teljességre nem törekedhettünk, hiszen akkor sosem készültünk volna el. De megígérem, ha belevágasz az olvasásba, nem fogsz unatkozni.

Ha Black Sabbath- és Ozzy-rajongó vagy, (de ha nem, akkor is) ezt a Hammerworld különszámot egy ideig nem fogod tudni „letenni”.

Ezúttal örökös főszerkesztőnk, elhunyt barátom, a hatalmas Ozzy- és Sabbath-rajongó Lénárd Laci nevében is kívánok jó olvasást, hiszen ebben az anyagban az ő erőfeszítése, teljesítménye is abszolút benne van!

És természetesen köszönöm/köszönjük a Hammerstábnak az áldozatos, időt és energiát nem kímélő munkát! Nélkülük ez a kiadvány nem jöhetett volna létre!

Bár Ozzy már nincs velünk, és a Black Sabbath is letette a lantot, de a zenéjük, a legendájuk örökre velünk marad. **HW**

Cselótei László

vezető szerkesztő
laszlo.cselotei@hammerworld.hu

OSBOURNE

BLA

Without You my favorite
gone accident exist Thank You
Daddy for giving birth to
me I'll stay your son
forever
Love of Daddy

RIP
Zzy

BLACK
RIP

BLACK

A large, dense memorial for a Black Sabbath band member, featuring numerous bouquets of flowers, cutouts of the band members, and handwritten messages. A sign in the foreground reads "BLACK SABBATH" and another says "Rest in peace". The memorial is set up outdoors, with a building visible in the background. The flowers are in various colors, including red, yellow, and white. There are also some small items like a Coca-Cola can and a small figurine. The overall scene is one of a large-scale public display of grief and remembrance.

OZZY ÉS ÉN

TONY IOMMI:

„Egyszerűen nem tudom elhinni! Drága, drága barátom, Ozzy elment, alig pár héttel a Villa Park-i koncertünk után. Ez olyan szívszaggató hír, hogy nem is találom a szavakat. Soha nem lesz még egy olyan, mint ő. Geezer, Bill és én elvesztettük a testvérünket. Gondolataim Sharonnal és az egész Osbourne családdal vannak. Nyugodj békében, Oz.”

GEEZER BUTLER:

„Viszlát, kedves barátom! Köszönöm az elmúlt éveket, nagyon jól szórakoztunk. Négy srác Astonból... Ki hitte volna, mi? Annyira örülök, hogy még egyszer együtt játszhattunk, visszatérve Astonba. Szeretlek.”

BILL WARD:

„Hol találak meg most? Az emlékekben, a kimondatlan ölelésekben, a nem fogadott telefonhívásokban – nem, örökre a szívemben maradsz. Legmélyebb részvétem Sharonnak és az egész családnak. Nyugodj békében! Őszinte részvétem minden rajongónak. Sosem búcsúzunk el. Mindörökké köszönet!”

BÁTKY ZOLTÁN (At Night I Fly):

„Durva időket élünk. Most mennek el azok a legnagyobbak, akiket mindig is alapvetésnek gondoltunk, hiszen jómagam úgy nőttem fel, hogy mióta először meghallottam egy kalózkazettán a Paranoid dalait, mindig is tudtam, hogy van egy Ozzynek. Átmentünk a '70-esekből a '80-asokba, jött a csillogás és a technikás játék, aztán a '90-esekben komorabb lett minden, az új évezred pedig gépies hangzásokat hozott, de Ozzyt mindig a hátán vitte az újabb és újabb metalzenei közeg. A miértje érthető: ez az egyszerű, birminghami srác önmagában nem írt teljes dalokat, még komplett szövegeket sem igazán, de mindenkori társai értették és érezték a varázslatát, azt az eseten, de ugyanakkor fenséges, emberi és mégis emberen túli aurát és azt a mindvégig megmaradó kamaszos kikacsintást, amitől Ozzy Ozzy.”

Ugyanezért máig bármikor vigyorgva hallgatom a korai Sabbath-lemezeket és a klasszikus Ozzykat egyaránt. Bevallom, a legutóbbi néhány lemez már nem taglózott le annyira, de azt még ezeken is éreztem, hogy az öreget ez tartja életben, és meg is hálálta az utolsó pillanatig. Kedvencek? Atyaég, nehéz kérdés. Talán a No Rest

for the Wicked, amin először hallottam Ozzyt szólóban. Aztán a Bark at the Moon, amire Kanadában csodálkoztam rá. A Live and Loud, amit az első igazi zenekarommal hallgattunk rommá egy kocka Ladában. Az a jó a zenében, hogy ma már bármikor meghallgathatok letűnt korokból is hanglenyomatokat, szóval ez a zseniális bohóc is itt marad velem. De azért rossz érzés tudni, hogy ott a távolban, úgy igazán élőben már nincs Ozzynek.”

CSABA ANDRÁS JOE (Mad Robots):

„Ozzy meghalt és vele talán egy régebbi világ egy olyan darabkája távozott ismét, amiből már egyre kevesebb van. A halálhírt követő 1-2 hétben naponta többször is akarva akaratlanul a Hellraiser pörgött nálam egyre növekvő gombóccal a torkomban, hogy aztán meg is könnyezzem a Lemmyvel 'közös' videóklipet, többször is. Valahogy úgy hiteles ezen emberek szájából annak a nótának a szövege, ahogy talán senki máséból. Ozzy nem volt mindennapi vendég nálam, de többször láttam a Black Sabbath élén élőben, meg szólóprodukciójában is. Valahogy úgy volt része az életnek, mint az ember közeli hozzátartozói, mindig is ott voltak melletted, még akkor is, amikor nem figyeltél rájuk, és távozásukkal úgy érzed, kicsit meztelen és védtelen lettél, és semmi nem lesz már ugyanolyan.

A Mad Robots-szal akkora szerencsében volt részünk, hogy a Scream turnén mi nyithattunk a budapesti koncertjünkön. Már szinte el is felejtettük, hogy jelentkeztünk, amikor jött a hívás, hogy minket választottak, amit nem is akartunk elhinni! A legendárium szerint Sharon szereti maga kiválasztani, hogy milyen banda nyisson – ami természetesen lehet, hogy egyáltalán nem így volt –, de mi akkor is így szeretünk rá gondolni :)

A helyszínre érkezve nagyon kedves meglepetésként a backstage öltözőnkben a zenekar logóját kirakták a földre ásványvizes üvegekből. Mondták, hogy nem biztos, hogy lesz időnk beállni, mert a zenekar néha elbélődik a beállítással, ehhez képest tők hamar

végeztek és majd egy órát hagytak nekünk is készülni.

Sajnos hermetikusan el voltunk zárva a zenekartól és Ozzytól, még arra is külön megkérték minket, hogy ha az öltözőjük előtt megyünk el és nyitva az ajtó, akkor se bámuljunk be rajta. Mindenesetre két tag a zenekarból, Gus G és Tommy Clufetos, előjött és végighallgatta néhány számunkat, ami persze nagyon jól esett nekünk. A koncertjük után Ozzyt konkrétan lehozták a színpadról, szinte nem is a saját lábán jött, minden oldalról támogatták, a folyosókon, ahol végigment a lámpát is lekapcsolták, fejét letakarták törülközővel. Szerintem már akkor is a hatalmas lelke és a zene imádata vitte előre. Sajnos személyes találkozót nem kaptunk, de minden szempontból megbecsülést és korrektséget tanúsítottak felénk. Hatalmas megtiszteltetés volt ez számunkra!"

HOLDAMPF GÁBOR (Magma Rise):

„Nálam a Sabbath az Iron Mannel bukkant fel. Tesómnak vettek fel mindenféle rockdalokat a gimis osztálytársai, köztük volt az Iron Man is, amiről nem is tudtam, hogy melyik zenekar játssza, de nagyon tetszett. Ez a '70-es évek közepén volt valamikor, kb. hét-nyolc éves lehettem.

Tizenhárom voltam, amikor a szomszéd fickó, akinek komoly lemezyűteménye volt, felvette nekem az első és a második albumot. Emlékszem egy 90 perces kazettán voltak, na az volt az a pont, ahol egyszer és mindenkorra meghatározóvá vált számomra a zenekar és persze Ozzy is. Azt a kazettát tönkre hallgattam.

Ozzy szóló anyagait is kedveltem, az Ultimate Sinig követtem komolyan, de igazából az ozzys Sabbath volt és jelenleg is az a biztos támpont, az évtizedek során szinte beleivódott az emberbe, élete részévé vált, főként az első hat

album. Természetesen komoly hatásként is jelentkezett zenében, szövegben is később. Nekem Ozzy a Sabbathtal volt egyenlő, az a négyes jelentett egy mindent felülíró képletet és ez nem változott a mai napig sem. Ugyanazzal az érzéssel hallgatom, ugyanazt váltja ki, mint több mint negyven éve. Az egyik holtbiztos pont az életemben.”

MÁNYÁK PÉTER (Angerseed):

„Azt sok zenész, illetve zenekar elmondhatja a világon, hogy sikeres és népszerű, vagy hogy hatással van/volt másokra, de azt, hogy egy teljes zenei családfát indított el egymaga, nos, azt csak nagyon kevesen. Arról már nem is beszélve, hogy a Metal Univerzumnál színesebb, szerteágazóbb, művészebb és kreatívabb zenei virágzás nagy valószínűséggel nem sok található máshol. Ezt az egészet pedig nem másnak köszönhetjük, mint a mindenható Black Sabbathnak, melynek élén az első, legmeghatározóbb korszakuk élén maga a Madman, a Sötétség Hercege, azaz Ozzy Osbourne állt.

Sokkoló volt Ozzy halálhíre (főleg ilyen rövid idővel a búcsúbuli után), ennél már csak a ténylegesen maga mögött hagyott úr a fájóbb. Szinte mindent leírtak már róla, de nem lehet elégszer elmondani, hogy Nélküle és a Sabbath nélkül biztosan nem így történt volna a metal műfajok születése, fejlődése és sorsa. Már csak emiatt is a Zene Elíziumban volna/van a helye. És nemrég egy nagy és fontos korszak minden túlzás nélkül véget ért, egy igen fontos határkőhöz érkezett a szélesebb értelemben vett metalszcéna. Ozzy elment, és vele együtt valami tényleg kiveszett világunkból. A többi nagy ikon is elvitt magával valami nagyon fontosat, de Ozzy és a Sabbath műve és lábnyma miatt az ő halálése taláhaogyan még többet nyom a latban, ez nem is kérdés.

Ozzy finoman szólva sem volt egyszerű eset, sok örült dolgot tett, de a személyisége, a karizmája mindig is szerethetővé tette és ez volt a sikerének a titka is. A hangja igazi 'szeretted, vagy gyűlöled' jellegű volt, valamiért mégis szinte minden metal zsáner rajongója egyként kedvelte őt, és mindent, ami körülvette. Nos, egy ilyen megítélésre valóban születni kell.

Hozzám a későbbi énekesekkel készült Sabbath világa ugyan közelebb áll, de nonszensz örütség lenne kétségbe vonni a felbecsülhetetlen, stílusalkotó és formáló Sabbath (azok a riffek...) és szólólemezeket, melyeket ránk hagyott Ozzy. Ezennel búcsúzom a rock és a metal világának egyik legörültebb és legegységibb karakterétől és hangjától, a színpadok imádnivaló bohócától, akit nagy szerencsémre élőben is volt lehetőségem látni, és akinél szebben talán még senki nem tudott elbúcsúzni...

Jó utat Ozzy, biztos lehetsz benne, hogy sohasem feledünk! Add át üdvözetem Randynek, Diónak, Lemmynek, és minden állócsillagnak, akikkel azóta már biztosan nyomod a régi nagy dalokat.”

NAGY ANDRÁS (Sear Bliss):

„Koromnál fogva nem a Black Sabbath-tal kezdődött a metaltzene iránti rajongásom, noha elég korán beszippantott a műfaj. Csak később fedeztem fel, és értettem meg hogy minden tőlük eredeztethető. A '90-es évek elején például megszállottan követtük az akkor felívelő brit doom/death hullámot. Aztán többen felhívták a figyelmet, hogy mennyi Sabbath-hatás van ezekben a bandákban, különösen a Cathedralban és akkor elkezdtünk mélyebbre ásni. Mondjuk az nem sokat segített, hogy első nekifutásra a Never Say Die! lemezzel próbálkoztam, mert épp az volt meg otthon a bátyámnak, ha jól emlékszem. Mindenesetre Ozzy szőlópályája is hatalmas, de a Black Sabbath mindent megváltoztatott, mindegyik nagyobb hatással bír és rakta le az egész heavy metal alapkövét. Igazi fenomének voltak, Ozzyval az élen. Egyik kedvenc saját ozzys élményem 2010 nyarán volt, épp külföldön éltem és a kedvenc sörözöm teraszán olvastam ki talán minden idők legszórakoztatóbb könyvét, az I am Ozzy-t. Nagyon jól szórakoztam.

Legutóbbi Ozzyval kapcsolatos emlékem pedig az volt, hogy épp a Back to the Beginning búcsúkoncert napján koncerteztünk Lengyelországban, de előtte betértünk a klub mellett található kocsmába, ahol a pultos csaj megkérdezte hogy nincs-e kedvünk a megpartit tartani náluk, ugyanis kihangosítón,

nagy képernyőn lenyomnák az egész streamet. Természetesen reggelig tartó szórakozás lett belőle, átszellemülve néztük a koncertet, aztán épp hogy elvergődtünk a szállodába, már szinte indulhattunk is haza. Onnantól eléggé a hatása alá kerültem és minden nap előkerült valamelyik Ozzy- vagy Sabbath-lemez, sőt szinte az egész azt követő nyaralásomon az szólt, aztán jött a hír, hogy Ozzy nincs többé. Dehogyan nincs... Ő halhatatlan."

KOVÁCS ATTILA PÓKEMBER (Akela):

„Egész biztosan fogok még hányni a zenéjére, pedig imádom minden hangját!

Mint minden rendes embernek, már gyerekkoromban az életem részévé vált ez a csávó. És már akkor is azzal másolták át az Iron Mant az első kazettámra a Master Of Puppets utáni maradék helyre, hogy épp ott találódik fel a Heavy Metal. (Amíg egy egész spéci legókatalógust nem sikerült elcserélni egy Metal Hammerre, addig csak 'hevimetál') Azóta majdnem minden nap hallottam a hangját: ott volt a jó bulikban, énekelt útközben, szólt a turnébuszban, afterpartikon – mindig – ugyanúgy, ahogy ezután is. Ha valaki, akkor az is ő volt, aki megmutatta nekünk, hogyan lehet valaki úgy is példakép, hogy elb*s*z dolgokat. Vagy ha példakép nem is, de hogy hiteles volt, az nehezen kérdőjelezhető meg.

Évtizedek óta alapvetés: a Black Sabbathtal történelmet írtak, és ez az

egész a szemünk előtt játszódott le! A sors kegye, és alighanem egy nagy adag szerencse is kellett, de egy kerek életművet kaphattunk tőle, amiből bármi megszólal valahol, nem csak a dalokat hallom, azonnal érezni azt a hangulatot is, ami annyira... Ozzy. Zenerajongóként is hatalmas veszteség a halála, és szörnyű lehet most a családjának...

Alighanem elégedetten távozott, és tényleg le a kalappal: végigment az úton, megcsinálta!"

PAKSI ENDRE (Ossian):

„Eltávozott egy újabb Legenda, zenei világom egyik meghatározó alakja, rettenetes szomorúság fogott el a hírre.

Annak idején, amikor elindultam felfedezni a Rockzene csodálatos világát. Komjáthy Gyuri bácsi műsorai hihetetlen színfoltként ragyogtak ebben a rettentő szürkeségben, a mai napig hálás vagyok érte neki. Elmondhatatlanul sokat adtak nekem, egy olyan világot nyitottak ki a számomra, amely a legtöbbet adta és adja a mai napig az életemben. A legjobb műsora a Beat kedvelőinek, amely az akkorra már idejtmúlt címe ellenére a hetvenes évek legmenőbb nyugati rocklemezeit sugározta, szinte a megjelenésükkel egy időben! Az ócska MK-25-ös kazettás magnómmal számtalan remek albumot így vettem fel először. Persze, azóta már mind megvannak CD-n és bakeliten is. Nála hallottam először Ozzy első szólólemezt, amitől teljesen lehidál-

tam. Akkoriban esténként jókat léggitároztam a nagy böhöm néprádiónk előtt, alaposan megküldve a hangerőt! A korai Black Sabbath-Deep Purple-Uriah Heep--Led Zeppelin világot a szomszédunkban lakó idősebb srác szalagos magnóján hallottam először és rettenetesen megfogott.

Tudom fura lesz hallani, de ezeket a nagyszerű zenészeket fényképen csak évekkel később láttam, nálam már akkor is a ZENE volt a lényeg. Ozzy az Ossian indulásakor különösen nagy példakép volt számomra, ahogyan a Black Sabbath után zseniálisan újraépítette az életét. Az első három szólólemeze, amelyeken hidat épített a Hard Rock, a Heavy Metal és a Beatles alapú zenék között, a mai napig etalon nálam. De a mai napig imádom Iommi és Randy Rhoads gitározását, Geezer Butler és Bob Daisley basszusjátékát is. Csodákat alkottak Ozzyval és én ezért örökké hálás leszek. Nyugodj békében, drága Ozzy!!!"

RUDÁN JOE:

„Gyerekkorom első nagy metalélménye a Black Sabbath Sabotage albumához kötődik. A Magyar Rádióban volt egy műsor A beat kedvelőinek címmel, ahol a műsorvezető, Komjáthy Gyuri bácsi leadta a legújabb rockzenei albumokat. Akkor még nagyon kicsi, éppen tízéves lehettem. Máig emlékszem, a nagymamámnál voltam nyári szüneten. Egy Sokol típusú rádión szóltak nála a műsorok. Nem nagyon szerette, ha az esti órákban zenét hallgatok, így aztán mindig becsempésztem a paplan alá, hogy ő és a papa ne hallják! Na, az egyik nap a Sabotage album került sorra. Gyuri bácsi mindig bementa magyarul a dalcímeket, még ma is emlékszem, hogyan fordította ezeket: Rész az égen (Hole in the Sky), a Világmindenség szimptomája (Symptom Of The Universe)!

Szerencsém volt, mert az egyik haverom, aki két évvel idősebb volt nálam, felvette kazettás magnóra. Na, én ezt másoltam át, természetesen Komjáthy Gyuri bácsi dumájával együtt. Úgy él bennem az egész, mintha ma történt volna! Még most is tiszta libabőr vagyok! Ahogy a Symptom Of The Universe riffje előzakatolt a Sokol rádióból! Ilyen van?! Soha azelőtt nem hallottam még csak hasonlót sem. Persze, a rádióban néha lejátszották a Deep Purple-től a Highway Start vagy a Fireballt, de az a keménység, amit a Sabbath produkált teljesen lenyűgözött. Onnantól kezdtem kazetára gyűjtögetni a hasonló albumokat. Visszamenőleg begyűjtöttem az összes Sabbath-nagylemezt. De az is tetszett, ami a Sabotage után jelent

meg. A Technical Ecstasyn volt rajta a She's Gone és a Dirty Women. Bár sokan mondták, hogy az utolsó, '70-es években felvett anyag, a Never Say Die! már nem hasított annyira, de én azt is nagyon szerettem.

Sajnáltam, amikor kiderült, hogy Ozzy kiválik a zenekarból. Aztán a '80-as évek elején az első három szólóalbum szintén tetszett. Az olyan nóták, mint a Mr. Crowley például. Volt az az érdekes dupla koncertlemez, a Speak Of The Devil, ahol Brad Gillis gitározott és csak Black Sabbath-dalokat játszottak. Na, akkor kicsit megzavarodtam, hogy most akkor hogy is van ez? Végül kiderült, a Diary Of A Madman album turnéján adtak néhány olyan koncertet, ahol kizárólag Sabbath-dalok hangzottak el. Ezt vették fel és jelent meg a dupla koncertalbum. Ezek után viszont elvesztettem a fonalat, ami az újabb Ozzy-szólóalbumokat illeti, nem követtem az újabb megjelenéseket. Élőben a Sabbath The End turnéján láttam őt az Arénában.

Tizenhat évesen a Paranoid az első két dal között volt, amit a suliban alakult zenekarral eljátszottunk. Olyan kezdő banda nem létezett, aki ne nyomta volna a Paranoidot. Később bevettük a programba a Symptom Of The Universe-t is.

Ozzyt a legnagyobbak között tartom számon. Nem énekel úgy, mint Ronnie James Dio, de akkor mi van?! Abszolút elismerem a munkásságát. A halála hatalmas érvágás a szakmának, de végülis 76 éves volt és ennyi idős korban ez már benne van a pakliban. Nem szívesen mondom ilyet, de hát nem élünk örökké. Nagyon becsülendő szerintem, ahogy felkészült az utolsó koncertre, feltuningolta magát. Szerintem érezte, hogy már nem igazán lesz újabb lehetőség színpadra állni. Méltó módon búcsúzott a közönségtől, ennél szebben aligha lehetett volna."

SZABÓ DÁNIEL (Divided, Mind's Mirrors):

„Kicsit olyan nap volt nekem 2025. július 22., mint az átlag brit alattvalónak 2022. szeptember 8. – egész eddigi életem úgy telt el, hogy Ozzy Osbourne ott volt a térképen, akár A Sötétség Hercegeként a színpadokon, amikor pedig épp nem a lemez–turné körforgást nyomta, akkor a tévéképernyőkön az Osbournes családfőjeként. Úgy jelent nekem sokat az ő figurája, hogy a hangjáért, a lemezeiért kimondottan sosem rajongtam, viszont rettentően tiszteltem azt, amit a Black Sabbath alapítójaként a heavy metal műfaj megteremtéséért és felszínén maradásáért tett, illetve aztán azért különösen, amilyen komolyan vette az ismeretlen

tehetségek felemelését a szólókarrierje során. Randy Rhoads, Jake E. Lee, Zakk Wylde, Joe Holmes, Rudy Sarzo, Mike Inez, Phil Soussan, Robert Trujillo, Tommy Aldridge, Randy Castillo, Deen Castronovo, Tommy Clufetos, csak hogy a mellette az ismeretlenségből (vagy a megrekedt karrieréből) kinőve stíluskereső stárokra, vagy csak a helyüket bárhol, bármilyen stílusban megálló betonbiztos sessionzenészekké váló arcok közül felülsek pár nevet.

A Sabbathnak hozzám mindig is inkább az Ozzy utáni korszakai álltak igazán közel, de amit az első hat lemezén a zenekar letett az asztalra, az konkrétan a műfaj annyi különböző irányzatának adott és ad táptalajt a mai napig, amekkora hatással talán egyik más, hetvenes évekbeli hard rock zenekar sem volt a rockzenére. Sem a legnagyobb stárok számító, mindig is erősen a blues és a folk hatásaiból dolgozó Led Zeppelin, sem a kompozíciós és játéktechnikai szempontból a kortársak nagyjához képest erősen földönkívüli jegyeket mutató Deep Purple, sem pedig az epikus történetmesélés nagymestereinek számító Uriah Heep nem tudott annyira zsigerien ösztönből, sötétben és azonnal ható módon fogalmazni, mint Ozzy Osbourne, Tony Iommi, Geezer Butler és Bill Ward szedett-vetett birminghami bandája.

Kellett idő, mire ráéreztem a korai Sabbath zsenialitására, emlékszem, még a 2000-es évek elején egy Hatások cikkben került elő a Vol.4., és gimis koromban a szülői lemezgyűjteményben is mostoha sorsú Paranoid mellé annak hatására kezdtem el beszerezni az Ozzy-korszak lemezeit, amihez a forrás a Békés Megyei Könyvtár zenei részlege volt, ahol volt lehetőség kazetára másoltatni albumokat. A mostoha sorsát pedig annak köszönhettem a Paranoid, hogy édesapám, aki meglehetősen elitista módon tudott időnként közölni a zenéhez, mindig elég lesajnálóan nyilatkozott a Sabbathról, sosem mulasztva el ezzel párhuzamosan magasztalni a Deep Purple és a korabeli angol progresszív bandák technikai fölényét – aztán persze idővel már csak daczból is bömböltettem a lemezt, amin találtam bőven kedvenceket, legyen szó a két legikonikusabb dalról a címadó és az Iron Man képében, de nekem a korai Sabbath egyik magnum opusa erről a lemezeről a War Pigs, a másik nagy favorit pedig az Electric Funeral, amit az Iced Earth Tribute To The Gods feldolgozáslemezén fedeztem fel újra, mikor már évek óta nem került elő a Paranoid.

Alaposan bepótolva aztán az addig elmulasztott zenei élményeket, rá kellett jönnöm, hogy messze túlmútatott a Sabbath az okkult témák és az ólomsúlyú, vészjósló riffeken, amit

a felületes hallgató leszűrhet elsőre, a negyedik lemeztől kezdve hol jobban, hol kevésbé jól elszült kísérletek közt rejlenek komoly gyöngyszemek (Who Are You?, Johnny Blade, Junior's Eyes, Air Dance, Supertzar vagy a Megalomania) még ha nem is lettek közmegegyezéssel slágerek, érdemes nyitott füllel rámenni akkor is, ha esetleg valakiben érthető előítélettel viseltet a késői ozzys Sabbath-lemezek iránt.

A másik olyan Ozzyhoz kapcsolható momentum, ami örökre beégett, szintén a 2000-es évek elejére tehető. Szekeres Tamás gitársulijában órák előtt és után leginkább két DVD ment rendszeresen, a Whitesnake Live In The Still Of The Nightja, és mellette a Live At Budokan Ozzytől, a gitározásra éhes tanoncsereg pedig leesett állal nézte Zakk Wylde akkor még bőven félisteni alakját a színpadon, ahogy a hősies pózok mellett az összes jó hangot módszeresen kifacsarja a Les Paulból, miközben a Főnök örült vigyorba torzult arccal locsolja az első sort a vödörrel jellegzetes totyogó mozgásával.

A Back To The Beginning gálájánál méltóbb, egyben szívszorítóbb búcsút el sem tudnék képzelni ennek az embernek, aki több, mint ötven éven át élte, lélegezte a rockzenét, és annak ellenére, hogy kezdetben a saját és a szakma prominens képviselői leginkább lesajnálták, képes volt megmutatni, hogy kitartással, kreativitással és vízióval hogyan lehet a létező összes odds ellen nagyot nyerni. Nyugodj békében Ozzy, csapassátok odaát Lemmyvel és a két Randyvel, a túlvilági buli július 22. óta elképzelhetetlen szintet lépett." **HW**

BIRMINGHAM

2025. JÚLIUS 30.

Birmingham városa július 30-án búcsúzott el Ozzy Osbourne-tól. A gyászmenet áthaladt a városon, és egy rövid szertartás erejéig megállt a Black Sabbath padnál, hogy a rajongók is elbúcsúzhassanak.

Egy fekete járművekből álló konvoj szállította a családot és Ozzy Osbourne koporsóját az utcákon felsorakozott embertömeg között. Néhányan még a villanyoszlopokra is felmáshztak, hogy jobban lássanak – és tiszteletüket tegyék. Miután elhaladtak a birminghami O'Neill's mellett, egy motoros felvezető menet és a helyi fúvószenekar, a Bostin Brass is csatlakozott a konvojhoz.

A Bostin Brass tagjai fekete nadrágban és fehér zakóban vonultak, a hátukon Ozzy neve szerepelt. Két ikonikus Ozzy-dalt adtak elő, miközben végigvonultak az utcákon. Először az Iron Man csendült fel, amelyben egy jazzes középrész is helyet kapott. Később, amikor a család tagjai megérkeztek a Black Sabbath padhoz, már a Crazy Train hangjával köszöntötték őket.

Az egyik járműben egy lilás árnyalatú koporsó, a pad körül virágok és rajongók által hozott emléktárgyak. A közelben egy jól látható poszter függött, amelyen Ozzy képe mellett ez állt: „Forever – Birmingham Will Always Love You” (Örökké – Birmingham mindig szeretni fog téged).

A családtagok kiszálltak a járműből: először a könnyekkel küszködő Jack Osbourne, majd Kelly Osbourne, aki apjához hasonló szemüveget viselt, és segített Sharon Osbourne-nak kiszállni. „Ozzy, Ozzy, Ozzy, Oi, Oi, Oi!” kiáltások hallatszottak a tömegből, miközben a család megérkezett a padhoz, és Jack, Kelly, Louis, Aimee és Sharon is fekete rózsákat helyeztek a növekvő virágkoszorúhoz.

A család tagjai egymást ölelve, meghatottan emlékeztek. Jelen volt a Slipknot zenekar tagja, Sid Wilson is, aki Kelly fiát, Sidneyt, vagyis Ozzy unokáját tartotta a karjában. A család ezután a közönség felé fordult, miközben a tömeg egyre hangosabban ünnepelte őket.

Bár néhány rock- és metalzenész jelezte részvételi szándékát a temetésen, a gyászmeneten csak a közvetlen családtagok vettek részt.

Ahogy a család visszatért a járművekhez, a tömeg „Thank you, Ozzy” skandálással búcsúzott, amit újabb „Ozzy! Ozzy! Ozzy!” bekiabálások követtek, és felcsendült a jól ismert futballrigmus, az „Olé, Olé, Olé!” is, utalva arra, hogy Ozzy nagy focirajongó volt.

Amikor a járművek elindultak a zártkörű temetés helyszíné felé, a Bostin Brass ismét belekezdett a Crazy Train dallamaiba...

A BÚCSÚZÁS ÉS A HALÁL

Ozzy július 5-én még (a lehetőségekhez képest) ereje teljében énekelte végig az öt dalos szettet saját szóló-csapatával, majd utána újabb négy nótát a Black Sabbath élén. A hangja erőteljes volt, folyamatosan kommunikált a közönséggel. Aztán alig több, mint két héttel később érkezett a hír: „Ozzy elhunyt”. Van-e összefüggés az elképesztő zenei pályafutás lezárása és az azt követően gyorsan bekövetkező halál között? Dr. Szabó Zsuzsa klinikai szakpszichológussal, pszichoterapeutával és change management tanácsadóval beszélgettünk.

SZÖVEG: CSELŐTEI LÁSZLÓ · FOTÓ: BELVÁROSI ORVOSI CENTRUM

A beszélgetéseinkből tudom, hogy ön ismeri a Black Sabbath együttes munkásságát és az aktuális híreket is olvasta. Tudjuk, hogy Ozzy nagyon készült a július 5-i Back To The Beginning elnevezésű búcsúkoncertjére, ami rendkívül sikeresen le is zajlott. Azonban mindössze tizenhét nappal később, váratlanul meghalt. Gyakran hallani olyan esetekről, amikor valaki nyugdíjba vonul, vagy kénytelen búcsút venni attól a tevékenységtől, amely addig értelmet és célt adott az életének – és nem sokkal ezután a szervezet is feladja a küzdelmet, bekövetkezik a halál. Valóban létezik-e ez a jelenség és ha igen, mi rá a magyarázat?

„Ismerem a Black Sabbath zenéjét, és Ozzy Osbourne történetét is követtem az évek során – elég, ha csak arra gondolunk, hogy a világsajtó szinte folyamatosan foglalkozott vele, így nehéz is lett volna elkerülni a róla szóló híreket.

Talán érdemes azzal kezdeni, hogy ösztönösen hajlamosak vagyunk szimbolikus jelentéseket tulajdonítani különféle történeteknek – ezek ugyanis kapaszkodóként szolgálnak, segítenek értelmet adni annak, ami elsőre felfoghatatlannak tűnik. Mindeközben számos olyan jelenség létezik, amely nem magyarázható szintiszta tudományos leírással vagy matematikai képlettel. A legtöbb ember hallott már olyan történeteket – ha máshonnan nem is, saját családjából vagy ismerősi köréből –, amikor valaki mintha megvárt volna egy jelentős eseményt, mielőtt eltávozott: az unoka érettségijét, a gyerek hazatérését, egy házassági évfordulót, egy utolsó látogatást. Ezeket a pillanatokat nehéz pusztán véletlenként kezelni, mert túl sokszor ismétlődnek ahhoz, hogy ne tűnjenek már-már törvényszerűnek. Természetesen

nem a hirtelen és tragikus halálesetekről beszélek, hanem azokról a finom, lassú lecsengésekről, amikor úgy érezzük: valaki el tudott búcsúzni.

Ozzy búcsúkoncertjével kapcsolatban már előzetesen is lehetett tudni, hogy különleges alkalomról van szó. Ugyanakkor azt se feledjük, hogy az ő esetében már több ilyen 'utolsó koncert' is volt, így érthető, ha az ember fenntartásokkal kezeli ezeket a teátrális bejelentéseket. De az kétségtelen, hogy Ozzy egy egészen klasszikus rockstár pályát futott be: szegény munkáscsaládból indult, akárcsak a Beatles tagjai, és néhány, zenélni alig tudó fiatal társaságában valami egészen újat, ösztönöset hozott létre, amely végül világsikerhez vezetett. A Black Sabbath volt az a zenekar, amely meghatározta az egész életét és művészi identitását, és ez a koncert most valóban egy korszak végét jelentette.

Ozzy egész pályafutása során a végletek embere volt, aki mindig extrém módon élt, és ehhez képest mégis figyelemre méltó kort ért meg. Az utóbbi években már nyíltan lehetett tudni, hogy súlyos betegséggel küzd, így ez a fellépés még hangsúlyosabbá vált: ha ő maga valódi búcsúként tekintett rá, akkor szinte lehetetlen nem ennek látni. Talán pontosan tudta, hogy nem lesz képes még egyszer így összeszedni magát és színpadra állni. Úgy fejezte be, ahogyan sok zenész szeretné: egy méltó produkcióval, amely nem igényel magyarázatot, nem szükséges hozzátenni, hogy 'ahhoz képest'."

Tehát kimondhatjuk, hogy valóban létezik az a jelenség, amikor minden energia ott és akkor sűrűsödik össze, amikor az illető eléri a számára fontos, vágyott célt – és mivel az addigi törekvés értelme megszűnik, a szervezet rövid időn belül feladja a küzdelmet?

„Igen, különösen akkor, ha az a szervezet már hosszú időn keresztül küzdött – és köztudott, hogy Ozzy éveken át tartós, komoly betegséggel élt együtt. Ez a koncert mintha egy utolsó nagy erőfeszítés lett volna számára – egy végső elhatározás, hogy még egyszer színpadra áll. Úgy tűnik, hogy mindaz, ami ezután következett volna, már nem bírt számára valódi jelentőséggel. Tudjuk, hogy ott volt a családja, gyerekei, unokái is, de mégsem tűnik túlzó gondolatnak, hogy ha valaki ilyen tisztán, kerek egészként le tud zárni egy életszakaszt, azzal együtt voltaképpen az életét is lezárja. Súlyos betegeknél sokszor megfigyelhető, hogy bizonyos álmok beteljesítéséért még mindig küzdenek, aztán egyszer csak elérkezik a pillanat, amikor már nem akarnak tovább próbálkozni."

Ebből azért az tűnik ki, hogy a lelki állapot, a gondolataink és érzéseink rendkívüli módon hatnak a testünk fizikai állapotára.

„Abszolút! Erre még a hétköznapi nyelvben is van találó kifejezés – például »belülről emésztette fel«. Lehet ez akár a léhat, szomorúság, kilátástalanság vagy épp a céltalanság érzése. Sokszor előfordul, hogy valakin külső szemmel nézve nem látszik betegség, mégis egyszer csak elfogy belőle az élet. De az ellenkezőjére is bőven akad példa: amikor hirtelen, extrém helyzetben az ember energiái megsokszorozódnak, például valaki egy balesetben az autó alá szorult gyereket úgy szabadítja ki, hogy a saját kezével emeli fel a járművet – miközben semmilyen racionális magyarázat nincs arra, hogyan volt képes rá."

A doktornő praxisában is volt olyan eset, amikor világosan érzékelhető volt, hogy a páciens fizikailag egészséges, mégis látszott rajta: feladta?

„Igen, sőt, olyan is volt, amikor egyértelműen érződött, hogy az illetőnek – szó szerint – már nincs életkedve, és nem sokkal később elhunyt. A boncolás viszont semmilyen konkrét halálokot nem mutatott ki."

Tulajdonképpen az ember – ha valóban így dönt – képes pusztán az elméje erejével leállítani a saját szervezetének működését?

„Az biztos, hogy a pszichés és a testi állapot szoros szinergiában létezik egymással. Ezt írja le a pszichoszomatikus kifejezés is, ami azt jelenti: a testi tünetek mögött lelki eredetű okok húzódnak. Mindannyian tapasztaltuk már, hogy stresszes helyzetben megfájdul a fejük, begörcsöl a gyomruk, vagy kapkodva vesszük a levegőt – noha nincs agydaganatunk, gyomorfekélyünk vagy tüdőrákunk, mégis, a test olyan tüneteket produkál, mintha ezek valamelyike állna fenn. Ugyanakkor a testi betegségek is hatnak a lélekre: szorongást, félelmet, akár depressziót válthatnak ki. A test és a lélek elválaszthatatlanul összefonódik – ezt ma már nem lehet kétségbe vonni." **HW**

PENTAGRAM VAGY KERESZT?

A BLACK SABBATH ÉS SÁTÁNISTA MÍTOSZÁNAK EREDETE

„A Black Sabbath tagjai az Ördöggel cimborálnak! A dalaikban a Sátánt emlegetik, a koncertjeiken sötét témákról, öngyilkosságról énekelnek! Óvakodjatok a Gonosztól!” Ilyen és hasonló szalag-címekkel borzolták az emberek idegeit a '70-es évek már akkor is szenzációhajhász újságírói világszerte egy-egy album megjelenése vagy koncertturné indulása alkalmából. Vajon mégis honnan ered a mítosz? A Black Sabbath tagjai valóban az Ördöggel cimboráltak? Fejes János vallástörténészt kértük meg, hogy járjon utána.

SZÖVEG: FEJES JÁNOS · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

HOL IS KEZDJÜK?

Néhány évvel ezelőtt a híres londoni Tate Gallery egyedülálló kiállítást rendezett William Blake, a 18-19. századi Anglia egyik legfontosabb, látomásos költőjének, festőjének, polihisztorának hagyatékából. Ahogy a főleg bibliai, újszövetségi és főként a Jelenések Könyvének szentelt képek között sétáltam, megragadta a fületem egy hetvenes hölgy és férje beszélgetése a The Great Red Dragon and the Beast from the Sea című képet nézve:

- Ez nagyon heavy metal, igaz?
- Igen, olyan Black Sabbath-os.

William Blake: *The Great Red Dragon and the Beast from the Sea* (1805)

Végigtekintve a teljes Black Sabbath diszkográfia lemezből, természetesen nagyon kevés olyan, kifejezetten apokaliptikus vagy démoni képpel találkozhatunk (leszámítva a Black Sabbath, a Sabbath Bloody Sabbath és a Born Again borítót) amelyek ezt a fenti beszélgetést alátámaszthatták volna, mégis a klasszikus, Ozzy Osbourne nevével is fémjelzett korszakban a Black Sabbathra és magára Ozzyra is rákerült a 'sátánista' jelző. Történt ez úgy, hogy a zenekar tagsága soha nem életetett semmilyen okkult praktikát vagy elméletet interjúban vagy másként nyilvánosan,

és a zenekar dalszövegeiben is inkább a viszolygás és a rettegés olvasható ki a gonosz erőkkkel szemben (lásd ennek legelső példáját a banda első lemezén), mintsem bármiféle szimpátia. Sőt, kevés olyan heavy metal zenészt ismertünk Ozzyt kívül, aki a „God bless you all!” formulával zárta volna a koncertjei. Mégis honnan ered akkor ez a címke? Miért gondolhatja bárki, hogy a zenetörténet első heavy metal zenekara azonnal a sátánizmus úttörője is egyben?

AZOK A FORRONGÓ '60-AS ÉVEK ÉS A SÁTÁN

Ahhoz, hogy ezt megértsük nem is magával a zenekarral szükséges foglalkoznunk, hanem egy kicsit meg kell próbálnunk megérteni az 1960-as évek eszméletörténeti átalakulásait. Ahelyett, hogy száraz tények tömegével untatnám most kedves olvasómat vagy türelmét túlfeszíteném inkább csak címszavakban sorolom fel azt a rengeteg tényezőt, amelyek az úgynevezett ellenkultúra (counterculture) kialakulásához vezettek. Ez az elsősorban az angolszász világban gyökerező, de végül világméretűvé duzzadó társadalmi jelenség az elsődleges válasz a második világháború után kibontakozó globalizáció, a holokauszt által okozott sokk, a hidegháború, az amerikai polgárháború mozgalom, az 1968-as európai diáklázadások és a második indokínai (vietnámi) háború által is vetett hullámokra.

Rengeteg tényező van jelen tehát a '60-as években, amelynek nyomokban az '50-es évek beat mozgalma (Jack Kerouac és Allen Ginsberg irodalma) is megágyaz, amely megnyitotta az utat a felé, hogy a világ és a valóság plurálisan legyen értelmezhető, beengedve az Európán és a nyugati világon kívüli hatások tömkelegét is, kezdve Kelet-Ázsia vallásaitól és filozófiáitól egészen a kereszténységet megelőző, újpogány mozgalmak megjelenéséig. A bevett keresztény

egyházak a szekularizáció (állam és egyház szétválasztása) a francia forradalom (1789) óta tartó programja hatására zsugorodni látszanak és az általuk hagyott őrbe a fent említett hatások is igyekeztek benyomulni.

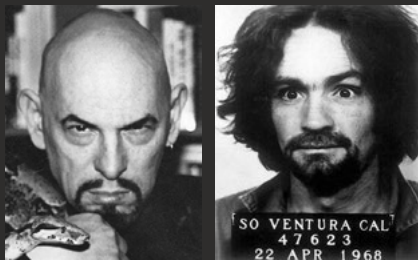
A Woodstock fesztivál plakátja és egyik legikonikusabb fényképe (1969)

Mindezeket a különféle hatásokat legjellemzőbben az amerikai hippimozgalom gyűjtötte maga köré, kivonulva a korábbi társadalmi rendből valami újat, valami sajátot építve. A '60-as években így gombamód kezdtek el szaporodni az úgynevezett 'Új Vallási Mozgalmak' és New Age kultuszok, amelyek tetemes része tudatosan igyekezett szakítani a korábbi társadalmi renddel és konformizmussal, új értékeket keresve (nagyon jellemző példa lehet a különféle alternatív életmódokat propagáló közösségeknek, a jóganak, keverék vallásoknak a jelenléte és az asztrológia, valamint az ezotéria új térnyerése).

Rengeteg különféle vadhajítás is megjelent természetesen, amelyek közül Amerikában számunkra a két legfontosabb az 1966-ban bejegyzett Church of Satan, Anton Szandor LaVey atesita(!) vallási csoportja, amely görbe tükröt kívánt állítani a kereszténység felé, ezzel természetesen az erre érzékeny körök körében végletes felháborodást keltve.

A '60-as évek végének ún. 'sátáni pánikját' a Charles Manson által szervezett hippi jellegű kármatikus csoport 1969 augusztusában elkövetett bestiális bűncse-

lekményei (Tate–LaBianca gyilkosságok) is fokozták, amelyek magát az egész hippimozgalmat is sikeresen befekettítették, és egy lapra helyezték minden olyan destruktív szektával és csoporttal, amellyel kíváncsian lehetett innentől kezdve a képlékeny életkorban lévő fiatalok szüleit és rajtuk keresztül az egész társadalmat riogatni.

Anton Szandor LaVey, a Church of Satan (1966) alapítója és Charles Manson rabosítási fényképe (1969)

EGY AMERIKAI ELŐZMÉNY

Az említett, a '60-as évtized végét beárnyékoló sátáni pánik idején jelent meg a chicagói Coven zenekar első lemeze, a *Witchcraft Destroys Minds & Reaps Souls*, mondhatnánk akár azt is, hogy a lehető legrosszabbkor. A protometalnak, occult rocknak, acid rocknak és pszichedelikus rocknak is nevezett Coven (a koven a boszorkányok gyülekezetének megnevezése az angolszász világban) albuma ugyanis tulajdonképpen előzetesen felmutat minden olyan klisé, amely a későbbiekben, főleg a '80-as évektől kezdve kötelező eleme a polgárpukkasztásra törekedni igyekvő metal zenekarok számára. Ennek megfelelően koponyák, rituális beállítási fényképek, a fekete és a vörös intenzív alkalmazása, sőt a metal villa egyik első dokumentált megjelenése a kifejezetten sötét, ezoterikus, hogy azt ne mondjam sátánista hangulat fokozását szolgálja. A dalszövegek is a később klisévé váló démonidézés, boszorkányszombatok, a gonosz erővel való cimborálás körül forogtak.

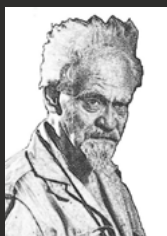
Coven: *Witchcraft Destroys Minds & Reaps Souls* (1969, Mercury)

Az album 1969. június 15-én jelenik meg, majd nem sokkal a Tate–LaBianca gyilkosságok után (1969. augusztus 9–10.) le is került az üzletek polcra. Külön érdekesség, hogy az album nyitódalának a címe Black Sabbath, amely csupán alaki egyezés, mégis egy olyan előzetes hívószó, amely a Black Sabbath megítélésére is hatással volt.

ANGLIA, BOSZORKÁNYOK, FEKETE MISÉK ÉS NYAKBAN LÓGÓ KERESZTEK

Az amerikai események mellett Angliában is hasonló folyamatokkal találkozunk. Másfél évtizeddel a Black Sabbath megalapítása előtt, 1954-ben Gerald Gardner, amatőr antropológus és régész új vallási csoport népszerűsítésébe kezdett bele, amely nem más, mint a Wicca. A Wicca az újpogány boszorkánymozgalmak egyik legismertebbje, amely a '60-as és '70-es években érte el népszerűsége egyik csúcspontját. A Wicca hatására vált világszinten ismertté a koven, mint a boszorkányok csoportjának megnevezése, és titkos gyűléseik, a boszorkányszombatok (witches' sabbath, amely egyébként egy 17. századi eredetű kifejezés).

Majdnem egy évtizeddel később megjelenik a Boris Karloff (James Whale 1931-es *Frankenstein* filmjének szörnyetege) nevével is reklámozott Black Sabbath olasz horror antológia (1963.). Ehhez társul továbbá az ún. British Blues Boom, amely során a pszichedelikus és progresszív rockhoz képest jóval súlyosabb hangzású blues zene kezdett az évtized során az egyik uralkodó műfajjá válni.

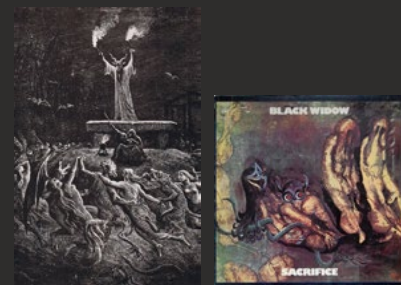

Gerald Gardner és Black Sabbath (1963, rend. Mario Brava)

Ezzel el is jutunk 1968-ba, amikor is Birminghamben megalakul az Earth nevű blues-rock zenekar. Mivel egy másik, már felívelő karrierű zenekar is ezen a néven alkot, a '63-as horror antológia abszurdításában rejlő misztikumra hivatkozva felveszik a Black Sabbath nevet, majd 1970-ben kiadják híres első albumukat a névadó első dallal, amely sötét atmoszférájára és szövege segíti megágyazni a későbbi reputációnak is.

A külső tényezőket fokozza a Black Widow, szintén angol rockbanda szintén 1970-es *Sacrifice* lemeze, amely megint csak alámerült az okkult és sátáni témákban (is), így a hasonló névbeli hangzás, az amerikai előzmények és a boszorkánysághoz való allúziószerű kötődés lefektette azokat az alapokat, amelyeket a sajtó már úgy kaphatott fel, mint az amerikai sátáni pánik angliai folytatását.

Gustave Doré: *Boszorkányszombat* (1880) és *Black Widow: Sacrifice* (1970, CBS)

A helyzetet, ha lehet tovább súlyosbította az Ozzy édesapja által esztergált keresztek, amelyeket a zenekar a fellépések és reklámfotózások során is viselni kezdett a kezdetektől. Ezek a keresztek apotropaitikus, vagyis bajelhárító szereppel rendelkeztek a zenekar életében, hiszen e korai boszorkányos miliőben több ízben is kaptak felkérést, hogy kőköröknél, kovenek meghívására zenéljenek, amitől elzárkóztak. Erre, Geezer Butler visszaemlékezései alapján, reakcióként átkokat szórtak rájuk, ami ellen kívántak tehát a keresztekkel védekezni. Ne feledjük, hogy egy olyan évtizedben vagyunk, ahol a hasonló jelenségek nem csak mindennaposak de olyannyira újszerűek is, hogy még nem alakult ki bármiféle társadalmi konszenzus körülöttük. Természetesen, ha szennzációhajhász módon tekintünk a zenekarra, akkor a nyakukban viselt keresztek csak és kizárólag polgárpukkasztásból és az intézményesített vallás(ok) kicsúfolása céljából használhatja egy, a boszorkánysághoz köthető névvel rendelkező zenekar.

Vagyis az, hogy több mint 50 évvel a Black Sabbath megalakulása és első lemeze kiadása óta az a szinte Mandela-effektus szerű benyomásunk a zenekar munkásságáról, hogy a Sátánnal cimborálnak, csupán csak a megelőző körülmények és a '60-as évek végének forrongó eszméi és vallási kereteinek és természetesen a bulvármédia terméke. A '80-as évek thrash és első hullámos black metaljáig kell várnia a metalszintérnek ahhoz, hogy a sátánizmus akár játékként akár csak image-ként megjelenjen, és a '90-es évek norvég és svéd black metaljára van szükség ahhoz, hogy komolyan is meg tudjon tapadni. **HW**

A szerző vallástörténész, esztéta, az irodalom- és kultúratudományok doktora, több mint 15 éve foglalkozik a vallások, mítoszok és a popkultúra, főként a metazene kapcsolatával. Doktori dolgozatát 2018-ban védte meg The Reception of Biblical and Mythological Patterns in the Lyrics of Extreme Metal Music címmel a PPKE BTK-n. 2020 óta óraadója is alma materének, ahol politika és popkultúra metszéspontjainál illetve vallástudománnyal foglalkozó kurzusokat tart. 2019 óta blogot, 2021 óta pedig tematikus Instagram feedet szerkeszt.

OZZY A KÉPERNYŐN

KÁOSZ, KARIZMA ÉS KATARTIKUS PILLANATOK!

Amikor Ozzy Osbourne belépett a nappalinkba, egy új arcát mutatta meg. Zenei pályája mellett televíziós jelenléte is hozzájárult ahhoz, hogy generációk ismerjék és szeressék – még azok is, akik a zenéjét, vagy a Black Sabbath klasszikus dalait soha nem hallották. Több sorozat is készült vele, gyakorlatilag mind sikerrel futott. Nem azért, mert egy tökéletes család volt a képernyőn – épp ellenkezőleg: emberiek, őszinték és kaotikusak voltak, mint mi mindannyian, de az egész mögött ott volt az ember, aki túlélte a rock'n'rollt, és megmutatta, hogy a Sötétség Hercege is képes nevetni és szeretni.

SZÖVEG: KÁNYA FERENC • FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

A televíziós szereplés alapgondolata Sharontól (Sharon Osbourne, Ozzy felesége és menedzser) származik. Ő kereste meg az MTV-t az ötlettel, amire persze lecsaptak, és még 2002-ben beköltöztek a kamerák a család házába és elkezdődhetett a The Osbournes, azaz Az Osbourne család. Akkoriban indultak nálunk is az első klasszikus valóságshow-k, de ez a sorozat messze túlmutatott azokon és valóban egy új korszakot nyitott a televíziózásban. Ez volt a celebrealityk Szent Grálja, a formátum, amit később rengetegen utánóztak. Ozzy, Sharon, Kelly és Jack mindennapjai négy évadon keresztül, 2005-ig voltak képernyőn és a sorozat hatalmas siker lett: az első évad epizódjai például átlagosan 5 millió nézőt vonzottak, ami Ozzyt új közönség előtt is ismertté tette, a család tagjai pedig popkulturális ikonokká váltak.

Ozzy a show indulása előtti esztendőben adta ki Down to Earth albumát, aminek nem volt olyan zajos a sikere, mint mondjuk a No More Tearsnek, de platina lett, ráadásul a The Osbournes révén Ozzy új közönséget nyert, és a lemez is tovább élt a reflektorfényben. „Nem bánom, hogy megcsínáltuk, de soha nem csinálnám újra. – nyilatkozta később Ozzy. – Nem attól félek, hogy elveszítem a rajongóimat, hanem attól, hogy elveszítem az eszemet.”

Nem tervezett több valóságshow-t, viszont egy ideje foglalkoztatta egy életrajzi könyv gondolata. Ez 2008-ban kezdett körvonalazódni. Mivel diszlexia miatt nem tudott hagyományos módon írni, a könyv interjú alapon készült, a szintén brit származású és családjával szintén Los Angelesben élő Chris Ayres újságíró segítségével. Ozzy mesélt, a sztorikat pedig Ayres rögzítette

és szerkesztette. A cél nem egy szépirodalmi életrajz volt, hanem egy nyers, kaotikus, személyes, őszinte és szórakoztató - egyszerűen: ozzys - visszatekintés.

Az *I Am Ozzy* (Én, Ozzy) 2010-ben jelent meg, ezekkel a szavakkal kezdődik: „*Azt mondták, sosem fogom megírni ezt a könyvet. Hát tessék – itt van.*” A könyv sikerén felbuzdulva Ayres közreműködésével még ugyanabban az évben két magazin felkérését is elvállalt két rovat vezetésével: a Dr. Ozzy és az Ask Dr. Ozzy cirka másfél évig futottak az amerikai Rolling Stone és a brit The Sunday Times hasábjain. Ezekben Ozzy szokatlan módon életvezetési tanácsokat adott sokszor humoros, néha meglepően bölcs válaszokkal az olvasói kérdésekre – egészségről, életmódról, párkapcsolatokról, drogokról, betegségekről, a túlélésről és az életről. Ez a szerepvállalás megint egy – mondhatni - ismeretlen Ozzyt mutatott a kulisszák mögött. A rovatok legjobb kérdéseiből és válaszaiból Ayres újabb Ozzy-könyvet szerkesztett, ami *Trust me, I'm Dr. Ozzy* (Bízz bennem, én vagyok Dr. Ozzy) 2011 őszén jelent meg.

A The Osbournes befejezése után több mint egy évtizeddel, 2016-ban – Ozzy 'szabad akaratából', de valószínűleg Sharon hathatós közbenjárásával – mégiscsak elindult egy újabb tévés munka. Az *Ozzy & Jack's World Detour*, azaz Ozzy & Jack kalandos világkerülője címmel

a History Channelen futott utazós dokumentumsorozat ötlete Jacktől származik. Ozzy és fia ebben a három évad hosszú szériában történelmi és kultikus helységeket látogattak meg. Ozzy itt ismét új oldalát mutatta meg: aktív, kíváncsi, tanulni vágyó utazóként jelenik meg, aki humorral és nosztalgiával tekint a világra. A hangsúly már nem a káoszon és a botrányokon volt - de néha azért elgurult a gyógyszer apa és fia részéről is. Több epizódot láttam ebből, mint a The Osbournesből, azt hiszem jobban is szerettem.

Rengeteg helyszínen jártak, megnézték például Roswellben az állítólagos UFO-beccsapódási helyet, a Stonehenge-t, Tokióban tradicionális japán tetoválást készíttettek, az Evergladesben pitonra vadásztak, New Orleansban egy kísértetházban aludtak, Alaszkában hóviharba kerültek, Memphisben a Sun Studiosban az 'ördögi zene' legendájának jártak utána, de voltak úrtáborban, kecskejógán, készült Ozzy-csikiszobor, méregerős chilimixokat kóstoltak, bányában robantottak, sőt, tankot és marsjárót is vezetett Ozzy. Nem csak izgalmas, de mozgalmas is volt Ozzy számára ez a 2016-2018 közötti időszak, hiszen az évadok epizódjainak forgatásával felváltva zajlott a Black Sabbath The End Tour búcsútúrnéja, néhány fesztiválos szóló-fellépése, valamint a No More Tours 2 körút, amit végül egészségi problémái miatt megszakított.

A World Detour után Jack nem hagyta abba abba a televíziózást, és a paranormális nyomozó Katrina Weidmannal egy másik utazó realitást készített. A Portals to Hell címmel 3 évadot megért sorozatban kísértetjárta helyeket vizsgáltak. Már a World Detour néhány epizódjában tetten lehetett érní a paranormális felé fordulást, Ozzy elutasítását és Jack fogékonyágát a téma irányában.

2020-ban – miután Ozzy kiadta érett korszakának egyik legfantasztikusabb albumát, az Ordinary

Mant – elindult egy új reality, a The Osbournes Want to Believe, azaz Az Osbourne család hinni akar, ami szintén Jack másora. A család dinamikája, de főként Ozzy szkepticizmusa tökéletes alapot adott egy szórakoztató, mégis informatív műsorhoz. A formátumot úgy találták ki, hogy Ozzy karaktere továbbra is domináns legyen. Ehhez a szellemi frissessége még adott volt, de előrehaladott Parkinson-kórja miatt mozgása már korlátozottabb, tehát egy 'statikus' show készült.

A helyszín ismét az Osbourne-ház nappalija. Lámpák lekapcsolva. Jack mutatja a para videókat, Ozzy és Sharon pedig egy kanapén ülve kommentálják – gyakran szarkasztikusan vagy meglepetten, sajátos humorral – és persze szókimondó stílusban, olykor-olykor még Sharon asszony is elengedte magát. A Travel Channelen ment ez a műsor, talán még idén is mentek epizódok, főleg késő este. Két évad készült, egy hosszabb és egy rövidebb, 2021-ben lett vége. Az ismétléseket is megnéztem, amikor csak tehettem. A paranormális témák engem is mindig érdekeltek, Jack nagyon jó videókat válogatott össze, és ezeket Ozzy véleményezi a maga lényegretörőségével, hol egy-két szkeptikus szóval (pl. „Ez f*szág!”), hol meg egy-egy rövid sztorival. Ezt nekem találták ki. Imádtam! Megnéztem eredetiben is, meg szinkronnal is. Az egyik epizódnál az fordult meg a fejemben, hogy a szinkront hozó Galambos Péter hangját (Wesley Snipest, Vin Dieselt vagy Dwayne Johnst szinkronizálta leggyakrabban) is nagyon szeretem, de mekkora, mennyire hiteles lett volna Ozzy Tahi József hangjával például! Hátborzongató...

A The Osbournes Want to Believe után Ozzy elkészített még egy nagyszerű albumot, a 2022-ben megjelent Patient Number 9-t, de újabb tévésorozatot nem vállalt már, elsősorban egészségi állapota miatt. A munka mind fizikailag, minf mentálisan nagyon megterhelő volt már a számára és a család közösen úgy döntött, hogy nem lesz több show. 2023-ban a turnézástól is visszavonult, viszont a következő évben egy utolsó műsor, a The Osbournes: Home for the Holidays még elkészült vele.

2024. december 20-án a CBS adta a The Osbournes búcsúzó ünnepi különkiadását. Ez egy nosztalgikus hangulatú epizód, amelyben Ozzy már egy trónon ülve szerepelt. A formátum a régi The Osbournes-hangulatot idézte, de már sokkal visszafogottabb formában.

Ozzy a sorozatokban nem volt tökéletes, nem volt hős, és nem is mindig volt józan. Nem csak a kaosz

királya és a szarkasztikus bölcsesség mestere volt, bár legtöbbször ezt várták el tőle. Nekem is van számos kedvencen az ikonikus mondásai közül. Például a híres buborék-incidens az első évadban, amikor Sharon buborékágyút akart bevetni látványelemként egy koncerten, amire Ozzy így reagált: „Buborékok?! Ne már, Sharon! Én vagyok a kib*szott Ozzy Osbourne, a kib*szott Sötétség Hercege! Gonosz! Gonosz! Mi olyan kib*szott gonosz egy nagy rakás buborékban?” Vagy Sharonról általában: „A feleségem, Sharon a főnök. Mindannyian tőle függünk mindenben, még én is. Olyan vagyok, mint a majom a zongorán. Én ugrálok, ő játsza a dallamot.” Amikor Jack lelkesen fel akart mászni egy kilátópontra a World Detourban: „Biztos, hogy nem mászom fel oda. Rocksztár vagyok, nem hegyi kecske.” Vagy ahogy egy megszállotról készült videót kommentál a The Osbournes Want to Believe egy epizódjában, röviden indokolva, hogy őt miért nem szállta meg soha egy sem: „A démonoknak jobb dolguk is van, mint engem zaklatni.”

A legfontosabb mondatokat viszont, amire nem sokan számítottak egy műsorban, aminek a főszereplője Ozzy, soha nem a Sötétség Hercege mondta ki, hanem John Osbourne, a háklis, morgós vénember, aki sebezhető, szerethető, vicces és őszinte – „A gyerekeim látták belőlem a legrosszabbat. De azt is látták, ahogy újra talpra állok.” „A világ tele van csodákkal, csak néha túl fáradt vagyok, hogy észrevegyem őket.” „A szeretet és a humor az egyetlen dolog, ami megvéd minket a sötétségtől – akár a világban, akár bennünk.” **HW**

A mester sminkkészlete

Szemceruza és körömlakk?! Elnézést, de ez nem a Glamour magazin! Hogyan kerül egy rockzenei témájú lap hasábjaira egy szépségápolással kapcsolatos írás? Talán fel sem tűnik a rajongóknak, de Ozzy mindig is előszeretettel használt szépségipari eszközöket az imidzse megteremtéséhez. Ha jól megnézzük a fotóit, gyakran feketére kihúzott szemmel, fekete körömlakkal kifestve állt a színpadra vagy a kamerák elé. Nem csoda, ha megkereste őt egy birminghami cég, hogy dolgozzanak együtt. Így jött létre 2025-ben az Ozzy X Jolie Beauty brand, amelynek a termékeit viszik, mint a cukrot!

SZÖVEG: CSELŐTEI LÁSZÓ · FOTÓ: JOLIE BEAUTY

amikor megtudtam, hogy együtt tudunk majd dolgozni! Elképesztő megtiszteltetés ez számomra! Hatalmas Black Sabbath- és Ozzy-rajongó vagyok, büszke arra, hogy mindannyian Birminghamet nevezhetjük szülővárosunknak. Fantasztikus érzés, hogy mi, egy pici, mondhatjuk, underground vállalkozás kaptunk lehetőséget a közös munkára és bizonyításra! Nem tudok mást mondani, mint hogy ez nekem egy igazi, megvalósult álom!"

Ozzynak nem ez az első együttműködése a szépségiparral. Még 2022-ben debütált egy másik szépségkolekcióval, amelyet egyszerűen csak Ozzy Osbourne Collection néven dobtak piacra. Akkor a Rock And Roll Beauty design csapatával és a Global Merchandising márkalicenszekkel foglalkozó cég közös erőfeszítéseinek köszönhetően jelent meg egy 21 darabos szett, amely többek között egy 14 színárnyalatot tartalmazó sminkkészletet is tartalmazott Ozzy Bat Palette elnevezéssel. A dobozok denevér és koporsó alakúak voltak, a színeket pedig Ozzy leghíresebb dalairól, (köztük a Crazy Train, Zombie Stomp és Iron Man) keresztelték el. A dobozok tartalmaztak gyertyákat a rock nagy szellemeinek megidézésére, tetoválás-matricákat (természetesen az Ozzy testen látható mintákkal), sötét, fém hatású ajakrúzsokat, kozmetikai felszereléseket és egy gót fazonú tükröt.

A Jolie Beauty készletei sem kevésbé látványosak, itt is megjelennek a jellegzetes attribútumok, a denevér, valamint a klasszikus Ozzy-logó.

A rock'n'roll színpadnak mindig is része volt a sokkolás, megbotránkoztatás, polgárpukkasztás. A zenészek előszeretettel viseltek és viselnek látványos, az utcai viselettől eltérő ruhákat és természetesen más módon is igyekeznek kitűnni a tömegből, például festik magukat. A trend már a '70-es években szárba szökken az olyan zenekaroknál köszönhetően, mint a brit Rolling Stones vagy a tengerentúli New York Dolls, Aerosmith, Kiss és sorolhatnánk. Egyes zenei vonulatoknál szinte kötelező a smink, az arcfestés. Gondoljunk csak bele, a '80-as években a glam bandák ezrei építették a karrierjüket a csajos imidzsre. De a '90-es évek gót mozgalmában is jelentős szerepet töltöttek be a sötét smink, nem beszélve a nőiesnek nem nevezhető black metal műfajról.

Nos, csak sejteni lehet, hogy nem személyesen Ozzy volt az, akinek kipattant a fejéből, hogy saját sminkkészlete legyen. Mindenesetre július elején, még a Back To The Beginning koncert előtt érkezett a hír, hogy Ozzy összeállt a Jolie Beautyval, egy

birminghami, szépségápolási termékeket gyártó és forgalmazó céggel, amelyet 2017-ben alapított Jolie Cashmore azzal a szándékkal, hogy az alternatív szcénának kínáljon termékeket. A cél az volt, hogy Ozzyval egy limitált szériás, önálló kollekciót kreáljon.

Jolie meghatódottan nyilatkozott az együttműködésről: „Hatalmas megtiszteltetés, hogy Ozzy és a csapata minket választott együttműködő partneréül. Többek között azért is nagy szó ez, mert mi egy kis, független cég és márka vagyunk. Másrészt azért, mert közös az otthonunk, Birmingham városa. Ez a kollaboráció annak a hatásnak a megtestesülése, amelyet Ozzy gyakorolt a világ gótikus és alternatív közösségeire. Együtt az ő globális, zenére és a zenei divatra gyakorolt hatásának, valamint kreativitásának ünneplése.

Most végre előbújt a denevér a barlangjából! – tette hozzá mosolyogva, de könnyekkel a szemében. – Magam is alig hiszem el ezt az egészet! Sok időbe telt összehozni az együttműködést, de sikerült. Még most is megkönyyezem a pillanatot,

ROCK
103.9 FM
BEMUTATJA

ALSÓÖRS

TÁBOR FESTIVÁL

AUG.
27-30.

AUGUSZTUS 27. SZERDA

MOBILMÁNIA
VIKIDÁL GYULÁVAL

DEÁK BILL GYULA

Kalapács

Moby Dick

AWS

INKA

ROCKSTAR MUT-KAD

AUGUSZTUS 28. CSÜTÖRTÖK

DYNAZTY

EDDY

LEANDER

AURORA

Sinle Sinle

Zorall
+ SZENDREY ZSOLT
"SZASZA"

BLUES
COMPANY

AUGUSZTUS 29. PÉNTEK

LERPI

OSSIAN

DEPRESSZIÓ

Lord

RÓMEÓ
VERZIK
30

JUNKIES

DAKOTA

DON GATTO

AUGUSZTUS 30. SZOMBAT

CLaWFiNger

TANKCSAPDA

ROAD

Pokolgép

mudfield

DOWN FOR
WHATEVER

FISH!

PHOENIX RT

ÉS MÉG MÁSOK...

TABORFESTIVAL.HU

HANGPRÓBA

Cselőtei László Gáti Viktor Gyuricza Ferenc Kánya Ferenc Kiss Daniella Kiss Gábor Pintér Miklós Schmidt Péter Szénégető Richárd Uzseka Norbert Zubor Olyi

 BLACK SABBATH Black Sabbath (1970)	12,64	13	13	12	12	13	13	13	13	13	13	11
 PARANOID Black Sabbath (1970)	12,64	12	13	13	11	13	13	13	12	13	13	13
 MASTER OF REALITY Black Sabbath (1971)	12,45	12	13	13	11	13	13	13	12	13	13	11
 SABBATH BLOODY SABBATH Black Sabbath (1973)	11,91	13	12	13	11	12	13	7	13	13	13	11
 VOL. 4 Black Sabbath (1972)	11,91	13	11	13	9	12	13	12	12	13	13	10
 BLIZZARD OF OZZ Ozzy Osbourne (1980)	11,73	13	12	13	10	13	13	7	12	12	13	11
 NO MORE TEARS Ozzy Osbourne (1991)	11,45	7	12	13	13	12	13	8	11	13	13	11
 BARK AT THE MOON Ozzy Osbourne (1983)	11,36	11	11	13	11	11	13	7	13	13	12	10
 OZZMOSIS Ozzy Osbourne (1995)	11,18	10	11	12	13	10	11	10	11	11	12	12
 THE ULTIMATE SIN Ozzy Osbourne (1986)	11,09	13	9	13	13	11	13	10	11	10	11	8
 SABOTAGE Black Sabbath (1975)	11,00	12	11	13	10	11	13	6	10	12	13	10
 DIARY OF A MADMAN Ozzy Osbourne (1981)	10,91	12	12	13	8	12	13	8	11	11	12	8
 NO REST FOR THE WICKED Ozzy Osbourne (1988)	10,64	8	10	13	11	11	13	7	12	12	11	9
 DOWN TO EARTH Ozzy Osbourne (2001)	10,45	8	9	11	11	9	13	9	12	13	9	11
 PATIENT NUMBER 9 Ozzy Osbourne (2022)	10,09	9	8	10	10	11	13	7	11	12	9	11
 SCREAM Ozzy Osbourne (2010)	10,09	9	8	11	12	8	13	7	11	13	9	10
 TECHNICAL ECSTASY Black Sabbath (1976)	9,73	11	7	12	8	10	13	6	13	9	10	8
 13 Black Sabbath (2013)	9,55	6	10	8	9	11	10	8	12	10	9	12
 NEVER SAY DIE! Black Sabbath (1978)	9,45	11	9	10	9	10	12	7	9	10	9	8
 BLACK RAIN Ozzy Osbourne (2007)	9,18	5	8	10	9	10	12	7	9	13	8	10
 ORDINARY MAN Ozzy Osbourne (2020)	9,09	9	7	9	11	11	10	6	9	11	8	9
 UNDER COVER Ozzy Osbourne (2005)	8,27	10	8	9	8	8	10	5	8	10	9	6

BLACK SABBATH

BLACK SABBATH / 1970

KIADÓ: VERTIGO

ÍRTA: KÁNYA FERENC / 2015

1970-et írunk. A hippikultúra hanyatlóban, a társadalmi feszültségek fokozódnak, a fiatal generáció kiábrándult. A '60-as évek hippie forradalma békét, szeretetet és szabadságot hirdetett, de már Woodstock, a mozgalom szimbolikus tetőpontja után egyre többen jöttek rá, hogy ez sem képes valódi társadalmi változást hozni. A drog-problémák, az erőszakos tüntetések és a mozgalom kereskedelmi kizárása miatt az eredeti eszmék eltorzultak, az évtized forradalmi lendülete után pedig sokan úgy érezték, hogy semmi sem változott: a rendszer maradt, a háborúk folytatódnak, a társadalmi igazságtalanság és a politikai korrupció egyre inkább elhatalmasodik. Nyilvánvaló volt, hogy ez a társadalmi elégedetlenség a zenében is meg fog jelenni, amire a rajongói igény is megmutatkozott: a családostól fiatalok új identitást kerestek. Már nem akartak idomulni a társadalomhoz, inkább szembe mentek a normákkal. A világ nekik már nem szép, hanem félelmetes.

Érezte-e ezt vagy sem az a fiatal birminghami pszichedelikus blues négyes, amely '68 óta Earth néven muzsikált a helyi klubokban - nem tudjuk. Az viszont tény, hogy a zenéjük egyre egy keményebb, sötétebb hangzás felé tartott, szövegeik pedig a virágos álomból a sötét képzeletbe okkult, misztikus, baljós, lovecrafti témákkal. Amikor '69 nyarán kiderült, hogy van egy másik brit Earth zenekar is, a nevüket is sötétebbre változtatták: egy '63-as Boris Karloff horror után a Black Sabbath nevet kezdték használni. A megszólalásuk újszerű volt, ennek kialakulását tulajdonképpen a gitárosuk kézsérülése okozta. A balkezes Tonynak a jobb kezén két ujjperce hiányzott. Hogy gitározni tudjon, maga készített fogó ujjvégeket, és lágyabb húrokat is használt, így könnyebben fogta le a hangokat, de a precíz játék lassan ment neki. Erősen torzított, felharmonikusokban és középfrekvenciákban gazdag, nyers, sötét soundot választott magának. A könnyebb fogás miatt gyakran egyszerűsített akkordokat játszott, főleg kvinteket. Tudatosan használta az amerikai jazzben és bluesban natív tritónust, az „ördögi hangközt”

hogy diszsonanciájával feszültséget teremtsen a zenében. Így alakult ki az az új hangzás és új zene, amivel a már Black Sabbath név alatt muzsikáló banda később stílust teremtett.

Ez sem a semmiből jött. Olyan előképei, illetve rokonai voltak ennek a zenének, mint a Cream Politicianje, a Zep Dazed and Confusedje vagy az Iron Butterfly Filled

With Fearje például, de a névváltás idején megírt Black Sabbath hoz-

zájuk képest maga a gonoszság.

Ugyanakkor a Varázslat, a Kezdet, a Bölcsök Köve. A dal,

ami olyan reakciót váltott ki a közönségből, hogy a zenekar

rájött: valami igazán különlegeset alkottak. A banda útjának

akkori egyengetője, Jim Simpson elintézte, hogy egy frissen indult

brit kiadó, a Vertigo A&R-je is meghallgassa őket. A kiadó embere ugyanazt

a különlegességet érezte, mint a zenekar, így '69 szeptemberében megkötötték a szerződés,

és néhány héten belül az első Black Sabbath album felvételei is megtörténtek. Erre mind-

össze 12 órája volt a csapatnak, ezért „élőben”, azaz a stúdióban együtt játszva vették fel a

dalokat olyan szakemberek segítségével, mint Rodger Bain vagy Tom Allom. Allom találta ki a

címadó dal viharos-harangos intróját, Bainről pedig azt mondták, jó hogy ott volt, de nem

szólt bele semmibe. Fontos szerepet játszottak a Sabbath első három lemezének elkészítésé-

„Mindennek az eredője. A megjelenésekor még nem lehetett tudni, hogy tetszik-e majd bárkinek is, annyira radikális és újszerű volt. A kritika nem is szerette, de az emberek igen. Kiderült, örökérvényű klasszikus született. Pedig nem egy könnyen emészthető slágergyűjtemény. Ráadásul egy nap (mindössze 12 óra) alatt vették fel. Nincs kérdés, nincs szó.”

– Cselőtei László / 13

„A mai napig fel nem foghatom, hogy volt képes a Sabbath ezzel az ön- és műfajdefinícióval dallal nyitni a (hivatalos) karrierjét? A Black Sabbath minden bizonnyal a legnagyobb hatású tétel a metal világában, és a valaha írt tíz legfontosabb és legtekélyesebb metal szerzemény egyike. A többi nótá – különösen az N.I.B. – pedig alig marad el jelentőségben és kiválóságban.”

– Gáti Viktor / 13

„Mindennek az alapja, a kiindulási pont, az origó. Talán sosem született ennél fontosabb lemez a metal történelmében.”

– Kiss Gábor / 13

„Három hónappal az utolsó Beatles-sorlemez, a Let It Be előtt jelent meg: a Black Sabbath sorsszerűen vette át a stafétatöböt John Lennonéktól, akik először szegtek meg a játékszabályokat a zenében – hogy aztán Ozzy Osbourne-ék újra megváltoztassanak mindent. Örök rejtély marad, hogy Tony Iommi honnan varázsolta elő azokat a riffeket, amikhez még csak hasonlókat sem hallhatott korábban az univerzum! Kedvenc dal: N.I.B.”

– Pintér Miklós / 13

„A legendás Sabbath-debüt, amivel minden elkezdődött. A mai füllel is súlyos megfogalmazású dalok, az alkalmasint ördöggel cimboráló szövegvilág és a nyomasztó borító hármassága valami egészen mást kínál, mint amit a flower power korszak előadóiól megszokhattak a közönség. Egy újfajta zenei látásmód origója lett ez az album – ami nem melleleg az első hangtól az utolsóig úgy tökéletes, ahogy van. Ösztönös mestermű, aminek a jelentőségét nem lehet eléggé kihangsúlyozni.”

– Schmidt Péter / 13

ben, később a Judas Priest több meghatározó albumán is dolgoztak.

1970-et írunk. Február 13., péntek. Ezen a baljós napon jelent meg a banda Black Sabbath címre keresztelt bemutatkozó lemeze, ami kritikai oldalról vegyes fogadtatásban részesült. Volt, aki egyszerűen „zajos rockként” kategorizálta, de Cream utánérzésnek is titulálták a zenekart, míg mások sátánizmustól tartva elutasították őket. Néhány korabeli kritikus szerint a lemez nyers és kiforratlan, mások számára túlzottan deprimáló, szembemegy a hippikorszak „béke és szeretet” mentalitásával. A pozitív kritikák az úttörő hangzást, az őszinte nyersséget, Iommi sajátos gitárjátékát és Ozzy különleges hangját emelték ki. A lemez hat hétig volt a brit Albums Chart Top 10-ében, amit a Simon & Garfunkel, a Rolling Stones és a Led Zeppelin vezetett azidőtájt – és ez nagyon szép eredmény egy fiatal csapat bemutatkozó albumától. Valódi jelentősége azonban még egy ideig rejtve maradt.

A Heavy Metal alapköve – így hivatkozunk ma erre az albumra. A dalok közül talán csak a címadó tétel feleltethető meg ennek a státusnak. A Black Sabbath valóban egy súlyos, sötét, nyomasztó darab, mind a zenét, mind a szöveget tekintve. Mint egy vintage fekete-fehér horrorfilm hangszereken előadva. Én magam is miatta, általa kedveltem meg ezt a lemezt, jóval a megjelenése után.

Az album többi tételében a riffközpontúság és a blues-eredetű struktúrák arányosabban osztoznak a pszichedelikus, progresszív és jazz hatásokkal. Ezeknek a daloknak a világa színesebb, fényesebb. Helyenként mayall meg hendrixi hangulatok jellemzik őket, de vitathatatlanul frissek, különösen az N.I.B. és a Behind the Wall of Sleep.

Két feldolgozás is felkerült a nagylemezre. Az egyik egy amerikai pszich-rock csapat, a Crow Evil Woman dala, a másik az Aynsley Dunbar Retaliation nevű brit bluesbanda Warning című száma, mindkettő a fiatal Sabbath saját blues-értelmezésében szólal meg. Az albumot két kislemez vezette fel. Az

elsőn a Crow feldolgozás és egy Earth korszakos nóta, a Wicked World, a másodikon a The Wizard és az Evil Woman. Egyik sem ért el listás sikert, ami nagyjából azt mutatja, hogy a lemezvásárlók számára nem ezek a sötét pszich-blues dalok, nem a csábító romlás, a sötét mágia ritmusa, az improvizatív örület volt igazán vonzó, hanem a címadó a maga drámai és baljós jeleneteivel, a misztikus, démoni találkozás, a hangokból megformálódó félelem és bizonytalanság – amit és ahogy korábban senkitől nem hallhattak még a titkon erre éhes fülek.

A Heavy Metal alapköve – így hivatkozunk ma erre az albumra. Az a helyzet azonban, hogy ez a kifejezés akkoriban még friss és formálódó volt, 1970-ban nem is használták még zenével kapcsolatban. A Paranoidra sem, ami ma minden idők egyik legfontosabb heavy metal albuma. Ennek sikere után értékelődött újra a debütáló lemez is, ami nélkül ma nem létezne a műfaj, holott a Black Sabbath még nem volt a mai értelemben vett heavy metal, „csak” egy zenei földrengést idézett elő, ahogyan egymásra csúsztak benne a blues-rock és a pszich-rock közetlemezei, és felgyűrődött valami új, egy sötét szikla, amire aztán egy egész műfaj épült. A Black Sabbath nem csak egy album. Egy mérőöldkő. Egy korszakhatár a rockzene történetében. ■

„Nincs mit mondani. A kezdet kezdete. Egyszerűen zseniális.”
– Szénegető Richárd / 13

„Címadó és NIB, mekkora klasz-szikusok már! A B. S. nótától máig hideg lel. De meg még a szájharmónikás, dorombos meg blues hatású nóták is nagyon adják. És basszus, az megvan, hogy a Sleeping Village számít így az első folk metal nótának?! Hát doromb is van benne!”
– Uzseka Norbert / 13

„Az ősröbbanás. Nem tudok rá ennél jobb, frappánsabb meghatározást. Egy merőben új zenei stílus és egy teljesen új organikus hangzás kezdete. Amit a Black Sabbath, a Deep Purple és a Led Zeppelin véghezvitt a ’70-es évek elején, az nemcsak forradalmasította a zenét, de évtizedekre ki is jelölte az utat. Ez a nagylemez a maga kiforratlanságával együtt is minden idők egyik legfontosabb albuma.”
– Gyuricza Ferenc / 12

„A Varázslat, a Kezdet, a Bölcsék Köve, ami heavy metallá változtatta mindazt, amit zenei (vagy nem zenei) hatásként az alkotó muzikusok magukba szívtak korábban. Hátborzongató!”
– Kánya Ferenc / 12

„Nagyon durva, hogy nem is éltem még az album keletkezésénél... Az emberek pedig nem is ismerték a metal fogalmát... Am a Sabbathnak köszönhetően kénytelenek voltak szép lassan megismerkedni vele. Á, a címadó daltól még most is libabőrös leszek...”
– Zubor Olly / 11

PARANOID

BLACK SABBATH / 1970

KIADÓ: CASTLE

ÍRTA: CSELÓTEI LÁSZLÓ / 1998

Az album, amely megváltoztatta a világtörténelmet. Kissé túlzásnak tűnő kijelentés, pedig igaz. Ha ez az album nem születik meg, akkor ma másképp fest a világ zenei stílustérképe. Ha nincs a Paranoid nóta, minden heavy metal dal ősatya, akkor ma talán egyetlen zenekar sem nyomtatja ugyanúgy zakatoló riffjét a torzított gitáron.

A négy birminghami fiatal, Tony Iommi gitáros, Ozzy Osbourne énekes, Geezer Butler basszusgitáros és Bill Ward dobos 1970-ben másodszor veselkedett neki, hogy albumot vegyen fel. Az első, Black Sabbath című művet sikerült néhány óra alatt felrántani és erre sem szántak sokkal több időt. Mégis történelmet csináltak vele. Az anyagot indító War Pigs monumentális, több, mint hét perces mű, amely immár majd harminc éve nem hiányzik egyetlen Black Sabbath- vagy Ozzy-koncertről sem. Utána jön minden idők legalapvetőbb metalnótája, a Paranoid. Valószínűleg maga Tony Iommi sem érti még ma sem, miként tudta ezt a hihetetlenül egyszerű, mégis zseniális riffet megalkotni! (Minden gitáros nyugodtan bevallhatja, hogy ez volt az egyik első téma a Deep Purple Smoke On The Water-jének riffje mellett, amelyet először próbált meg eljátszani a szólógitáron!) A teljesen egyedi hangszerelésű, pszichedelikus lírai, a Planet Caravan ringató dallamaira füves fiatalok nemzedékei

szálltak előszeretettel. A dalra a mai tizenéves metalosok is emlékezhetnek, hiszen a Pantera feldolgozta és egy zseniális, komputergrafikával elkészített klipet is alkotott hozzá.

Az Iron Man riffje szintén metal iskolai alapvetés, talán a második leghíresebb Sabbath nóta. Az Electric Funeral a doom fanatikuskok között legendás, témája ezernyi doom zenekarnál köszön vissza. Erről a lemeztől talán a legkevésbé ismert téma a Rat Salad. Rövid, de jellegzetes korai Sabbath instrumentális, egy lendületes, jazzes lommei-szólókkal tarkított dal, amelyben Bill Ward is villogatja speciális dobstílusát. A Fairies Wear Boots Ozzy

kedvenc nótája. Hangulatos, nyugodt középtempóra épül. Ilyen témákat később a Vol. 4 és a Sabbath Bloody Sabbath albumokon hallhattunk viszont.

A Black Sabbath nem kötött kompromisszumokat ezen a lemezen. Rendkívül egyszerű eszközökkel, ahhoz a zenei és technikai korhoz képest is szinte primitív hangzással teljesen egyedi, változatos és azóta is megismétel-

hetetlen muzsikát hoztak létre, melyben ott gyökerезik a szintisza heavy metal, ám nem nélkülözi a jazz, a blues és a progresszív rock elemeit sem.

Néhány nóta bizonyára elhangzik a budapesti Sabbath-bulin is bizonyítékul, hogy ezek a témák még 28 év után is elemi erővel hatnak! ■

„A. Tökéletes. Sabbath. Album.”
– Gáti Viktor / 13

„Tökéletes mestermű, felesleges lenne tovább ragozni.”
– Gyuricza Ferenc / 13

„Az emberiség történetének kevés tökéletes lemezének egyike (1970-ben jelent meg még egy, az In Rock a Deep Purple-től), a heavy metal legnagyobb himnuszai közül hárommal (War Pigs, Paranoid, Iron Man)! Ozzy Osbourne a War Pigsben énekesként élete legjobb teljesítményét nyújtja, Tony Iommi szólója pedig maga a végtelen örökkévalóság, minden gitárszólás közönségénekelés origója. Kedvenc dal: Planet Caravan (és persze a War Pigs)!”
– Pintér Miklós / 13

„A lemez, amin annyi „sláger” van, ami másnak a best ofján nincsen. Nem csoda, hogy már a maga idejében tudta mindenki, hogy klasszikus lesz!”
– Szénégető Richárd / 13

„Az album, aminek minden pillanata klasszikus. Jó, az első hat Sabbath album ilyen, de alighanem mind közül ezen van a legtöbb olyan rész, ami a teljes szintre hatott, zenekarok miriádjaira. Elképesztő.”
– Uzseka Norbert / 13

„Nekem ez A Sabbath-album! De kinek nem? Még mindig 1970-et írunk, és megszületik a metal műfaj első slágere: a Paranoid. A metal dal! De nyilván az Iron Man, vagy éppen a War Pigs jelentőségételjeségét sem kell külön ecsetelnem...”
– Zubor Olly / 13

„Talán nincs ember a Földön, aki ne ismerné a címadó nótát. De gitáros biztosan nincs, hiszen mindenki ezzel riffel kezd a hangszer tanulást. No, és ott a War Pigs és az Iron Man... Az utóbbi egy újabb alapriff az örökkévalóságnak. Kell még mondanom bármit is?!”
– Cselótei László / 12

„Egész Black Sabbath-albumként talán a Paranoidot ismerik a legtöbben világszerte, mint ahogy a címadó nóta is a legnépszerűbb daluk széles e planétán. De nem csak ez szól itt nagyot, hanem a War Pigs, az Electric Funeral, a Hand Of Doom és a Fairies Wear Boots is – egy igazi kalsszikus hard rock/ósmetal album örökbecsű darabjai ezek.”
– Schmidt Péter / 12

„Minden idők egyik legfontosabb heavy metal albuma. A '70-ben megjelent két lemez közül ezen van több kiemelkedően jó dal, de számomra a Black Sabbath jelenti az örökérvényű albumot.”
– Kányva Ferenc / 11

MASTER OF REALITY

BLACK SABBATH / 1971

KIADÓ: CBS/EPIC

ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 2025

Az első két Sabbath-album is klasszikus, de a Master volt az első, ami csaknem 100%-ban metal volt. Ehhez hozzájárult, hogy Tony Iommi gitáros és Geezer Butler basszusgitáros másfél hanggal lejjebb hangolták a hangszerét.

A lemez első köhögése indítja, s a Sweet Leaf, mely szerelmes levél a, hm, fűszálakhoz... A dal nyilván nem annyira a kannabisz orvosi felhasználásáról szól, szegény Iommit is hogy megköhögötté ugye, ám az a kövér spangli után a stoner rock alapnótáját hozta ki belőlük. Meg egyáltalán, egy örökzöld dalt, melyben egy ponton vad, trappolósabb, csaknem a Motörheadet megelőlegező tempó is felbukkan, sőt, Bill Ward tol némi dob-szólót is.

Az After Forever zeneileg kissé a kortárs Led Zeppelinnel rokon, bluesosabb alapú cucc, s a halálról szól. Szövege alapos pofont jelenthetett a bandát lesátánistázóknak, minthogy egyértelműen Isten léte és jósága mellett foglal állást. Geezer, a szöveg szerzője katolikus nevelésben részesült, s úgy tűnik, nem csak a vallás sötét oldalát tapasztalta meg közben.

A középkoros hangulatú, félperces Embryo vezet át minden idők egyik legnagyobb Sabbath nótájába, a Children Of The Grave-be. Alighanem ezt a dalukat hallottam a legtöbb-szór előben, köszönhetően a magyar Mood zenekarnak is, hiszen ők is gyakran játszották, de a budapesti Sabbath-bulikon is rendre előkerült. Akkora zakatolás, olyan baljós gitárdallam van benne, hogy ez itt maga A Metal. Ozzy

a háború ellen énekel, sorai sajnos ma épp úgy érvényesek, mint '71-ben. Plusz olyan basszuscsattogás megy a dalban, hogy gyanús, hogy Steve Harris innen tanult.

Az Orchid másfél perces, akusztikus gitáros finomság, majd újabb jelentős riff érkezik a Lord Of This Worldben. A cím a Sátánra utal, aki hasonlóan nyilatkozik az emberekről, mint közel két évtizeddel később a Sandman képregényben Lucifer Hajnalcsillag: maguknak csinálják a bajt.

A Solitude, bár doom vonalon alap a magány, a szerelmi szakítást követő depresszióról szól, de a maga korában sem számított elcsépeltnek, ahogy ezt megközelítette. Már csak azért sem, mert a folkos dallamokhoz Iommi némi fuvola és zongora részt is tett, Ozzy visszhangos éneke meg élete egyik legjobb teljesítménye.

Az albumot újabb monolit zárja, az Into The Void, enyhén hippis szöveggel (csupán két évvel voltunk Woodstock után!), de a világvégét előre vetítve, ehhez illőn maszszív, súlyos riffel. S mégis van valami mágikus a nótában, hogy bekúszik a bőröd alá is, nem csak a füledbe-fejedbe.

Az első hat Sabbath-album (plusz a Ronnie James Dióval készült Heaven and Hell) alapvető metalanyag. Mindenre hatottak, szinte semmit nem találni a metal történetében, amit ne lehetne ezekre visszavezetni. De az sem mellékes, hogy máig élvezetes, izgalmas hallgatnivaló mind. A 35 perc sincs Master of Reality színtiszta, tömény és kreatív lemez, minden pillanata zseniális. ■

„Amikor időről időre megpróbálom felállítani a magam Sabbath-lemez ranglistáját – ami egy különösen bonyolult, azzal együtt izgalmas procedura számomra –, gyakran a MOR végez az élen (vagy csak egy lemez szokta megelőzni). A Children Of The Grave pedig stabilan top 3 Sabbath-nóta evör.”

– Gáti Viktor / 13

„Az első igazán riffcentrikus Black Sabbath-album, ami úgy volt képes továbblépni az elődjei által kitaposott úton, hogy merőben más, mint azok, mégis őrzi jellegzetességeiket. Azt hiszem, ezt nevezhetjük zenei evolúciónak.”

– Gyuricza Ferenc / 13

„Néhány héttel ezelőtt egymás után végighallgattam az első nyolc Sabbathot. Egyetlen percig sem untam és egyetlen dalt sem léptettem át. Ez talán mindent elmond arról, mennyire időtállóak voltak ezek az 50 évvel ezelőtti anyagok. Mind közül pedig ez az egyik legnagyobb kedvencem.”

– Kiss Gábor / 13

„A '70-es évek eleje a rockzene egyik legkreatívabb időszak volt: a zenekarok nemcsak egymással, de önmagukkal is versenyeztek, jobbnál jobb albumokkal igyekeztek felülmúlni önmagukat – így volt ez a Black Sabbath is. A Master of Reality az első két lemez vonalának tökéletesített verziójaként jelent meg, egész irányzatok (stoner, grunge stb.) későbbi evolúciójának adva inspirációt és kezdőlökést.”

– Pintér Miklós / 13

„Ahol minden elkezdődött. A lemez, ami már az első hangjaitól hibátlan!”

– Szénegető Richárd / 13

„Szerintem ez az első igazi riffcentrikus, mondhatnánk valóban heavy metal album a bandától. Children Of The Grave, Sweet Leaf... Ó! És a Sabbath még a Back To Beginning koncerthez is a Master borítóján látható lilát használta. Egy igazi klasszikus a '70-es évekből.”

– Cselőtei László / 12

„Ízlés dolga, de hangzásában ez a lemez szerintem visszalépés volt két elődje után. Ami viszont a riffes-súlyos megközelítést illeti, ott mondhatni szintet léptek az olyan dalokkal, mint a Children Of The Grave, a Lord Of This World vagy a nyitó fűhimnusz Sweet Leaf. De az ezeket ellenpontozó, a maga egyszerűségében is megkapó Solitude ballada is nagyon jó.”

– Schmidt Péter / 12

„A doom metal alapkövének és a Black Sabbath zenei csúcspontjának is tartják. Utóbbival magam nem feltétlenül értek egyet, abban viszont egyet tudok érteni, hogy a korai Sabbath technikailag talán legerősebb anyaga.”

– Kánya Ferenc / 11

„Ozzy egyre bátrabb, de Tonyék is adják alá a lovat rendesen, hiszen egyre több a balladás cucc a repertoárban. Mondjuk, ettől még engem a Children of the Grave lendülete, sodrása, ereje tud mind a mai napig letaglózni, amikor csak meghallom a riffjeit.”

– Zubor Oly / 11

VOL. 4

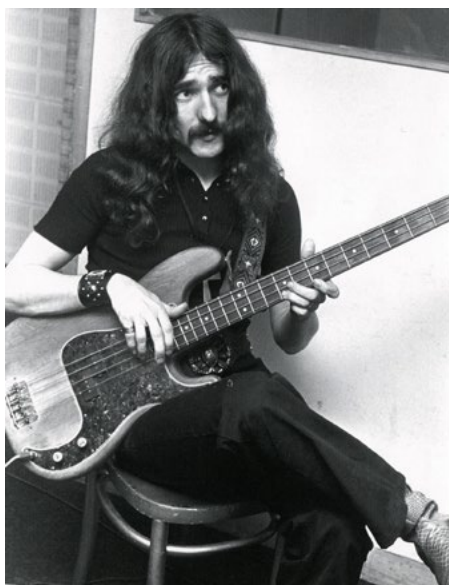
BLACK SABBATH / 1972

KIADÓ: VERTIGO

ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ / 2025

Még a stúdió társalgójában rápillantottam az ott heverő Los Angeles Times címlapjára. 1972. július 3. Na, ezt a napot sem felejttem el egyhamar! – gondoltam, amint kiléptem a Record Plant stúdió ajtaján, kezemben egy magnókazettával, amelyre maga Patrick Meehan, a banda menedzsere és – elvileg – producere (aki Tony szerint nem sok vizet zavart a keverőnél a felvételek alatt) firkantotta fel: Vol. 4. Micsoda fantáziátlan lemezcím! – méltatlankodtam magamban. De azt mondták, ezt a kiadó akarta. Ozzy röhgöve mesélte: „Tudod, mit akartunk lemezcímnak? Snowblind!” - Ha-ha-ha, hahotázott az egész zenekar! – „De a gyáva, köcsög kiadó megfutamodott!”

De hát mit is vár az ember négy olyan csávótól, akik a nap nagy részében kokainmármorban fetrengenek, lényegében azt sem tudják merre az előre?! Mert ma is mi történt? Azért hívtak oda, hogy megmutassák az új lemezanyagot. Ám nagyrészt röhgögsbe fulladt minden párbeszéd kísérlet, mert ezúttal még a szokásosnál is jobban szét voltak esve. A felvételeknek vége, lehet lazulni! Szerencsére azért végig tudtunk menni a dalokon. Ragaszkodtam a lemezsorrendhez, hogy érezzem, mit kap majd

a rajongó és már nem volt sok idő a lapzártáig. A Hammerworld 1972 augusztusi számába szántam a lemezkritikát, hogy még a szeptemberi album megjelenés előtt olvashassák.

Már az első dalnál éreztem, ez most más lesz, mint a tavalyi Master Of Reality anyag. A Wheels Of Confusion egy érzékeny, elméledős gitártémával indít, mielőtt beindul az alapriff. Érdekes, hangulatos nyitás. És mennyi témát halmozott fel Tony a nótában! Gyakoriat a tempóváltások, mégis van egy flow-ja az egésznek. Ó, ezek a csodálatos '70-es évek! Zeneileg ennél jobb korszakot kívánni sem lehet! Lehet kísérletezni, új szabályokat felállítani!

A Tomorrow's Dream némileg hagyományosabb, egyszerűbb felépítésű Sabbath. De határozottan érzni, hogy Tony visszavett a torzításból a Master soundjához képest. Valahogy minden lazábban szól. Bill dobtémái finoman lüktetnek a háttérben.

Aztán jött ez a finom zongorás darab, a Changes. Elsőre is szíven ütött! A srácok lírai érzéke megdöbbenő! Ozzy dallama zseniális. Végtelenül egyszerű, mégis lélekbe markoló! Ezt megkönnyezi majd a nagydídemű!

„Az egyik legikonikusabb Black Sabbath-album, rajta a Snowblind című korszakos himnusszal. Szerintem Ozzyt a legtöbben erről a borítógrafikáról ismerik. A '70-es évek esszenciája, minden szempontból!”
– Cselőtei László / 13

„A kísérletező jellege ellenére, vagy éppen azért egy újabb hibátlan alkotás. A tökéletes mestermű, vol. 2.”
– Gyuricza Ferenc / 13

„Titkos favoritom: Laguna Sunrise.”
– Kiss Gábor / 13

„Emlékszem, elsőre kicsit nehezen adta magát gyerekként, azóta viszont imádom és 'félek', ez már így marad.”
– Szénégető Richárd / 13

„Van itt is pár alapvetés, egy hatalmas ballada (ami már mindig úgy fog az emlékeimben élni, ahogy Lőrincz Keszék játszották a Lénárd Laci emlékestén...), némi kísérletezés, de meg a stoner rock egyik alapalbuma is.”
– Uzseka Norbert / 13

„Az utolsó budapesti koncert egyik legemlékezetesebb pillanata volt számomra, amikor Tony Iommi belekezdett a Snowblind csodálatos dallamaiba. Imádom a billentyűket benne, mintha csak a Faith No More ösinspirációját hallanánk hangszerelését (és hangzását) tekintve! Nagy hatással van rám még mindig, gyakran kétszer-háromszor is elindítom a dalt egymás után, ha elem kerül. Kedvenc dal: Snowblind.”
– Pintér Miklós / 12

„Negyedik albumán a Sabbath az addigi lineáris, ha úgy tetszik kiszámíthatóbb formálódásához képest itt már komolyabban is nekiállt kísérletezni, a korábbiaknál elborultabb hangulatokat és bizzarrabb hangszerelési megoldásokat felvonultatva. Csúcspontok: Snowblind, St. Vitus Dance, Wheels Of Confusion.”
– Schmidt Péter / 12

„A legemblematikusabb Sabbath. A St. Vitustól a Darkest Hourig mindenki imádja, aki számít.”
– Gáti Viktor / 11

„Az album, ahol már nem csak lovat, hanem sokkal inkább lovakat adnak Ozzy alá. 1972-ben járunk, amikor is véleményem szerint a Sabbath megírja A balladáját. A Changes mind a mai napig képes könnyeket csalni a szemembe.”
– Zubor Oly / 10

„A Sabbath legfontosabb mérföldköve, a zenei kísérletezés itt kezdett igazán elmélyülni. Súlyos, ugyanakkor színes és mondhatni nagyon merész anyag, összességében viszont érzelmileg elég szélsőségesnek érzem, de a Wheels of Confusion, a Supernaut és a Snowblind zseniális dalok.”
– Kánya Ferenc / 9

„Ezt figyeld!” – vigyorgott Tony az FX lejátászása előtt. Én meg csak ültem bambán. Néhány erőteljesen visszhangosított gitárhúr pengetést halottam, mintegy két percen keresztül. „Kaptál valami új kütyüt? Egyáltalán magadnál voltál, amikor ezt felvettétek?” – kérdeztem. „Hááát...” – vigyorgott tovább Tony.

A Supernaut lendületes riffje felüdülésként hatott ezután. Ez a dal nagyon egyben van, jó a tempó, a dallam és mindenki mutathat valamit önmagából. Iommi szólózik néhány jól kitatalált futamot és Bill is kedvére püfölheti a bőrkötet egy-egy szólisztikus részben, finoman kongázhat, kolompolhat is.

Aztán jött a lényeg, az eredetileg címadónak szánt Snowblind. Na, ez egy ihletett pillanatban születhetett! Komótosan halad, minden része dúdolható, még Tony szólója is, amit nem sie-

tett el. A szöveg is aktuális, elvégre a fél világ kokozik! Ők pedig megírták hozzá az ódát, a himnuszt! Ez ütni fog!

„Ezt ugorjuk, utálok!” – mordult fel Bill a sarokból, amikor a Cornucopia következett. „De miért?” „Mert Tony kiszopattott ezzel a ritmusképlettel. Vért pisáltam, mire sikerült kimatekolnom és felvennem.” – dühöngött Bill. Még szerencse, gondoltam, amint meghallottam a dalt nyitó súlyos doom riffet. Ez iránymutató lesz! Aztán valóban jött a nyaktörő dobtéma. De piszkos húzás van benne. Bill egykor még büszke lesz a teljesítményére!

A Laguna Sunrise lebegős, elmélkedős, akusztikus gitárdallamait hallgatva mindnyájan elcsendesedtünk. Elmerültünk a feelingben, elképzeltük a tenger felett felbukkanó nap vízre vetülő, első sugarait. A finom szintetizátor-szőnyeg elvarázsolt minket.

A St. Vitus dance egy csörgős, cintányéros dobálással nyit. Bill szereti, ha minden csörög-zörög. Aztán persze jön egy tipikus, mélyről jövő, doomos Iommi riff. Erőteljes, jó Sabbath-dal!

A végére nagyon beszigorodtak. Az Under The Sun ismét egy doom riffel indul. Aztán jön egy középtempós rész. Végül az egész rendesen begyorsul. Ez kemény! És jó lezárás, mert nem hagyja azt az érzést az emberben, hogy a banda eltunyult. Van bennük lendület, csak egy kicsit sok kokót szívtak mostanában.

Geezer csupán a végén szólalt meg: „Sokat agyaltam a szövegeken. Majd emésztgesd őket, garantálom, hogy bejönnek!” És igen, az egészen átsüt az intelligencia, hogy Geezernek volt mondanivalója az őket körülvevő világról. Egyszersmint fenomenálisan átjön a korszak hangulata. Ó, igen, ez igazi Black Sabbath!

A kezembe nyomtak egy borítótervet, amit újra és újra megnéztem, amint a kazettát már sokadszorra pörgettem. A borítógrafikával nem b*szta el sok időt. De a maga egyszerűségében benne volt a zsenialitás. Ahogy Ozzy a győzelem jelét mutatja mindkét felemelt kezével. Még akár be is jöhet! A kihajtható borító belsejében mindannyiukról koncertfotók voltak. Micsoda feeling, micsoda lendület! Különösen Geezer és Bill képei ragadtak meg. De Iommi a hippi ingben, elmélkedős arckifejezéssel szintén jó érzéssel töltött el.

A dalokat hallgatva azon morfondíroztam, egy ilyen fura, sokarcú anyag vajon ötven év múlva mit mond a hallgatóknak? Érteneik bármit is belőle? Egyáltalán, emlékszik majd valaki, hogy ez az album létezik? Volt egy halvány érzésem, hogy igen, akár klasszikussá is nemsülhet, ha van egy kis szerencséje ezeknek a szétcsúszott, bolondos figuráknak!

Még a fülemben visszhangzott, amit kifelé menet utánam kiáltottak: „Aztán jót írjál ám a lemezünkről, újságírókám!” És hallottam, ahogy fuldokolva röhögnek. Oké, szerencsére ez nem lesz nehéz! ■

SABBATH BLOODY SABBATH

BLACK SABBATH / 1973

KIADÓ: VERTIGO

ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ / 2025

Úristen, az a lemezborító! Ha csupán egy üres korongot adtak volna ki ebben a tokban, azzal is boldog lettem volna. A fiatal Los Angeles-i grafikus, Drew Struzan csodát művelt. Feledhetetlen az a narancsos, pokoli fényben fürdő, sötét szimbólumok által uralt ágy és a rajta fekvő haldokló, aki körül a (feltehetően) hozzátartozók ördögfajzatokként lesik a vég közeledtét. Miközben a hátsó borítón ugyanez a jelenet, egy más szögből és békés, kékesfehér fényben van megrajzolva, csak itt az ágyat körülállók szomorú békével figyelik a haldokló utolsó pillanatait. A szuggesztív, démoni front grafika egy életre belém égett, úgy tökéletes, ahogy van.

De nem kevésbé tökéletes a zene sem, amit a borító rejt. Szögezzük le, a '70-es évek Black Sabbathja még nem az a heavy metal, amit jelenleg értünk e kifejezés alatt. Iommi kétségtelenül lerakta az alapokat már az első albumnál, de csak a '80-as Heaven And Hell lemezzel avanszált 'modern' heavy metallá a banda.

Itt még javában folyt a kísérletezés, a szabad alkotás. Ami nem jelenti azt, hogy ne lenne meg a kellő keménység a zenénkben. Az anyagot nyitó címadó tétel rögtön egy tökök, húzós, ám komótos riffel indít, hogy aztán kisvártatva egy jazzes, finom, lebegős témával oldja azt.

Iommi egyébként is a mestere a váratlan, meglepő, nemegyszer nyaktörő tempóváltásoknak, amelyek mégsem törnek meg a dal lendületét. A szerzemény közepén egy, a pokol mélységes fenekéről feltörő riffre sívít Ozzy nyaktörő hangmagasságban. Na, az ilyen témák miatt látjuk igazoltnak a tételt, miszerint a Sabbath a doom metal megteremtője is egyben.

A National Acrobat kezdő, önmagára terelő gitártémája szinte könnyed, egészen az első verze érkezéig. Iommi zseniális dal-szerző teljesen egyedi zenei fantáziával. Úgy tud különböző, egymástól meglepően eltérő, egymást mégis varázslatosan kiegészítő témákat egymás mellé pakolni, ahogy senki más a Földön! Miközben az egész könnyen érthető, szinte dúdolható, nincs túlgondolva. Tony imádja az akusztikus instrumentálisokat. A Fluff címéhez méltóan habkönnyű, kedves, finom kis darab. Egy egyszerű akkord-

felbontásból indul, szépen építkezik. Jót tesz neki a kellemes zongora dallam is.

A Sabbra Cadabra több kör instrumentális gitározás után fordul rá az énekes részre. Lendületen, laza, kissé rock'n'rollos, akár még slágeresnek is nevezhetnénk. Persze, ez is tele van pakolva mindenféle lassabb, gyorsabb, meglepő betétekkel, váratlan fordulatokkal. És szól a zongora, a Hammond ezerrel, szóval ez még nem a klasszikus metalkorszak.

Egyszerű, de nagyszerű témára alapozták az album legnagyobb slágerét, a Killing Yourself To Live-et. Itt nem doomolnak, sőt, a dal egy részében még riffelés sincs. Iommi nagyon változatosan használja a hangszerét.

A Who Are You elején előkerül a Moog szintetizátor és – kis megszakításokkal a nótá végéig – szinte monoton módon ismétlődik az alpdallam. Lassú fura szerzemény kis musicales felhanggal.

A Looking For You egy könynyed dal. Bill Ward mindig kitalál valami érdekes dobalapopot (gondolom, Iommi nem hagyta élni), így a ritmusok mindig izgalmasak, változatosak.

Nem mehetünk el szó nélkül Geezer basszusozása mellett sem.

Örök példaképem, ami a négyhúros kezelését illeti. Az ő szólamai külön életet élnek, abszolút nem csupán a dörmögő alapozásra használja a hangszerét.

Az albumot záró Spiral Architect is beleillik a sorba: változatos témákból összerakott, szinte szimfonikus hangszerelésű és megszólalású dal érdekes, tipikus Ozzy-melódiákkal.

Nem tudom, mennyivel volt kevesebb (vagy több?) a kokó a stúdióban, de ez az album sokkal egységesebb, összefogottabb és zeneileg kiforrottabb, mint az egy évvel korábban megjelent Vol. 4. Örület, hogyan voltak képesek ilyen színvonalú dalszerzésre és munkára, mindössze néhány hónap alatt úgy, hogy közben még turnéztak is?! Tudjuk, hogy LA-ben kezdtek írni, de egy árva téma, annyi sem jutott az eszükbe, ezért visszamentek Angliába és kibéreltek egy ódon kastélyt, ahol aztán megjöttek az ötletek. Szerintem, úgy általánosságban biztosan hozzájárult mindehhez a '70-es évek ihletett zenei közege, ahol még csak alakultak a modern dalszerzés szabályai és az emberek nyitottak voltak a komplexebb, elgondolkodtatóbb dalokra. ■

„A Black Sabbath kísérletező korszakának második remekműve, s egyben a zenekar kreativitásának csúcspontja. Olyan magasra tették a léctet vele, ahonnan egyszerűen nem vezethet már feljebb az út.”
– Gyuricza Ferenc / 13

„A zenekar legszínesebb és egyben legkreatívabb albuma, nem csak az Ozzy-érát, de a komplett munkásságot tekintve is. A Vol. 4 kísérletezősebb világa teljesedik itt ki, torzítatlan ill. akusztikus gitárokkal, billentyűkkel, kimondottan rétegelt hangszerelési megoldásokkal. Akár progresszív rocknak is hívhatjuk helyenként. Hibátlan mestermű, csak csúcspontjai vannak. Csak azért nem 14 pont, mert 13 az adható maximum.”
– Schmidt Péter / 13

„Az utolsó lemez az életműben, amire szerintem bárki rávágja azonnal, hogy hibátlan. Ha meghallom a Killing Yourself to Live-t, mindig, azonnal libabőr!”
– Szénégető Richárd / 13

„Így az egész életművet hallgatva, nagyon érződik, mennyire kísérletezős anyag volt ez, de ezen tényleg amirehhez nyúlt a négy mágus, az arannyá vált.”
– Uzseka Norbert / 13

„A legeslegjobb Sabbathok egyike, minden idők egyik legremekbeszabottabb albumborítójába csomagolva. Nem véletlen, hogy a Metallica erről a lemeztől állította össze a medley-t a Garage, Inc.-hez.”
– Gáti Viktor / 12

„Zeneileg sokszínű anyag komplex dalszerkezetekkel és mély hangulatokkal. Progresszív, epikus, a Sabbath kreatív csúcsa. Kísérletező, de koherens album, Rick Wakeman vendégszereplése a Sabbra Cadabra dalban pedig hab a tortán. Nem volt a kedvencem, de a sülly vitathatatlan.”
– Kányva Ferenc / 11

„Vicces, de a lemez Who Are You dalával leginkább egy, a '80-as, '90-es években működő amerikai grindcore bandának, az O.L.D.-nek köszönhetően barátkoztam meg. Persze, ezt a számot az akkor már industrial elemekkel is dolgozó formáció sem tudta gyorsan eljátszani, haha!”
– Zúbor Oly / 11

„A Sabbath Bloody Sabbath jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az A National Acrobatból a Down konkrétan egy 'karriert' épített fel. Ettől függetlenül – elsősorban az album lazább, kísérletezősebb hangvétele miatt – nem tudom maradéktalanul szeretni. Ozzy hangja gyakran indokolatlanul elől van, ami nem feltétlenül válik a lemez előnyére. Kedvenc dal: A National Acrobat”
– Pintér Miklós / 7

SABOTAGE

BLACK SABBATH / 1975

KIADÓ: BMG

ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD / 2025

Az a bizonyos hatodik album, amire már néhányan szeretik rámondani: „nem az igazi”. Valóban nem? Nos, és előre is elnézést kérek, eme cizellált és túlpallérozott kijelentésért, de nem, a f*szt nem! 1978 nyarán ugyanis a Black Sabbath leszállította az addigi legjobban megszólaló, rendkívül erős dalokkal telepakolt, mégis erősen szabotált lemezét, a Sabotage-t.

Mindannyian ismeritek a legendát arról, hogy miért lett Sabotage az album címe, igaz? (A zenekar rájött, hogy a management és a kiadó szabotálja őket.) Mindenki fel tudja idézni azokat a csinos férfiakat a szuper szereléseikben a borítón, igaz? Nos, miközben erre a kritikára készültem rájöttem, talán én ezt a lemezt hallgattam a legtöbbször a korai időszak albumai közül! Nagyon szerettem mindent szinte, de valahogy ennek hangulata volt az, a dühös, nyers megközelítéssel, ami leginkább megfogott. Ami azért is felettébb érdekes, mert a mai napig nem vagyok oda különösebben a hosszabb dalokért, ebben az éresztésben pedig két kiemelkedően erős tétel is megközelelti a kilenc, illetve a tíz percet.

A Hole In The Sky elképesztő indítása a lemeznek, olyan sounddal, amiért szerintem sokan még ma is odaadnák a fél lábukat (kivéve, ha dobosok), kiváló szöveggel és sodró lendülettel. Elsőre azt is hittem anno, hogy itt a tetőpont, innen nincsen feljebb. Hatalmasat tévedtem. A Don't Start Too Late átvezetője után megszólaló Symptom of the Universe

riffje (az első thrash riff?) szabályosan mellbevág még ma is, amikor meghallom, meg ahogy az egész felépül és kibontakozik, a végén az akusztikus szólóval, egy csoda. És nem, itt még nincsen vége, ugyanis jön a Megalomania majd tíz perce, azzal a füstös, lebegő indítással... Egyenesen tökéletes. Ahogy mondani szokás, ilyenekről álmodom! Ozzy ebben (és a The Writben) leéneklia a csillagokat, megmutatva, mit is tud, miért ő a Sötétség Hercege. A Supertzar a kórusokkal nálam mindig is csak egyfajta levezetőként szolgált a Megalomania csodája után, az Am I Going Insane (Radio) pedig számomra a lemez

kakukktója, a dal, amit sosem tudtam megszeretni. Viszont

a záró The Writ Ozzy örült szövegével és az intro után ajtót berúgó indításával ismét az a kategória, amit képtelen vagyok nem imádni. Egy ilyen dal tipikusan azt hozza ki a hallgatóból, amire minden zenész vágyik: az érzést, hogy újra hallani akarjuk a lemezt. Nos, nálam mindig megvan ez az érzés.

Ettől is ennire különleges örület ez a közel kilenc perc.

Szerintem a Sabotage az a korong, ami az ős-Sabbath zseniális korszakát lezárja. A következő két album már csak jutalomjáték, de ez még vastagon zsenialitás. Ha csak egyet emelhetnék ki, talán ez lenne az, amit őszintén rajongok, még azzal együtt is, hogy objektíven messze nem ez a legjobb a korai anyagok közül. Az azonban biztos, hogy itt minden a csúcson volt, főleg Ozzy. ■

„Egy minden eddiginél súlyosabb Black Sabbath-album, amit egyesek a lejtőn való elindulás első állomásának tekintettek/tekintenek. Szerintem viszont egy sötét hangulatú fémszörny, ami stílusát tekintve valóban más, mint az eddigi, de a minőségből jótányit sem engedett a zenekar.”

– Gyuricza Ferenc / 13

„Ha csak a Hole In The Sky meg a Symptom Of The Universe lenne rajta, már akkor is metaltörténelem megkerülhetetlen alapköve lenne. Személyes favorit: Am I Going Insane (Radio).”

– Kiss Gábor / 13

„Na igen, itt vannak ám a Metallica gyökerei is (Symptom of the Universe). De minden dühe mellett ez is színes album. Mintha itt érezném a legtöbb Led Zeppelin-rokonságot, de annyi minden más is van ezen az anyagon. Még irdatlan röhejes, piros harisnya is, ugye.”

– Uzseka Norbert / 13

„A Hole In The Sky-jal alaposan belecsapnak a lecsóba! És ezen az albumon található a Symptom Of The Universe! A zakatolós metal archetípusa! Ezt én/mi is játszottuk öcsémrel és a srácokkal 1980 környékén! És itt az instrumentális Supertzar, ami Lénárd Laci beceneve volt a neten. Talán egy dallal kevesebb zseniális téma van az albumon, mint kéne. De attól még imádom!”

– Cselőtei László / 12

„Amilyen béna a borító, olyan nagy a zene! Lehetett volna a végleges címe akár Symptom Of The Universe is.”

– Gáti Viktor / 11

„Az egyik legintenzívebb Sabbath-album, nemcsak zeneileg, hanem érzelmileg is. Agresszív, progresszív, pszichedelikus, komplex, kifinomult zene a doom és a hard rock határán. Szerettem.”

– Kánya Ferenc / 10

„Annak idején nehezen adta magát ez a lemez, és a mai napig is viszonylag ritkán veszem elő. Van benne – inkább a második felében – egy olyasfajta fura elvontság, ami engem valamiért kevésbé tud megszólítani. Azért a Hole In The Sky, a Megalomania és a Symptom Of The Universe így is nagy királyságok.”

– Schmidt Péter / 10

„Nem is tudom, hogy melyik a legendásabb... A lemez, vagy annak borítója? Mindenesetre, ha már a Black Sabbath kapcsán sokszor szóba kerül a műfajteremtés, ezen a hanghordozón is találhatunk egy olyan dalt, amely akár egy stílus alapkövének is számíthatna. A Symptom of the Universe dalról lenne szó – és annak már-már thrash metalos riffjeiről.”

– Zubor Olyi / 10

„Ha a Snowblind hangzásánál a Faith No More-t emlegettem, a Symptom of the Universe-nél a fiatal Chris Cornellt kell megemlíteni (tisztá Ozzy!) – és ez a Black Sabbathban a csodálatos: mindenre és mindenre hatással voltak, akik utánuk jöttek a rockzenében. A Sabotage kicsit olyan, mint amikor azt válaszolod a haverodnak, amikor az új barátnője felől érdeklődik, hogy hát, olyan érdekes az arca. Kedvenc dal: The Thrill of It All.”

– Pintér Miklós / 6

TECHNICAL ECSTASY

BLACK SABBATH / 1976

KIADÓ: WARNER

ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 2025

Érdekes párhuzam a korai Black Sabbath és a Led Zeppelin között, hogy előbbinél az (első) Ozzy-korszak, utóbbinál pedig a teljes pályafutás utolsó előtti albuma mennyire radar alatt maradt sokaknál, a rajtuk hallható muzsika minősége ellenére is. Elsikkadó közfigyelem ide vagy oda, nézetem szerint viszont mind a Presence (amiről a történelem előtti időkben a Hatások rovataban is írtam), mind a Technical Ecstasy igazi mesterművek – ezúttal ez utóbbi erőnyire próbálom tőlem telhetően rávilágítani.

Első hat albumával a Sabbath 1976-ba érve már világszerte elismert, nagy névnek számított, ami egyfelől nyilván megsüvegeződő teljesítmény – másrészt viszont a világhírnek és az ezzel járó pénzesőnek bizony negatív hozadékai is jócskán adódtak. A csóró birminghami srácok gátlástalan hedonistákká transzmutálódtak, aminek káros egészségügyi és mentális következményei éppen úgy voltak, mint ahogy emberi és zenei szempontból is törésvonalak jelentek meg a bandán belül. Ugyanakkor a Technical Ecstasy esetében mindez mégis úgy kulminálódott, hogy a végeredmény egy elődeihez képest némileg napsugarasabb és színesebb, egyszerre dalamosabb és mégis egészen rétegzett lemezanyag lett. Valahol nekem a Sabbath Bloody Sabbath kreatív sokszínűségét idézi az itteni nyolc dal, még ha az összenyomást tekintve itt kevesebb is a borultság meg az okkultba hajló ködösség. A felvételek egyébként – a banda történetében először – Amerikában készültek, és a négy zsványt a stúdióban két vendég, név szerint Gerald Woodruffe billentyűs és Mike Lewis hegedűs/csellista is kíségtették. A nóták rögzítése során különösebben előbbire hárult komoly feladat, tekintve hogy ennyi billentyűs téma korábban egyik Black Sabbath-korongot sem színesített még. (Megjegyzem, nem is csak amolyan aláfestő szőnyegezésekről van itt szó, helyenként ugyanis egész masszív és organikus részét képezik a daloknak a különféle szintetizátor-, orgona- vagy éppen zongorafutamok.)

A nyolctételes, 40 és fél percnyi játékidéjű Technical Ecstasyt a Back Street Kids nyitja: ez egy összességében egész tempós és harapós darab, ami mindenképpen az album szigorúbb élet erősíti. A You Won't Change Me kicsit visszautal a korai évekre is a maga ólmosabb, bólogatósabb megközelítésével, viszont a hármas It's Alright egy olyan nóta, amire korábban még nem volt példa a Sabbath pályafutása

során. Nem azért, mert ez egy lírai zongorás ballada (ilyesmit írtak korábban is), hanem mert a dobos Bill Ward éneklí – nem mellesleg tök jól és feelingesen. Itt Ozzy hoz különleges dallamokat, és az egésznek van egyfajta ős-progrockos felhangja is, nem kis részben a markáns billentyűs témáknak köszönhetően. A szám dobbevezetőjéről pedig perverz módon a tribal korszakos Sepultura neve ugrik be mindig.

A vinyl B oldalát nyitó All Movig Parts (Stand Still) a lemez talán legösszetettebb szerzeménye, itt érdemes Geezer basszusozását megfigyelní, meg rácsodálkozni a néhol progrockba hajló téma- és tempóváltásokra. A hatos Rock'n'Roll Doctor a címéhez illő módon egy vidámabb és szimplább darab, némi bugis klimpírozással megvadítva. A She's Gone-ban Ozzy brillírozik: ez egy vonósokkal alábúgott gyönyörű ballada, ahol emberünk bizony szívszorítóan szépen énekel. Bár hagyományos értelemben ő sosem volt egy technikás vagy képzett hang, de ösztönös dallamérzékével és kifejezőkészségével mégis a nagyok között van a helye, ez vitán felül áll. Ugyanitt egyébként Tony Iommi szép akusztikus szólóját is élmény hallgatni. A záró Dirty Women a korong leghosszabb lélegzetű szerzeménye: ebben zseniálisan szintetizálódik a banda súlyosabb, komorabb korai hangzásvilága az ekkorra beérkezett dallamosabb, színesebb megközelítéssel. Nyilván nem véletlen, hogy a 21. századi klasszikus Sabbath-újraindulás éveiben a koncerteken egyedül ez a nóta képviselte az első Ozzy-éra kései időszakát.

Feltehetőleg a zenekaron belüli feszkek keserű emléke miatt a tagok később nem nyilatkoztak túl sok lelkesedéssel az albumról – holott például Tony Iommi mindvégig briliáns gitármunkája, vagy maga a muzsika kicsit napfényesebb, pozitívabb kisugárzása éppenséggel nem a rosszkedvről tanúskodnak. Persze nem az övék az egyetlen eset, amikor talán pont a tagok közti ellentétek hoztak ki akár nem várt teljesítményeket is a zenészekből – elég csak a kortárs Deep Purple hetvenes évek eleji középi dolgaira gondolni. Habár az Ozzy-éra közmegegyezéssel klasszikusai között nem szokás emlegetni a Technical Ecstasyt, én mégis nagyon szeretem – olyannyira, hogy számomra a Sabbath Bloody Sabbath és a debütorkong mellett/után ez a lemez a legkedvesebb a csapat első évtizedéből. ■

„Akárki akármit mond, a Technical Ecstasy tele van durván jó dalokkal: Rock'n'Roll Doctor, Dirty Women, Back Street Kids... És ne feledjük az elfeledett szerelmes dal She's Gone-t!”
– Kiss Gábor / 13

„A Black Sabbath állítólagos progresszív albuma, amit sokan neveznek a 'nem szeretem' lemeznek. De álljunk csak meg egy pillanatra! Mit is jelent a progresszív jelző? Csak nem azt, hogy 'előremutató', 'haladó', 'fejlődést mutató'?”
– Gyuricza Ferenc / 12

„Az egyik legellentmondásosabb Sabbath-album. Sokaknak nem tetszett. Már a borító sem. De a zene sem. Csúpn egy dal maradt innen igazán az utókorra: a Dirty Women. De az nagyon! Persze, nem tehetek róla, én imádom. Gyermekkorom egyik legszebb éve volt 1976.”
– Cselőtei László / 11

„Kísérletező, határtárgító, de kissé a sikerlisták felé kacsintgató album lett ez, nem a legerősebbjűk, de azért elég jó. Feeling így is van benne, bár mikor először hallottam egyik-másik nótát, nem akartam elhinni, hogy Sabbath.”
– Uzseka Norbert / 10

„Itt már érezhető volt a más irány, nem is tudtam vele gyerekként mit kezdeni, most sem nagyon tudok. Egyáltalán nem rossz lemez, csak nem annak, aminek kijött.”
– Szénégető Richárd / 9

„Megosztó, de ambiciózus kísérlet, a kreatív járadtság korszakának kezdete. A klasszikus Sabbath-hangzástól eltér, a varázs elhalványul. Nem mestermű, de nem is bukta. Mondjuk megszeretni nem tudtam.”
– Kányai Ferenc / 8

„Ha létezik olyan, hogy 'nem-szeretem-ozzy-sabbath-album', akkor az ez... Még ha a Dirty Womenben mind a mai napig mosolyt csalnak az arcomra Ozzy kanyargós, többszólamú, mármár szemtelenül archa mászó vokáljai. Hú, de imádom ezt a hangot, hahai!”
– Zubor Olly / 8

„Talán a legmostohábban kezelt Sabbath-album, pedig kb. a fele egészen jó – élen a You Won't Change Me-vel –, néhány igazán élvezetes, innovatív villantással!”
– Gáti Viktor / 7

„Hát, ha a Technical Ecstasyval indult volna a Black Sabbath karrierje, sok minden másképp alakul a rockzenében. Számomra a Dirty Women zseniális Iommi-szólói és csakugyan katartikus második fele menti meg a lemezt. Elég lett volna azt a végteleenségig húzni, mert az tényleg egy csoda! Kedvenc dal: Dirty Women.”
– Pintér Miklós / 6

NEVER SAY DIE!

BLACK SABBATH / 1978

KIADÓ: VERTIGO

ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD / 2025

Bármennyire divat köpködni az első éra utolsó két lemezét, már az elején fontos leszögezni: ezek csak az ő mércejükkel és csak az első hat alap kultklasszikus mesterműhöz képest gyengébb lemezek. Jómagam például a Master Of Reality után sorban hallgatva a lemezeket csak a Technical Ecstasyval nem tudtam mit kezdeni, de igazán utálni azt sem tudtam, sőt, a mai napig sem tudom. Mai fejjel, ismerve ezen lemezek megszületésének körülményeit, azon is csodálkozom, hogy ilyenek lettek, amilyenek.

A Never Say Die! szerintem minden rock and roll-sabb, elszállósabb, még inkább sci-fi hangvétele ellenére is kellemes hallgatnivaló. Bár a lemezt kezdő címadóról hamarabb ugrik be a Led Zepelin, a hangzás is kicsit inkább arra a világra emlékeztet, mégis egyértelművé válik Ozzy hangjától: ez itt a kib*szott Black Sabbath.

A Johnny Blade, Shock Wave, Air Dance vagy a Junior's Eyes nekem ott van a kedvenc Sabbath-dalok listáján. Érdekes, hogy a Junior's Eyes basszustémája már-már funkys, még egy kicsi diszkós beütése is van a verzék alatt, Ozzy pedig szárnyal a refrénben, mégsem

lett egy közönségkedvenc dal. Persze, vannak furcsaságok és hiányosságok is a lemezen, mint a záró, Bill Ward által énekelt Swinging the Chain, amit Ozzy valamiért nem akart elénekelni, meg úgy eleve az egész hangkép nem rájuk jellemző. Persze, most már, hogy tudom,

Ozzy folyamatosan ki-belépett a zenekarba a személyi ellentétek miatt és emellett mindenki elfogyasztott egy tekintélyes mennyiségű kábítószer is, az is csoda, hogy a lemez megszületett és most, 47 évvel később, még ha ilyen szomorú aprópók kapcsán is, de beszélünk róla. Ráadásul, ha igazán őszinte akarok lenni, nem is vagyok benne biztos, hogy tudnék mondani olyan dalt, amit lehagynék róla. (Tudom, tudom, már

előre hallom a kritikákat: DE ENNEK MÉG A FORBIDDEN IS TETSZIK! Mi az hogy? Naná!)

Minden bizonnyal lehetne komolyabb oldalakat és szakszerű elemzést írni erre a lemezeiről, de határozottan vallom: szükségtelem. Miért? Azért, mert elég meghallgatni és hagyni, hogy elvigyen magával. Nem akkora klasszikus, mint a koraiak? Meglehet. De abban biztos vagyok, hogy ugyanígy fontos és rocktörténelem. Más pedig nem számítt. ■

„Imádom a klasszikus éra utolsó két lemezét is. Kétségtelenül nem annyira megkerülhetetlenek, mint az első 5-6, de számomra a kísérletező Sabbath is nagyon működött.”

– Kiss Gábor / 12

„Sokan azt mondják, ezt már csak kényszerből rakták össze. Nekem mégis az egyik legnagyobb kedvencem. Sci-fi örökletem kellős közepén, rajongott regényeim háttérzenéjeként szolgált. Minden hangját imádom.”

– Cselőtei László / 11

„Az első olyan album a zenekar katalógusán vagy diszkográfiáján, aminek nem értem a koncepcióját. Még ma sem, pedig jó párszor átrágtam magam a teljes életművükön. Szerintem jól tett nekik a szakítás, Ozzy is a legjobbat hozta ki magából utána, a Black Sabbath pedig egy új korszakot nyitott, aminek első albumával – Heaven and Hell – egy újabb csúcspontot ért el karrierjében.”

– Gyuricza Ferenc / 10

„Zavarba ejtően rock'n'rollos lett az Ozzy-hattyúdál, a sound amolyan furán vékony, mégis szerethető. A borító és a belőle készült koncertplakátok és pólminták pedig egyenesen zsenik!”

– Gáti Viktor / 9

„Proggal, pszichrockkal, jazzel kísérletező brit blues alapú heavy rock. Tulajdonképp szerettem, bár a Sabbath fészkeben igencsak kakukktójs. Érdekes, hogy az album egész közeli rokonságot mutat a Cream Wheels of Fire-jével, a Johnny Blade pedig mintha már a Blizzard világát vetitené előre.”

– Kánya Ferenc / 9

„Kétségkívül hallani rajta a szétcsúszottságot, az akkori történések fényében még az is csoda, hogy egyáltalán elkészült és megjelent az album. A röhej viszont az – ami egyben lommiék született zseni mivoltát is demonstrálja –, hogy még így is született néhány egészen remek és hangulatos nóta. A lemez kb. első kétharmada érezhetően erősebb, mint a vége, ott azért már sajnos zavarosba vált az összkép.”

– Schmidt Péter / 9

„Nem vagyok benne biztos, hogy akár megjelenésekor megmondtam volna, hogy ez Sabbath, így utólag inkább Ozzy korai szólóalbumaihoz hasonlít. Ha ezt félre tesszük, egyáltalán nem rossz anyag ez.”

– Uzseka Norbert / 9

„Nekem ezzel a koronggal kapcsolatban nem az a bajom, hogy talán ez az egyetlen, amelyről nem tudok kiemelkedő nótát említeni. És még csak nem is az, hogy az Ozzy-korszak talán legkevésbé metalos anyagáról van szó. Hanem az, hogy a hangzása talán a leggyengébb a '70-es évek Sabbath-albumai közül.”

– Zubor Olly / 8

„Az egyetlen ős-Black Sabbath-lemez, amelynek megjelenésekor már éltem. Annak ellenére, hogy a Never Say Die! nemcsak totálisan szétcsúszott, de messze is van az első albumok atmoszférájától, jobban szeretem, mint a megelőző három albumot – ha figyelmen kívül hagyom, hogy Black Sabbathot hallgatom. Tony Iommi brillírozik a Johnny Blade-ben, de a Junior's Eyes mindent visz (talán nem véletlen, hogy például Duff McKagan a kedvenc albumai között emlegeti a Never Say Die!-t). Kedvenc dal: Junior's Eyes

– Pintér Miklós / 7

BLIZZARD OF OZZ

OSZDY OSBOURNE / 1980

KIADÓ: EPIC/SONY MUSIC

ÍRTA: LÉNÁRD LÁSZLÓ / 1998

Mivel Milán Peti erre a hónapra elorozta előlem a Mercyful Fate-et, így a Melissa album helyett most egy másik régi favorit következik, Ozzy mester első szólóalbuma. Miután a Nevermore-bulin fagyott csend fogadta a zseniális Diary Of A Madman feldolgozást, talán nem értelmetlen felhívni a figyelmet a korai Ozzy-időszakra. A Black Sabbath kettéoszlása után a szakma nem nagyon bízott a súlyosan drogozó és alkoholizáló énekesben, akit véleményem szerint mai menedzsere és felesége Sharon mentett meg attól, hogy úgy végezze, mint Phil Lynott, Bonzo, vagy Bon Scott. A nagy visszatéréshez persze nemcsak bombabiztos háttér, valamint a sátáni, örült rocker image kellett, hanem egy olyan gitáros, zeneszerző társ is, aki képes volt a 70-es évek egyik meghatározó egyéniségét, frontemberét átvinni a 80-as évekbe.

Pusztán szerencse volt-e, vagy intuíció is, hogy Ozzy az akkor 23 éves Randy Rhoadsszal kezdett dolgozni? Ki tudja? A hatéves kora óta gitározó, zongorázó, klasszikus előképzettségű Randyt a zenetanár mama mindenre megtanította, amit muzsikusként csak tudhat a zeneelméletéről, majd Randy 12 évesen rockgitározni kezdett, de egy év múlva már többet tudott a témáról, mint a tanárja. Ő maga is oktató lett, de emellett az első két, csak Japánban kiadott Quiet Riot-albumon is játszott, majd 1979

végén egy meghallgatás után Ozzyval kezdett dolgozni.

Ami az egy évvel később kiadott Blizzard Of Ozz lemezen, és az 1981-es Diary Of A Madman albumon hallható volt, az egészen új megvilágításba helyezte a rockgitározást. Randy ugyanis nem jammelős bluestémákra hagyatkozva pengetett, hanem a klasszikus zene kötöttebb ismérvei alapján komponálta meg dalait és szólóit. Sok évszázada elfeledett hangulatok, barokk zenei megoldások nyertek új formát értő keze alatt. Virtuóz játéka gitárosok ezreinek adott új inspirációt, hatására hihetetlenül megnőtt a zeneelmélet felé forduló rockerek száma, akik már nemcsak szimplán riffelni akartak, hanem érteni is akarták, hogy mit miért kell csinálni. Új gitáriskolák nyíltak, ahol a spontán improvizációk helyett a technikára, a rendszerezett elméleti tudásra koncentráltak a fiatal gitárosok. Aki ma klasszikus zenével átitatott vagy épp progresszív metalt játszik, annak mindenképp fejet kell hajtania Rhoads zsenije előtt. Tulajdonképpen minden gitáros számára kötelező tananyagnak számít Randy életműve.

Randy azonban nem pusztán a technika császára volt, hanem egy érzéssel, inspirációval teli művész, aki Ozzyval páratlan nótákat alkotott. A Blizzard Of Ozz albumon nincs gyenge pillanat, minden dal tömény klasszicizmus, de a Diary albumnál sem tévedtek sokat. Nem csoda, hogy Ozzy aki Randy 1982-es tragikus repülőgépbalesetét máig nem tudta megemésztetni időrövidítéssel visszakanyarodik ehhez a korszakhoz, koncertjei pedig elképzelhetetlenek a randys nóták nélkül. A vékony, szőke gitáros könnyed technikája, agyafűrt, teljesen sajátos riffelése, borzongató szólómunkája máig csodaként hat. Amit a monumentális, két gitárszólós Mr. Crowley-ban (a második számomra minden idők legnagyobb szólója), a lírai Goodbye To Romance-ben, a hatperces, páratlanul felépített Revelation (Mother Earth) eposzban (a Savatage mozog ma ehhez hasonló stílusban), vagy az akusztikus instrumentális Dee-ben játszik, az többet elárul nagyságáról, mintha oldalakon keresztül csak ömlenének. Már csak adalék, hogy Randy a turnék alkalmával is klasszikus gitár leckéket vett minden városban a helyi mesterektől, míg mások a csajokat vagy a dealereket hajtották...

Az élet egyik legfájdalmasabb igazságtalansága, hogy Randynek 26 évesen kellett elbúcsúznia, azelőtt, hogy karrierje igazán beindult volna. Nagyon remélem, hogy egyszer Ozzy előás valahonnan egy Randy Rhoads-os koncertvideót is! ■

„Mindenki lélegzetvisszafojtva várta, mivel rúkkol elő Ozzy a Sabbathból történt kirágása után. Ő pedig fogta magát, átköltözött Los Angelesbe, elősott egy zseniális fiatal gitárost, Randy Rhoadst és megcsinálta minden idők egyik legjobb heavy metal albumát. Azok a dallamok, azok a szólók!”

– Cselőtei László / 13

„Nemcsak a nyolcvanas évek egyik legjobb és legfontosabb metalalbuma, hanem igazi slágergyűjtemény is egyben, amely Ozzy újjászületését (feltámadását?) hozta el.”

– Gyuricza Ferenc / 13

„Bár a hangzását nem szeretem, de mekkora dalok vannak már kapásból ezen is: az I Don't Know a kedvenc Ozzy-slágerem, a deep cutok közül meg érdemes rácsodálkozni a Revelationre.”

– Kiss Gábor / 13

„A tökéletes első szólóalbum. Hátrözongatóan zseniális a mai napig.”

– Uzseka Norbert / 13

„Ha csak egyetlen Ozzy-szólólemez készülhetett volna el, ennek kellett volna annak lennie.”

– Gáti Viktor / 12

„A Sabbathból kikerült, ekkoriban a külvilág és saját maga által is lesajnált Ozzy parádés feltámadása, amivel még a Dióval visszatért régi társaknak is alaposan megmutatta, hogy bizony korántsem lehet őt leírni. Az I Don't Know/Crazy Train nyitás rögtön demonstrálja, mi a pálya, de az olyan komolyabb-obskúrább nóták is nagyon működnek, mint a Mr. Crowley vagy a Revelation (Mother Earth). Nálam egyedül a Suicide Solution nem üt be annyira, és a kissé vékony sound sem a kedvencem.”

– Schmidt Péter / 12

„Tudom, tudom, ennek vastagon max pontosnak kellene lennie, de a korai lemezek közül ez az egyik, amivel nehezen barátkoztam meg.”

– Szénégető Richárd / 12

„Blizzard of Ozz... Először Ozzy szólóprojektjének elnevezése, majd nem sokkal később az első szólóalbumának címe. Ha azt nézzük, merre kacsaringózott az Sabbath a '70-es évek végén, akkor majdhogynem egy kökémény (szó szerint) stílusbeli váltást jelentett ez a lemez az énekes karrierjében. A Crazy Train pedig mindig eszembe juttatja azt a videót, amelyen Ozzy élő adásban lepi meg Sharont, hogy felköszöntse őt, miközben a háttérben ez a dal szól. Csodás jelenet!”

– Zubor Oly / 11

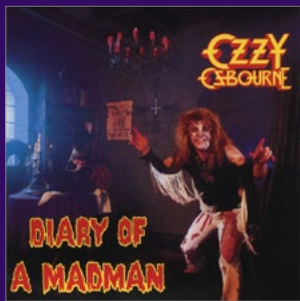
„Egy zseniális visszatérés, friss zenével és hatalmas nótákkal: I Don't Know, Crazy Train, Suicide Solution, Mr. Crowley. A Világ egyik legjobb metal albuma, Randy Rhoads gitárjátéka pedig lenyűgöző.”

– Kánya Ferenc / 10

„Jelen időben egy meglehetősen fontos kiadvány volt az első Ozzy-szólólemez: Randy Rhoads gitárjátékával 'forradalmasította' a heavy metalt, szóval mérföldkő, de nekem pont az hiányzik belőle, amitől a Black Sabbath jó volt (Tony Iommi). A hangzás harmatos, főleg a basszusgitár dobozhangja nehezen elfogadható – még 1980-ban is. Kedvenc dal: nincs”

– Pintér Miklós / 7

DIARY OF A MADMAN

OZZY OSBOURNE / 1981

KIADÓ: JET

ÍRTA: GÁTI VIKTOR / 2025

Ozzy Osbourne halála sok gondolatot mozgósított bennem, így természetesen azt is, hogy fussam át az életművet, és elevenítsem fel a régebbi élményeket a különböző munkáinak megismerésével kapcsolatban. Elsőként egy szóló best of albumot vettem elő (amely mire lement, a hároméves gyermekem is Ozzy-rajongóvá vált, legnagyobb öröömömre). Ezen a válogatáson persze eleinte csupa ismerős dal sorakozott, ám a dolgok előrehaladtával, egy Ozzynál nem túl gyakori, baljós unplugged intro, ami aztán egy feltűnő, atipikus ütemű témába csapott át, meglepett.

Ez volt a második Ozzy-szólóalbum, az 1981-es Diary Of A Madman című dala, a lemez záró tétele. Rá kellett döbennem, hogy ezt a számot nem hallottam elégszer, úgyhogy a következő napokban legalább tucat-szor lejátszottam. Hatalmas kedvencévé vált, és konstataáltam, hogy ez a Mester valaha írt egyik legtökéletesebb dala: progos megközelítés, rockoperás betétek, annak megfelelően színes hangszerezés, egyedülálló riffek, dallamok és vokálok. Ozz és Randy Rhoads gitáros verhetetlen párosát Bob Daisley basszusgitáros és az éppen földbeállt Uriah Heep örületesen jó dobosa, Lee Kerslake (RIP) egészítette ki a stúdióban (utóbbi kettő néhány évvel később az újra alakuló 'Heepben együtt folytatta a zenélést).

A lemez elődjéhez – és több utódjához – hasonlóan méregerősen kezdődik: az első három dal (Over The Mountain, Flying High Again, You Can't Kill Rock and Roll) örök klasszikus – egyik ezért, a másik azért. Majd érkezik a Believer, Daisley bőgőjével felvezetve, aztán belép Rhoads azzal a végtelenül egyszerű, mégis elképesztően húzós és fogós, mi több, valahol mélyen gonosz riffel, amely többször visszatér a dalban, újfent unikális módon egymástól különböző részekre tagolva azt. Ebben a tételben kapott helyet Mr. Osbourne egyik legnépszerűbb idézete: „You've got to believe in yourself / Or no one will believe in you”, vagyis: „Neked kell hinned magadban, vagy senki nem fog hinni benned” – zseniális sorok, zseniális dal, már megint.

A Little Dolls sem gyenge darab, de egy kicsit lefelé lóg ki az összképből, a záró dalhármas (de különösen az utolsó kettő) szintén óriási, és mintha a vége felé haladva fokozódna a káprázat a Meat Loaf-hatású Tonightban, a dinamikus zakatoló S.A.T.O.-ban és a nem eleget méltatható című trackben. Nagyon szívt, amikor a Pantera-, Corrosion Of Conformity- és Crowbar-zenészekből összeállt Down az első és eddig egyetlen koncertpakkjának a Diary Of A Mad Band címet adta, ezzel is adózva Ozzy pályafutásának. Van miért hálásnak lennünk mindnyájunknak – nekem most éppen ezért a lenyűgöző dalcsokorért. ■

„Egy árnyalattal halványabb, mint a szólókarrierbe kezdett Ozzy bemutatkozó albuma, viszont ezen a lemezen található az énekes pályafutásának egyik legjobb dala az epikus című dalok között. Szóval egy pont ide, egy pont oda, de a végeredmény ugyanaz.”

– Gyuricza Ferenc / 13

„Randyvel nagyon belejötték a dalírásba. Ismét óriási album született a Blizzard után. Egy kicsit sem gyengébb, mint az elődje, de nem lettek róla annyira népszerűek a dalok. Természetesen imádom ezt is.”

– Cselőtei László / 12

„Ez kevésbé volt slágerparádé, mint a Blizzard, de amit Randy Rhoads itt is művelt, az mai füllel is elképesztő, s milyen lehetett '81-ben! Sűrű anyag, de nagyon jó.”

– Uzseka Norbert / 12

„Szerintem kicsit gyorsan jött a Blizzard után, a magam részéről legalábbis ennek rovására írom, hogy nekem a mai napig kissé összedetlenebbnek tűnik elődjénél. Randy Rhoads mondjuk itt is brillírozik, és nagy dalok is vannak – a Flyin' High Again, a Believer vagy a című dal akár a debütre is felfértek volna.”

– Schmidt Péter / 11

„Hiába alapklasszikus, nekem még itt sem jött meg az a feeling, amiért annyian báványozták a Sötétség Herceget. Kiváló lemez, de nem max pontos.”

– Szénégető Richárd / 11

„Az egyik olyan Ozzy-lemez, amit a legkevésbé hallgattam. Az Over the Mountain viszont most is ott van a The Ozzman Cometh válogatáson a kocsimban.”

– Kánya Ferenc / 8

„Alulértékelt, mint a Blizzard of Ozz, pedig Randy Rhoads még jobban gitározik (önmagában 10 pont), a dalok sokkal inkább egyben vannak, a hangzás is jobb. Kedvenc dal: Believer”

– Pintér Miklós / 8

„Lehetséges, hogy ez az album túl hamar érkezett a Blizzard után. Talán Ozzy hasonló tempóban akarta kezdeni szólókarrierjét, mint ahogyan azt a Black Sabbathtal is tette. Mindenesre kevés erős témát sikerült itt felhalmozni, még ha a kritikusok és rajongók által talán kevesebbet emlegetett S.A.T.O. dalt most is szívesen hallgatom róla.”

– Zubor Olly / 8

BARK AT THE MOON

OZZY OSBOURNE / 1983

KIADÓ: CBS

ÍRTA: MILÁN PÉTER / 2025

A Bark At The Moon a Black Sabbathból 1979-ben távozott, és természetesen már akkor nagy névnek számító Ozzy Osbourne harmadik szólólemeze volt, ami komoly változásokat hozott a külön énekes pályafutásában. Randy Rhoads, a kiemelkedően tehetséges gitáros, aki Ozzy első két albumán játszott (Blizzard Of Ozz – 1980, Diary Of A Madman – 1981) a sors kegyetlensége folytán egy repülőbalesetben huszonöt évesen életét vesztette. Ozzyt nagyon megviselte az eset, azonban bármilyen kegyetlenül hangzik, csakhamar gondoskodni kellett Rhoads utódlásáról. A választás egy akkor szintén huszonöt éves fiatalemberre, Jake E. Lee-re esett, aki teljesen más stílusban játszott, mint Randy Rhoads, de az ő játéka tovább öregbítette az Ozzy Band hírnevét, egyúttal nagyban gazdagította a zenei palettát.

E ponton tennék néhány személyes vonatkozású megjegyzést a Bark At The Moon kapcsán. Ozzy harmadik szólólemeze a legelső heavy metal albumok közé tartozott, amelyeket hallottam, s amelyek a műfajhoz láncoltak (jó értelemben); mondhatom, amint meghallottam a lemezt nyitó Rock n' Roll Rebel nyitóriffjét, a sorsom új irányt vett. Miközben hallgatom az albumot, az utóbbi napokban már nem először, érzések sora rohan meg, komplett élményvilág jelenik meg előttem azokból az évekből, amikor kis túlzással ezzel a lemezzel keltem és feküdtem. Ezek olyan dolgok, amelyeket nem lehet visszaadni, mások számára megfoghatóvá tenni, hiszen a tapasztalások olyan rendjéhez tartoznak, amelyek nem önthetők szavakba, legfeljebb bizonyos mértékig lehet őket körülírni.

Az elmúlt 10-20 évben több zenészt is megkönnyeztem (inkább csak lélekben – Jeff Hanneman, Dio, Peter Steele...), s ahogy az ember öregszik, egyre többször jelennek meg az életében halálemlekeztetők (memento mori), s aki nem tudja ezeket megfelelően kezelni, ott komoly benső „szövődmények” léphetnek fel. Ozzy halála is azt erősítette meg,

ami addig sem volt ismeretlen előttem, nevezetesen, hogy „aminek időben van kezdete, annak időben van vége”, s e maxima révén, amennyiben valaki képes a mélyére látni, s elfogadni, hogy az életben minden mulandó, s csak egy „valami” örök, könnyebb lehet az elengedés mégoly fájdalmas, kíneserves aktusa. Minden önként, benső autonómiából fakadó elengedés, mély belátásból, a „minden mulandó” megértéséből eredő tett, melynek során megváltunk egy szeretett dologtól, személytől, stb., erőfelszabadulással jár, s ugyan a fájdalom, a veszteség érzése az első időszakban szinte bénító, fokozatosan lazulni fognak

a kötelekek. Ozzy halálával egy komplett korszak zárult le, mely korszaknak az én személyes életemben a Black Sabbath klasszikusai mellett a Bark At The Moon jelentette az első állomását.

Közhely, de vannak olyan énekesek, akikre a „szeretted vagy gyűlöled” kifejezés használatos; magam találkoztam már

nem egy emberrel, akit a világból ki lehet

kergetni Ozzy hangjával, azonban nálam sokkal inkább a „szerelem első hallásra” volt érvényben, s ez hatványozottan érvényes a Bark At The Moon nyolc dalára. Azok közé a lemezek közé tartozik ez az 1983-ban megjelent mű, melynek minden egyes hangja belém égett, valószínűleg nem is kellene többet meghallgatnom, hiszem minden másodpercét ismerem. Jake gitárriffjei, legyen szó az említett nyitódal témájáról, vagy a címadó tétel kezdő riffjéről, egytől egyig nagyszerű ötletek, amelyek megtestesítik annak a korszaknak a metalját, amelyben fogantak.

A Bark At The Moon teljes egészében a '80-as évek metalhangja. A Blizzard és Diary albumokon (melyeket szintén nagy becsben tartok), még sok elem volt a korábbi zenei hatásokból – Rhoads klasszikus hatásai felejtethetetlenek –, azonban a Bark, nagyban köszönhetően Jake E. Lee gitározásának, már egy új metalkorszakot prognosztizált. Nem mennék bele nagyon részletesen a mélyelemzésbe,

„Randy Rhoads tragikus körülmények közötti elvesztése miatt újabb kényszerű újrakezdés várt Ozzyra. Ennek első produktuma e Bark at the Moon, ami ugyanakkorát durran, mint a Blizzard of Ozz, s még minőségben is felér hozzá, pedig abszolút más karakterű dalokat tartalmaz.”

– Gyuricza Ferenc / 13

„Ozzy szólóanyagai közül nekem ez az abszolút kedvencem, még a Randy-féle – amúgy zseniális – elődeinél is jobban szeretem. Jake E. Lee ötletes, fineszes gitározása mai füllel is elképesztő, az olyan dalok pedig a komplett szólópálya legjobbjai közé tartoznak, mint a You're No Different, a Now You See I'd (Now You Don't), a Spiders, meg persze a címadó. Libabőr az egész album, bármikor hallgatom.”

– Schmidt Péter / 13

„Itt jött meg nekem először az a feeling, amit nem tudnék rendesen megfogalmazni. Itt éreztem, hogy igen, ez Ozzy! Ezért bálványozzák őt milliók!”

– Szénégető Richárd / 13

„Bár befigyel a '80-as évekbeli szintipompa, így is baromi erős anyag.”

– Uzseka Norbert / 12

„Az első album Jake E. Lee-vel. Sokkal érthetőbb, modernebb sound és dalok, mint az első két szólólemezen. Érződik a Sunset Strip akkor mindent elsöprő hatása. Jake jó választás volt. És sokkal többet érdemelt volna, mint ami jutott neki elismerésből és hírnévből.”

– Cselőtei László / 11

„A hármas Ozzy egyszerre fogós, összetett és ötletes, Jake E. Lee gitározása és Don Airey (2003 óta Deep Purple, korábban Rainbow, Colosseum II) billentyűzése az egyik legkiválóbb Ozzy-felállás részeként kivételes zenei elegyet alkot. A címadó és még néhány társa pedig örök kedvenc.”

– Gáti Viktor / 11

„Az egyik kedvenc Ozzy-albumom a '80-as évekből. A hangzásával mondjuk nem voltam kibékülve. Dio fél évvel korábbi Holy Diverje ugyan hangszerelés tekintetében kicsit szárazabb, de nekem jobban szól, holott nem melóztak annyian, mint ezen.”

– Kánya Ferenc / 11

„Van valami egészen különleges atmoszférája ennek az albumnak. Talán, mert meglepően sok atmoszférikus aláfestést is tartalmaz... Persze, a dolognak nem abban az értelmében, ahogyan azt manapság használjuk. És hatalmas riffek is felsorakoznak ezen a korongon, amelyeken a kissé vékonyka hangzás sem tud rontani.”

– Zubor Olyi / 10

„Klasszikus megállapítás, hogy Ozzy valahogy mindig óriási gitárosokat talált és gyűjtött maga köré. Pedig szerintem Jake E. Lee nem is itt, hanem az Ultimate Sin lemezen nyújtotta a legjobb teljesítményt. Kedvenc dal: Waiting for Darkness.”

– Pintér Miklós / 7

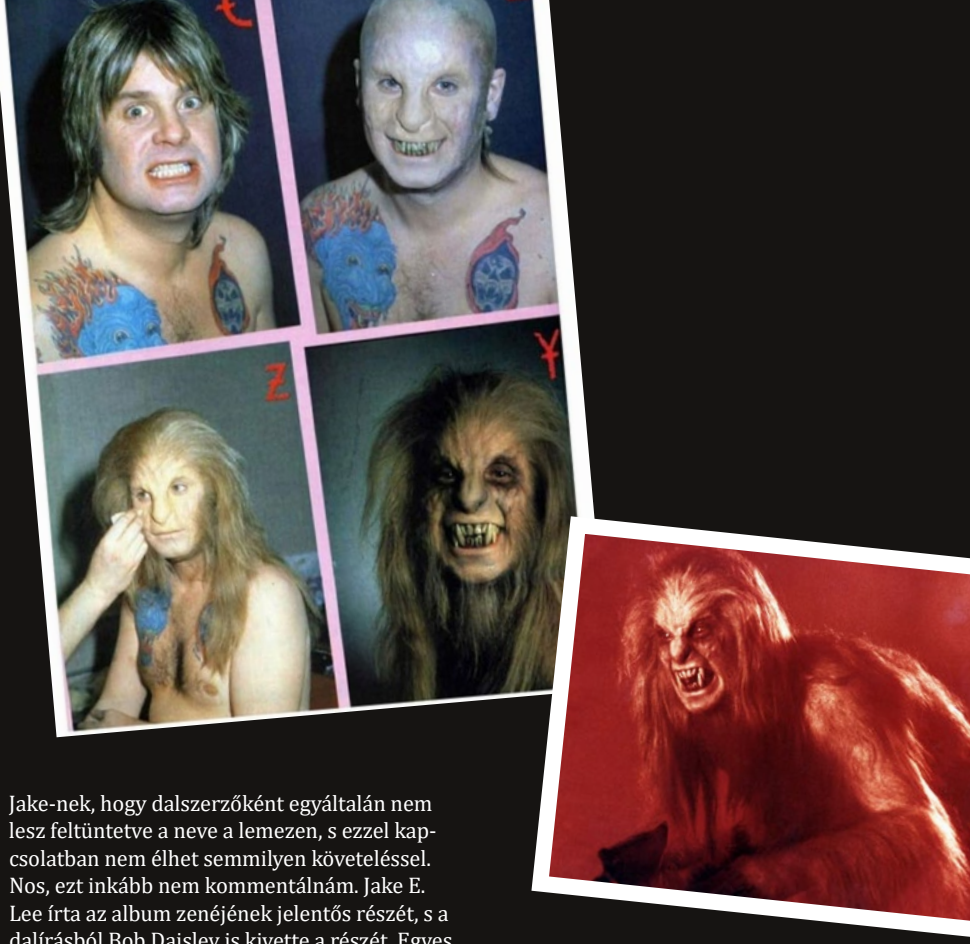

de részint annak is igaza van, aki azt mondja, hogy a *Bark At The Moon* kezdett egy kissé kommerszebb irányba elmozdulni, ugyanakkor az albumon – egy dalt kivéve –, nem érezni, hogy számító módon próbáltak meg hallgathatóbbak lenni. Nyilván nem extrém zenéről beszélünk, de heavy metalt ilyen eleganciával, fölényes dalszerzői tudással még a metal nagy egyéniségeit sorra produkáló '80-as években is csak a legjobbak adták elő.

A '80-as évek szelleme árad a lemez minden eleméből, vagyis komplett, kerekre formált dalokról beszélünk, erős riffekre támaszkodó szerzeményekről, Tommy Aldridge dobos, Bob Daisley basszusgitáros masszív ritmusjátékáról, és természetesen Ozzy hatalmas ének-témáiról. Nem hinném, hogy túl sok értelm van olyan ostobaságokról fecsegni, hogy Ozzy mennyire tudott énekelni, mennyire nem. Hangszíne, hanghordozása, ez az egyszerre pimasz, egyszerre szabadon szárnyaló, szinte éteri hang az életem részévé vált onnantól fogva, hogy először meghallottam. A Sabbathban előadott énekdallamai éppúgy, mint jelen album, a *Bark At The Moon* fülbemászó, remek témái.

Kemény, lendületes heavy metalt kínál a legtöbb dal, emellett fontos jellemzője a lemeznek a komor, sokszor horrorszerű hangulat, ami engem tizenévesként valósággal megbabonázott. A harangkondulással kezdődő *Forever* (ha úgy tetszik *Centre Of Eternity*), vagy a *Waiting For Darkness*, mely utóbbi tételben Ozzy egészen kísértetiesen szírnázik, mindörökké megváltoztatták a zenéről alkotott addigi képemet. A fent említett kommercialitásra való hivatkoznak az is alapot adott, hogy a korábban inkább csak vendégként közreműködő Don Airey billentyűs (ma a Deep Purple-ben játszik) rendes taggá vált Ozzy csapatában. Azonban elég egyszer meghallgatni a lemezt, hogy megállapítsuk: Airey billentyűs játéka szinte mindenhol ízléses, sokszor hangulatfokozó szerepet játszik (pl. a címadó dalban), másutt kis színezékként jelenik meg. Itt kitérnék az album – számomra – egyetlen gyengébb pontjára, a *So Tired* balladára, amit annak idején nagyon nehezen emésztettem meg. Maradéktalanul azóta sem szerettem meg, de elfogadom az album részeként. Olyan a *So Tired*, mintha egy elviselhetetlenül szirupos, cukormázos amerikai film betétdala lenne, amivel semmit nem tudtam kezdeni anno, ám azóta elnéző mosollyal közelítek hozzá.

Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy a *Bark At The Moon* felvételei végeztével nagyon tisztességtelenül bántak Jake-kel – egész pontosan Sharon, Ozzy felesége és menedzsere –, mivel az előzetesen megbeszéléssel ellentétben Sharon kerekén kijelentette

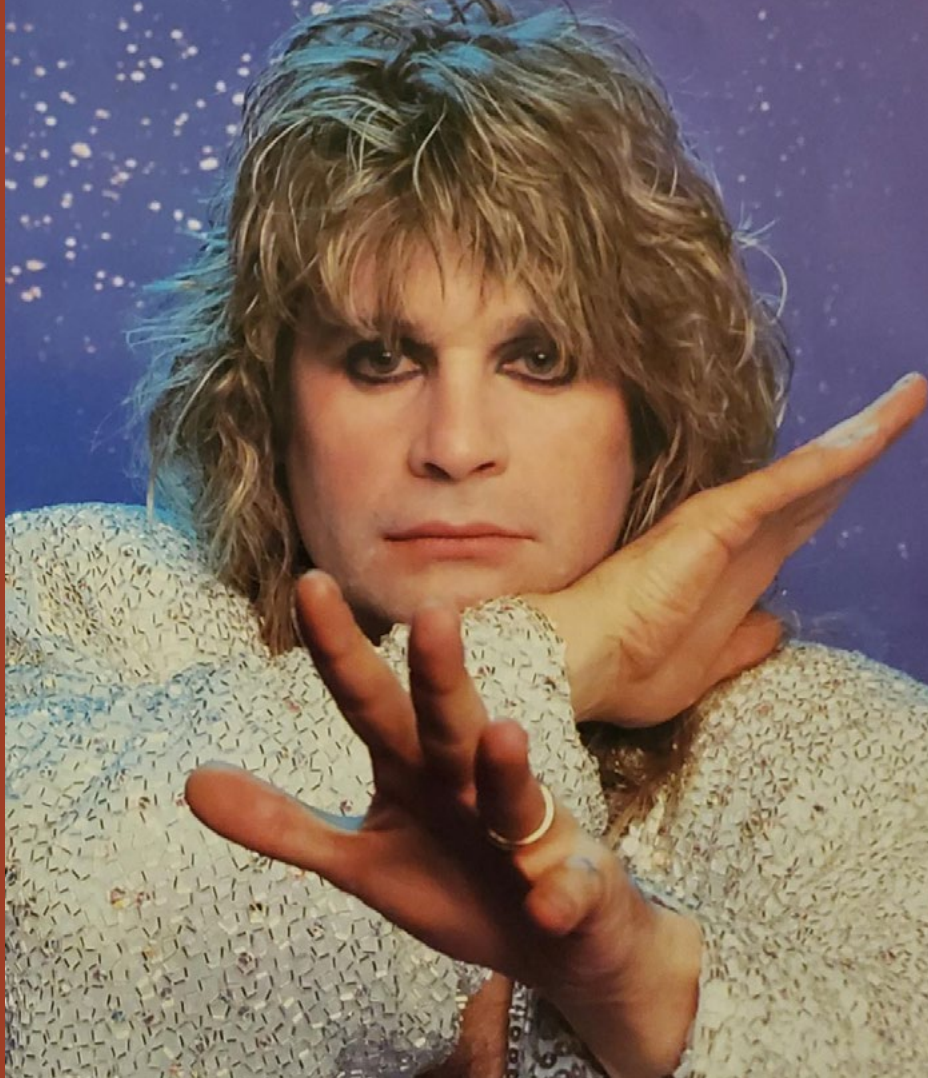

Jake-nek, hogy dalszerzőként egyáltalán nem lesz feltüntetve a neve a lemezen, s ezzel kapcsolatban nem élhet semmilyen követeléssel. Nos, ezt inkább nem kommentálnám. Jake E. Lee írta az album zenéjének jelentős részét, s a dalírásból Bob Daisley is kivette a részét. Egyes dalokat közösen írtak – pl. a *Now You See It (Now You Don't)*-ot. Jake gitárjátéka kapcsán újfent utalnom kell a '80-as évek metaljára, a dalközpontúság kidomborítására. Bármelyik számot emeljem ki, pl. a nagyon szép balladát (*You're No Different*), a *Bark At The Moon*, a *Rock n' Roll Rebel*, a *Waiting For Darkness* szólóit, díszítéseit, Jake hatalmasakat játszik, gyönyörű minden hang, amit lefogott (ez vonatkozik a Jake E. Lee által feljátszott következő albumra, a *The Ultimate Sin*re is). Ozzy hangja pedig megtölti zenével a szobát, még ha ez kissé szentimentálisan is hangzik.

A '80-as években számos példa volt arra, hogy egyes lemezek több változatban is megjelentek, a *Bark At The Moon* is különféle verziókban látott napvilágot. Nekem egy európai (holland) CD-m van, amelyen nem szerepel az amerikai változat *Slow Down* című dala, az a tétel pedig, amit én kezdettől fogva *Forever*-ként ismerek, a tengerentúli kiadásokon mint *Centre Of Eternity* van feltüntetve. A változatos számsorrendekre már ki sem térek.

Ami a vizualitást illeti, a „vadember” a *Bark At The Moon* borítóján vastag szőrbundával borított vérfarkasként mutatkozott, ami fiatalokként ugyancsak leírhatatlan hatással bírt. A szokásos tényezők között szokás említeni a produkciót, ami szintén azt a korszakot fémjelzi: erős, nagy dobok, átlátható hangszeres arányok, kiemelt ének, nyers, de nem túlvezérelt gitár.

Ozzy életművének utóbbi két évtizedét már csak távolról szemléltem – a 13 című visszatérő *Black Sabbath*-albumot leszámítva –, de a Sabbath-korpusz és a szólópálya első korszaka itt van bent a szív legmélyén. Nyugodj békében, öreg harcos! ■

THE ULTIMATE SIN

OZZY OSBOURNE / 1986

KIADÓ: CBS/EPIC

ÍRTA: CSELÓTEI LÁSZLÓ / 1986

Két teljes esztendő múltán végre újra itt van ő, Ozzy Osbourne, a heavy metal szakma egyik nagy öregje, a Black Sabbath volt frontembere. Az igazság az, hogy egy kicsit félve vettem kezembe az albumot. Vajon mit tartogat a tarsolyában e már fiatalnak nemigen mondható úriember? Némileg megnyugtatót a csodálatos Boris Vallejo festette borító és az, hogy csupa fiatal dolgozik az új Ozzy együttesben. Rakjuk hát fel a korongot!

Hiszen ez az album keményebb, mint elődei! Ozzy él és virul! Jake E. Lee gitárja nyers, kissé kásás, de dominál az albumon a Bark at the Moon című '84 lemezzel ellentétben. Igazi Ozzy-dallamok már az első, címadó tételben. Lee szólói nincsenek bő lére eresztve. Rövidék, velősek. Secret Loser! Lendület, fület simogató hangok! A lemez egyik nagy slágere, a Never Know Why jelenti a visszatérést az előző lemezek világához. Érces, kissé gunyoros

hangvétélű a Thank God for the Bomb c. szám. Némiképp az Over the Mountain c. '81-es dalra üt a Never c. nóta. „Döngölősen” folytatják a Lightning Strikes c. számmal. A Killer of Giants megkapó lírai betéttel indul. A jól beépülő billentyűs hangszerek és az akkordfelbontások részek kellemesen hatnak az egyébként egysegesen „reszelős” albumon. Ismét klasszikus Ozzy-dallamvezetés a Fool Like You c. dalban. Majd utolsónak a lemez másik igazi slágere, a Shot in the Dark. Ez a szám Phil Soussannal közösen készült. Úgy érzem, jól tett a friss vér az Ozzy-tarsaságnak.

A két új ember a már említett Phil Soussan és a dobos Randy Castillo megállják a helyüket, bár Rudy Sarzóval vagy Tommy Aldridge-dzsal nem versenyezhetnek. Összegezve azt mondhatjuk, Ozzy Osbourne '86 egyik legjobb albumával rukkolt elő, amely minden porcikájában csemege. Meg kell hallgatni!!!! ■

„Jake E. Lee főműve! És itt van a legkedvencebb Ozzy-nótám, a Shot In The Dark. 1986 egyébként is a felnövésem fordulópontja volt, túl a katonaságon, már a fősulin üldögélve, készülve az első Metallica Hungarica megjelentetésére. Ráadásul a borítót Boris Vallejo, a fantasy képzőművészlet legnagyobb '80-as évekbeli ikonja festette! Itt nálam minden összeállt.”

– Cselótei László / 13

„A legpopulárisabb Ozzy-album, s ez most nem degradáló jelző. A nyolcvanas évek esszenciája, egy korszak tökéletes lenyomata. Újabb hibátlan album, telis-tele nagyszerű slágerekkel. Imádtam, amikor megszületett, s ezen viszonyulásom azóta sem változott vele kapcsolatban.”

– Gyuricza Ferenc / 13

„Glam hatások, táncos riffek, slágerek dallamok és olyan dalok, mint a Secret Loser, a Killer of Giants, a Fool Like You, a Lightning Strikes és persze a Shot in the Dark. Ozzy a legkevésbé kedvelt saját albumának tartotta, főleg a hangzása miatt, de sok rajongónál nosztalgikus kedvenc. Nekem az első saját Ozzy-lemezem volt, a nótákat és a hangzást is imádtam.”

– Kánya Ferenc / 13

„Az első szólólemez, amit hallottam Ozzytól. Azóta is imádom.”

– Kiss Gábor / 13

„Kölyökkoromban ez az album volt a belépőm az Ozzy-univerzumba, legalábbis ami a szólókorszakot illeti. Jake E. Lee gitározott itt is, mint a kedvenc Bark At The Moon, de mai fejjel ezt a lemezt nem érzem akkora alapvetésnek. A zenei világ itt érezhetően áramvonalasabbra lett véve – de nagy dalok ide is jutottak, pl. Killer Of Giants, Secret Loser vagy egyik kedvenc Ozzy nótám, a záró Shot In The Dark.”

– Schmidt Péter / 11

„Ezen az albumon nem minden énekdallam működik olyan nagyon erősen, de a gitár annyi, szinte barokkos finomságot visz bele, hogy az pótolja.”

– Uzseka Norbert / 11

„A '80-as évek kiemelkedően legjobb Ozzy-szólóalbuma, rajta minden idősk legkirályabb Osbourne-felvételével (Shot in the Dark), ami az évek során – bármilyen furcsa is – Gus G. kezében szolgált meg a legjobban. Kedvenc dal: Shot in the Dark.”

– Pintér Miklós / 10

„Korrekt lemez, de szerintem ha azt nézzük, mi után jött, joggal várhattunk tőle többet.”

– Szénégető Richárd / 10

„Az egyik legkedveltebb Ozzy-frontál felvértezett TUS erőteljesen nyitott a '80-as évek AOR-ja felé, ami számomra kissé képzavaros, de attól még a jó dalok azok jó dalok.”

– Gáti Viktor / 9

„A sors fura fintora, hogy Ozzy egyik leggyengébb albuma (már ha lehet a gyanú jelzőt használni bármelyik anyagára...) tartalmazza az egyik legnagyobb slágert – legalábbis számomra. Persze, gyorsan hozzá is tenném, hogy én a Shot in the Darkot az MTV-n láttam (és onnan VHS-re rögzítettem...) későbbi koncertklipnek köszönhetően imádtam meg. Az mekkora már, ahogy a közönség több ezer torokból éneklő refrént!”

– Zubor Oly / 8

NO REST FOR THE WICKED

OSZDY OSBOURNE / 1988

KIADÓ: EPIC/CBS

ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ / 1989

Ozzy sohasem sietett a lemezkészítéssel. Ami két dolgot eredményez: az egyik, hogy a rajongók a két korong közötti szünetben teljesen kiéheznek, a másik, hogy a lemez általában korszakalkotó. Ez így együtt biztos siker.

Ám én az idők folyamán legalább annyira aggodalmassá váltam, mint maga Ozzy. Vajon tényleg jó ez? Ugyanolyan-e vagy más értékeket csillogtat az új LP? Nos, a válasz nem egyértelmű.

Ozzy dallamvilága az első két lemezen (Blizzard of Ozz, Diary of a Madman) nehezen volt emészthető. A dalokat Randy Rhoads gitárjátéka itatta át. Aztán jött Jake E. Lee és vele a zene is érthetőbbé, egyben monumentálisabbá lett. S az utolsó fordulattal Ozzy visszatért gyökereihez, a korai Sabbathhoz és első szólóalbumához. Zakk Wylde, az új gitáros szerepe ebben kétségtelen.

Az idei korong hangzása dögös, de puritán. A Miracle Man reszelősen, pattogósan indítja a lemezt. A nótákat a gitár egyszerű, nyers ritmusa és Ozzy jellegzetes hangja uralja.

Zakk nem törekedett arra a virtuozításra, ami Jake E. Lee munkájára jellemző volt. Engem kicsit zavar is, hogy Wilde sokszor süti el ugyanazokat a trükköket, mintha direkt próbálna monoton lenni. Természetesen mindez nagyon finoman adagolt, valószínűleg tudatos munka eredménye, azé a törekvése, hogy mindeképpen eltűnjék Jake E. Lee, illetve a Bark at the Moon és az Ultimate Sin periódus emléke, s visszatérjen a legendás Randy Rhoads korszaka.

Ozzy még a dalírásba is az első két albumon közreműködő Bob Daisley-t vonta be, kidobva egy zsáknyi, Phil Soussannal irt anyagot. Az Osbourne-Daisley-kooperáció legértetebb gyümölcse a Breakin' All the Rules, brutálisan kemény, ördögien doomos tempójával és a mégiscsak az Ultimate lemez nótáira emlékeztető hangzásvilágával. A Bloodbath in Paradise teljesen Sabbath-ízű. A Fire in the Sky az Ultimate időkbe vezet vissza, megadva a Killer of Giants méltó utódját. Ozzy igazán csak az

utolsó két nótán emelkedik újra a Breakin... szintjére.

A Tattooed Dancer és a Demon Alcohol egyaránt gyors nóták. A Demon Alcoholban Ozzy önkritikus lett, és jó humorérzékkel énekel

a közte és örök ellensége, az alkohol közötti küzdelemről. Itt valósul meg az

a szöveg és zene közti egység, amitől Ozzy sokkal, de sokkal jelentősebb a legtöbb mai HM-zenésznél. A nótában a gitár részeg módjára dülöngél, mind az ütem, mind a sztereó hatások úgy dobálják a hallgatót, mintha az alkoholmámborban úszna. Ozzy elcsukló hangon kiáltja: „Let's Party”... azaz bulizunk! Bár lehet, már sohasem

hallom újra Shot in the Darkot, vagy a Lita Ford-lemez Close My Eyes Forever Ozzyját, azért elkeseredésre semmi ok. A Mester 'mester' maradt. LET'S PARTY! ■

„Színre lép Zakk Wylde, aki energiát, vadáságot, nyers őserőt hoz a dalokba. Bocs, Ozzy, de a gitárosod itt ellopta előled a show-t.”

– Gyuricza Ferenc / 13

„Ozzy szólómunkái közül ez a legnagyobb kedvencem. Általában kissé el szokott felejtődni a diszkográfiában, de én imádom.”

– Kiss Gábor / 13

„A Zakk Wylde belépőjét jelentő No Rest elődjéhez képest jóval harapósabbra, nyersebbre, sűrűbbre sikeredett – nálam még a béna dobsound ellenére is nagy kedvenc, a Bark mellett/után a másik favorit Ozzy-anyagom.

Pláne, hogy nagy meglepetésre itt Geezer basszusozott. Közel hibátlan korong, minden dalát szeretem.”

– Schmidt Péter / 12

„Közel tökéletes, a hangzása pedig a mai napig istencsászár!”

– Szénégető Richárd / 12

„A Zakk-éra kezdete, nyers és energikus dalokkal. Sötét és rámenős témák, nagyon jó dalok. A zenei világ a Bark at the Moon idézi fel nekem, de ez sokkal jobban szól.”

– Kányai Ferenc / 11

„Sok szempontból erős album, lendületes, nem kopott az idővel, de néha fáraszt Zakk folyamatos zakatolása, meg hogy annyit nyeríteti a gitárt.”

– Uzseka Norbert / 11

„Az egyik legbrutálisabb Ozzy-albumnyitó, vérbeli '80-as évek sound, lelazult, sodró hangulat album szinten.”

– Gáti Viktor / 10

„Pályafutása ötödik szólóalbumán Ozzy mintha egyre inkább nyitott volna más, nem feltétlenül kemény műfajok felé. Mondjuk, korszakalkotó balladák ekkor még nem születtek, igaz, a '80-as évek végén még nem is sejtettük, hogy később születni fognak. Pláne én nem sejtettem, aki ekkortájt kezdett nyitni az igazán súlyos zenék felé, és kezdte bezárni a kapukat a lágyabb dolgok előtt, hahai!”

– Zubor Oly / 9

„Az Ultimate Sin után, pláne, hogy kivált a bandából a zseniális Jake E. Lee, nekem semmi sem volt jó. Baromira akartam, hogy érezzem az előző lemez feelingjét. De Zakk az Zakk és nem Jake. Kétségtelen, Zakk már elsőre önálló stílust villantott. Metalosan és felismerhetően gitározott. Nyárogatt, nyihogtatta a gitárt, de – és tudom, hogy most nagy mebotránkozást okozok – nem írt olyan emlékeztető riffeket és szólókat, mint Randy vagy Jake.”

– Cselőtei László / 8

„Az első olyan Ozzyhoz köthető lemez, amelyet már a megjelenése környékén hallottam. A legkiemelkedőbb pillanatok számomra Zakk Wylde-hoz fűződnek, a dalcímekben használt szavak pedig esszenciálissá váltak a heavy metal nagyszótárában. Kedvenc dal: Breakin' All the Rules.”

– Pintér Miklós / 7

NO MORE TEARS

OSZDY OSBOURNE / 1991

KIADÓ: EPIC

ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ / 1991

SZILVÁS GERGELY / 2014

Ozzy lemezeinek megjelenése mindig is meglepetés volt a rockrajongók számára. Ezt a korongot azért is lehetett izalommal várni, mert Ozzy nyilatkozataiban azt hangsúlyozta, ez a lemez talán az utolsó az Ozzy lobogó alatt. Különleges, nem kimondottan metal anyagot ígért.

Azért már most megnyugtatókat mindenkit, ez a lemez nem annyira más, mint amit várni lehetett. Különösebben azért sem kellett izgulni, mert Ozzy nem vont be külső dalszerzőket a már régi kollégának számító Bob Daisley-n kívül. Ha egy mondatban kéne megpróbálnom bemutatni az anyagot, akkor azt mondanám, ez a tizenegy szám az első két Ozzy-lemez és a legutóbbi No Rest For the Wicked jó arányú keveréke, sok lírai, de ugyanakkor jónéhány kemény, dögös témával tarkítva.

Ozzy mindjárt az elején több zenei hatást is ötvöz. A Mr. Tinkertrainben egy beatleses, Cheap Trick-es kezdés után az előző lemez Demon Alcoholjához hasonló riff bukkan fel, hogy elkeveredjen némi AC/DC-sen egyszerű témával, majd az első két lemez lírai nótáinak hangulatát elevenítse fel. A Don't Wanna Change the World ismét az új Ozzy-sound jegyében született. Némi extreme-es húzás is fellelhető a tempókban. A Mama, I'm Coming Home egyértelműen visszatérés a '81-82-es hangzáshoz. Csodás basszusfutatok, gazdag billentyűaláfestés teszi ezt a nótát a Revelation

(Mother Earth)-höz hasonló monumentális művé. A refrénben a Mötley Crüe, Home Sweet Home-jához hasonló felépítésű és hangzású vokált találunk. Erre a nótára Randy Rhoads irt volna könnyfakasztó szót, ha él még. A Desire egy vonat zakatolását utánzó riffel indul, ami átível az egész nótán. Itt a Bark At The Moon korszak villan meg.

A lemez kétségkívül legsikerültebb, legeredetibb szerzeménye a No More Tears. Lényegében egy basszusalapra épül, erre énekel Ozzy egy, ismét csak a korai lemezekre emlékeztető énekdallamot. Én egyébként e nóta gyökereit még messzebbre, a '76-os Sabbath Bloody Sabbath című B. S.-korongig vezetném vissza. A nóta hosszú és borús hangulatú zeneileg. Olyan vonósbetéteket használt itt Ozzy, mint a Gary Moore-ral irt Led Clones című tételben. Klasszikus remekmű.

A második oldalon is jók a nóták, bár igazán kiemelkedő teljesítmény nincs. Mindegyik szám rejt valami érdekességet. Így a Shadows egy kitűnő gitárszólót Zakk Wylde-től, a Hellraiser egy aerosmithes énektémát, a Time After Time néhány szép énekdallamot és hangszerelési megoldást, a Zombie Stomp egy dzsungeldobolással és effektekkel tarkított speciális intrót, az A.V.H. (Nem Államvédelmi Hivatal! Haha!) egy cinderellás gitárbevezetőt. A záró Road To Nowhere szintén a jellemző Ozzy-művek közé tartozik.

„Ozzy szólókarrierjének csúcspontja. Minden ízében hibátlan album.”
– Gyuricza Ferenc / 13

„Ozzy ügyben az első áll-leszakadás, még az egyébként kiváló No Rest után is rendkívül ütős anyag volt, mind a szövegek, mind a zene tekintetében. Abszolút személyes kedvenc, erre a polcra csak az Ozzmiszt tudom mellé tenni.”
– Kánya Ferenc / 13

„A címadó a heavy metal történelmének egyik legfényesebben ragyogó állócsillaga. Pont.”
– Kiss Gábor / 13

„A Slágerlemez, mégis képtelen vagyok nem imádni! Zseniális!”
– Szénégető Richárd / 13

„A korszak és a karrier egyik csúcspontja, zeneileg és szövegeileg is jóval mélyebb, mint megannyi hard rock album. Sok szempontból szintlépés volt, de máig elképesztő anyag.”
– Uzseka Norbert / 13

„1991 – Micsoda év!!! A Metallica, a Nirvana és a Guns mellől Ozzy se maradhatott le, kiadta egyik legkiválóbb lemezét.”
– Gáti Viktor / 12

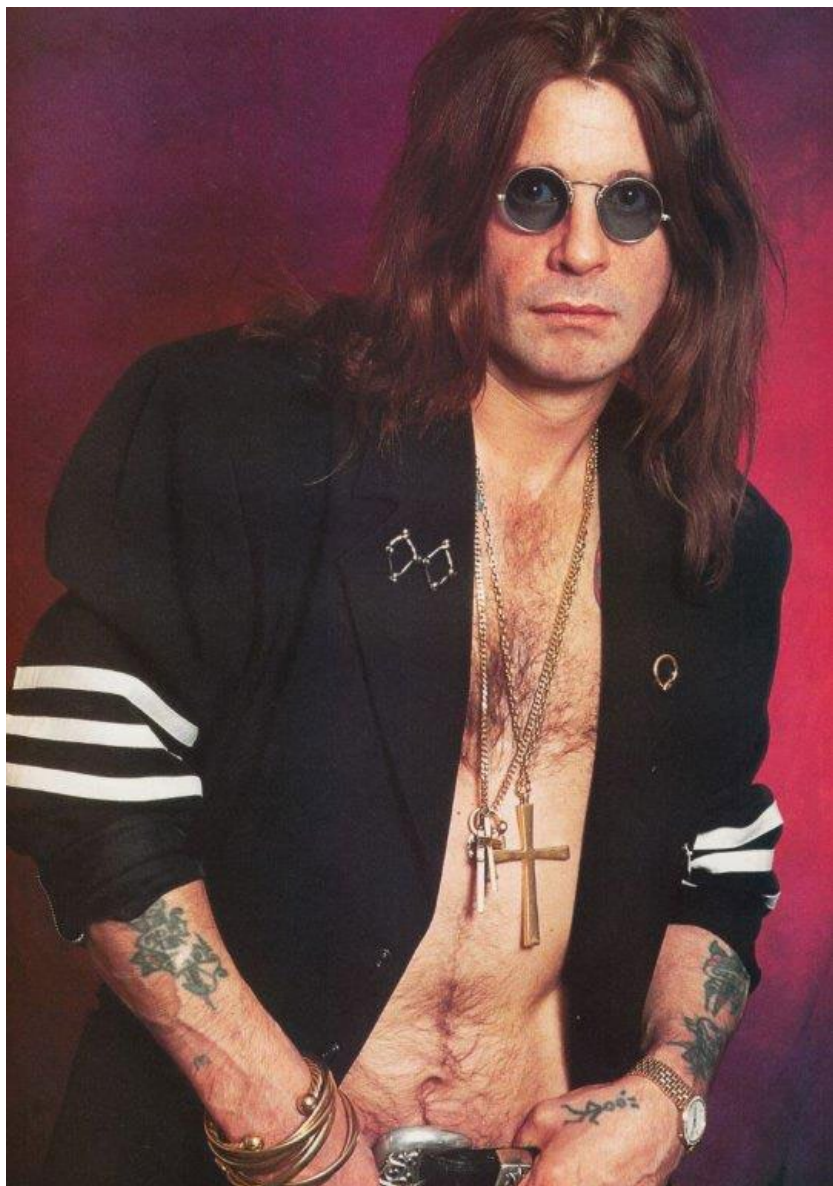
„Tudom, a véleményemmel kisebb-ségben vagyok, de a No Rest után ez a lemez nekem a mai napig kicsit kimódoltnak, matekosnak tűnik a maga mainstream felé kacsintgató slágerebb, szellősebb megközelítéssel. A kivitelezés persze hibátlan, és jócskán vannak rajta nagyon jó nóták – tárgyyszerűen nem is tudok mibe belekötni, inkább ízlés dolga, hogy én Ozzy nyersebb, vadabb dolgait kedvelem jobban.”
– Schmidt Péter / 11

„Micsoda dalok, micsoda rifek! Nem véletlenül mondott nemet Ozzy a Say Hello to Heaven lemez címre, mondván, hogy az »inkább egy nyálas szerelmes filmhez vagy romantikus regényhez illik«, haha! Ettől függetlenül itt van az énekes szólókarrierjének egyik legkiemelkedőbb balladája, a Mama, I'm Coming Home. A zeneiskolában kötelező tananyagká tenném, miképpen kell megírni és előadni egy ennyire érzelmes szerzeményt. Imádom!”
– Zubor Oly / 11

„Zakk Wylde örömjátéka! Ez a lemez legalább annyira szól róla, mint Ozzyról – valaki más egyenrangú játékos Osbourne mellett, ami valódi újdonságnak számított. Az első Ozzy-lemez, ami jól is szól; úgy látszik, ehhez be kellett lépniünk a csodálatos '90-es évekbe. Kedvenc dal: No More Tears.”
– Pintér Miklós / 8

„Az első album a '90-es évekből. Ezen szerepel a Mama, I'm Coming Home. És persze a címadó klasszikus. Jó dalok, Zakk rendesen nyávoztatja a gitárt. De számomra valami elveszett a '80-as évek zsenialitásából.”
– Cselőtei László / 7

Nekem meglepetést Bob Daisley basszusgitármunkája okozott. Régóta nem hallottam így élni ezt a hangszert. Ozzy gyakran a basszusfutamokra énekel, a gitár szinte csak másodhegedűs. Kissé csalódtam is Zakk Wylde-ban, mivel csak az előző lemezen már elsütött trükköket ismételte. Szólói a lírai nótákban és a Shadows végén találhatótól eltérően – unalmasak. A gitár egyébként dögösen szól.

Ez is, mint minden Ozzy-lemez, kötelező a gyűjteménybe, de nekem az utóbbi időben Ozzy néhány vendégszereplése különlegesebbnek tűnt zeneileg. (Gary Moore, Lita Ford, Bill Ward és a M.A.D.F. lemezek.) Úgy látszik, ő is érzi, ideje valami frisset kipróbálni. (CSL) ■

A nyolcvanas évek közepére Ozzy szólóban is szupersztár lett, a nagy kérdés csak az maradt, vajon az önpusztító életmód hullámai mikor csapnak át a feje felett. A sztori ismert: 1989-ben egy öntudatlan pillanatában kis híján megölte menedzserét és feleségét, Sharont. Ez végre őt is ráébresztette, hogy innen már nincs tovább, le kell állnia...

A No More Tearsnek már egy megtisztult Ozzy ugrott neki, ráadásul az egyik legütősebb felállással. A Zakk Wylde, Randy Castillo, Mike Inez trióból ugyan a későbbi Alice In Chains basszer végül nem játszott a lemezen (bár szerzőként benne volt jó pár témában), helyette Bob Daisley-t hívták vissza, a szövegírásnál pedig a régi harcostárs, Lemmy is segített. A produceri melót végül a Duane Baron, John Purdell páros kapta, a keverést – kiadói javaslatra – végül Michael Wagener végezte el.

Ozzy a nyilatkozatai ellenére sem definiálta újra magát, viszont a hangzás mai füllel is parádés, ő maga pedig karrierje talán legjobb formáját nyújtja itt. A No Rest For The Wicked idején még zöldfülű Zakk Wylde is kiforrtta magát, szerzőként és gitárosként, riffjei, ritmizása, szólómunkája itt már roppant markáns.

A 11 nóta minden ízében tökéletes, kezdve a Mr. Tinkentain elhúzott, megtekert riffjével, majd a verzék alatt sejtelmesen lopakodó pillanataival. Az I Don't Wanna Change The World már direkterben fogalmaz, ráadásul Lemmy szövege telibe találta az elvárásoktól és a maratoni lemezkészítéstől lassan besokalló énekes világát. A Mama I'm Coming Home ballada szövegét is a Motörhead-főnök írta. Azon túl, hogy Ozzy egyik legszebb lírai dala, az okosan megfogalmazott szöveg mentes a közhelyektől. A parádés hangszerezés itt is megmutatkozik, akárcsak Zakk szerzői vénája, az akkor mindenható MTV is komoly rotációban tolta a klipet.

A Desire a dohogó, vastag riffjével helyre-rántja az egyensúlyt, ez talán az album legembematikusabb dala. Persze a címadó mellett. Ha Mike Inez nem is ő játszotta fel, a pulzáló, újra és újra visszakanyarodó futamot a dal elején, az mégis ékesen mutatja az azt kiöltő Inez érdemeit. A formabontó felépítésű dal zseniális klipje már kölyökként is beégett a tudatomba.

A lemez második felére is maradt puszkapor, bár itt talán kevesebb a klasszikussá vált darab. A S.I.N. a egy hagyományosabb megközelítésű dal, amit Zakk fifikás riffje és remek szólója koronáz meg, a Hellraiser meg egy erős refrénrel felvértezett nóta, aminek szintén Lemmy a társszerzője (egy évvel később ő maga is felrecsegte a March Ör Die-ra). A Zombie Stomp viszont egy méltatlanul elfelejtett darab, egy igazi különlegesség a hosszú, jammelős felvezetésével, fülbe ragadós témájával. Az A.V.H. nálam az egyetlen dal, ami súrolja a „kislemez B-oldal” kategóriát. A záró Road To Nowhere viszont újra megmutatja a csapat érzékenyebb oldalát, bár így sem tud felérni a Mama... szintjére. Igaz, ez nem a nóta hibája, inkább a lécet magasra rakó Mama lett "túl jó".

A No More Tears világszerte óriási sikert aratott, a nagy felhajtással beharangozott "búcsúturné" is tarolt, bár azt, hogy Ozzy valóban nyugdíjazza magát, aligha vette bárki komolyan. Szűk négy év múlva vissza is tért a szintén ebbe a rovatba kívánczozó Ozzmosis albummal.

A No More Tears az énekes kivételesen gazdag életművéből is kiemelkedik, egy kiváló album, amelynek fénye az elmúlt 26 évben sem kopott meg. (SZG) ■

OZZMOSIS

OZZY OSBOURNE / 1995

KIADÓ: SONY MUSIC

ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ / 1995

SZILVÁS GERGELY / 2014

Alapvetően óriási dolog, hogy négy esztendő után új Ozzy-stúdióalbum jelenik meg. A rajongók már epedve várták az új nótákat, amikből most tíz az Ozzmosison szerepel. Az persze már más kérdés, hogy ki mit várt. Ugyanis Ozzy a lehető legellentétebb nyilatkozatokat tette a No More Tears megjelenése, de különösen az utolsó turné befejezése óta. Egy ideig úgy volt, hogy hősünk hosszabb pihenőt tart, szőgre akasztja az Ozzy nevet és ezután egy inkább projektekben vesz részt, kísérletezik, más jellegű zenéket írogat. Aztán, ahogy telt-múlt az idő, egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy nem lehet abbahagyni csak úgy az Ozzy Osbourne névvel fémjelzett karriert, mert a rajongók kitérnének a hitük-ből. Ezek után kezdtek terjengetni a hírek, hogy készül az új album. Ozzy korábbi kijelentéseivel ellentétben azt kezdte nyilatkozgatni, hogy minden eddiginél keményebb nótákat ír majd. Ezek után hosszú stúdió-időszak következett. Most pedig itt az Ozzmosis – két "z"-vel – és végre kiderül, mi is igaz mindabból, amit Ozzy az elmúlt időkben mondott.

Nos, ami engem illet, nagyon meg vagyok elégedve az új lemezzel. Ugyanis én igazából sosem hittem, hogy Ozzy gyökeresen meg tudna változni. Annyira kiforrott stílusa van, hogy bármilyen dalszerző, bármilyen producer is dolgozik az oldalán, attól a dalok mindig ozzysak maradnak. Nem csigázom tovább a kedélyeket: ez a lemez se nem kísérletezőbb, se nem keményebb, mint általában az Ozzy-művek. Itt egy igen változatos, kiváló és jellegzetes dallamokkal felruházott dalokat felvonultató albumról beszélünk. Azoknak sem kell aggódni, akik a Zakk Wylde-féle gitárhangzásért voltak oda. Zakknek még sikerült minden nótát feljátszani, mielőtt a Guns N' Roses-ügyei miatt Ozzy kijelentette, nem tart rá igényt a turnén.

A lemezt nyitó és első kislemezként is

funkcionáló Perry Mason megadja az alaphangulatot. Egy megfontolt, komótosan haladó riffre épült tipikusan ozzys énekhang, amit már csak a refréntéma bír túlszárnyalni. Elég egyszer hallani és nem szabadulsz tőle. Ozzy zseniális dalszerző. Ebben a dalban Zakk gitárjátéka is említésre méltó, nem csak a félreismerhetetlen ritmusmunka, de az első részében kifejezetten Randy Rhoads emlékeket idéző, aztán viszont Zakk Wylde-os szóló miatt. Rögtön a kiváló kezdés után jön az I Just Want You, amely egy amolyan power lírai. Természetesen csodálatos ívet ír le a dal, a lágy

kezdés után egyre keményedik, és egy gitárszólócsúcs után lelket kavaráó refrénisméltetgetéssel fejeződik be. A gőzmozdonyként lassan

dohogó Thunder Underground a No Rest For The Wicked időket elevenítette fel. Ezek után a következő kiemelkedő teljesítmény a régi haverral, a motörheades Lemmyvel együtt írt See You On The Other Side. Ez az alapvetően ugyancsak lírai módon

induló, aztán kiterelődő, egyéni hangvételű dal különleges hangszerelésével, Ozzy gazdagon zengett orgánájával és hátorzongatóan feelinges dallamaival ismét csak sikervárományos. A fantasztikus melódiákat felvonultató Denial az első és második szólóalbum rég elfeledettnek hitt hangulatát hozta vissza. A Steve Vai-val írt My Little Man igazi, Sabotage korabeli Sabbath-feelinget áraszt. Minden nóta egy külön kis világ, melyben az érzéseken van a hangsúly. Ozzy személyisége adja azonban az igazi varázsát ennek az albumnak. Minden jellegzetes megnyilvánulása kellemesen ismerősnek mutatja a tulajdonképpen teljesen ismeretlen szerzeményeket. A nagy „Yeah”-k, az „It’s Alright Now”-k, a sajátos hajlítások után nincs hiányérzete az embernek. Mit is mondjak még? Ozzy nem kapkodta el az új lemezt, de megértte a várakozás! (De hová tűnt közben a legendás Ozzy-logó a borítóról?) (CSL) ■

„Már Ozzy érettebb oldalát mutató, le-tisztult, elegánsan sötét tónusú anyag. Súlyos riffek és mély balladák otthona. Tökéletes album, a No More Tears mellett ez is a személyes kedvencem.”

– Kányai Ferenc / 13

„Ha nem élted át a kilencvenes évek zenei változásait, nem értheted ennek az anyagnak a sötétebb, súlyosabb tónusát. Benne van minden, amivel Ozzynak úgy kellett reagálnia erre a korszakra, hogy közben a hitelességét is megőrizze.”

– Gyuricza Ferenc / 12

„Ez volt az utolsó Ozzy album, ami igazán, totálisan betalált nálam, s máig jól esik hallgatni. Érdekes látni, hogy mindig igazodott a korszakhoz, mégis mindig önmaga volt. Ez egy borongósabb anyag, '95-ben úgy járta.”

– Uzseka Norbert / 12

„Azt hiszem, ez a lemez annak idején nagyon megosztotta a rajongókat, talán az egészen széles skálán mozgó hangulatingadozásai miatt. Én viszont – mint azt sok mai csapat hanghordozójával is teszem – pont ezért hallgatom nagyon szívesen. Az I Just Want You dal pedig (természetesen...) egy nagy-nagy örök kedvenc!”

– Zúbor Olly / 12

„Egyik 'titkos' favoritom, a Perry Mason pedig az egyik legfontosabb és legjobb Ozzy-dal evő!”

– Gáti Viktor / 11

„Dalai és hangulata alapján abszolút szerethető album, egész komoly érettséggel és mélységekkel. Sajnos a hangzás egész egyszerűen túl lett gondolva, egy nyersebb, organikusabb sounddal sokkal lélegzőbb lenne a végeredmény. És úgy gyakrabban is hallgatnám.”

– Schmidt Péter / 11

„A mai nem értem, hogy tudott valaki erre a hangzásra rábólitani... Ez a kopogós lábdob felidest, pedig dalok szempontjából kiváló lemez!”

– Szénégető Richárd / 11

„Érdekes, hogy az Ozzmosis nálam betalált, pedig akkoriban nem aratott egyértelmű tetszést. Mindjárt az elején ott a Perry Mason című óriási sláger. És persze a See You On The Other Side. Érdekes, hogy Geezer Butler is írt rá és basszusozott is. No, és Lemmy is felbukkan az írók között! Azért végül csak eladtak belőle több, mint 2 millió példányt.”

– Cselőtei László / 10

„A kedvenc Ozzy-szólókiadványom! Geezer Butler megjelenése teljesen más megvilágításba helyezte az albumot, végre megérkezett a súly és a sötét atmoszféra, az általa (is) jegyzett dalok (Thunder Underground, My Jekyll Doesn't Hyde) Zakk Wylde keze alatt iszonyat király Black Sabbath/Black Label Society egyveleggé váltak.

A '90-es évek jól tettek Ozzynak! Kedvenc dal: Thunder Underground”

– Pintér Miklós / 10

Ozzynál az 1991-es No More Tears albummal új mérföldkő született. Utána megpróbálta nyugdíjazni magát (No More Tours), de ezt már akkor sem vették komolyan. 1995-re Ozzy mellé felsorakozott Zakk Wylde és Geezer, a dobos Deen Castronovo, a billentyűs pedig Rick Wakeman lett.

Michael Beinhorn producerrel (Soundgarden pl.) készült az új anyag, talán a korszerűsítés jegyében. Bár a lemez az effektekkel vadított és kissé túlvézérelt összehatás ellenére is csodásan szól, a digitális stúdiózás érződik. Modern, szinte túlságosan XXI. századi a sound, ami elsőre roppant furcsa volt a természetesebb hangzású albumok után. Utóbb Ozzy is elismerte, hogy egyes dalokat talán el sem tudna úgy énekelni, ahogy a lemezen hallható.

A klasszikus Ozzy logó is eltűnt a borítóról, s az amúgy remekül működő Ozzy-Zakk duó mellé külsősöket is bevontak a dalszerzésbe. John Purdell és Duane Baron már a No More Tears-nél is felbukkant, de itt volt Jim Vallance slágergyáros, a szövegírásba meg a régi cimborra, Lemmy is besegített. Még Steve Vai is hozott egy kiválót, ám az összképből némiképp kilógó nótát. (Eredetileg egy közös albumot tervezett Ozzy és Vai, ez lett volna az akkoriban X-Ray néven emlegetett projekt. Fel is demóztak vagy 15 dalt, de aztán a Sony visszatáncolt, és egyedül az Ozzmosisra került My Little Man jelent meg a közösen megírt dalok közül. Steve Vai később azt mondta, hogy Beinhorn producer nem kívánt vele dolgozni... Mindenesetre ezt a számot is Zakk Wylde gitározta fel az albumra.)

Az Ozzmosis a fentiek ellenére is betalált a tábornál, nem is méltánytalanul, a tíz dal közt nem igen akad gyengébb. Nem lehetett persze mind sláger, de a Perry Mason a komótos alaptempójával, az orkesztrális hangszerelésével, Geezer basszusszólójával és Ozzy kitorölkhetlen refrénjével hódított. Zakk itt szinte Randy Rhoadst idéző játékot mutat be. Az I Just Want You és a See You On The Other Side két különböző síkon hozta a lírikus, Ozzy módra értelmezett szerelmes dalt, eleve kihúzza a talajt

pl. a hasonló megközelítésű, többre érdemes, ám teljesen más érzelmi töltésű Old LA Tonight alól.

A kiadó által ki nem emelt dalok között is akadtak gyöngyszemek. A Denial is roppant erős melódiákat vonultat fel, a korai Ozzy szóólalbumok hangulatát felidézve, de nálam a keleties ízekkel is kacérkodó Vai-féle My Little Man is kiemelkedőnek számít, épp a Zakkétól merőben eltérő gitáros megközelítés miatt. Elég csak a szolid skálázós témát is megvillantó, gitárhősöket idéző szólóra gondolni. Aki pedig a súlyt hiányolta volna a balladák mellől, annak ott volt a Thunder Underground lassan gördülő, mázsás doom riffjére építő témája.

Az album turnéjára Zakk már nem tartott a csapattal, lévén a Guns'n'Rosesszal való, végül rövidre sikerült kokettálása miatt ideiglenesen útilaput kapott a főnöktől (helyére az egykori Randy-tanítvány Joe Holmes került, de egyetlen, 1995-ös koncerten Alex Skolnick volt a gitáros). A körút a grunge hullám által átformált új zenei közegben is hatalmas sikerrel futott végig, a lemez pedig rövid időn belül felkúszott a milliós eladási példányszámok elitjébe.

Sokak szerint ez volt Ozzy utolsó hibátlan albuma, és ezzel magam is hajlamos vagyok egyetérteni, még akkor is, ha óriási vakvágányok később sem igen akadtak. Az Ozzmosis közel húsz év elteltével is tökéletes egész alkot. (SZG) ■

DOWN TO EARTH

OSZDY OSBOURNE / 2001

KIADÓ: DOWN TO EARTH

ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ / 2001

Ozzy meglepetést küldött a születésnapomra. Október 16-án jelent meg ugyanis a Mester legújabb, irtózatosan rég esedékes stúdióalbuma. Szép gesztus, hogy Ozzy így gondolt rám, pláne, hogy rajongója vagyok az első Black Sabbath-album óta!

Majd megölt a kíváncsiság, hogy mit rejt a születésnapi ajándék! (Őszintén szólva, a csomag már a neves nap előtt felszakadt egy kissé és némi ízelítőt nyerhettem a rám váró meglepetésből, ugyanis a Gets Me Through című első kislemeznóta – egyébként nyitó tétel – némileg előbb megérkezett.) Többekkel rögtön vita is kialakult arról, vajon jó-e ez a dal vagy sem. Nekem mindenesetre tetszett. No, de ne szaladjunk a dolgok elébe!

A születésnapi csomag kibontásakor kisebb csalódás ért. Ez az borító nekem nem jön be. A digitális Krisztus pózába feszített, Ozzy tetkós röntgenkép semmit sem mond nekem, ha csak azt nem, hogy ezen valaki nem gondolkodott eleget. Az új logó (Osbourne felirat nélkül) már az Ozzfest emblémáról ismerős volt, bár én a klasszikus változat híve maradok, és már az Ozzmosis album óta nem értem, hogy miért kellett elhagyni a jellegzetes – némileg ugyan változó, de mégis karakteres – Ozzy Osbourne emblémát? Belül újabb csalódás: szövegek sehol, csupán képek Ozzyról: az egyik részben sok kicsi kép, meg nagyobbak felkockázva, mint Bon Jovi legutóbbi borítóján(!), a másik részben pedig egy zseniális erdei Ozzy fotó, majd fázisok, amint az énekes digitális röntgenkrisztussá változik. Bizarrr idők!

Ami a muzsikát illeti, szintén egy érdekes kérdés. Ozzy a legutóbbi Ozzmosis album óta még jobban növelte népszerűségét, a frenetikus sikert hozó Ozzfest fesztiválsorozatával igazi intézménnyé vált. Felesége és menedzsere, Sharon egy egész sor nu metal bandát pályoltat sikerrel, Ozzy gyerekei is tizenévesek lettek, fogékonyak az újra. Miért fontos ez? Mert Ozzy ezen a lemezen megpróbálja saját énjét egy új korszakba transzportálni. (Minden bizonnyal némi családi sugallattól vezérelve.) Na, nincs semmi velőtrázó, de annyi biztos, hogy odalettek a gitárhősök Ozzy oldaláról, már nem fontosak az ihletett, emlékeztető gitárszólók (Randy Rhoads, Jake E. Lee, Zakk

Wylde), itt alázatos, nu metal ízeket sem nélkülöző riffelés uralkodik. Mégis, az egész album Ozzy hangja és dallamai miatt hamisítatlan Ozzy maradt.

A Gets Me Through szerintem jó indítás (egy mániákus riffel és gy hihetetlenül erős dallammal a dal középrészében a szóló előtt), de az igazi metal a Facing Hell középtempós zakatolásával buzog fel. Egyébként az albumra zenét nem író, ám a stúdióban már ismét dolgozó Zakk gitározása itt egyértelműen felismerhető. Tim Palmer producer ugyanakkor néhány helyen igyekezett a karaktert kivenni a soundból és egyfajta nu metal generálszafttal meglocsolni a cuccot. Nem biztos, hogy ez rossz, csak a tradicionális Ozzyhoz szokott fülnek furcsa.

Ozzy nem szegyezte, amit már korábban is megtett: külső dalszerzőkkel dolgozott. Én ezt szeretem, mert nyilvánvaló, hogy egy harminc éve a pályán lévő muzikusnak szüksége van a friss gondolatokra, akármilyen zseniális is. Nos, e kooperáció egyik legtündöklőbb eredménye a Dreamer című lírai, mely egyfajta Mama, I'm Coming Home és Mother Earth keverék: torokszongató melódia, finom zongorás, vonósokkal aláfestett muzsika! Még két kiváló lírai jellegű téma is született: az egyik a You Know... (nagyon rövid akusztikus téma), a másik a Running Out Of Time egy fantasztikus énekdallammal.

A No Easy Way Out alapriffje régebbi Sabbath-időket hoz vissza, a sok billentyű a korai Ozzy-albumok irányába mutat. A That I Never Had a Zakk Wylde (leginkább a No Rest For The Wicked, No More Tears albumok) korszak riffcentrikus, rőfögő gitártémáira alapoz. Az „Iommi nu metalba ágyazva” jellegű gitározással megalkotott Junkie engem kevésbé fogott meg. Az album végére már marad a keményebb hangvétel némi pszichedelikus felhanggal (Alive), és egy nagyon erős befejezéssel a monumentális, menetelő Can You Hear Them? képében.

Egy szó mint száz, talán nem tökéletes, de nagyon izgalmas születésnapi ajándék, amely nem porosodik majd a polcon! Be kell látnunk: változik a világ és vele némileg Ozzy is. Csak ne kelljen újabb öt évet várni a következő albumra! ■

„Az első szólóalbum, amit megjelenésekor már rajongóként vártam. Imádtam akkor és imádom most is. A Gets Me Through szövege meg pontosan le is írja, ki és mi volt is igazából Ozzy.”

– Kiss Gábor / 13

„Ozzy nu metal lemeze!« – Ezzel a felütéssel adta a kezembe a kazettát anno egy cimborám. Persze, ez így baromság, mégis rongyosra hallgattam anno az albumot. A No Easy Way Out mai napig az egyik kedvencem Ozzytól!”

– Szénégető Richárd / 13

„Szokás ezt a lemezt kicsit félvállról emlegetni, de én kimondottan szeretem, a több szempontból fordulópontot jelentő No More Tears utáni érából nálam ez a favorit. Azzal együtt vagy annak ellenére is, hogy külső dalszerzők armadájával készült. A nóták zöme nagyon jó – Facing Hell, Dreamer, Black Illusion, Can You Hear Them? –, és szerencsére az úgymond modern sound sem telepszik rá a muzsikára és a hallgatóra. Jó lemez, kedvelem.”

– Schmidt Péter / 12

„Egy megváltozott zenei világhoz való alkalmazkodás kényszerét érzem ezekben a dalokban, de azt nem mondanám, hogy nem állnak jól Ozzy-nak. A Dreamer pedig minden idő egyik legszívhezszólbóbb balladája.”

– Gyuricza Ferenc / 11

„Nagyszerű lemez, erőteljes riffek, személyes szövegek, Ozzy érett korszakának kezdete. Borús, introjektív anyag, korszerűen szól és Ozzy megmutatja vele, hogy helye van a 21. században is.”

– Kánya Ferenc / 11

„Csak hallgatom a Dreamer dalt, és Ozzyra, na meg Lénárd Lacira gondolok... A világtörténelem egyik legszebb balladája... Persze, volt ezen az albumon sok minden más is! Például, itt-ott egy-egy modern(ebb) elem. Azaz Zakkék nem féltek haladni a korrál, mondjuk, miért is ne tették volna, ha Ozzy hangja egyszerűen mindenhez passzolt?”

– Zubor Olly / 11

„Ez a korong már a zenerajongóvá válásom idején jelent meg, de akkor – meglehetősen fiatalon – a bizarrnak ítélt borító alapján nem mertem vele barátkozni. Évekkel később ismertem meg a hanganyagot, és a nyitósor azóta nagy kedvenc, de időnként az egész lemez lepörög.”

– Gáti Viktor / 9

„A lemezt az Ozzy-szólókorszak álomfelállása játszotta fel: Ozzy Osbourne, Zakk Wylde, Robert Trujillo és Mike Bordin. Ennek megfelelően a Down to Earth Osbourne legfeszesebb albuma lett, helyenként kifejezetten Alice in Chains-es dallamokkal. Imádom! Kedvenc dal: Gets Me Through.”

– Pintér Miklós / 9

„Ez egy korrekt album, de nem több annál.”

– Uzseka Norbert / 9

„A 2000-es évek első Ozzy produktuma. A 36. születésnapomon jelent meg. Köszönöm, Ozzy! A kezdő Gets Me Through hatalmas kedvencem. A legnagyobb sláger a Dreamer lett róla. A borító rémes. Ozzy-logó csak egy van: ami a Blizzard lemezen (és utána még néhány albumon) látható.”

– Cselőtei László / 8

BLACK RAIN

OZZY OSBOURNE / 2007

KIADÓ: SONY/BMG

ÍRTA: LÉNÁRD LÁSZLÓ / 2007

A 2001-es Down To Earth óta nem született új Ozzy-sorlemez, csak az a tök fölösleges feldolgozásanyag, ami vélhetően mindössze azért kellett, hogy a két valóságshow-széria közt turnézni induló originális Győzike (de szomorú ezt leírni a Mesterről...) valami kézzel fogható produktumot is adjon a híveknek. Ugorgyunk... Tehát eltelt hat év és itt van minden idők egyik legnagyobb metalisten-ségének, az eredeti Sabbath frontemberének kilencedik stúdiólemeze. Mindössze tíz nóta alkotja az albumot, tehát sztahanovistának semmiképp nem nevezhetjük Ozzyt, de tekintve fizikai és mentális állapotát, valamint leharcolt énekhangját, szinte csoda, hogy ennyit kipréselt belőle Sharon, Zakk Wylde, valamint a producer és a modern stúdiótechnika. Előrebocsátom, ez a lemez nem a Sabbath debütáló albuma, amit félúton Németország felé pikk-pakk felrántottak, hanem egy Pro Tools mestermű, harapós, vastag, de azért rendesen összeügyeskedett hangzással. Aki hallotta Ozzyt élőben, jól tudja, hogy kell neki a stúdiós mankó. Ugyanakkor imádom az öreg hangját, akár agyonbabrálva, agyonkozmetikázva is, nem bírok betelni a dallamaival.

Amikor Zakk a szokásos visszafogott stflusában azt mondta, hogy „ez egy kib...ott Ozzy-lemez lesz, tesókám”, nem vetített. A Trujillo mester helyére érkezett Rob 'Blaso' Nicholson

basszerrel (pl. Rob Zombie) és az ex-Faith No More-dobos Mike Bordinnal felvett anyag épp olyan, amilyennek egy Ozzy-lemez gondolt az ember. Egy jó Ozzy-lemez. Dohognak a gőzmozdony riffek, visit Zakk gitárja, jellegzetes vibrátóitól libabőrös lesz az ember, és persze Ozzy hangja sem kevésbé hatásos. Iszonyat erősen indul a lemez a Not Going Away-jel és az elsőként nyilvánosságra hozott I Don't Wanna Stoppal, de a harmadikként érkező, herflivel díszített epikus címadó is nagyot üt. Ezek bizony tízpontos Ozzy/Wylde-kooperációk. Lírai vonalon mindig is erős volt Ozzy, és a szokásosnál kicsit modernebb hangszerelésű Lay Your World On Me is több, mint kellemes.

Ugyancsak modern sounddal párosul a The Almighty Dollar is, a funkosra vett basszus-téma amúgy a '60-es évek végi Creammel is rokon. Feelinges, ahogy a lassan hatvanéves Ozzy saját zenei gyökerei keverednek a jó néhány generációval fiatalabb kollégák stflusával. De szóloban Ozzy mindig is híres volt arról, hogy aktuális, naprakész hangzásokkal rukkolt elő, ráadásul a szintért legtutibb muzsikusaival. Egy-két nótánál különösebb meglepetések nem érik az embert, csak a szokásosan kellemes Ozzy-hangulatok jönnek, és persze a Beatlesre hajazó lírai sem maradhatott el. Ezúttal Here For You a címe, és állítólag nekünk, rajongóknak szól. A Hell's Bells jelleggel induló Countdown Begins is klasszikus Ozzy a '80-as évek végéről. Imádnivaló, ahogy rőfög benne a ritmusgitar, majd jönnek a kántálós, elnyújtott Ozzy-dallamok! A záró Trap Doorral együtt a Countdown is a lemez legtutibb dalai közé tartozik. Középtájt ugyan érzem kicsit gyengülni az erőt, de a CD eleje és vége nálam nagyon betalált!

Nekem magával a lemezanyaggal semmi bajom, egy király Ozzy-album jóféle dalokkal. Egy azonban biztos: amit a '80-as évek elején a két első szólóalbum nyújtott, vagy amilyen friss soundot hozott Jake E. Lee a Barknál, és persze Zakk a No Rest/No More kettősnél, ahhoz képest itt nincs meglepetés, nincs min-dent elsőprő jövőbe mutató. De biztos, hogy ilyesmit 2007-ben épp egy olyan énekestől kell várunk, aki a '60-as évek vége óta lemezeket készített?

Nevezz igénytelen rajongónak, aki mindent bekajál, de nekem ez az album pont azt adja, amire hat éve várok. Ozzy rulez! ■

„Szabályosan mellbe vágott most az újrahalgatásnál, mennyire jó lemez ez! Mindig szerettem, de talán most ütött be igazán! A kicsit száraz hangzás is illik hozzá!”
– Szénégető Richárd / 13

„A súlyosabb hangzásvilágú, modernebb Ozzy-albumok egyike, amely szerintem tudatosan tekint vissza az énekes korábbi korszakaihoz is. Megjelenése idején egyszerre volt megosztónak és következetesnek titulált album. Én inkább tudatosságot éreztem a zenei irányvonalában, ma viszont már úgy látom, talán nem volt egyértelmű, hogy milyen irányt is kellene követnie.”
– Gyuricza Ferenc / 10

„Az egyik kedvenc borítóm Ozzy diszkográfiájából – és az egyik legsúlyosabb lemez. Talán ez volt az a hanghordozó, amivel Zakkék is megérkeztek a 2000-es évek divatos hangzásvilágába. Egy dolog maradt változatlan: Ozzy hangja. Szokás szerint hihetetlen eleganciával, magabiztossággal énekelte el az igencsak kemény dalokat.”
– Zubor Oly / 10

„Sötét, furcsa világú album, nyomasztó atmoszférájú, súlyos dalokkal. Ozzy megkésztet válasza a Strange Highwaysre. Nem igazán szerettem.”
– Kánya Ferenc / 9

„Jó dalokkal teli, alaphból hangulatos album egy érett, felnőtt Ozzytól – amire azonban rettentően rátelepszik a producer által erőltetett agyonkompresszált és minden ízében műanyag megszólalás. Akár Kevin Churko feat. Ozzy néven is kijöhetett volna. A nótákkal, a hangulattal nincs bajom, a szövegek is jók, de a fentiek miatt mégis ritkán hallgatom.”
– Schmidt Péter / 9

„2007 a legfontosabb év számomra zenerajongóként, ám ezt a lemezt a megjelenésekor és azóta is megosztónak gondolom, és egészében sosem tudtam igazán megkedvelni. Ettől függetlenül a létjogosultsága megkérdőjelezhetetlen, a zenészeket pedig elismerés illeti meg, amiért képesek voltak tágitani a komfortzónájukon avagy kilépni abból.”
– Gáti Viktor / 8

„Nem rossz cucc. Nyilván sokadik Ozzy albumként nem adott nagyon sok újat a teljes képhez, de kerek nóták ide is kerültek.”
– Uzseka Norbert / 8

„Mintha kicsit megfáradt volna a Zakk Wylde-kapcsolat. Kedvenc dal: Civilize the Universe.”
– Pintér Miklós / 7

„Esküszöm, ha fel kell sorolni az Ozzy albumokat, ezt kihagytam volna. Szinte nem is emlékszem rá. Hiába tolja Zakk Wylde és a többiek tiszta erőből. Erről az I Don't Wanna Stop az egyetlen emlékezetes dal.”
– Cselőtei László / 5

SCREAM

OZZY OSBOURNE / 2010

KIADÓ: SONY MUSIC

ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 2010

A mikor a 61 éves Ozzy egy új soralbummal jelentkezik, az mindig felbolygatja a rajongótábort. És most nem arról beszélek, hogy a feleség-menedzser Sharon Osbourne miféle zseniális marketinghúzások sorát szervezi meg ilyenkor, amelynek eredményeképp még a magyar kereskedelmi tévébe is bekerül az ex-Black Sabbath-énekes, a Sötétség Fejedelmének is nevezett szétcsúszott családapa.

Ozzy két utolsó lemeze (Down To Earth, Black Rain) nem durrant akkorát, mint durranhatott volna, és csak részben azért, mert az originális Győzike-shownak köszönhetően Ozzy már nem egy botrányos metalénekes volt, hanem egy mulatságos celeb. Ő lett az, aki mindig úgy beszél, és viselkedik, mint aki egyrészt be van tépve,

másrészt elitta az agyát. Valószínűleg mindkető igaz is, de tudjuk jól, hogy Ozzy esetében az is kész csoda, hogy egyáltalán még életben van.

A Scream lemez Ozzy visszatérése a rock világába, és nyilván egy masszívabb, minimálisan két éves turné időszak is követi majd. Ennek első jele, hogy máris lehet kapni a belépőket az októberi pesti koncertre. Remélhetőleg ezúttal nem marad el a buli!

A Scream azért is különleges, mert ezúttal már nem Zakk Wylde a gitáros, hanem a Firewind éléről egy igen meglepő húzással Los Angelesbe átreptetett görög gitáros, Gus G. A fiatal

srác tényleg nagyon tehetséges, ezt bandák sorában bizonyította az utóbbi években, de a Scream azért még nem bizonyíték arra nézve, hogy nevét együtt fogjuk emlegetni Randy Rhoadsével, Jake E. Lee-ével, vagy Zakkéval. Nagyon jól szólózik az albumon, erőteljes a soundja is, ám már kész dalok fogadták. A Scream nem arról szól, hogy Gus miféle dalokat kreált Ozzynak.

A munka javát Kevin Churko végezte, dalszerzéssel, nótá- és hangászfáragással együtt. A dobos Tommy Clufetos (ex-Nugent, ex-Rob Zombie), a basszer Blasko, a billentyűs pedig Adam Wakeman.

A végeredmény egy modern hangzású, súlyos anyag lett, egynémely dal esetében a zsenialitás határát súrolva. A Let Me Hear You Scream például egy igazi bomba, pörgős, tempós, örvényes kis túlzással a Crüe műhelyből is kicsúszhatott volna a '80-as évek végefelé. De a basszusközpontról Crucify, a jó kis koncertnótának ígérkező Let It Die, vagy a Diggin' Me Down és az I Want It More is erős tételek, jellegzetes Ozzy-dallamokkal. Az I Love You All outro pedig egyenesen háborzongatóan ozzy.

Nyersebb, karcosabb a sound most, mint legutóbb, de egyúttal modernebb is. Aki a '80-as évek Ozzyját sirja vissza, most sem örülhet igazán, de aki csak szimplán szereti a világot, dallamait, stílusát, az egy kiválóan hallgatható, csupán egy-két üresjáratot rejtő anyaggal lesz gazdagabb. ■

„»I Love You All« - mondá Ozzy a végén, és én tudom, hogy úgy is volt.”
- Kiss Gábor / 13

„Mindenkinek 'fél' Gus G-től, én meg örültem a vérfrissítésnek. A Churko-sound kicsit ront az összképen, de a címadó és a Soul Sucker, többek között hibátlan darabok! Imádom!”
- Szénégető Richárd / 13

„Az egyetlen album Gus G-vel. Ozzy próbálja tartani a tempót a korról. Modern metalos hangzás, sok digitális megoldás, kevés valóban emlékeztető dal. Súlyos, de nem barátságos lemez, só!”
- Kánya Ferenc / 12

„Egy Zakk Wylde nélkül készült album, amelyet mégis átít a gitáros védjegyszerű stílusa. Modern rockalbum, amelynek egyes dalai a nyolcvanas éveket idézik. Ellentmondásokkal teli nagylemez, aminek a slágerek, közérthető szerzeményei mellett olyan rejtett értékei is vannak, mint a kesernyős hangulatú Crucify vagy a Beatlesre emlékeztető Time.”
- Gyuricza Ferenc / 11

„Az agyonproducelt Black Rain után a Scream egy relatíve életszagúbb, régisülisabb megközelítésű album, mármint Churko-méccével mérve - és a gitáros Gus G leigazolása is jól működött. Bár nem überfavorit, de az újabb érából ez egy szerethető Ozzy lemez. Csúcspontok: Diggin' Me Down, Soul Sucker és Latimer's Mercy, meg a bónusz Jump The Moon.”
- Schmidt Péter / 11

„Alighanem sok modern metal(core)-rajongó találkozott ezzel az albummal, amikor 'scream' vokálokat keresett a legnagyobb videómegosztón, haha! Mondjuk, modern zenei elemek itt-ott ezen a korongon is felfedezhetők, de Ozzy szerencsére nem kezdett ordibálni rajta...”
- Zubor Oly / 10

„Új évtized, új gitáros: a görög Gus G. A szerény, de fantasztikus zenész, aki sajnos nem lett feltüntetve a szerzők között, holott nagy szerepe volt az album elkészítésében. Pedig megérdemelte volna. De sajnos nem sikerült igazán emlékező dalokat összerakni, bárki is írta őket. Ezután Ozzy egy évtizeden át nem készített új albumot. És Gus sosem tért vissza. Viszont visszahozták az eredeti - és általam imádott - Ozzy-logót.”
- Cselőtei László / 9

„Ahogy ez a lemez kezdődik... ahhoz képest végül is egész jóvá válik. De a modernizálás része azóta se került nálam a helyére.”
- Uzseka Norbert / 9

„Az egyik legkevesebbet hallgattam Ozzyt, ám éppen ezért minden hallgatásnál felfed számomra magából valami újabb erősséget.”
- Gáti Viktor / 8

„Kellott a gitároscsere, jót tett a stílusbeli változás, Gus G. pedig nem okozott csalódást. A Let It Die szokatlanul agresszív, egyben fontos dal, sokkal többre kellett volna vinnie! Összességében nem rossz, de feleslegesen hosszú lemez. Kedvenc dal: Let It Die.”
- Pintér Miklós / 7

13

BLACK SABBATH / 2013

KIADÓ: VERTIGO/UNIVERSAL
ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ / 2013

Az érzéseim – Hevesen dobog a szívem! Izgulok, akár egy gyerek, aki élete egyik legvágyottabb játékát kapja meg végre! Itt ülök 47 évesen és hallgatom azt az albumot, amelyről igazából sosem hittem volna, hogy elkészül. Tinédzserkorom legszebb emlékei fűződnek a Sabbath korai, klasszikus albumaihoz. Mindig is szerettem volna, ha az általam imádott négy muzsikos újra együtt zenél és újra érezhetem azt a varázslatos hangulatot, amely alapot adott gyerekkorom álmodozásaihoz! Szóval most megélhetem a csodát és pár percig boldog lehetek!

A körülmények – Belegondolni is rémisztő, milyen elképesztően nehéz út vezetett az album megjelenéséig. A klasszikus csapat összeállításához eleve Dio halála nyitotta meg a kaput. De alig jelentették be az újjáalakulást, Bill Ward dobos azt nyilatkozta, anyagi okokból nem hajlandó részt venni a munkában. Meghozták a nehéz döntést, nélküle kezdtek dalokat írni. És Tony Iommi rákbeteg lett! Ám mindnyájan tudták, most kell megírniuk ezt az albumot vagy soha többet nem lesz új esély! Micsoda szellemi nyomás nehezdedhetett rájuk, hogy megfeleljenek a fanatikuskok 35 éve fokozódó elvárásainak, hogy percek és betegségek közepette alkossanak!

A dalok – Szerintem egyetlen rajongó sem tudná precízen megfogalmazni, mit is várt az új albumtól! Legyen olyan, mint a régié? Dehát azok is nagyon különbözőek voltak. A Paranoid albumot össze sem lehet vetni a Technical Ecstasyval. Ők maguk is így lehettek ezzel, így inkább igyekeztek nagy érzéseket visszahozni. Van is Sabbath-hangulat mindjárt az elején (End Of The Beginning) és totális '70-es évek pszichedelia a Planet Caravan nyomán (Zeitgeist). De hiába a sok lassú bluesos téma, én ott érzem a riffekben a '90-es, sőt a 2000-es évek Sabbathját is. Felbukkan egy-egy riff a Dehumanizer korszakból vagy a Dio fémjelezte utolsó, Heaven And Hell érából is. Mindenki talál majd kedvenc pillanatokat, ismerős részeket, dallamokat, ezt bátran állíthatom!

A sound – Rick Rubin vállalta, élete álma volt

az új album soundjának és egyáltalán, zenei koncepciójának megteremtését. Az ő-Sabbath-rajongó, az elmúlt 20 évben legendás producerre nőtt zenei mágus a maximumot hozta ki a tagokból és a dalokból. A hangzás jó arányérzékkel egyensúlyos a régi és új Sabbath-világ között. Nem próbál mesterségesen múltba révedni, úgy szólni, mintha '70-ben készült volna, mégis sok helyen idézi azt a korszakot. Összességében egy erőteljes, stílusos hangzást produkált a banda számára.

A tagok zenei teljesítménye – lommi egyszer azt nyilatkozta, reggeltől estig képes új riffeket, ötleteket ontani magából. Nos, ezúttal a múlt megidézésének kényszere némiképp viszszafojtotta a szabad alkotást. Kissé görcsösnek vélem a témákat, hiányzik az az improvizatív hozzáállás, a néhol meglepő fordulatok, akkordok. A betegségének és a rohanó idő

szorításának tudom be, hogy a szólói viszont

túl improvizatívák lettek. Nem érzem azt az átgondoltságot, sziporkázó ötletességet, ami miatt még a súlyosan jazzes szólóit is el lehet dúdolni.

Rubin mindent kihozott Ozzyből, amit csak lehetett. Ozzy szépen énekel, de az erő és a tűz sok helyen hiányzik belőle. Néhol határozottan érzem a hangján a fáradtságot.

Az eredmény összességében mégis élvezetes.

Geezer egy igazi biztos pont volt most a csapatban. Basszusozása fenomenális, a díszítése, témái mit sem veszítettek az ötletességükből, egyediségükből az elmúlt évtizedekben!

Brad Wilk jól hozza a régi Sabbath-érzést, de a dobtémákat így is alapra vették. Ward élő, heves, ösztönös dobolása nagyon hiányzik.

Rajongóként azt mondom, a 13 maga a csoda! Tinédzser rajongóból felnőtt, középkorú rockújságíróként pedig azt: a 13 egy jól hallgatható, a klasszikus Sabbathhoz méltó veretes album! Egy nehéz szülés szép eredménnyel!

Azt kívánom, most, hogy az új anyag óriási siker, így elmúlt a görcs, kezdjenek el jammelni és írjanak lazább, kísérletezőbb dalokat, élvezzék az alkotást! Ozzy már úgymint kilátásba helyezett egy következő albumot! ■

„A magam részéről nagyon szeretem a korongot – tudom, többek szerint erőltetett, meg ugye nem Ward dobolta fel, de a dalok és a hangulat nagyon ott vannak, a produkció pedig pazar. Egyszerre 21. századi és mégis időtlen anyag, méltó jutalomjátéka a három régi csibésznek. Örök emlék a remek prágai koncert is.”
– Schmidt Péter / 12

„Sokan azt mondják, ennek az albumnak már nem kellett volna megszületnie... Én viszont úgy vagyok vele, hogy csak ezzel lehet(ett) teljes a Sabbath-diszkográfia! Minden benne van, amit a korai érában szeretni lehetett a zenekarban. És minden benne van, amit Tonyék a köztes időszakban magukba szippantottak. Zeneileg, hangzásilag remek anyag, amelyről számomra a hangulatos Pariah dal emelkedik ki a leginkább.”
– Zubor Oly / 12

„Ennek az albumnak a pusztá létezése egy csoda, ráadásul klasszikus Sabbath-mércével is abszolút rendben van. Mellesleg Brad Wilk dobos (RATM, Audioslave) karrierjének alighanem a legfontosabb felvételei ezek.”
– Gáti Viktor / 10

„Nyilván nem ért már fel a régi csuccok zsenialitásához. Jutalomjáték volt ez, annak viszont tökéletes.”
– Kiss Gábor / 10

„A kezdeti lelkesedés, ami még Rick Rubin ellenére is megvolt, hamar alábbhagyott, ugyanis az első single-nél egyértelmű lett: biztonsági játék lesz, modern sounddal. Bejött. Ettől függetlenül nem rossz lemez ez, borító fronton majdnem a legjobb, de nekem valami még kellene hozzá.”
– Szénégető Richárd / 10

„Nem sokat hallgattam ezt az albumot, így nem került túl közel hozzám. Nyilvánvaló, hogy ilyen kaliberű banda nem ad ki a kezéből olyan anyagot, ami nem 100%-os. Ebben az albumban sincs kevesebb, de nekem túl sok a korai dalokra reflektáló téma, riff, groove meg hook. Oké, a Sabbath előremutatás és stílusteremtés terén már megtette amit tudott, de picit frusztrált ez a túltöltött múltbarévedés.”
– Kánya Ferenc / 9

„Nem volt ez rossz album, de nem csak amiatt nem került be a klasszikusok közé, mert annyival később készült. Rick Rubin sem hozta vissza a korai tüzet, de attól még korrekt anyag.”
– Uzseka Norbert / 9

„Az egyetlen album a teljes Black Sabbath-életműben, amit sosem tudtam igazán megszeretni. Szerintem túl modern, talán kicsit idegen is tőlük, de amit a legnagyobb hibájának tartok: itt már nem ők mutatnak utat másoknak, hanem egy kissé trendkövetőkkel váltak, bár kétségtelen, hogy a klasszikus korszakuk íze is visszaköszönnek a dalokban. Félve mondom ki, de lehet, hogy jobb lett volna, ha ez az album nem készül el.”
– Gyuricza Ferenc / 8

„Kifejezetten kedvelem a 13-t, úgy szól, ahogyan egy Black Sabbath-albumnak szólnia kellett 2013-ban. Az, hogy meg tudott jelenni egy olyan dal a kétezres években, amely bármelyik sorlemmezre simán felférhetett volna, óriási ajándék Tony Iommiéktól: az Age of Reasonben ugyanaz az általam különösen kedvelt billentyűhangzás (szőnyeg) adja a dal alját, mint a Slowblindban, a szóló pedig minden idők egyik kedvence – de legrosszabb esetben is top 10-es! Kedvenc dal: Age of Reason.”
– Pintér Miklós / 8

ORDINARY MAN

OZZY OSBOURNE / 2010

KIADÓ: SONY MUSIC

ÍRTA: LÉNÁRD LÁSZLÓ / 2020

Elsőre el sem akartam hinni a hírt, miszerint Ozzy a lerobbant egészségi állapotában egy teljes új albumot elkészített – rekordidő alatt. Lehet persze azon lamentálni, hogy az összetéveszthetetlen hangja mellett Ozzy pontosan mit is tett hozzá ehhez a vilálm-vállalkozáshoz, de nem érdemes. Hiszen korábban sem Ozzy kalapálta össze a dalait, ahogy a szövegírás terén is mindig számított a külső segítségre.

Aztán elkezdtek csordogálni az előzetes dalok, és nálam minden kétely eloszlott, mert jó nótákat hallottam, friss, újszerű megközelítéssel. Most a Zakk-rajongók ne is figyeljenek, de örülök annak, hogy ez az új album nem New Jersey vademberével készült, tőle ugyanis pontosan tudom, hogy mire számíthatok. Akár Ozzyval játszik, akár a Black Labelben.

Könnnyen lehet, hogy az Ordinary Man a Mester utolsó albuma (adja az ég, hogy ne így legyen!), és a szövegek jó része tele is van az elkerülhetetlenről szóló gondolatokkal. Szív-facsaró gondolatokkal, teszem hozzá. Ennek megfelelően a lemez hangulata is más, mint általában az Ozzy albumoké. Lírikusabb, elé-

gikusabb, csak egy-két nótában jön elő az az ördögien incselkedő vad rocker, akit 50 éve jól ismerünk. Ilyen például a Straight To Hell nyitány vagy a Wizardra emlékeztető herflivel induló Eat Me, egy groove-os monstrum.

A lírai dalok terén Ozzy mindig is erős volt, az a Beatles-hatású dallamvilág, amit ilyenkor könnyedén elővarázsol, most is nagyon működik. Az Elton Johnnal közös zongorás címadó dal egyenesen az album egyik csúcspontja. Gyönyörű muzsika, gyönyörű sorokkal. Szerintem ezért Grammyt is kapnak majd – teljesen megérdemelten.

De a Holy For Tonight ballada is libabőrös, és a trükkös, végtelenül profi hangszerelése is kiemelésre méltó. Remek vokálok kísérik az öreget.

A Zakk Wylde-ot felváltó producer-gitáros, Andrew Watt nem egy igazán villantós bárdista, a szólóira nem kapod fel a fejedet, és azért Randy, Jake vagy Zakk után ez nem a legjobb hír, de magával a lemezzel remek munkát végzett. Az is lehet, hogy szándékosan nem akarta előtérbe tolni magát, nem akarta "túlgitározni" a dalokat. Slash azért rendszeren megvillan a lemezen, és a Duff McKagan, Chad Smith ritmusszekciót sem érheti kritika. Játékuk nyilván a karcosabb, energikusabb dalokban ütözik ki igazán, és Duff bőgőhangzása is nagyon finom.

Nagy hűhó lett abból is, hogy Ozzy közös dalt készített a firkált arcú Post Malone-nal, pláne, hogy a Take What You Wantban Ozzy csak vendég volt, a lemezre mégis felkerült ez a nagyon mai, nagyon modern szám. Ez mondjuk pont nem zavar, mert maga a nóta jó. Nem az én világom, Ozzy azonban ebben is remekel. A másik Post Malone-os dal, a punkosabb, pörgősebb It's A Raid viszont számomra az album igazán gyenge pillanata. Kábé 10 perc alatt készülhetett a zenei alap, és ugyan Ozzy kitesz magáért itt is, a nóta középszerűségét ő sem tudja elleplezni.

Különleges album ez az Ozzy-diszkográfiában, de nem is hétköznapi módon, hétköznapi körülmények között született. Ha neked nem is jönne be annyira, mint nekem, gondolj arra, hogy a turnék lemondása után otthon heverő Ozzyba bizonyosan életet lehelt, hogy volt mit csinálnia.

Az Ozzy-hangulat, az Ozzy-érzés ott van ebben a lemezben, semmi kétség. Csak el kell fogadni, hogy egy nagybeteg és már cseppet sem fiatal Ozzyt hallunk. Nagyon remélem, hogy nem utoljára! ■

„Egy visszatekintő, nagyon érzelmes lemez, ami Ozzy erősségét és esendőségét is megmutatja. Vendégek garmadája, modern hangzás, kevés klasszikus Ozzy-ság, de nagyszerű produkció.”

– Kánya Ferenc / 11

„Ma már egy kicsit elnézőbb vagyok vele, mint anno. Dalilag nem akkora csalódás, mint mondjuk a 13 volt, de Andy Watt szerintem csak részlegesen érzett rá Ozzyra, a hangzás pedig egyenesen fapados.”

– Szénégető Richárd / 11

„A visszatérés hosszú idő után. Más idők, más megközelítés. Az új üdvösk Andrew Watt. Gitáros, dalszerző, producer. A semmiből került elő, ám elég jó munkát végzett. De persze se nem Rhoads, se nem Lee, se nem Wylde. Az albumra többek között írt Duff is a Gunsból. És Ozzy duettet énekel Elton John-nal (!!!) És Post Malone-nal. Na, ez a nem semmi! És újra felbukkant az eredeti Ozzy Osbourne logó, ha nem is sárga-pirosban!”

– Cselőtei László / 9

„A szólókarrier egyértelmű kakukktó-jása. Sok értelemben megkérdőjelezhető megoldásokkal (pl. egyes vendégszerzők), ám Ozzy mindig a maga útját járta, még akkor is, ha gyakran Sharon jelölte azt ki számára. Szerintem ennél az albumnál ő volt a kulcsfigura.”

– Gyuricza Ferenc / 9

„Modern(kedős) hangzású, búcsúzkodós hangulatú lemez, sok önreflexióval a szövegekben. A producer/dalszerző/gitáros Andrew Watt szerintem eléggé testidegen Ozzy mellett, és a sok vendég sem vált feltétlenül az anyag javára. Az Elton-duett mondjuk pont, hogy tök jó, a Post Malone-kooperációval engem viszont vallatni lehetne. Vannak azért jó pillanatai - címadó, Under The Graveyard, Today Is The End -, de összességében kevésbé hatódom meg tőle.”

– Schmidt Péter / 9

„Ozzy talán „legcsendesebb” albuma... Mondjuk, 70 fölött már mi értelme lett volna a keménykedésnek? Itt már egyértelműen a mondanón volt a hangsúly, na meg a búcsún – vagy legalábbis annak kezdetén...”

– Zubor Oly / 9

„Az eleje megijesztett, de aztán itt is vannak kerek, jófajta Ozzy nóták, s még a lagymatagabbak között is akad egész jó. De azért van egy csomó modern izé, ami tök idegen, az utolsó nóta meg végképp felejtő.”

– Uzseka Norbert / 8

„Ritkán jut eszembe meghallgatni, de sosem gondolom, hogy gyenge vagy unalmas lenne.”

– Gáti Viktor / 7

„Andrew Wattot soha nem lett volna szabad Ozzy közelébe engedni. A Black Sabbath-összekacsintások erőltetettek és kínosak. A lemezen a legjobb teljesítményt Chad Smith, a Red Hot Chili Peppers dobosa nyújtja. Kedvenc dal: Eat Me”

– Pintér Miklós / 6

PATIENT NUMBER 9

OZZY OSBOURNE / 2022

KIADÓ: SONY MUSIC

ÍRTA: CSELÓTEI LÁSZLÓ / 2022

Talán mondanom sem kell, imádom Ozzyt. A hangja az évtizedek során a fülembé égett. Dallamai elkísérték egész életemen át. Legjobban a Black Sabbath-évek korongjai és a korai szólóalbumok nőttek a szívemhez, de sok-sok későbbi lemezt és dalt is a legnagyobb kedvenceim közé sorolok.

A múltkori, Ordinary Man albumnál úgy éreztem, Ozzy azt szánta hatyúdálnak. Elengedte a kötelezettségeket, meghívott olyan barátokat, akikkel addig még nem zenélt és egy olyan dalszerző/producerrel fogott munkához, aki a popiparban fut be éppen szédületesen gyors és nagyívű karriert. A fiatal és amúgy eredetileg rockgitáros Andrew Watt, no, és persze a feleség/menedzser Sharon Osbourne olyan irányba vitték Ozzy zenéjét (nyilvánvalóan Ozzy egyetértésével, aki világ életében vágyott rá, hogy Beatles-jellegű zenét írjon), amely sok szempontból új szinten ágyazta be őt a mainstream pop világába, gondoljunk csak a Post Malone-nal közös, első kislemez nótára.

A mostani anyag ismét Andrew Watt közreműködésével készült, de egyértelmű visszafordulás a metal (és a metalrajongók) felé. Ozzy két nótát a Black Sabbath-gitáros,

Tony Iommival hozott össze, Zakk Wylde négy dalban ügyködik, de felbukkannak olyan további rock legendák is társszerzőként/gitárosként, mint Jeff Beck, Eric Clapton vagy Mike McCready a Pearl Jamből. Na, nem arról van szó, hogy egy sabbathosan kemény anyag született volna, de egyértelműen hangsúlyosabbak a riffek, a szólók és a sound is keményedett egy szintet.

Az egy csoda, hogy Ozzyból még mit ki tudnak hozni a stúdióban! Bár hallatszik, hogy agyon van effektézve, de a hangja erős, a szokásosan élvezetes Ozzy. Kiemelkedő, zseniális dal sajnos nem született, de a lemezt simán végig lehet hallgatni annak ellenére, hogy igen hosszú, hiszen tizenhárom szerzeményt tartalmaz.

Azt picit nehezményezem, hogy Andrew Watt a keverést, a soundot illetően ismét leöntötte az albumot egy olyan egységes mázzal, ami miatt az egyébként karakteres gitárosok hangása alig felismerhető. Jó, aki évtizedek óta hallgatja Iommit vagy Wylde-ot, az tudja majd, hogy éppen kit hall, de nincs meg a „húha” érzés.

Kétszer ennyi hely kéne egy alapos elemzéshez. Javasolom, merüljön el mindenki a részletekben és alakítsa ki a saját véleményét. ■

„Szívszorító hallani, ahogy Ozzy azt énekli, »Cause I'm immortal...« Mikor megjelent, azt gondoltam, olyan ez a lemez, mintha búcsúzna tőlünk. Sajnos így is lett.”
– Kiss Gábor / 13

„A megjelenéskor szabályosan haragudtam Andy Wattrra, hogy még az Ordinary Man hangzásánál is tudott rosszabbat keverni. Ha nem tudnám, hogy ő csinálta a California Breed-lemezt is, a két Ozzy-és a Rolling Stones/Pearl Jam-lemezek alapján nem hinném el neki. Ez az album dalilag rendben van, a soundért haragszom, hiszen a Parasite egy megfelelő hangzással lehetett volna Ozzy legjobb dala! Még a túltölt autotune sem akaszt ki, csak néha. Méltó lezárás.”
– Szénégető Richárd / 12

„Ozzy búcsúalbuma – hangulatában és szövegeiben az Ordinary Man folytatása, zeneileg azonban jóval izgalmasabb, egyúttal gyökerekhez visszaadósabb jellegű. A hangzás itt sem kedvenc (megint Andrew Watt), viszont egyéb szempontokból egy kifejezetten erős és tartalmas anyag ez.”
– Schmidt Péter / 11

„Ha a Sabbath kapcsán azt mondtam, hogy a 13 albumnak már csak a teljesség miatt is meg kellett születnie, ugyanezt mondhatom el erről a korongról is. Sőt, tovább megyek! Ennek a lemeznek legfőképp a címadó dal miatt kellett létrejönnie! Egy őszinte vallomás, egy szólókarrier végén... Az, hogy mennyit kellett a stúdióban rásegíteni Ozzy hangjára, engem egy cseppet sem érdekel... Mert mindentől függetlenül ő énekelt el a dalokat, a saját erejéből. Ahogyan azt a Back to the Beginning koncerten is tett.”
– Zubor Öly / 11

„Már megjelenésekor tudható volt, hogy az életmű záró akkordja lesz a Patient Number 9. Fogjuk fel úgy, hogy ajándék egy legendától, akit a Sötétség Hercegének neveztek, s ne akarjunk ennél többet látni benne.”
– Gyuricza Ferenc / 10

„Erőteljes, zeneileg friss és lendületes visszatérés az Ordinary Man után, gitáros legendák (Jeff Beck, Eric Clapton) vendégszereplésével. Erős hangzás, és a klasszikus Ozzyhoz közelebb álló dalok. A produkció kifogástalan, de nem lettünk nagy barátok.”
– Kánya Ferenc / 10

„Igazából az ebben az albumban az érdekes, hogy nem próbált mindenáron újítani, modernizálni, tipikus Ozzy. Nem kimagasló, de korrekt.”
– Uzseka Norbert / 9

„Az utolsó. Szokatlanul hamar érkezett az Ordinary Man után, és micsoda közreműködéssel! Jeff Beck többszöri szereplésének különösen örültem, és mint nem sokkal később kiderült, ez volt a mester utolsó nagy dobása, mielőtt elhagyta az árnyékvilágot.”
– Gáti Viktor / 8

„Andrew Watt ott folytatja, ahol az Ordinary Mannél abbahagyta. Izzadságszagú Black Sabbath-utalások, sztárzenészek, gitároshegyek. Papírfoma végeredmény: mindenki jól dolgozik, de Tony Iommi és Eric Clapton varázsol csak igazán – már csak miattuk is megérte! Kedvenc dal: No Escape From Now.”
– Pintér Miklós / 7

OZZY OSBOURNE

Just Say Ozzy

KIADÓ: EPIC/CBS · ÍRTA: LÉNÁRD LÁSZLÓ / 1990

„Let the madness begin!”, azaz „Kezdődjék az őrület!” – kiáltja Ozzy a mikrofonba, és szó szerint az kezdődik, hiszen ez a hat nótát tartalmazó koncert minialbum, amelyet Oz mester legutóbbi brit turnéján rögzítettek, maga a szintizsza Ozzy-őrület!

Csak emlékeztetőül mondanám, hogy Ozzy mellett a régi Black Sabbath-os kolléga, Geezer Butler bőgőzik (lemezen először együtt a Sabbath-otál). Randy Castillo dobol és egyik kedvenc gitárosom, Zakk Wylde játszik. Három nóta a legutóbbi LP-ről: Miracle Man, Bloodbath In Paradise és Tattooed Dancer, két régi Sabs-klasszikus: Sweet Leaf, War Pigs valamint a Shot In The Dark fantasztikusan vibráló változata került a korongra. Utóbbi kimondottan Ozzy kívánságára, mert a Shot stúdióváltozatával nagyon elégedetlen volt. Ezúttal azonban a nóta hibátlan, csakúgy, mint az összes többi. Randy pokoli energiával csépli a bőroket, Geezer pont olyan megbízható, mint régen, és Zakk pedig Zakk... Sosem tudtam eldönteni, hogy csupán pénzkérdés-e, hogy Ozzynál mindig a legjobb gitárosok bukkannak fel (Randy, Jake és most Zakk), vagy pedig Ozzynak van ilyen jó orra a tehetség kiszagolásához. Zakk mind fazonban, mind játékban olyan eredeti és földközeli, hogy az szinte hihetetlen. És, ha már a hihetetlen dolgoknál tartunk, Ozzy gyanúsán túl jól énekel ezen a koncertfelvételen. A legutolsó turné öt buliját látva és hallva, egy kicsit gyanakszom... No, de ez legyen a legkevesebb! Ozzy-fanatikusoknak kötelező!!!

OZZY OSBOURNE

Live & Loud

KIADÓ: SONY/EPIC · ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ / 1993

Ozzy ismét monumentálisat alkotott. Olyan monumentálisat, hogy annál már csak a Kínai Nagyfal és az egyiptomi piramisok monumentálisabbak! Majd másfél évtized legjobb Ozzy nótái egy kis klasszikus eredeti felállású!!! Black Sabbathtal megfűszerezve, nos, azt hiszem, ennél többet egyetlen Ozzy-rajongó sem kívánhat magának.

Jómagam Ozzyt az első Black Sabbath-lemeznél ismertem és szerettem meg. Azóta sokmindent csinált, de olyat nem tudott, amire azt mondtam volna, hogy ez rossz. Ha volt is időszak, amikor kevésbé voltam oda egy-egy lemezeért, vagy daláért, azért folyamatosan hallgattam az elmúlt tizenöt évben, mióta ezt a zenét szeretem. És most Ozzy ezt az óriási korszakot idézte fel ezzel a dupla koncertlemezzel. Huszonegy nóta, amely egy pályafutás eddigi gyöngyszemeiből áll.

I Don't Know, Mr. Crowley, Flying High Again, Suicide Solution, Goodbye To Romance csak néhány nótacím a dupla CD első korongjáról, ami azonban mutatja, Ozzy nagy hangsúlyt fektetett szólópályájára korai időszakának bemutatására. Talán azért, mert innen származnak a legklasszikusabb Ozzy-dalok. Persze mindezt jónéhány új nótával is megspékelte. Az I Don't Want To Change The World, a Desire, a Road to Nowhere szerepelnek az első CD-n. És természetesen a teljesség kedvéért meg kell említenünk, hogy a buli minden időnk legklasszikusabb Black Sabbath-nótájával, a Paranoiddal indul.

A második diszk sem fukarkodik a legendás darabokkal. A fenomenális Shot In The Darkkal indul az Őrület, majd a No More Tears, a Miracle Man, a War Pigs, a Bark At The Moon, a Mama I'm Coming Home és a Crazy Train következik. Közben pedig közönségénekeltetés, tapsoltatás, gitár- és dobszóló emeli a hangulatot. A ráadásban pedig összeáll a legendás és klasszikus szörnnybanda, a Black Sabbath, hogy eljátssza a számot, amit csak ez a négy ember lomme, Butler, Ward és Ozzy képes így eljátszani: a Black Sabbathot. A Sabbath Changes című dala zárja a sor.

Ozzy mellett csúcsmódban teljesít az összes zenész. Bár Zakk Wylde-ot nem kifejezetten csíptem eleinte, fokozatosan megszerettem. És persze most bizonyította, a Randy Rhoads és Jake E. Lee alkotta darabokat is hitelesen tudja játszani!

Michael Wagenernek köszönhetően az ember úgy érzi, mintha ott lenne az eseményen! Hihetetlen a hangzás! Dörög, dübörög, kristálytisztán csilingel ez a koncertfelvétel! Ennél előbb már csak akkor lehetne a hangzás, ha a fiúk kiugranának a CD-játszóból és nappaliban nyomnák a bulit!

Olyan szerencsésnek mondhatom magam, hogy többször is láttam Ozzyt élőben. Ez a CD akkor is eszembe tudja majd jut-

tatni, milyen volt egy igazi Ozzy-buli, amikor a Mester már ősz öregember lesz és én is halványan emlékszem majd egy koncert feelingjére! Fereteges lemez, amit mindenkinek kötelezővé kéne tenni, aki azt vallja magáról, hogy szereti a kemény zenét!

BLACK SABBATH

Reunion

KIADÓ: SONY MUSIC · ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ / 1998

Hányszor volt róla szó a '79-es eredeti felállás feloszlása óta? Számtalanszor, ám mégis csupán kétszer történt meg: először 1985-ben a Live Aid koncerten, ám ez az újjáalakulás – mert hiszen erről beszéltek – rövid életű volt. Legutóbb pedig 1997-ben. Ekkor azonban már másról szólt a történet. A '97 decemberében megtartott birminghami újjáalakuló koncertet már szalagra rögzítették, mert világszerte olyan nyomást gyakoroltak a rajongók az eredeti négyesre. Most végre, majd egy évvel a legendás buli után – melyről jómagam egy szerencsétlen autós műszaki hiba miatt csúsztam le, amit azóta sem bocsátottam meg egyébként hűséges masinámnak – most albumon is megjelent a koncert anyaga. Már az önmagában hihetetlen élmény, hogy tudom, az eredeti négyes játssza ezeket a klasszikusokat. Mindezt az ezredvégi hangtechnika hathatós támogatásával. Az az érdekes, hogy ennek ellenére ezek a harminc éves dalok megőrizték eredeti arcukat, sőt ki tudtak bontakozni a fergeteges élő hangzás által. Szinte minden egykori kedvenc nótám itt sorakozik, Into The Void, Snowblind, War Pigs, Fairies Wear Boots, N.I.B. vagy az Electric Funeral. A felvétel abszolút élő, a közönség szinte végig együtt énekel Ozzyval sőt, sokszor nélküle is boldogulnak.

És hogy mi az, ami mindennek a tetejére felteszi a koronát? Két új stúdiónota, melyet az eredeti felállás írt most, '98-ban. Mondanom sem kell a várakozás és a követelmények óriásiak voltak. De való igaz, nem lehet elvárni, hogy lommeiek egy '70-es évekbeli klasszikussal rukkoljanak elő. Azokat a dalokat ugyanis a körülmények és az idő érlelték azzá, amik ma. Így hát lomme és a többiek egyszerűen csak azt próbálták adni, ami természetesen jön belőlük. És ez még akkor is jó, ha első hallásra talán a '80-as, '90-es évek Sabbathja és ugyanezen időszak Ozzyja, külön-külön hihetetlen teljesítményekre volt képes.

A Psycho Man lassan indul, egy elmaszatolt, kissé talán alternatív hatású témával, amelyre Ozzy egy mély fekvésű, doomos énektemát hoz. De aztán a nóta vége felé lomme hirtelen előránt egy klasszikus rifet – ami nekem leginkább a '83-as Born Again korong rifjeit idézte –, és a csapat belelendül.

A Selling My Soul gitártemája talán az Iron Man lassú, doom feelinget hordozó alapjához áll a legközelebb. Ugyanakkor minderre Ozzy egy meglepően vidám ének dallamot hoz. A nóta egyszerű szerkezetű, Ozzy a gitár dallamát követi. Később némi egyértelmű Ozzy-hatás fedezhető fel a hangszerelésben. Mindegyik tag megőrizte hangszerének, hangjának eredeti sajátos jegyeit, így nem csoda, hogy az egész rendkívül sabbathosan szól.

Szinte biztos vagyok benne, hogy nem süttöttek el legnagyobb poénjaikat e két nótával, és ha stílusosan húsz évvel az eredeti felállás feloszlása után jelentetik meg új stúdióalbumukat, akkor az még tartogat nagy meglepetéseket!

OZZY OSBOURNE

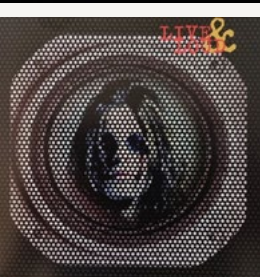
The Ozzman Cometh

KIADÓ: SONY MUSIC · ÍRTA: LÉNÁRD LÁSZLÓ / 1998

Valószínűleg mindenki tudja, hogy Ozzy Osbourne személyesen is kivette részét a metal műfaj formába öntéséből. Ha pedig még is akadna valaki, aki kételkedne ebben, annak szívből ajánlom az alábbi válogatást.

A lemez persze felemás, nemcsak Ozzyról szól, hiszen kedvcsinálónak felkerült rá két klasszikus Black Sabbath-nóta – Black Sabbath és War Pigs – meghosszabbított, korábban sehol nem hallott verziója, természetesen az eredeti felállással a hatvanas évek legvégén rögzítve. Nekem különösen az eredetinel jóval hosszabb Black Sabbath tetszik. Ez minden doom nóták őse.

A korai Sabbath megidézése után jönnek a szólósikerek, és a Randy Rhoads-os nóták egyszerűen szívembarokolóak. Az az ember a '80-as évek legnagyobb gitárszenije lehetett volna, ha nem jön közbe az a tragikus baleset. Számomra és az Ozzy-rajongók számára így is a legjobb, de elkeserítő belegondolni, hogy még hány és hány olyan nótát írhatott volna, mint a Crazy Train, a Goodbye To Romance, vagy a Mr. Crowley! És azok

a szólók! Randy Rhoads kötelező tananyag kéne legyen minden gitáros számára.

Ozzy később sem tagadta meg magát, mind Jake E. Lee-nél, mind pedig Zakk Wylde-nél kiszagolta a tehetséget, és a gitárosok segítségével folyamatosan újjászületett. A Bark At The Moon riffje és mindkét szólója klasszikus, akárcsak a Shot In The Dark, vagy a No More Tears.

A lemezen található másik csatlétek egy Ozzmosis lemez idejéből származó kiadatlan nóta, a Back On Earth. Nem egy alpmű, de gyűjtők számára kihagyhatatlan. Valószínűleg többet, sokkal többet is ki lehetett volna hozni egy Ozzy Best Of albumból (a korábbi maxi B oldalakat, itt-ott elpotyogtatott nótákat összegyűjtő kalózlemez például zerszer izgalmasabb), ha a Sony és Ozzy üzleti kapcsolata nem a vége felé járna. Szerintem Ozz mester már a következő albumaira tartogatja a további meglepetéseket. Biztos vagyok benne, hogy előbb-utóbb előrukkol velük.

OZZY OSBOURNE Prince Of Darkness

KIADÓ: SONY MUSIC · ÍRTA: SZILVÁS GERGELY / 2005

Már megint egy olyan box, amit muszáj volt begyűjteni. Fene vinné... A könyv alakú kiadvány egy kinyitható, négy CD-s digipack álom, extra vastag füzettel, a korongokat kísérő bőséges infóval, valamint rengeteg király fotóval.

Az első két korong rejtja a hagyományosabb dolgokat, ez egy korrekt válogatás, bár egy-két érdekesség itt is akad. Az Ultimate Sin–Never Know Why–Thank God For The Bomb koncerttrió pl. az Ultimate Ozzy VHS anyagról lett átültetve, tudtommal először CD-n. De van pár kifejezetten érdekes No More Tears albumos demóverzió is, sőt, előléstak egy Down To Earth album idején „elveszett” dalt is (Bang Bang, You’re Dead). Ennek ellenére a két másik disc az igazi csemege. Előbbire 13 olyan dalt szedtek össze, amelyek nem kifejezett Ozzy Band-nóták, de Ozzy, ha vendégként is, felbukkan bennük.

A Black Sabbath Psycho Manje már régi ismerős, akárcsak a Lemmyvel előadott Motörhead-ballada, az Ain’t No Nice Guy is, de jó pár dallal sokan ugyanúgy most találkoznak először, ahogy én is. Elég annyi, hogy a Hendrix-féle Hey Joe Zakk Wylde-dal és Ozzy énekével mindent vivő, akárcsak az Ozzy és Miss Rófi valószínűtlen kettősevel hallható Born To Be Wild is.

Van persze egy-két csak a gyűjtemény miatt érdekes momentum is (a Crystal Methoddal, DMX-szel készített Nowhere To Hide pl. simán az ugrasztós kategória), mindenestre ezeket darabonként összevadászni elég esélytelen feladat lenne. A negyedik korong csupa feldolgozás, King Crimson-, Bowie-, Stones- és Beatles-dalokkal, természetesen bombasztikus hangzással. A Sabbath klasszikus Chances dalát viszont kár volt egy Kelly–Ozzy duett kedvéért bolygatni.

Érdekes és vonzó kiadvány ez azoknak, akik bírják az ilyen pénztárcagyilkos cuccokat, bár tökéletesen akkor lennének elégedett, ha még egy ötödik discet is hozzácsaptak volna a csak maxi B oldalakon hallható saját nótákkal! Függetlenül attól, hogy Sharon a Maiden-ellenes hadjáratával kivívta az ellen-szenvenmet, magáért Ozzyért nem bírok nem rajongani.

OZZY OSBOURNE Under Cover

KIADÓ: SONY/BMG · ÍRTA: SZILVÁS GERGELY / 2006

Hasonló élceldéssel futhatnék neki ennek a lemeznek, mint a legutóbbi Nirvana-válogatásnak, az Ozzy mester által előadott feldolgozásokat rejtő Under Cover ugyanis erősen köthető a nem oly’ régi Prince Of Darkness boxhoz.

A Prince... box négy korongjából kettő az érdekességeket rejtő válogatás volt, a harmas egy Ozzy-vendégszereplésekből összeállított CD, a negyedik pedig frissiben rögzített feldolgozásokból állt, szám szerint tízből. Ez utóbbit tette most külön is hozzáférhetővé a kiadó, ám hogy aki a boxot megvette, az se érezze (annyira) becsapva magát, itt négy újabb átirat kapott helyet, 14 tételre bővítve a listát.

A hangzás továbbra is professzionális, a „bónusz” pedig egy Joe Walsh-, egy Moody Blues-, valamint egy Cream- és egy John Lennon-dalból áll. Annak kedvéért pedig, aki nem találkozott volna a Prince gyűjteménnyel, elmondom, hogy van még itt többek közt Beatles-, King Crimson-, Mountain-, Eric Burdon- és Rolling Stones-átirat is nagyjából – Ozzy kölyökkorából cse-

megézték ki tehát a zenei hatásokat. A felvételeken egyébként nem Zakk Wylde, hanem az ex-Alice In Chains-es Jarry Cantrell gitározik, a Black Label Society tengerentúli sikerei miatt, úgy látszik, Zakknek nincs sok szabadsága.

Nem kihagyhatatlan album ez, inkább érdekesség, mint alapvetés, mindenesetre kellemes hallgatnivaló...

BLACK SABBATH Live... Gathered In Their Masses DVD

KIADÓ: UNIVERSAL · ÍRTA: SZILVÁS GERGELY / 2014

Na, ez az a cucc, ami ha időben a kezembe kerül, akár az év DVD-je címre is esélyes lehetett volna tavaly. Kevés nagyobb horderejű rocktörténeti esemény zajlott le ugyanis az elmúlt években, mint az eredeti Black Sabbath újbóli feltámadása, még akkor is, ha szegény Bill Ward (kicsit mindkét fél érveit értve és elfogadva) végül csak kiszorult a reuniónból. Rádásul abból a reuniónból, amely ezúttal végre, majd 30 év után új ozzys lemezt is eredményezett. A világ lelkesedését pedig csak tüzelte, hogy a 13 album kétség kívül parádésan sikerült, méltóképpen a negyven évvel ezelőtti korai időkhöz, ez pedig már önmagában is nagy szó. Nem is volt bennem kétség, hogy ha lommi betegsége engedi, és valóban útnak indulnak, nem sokat várat majd magára egy aktuális koncertfilm sem. A karácsonyi piacra szépen meg is érkezett a Live... Gathered In Their Masses.

Amúgy nincs túlbonyolítva a DVD, hangbeállítás, aztán lehet nyomtatni egyben vagy trackekre bontva, de ez az anyag nem is a hi-tech csodamenükről és speciális kiegészítőkről kell szólni, a lényeg itt maga az élő felvétel, ami viszont út és aláz. A felvétel még tavaly április legvégén készült Melbourne-ben, azaz a turné első szakaszán, rozsdásságnak azonban nyoma nincs. A színpadkép is igéző, sőt, még az amúgy sem épp szörmentes Tommy Clufetos is egészen Bill Ward-osra vette a fizimiskáját.

Itt aztán nem nagyon van mibe belekötni. A sound egyszerűen pazar. Egészen mai, közben mégis szinte hagyományörződen régivágású, igazi ős-Sabbath(-os). Oké, hogy ezen a szinten el is várható a minőség, de tény, itt minden úgy szól, hogy az ember szinte libabőrös lesz még a foteljében ücsörögve is. Hasonló dicséret illeti a vágásért felelősöket is. Az agyig telt stadionba zsúfolódott ausztrál fanok pedig valószínűleg ugyanúgy átérezték a turné jelentőségét, mint maga a zenekar. A dobos poszt kapcsán meg kell jegyezzem, elképzelni nem tudom, hogy Rick Rubinnak mi baja lehetett ezzel a sráccal, miért nem engedte a visszatérő albumon játszani. Na nem mintha a lemezt felüő Brad Wilkkel bármi gond volna, példásan teljesített, amit azonban Clufetos összedobol, az is több, mint tökéletes.

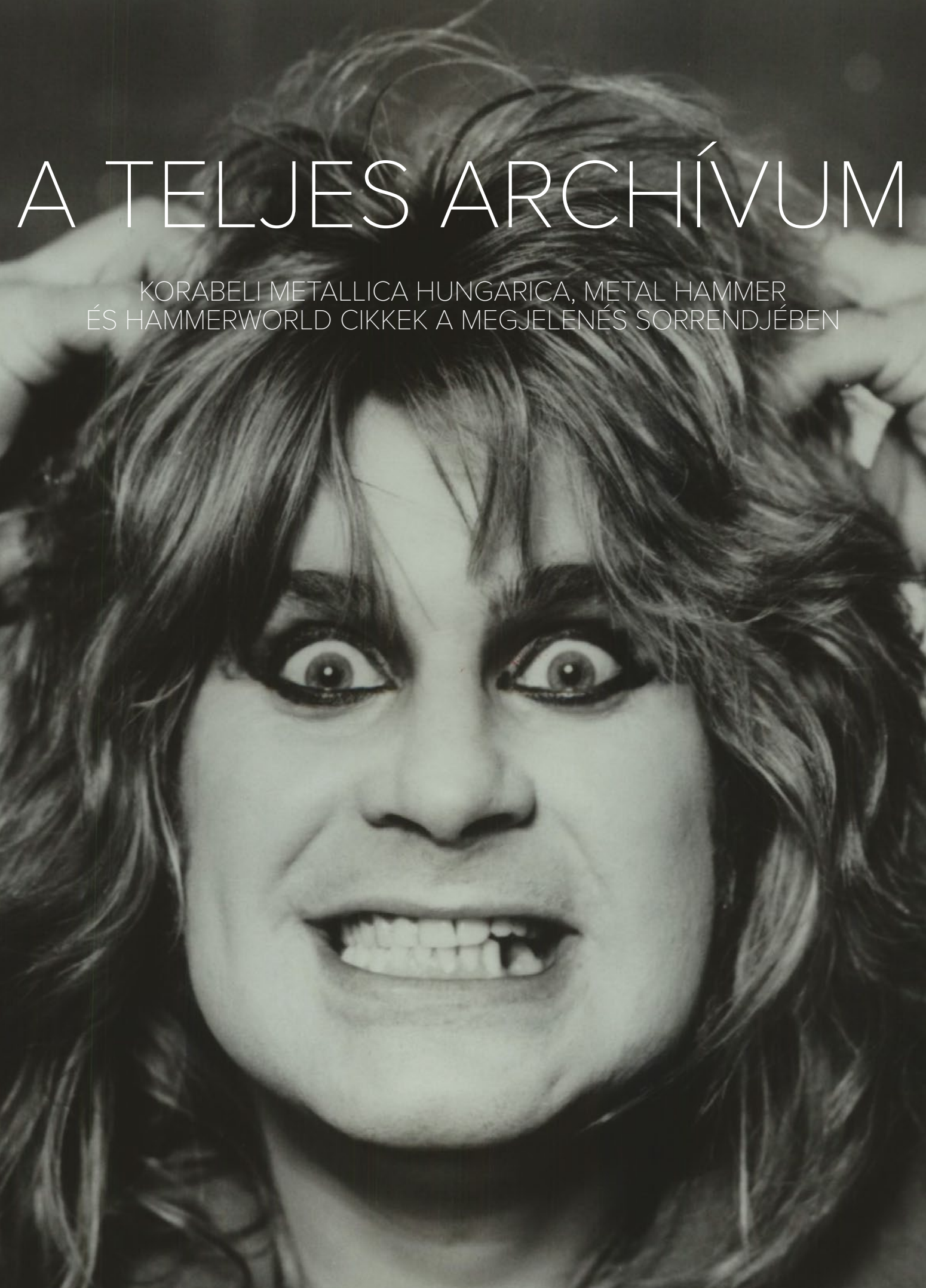
Pár körrel ugyan fiatalabb, mint társai, de pontosan érzí, milyen lüktetés szükséges ezek mögé a dalok mögé, nem csupán szakmai tudásból, kötelességtudóan dobolja a dalokat, de játékát élmény látni is. Testből és feelingből játszik, maximális alázattal ezek felé a sokszor már matuzsálemi korú, ám mégis időtlen dalok felé. Geezer is a szokott elánnal tépi a húrokat, természetesen pengető nélkül játszva (néha egészen elképesztő, ahogyan szinte szólót játszik a négy húron lommi saját szólója alá – elég csak a War Pigsre fókuszálni!). Ő sem mozog túl sokat, ahogy a gitáros sem, a show része ma is leginkább Ozzy vállát nyomja, az azonban, hogy a hangulat manapság valóban baráti lehet, egyértelműen lejön. Ahogy Ozzy és lommi összevgyorog egy alkalommal, az mindennél többet elárul.

lommi pedig külön főhajtásra is készít. Ugyan ezidőtájt már javában folyt limfómás betegségének kezelése, nyoma nem látszik, hogy bármi nyűgje volna, ugyanolyan elánnal tolja végig a bulit, mintha csak egy laza megfázáson szaladt volna keresztül.

Nilván most pláne nem szántja fel a színpadot, de számára szinte már védjegy ez a kettőt előre–kettőt hátra sasszé. Játéka azonban ma is ezer közül felismerhető, hangzása, szólóinak íze abszolút egyedi, csak rá jellemző, varázsa pedig ennyi év után sem kopott meg.

Az egyetlen, amit sajnálók (és nem értek), hogy a hanganyagot csupán megvágva, egy CD-re szűkítve pakolták a limitált verzió tokjába. Rendben, hogy a lényeg ott a DVD-n, de ezen a szinten lehetnek volna olyan gálánsak, hogy duplazzák a CD-verziót a teljesség kedvéért. (Elvben amúgy a CD-vel bővített változatnál létezik még limitáltabb formátum is, amiben mindenféle backstage- és egyéb werkcuccok is vannak extraként, ehhez sajnos még nem volt szerencsém).

Nincs mese, nyáron irány a Nova Rock, már csak azért is, mert – ha közhelyes, ha nem – esetükben sajnos simán benne van a pakliban, hogy utóljára adódik lehetőségünk mindezt előben is megtapasztalni. ■

A TELJES ARCHÍVUM

KORABELI METALLICA HUNGARICA, METAL HAMMER
ÉS HAMMERWORLD CIKKEK A MEGJELENÉS SORRENDJÉBEN

1989

az ördög nem alszik

Ha ezt a nevet halljuk: Zakk Wylde, vajon kinek jut eszébe Ozzy Osbourne? Ugye nem sokaknak? Nos, az elkövetkezendőkben Cselőtei László összegzi az új Ozzy-növendékről szóló ismereteket.

METALLICA HUNGARICA NO. 7 / 1989

Mindnyájunk szeretett heavy metal „nagyapája” ahogy a nyugati sajtóban becézik, avagy ismertebb nevén Ozzy Osbourne ismét sokáig nem hallott magáról. Az ok kettős. Egyrészt Ozzy minden album kiadásakor már retteg a következőtől, ami érhető is, hiszen állandóan bizonyítania kell, hogy még nem öregedett ki a szakmából.

„Mindig idegesítőbb és idegesítőbb lesz lemezt csinálni – mondja erről Ozzy. – Minden egyes alkalom hazárdjáték, olyan mintha a rulettkereket forgatnád. Bár eddig jól mentek a dolgok, azért mindig felmerül az emberben, vajon jó-e amit csináltam, öreg vagyok-e már ehhez, 'megeszik-e' még a gyerekek a zenénket?”

Hát igen, s ha ehhez hozzávesszük, hogy Ozzy a legutóbbi albummal, az Ultimate Sinnel listákat robbantott, érthető az aggodalma. Pláne, hogy négy év után szakított szólósikereinek egyik fő részesével, Jake E. Lee-vel.

„Az utolsó hónapokban olyan nyomorúságos volt a hangulat a csapatban. Szörnyű, ha olyan emberrel kell éjjel és nappal együtt élned, aki csak jár-kel, és ha a problémája felől érdeklődsz, nem mond semmit. Az utolsó évben összesen, ha öt szót szólt. Nem ez az én elképzelésem egy jó bandáról. Én szórakozni akarok a zenésztársaimmal, nem pedig azon töprengeni, vajon mosolyognak-e öt éven belül vagy sem. Nálam, ha valaki nem érzi jól magát, elmehet.”

Így is történt. Először Lee, majd a basszusgitáros Phil Soussan hagyta el Ozzyt. (Phil állítólag Billy Idolal fogott össze.) Helyükre azonban hamar került utánpótlás. Mindenki veszettül találta: vajon ki lesz az új szólógitáros? '88 elején aztán felröppent a hír, Ozzy rátalált. Hogyan is?

„Az új gitáros Zakk Wylde. A fiú New Jersey-ben született és mindössze huszonegy éves. Hah, ha valaki azt mondja nekem húsz évvel ezelőtt, »nézd ezt a kisbabát, egy napon majd ő gitározik nálad«, kinevetem. Most már óvatos vagyok a kisbabákkal. Egyébként fantasztikus kölyök. A legjobb gitáros, akivel eddig játszottam. (Na, nem túlzás ez? – a szerk.) A srác pezseg, boldog, mindenhol ott van. Jó társaság. Nem iszik, nem dohányzik és nem kábítózik. És természetesen máris rengeteget dolgozott. Az új albumon majd minden nótában segített írni. Érdekes, ahogy rátaláltam a fiúra. Mikor Amerikából visszajöttem, több bőröndnyi kazetta várt. Belehallgattam, s köztük volt Zakk szalagja is. Aztán el kellett utaznom a Tribute promóciós turnéjára, és a menedzserekre bízta, szortírozzák szét az anyagot. Hazatértem és a srácok mutatták a kazettát, mondván itt ez a Zakk gyerek. Csak nem a szőke hajú? Kérdeztem, mert emlékeztem a fotóra. Nem akartam Randy-utánzatot hozni a csapatba. De aztán találkoztunk és Zakk két fejjel magasabbnak bizonyult. Engem

mégis emlékeztet Randyre. Ugyanaz a furcsa tűz lobog benne.”

Ozzy nem győzött eleget áradozni az új fiúról.

„Végül az nyert meg Wylde-dal kapcsolatban, hogy egyénien játszott. Nem tartozott az ezernyi Malmsteen, Van Halen kópia közé. Egy Yngwie elég, ezért valahányszor meghallottam valakit így játszani, azonnal röpillt. Számomra Gary Moore a mérce. Zakk a keleti partról jött, nem nyomult a Rainbow bárban, nem hatott rá LA káros szelleme. Az albumírásnál az is kiderült, Zakk a legnagyobb Sabbath-rajongó. Akármit mondtam, fejből 'elnyomta'. Ő hozta azokat az új sabbathos témákat, és én csak bámultam, vajon melyik BS-albumon lehetett ez rajta?!!!”

És valóban Zakk már a gimiben nagy Black Sabbath-rajongó volt. Tizennégy éves kora óta gitározik. Klasszikus gitárjátékot tanult. Mégis az első HM-dal nemsokára a fülébe lopta magát. A Black Sabbath sebessége éppen megfelelt akkori tudás-szintjének. Zakk egy farmon élt távol a várostól, és egyszer véletlenül találkozott egy Leroy Wright nevű fickóval. A srácnak hosszúra nőtt a haja és gitározott. Attól kezdve Zakkat nem lehetett „levakarni” újdonsült barátjáról. Megszállottan kezdett a gitárral foglalkozni. Korai kedvencei a Cream és Hendrix voltak. Ozzy gitárosának szegődni valószínűleg élete teljes változását okozza. Eddig helyi klubokban játszott a gimnáziumban megalakított bandájával. Sikereik a T. T. Quick szintű együttesek bemelegítőjeként véget is értek.

Zakk tehát beilleszkedett. Ozzynak azonban még megmaradtak basszusgitáros gondjai. Ekkor érkezett a 'derült égből' Geezer Butler, az öreg jóbarát, társ a Black Sabbath-os időkben.

„Geezer L. A.-ben élt, és saját csapatát próbálta sínre rakni – meséli Ozzy. – Sharon (Ozzy felesége) és Geezer felesége a Sabbath-korszak óta jó barátok maradtak. Így jöttünk össze, s Geezer félretette a saját dolgait, hogy eljöheszen az új turnéra. Sajnos a dalírásban még nem tudott részt venni. Eleinte kicsit rozsdásan indult a turné (az angliai klubkoncertekről van szó), mert Zakkat abszolút ismeretlen körülmények fogadták, Geezerrel utoljára a Live Aid koncerten játszottam '85-ben, előtte viszont csak valamikor '79-ben.”

Azóta jó néhány bulival a hátuk mögött Ozzyék már egy videoklipet is felvettek közösen. Butler a régi formáját nyújtja, örökmozgóként „headbangeli” végig a Miracle Man fergeteges akkordjait. Ha a hírek igazak, Ozzy kora tavasszal látogat Európába. Magyar dátumról eddig nem esett szó. Pedig ki tudja mikor vetődik Ozzy és csapata újra hazánk közelébe.

Bár még felbecsülni sem tudom, hány Ozzy-rajongó élhet ma Magyarországon, van egy érzésem, hogy nem kellene a bulit a józsefvárosi klubban megrendezni. Tehát reménykedjünk, hátha bekukkant hozzánk a „Mester”. Ha nem? Még mindig ott az a pár album, amelyet eddig ha nagyon tépelődve is, de zseniálisan megírt a mi kedves heavy metal nagyapánk.

1991 ÚJ KORSZAK ELŐTT

Jó idő telt el azóta, hogy utoljára Ozzy Osbourne-nal találkozhattál a Hungarica lapjain. De most végre itt az alkalom, hogy néhány friss információt kapj Ozzyről, hiszen, mint kiderül majd, már majdnem kész az új lemez és mindnyájunk kedvencének néhány meglepő terve is van a jövőre vonatkozólag. Lássuk, mik is ezek.

METAL HAMMER H NO. 21 – 1991/6

Ozzyt a Los Angeles-i Sunset Marquis Hotel teraszán interjúvoltam meg, ahol éppen leendő áldozatom reggelijét fogyasztotta. Csodák csodájára sem csirkefejeket, sem denevérlevest nem találtam az asztalon, csupán egy adag igazi angolos, szalon-nás tojásrántottát. Ozzy teljesen normális ember benyomását keltette, aki normális éltet él.

„Számomra a normális azt jelenti – kezdte Ozzy a beszélgetést –, ha valaki reggel felkel, megreggelizik, elmegy dolgozni, este hazajön, vacsorázik a feleségével és a gyerekeivel, majd utána leugrik a sarki kocsmába meginni egy pofa sört a haverokkal. En hosszú évek óta nem élek ilyen életet. Velem az történik, hogy reggel felkelek, reggelizek, majd elmegyek dolgozni, s családom legközelebb két év múlva lát, amikor hazaérek a turnéről. Szerintem ebben semmi normális nincs.”

Úgy tudom jelenleg éppen a következő szólóalbumodon dolgozol, amely pletykák szerint az utolsó is egyben.

„Valóban, ez lesz az utolsó lemezem, amin Ozzy Osbourne logót lehet majd látni. Egy igazi bandát szeretnék, amelyben csupán egy zenész vagyok és ahol minden felelősség egyenlően oszlik meg. Ami ezt a lemezt illeti, végre eljutottunk az utolsó simításokig. Már azt hittem, soha nem fejezem be, és ezt elsősorban a producereknek köszönhetem. Huszonkét éve vagyok a szakmában, de olyasmi még nem fordult elő, hogy nekem kelljen meghallgatásra mennem, demót küldennem másoknak. Ezek az arcok annyira kinőtték magukat, hogy a szemembe merték mondani, hol írtam valami rosszat. A végén elhatároztam, leszarom őket, mert ez az én zeném, s legyen olyan, amilyennek én akarom.

Először Bob Rockot kerestem meg, de amikor hónapok múlva sem kaptam egyértelmű választ, hagytam a francba. Aztán jött Thompson és Barbiero, akik az első Guns N’ Roses-lemezt csinálták. Ők is saját fejük után akartak menni, és bár jó srácok, ki kellett, hogy ábrándítsam őket.

Aztán jött Rick Rubin, aki a Slayerrel és a Trouble-lal dolgozott, és fanatikus Black Sabbath-rajongó.

Első dolga volt, hogy felvesse, hozzuk össze az eredeti Sabbath-felállást. Ez onnan jutott eszébe, hogy nem sokkal előttem kereste meg őt az újjáalakult Ronnie James Dio és Tony Iommi vezette Black Sabbath, Rick számára viszont a Black Sabbath megszűnt a Sabbath Bloody Sabbath lemeznél. Én viszont hallani sem akartam erről. Ezzel az ügyet le is zártuk.

Lehetett volna a producer Ron Nevison is, aki a leg-sikeresebb Ozzy-lemezt, az Ultimate Sint csinálta. De vele nem volt igazán kellemes együtt dolgozni. Isten-nek képzelte magát, ha ő bent volt a stúdióban, akkor meg sem lehetett mukkanni. Egyszer Phil Soussannal együtt érkeztünk és éppen beszélgettünk valamiről. Erre Ron ránk ripakodott, hogy fogjuk be a lepcsés pofánkat, vagy húzzunk ki a stúdióból. Olyan volt az egész, mintha maga Darth Vader ült volna a keverő-nél. Se enni, se inni, se nevetni nem lehetett. Az egész olyan volt, mintha ismét kib... tt általános iskolás lennék.”

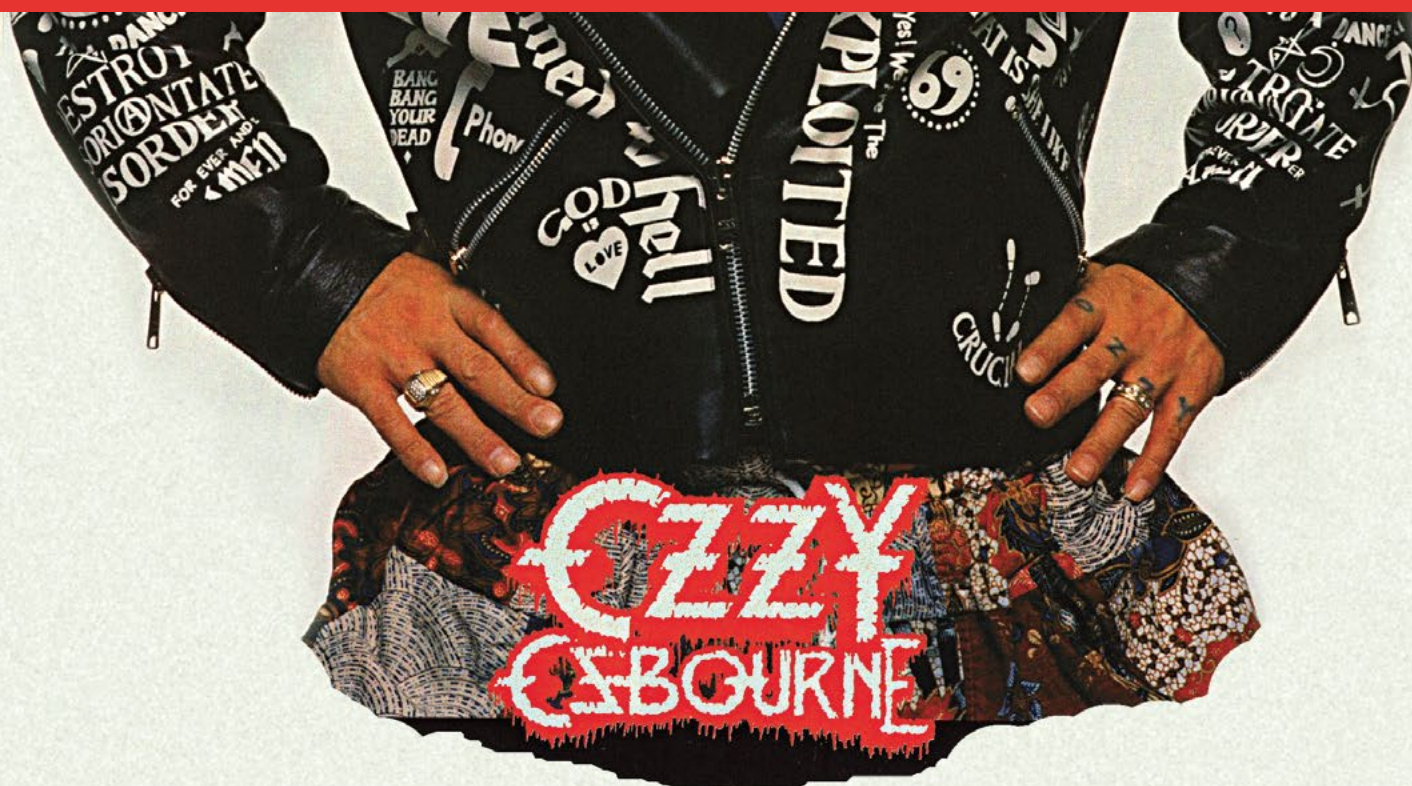
Időközben a lemezfelvételekkel párhuzamosan új basszusgitárost is szerezned kellett. Mi történt Geezer Butlerrel, régi sabbathos kollégáddal?

„Az egész olyan volt, mint valami kib...tt Vörös Pimpernel-történet. Egyik pillanatban még itt volt, a másikban meg eltűnt. Számomra Geezer mindig is rejtély marad. A fickó nagyon zárkózott, szinte soha sehová nem jár el. Szeret otthon ülni a lakásában, élni a saját életét. Ha velem volt, Los Angelesben kellett lennie. Ő pedig szeretett otthon lenni Angliában. Leg-alábbis ez az én verzióm a történetekre. Egyébként úgy hallottam, csatlakozott Dio és Iommi mellé harmadik-nak a Black Sabbathban.”

A reggeli után visszahajtottunk Ozzy jelenlegi Los Angeles-i lakhelyére, egy Nyugat-Hollywood-i bérház egyik lakásába, ahol az interjú készítésének idején többek között James Hetfield, és Lars Ulrich is lakott. Meghallgattunk néhány nótát a már véglegesre kevert anyagból. Feltűnt a számok stílusbeli változatossága. Ehhez Ozzy a következőket fűzte hozzá.

„Természetesen nem megyek el valami harki brigádba, de nem fogok Ozzy név alatt dolgozni. Az Ozzy embléma mára visszahúzó erővé vált, skatulyát jelent számomra. Ha az Ozzy Osbourne nevet látják az emberek, gondolkodás nélkül a falhoz vágják a lemezt.”

„Ha az ember egy olyan csapatot hallgat, mint az Iron Maiden, akkor pontosan tudja, milyen dalokra számíthat, milyen lesz a borító és a színpadi show. Korántsem akarom szidni a Maident, de személy szerint kedvelem a változatosságot, a meglepetéseket. Rengeteg gondolat, ötlet halmozódott fel bennem az évek során és úgy gondoltam, ezegyszer nem kötök semmiféle kompromisszumot, olyan lemezt csinálók, amilyen nekem tetszik, akár értékelik mások, akár nem.”

Számomra szinte hihetetlen, hogy az utolsó Ozzy-lemezt hallgatom. Mit csinálsz majd a lemez megjelenése után?

„Természetesen nem megyek el valami hakni brigádba, de nem fogok Ozzy név alatt dolgozni. Az Ozzy embléma mára visszahúzó erővé vált, skatulyát jelent számomra. Ha az Ozzy Osbourne nevet látják az emberek, gondolkodás nélkül a falhoz vágják a lemezt. Belefáradtam abba, hogy heavy metal zenésznek tituláljanak. Persze nem vonulok vissza örökre és a zene sem fog annyira megváltozni, de nekem a zeném a fontos és nem a nevem.

Úgy gondolom, a Black Sabbath is ott követte el a nagy hibát, hogy tovább használta a nevet. Ha úgy csinálták volna, mint a Deep Purple, amely jó ideig szünetelt, mielőtt '84-ben újraindult volna, akkor jóval fényesebben ragyogna most a név. Szóval nem leszek buddhista szerzetes, de az Ozzy név már nem jelent kihívást számomra.

Még ebben az évben negyvenhárom éves leszek és bármennyi energia van bennem, már nem vagyok ugyanaz, aki húsz évvel ezelőtt voltam. A focisták,

a bokszolók, de a rock'n'roll sztárok is megöregszenek. Most rajtam a sor. Ha mégis hiányozni kezd majd a turné, a hangos zene, a sok tízezer ember a stadionokban, akkor még mindig visszatérhetek. Jelenleg arra koncentrálok, hogy magamnak örömet szerezzek, hogy olyan emberekkel dolgozzak, akiket nagyra becsülök, akikkel jólesik a közös munka. Ezért írtam annak idején Lita Forddal, ezért segítettem régi barátomnak, Bill Wardnak, volt Black Sabbath-os kollégámnak és ezért írtam most együtt egy nótát Lemmyvel. Még nem tudom, a jövőben kikkel dolgozom még, de nem szeretem az erős egyéniségeket, ezért inkább ismeretlen zenészeket választok majd.”

Már majdnem két éve élsz Los Angelesben, hogy elkészítsd ezt a lemezt. Családod viszont otthon van Angliában, ugyanúgy, ahogy a barátaid is. Hogyan viseled ezt a kettősséget?

„Bár Los Angeles lett a második otthonom, mindig is vágyom vissza Angliába. Három gyerekem is ott él, ott járnak iskolába. Legutoljára karácsonykor találkoztam velük, amikor együtt töltöttünk néhány hetet Svájcban. Ezért is szeretném az életemet kicsit nyugodtabbá tenni. Hiányzik a család, hiányoznak a gyerekek. Már nem élvezem a turnézást, szeretek otthon lenni, beszélgetni velük. Sajnos az adó miatt nem költözhetek vissza végleg Angliába, mégis szeretnék valami köztes megoldást találni. Ne hidd, hogy könnyű lesz az Ozzy nevet magam mögött hagyni, már csak azért sem, mert valószínűleg ez lesz a legjobb lemezem, mégis meg kell tennem, mert egy hang így diktálja bennem.”

1991 EMBER AZ ÉNEKES MÖGÖTT

Szerettük volna, ha ebben az Ozzy-interjúban már részleteket is tudunk írni arról az Ozzy-lemezeiről, amely az énekes szerint is vízvázalasztó a pályafutásában. Annál is inkább szerettük volna megtenni ezt, mert Ozzy az anyagot élőben már bemutatta a lapunk megjelenésével együtt zajló, Los Angelesben megrendezésre került, 1991-es Foundations Forum Heavy Metal konferencián. Ám Ozzy érezhetően nem akart még részleteket elárulni az új LP-ről cikkünk készítésének idején. Így erre még legalább egy hónapot várni kell. Egyébként is, Ozzy úgy érezte, van még mondanivalója azokról az általános témákról, amelyeket már az előző interjúban feszegetni kezdett. Így hát angol munkatársunk, Chris Welch leült Ozzyval, hogy az előzőeknél még alaposabban kifaggassa néhány aktuális kérdéssről.

METAL HAMMER H NO. 25 - 1991/10

Ozzy sok-sok éven át volt a Sötétség hercege a rockszakmában. Újságok vezércikkeinek százai ontották róla a botrányos híreket. Ellentmondásos személyisége mindig is a figyelem központjában állt. De sajnos a világ felszínesen szemlél, s így elsiklott a tény fölött, hogy létezik egy másik Ozzy Osbourne is, aki szeretné, ha azért szeretnék őt, mert különleges hangja van és jó nótákat ír. Elsősorban erről beszéltünk, amikor Hollywoodban találkoztunk Ozzyval. Elsőként az új lemezanyag és a lemez címe került szóba. Bár azóta az album címe véglegessé vált, az interjú időpontjában Ozzy

még két lehetséges lemezcímről beszélt. Az egyik, amelyet viszonylag többen ismernek, a Say Hello To Heaven, a másik pedig az új változat, a No More Tears. Hogy melyik a végleges, az ezekben a napokban derül ki.

Ozzy, elégedett vagy az új lemezed anyagával?

„Tízennégy kiváló nótát hoztunk össze. Az események a felvételek vége felé nagyon izgalmassá váltak. Nem szeretném a poénokat lelőni, csak annyit mondok, minden nótának más és más lesz a hangulata. Nem minden dal tartozik majd szorosan a heavy metal

műfajába. Vannak lírai nóták, egy-két könnyedebb középtempós és jónéhány rendkívül súlyos nóta.”

Már a múltkor is beszéltünk a producerekről. Végül is kikkel készítetted a lemezedet?

„Két producerrel dolgoztam. Az egyikük a sokak által már jólismert Duane Baron volt. Eredetileg Bob Rockot szerettem volna, de aztán amikor személyesen találkoztam vele, tisztára kiakadtam. Azt mondta, hogy nézd, Ozzy, szeretnék veled dolgozni az új lemezen, de az általad írt nóták közül egyet sem használunk majd. Újra szeretném írni a lemezt. Nahát erre én azt feleltem, hogy »ha ezeken a nótákon nem is látszik, de hat kib... ott teljes hónapot töltöttünk a megírásával és most senki miatt nem fogom a kukába dobni ezeket. Annál is inkább, mert nekem k... ra tetszik az anyag, amit megírtam.«

Hidd el, ennyit még sohasem harcoltam egyetlen zenei rendezővel sem, és ők sem voltak még soha olyan makacsok, mint most. A végén annyira belefáradtam, hogy azt mondtam, mind elmehetnek a picsába. Tudod, én mindig is hallgattam mások szavára, sose bántam, ha javaslatokat tettek erre-arra. De ha valaki azt mondja, hajítsam el a nótáimat, hát az már nem fog menni. Az én eddigi életművem önmagáért beszél, s ha bár sosem adtam el annyi lemezt, mint Michael Jackson, azért mindig elég sikeres voltam, jól megéltem abból a zenéből, amelyben hiszek.

Ha már itt tartunk, elmondanám, hogy mennyire rossznak tartom, hogy a producereknek ekkora hatalmuk van a zenekarok fölött. Ma már az egész lemezipar a producerek kénye-kedve szerint működik. Ma már ott tartunk, hogy az eladott lemezmenyiséget egy együttes egyesek szerint nem is a zenészeknek, hanem a producereknek köszönheti. Ma akármelyik hangmérnök, aki véletlenül csinál egy sikeres lemezt, több pénzt kereshet, mint bármelyik rocksztár. Pedig szerintem ez teljes képtelenség, hiszen a legtöbb producer életében, ha egyszer találkozott a felvételek előtt a művésszel és semmit sem tud róla. Ezután pedig senki sem hiheti, hogy újra tudja írni egy művésznak hathavi kemény munkával alkotott teljesítményét. Tudom, hogy ez a lemez sem tökéletes, de én akkor is úgy ragaszkodom hozzá, ahogy van, elvégre eddig is ezért jutottam valahová.”

Egymagad írtad, a dalokat vagy másokat is segítségül hívtál?

„Az egész lemezt csapatmunkában írtuk. Randy Castillo dobos, Bob Daisley basszsugitáros, Zakk Wylde gitáros és John Sinclair billentyűs segédkezett. Bob Daisley a nótáírásból és a szövegírásból is kivette a részét. Ki kell majd ábrándítanom azokat az embereket, akik egy tiszta heavy metal albumot várnak tőlem. Természetesen nemcsak a lírai aldalra koncentráltam, nem vagyok bolond, hogy a Close My Eyes Forever verzióival tömjek tele egy lemezt. Inkább azt mondanám, ez az album az első két lemezemhez, a Blizzard Of Ozhoz és a Diary Of A Madmanhez áll közel zeneileg.”

Sajnos kevesen ismerik el, hogy Ozzynak olyan különleges hangja van, amely messze több érzést és változatosságot rejt, mint a manapság dolgozó többi énekes hangja.

Ozzy, szerinted sikerült megértetned az emberekkel, hogy nem csupán egy tébolyult rockzenész vagy?

„A legnagyobb csatát azokkal az emberekkel kell megvívnom, akik nem ismernek engem. A legtöbbben

azt hiszik, hogy az én legfontosabb tevékenységem állatokat öldönsi és a k... ördögről énekelni. Ez egyáltalán nem így van. Rengeteg más lakozik bennem. Állati-ra megrogytam amikor a Lita Forddal közösen énekelt nótánk sláger lett. Az emberek elkezdtek kérdezgetni, írok-e majd lírai nótákat a jövőben. Ez csak azt mutatja, hogy eddig nem hallgatták meg a lemezeimet, mert aki megtette, az tudja, hogy az első Black Sabbath-lemez óta mindig is írtam lírai számokat. Sőt mi több, ma már nem is szeretem, ha üvöltözöm kell a nótákban.

Ha az ember olyan régóta van a szakmában, mint én, tudja, hogy nehéz kondícióban tartani a hangot, pláne akkor, ha estéről estére üvöltözni kell. Az utolsó turné se alkoholt nem ittam, se kábítószer nem szedtem, teljesen tiszta voltam. De az a feszültség, amely felgyűlemlett bennem, borzasztó volt. Még szerencse, hogy bulik közben a feszültség nagy részét le tudom vezetni. Ám legtöbbször annyi adrenalin halmozódik fel bennem, hogy egyszerűen nem bírok elaludni koncertek után. Olyankor reggel hét körül nyom el az álom, hogy aztán reggel kilenc körül ismét talpon legyek, hogy megcsináljam a következő napi munkát. Néha úgy érzem, hogy két végén égetem a gyertyát.”

Ozzy, számít-e neked valamit, hogy a közönség miként reagál a nótáidra, együttműködik-e veled a koncerteken?

„Már hogyne számítana? Az egész életemben minden koncerten csatát vívtam ezért. Hiszen minden zenész azt szeretné, ha a közönségtől kedvező reakció érkezne. Az ember akkor érzi úgy, hogy elért valamit. Egyszerűen meg kell mozgatnom őket, hiszen ezért vagyok ott. És ezért általában mindent megteszek. Ha kell, kiöntök egy vödör vizet. De ha másképp nem megy, hát akár egy vödör lóhúgyot is rájuk öntenék, ha ezzel beindíthatom őket. Egyszerűen imádom, ha a fotósok nyakába lötyintethetek egy kis vizet. Nem mintha nem szeretném őket, de azt nekik is tudniuk kell, hogy nem értük vagyok ott. Én a gyerekekért élek, és borzasztó, ha úgy érzem, nem tudom nekik megadni, amit várnak. És persze gyakran érzem ezt. Ennek ellenére azért sokan jönnek oda hozzám koncertek után, hogy az volt életük legjobb bulija. Hát ezért csinálom, ez esik igazán jól.”

Ha már a koncerteknél tartunk, milyen nótákat játszol a legközelebbi turnén?

„Azért mindannak ellenére, amit elmondtam, nem kell megijedni, mert nem csupán az új lemezeiről játszom majd dalokat. És még egyszer hangsúlyoznom kell, nem csupán lágy dal van az új lemezen. De annyi bizonyos, hogy szeretem énekelni ezeket. Egyszerűen kellemes érzéssel tölt el.”

Itt kellett elmondanom Ozzynak, hogy egyszer egy hotel-

ben, mikor bejelentkeztem, hogy újságíró vagyok, megkérdezték, hogy kit interjúvolok meg. Én azt mondtam, Ozzy Osbourne-t. Mire a recepciósnő a fejéhez kapott és azt kiáltotta: »Á, az az énekes, aki kiscsirkéket ölt meg a színpadon!« Mit szólsz ehhez a történethez, Ozzy?

„Sajnos tudom, ez minden, amit az emberek rólam tudnak. Ami végül is nem lesz egy túl jó sírfelirat a számomra: »Az ember, aki élete huszonhárom évét töltötte különböző ártatlan lények meggyilkolásával szerte a világon.« Talán még azt is elhiszik, ha valaki azt mondja nekik, egymillió egeret ölt meg a múlt

héten. Ha mindezt valóban elhiszik, mit tehetnék? A legtöbb ember csak hallott rólam, de nem tud rólam semmit. Ha mindazok, akik valaha is hallották volna a nevem, megvették volna a lemezeimet, ma már többszörös multimilliomos lennék. Bárcsak megvették volna! Haha! Egyébként, hadd mondjam el még egyszer, amit már a múltkor elmondtam, hogy hacsak ez a lemez nem lesz óriási siker, akkor nem folytatom a zenélést Ozzy név alatt. Új csapatot akarok alakítani, nem szeretném ugyanis, ha az Ozzy nevet egy stadionbandából garázsbandává látnám újra ledegradálódni. Inkább véget vetek ennek és valami újat csinálok.”

1991

ozzy és a denevér esete

Tíz évvel ezelőtt, 1982 januárjában egy olyan esemény történt az éppen turnézó Ozzy Osbourne-nal Amerikában, mely azóta is spekulációk, híresztelések, vad pletykák alapja, sőt mi több, Ozzy azóta is hírhedt őrült, 'madman' image-e is ide vezethető vissza. Az esetről, melynek során Ozzy leharapta egy élő denevér fejét a színpadon, mindenki hallott, de csak egészen kevesen tudják pontosan, mi is történt. Most erről lesz szó pár mondat erejéig...

METAL HAMMER H NO. 27 - 1991/12

Tehát 1982 január, Iowa állam az USA-ban. Des Moines városban játszik Ozzy Osbourne és csapata a Diary Of A Madman lemez turnéjának keretében.

Mint azt bizonyára minden Ozzy-fanatikus tudja, Ozzy a nyolcvanas évek első felében meglehetősen vad életet élt. Különösen, ha éppen koncertezett a csapattal. Alig-alig voltak józanabb estéi, legtöbbször azt sem tudta, hogy éppen hol játszanak. Nem meglepetés hát, hogy mikor valami barom feldobott egy denevért a színpadra, Ozzy elkapta és mivel gumiállatkának hitte, nekilátott leharapni a fejét! Az első meglepetés akkor jött, mikor a vér elkezdett csorogni az állatból, hiszen még élt!!!

Azonnal orvoshoz kellett vinni Ozzyt, ahol védőoltásokat kapott, hiszen köztudott, hogy a denevér igen gyakran hordozója és terjesztője a veszettségnek. Az eljárás több napig tartott és közben csinos méretű injekcióstüket nyomtak Ozzy hátsó fertályába.

Persze, az esemény sok vicc elindítója volt, mint például azé is, mely szerint „a gyógykúra nem vált be... szegény denevér elpusztult”, utalva arra, hogy csalánba nem üt a mennykő. Ahhoz azonban, hogy megértsük, miért dobott fel valaki egy élő denevért Ozzy mesternek egy koncerten, egy kicsit korábbra kell visszamenünk az időben, egész pontosan előző nyárra és egy sajtótájékoztatóra.

Az Epic cég tartotta Ozzy számára, aki éppen repülővel érkezett Angliából, fáradtan, kimerülve (és persze tökrészezen, ahogy mindig). A reptérről egyenesen vitték a konferenciára, ahol az Epic ötletére szabadon engedtek pár fehér galambot. Na, ez volt a végzetes hiba...

Két verzió létezik a következő eseményekről. Az egyik a hivatalos, mely szerint az állatok közül pár nem élte túl a szállítást és Ozzy megragadta az egyiket, hogy jó fotólehetőséget szállítson a jelenlevő riportereknek.

Ám Ozzy változata egy kicsit más... Szerinte valaki a kezébe nyomott egy galambot, amiről ő azt hitte, hogy valami gumiállatka és hirtelen mozdulattal leharapta a fejét, pózolván közben a fotósoknak. Elég nagy sokk lehetett számára, mikor a forró vér kibuggyant a szerencsétlen állatból. Sikerült is kiakasztania mindenkit és persze a nagy port felvert, fotókkal illusztrált esemény kapcsán figyelt fel rá először a PMRC is.

Ettől kezdve minden fanatikus Ozzy rajongó kötelességének érezte, hogy Ozzy mesternek élő állatokat egereket, patkányokat, madarakat dobáljon fel a színpadra. Sőt, olyan koncertbeszámolók jelentek meg nagy lapokban, hogy „Ozzy unalmas bulit adott tegnap este, nem harapta le semmilyen állat fejét...” Mígnem valaki szerzett egy élő denevért...

Még ma is fel-felbukkan az esemény sajtótájékoztatókon, de Ozzy elég kényelmetlennek érzi az emlékeztést, hiszen Madman korszakát szívesen hagyná ma már maga mögött.

„Túl nagy súllyal nehezedik ma már rám, hogy Ozzy Osbourne legyek. Az az Ozzy, akitől ezt meg azt várják el az emberek. Kialakult egyfajta Ozzy image és ez ma már nagyon merev valami. Legalábbis számomra. El szeretném pusztítani a régi image-emet, ellenkező esetben az pusztít el engem. Negyvenhárom éves vagyok, öt gyermek atyja, elég volt a bohóckodásból. Természetesen nem tagadom le, amit tettem évekként ezelőtt, sőt sok dologra igenis büszke vagyok, de itt az ideje, hogy az emberek megismerjék az igazi Ozzyt is. Nagyon élveztem, mikor egy nótát, a Led Clonest énekeltem Gary Moore lemezén. Nem kellett aggodnom, hogy lesz-e belőle siker, vagy hogy mit gondolnak róla az emberek. Szeretném, ha a jövőben így dolgozhatnék. Különböző projekteken szeretnék résztvenni, olyan dolgokban, ahol nemcsak nekem kell vállalnom a felelősséget, hanem több zenésznek együtt.”

1992

zenészfüllel

Végre sikerült német kollégáknak olyan zenészeket és olyan zenéket összegyűjteni a Zenészfüllel rovat számára, akik és amelyek a magyar rockerek számára sem lehetnek idegenek. Ozzy mester ugyan szerénykedik, de azért ezeket a csapatokat többnyire még ő is ismeri.

METAL HAMMER H NO. 28 – 1992/1

STATUS QUO:
Like A Zombie
„A Status Quo,
ugye? Manapság
már nem olyan

sikeresek, mint mondjuk a hetvenes években voltak, de azért még azonnal fel lehet őket ismerni. Szeretem őket, főleg a régebbi anyagaikért. Még a Black Sabbathtal gyakran turnéztunk közösen velük, főleg az Államokban. Azok voltak a szép idők!”

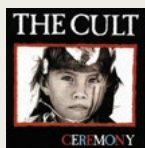
TESLA: Edison's Medicine
„Ezt biztosan
nem ismerem, de
nagyon érdekes,

mint ahogy a mai bandák többsége az. Nagyon tetszik a gitársound, de nem dobom el az agyam tőlük! Mondd, miért kell manapság minden énekessel ilyen magasan énekelnie? Szinte kiüvöltik a gyomrukat.”

DORO: Cool Love
„Ki ez?! Doro? Azt
hittem, hogy valami
fickó énekel.

Na persze, elég jól szól, de semmi különös. Nem szagatja le az agyamat!”

THE CULT: Wild Heated Son
„Á, jó az intro!
Nagyon természetes. Ez

vagy Robert Plant vagy a... The Cult! Szeretem ezt a bandát, mert saját hangzásuk van, és ráadásul lannek olyan óriási a torka, hogy ember...!!!! Azonnal felismerhető. Tulajdonképpen nagyon kevés zenét hallgatok otthon, így az ilyen játékokra talán én vagyok a legkevésbé megfelelő alany. Alig ismerek valamit az újak közül. De a The Cult valóban jó, bár ez a szám nagyon emlékeztet a legutóbbi albumukra.”

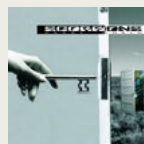
BAD ENGLISH:
So This Is Eden
„Ez a Bad English!
Szerintem John

Waite nagyon jó énekes, de a zenéjük nem tetszik. Túl nyálás! Láttam egyszer őket a Whitesnake előzenekaraként. Színpadon egészen jók voltak, de a lemezüket biztosan nem venném meg! A csajszyknak játszanak, tudod?”

GUNS N' ROSES:
Don't Cry
„Kik is ezek?
Ja persze, hát
a Guns N' Roses!

Tuti sikernóta, ezer százalék. Pillanatnyilag a srácok azt csinálnak, amit csak akarnak. Még a szart is úgy vinnék, mint a cukrot, ha az lenne ráírva, hogy Guns N' Roses! A '90-es évek legnagyobb fazonjai! Amikor pár éve először hallottam a nevüket, azonnal hanyatt estem: Micsoda kib...tt állat név! Nem sokan tudnak ilyen jó nevet kitálcálni maguknak. Axl egy tökéletes frontember és az egész banda igazi rock'n'roll fazonok gyülekezete. Talán ők lesznek az új Stones, mit mondhathnák még?”

SCORPIONS:
Send Me An Angel
„A Scorpions!
Senki sem tud

úgy énekelni, mint Klaus Meine. (Micsoda? Ozzy még nem hallotta Claus Lessmannt a Bonfire-ből? – német szerk.) Nem is tudom, hány-szor láttam már őket élőben... Vagy tucatnyi fesztiválon léptünk már fel együtt. Mindig nagy tisztelettel voltam irántuk. Igazi úriemberek!”

METALLICA:
Enter Sandman
„Hé, ez nagyon
jó! Ez a Metallica!
Véleményem sze-

rint ők az új Black Sabbath, főleg az új albumuk miatt. A korábbi anyagaik egy kicsit túl kapkodósak voltak számomra, meg egy kissé hosszúak. De az új lemez tényleg jó. Kegyetlen sok munka fekszik benne és ez hallatszik. Én mindig mondtam, hogy egyszer eljön az ő idejük is!”

1992

NO MORE BEERS

Ozzy Osbourne egyike a heavy metal leglegendásabb egyéniségeinek. Pillanatnyilag éppen Európa kisebb termeiben játszik a Theatre of Madness, azaz az Őrület színháza turné keretében, de ez még nem a búcsúturnéja. Ha hihetünk a híreknek, azt Ozzy szeptemberre tervezi.

METAL HAMMER H NO. 31 – 1992/4

Már maga az a tény, hogy Ozzy valaha a Black Sabbathban a legalapvetőbb heavy metal zenekarban énekelt, elég lenne halhatatlanságához. Ám ő ennél sokkal többet is tett. Gondoljunk csak bele, rajta kívül tudunk-e még mondani olyan személyiséget, aki eredeti zenekarát otthagyva, szólópályán nagyobb sikereket volt képes aratni, mint korábbi csapata? Ugye, hogy nem megy? Angol kollégánk, Howard Johnson beszélgetett Ozzyval a turné előtt...

Nem szokatlan dolog tőled, hogy kisebb termekben, sőt klubokban is fellépsz. A No Rest For The Wicked lemez turnéján brit klubokban játszottál, most pedig Európa többi részét is bejáród. Ennyire élvezed a kisebb bulikat?

„Hogy őszinte legyek, igen. Bírom ezt az egész színpadmászás-őrületet is, meg azt, hogy a srácok mennyire jól érzik magukat. Látom, ahogy mindent elkövetnek a színpadra jutás érdekében, és amikor végre ott állnak fenn, akkor kib... ottul nem tudják, mi a f...t csinálnak! Haha!!! De ez az egész zene erről szól, a kis klubokról, az izzadságról. Amerikában azonban nagyobb helyeken játszunk, 6-8 ezer férőhelyes csarnokokban, ezeket legalább biztos megtöltjük! Nem úgy, mint tavaly a Judas meg Alice Cooper akik 15-20 ezres stadionokban turnéztak 4-5 ezer ember előtt. Hiába, a gazdasági válság nagy úr.”

Miért van az, hogy mások inkább a stadionokat erőltetik?

„Az arc miatt. Nagy az arcuk! Nem néznek szembe a tényekkel, presztízből mennek az arénákba és buknak sorban. Kikötnek a hülye stadionokban, ahol az első sor is tíz kilométerre van a színpadtól és távcsővel lehet csak látni, hogy mindenki bejött-e már! Kiabálnak, hogy »Lássam a kezeket!«, de még a srácokat sem láthatják! Ez a turné visszatérés a valóságba. Megpróbálhatnám én is a stadionokat, de nem biztos, hogy képes lennék megtölteni őket. Minden jobb, a bukta szag... Így legalább a srácok is látnak engem. Nem az van, hogy szegény fickó a 99. sorban állva azt hiszi rólam, hogy kib...ott hangya vagyok! Szükségem van a közvetlen kapcsolatra. Nem Frank Sinatra vagyok, meg Barry Manilow, ahol az emberek végigülnek a műsort, elolvassák a programfüzetet és a végén udvariasan tapsolnak. Ez itt teljesen más. Itt oda-vissza adjuk az energiát!”

Japánban indult a turné két év szünet után. Nehéz volt újra belerázódni?

„Az nem kifejezés. Paranoiás voltam előtte, közben és még most is az vagyok. A próbák alatt többször elment a hangom és emiatt nagyon izgultam. Reálisan kell gondolkodnom. A hangszálak olyanok, mint az izmok, rendszeresen kell mozgatni őket, hogy formában legyenek. Az orvosom azt mondta, ha komolyan azt hiszem, hogy két év leállás után csak kiállok és én leszek a Pavarotti, akkor akár azt is hihetem, hogy a pápát rá tudom venni egy kis kézimunkára!

Rádadásul mióta nem iszom, hihetetlenül bizonytalan vagyok. Mindig félek, hogy elmegy a hangom, vagy nem bírom ki a koncert végéig. Mindig az a célom a színpadon, hogy lázba hozzam a közönséget. Ha ezt nem érzem, akkor mindig azt hiszem, hogy most már sosem leszek erre képes. Ha nem elég erős a reakciójuk, adok még egy kis időt nekik, aztán komolyan elkezdek aggódni, hogy a hiba bennem van.

Persze, nincs két egyforma koncert.

El bennem egy színpadi én, egy kissrác, aki egyszerűen csak meg akar örülni a színpadon. Tisztában kell lennem azzal, hogy nem csinálhatom ezt örökké. Ezért azt találtuk ki Sharonnal, hogy a jövőben majd csak speciális alkalmakkor fogok fellépést vállalni. Szegény Sharon se bírja már tovább velem. Egy mániákus örült vagyok, főleg turnék alatt. Van, hogy meg akarok ölni embereket! Ha nem érzem jónak a bulit, akkor utána jobb, ha senki sem szól hozzám...”

Szerinted, volt már tökéletes koncerted?

„Persze. Kettő is. A legutóbbi turné Koppenhágában igazi mágikus pillanatok voltak. Nem énekeltem igazán jól, de mégis varázsos buli volt. A másik pedig a '84-es doningtoni fesztivál volt. Én is beavadultam és a közönség is... Olyan volt, mint a szex, mintha berúgnál, beszédnél pár tablettát és el akarnád érni a maximumot. A bolygó minden tiltott drogját próbáltam már, az évek során az alkoholt összes változatát kóstoltam már, jó pár nővel is volt dolgom, de egyik sem hasonlítható igazán ahhoz, amikor érzem, hogy kezd bevadulni a közönség.”

Bármennyire is furcsa, Ozzy életét a félelem irányította, sőt irányítja ma is...

„Szerintem én már félelemmel eltelve születtem. Annyian átverték az életben, hogy az üzleti dolgokkal

nem is foglalkozom egyáltalán. Ezt Sharonra hagyom. Egyébként mindent, amit a színpadon csinálók egyfajta félelem irányít. Mi lesz, ha nem tetszik az embereknek? Mi lesz ekkor, mi lesz akkor? Minden spontán a színpadon, csak a számok sorrendjét beszéljük meg előre, de általában azt is elrontom.

Sharon is gyakran kérdezi tőlem, hogy mit keresek a színpadon, mikor mindig így rettegek mindentől. A kérdés jó... Szerintem az egész egy kib...ott véletlen volt. Sosem gondoltuk annak idején a Black Sabbathtal, hogy sikeresek leszünk. A semmiből jutottunk oda, hogy elegáns szállodákban annyi ital és nő vett körül bennünket, amennyit csak elbírtunk. Nem csoda, hogy rendszeren át is vertek bennünket.

A dolgok azóta megváltoztak, ma már mindenki a szerződésén járta az agyát, meg a százalékokon vitatkozik. Eltűnt az ártatlanság a zenéből..."

Egy időben pletykáltak arról, hogy azért hagyod abba a szólópályát, hogy visszamenj a Black Sabbathba...

„Hülyeség! Miért szállnék be egy kib...ott halott dologba? Miért?! Megmondom. Egy nagyon-nagyon nagy rakás pénzért, amit élmhelyeznek, megtenném és ez a kib...ott igazság. Amit az ember mindig hall, hogy »csak a zenéért, pusztán a zenéért«, egy nagy büdös hazugság. Tök érdekes, hogy amint elkezdenek potyogni a tízfontos bankjegyek, mindjárt eszébe jut az embernek a War Pigs első sora! Haha!!!

Csak annyit tudok, hogy Dio visszament, ennél több nem is érdekel. Nem mintha nem szeretném a Sabbath zenéjét, nagyonis büszke vagyok a korai évekre. De ma már más ember vagyok és inkább előre lépek, mint hátra. Talán tudnánk egy jó lemezt csinálni együtt, de túl sok menedzser szólna bele a dologba. Nem lehetne úgy megcsinálni, hogy csak mi négyen leülünk egy szobában zenélni. Másképp meg nem érdemes...

Amikor 1979-ben kirúgtak, annyira meg voltam sértve, hogy mindent elkövettem annak érdekében, hogy lepipáljam őket. Igazi vendettát hirdettem. Csak az számított, hogy az én bulijaimon többen legyenek, hogy jobban fogyjanak a lemezeim, de mára megváltoztam. Amikor a '85-ös Live Aiden összeálltunk, rájöttem, hogy már nem izgat az a zene. Ha Black Sabbath-os zenét akarnék, csak lommival csinálnám. De ma már más céljaim vannak."

Igaz, hogy szeptemberben lesz az utolsó turnéd?

„Igen. Persze, továbbra is zenélni fogok. Azt akarom azonban, hogy a régi Ozzy-image elhaljon, mert kezd az idegeimre menni. 43 évesen már nem minden mulatságos, amit eddig tettem. Különböző projektekben fogok résztvenni, és fellépek majd egyes koncerteken, de nem akarok hosszú turnékat. Otthon akarok lenni a családommal. Az egész üzleti élettől hányingerem van. Még a feleségemmel is állandóan erről beszélgetünk. Ha sok, az sok. Rádásul unom a pletykákat, a hírvételeket, a felhajtást, nyugalmat szeretnék magam körül.

Tudod, mi lett volna a legjobb a legutolsó lemez szempontjából? Ha túlragoltam volna magam és elpatkolok. Akkor tíz év múlva filmet forgathattak volna rólam, meg arról, mennyire különleges voltam, egy Jézus alak, vagy ilyesmi. Pontosan ezt tették a doorsos Jim Morrisonnal a filmben, nem? Hánynom kellett attól a filmtől. Először fordult meg a fejemben, hogy visszakérem a mozijegy árát. Undorral jöttem ki a moziból. Hogyan lehet egy szerencsétlen alkoholist-drogosból, mint ami Morrison volt, Istent formálni?!"

Ha zenehallgatásról van szó, Ozzy nem egy vérfröcsögtető death metal fanatikus, sőt..

„Tetszik a Guns N' Roses, mert jó dalokat írnak, de nem szaladok megvenni az új lemezeiket, mint ahogy a Van Halenét sem. Számomra ezek a bandák csak a hetvenes évek zenéit idézik. Szerintem az a korszak volt a legizgalmasabb. Ezt most nem azért mondom, mert résztvevője voltam a hetvenes évek zenei világának...

Emlékszem, amikor a legelső Black Sabbath-albumot felvettük, éppen Zürichbe készültünk, hogy egy időre áttegyük a székhelyünket egy szakadt kupiba és félúton megálltunk egy kis londoni stúdióban. Felrántottuk a nótákat és még épp elértük a kompot.

Ma pedig? Bemegyek egy stúdióba és mintha a kib...ott Marson lennék: villognak a fények, minden pittyes. Es eltűnt a vidámság is. Mindenki azt hajtogatja, hogy modern felszereléssel kell dolgozni. Aztán jön Gary Moore, azt mondja »b...átok meg« és csinál egy blueslemezt, amiből milliókat ad el! A kiadók számára az egyetlen értékmérő az eladási lista. Ha egy album nem slágerlistás, akkor az szerintük nem jó zene.

Talán ezért is tetszenek manapság az olyan bandák, mint a Dread Zeppelin. Lehet, hogy lószart sem érnek, de legalább mulatságosak. Nem hallgatok túl sok heavy metalt, rádásul ezek a kategóriák számomra olyan zavarosak. Az új kedvencem egy Nigel Kennedy nevezetű klasszikus hegedűművész. Állandóan őt hallgatom..."

Nem kerültek szóba zenésztársaid, Zakk, Randy Castillo és az új bőgős, Michael Inez ..

„A srácok kib...ott óriásiak. Csak azért nem beszélek róluk, mert úgy jók, ahogy vannak. Ne félj, ha nem lennék velük elégedett, akkor üvöltve szidnám őket!"

„Miért szállnék be egy kib...ott halott dologba? Miért?! Megmondom. Egy nagyon-nagyon nagy rakás pénzért, amit élmhelyeznek, megtenném és ez a kib...ott igazság.”

1993

Lesz-e újra Ozzyval Black Sabbath?

Az élő metal legenda, Ozzy Osbourne befejezte utolsó turnéját, amely teljesen agyára (és térdére) ment. Ám, abban a pillanatban, hogy bezárult mögötte egy ajtó, máris kitárult egy sokkal hatalmasabb; azzal a lehetőséggel, hogy a Black Sabbath eredeti felállása talán újjáalakul! Szó van egy rövidebb turnéről és netán egy albumról is. Nick Douglas hozza a jó híreket...

METAL HAMMER H NO. 42 – 1993/3

A turnénak vége. Szárítsd fel könnyeid. Persze Ozzy egy pillanatilag sem zokog. 14 hónapon át gyűrődött a No More Tours turnén és örül, hogy végre szabad. A jobb lába pocsék állapotban (a turné eleje óta) és a 44 éves énekes maga is meg van szakadva. Mindössze két interjúra vállalkozott, ezek közül az egyik a Metal Hammeré.

Felcsúszásának és menedzserének, Sharonnak hollywoodi irodájában várom Ozzyt, aki fekete ingben, ezüst öltönyben, lila Lennon-napszemüveggel orrán, óriási keresztet nyakában jelenik meg egy sétatámasztól támaszkodva, minden egyes lépésnél láthatóan összeszorítva fogait. Barátságos mosollyal üdvözlő és máris meséli kínjainak okát.

„Kib... ott vasalt lábakon járok és totál el vagyok b... -va’ – kezd szokatlanul egyszerű módon. – 44 éves vagyok és elég volt ennyi. Még az előző turnén történt, hogy barom módjára nem kértem borítást a színpadra, és ahogy szétlocsoltam a vizet, a padló totál síkossá vált a lábam pedig egy rossz ugrásnál kibicsaklott. Nem tört el, ám mivel utána nem pihentettem, mára már egészen bokától térdig az idegek bedurrantak. Ez már ideggyógyászati probléma. Így a lábam most műanyag sínben van, összezúsgorítva vagy három és fél centivel! Kib... ott módon tudok agónizálni vele! Ha sétálok, egészen az agyamig hasogat a fájdalom. Úgy járkálok, mint egy elb... ott nyomorék! Minél tovább ment a turné, annál inkább kikészültem. Hogy egészen őszinte legyek, az utolsó 8-9 bulin szarul is érekeltem, ugyanis addigra már az érzelmeimre is hatott a fájdalom.

Amikor Sharon bejelentette, hogy ez lesz a búcsúturném, azt hittem, csak ugrat. Azt hittem, sosem fogom abbahagyni... Persze, nem megyek nyugdíjba. Valamilyen módon mindig jelen lesznek. Amitől azonban biztosan elbúcsúzok, azok a nevetségesen hosszú, egészségtelen turnék. Fizikailag nem vagyok már ezekre alkalmas. Arról nem is beszélve, hogy a gyermekeim számára több szeretnék lenni egy telefonhangnál. Elvárják, hogy játsszak velük, elvigyem őket a suliba, értük

menjek. Nem kívánok megválni a zenétől, de több időt szeretnék a családomra szentelni. Nagyon nem stimel, hogy gyermekeim vannak otthon, én pedig alig látom őket... Amit most fogok csinálni... ha összejön, akkor... az a Sabbath-dolog lesz.”

Aaah, a Sabbath-dolog. Kezdjük a Costa Mesa-i búcsúkoncertekkel, ahol vendégként a Sabbath is a fellépők között volt, de csak háromnegyede jelent meg. Ronnie James Ego helyett Rob Halford állt a Sabs élén.

„Nem akarom kommentálni Dio ténykedését. Nem ismerem a fickót. Mindössze egyszer találkoztam vele, de valamilyen előttem ismeretlen okból futtatja ezt az »Utáld Ozzyt« kampányt. Még csak gyűlölni sem tudom, annyira nem ismerem őt. Őszintén sajnálom az arcot. Teljesen el lehet b... va, ha ennyi benne a gyűlölet. Mit gondolt? Ha nem jön el, majd lemondok a koncerteket?! Nem érdekel. Sosem hívtam meg Ronnie Diót. Én a Black Sabbathot hívtam és szerintem Rob Halfordnak egy kib... ott medál járna azért, amit tett. Két nap alatt tanulta meg a kib... ott programot és óriásiak voltak!”

Igazán óriási azonban az a pillanat volt, amikor a második nap legvégén Tony Iommi, Geezer Butler, Bill Ward és Ozzy Osbourne állt színpadra négy klasszikus Sabbath-nóta erejéig.

„Legutóbb, mikor ’85-ben a Live Aid-en játszottunk együtt egy keveset, még nagyon ment köztünk a rivalizálás. Küzdöttem ellenük és ők is ellenem. Mára ez elmúlt. Nem is próbáltunk. Csak felmentünk és annyi. Ahogy az Ozzy-bulinak vége lett, a közönség megőrült és ahogy visszamentem a Sabbathtal, egy másodpercre kib... ott fagy támadt. Aztán mindenki megvadult: »Kib... ott pokol, emberek? Tényleg ott vannak, az igazi Black Sabbath!« Jó móka volt. Bill Ward úgy dobolt, mint még soha! Azt hittem, tők pontatlanok leszünk, meg minden. Erre felmegyek és jobban együtt voltunk, mint régen. Teljesen kiakadtam ettől! Tonyval ’85 óta nem találkoztam, Geezerrel az utóbbi időben nem beszéltem, egyedül Billel voltam rendszeres kapcsolatban. Szóval, rájöttem, hogy akárkivel is vagyok egy bandában és voltak kib... ott jó zenészeim senki nem

játssza úgy ezeket a kib... ott dalokat, mint az eredeti felállás. Felnőttünk mindannyian, nem vagyunk már gonosz kölykök..”

Szóval, a régi viták ma már nem viták...

„Hát, sok víz lefolyt már a híd alatt azóta – *emlékezik ő Ozzy-sága.* – Tony lommi nagyon megváltozott. Emlékszem, milyen volt régen. Mindig harcoltunk. Szerette játszani a zsarnokot és engem ezzel valahogy mindig megfutamított. Mindannyian sok szaron mentünk keresztül azóta. Sikereken és kudarcokon egyaránt. Ma már nem döfnénk a kib... ott kést egymás hátába. Jól kijövünk egymással.”

Égészen pontosan mit tervez a Black Sabbath? Meglesz a sokat emlegetett Black Sabbath/Ozzy-kooperáció? Sok-sok millió dollárról beszélnek az emberek és amikor pontos számokra, dátumokra kérdez valaki, a válasz mindig az: „Kérdezd Sharontól!” Szóval, mit emlégetünk?

„Ha összejön, összejön. Nem ígérgetek. Jó volt a buli, egy rövid turnéban benne is lennék. Szó van nyári fesztiválokról. De semmi gyilkos turné, ilyen egy-kétéves örület. Legfeljebb 30 buli az egész világon Anglia, Európa, Amerika. Nem tudom, komolyan. Minden lóg a levegőben.”

A Monsters Of Rockról lenne szó?

„Sharon szerint a Donington dolog OK. 99 százalék szerint, de ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy nekem van egy menedzserem, Sharon, Geezernek van egy menedzsere, Billnek van egy menedzsere, Tonynak van egy menedzsere. Kibott neveltség az egész! Korábban mindig azt mondtam, hogy ha itt a nagy zsozso, akkor jöhet a Sabbath! A jam óta minden megváltozott. Korábban aggódtam, hogy mi lesz Tony és köztem... De semmi nem volt, csak móka, nevetés, szóval mehet a dolog részemről.

Aztán ott van az is, hogy sokan szeretnék látni újra, vagy egyáltalán, az eredeti felállású Sabbathot. Az utolsó bulin ott voltak a 12 évesek, akik még nem is éltek, mikor mi együtt voltunk. Az apjukkal jöttek! Felvettük a bulit és amikor visszahallgattam, felállt a szőr a hátamon! Az egész közönség énekelte a Sabbath-nóták minden sorát. Ez valamit csak jelent, nem?”

Az ember csak hallgat téged és közben azon jár az esze, hogy mit csinálnátok négyen, ha bemennétek egy stúdióba?

„Minden lehetséges, még ez is. Viszont annyi szerződéses buktató van, hogy nem is hinnéd! Mindenkit máshová köt a szerződés. Én a Sony-nál vagyok. Ők a Warner Bros-nál meg egy másik cégnél. Bill egy másik átkozott kiadónál. Nem csodálkoznék, ha a Black Sabbathnak a Polymer lemezcégnél is lenne szerződése! Haha!!! Mielőtt elkötelezném magam, mindenképp tudni akarom, milyen kakába lépek bele. Hogy

ezt a feleségem meg a feleségek kibogozzák-e? Lehetséges egy új Sabbath-album, de ígéretet nem teszek semmire.”

Nem tartasz attól, hogy az egész, ha sikerül, olyan lesz, mint egy kabaré?

„Nem, egyáltalán nem – *válaszol Ozzy a legkomolyabban.*

– A közönség igényli az újjáalakulást. Persze, egy rakás pénz van a dologban és mindannyian szeretünk pénzt keresni. De ugyanakkor az is lényeges, hogy egy árva lyukas krajcárt sem láttunk abból a kisebb rakásnyi Sabbath-válogatáslemezről, amit a távozásom óta kiadtak. A korábbi menedzserünk lerabolt bennünket és még most is keressük. Egy csomó pénzt költünk még ma is arra, hogy elcsípjuk a fickót. Ha a közönség kíváncsi ránk, miért ne csináljuk meg?”

És ha most azt hiszed, hogy Ozzy ezekben a napokban nyugágyból figyeli, ahogy a kertjében nő a fű, akkor nagyon tévedsz. Jelenleg épp 365 koncertfelvételből válogatja össze a nótákat ahhoz a koncertalbumhoz, amelynek megjelenése egyre távolabbra tolódik és a pontos időpontot senki sem ismeri. Még Ozzy sem. Ám, ha ez mind nem lenne elég, Oz mester még stúdióban is ügyködik egy utolsó (haha!!!) stúdióalbumon Zakk, Randy, Mike Inez és Michael Wagener producer társaságában.

„A turné szüneteiben írtunk pár dalt. Kért tőlünk a kiadó pár bónusz számot és mi úgy belejöttünk, hogy hat nóta született. Erre eldöntöttem, hogy még egy stúdiólemezt készítek. Lírai, balladisztikus az anyag, de alapvetően a No More Tears vonalán halad. Ne is kérdezd, mikor jön majd ki! Elkészítjük, leadjuk, aztán majd a feleségek döntenek. Ahogy ismerem őket, ha rajtuk múlna csak, biztos karácsony előtt jelentetnék meg, a borítón pedig én lennék Mikulásnak öltözve, vicsorgó véres fogakkal!”

Ezen még Ozzy is mosolyog...

„Őszintén szólva, nem tudnék már arról dalt írni, hogy mennyire elb... ott a környezetem, mert nem az. Amikor kölyökfejjel a Sabbathban voltam, kilógott a seggem a gatyából és még füre sem volt pénzem, a világ undorítóan látszott. Dühös voltam mindenre és mindenkire. Ma már nem így érzek. Jól, kényelmesen élek, boldog, szerető családom van. Örülhetek, hogy negyvenvalahány évesen az emberek még kíváncsiak a kib*ott lemezeimre és hogy még lélegzem. Már ezerszer meg kellett volna halnom legalább!”

1993

aki soha nem adja fel

Az utóbbi időben sok hír keringett arról, hogy mi történik Ozzy Osbourne háza táján. Pletykák keringtek arról, hogy feladja a turnézást, újra összeáll az eredeti Sabbath-tagokkal, újabb szólólemezt készít, illetve koncertalbumot jelentet meg. A következőkben Deredil faggatja Ozzyt e húsbavágó kérdésekről.

METAL HAMMER H NO. 47 – 1993/8

„Szóval azt szeretnéd, hogy a saját szavaimmal mondjak valamit az új koncertlemezen szereplő dalokról? Dehát öregem, én még arra sem emlékszem, hogy milyen nóták vannak az albumon!”

Ozzy Osbourne, akit ma is még sokan csak úgy ismernek, mint a Heavy Metal Nagypapája, a műfaj Sötét Hercege és a Rock'n'Roll Nagy Örültje, nem volt valami jó hangulatban. Dehát ez már nem újdonság számunkra, hisz Ozzy mindig is hangulatember volt. E kettősség egész életén végigvonult. Egyik pillanatban ő az egészségmániás, vegetáriánus, aki rendszeresen gyúrni jár, ám a következő pillanatban csak egy nyomorúságos rockénekes, aki sokkalta érzékenyebb az átlagnál és akinek olykor az egész világ súlya a vállát nyomja. Az embernek néha kedve lenne egy-egy interjúja olvastán azt javasolni, „Lazulj el, Ozzykám, dönts le egy sört!” De mint tudjuk, ezt jobb, ha neki nem javasoljuk.

Ozzy a beszélgetés első részében szinte ragaszkodott ahhoz, hogy kizárólag promóválaszokat adjon a feltett kérdéseimre, így hát várnom kellett, míg kifogy az előre elkészített válaszokból és végre összehozhatunk egy valamirevaló beszélgetést.

Igazából eddig nem sokat lehetett hallani Ozzy szólókarrierjének további folytatásáról, így hát feltett szándékom volt minden lehetséges információt kihúzni az énekesből. Ám először foglalkozunk egy kicsit azzal a koncertlemezzel, amely mostanában került a boltok polcaira. Ozzy ezzel kapcsolatban sem akart különösebben megnyilatkozni. Amikor ismételtlen a lemezen szereplő dalokról kérdeztem, a következőket válaszolta:

„A koncertlemezt Michael Wagener állította össze, ami baromi nagy munka volt, hiszen ahhoz, hogy minden nóta legjobb verzióját megtalálja, rengeteg koncertanyagot kellett végighallgatnia. Úgyhogy azt hiszem, jobb ha ezt a kérdést neki teszed fel.”

Ezek szerint mégsem igaz a hír, mely egy időben rockkörökben keringett, hogy a koncertlemez mesterszalagjait ellopták!

„Volt egy időszak, amikor a szalagok eltűntek, senki sem találta őket, de mostanra megkerültek.”

Ezek után Ozzy arról informált, hogy nemcsak a koncertlemez, de a koncertvideó összeállítás

is megtörtént és a No More Tears lemezt követő stúdiólemez felvételei is csaknem befejeződtek. Ha a stúdiómunka végetér, Ozzy csapatának tagjai visszatérnek más együttesekbe, Ozzy pedig elhagyja a napsütötte Kaliforniát és visszaköltözik Angliába. Már vett is magának egy szép kis házat. Ami pedig a Black Sabbath újjáalakulásával kapcsolatos pletykákat illeti, az már biztosnak látszik, hogy 1993-ban nem lesznek Black Sabbath koncertek az eredeti felállással, úgyhogy a rajongóknak még egy kicsit várniuk kell, míg a legendás csapat akcióba lendül. Mindennek az oka állítólag, hogy nehéz a dolgok üzleti háttérét rendbe tenni és a folyamat legalább jövő év elejéig eltart. Ám amint tisztázódnak a jogi kérdések, a banda valóban dolgozni kezd és elsősorban az 1969 és 78 közötti időszak dalaira koncentrál majd. Ez azért sem meglepő, mert Ozzy is folyamatosan játszott Black Sabbath örökzöldeket saját koncertjein.

Ozzy, nem untad meg az idők folyamán, hogy újra és újra eljátszd a régi nótákat?

„Nem. Imádom azokat a nótákat játszani – jegyezte meg és már majdnem mosolygott. – Amikor kiszálltam

a Black Sabbathból és a magam útját kezdtem járni, azt mondtam magamnak: eljöttem a csapatból és az életben még egyszer nem fogok Black Sabbath-nótákat játszani!

Csakis a saját anyagomra koncentrálok.

De aztán jöttek a rajongók és egyre csak azt üvöltözték, hogy nem értik, miért nem játszom a Paranoidot?

De ugyanez más énekesekkel is megtörténik. Robert Plant sem mehet úgy a színpadra, hogy el ne énekelne a Stairway To Heaven. Képzeld el, mi lenne, ha nem tenné?! Szóval az emberek azt várják el Planttól, hogy énekelje a Stairwayt és a Whole Lotta Love-ot. Ozzyt pedig úgy ismerik, aki a Paranoidot és az Iron Mant kell, hogy énekelje! És elvégre a rajongók pénzt fizetnek azért, hogy láthassák a bulikat. És ha azt szeretnék, hogy a Paranoidot énekeljem, akkor én megteszem, mert azért vagyok ott, hogy az ő kívánságait teljesítsem. Még az sem számít igazából, ha esetleg unom már az adott nótát, bele vagyok fáradva. Az egyetlen, amit tehetek vagy amit időről-időre megpróbálok, hogy itt vagy ott megváltoztassam a nótákat, például hogy beiktassak egy-egy hosszabb szólót.

Más részről viszont a Paranoid például egyike azoknak a nagyszerű régi nótáknak, amelyek úgy szólnak jól, ahogy azt annak idején megírtuk és amely mindig is tetszeni fog nekem, bármilyen hangulatban is vagyok épp. Egyébként ezeket a nótákat mindig jó

érzéssel játszom. Azt hiszem, ha nem így lenne, nem énekelném őket, és azt mondanám, »ott rohadjon meg az egész!«

Hát igen, szép dolog sikeresnek lenni és régi dalokkal pénzt keresni a kilencvenes években. De vajon Ozzynak van fogalma arról, hogy hogyan alakul a metal műfaj a kilencvenes években?

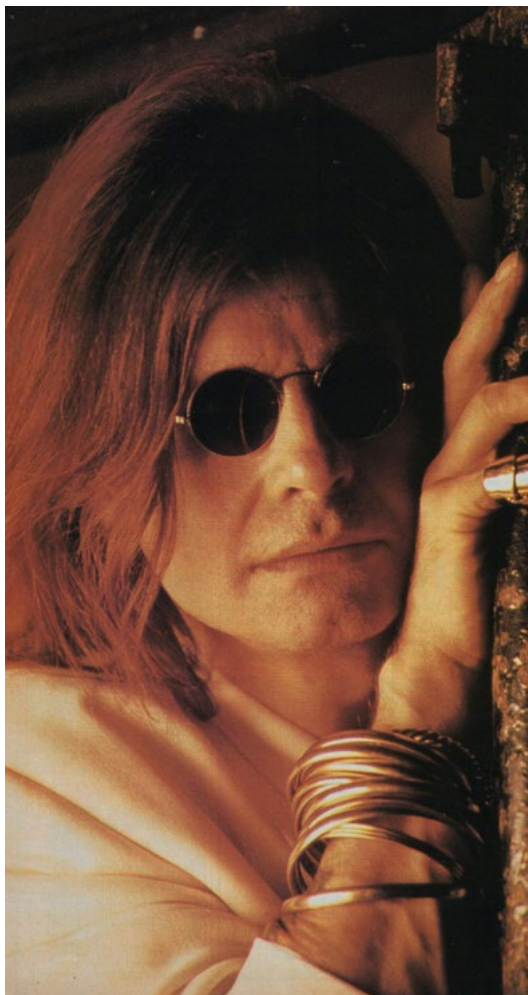
Ozzy, tudod te egyáltalán, melyik az a Pantera zenekar?

„Hát persze, hogy tudom, mi zajlik mostanában – válaszolt. – Végül is a koncertjeimen mindig is fiatal csapatok játszottak. Néha kifejezetten szeretem az előzenekaraimat. Így például csípek a Metallicát, amely sok szempontból a Black Sabbathra emlékeztet. Számomra ők a kilencvenes évek Black Sabbathja.”

El tudnál képzelni egy közös koncertet a Metallicával úgy, hogy mind a ketten főműsor-ként szerepelnétek?

„Természetesen, de azt nem tudom, hogy ez bekövetkezik-e valaha is, hiszen a Metallicának és az Ozzy Osbourne Bandnek elég különböző a közönsége. Végül is a zenénk sem igazán hasonló. Úgy érzem, hogy a korai Black Sabbath-dalok sokkal közelebb állnak a Metallica stílusához.”

Beszéljünk egy kicsit másról! Mi a véleményed az úgynevezett bulvársajtóról, amelyben még mindig rendszeresen jelennek meg becsmérlő cikkek a műfajról, és személy szerint rólad még mindig azt tartják, hogy részeges vagy?

„Valahogy csak el kell adniuk azt a magazint, nem igaz? – kérdezett vissza félig tréfásan. – Én is tudom és mindenki tuja, hogy egy lap akkor ad el minél több példányt, ha olyan szalagcím található rajta, mint például, hogy: »Ozzy beivott és megtámadta feleségét.« Ha ez a mondat húszezer példány többletet biztosít, akkor már megérte a lapnak. Én már az ilyesmivel nem törődöm. hagyom, hogy mindenki csinálja a maga kis üzletét.”

Egy időben arról volt szó, hogy visszavonulsz. Te ezt már akkor is megtehetnéd, ha nem lennének ilyen újságcikkek. Egyébként nem gondoltál arra a pályafutásod során, hogy egy-egy komolyabb incidens után visszavonulsz? Hiszen ott volt például az a per, amit a PMRC zúdított rád, miután egy kissrác, álitólag a Suicide Solution című nótád hallgatása közben lett öngyilkos. Ez az eset majdnem véget vetett a karrierednek.

„Ilyesmi miatt sosem adnám föl! – állapította meg mérgesen – Csakis én tudom, hogy mit érzek a szívem mélyén vagy hogy mit akarok csinálni és ez csak a legritkább esetben egyezik azzal, amit az emberek gondolnak! Mindenki értelmezni próbálja a dalaimat és úgy gondolják, sarokba tudnak szorítani az érveikkel, holott valójában mindent félreértene.

És különben is, azt hiszem, Amerikában és a világ más részein is sokkal nagyobb problémákkal küzdenek az emberek, mint a rock'n'roll. Amerikában az utcán veheted a kábítószer, legálisan juthatsz hozzá lőfegyverhez, az AIDS pedig úgy terjed, mint a futótűz. Inkább arra kéne koncentrálni, hogy pénzt gyűjtsenek a kór elleni gyógyszer megtalálásához. A világ sok részén milliók halnak éhhalál, míg mi az élelmiszert a kukába dobjuk! Inkább ez kéne, hogy izgassa az embereket!

A világon egyetlen embernek sem szabadna meghalnia, mert éheznek, ezzel szemben az az igazság, hogy a teljes népesség egyharmada alultáplált és ezt a rengeteg embert éhhalál fenyegeti. Ezt egyszerűen nem értem. Hogy létezik, hogy az úgynevezett civilizált országokban az emberek egyszerűen hátradőlnek és csak ingatják a fejüket, amikor azt hallják, hogy tegnap megint tízezer ember halt éhen Etiópiában?

Épp a minap hallottam, hogy Amerikában naponta annyi élelmiszert hajítanak a szemétkbe, amivel Anglia lakosságát egy évig lehetne etetni. És ezen csak egy módon lehet változtatni. Használunk kell az együttes hatalmunkat! Azokra kell hatni, akiknek a tényleges hatalom a kezükben van, de azt nem jól használják, visszaélnék vele. Ez pedig igazán szégyenteljes.”

Ugye ki hitte volna, hogy Ozzynak ilyen humánus gondolatai is vannak? E kifakadás után az ember azt gondolhatná, Ozzy hivatásos forradalmár is lehetett volna, ha az alkohol, a kábítószer és sok-sok millió eladott lemez nem szól közbe.

Ozzy, mit gondolsz, mi lenne ma veled, ha az idők folyamán nem köszönt rád a siker?

„Halvány fingom sincs róla. – morfondírozott Ozzy. – Valószínűleg börtönben csücsülnék.”

Nos, szerencsére a sors Ozzy számára kellemesebb dolgokat tartogat annak ellenére, hogy az énekes szemüvegén át ez a közeljövő nem tűnik mindenképpen rózsásnak.

„Továbbra is veszek fel majd lemezeket, turnédom is, utazom a világ körül, mígnem egy nap meghalok...”

1994

OZZY SZABADSÁGON

Új Black Sabbath-lemez jelent meg – Ozzy nélkül. Pedig ha minden úgy ment volna, ahogy azt '92 végén a Costa Mesa-i Ozzy-búcsúkoncerten Tony Iommiék gondolták, akkor mostanra minden bizonnyal egy eredeti felállású Sabbath-lemezzel lennének gazdagabbak. De nem, Ozzy ismét csalódást okozott a Sabbath-hívőknek, mert nem ment vissza eredeti kollégáihoz. Ehelyett szép komótosan fölvette következő szólólemezének egy részét, majd csapat-papot hátrahagyva valami titokzatos és egyben csodálatos helyre utazott családjával, hogy az aranyló homokkal borított tengerparton, pálmák hűsítő árnyékában pihenje ki az elmúlt esztendő fáradalmait.

METAL HAMMER H NO. 55 – 1994/4

Bár Ozzy megpróbált teljesen elrejtőzni a világ elől, újságunkat ez sem rendíthette vissza attól, hogy az énekes nyomára akadjon és hiteles információkat csikarjunk ki belőle a közeljövőre vonatkozó terveivel kapcsolatban.

„Tudod, még csak épp most kezdek hozzászokni a civil élethez mondta Ozzy a telefonvonal túlsó végéről. Hangja a szokottnál sokkalta pihentebbnek, szavai rendezettebbnek tündek. Mondhatom, jól érzem így magam. Ha reggel felkelek, semmire sem kell gondolnom, nincsenek határidők. Tudod, nincs jobb annál, mint amikor az ember kinéz az ablakon és a Karib-tengerre lát. Életemben először a saját életemet élem. Az egész napomat magammal és a családommal töltöm. Egyszerűen élünk, és kész. Az életem nagy részét saját magam rabszolgájaként éltem le, így aztán nehéz hozzászokni ahhoz, hogy nincsenek rajtam bilincsek. Sokáig tartott, míg hozzászoktam ehhez a nagy békességhez, de most már igazán élvezem. Szarok a holnapra. Számomra olyan természetellenes a szabadságnak ez a közvetlen tapintása, hogy úgy érzem magam, mint ha valami új kábítószer próbálgatnék. Majd valahol, valamikor visszatérek. Persze hogy visszatérek, hiszen a nyugdíjazáshoz azért még túl fiatal vagyok.”

Ozzy, hová mész majd haza a családdal, ha visszatérsz a tengerpartról?

„Az tény, hogy angolnak születtem. A gyermekeim most lettek iskoláskorúak. Nagyon fontos, hogy jó iskolába kerüljenek. Az amerikai iskolákat pedig nem szeretem. Rengeteg az erőszak, a gyerekeket kábítószerral tömik a sulis előtt ögyelgő dealerek. És persze sok a fegyver is. Azért valami nem stimmelhet egészen Amerikában, ha a gyerekeknek reggel, iskolába érkezéskor fémdetektorokon keresztül kell haladni, mert nem tudni melyikükönél van fegyver! Szóval, vettem egy házat Angliában, és azt az időt, amit a családommal töltök, ebben a házban töltöm majd. Dolgozni pedig továbbra is Los Angelesben fogok.”

Hallhatóan jól érzed magad a bőrödben. Talán megkönnyebültél, hogy nem kell visszamenned a Black Sabbathba?

„Amikor eljött az idő, hogy aláírjam a szerződést, ismét csak megkérdeztem magamtól, vajon tényleg ezt akarom csinálni jelen pillanatban? És rádöbbenem, hogy nincs nagy kedvem belátható időn belül ismét nekivágni egy világkörüli turnénak. Nem arról van szó,

hogy egyáltalán nem akarnék velük újra együtt dolgozni, de jelenleg mindennél jobban élvezem, hogy a családommal lehetek. Ez az elmúlt egy év az eddigi leg-hosszabb periódus, amit hosszú évek óta folyamatosan együtt töltöttem velük. Még soha ezelőtt nem sikerült ezt így megszervezni. Azt mondtam a feleségemnek, Sharonnak, hogyha a következőkben nekivágok valaminek, legyen az akár a Black Sabbath vagy valami más, akkor tényleg száz százalékot akarok nyújtani, amire ebben a pillanatban képtelen lennék.”

Szóval, itt a régen várt magyarázat arra, hogy Ozzy miért nem csatlakozott régi kollégáihoz, a nagy sikerű, Costa Mesa-i egy estés, újjáalakuló buli után. Hiába próbált egy hadseregnyi ügyvéd kedvező légkört teremteni az eseményhez, Ozzy már a legelőjén kijelentette, jelen pillanatban nem érdekli az ügy. Ám az elképzelt újjáalakulásnak hatalmas feneket kerített a sajtó és más médiák és a végén még Ozzyt is elragadta a hév.

„A dolog fantasztikus hullámokat kavart és ezek a hullámok magukkal ragadtak engem is – *magyarázta a Mester*. – De ahogy közeledett a perc, hogy aláírjam a szerződést, úgy szorult a gyomrom egyre inkább görcsbe. Egyre erősebben éreztem, hogy nem saját akaratomból döntök, hanem a körülöttem lévő hisztéria befolyásol, sodornak a hullámok. Akkor jöttem rá, sosem adtam magamnak esélyt arra, hogy lerendezsem az ügyet a lelkemben, az elejétől a átgondoljam, valóban végig akarom-e csinálni!

Valahogy úgy voltam ezzel, mint az iskolában az a srác, aki az elsők között felteszi a kezét, és csak aztán döbben rá, hogy még azt sem tudja, mi volt a kérdés. Szóval, úgy éreztem, mintha félbeszakítottam volna a tanárt a mondatának közepén, mire ő rám mutatott volna: »na jó, akkor te válaszolj, Osbourne!« S akkor jön a döbbenet, hogy az ember még a kérdés végét sem tudja. Egyszerűen időt akartam magamnak adni, ez mindennek a háttere. S azokat a napokat, amelyeket itt töltöttem, semmi sem pótolhatja.

A fiam, Jack és én mentünk éjszaka pecázni és nagyon jól éreztük magunkat. Jó volt látni, ahogy halat fogott, jó volt érezni, hogy velem van. Persze mióta csak nemet mondtam a szerződésre, időről-időre megkérdem magamtól, vajon jól döntöttem-e. De aztán egyik este, mikor az én hétéves Jack fiammal pecáztam, rádöbbenem, hogy helyesen döntöttem. De még egyszer mondom, ez nem azt jelenti, hogy a jövő-

ben nem lehetséges egy Sabbath újjáalakulás. Érdekes lenne megtudni, mi kerekedik ki belőle.

De az utolsó turné tényleg egy kinszenvedés volt. Minden kis apró-cseprő ügyből tragédiát láttam kibontakozni. Amikor az embernek nincs egy szabad hete, hogy kimásson az influenzából, vagy hogy pihentesse a lábát, mert megrándította, akkor hajlamos sötétben látni a dolgokat. És nálam ilyenkor szokott előfordulni, hogy magamba roskadok és akkor ismét nem tudom majd irányítani magam.

Szóval ott volt előttem a szerződés, mellettem pedig Sharon, és azt mondtam neki, hogy: »Figyelj, Sharon, egyszerűen tudom, hogy nem lennék képes most száz százalékgig bevetni minden energiámat.« Mire ő azt válaszolta: »Tégy, amit jónak látsz, minden úgy lesz, ahogy te akarod.« Szóval ennek a dolognak semmi köze a Sabbath tagjaihoz, itt nincs mellébeszélés. Semmi rosszat nem akarok nekik, egyszerűen teszem, amit tennem kell, ők pedig ugyancsak járkák a saját útjukat. Tudod, nehéz ez számomra, mert valahogy mindig kényszeresen próbálok az emberek kedvében járni. Rettenetesen félek, hogy egyszer valami rosszat mondok. De most a sarkamra álltam és a saját javamra döntöttem.»

Azért nem tétlenkedtél az utóbbi időben, hiszen tudomásunk szerint új szólólemezed anyaga nagyrészt készen áll.

„Így még sohasem dolgoztam albumon. Még az utolsó turné állomásain kezdtünk dolgozni rajta, de nem siettünk vele. Szabadnapokon, s ha mindnyájunknak kedve volt, bementünk és felvettünk egy nótát. Nem tapostunk egymás nyakára a stúdióban. Zakk bement reggelenként fölvenni a gitárrészeket, én meg mentem délutánonként énekelni. A turné vége óta ritkábban találkozunk, de telefonon azért beszélünk. Most már a srácoknak is megvan a saját tennivalójuk. Zakknek is összeállt a zenekara, és Randynek is. Mike Inez az Alice In Chainsben zenél. Közben töröm a fejem új nótákon és mindig fölbukkannak érdekes ötletek. Azt hiszem, a tizenhárom elkészült nótából tizenegy mindenképpen fölkerül a lemezre. Vegyes lesz az anyag. Vannak kemény, húzós nóták és néhány lágyabb dal. Ott van például az Aimee, amelyet legidősebb kislányomról, a hozzá fűződő érzéseimről írtam. Aztán van egy nóta, a See You On The Other Side, amely egy haldoklóról szól. És van egy nóta, melynek a címe Black Heart In The City és ami szerintem úgy szól, mint a korai Deep Purple- vagy Black Sabbath-nóták. Szóval minden igen jól alakul.”

Reméljük, Ozzy előbb-utóbb megunja a lubickolást, a sütkérezést és a pecázást és engedélyt ad rá, hogy a lemez végre megjelenjen. Jelenleg ez az időpont még teljesen ismeretlen, de talán még ebben az évben hallhatjuk Ozzy legújabb dalait.

1994

IOMMI/BUTLER: tegnap és ma

A napokban lát napvilágot az a válogatásalbum, amely különböző együttesek által felvett, híres Sabbath-nótákat tartalmaz, akik így tisztelegnek a heavy metal műfaj tulajdonképpeni atyjának nevezhető, legendás brit csapat, a Black Sabbath előtt.

Irwin Campbell ebből az alkalomból ült le az együttes két alapító tagjával, Tony Iommi gitárossal és Geezer Butler basszusgitárossal, hogy áttekintsék a csapat pályafutását, felelevenítsék az egyes albumokkal kapcsolatos élményeiket.

METAL HAMMER H NO. 61 – 1994/10 (RÉSZLET)

Immár huszonöt éve annak, hogy Anglia egyik füstös ipari körzetének nagyvárosából, Birminghamból útjára indult a világ legjelentősebb heavy metal zenekara, a Black Sabbath. A banda azóta megszámlálhatatlan változáson ment át, ám néhány alapvető dologban mindvégig ugyanolyan maradt. Mára tulajdonképpen csak Tony Iommi gitárost nevezhetjük az egyetlen olyan tagnak, aki mindvégig a fedélzeten volt, sohasem hagyta el a hajót, amely útja nagyrészen erőteljes duzzadó vitorlákkal haladt, ám néha nagyon is a süllyedés szélére került. Egy bizonyos, a banda sohasem fordított hátat az általa kijelölt útnak, huszonöt esztendő után is az egyéni metalriffek, a semmihez sem hasonlítható, egyedi hangulatú zenei világ jellemzi.

Mint két testvér, úgy hasonlít egymásra Tony Iommi és Geezer Butler. A 'bajzosok' ahogy emlegetni szokták őket az elmúlt negyed század alatt sokáig egymás mellett álltak, ám azután nézetkülönbségek miatt jó időre elváltak útjaik. De

ma ismét együtt dolgoznak és mint az az utóbbi két esztendő interjúból kiderült, sikertelenül rendezniük nézeteltéréseiket és úgy tűnik, immár semmi nem választhatja el őket egymástól.

Iommiék egy elegáns londoni étteremben vártak rám, hogy az elmúlt huszonöt évről beszélhesünk, albumról-albumra végigvegyük, miként is alakult a Black Sabbath sorsa a kezdetektől egészen máig. Elővettem hát az óriás diszkográfiát agyam rejtett zugából és bedobtam az első lemez-címet: Black Sabbath.

„Az egész azért sokkal korábban kezdődött – jegyezte meg Geezer: – 1967-ben alakult a banda. Játsoztunk Polka Tulk és Earth néven is. Sokat kluboztunk, kerestük önmagunkat. Tony még egy rövid időre el is hagyta a bandát a Jethro Tull kedvéért 1968-ban. De aztán hamar visszajött. A Black Sabbath név hamar elterjedt. Már '68-ban többen voltak rajtunk a hamburgi Star Clubban, mint a Beatlesen, akik a ház rekordját tartották. '69-ben mentünk először stúdióba. Az az első

lemez olyan volt, mintha egy koncertfelvételt készítettünk volna emlékezett vissza Geezer az igazi hősidőkre. Egyszerűen fogtuk magunkat, bementünk a stúdióba és fölnyomtunk néhányat azon dalok közül, amelyeket az utóbbi egy évben az angliai klubokban játszottunk. Talán volt néhány ennél idősebb nótánk is. Akkoriban még olyan könnyű volt minden. Felutaztunk Londonba, és egy nap alatt megcsináltuk a lemezt.”

„Az egész anyagot élőben vettük fel, csupán egy hangszer esetében dupláztunk. Mégegyszer feljatszottam a gitáralapokat, hogy az egész töményebben szójjon – *mondta lommi*. – Igazság szerint a második lemezt, a Paranoidot is nagyon hasonlóképpen rögzítettük. A Paranoid dalai is korábban megírt nótákból álltak össze. Igazából a két album olyan gyorsan következte egymást, hogy nem nagyon volt időnk új nótákat írni. Úgy emlékszem, csak egy friss számot rögzítettünk, melynek címe Fairies Wear Boots volt.”

„Azt a lemezt pontosan négy nap alatt vettük föl vette át a szót megint Geezer. A lemeztársaság kikötötte, hogy kell egy háromperces nóta, úgyhogy előrukkoltunk ezzel a Paranoid című dallal. De a lemezt eredetileg War Pigsnek szerettük volna keresztelni. A lemezborítón lévő kép egy páncélba öltözött fickót ábrázolt, aki karddal a kezében hadonászott. Úgy találtuk, hogy a kép rímelt a War Pigs című nótára. De a lemez címe végül mégiscsak Paranoid lett. Nem csoda, hogy megutáltuk az album borítóját, mert amikor Amerikába átmertünk, egyre csak azt kérdezték tőlünk, hogy »Mi köze a lemez címének az album borítóján lévő képhez? Talán azért Őrült az a fickó, mert karddal a kezében rohangál...?«

„A Master Of Reality lemezt egy kicsit hosszabb ideig készítettük...”

„...Volt az egy hét is” – *vigyorgott Geezer*.

„Az egyik nótánkkal borzasztó sokat küzdöttünk, de hogy melyik volt az, arra már nem emlékszem” – *tűnődött Tony*.

„Úgy tűnik, mintha legalább negyvenhárom évvel ezelőtt lett volna – *morogta Geezer a bajusza alatt*. – Mindenki panaszkodott a borító miatt és sokan ma sem értik, hogy miért vettük olyan egyszerűre. Ennek az oka, hogy eredetileg ez a lemez egy dobozban jelent meg, melybe poszterek is tettek. Úgy volt, hogy a második széria már különböző borítóval kerül ki a nyomdából, de a lemez olyan jól fogyott, hogy senki sem akart új borító tervezésével pöcsmötölni, fogták az eredeti dobozborítót és annak a feliratait használták a poszter nélküli verzióhoz is. Akkoriban nem nagyon konzultáltunk semmiről. Igazság szerint be sem engedtek minket a lemez keverésére. Mondjuk az is igaz,

hogy fölösleges is lett volna, mert abban az időben még nem nagyon tudtuk, mi az a keverés!”

„A Vol. 4 album felvételére átrepültünk Los Angelesbe. Közösén béreltünk egy nagy házat” – *mesélte Tony*.

„Minden este jól berúgtunk és olyan jó nótáötlek jutottak eszünkbe, mint a Snowblind vagy a Wheels Of Confusion. Meg persze az FX, ami tulajdonképpen egy percnyi zaj két dal között. Ennek érdekes a története. Egyik este Tony teljesen pucérra vetkőzött a stúdióban, aztán a nyakába akasztotta a gitárt és elkezdett rituális táncot lejteni a feljátszó szobában. Még az a marha nagy kereszt is a nyakában lógott és ahogy Tony le-föl ugrált, a kereszt hozzáütődött a gitár nyakához, megpengette a húrokat. Persze jól be voltunk rúgva, és akkor baromi jó ötletnek tűnt, hogy a furcsa hangokat fölvegyük szalagra és rátegyük a lemezre!”

„Jó kis videót csinálhattunk volna belőle” – *vetette föl Tony*.

„Mire elérkezett az idő, hogy a Sabbath Bloody Sabbathot felvegyük stúdióban, már mindegyikünk a saját útját járta. Valahogy eltávolodtunk egymástól. Mindenki más irányba akart elmenni. Ami nem csoda, hisz tele voltunk lével, dögös kocikkal furikáztunk, nagy házakban laktunk. Már nem áhítoztunk annyira semmire, mint korábban.”

„Úgy próbáltuk helyrehozni a dolgot, hogy ismét Los Angelesbe repültünk, ugyanazt a házat béreltük ki és ugyanazt a stúdiót választottuk, mint a Vol. 4 idejében – *mesélte Tony*. – Ám amikor először beléptünk a Record Plantba, ugyanis erről a stúdióról van szó, rá kellett jönnünk, már semmi sem olyan, mint régen. Közvetlenül előttünk Stevie Wonder dolgozott, aki átalakíttatta az egész helyet, telepakolta billentyűkkel a szobákat és ez teljesen földhöz vágott minket.”

„Ennél sajnos súlyosabb oka is volt természetlenségünknek. Akkoriban kezdtünk belemerülni a kábítószerek élvezetébe. Így őszintén szólva nem csodálkozom, hogy egyetlen ép ötletünk sem volt. Teljesen leblokkoltunk és ez nagyon rossz hatással volt ránk. Vissza kellett mennünk Angliába, ahol aztán Tony egyszer csak előrukkolt a Sabbath Bloody Sabbath alaptémájával. Mintha fény gyúlt volna a fejünkben! Hálát adtunk az istennek, hogy végre úgy tűnt, elindulunk valamerre...”

„A következő, Sabotage című lemez még a Sabbath Bloody Sabbathnál is kegyetlenebb körülmények között készült, mert ahelyett, hogy a nótákat írtuk volna, minden nap a bíróságon ücsörögtünk, hogy végre megszabaduljunk a régi menedzserünkől. Kölcsönösen vádoltuk egymást minden szarral. Csoda, hogy a Sabotage egyáltalán elkészült. A légkör ugyanis nem volt igazán alkalmas a kreatív munkára.”

„A dobosunk, Bill Ward dobtechnikusa hozakodott elő a Sabotage lemezborító ötletével – *emlékezett vissza Geezer*. – Akkoriban nagyon jónak tűnt az ötlet. Hátall álltunk egy tükörnek, de ahelyett, hogy a hátunk látszott volna, ugyanúgy az arcunkat mutatta, ahogy a lemezborító nézője látott minket a tükör előtt. Nagyon titokzatosnak, sejtelmesnek tűnt és még ma is úgy gondolom, hogy működhetett volna, ha jó ruhákat veszünk fel. De a végén mindenki csak arra tudott figyelni, hogy mennyire átlátszik Bill Ward fehér alsónadrágja a piros cicanadrágon keresztül.”

„Az utolsó két Ozzyval felvett lemezt súlyos problémák jellemezték – *foglalta össze Tony azt az időszakot*. – Már a Technical Ecstasy lemezen volt olyan nóta, ami Ozzynek nem tetszett és ezért kénytelen volt Bill Ward elénekelni. De végül is, az It's Alright ettől függetlenül egy jól sikerült dal.”

„A Never Say Die! album felvételeinél Ozzynek elege lett és kivált a csapatból. Akkor egy Dave Walker nevű

fickót hívtunk énekelni, aki azelőtt a Savoy Brown együttesben muzsikált. De mindössze egy fellépés után megváltunk tőle. Egy tévéfellépésünk volt, ami teljes kudarcba fulladt. Hiába mentünk Walesbe próbálni, egyszerűen nem jött össze a dolog. Szerencsére hirtelen Ozzy visszatért a képbe, úgy döntött, mégis velünk marad. Viszont hallani sem akart azokról a nótákról, amiket nélküle írtunk. Geezer keserűen csóválta a fejét. A bajokat tetézte, hogy amikor Ozzy mindezt kijelentette, már csak három napunk volt, hogy bemenjünk a stúdióba. Nem volt más választásunk, el kellett utaznunk Kanadába, ahol a stúdióidőnk le volt kötve. Kénytelenek voltunk kibérelni egy

használaton kívüli mozit, ahol reggel tíztől írtuk és próbáltuk azokat a nótákat, amelyeket aztán este föl is vettünk a stúdióban. Igazából azt sem tudtuk, mit csinálunk.”

„Ráadásul a torontói Sounds Interchange stúdió katasztrofális volt. Azt hittük, jól tudunk majd dolgozni, merthogy korábban a Rolling Stones is rögzített már itt. Igazság szerint ezért is ajánlották nekünk ezt a helyet. Hatalmas hiba volt odamenni. Rettenetesen megromlott a viszonyunk Ozzyval, a végén szinte már örültünk, hogy megszabadulunk tőle. Rövid keresgélés után Ronnie James Diót választottuk énekesünknek, akivel a banda rendkívüli erőre kapott.”

1994

OZZY ÉS A RÖNTGENSUGÁR

Ozzy mostanában duettet énekel Miss Rőfivel, nem hallgat friss zenéket, napi 30 kilométert fut és körülbelül a 253. nótát írja X-Ray (Röntgensugár) munkacímű új albumához, amely jövő tavaszra várható! De vajon miért nincs még mindig zenekara? Mike W. mindent kiszedett a legendás énekesből, amit csak lehetett.

METAL HAMMER H NO. 63 – 1994/12

„Rettenően izgatott vagyok! – *lelkendezett Ozzy a vonal túlsó végéről, mikor arról kérdeztem, hogy áll az új anyaggal.* – Az utolsó turné óta mást sem csinállok, mint dalokat írok és válogatom az anyagot az új lemezhez. Manapság nem lehet egyszerűen összerakni nyolc új nótát egy 35 perces nagylemezhez, mint ahogy a '70-es években a Black Sabbathtal csináltuk. Ma egy jobb kiadó a kib...ott ajtón sem ereszt át, amíg nem írsz legalább 300 mesterművet!”

Azért csak nem kellett az utóbbi két év minden egyes napját nótairással töltened?

„Természetesen nem. Meg kell mondjam, nagyon élveztem, hogy a teljes idei nyaramat az angliai házamban tudtam tölteni. Egész nap csak otthon piszmogtam és erre azóta nem volt még lehetőségem, mióta megvettem a házat.”

Jó is ez a kis átmeneti nyugdíjazás, nem?

„Hát ez a nyugdíj dolog nálam nem vált be! Haha! Fogalmam sincs, hogyan lehetne a szórakoztatóiparból nyugdíjba menni. Mivel töltsem az időmet otthon? Hiszen már nem is iszom! Egy faházban üljek életem hátralevő részében egy távcsővel a kezemben és figyeljem a kib...ott verebeket?! A nyugdíjazás számomra az, mikor az embert egy kib...ott faládjába teszik és leeresztik a földre! Szóval nem tudtam mit kezdjek magammal itthon. 14 hónap turnézás után hazajöttem Angliába és az egyik haverom megkérdezte: »Ozzy, megkóstoltad már valaha a Dime csokit?« És nekem ezzel végem is volt. Ugyanis kipróbáltam és egyből rákattantam: »Kénköves pokol! Ez óriási!« De ezzel az erővel hero-int is adhattak volna nekem! Napi egy szelet csokival kezdtem és a végén már egy teljes doboz Dime-ot tömtem magamba estig. Több, mint 15 kilót híztam szinte napok leforgása alatt! Aztán egyik reggel ráálltam a mérlegre és megdöbbentem! Azonnal eldöntöttem, hogy véget vetek az élvezeteknek és beszereztem egy szobabiciklit.”

És az használt?

„Mi az hogy?! Teljesen komolyan átálltam az egészséges életmódra. Vegetáriánus lettem, úgyhogy abba lehet majd hagyni a kib...ott denevérek színpadra hajigálását! Haha! Barna rizst eszem, nyers zöldségeket, diót meg egyéb hasonló szarságokat. Mindennap súlyzózom és minden áldott nap legalább 30 kilométert futok egy szobai futógépen. A hét minden napján! És mindennap 500 felülést csinállok. Meg is van az eredménye.”

A No More Tears lemez felvétele idején pokolian néztem ki, de az ember ilyenkor nem látja önmagát. Renge-teget ittam, különféle drogokat szedtem, és persze így hiába próbáltam diétázni. A feladat ilyenkor megoldhatatlan, ugyanis egyetlen sör 500 kalóriát jelent. Amikor leálltam az itallal, elkezdtem jól érezni magam, de ki is akartam nézni valahogy. Nem akartam, hogy a gyerekeim egy elb...ott apát lássanak maguk előtt.

Emlékszem, mikor kisrác voltam és apám megitta a limonádéját – legalábbis azt hittem, hogy limonádét iszik –, majd egy félóra múlva danolászni kezdett, alig vártam, hogy felnőjek és én is hozzájuthassak a limonádéhoz. Nem akarom, hogy rossz példa legyek itthon. Sharon (Ozzy felesége és menedzsere – a szerk.) és én őszintén akarunk lenni a gyermekeinkhez. De hogyan mondhatnám azt a gyerekeknek, a hogy hogy vigyázzanak az alkohollal, miközben magam is részeges vagyok?!

A következő dolog, amiről le akarok mondani, a dohányzás lesz. Ha az ember le tud szokni a bagóról, akkor mindenre képes. Még a Mount Everestet is meg tudja mászni egy pár teniszcsukában! Elkezdtem magamnak sodorni a cigiket. Ez az első lépés. Egyrészt a dohánygyárak mindenféle szemetet tesznek a cigikbe, másrészt pedig megsodorni egy cigit nem mindig lehet. Így például autóvezetés közben máris nem megy a dohányzás. Próbáltam már mindenféle módszert, többek között a rágózást is, de eddig ez a leghatasosabb.”

Ha ilyen jó formában vagy, akkor biztonsággal mondhatjuk, hogy lesz Ozzy-turné is az album kiadását követően, nem igaz?

„Biztonsággal mondhatjuk, hogy robbanásig feszülve várom a pillanatot, mikor újra színpadra állhatok! Ha ez nem következik be valamikor a jövő év közepe táján, akkor kénytelen leszek benevezni egy kib...ott maratoni futóversenyre, hogy megszabaduljak a felesleges energiáimtól!”

Ha ennyire odavagy a koncertekért, akkor miért kellett azt mondani legutóbb, hogy az az utolsó Ozzy-turné?

„Hogy őszinte legyek, én sosem gondoltam komolyan ezt az utolsó turné dolgot. Mindenki azt hajtogatta körülöttem, hogy az egészségem érdekében nem lenne szabad többet turnéznom, én meg rájuk hagytam a dolgot, hogy rövidre zárjam a vitákat. Azonban sosem gondoltam komolyan, amit mondtam. Végül is az egyetlen dolog, amihez igazán értek, a koncertezés. Mi mással is foglalkozhatnék?”

Előbb azonban be kell fejezni az X-Ray munkacímű új Ozzy-albumot, amelynek munkálatai még a régi csapat tagjaival kezdődtek el. Az eredeti terv úgy szólt, hogy Zakk Wylde gitáros, Randy Castillo dobos, Mike Inez bőgős és Ozzy még utoljára bemegy a stúdióba, hogy felvegyen két bonusznótát az akkor még megjelenés előtt álló Live & Loud című dupla koncertalbumhoz, amely egyben Ozzy búcsújául is szolgált volna. A csapat tagjai azonban annyira jól érezték magukat a stúdióban, hogy nem két, hanem egyenesen 14 nótát sikerült rögzíteniük! Ezek közül azonban várhatóan csupán öt vagy hat kerül fel az új Ozzy lemezre.

„Voltak közepes nóták is a kitűnő ötletek között és ezúttal nagyon körültekintő akartam lenni, hiszen mégiscsak pályafutásom eddigi legsikeresebb lemeze volt a No More Tears, és most ezt kell valamivel megfejelesem. Nem akartam semmit elkapkodni. Legalább olyan jó lemezt szeretnék készíteni, mint a No More Tears volt. Olyan nóták születtek akkor, mint a Perry Mason, a See You On The Other Side, az Aimee és még vagy három másik, amit most nem tudnék felsorolni. Legalábbis ezek azok, amelyek a lemezre kerülnek majd.”

A probléma csupán ott rejlett, hogy mire mind-ez kiderült, Ozzy körül már nem voltak muzsikuskok. Zakk Wylde megalakította a Pride & Glory csapatot, Mike Inez bekerült az Alice In Chainsbe, Randy Castillo pedig szintén saját bandát hozott össze, Red Square Black néven.

„Arra gondoltam, hogy az utcáról kellene találnom valakit, aki hajlandó velem játszani. Nem szeretek neves gitárost magam mellé venni, mert ebben az esetben nekem is tisztelnem kell az ő státuszát, neki is az enyémet és ilyen feltételek mellett képtelenség rendes munkakapcsolatot kialakítani. Én nem udvari-

askodni akarok, hanem dolgozni, valami kib...ott nagy zajt csapni! Sharon azonban azt mondta, hogy túl öreg vagyok egy újabb fiatal gitáros négy-öt évig tartó kineveléséhez, mint ahogy azt Zakk Wylde-dal csináltuk. És Sharonnak ismét igaza volt.”

Sharon volt az, aki beszervezte a volt David Lee Roth Band és Whitesnake gitárost, Steve Vai-t Ozzy mellé, legalábbis átmeneti jelleggel.

„Korábban mindenkitől csak azt hallottam, hogy Steve Vai micsoda egy seggfej, de mikor találkoztam vele, kiderült, hogy egy igazi úriember. Az egyetlen gondom az volt, hogy minden olyan hosszú ideig tartott. Stevenek van egy csodastúdiója a házában és ha még ehhez hozzávesszük, hogy ő a Frank Zappa-féle elvont zenészek iskolájának tanítványa, akkor máris megérthetjük, hogy mitől olyan... aprólékos. Két hathetes közös stúdiómunkánk volt Los Angelesben és a végén összesen két komplett dalunk készült el meg vagy 25 óriási ötlet, amikkel viszont még rengeteg munka lett volna! A két elkészült dal az On A Roll Again és a My Little Man. Ez utóbbi nem a farkamról szól, hanem a fiamról, Jackről! Haha!”

És ki dolgozott még veletek? Ha jól tudom Todd Jensen volt a bőgős, ugye?

„Todd egy ideig valóban velünk dolgozott, de valamilyen furaknál fogva nem vált be. Visszatért viszont Bob Daisley, a régi cimbora és most ő bőgőzik. A dobos pedig Deen Castronovo, aki kib...ott hihetetlen egy zenész, egy kib...ott meteor! Ők azonban csak a lemezen játszanak... Boldog ember lennék, ha tudnám, hogy kik lesznek a turnécsapatomban! Egy biztos, Steve Vai nem jön velem a turnéra, úgyhogy ezt a pletykát többször nem is érdemes felröppenteni! Egy új csapatot akarom magam köré és az is biztos, hogy nem lesznek megafények és megaprodukciónk, nem lesz 800 kamionnyi cucc, és nem fog egymillió ember melózni a turnén. Egyszerűen csak nekiindulunk és játszunk. Azt szeretném, ha április körül kijöhetne az album és utána egyből kezdődne a turné.”

Addig azonban még egy-két új nótát össze kell hoznod...

„Pontosan ezen dolgozom jelenleg is. A Steve Vai-os kísérletek után hazajöttem Angliába és nekiláttam a munkának Michael Beinhorn producerrel, aki többek között a legutóbbi Soundgarden-albumon dolgozott. Michael pedig összehozott Mark Hudson dalszerzővel, aki például a Livin' On The Edge nótát írta az Aerosmithékkel. Úgy két hónapja dolgozunk együtt és már született kilenc nótánk, amiket egy kis próbatermi magnóval rögzítettünk is. A demók óriásiak, de mivel Mark nem egy igazi gitáros, kell szereznünk egy rendes gityóst, akivel befejezzük a nótákat.

Ezzel azonban még mindig nem zárul le a munka, ugyanis szeretnék még a volt Eurythmics-főnökkel, Dave Stewarttal is stúdióba menni, hátha valami okos dolog sült ki belőle. Papíron lehet, hogy holt másmilyen a stílusunk, de valami mégis azt súgja, hogy nem lenne hülyeség együtt dolgoznunk. Ha mégsem jön össze semmi, akkor persze nem fogjuk erőltetni a dolgot. A No More Tours végén megmondtam, hogy különféle emberekkel szeretnék együtt dolgozni a jövőben és pontosan ez folyik most! A lehető legjobb albumot szeretném most összehozni. Addig nem nyugszom, amíg tökéletesen elégedett nem leszek az eredménnyel!”

Azt tartod fontosnak, hogy kiugróan jó legyen a lemez vagy pedig azt, hogy sikeres legyen?

„Robbanásig feszülve várom a pillanatot, mikor újra színpadra állhatok! Ha ez nem következik be valamikor a jövő év közepe táján, akkor kénytelen leszek benevezni egy kib...ott maratoni futóversenyre, hogy megszabaduljak a felesleges energiáimtól!”

**Napjaink legkedveltebb heavy metal bandái
tisztelegnek minden idők
legkeményebb zenekara előtt.**

A BLACK SABBATH ÜNNEPLÉSE!

MEGADETH • WHITE ZOMBIE
BIOHAZARD • SEPULTURA
OZZY OSBOURNE W/ THERAPY?
CORROSION OF CONFORMITY
BRUCE DICKINSON W/ GODSPEED
VILEY KID JOE • FAITH NO MORE

BULLRING BRUMMIES (FEATURING
ROB HALFORD, GEEZER BUTLER,
BILL WARD, BRIAN TILSE & WINO)
TYPE O NEGATIVE • 1,000 HOMO DJS
(FEATURING AL JOURGENSEN of Ministry)

**EZEKET ÉS MÁS SONY MUSIC KIADVÁNYOKAT IS
K E R E S D**

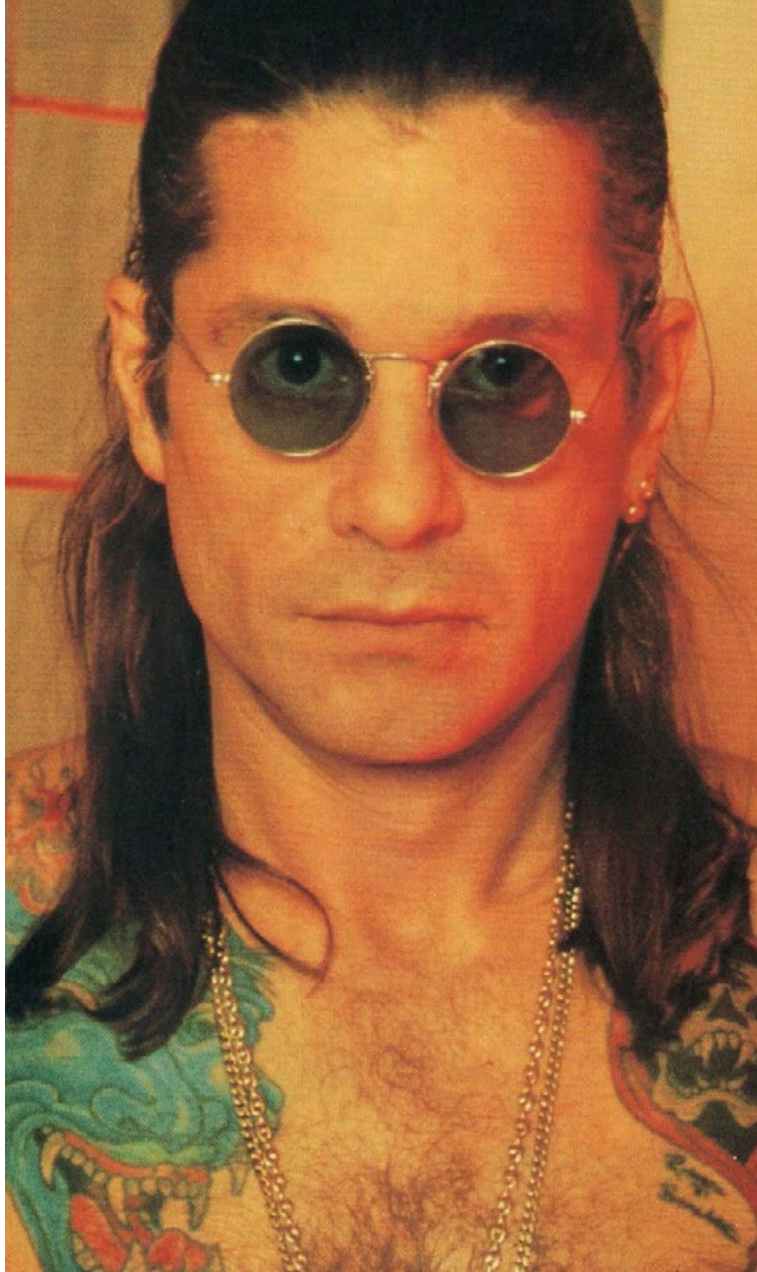
TÖBBEK KÖZÖTT, A KÖVETKEZŐ BOLTOKBAN:

SATURNUS HANGLEMEZBOLT 1061 Budapest, Andrássy út 3. / **COMPACT DISC** 1085 Budapest, József krt. 49. / **VIOLIN 2000 KFT.** 1094 Budapest, Ferenc krt. 19-21. (Nyitva: minden nap 9-24 óráig!) / **MULTIMÉDIA LEMEZBOLT** 1083 Budapest, Rákóczi út 71. / **JUHÁSZ KÖNYV ÉS ZENEMŰBOLT** 3100 Salgótarján, Fő tér 1. / **TOP 13 BT.** 3300 Eger, Sándor Imre utca 1-3. / **MAXI BT.** 4400 Nyíregyháza, Dózsa György út 2. / **MAXI BT.** 4032 Debrecen, Piac utca 57. / **BLUES BAGOLY KÖNYV ÉS ZENESZALON** 9400 Sopron, Várkerület út 49. / **"H-COLOR" KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ BT.** 6300 Kalocsa, Széchenyi út 13.

CORROSION OF CONFORMITY - DELIVERANCE

**A ZENEKAR ÚJ ALBUMÁN BRUTÁLIS INTENZITÁSÚ ZENE HALLHATÓ,
A KILENCVENES ÉVEK SZÁJÍZE SZERINT.**

Sony Music

„Nem is titkolom, hogy nagyon szeretnék egyszer az amerikai listák legtetijén állni. Ugyanakkor nem fogom eladni magam azért, hogy én lehessenek a következő Aerosmith. Annak viszont nagyon örülnék, ha olyan album készülne most, aminek minden egyes nótáját játszanák a rádióállomások. Egy kib...ott hatalmas lemezt akarok most csinálni, ennyi az egész! Ez az első lemez életemben, amit teljesen józanul készíték. A No More Tearst józanul vettük fel, de még javában ittam, mikor írtuk a nótákat. A mostani munkamódszer egészen más, mint mikor az ember jól berúg vagy beszív és nekiáll énekelni. Néhány ital vagy joint után a zene egészen másképp szól és az ember feje is másképp dolgozik.

En mindig jobb és jobb szeretnék lenni, mindig előre akarok lépni és mindig ösztönösen megérezem, ha valami jó sülni kezd a dologból. Ha végigfut a hideg a hátamon, akkor tudom, hogy jó úton járok! Nekem jöhet bármilyen kiadó azzal a szöveggel, hogy ez vagy az a banda van a listákon és valami hasonlót kellene csinálni, én mindig a magam feje után megyek. Amikor a Bon Jovi a listák élére ugrott, hirtelen mindenki őket másolta, most meg mindenki a következő Pearl Jam akar lenni. Amikor a Guns N' Roses volt a csúcson, hirtelen felbukkantak az ilyen Guns, olyan Roses nevű bandák, mert a kiadók azt hitték, hogy ez a nyerő formula.

Csak hogy mire a kiadók megtalálják a saját kópiacsapatukat, már rendszerint egészen más banda van a csúcson. Ebben a szakmában nincsenek biztos receptek. Ki gondolta volna, hogy a mai zenei közegben Meat Loaf a sikerlisták élére kerülhet? Ha az ember szívből hisz valamiben, akkor azt kell csinálnia és bármi történik, ki kell tartania mellette.

Pontosan ezt mondtam a Mötley Crüe tagjainak is. Megmondtam Nikki Sixxnek, hogy az új lemezüknek semmi köze a Mötley Crüe-hangzáshoz, de ha ebben hisznek, akkor tartsanak is ki mellette. Imádom a srácokat, mert rendes fickók és ha tudok valamit segíteni nekik, mindig meg fogom tenni, de én például biztosan nevet változtattam volna a helyükben. Sajnálom, hogy nem jött be nekik ez a lemez, mert rengeteget melóztak rajta. Ez a kudarc azonban azt is jelzi, hogy egy korszak lezárult.

Ozzy tehát lassan, de biztosan halad az új lemez befejezése felé, azonban az utóbbi két évben sem tűnt el teljesen a szem elől, hiszen időről időre felbukkan egy-egy új albumon, legyen az a Black Sabbath előtt tisztelgő válogatás vagy egy gyereklemez. Utóbbin Ozzy duettet énekel a Muppet Show Miss Röfi-jével, de ezen már igazán nem lehet csodálkoznunk, hiszen két évvel ezelőtt egy olyan nóta került fel a brit sikerlistákra Shake Your Head címmel, amit Kim Basinger énekelt Ozzyval!

„Ezt a Kim Basinger-es sztorit hadd tegyem már tisztába! Az egész 1982-ben indult, mikor épp New Yorkban tartózkodtam, és valaki szólt, hogy az egyik stúdióban áll a felvétel, mert nem érkezett meg az énekes. Kicsit már be voltam tépve és így lazán azt mondtam, hogy éppenséggel lemehek nekem is énekelni. Le is mentünk a stúdióba azonnal, ahol az énekescsaj már befejezte a munkáját és el is húzta a csíkot.

A nóta aztán meg is jelent valami lemezen, és egészen el is felejtettem volna a dolgot, ha négy évvel ezelőtt nem futok össze a producerrel valahol Los Angelesben. A fickó megkérdezte, hogy tudom-e ki énekel a nótában? Mondom: »Kicsoda?« Erre ő: »Biztos, ki fogsz akadni! Madonna volt az énekesnő!« Tényleg kiakadtam... Mondtam is neki egyből, hogy azonnal ki kellene adnia a nótát újra, hiszen ennél tutibb siker nincs: Madonna egy nótában Ozzy Osbourne-nal! Gondolom, aztán a fickó megpróbálta megszerezni Madonna engedélyét, de nem sikerülhetett és így Kim Basingerrel felénekelte újra a számot. A nóta így is fenn volt a slágerlistán és akkoriban mindenki azt kérdezgette tőlem, hogy sikerült-e megdugnom Kim Basingert? Nem hittek nekem, mikor mondtam, hogy nem is találkoztunk! Haha! Képzeld, ha tudták volna, hogy ki volt az eredeti énekesnő! Haha!”

Szóval, Madonna és Kim Basinger után itt van Miss Röfi...

„Tudod, Miss Röfi egy igazán nekem való csaj. Egy igazi rockszutyok. Minden álmom az volt, hogy egyszer vele énekelhessek! Haha! Miss Röfi tényleg vadnak született! Haha!”

Ozzy és Miss Röfi duettje, a klasszikus Steppenwolf nóta, a Born To Be Wild feldolgozása egyébként a gyerekenek szóló Muppet Show albumon, a Kermit Unpigged című lemezen jelent meg. Azonban egy komolyabb lemezen is hallható mostanság Ozzy hangja, mégpedig a Tribute To Black Sabbath emlékalbumon, ahol az ír Therapy? trió kíséretében adja elő az Iron Man című klasszikus Sabbath nótát.

„Ez is Sharon ötlete volt. Azt hiszem, eredetileg a Body Count játszott volna a nótát, de valami jogi gond miatt végül a Therapy? került a helyükre. Egyetlen problémám volt csak: elfelejtettem a stúdióban az Iron Man szövegét! Haha! Mellesleg egy kicsit zavart, hogy énekelnem kell a saját magunk tiszteletére kiadott lemezen. De mivel Sharon azt mondta, hogy ez egy jó ötlet, megcsináltam.”

Hallottad a többi nótát?

„Nem. Ugyanis nem nagyon hallgatom zenét. Ha mégis valamihez kedvem támad, akkor legtöbbször régi zenét hallgatom: Beatlest, Yardbirdsöt vagy korai Zeppelint. Erre a felvételre is csak énekelni mentem be. Emlékszem, ketten ott is voltak a Therapy?-ból. Úgy tíz percig tartott az egész. De legalább kicsit kikapcsolód-tam ebből a nótáírási procedúrából.”

Részt vettél a lemezen szereplő bandák kiválasztásában?

„Nem.”

Az összes csapat nagy Black Sabbath-rajongókból áll...

„Az az ironikus, hogy ha ez a sok ember mind ott lett volna, mikor az eredeti Sabbath együtt volt, akkor most olyan nagy sztár lennék legalább, mint a kib...ott Elvis. 15 éve kiléptem a Sabbathból és mostanában 11 éves kisserácok jönnek oda hozzám azzal, hogy milyen jó is volt a régi Sabbath! Nem mintha panaszkodnék emiatt, ne érts félre...”

Annak idején, mikor úgy nyolc éve a Metallica volt a nyitóbanda a turnémon, emlékszem állandóan régi Black Sabbathot hallgattak az öltözőjünkben. En meg hetekig azt hittem, hogy engem akarnak szívni ezzel! Aztán felelősségre vontam a turnémenedzserüket és ő magyarázta el, hogy a Metallica tagjai számára isten vagyok. Én meg egyből leültem a seggemre.

Tudod, ha az ember benne van mindebben... akkor ezt nem is értheti meg igazán. Én csak végzem a dolgomat. Vannak akik azt kérdezik ma tőlem, hogy például mire gondoltam, mikor megírtam az NIB-t? Én meg kib...ottul nem emlékszem semmire! Az egész Sabbathban töltött idő alatt szanaszét voltam esve, mert állandóan ittunk és szívtunk. A heroint leszámítva minden játszott akkoriban. Egy zsák fehér púderrel bementünk a stúdióba, aztán mikor kijöttünk a kész lemezzel, azt sem tudtuk, hogy melyik évben járunk, nemhogy melyik hónap melyik napja van! De ugyanez volt a helyzet később is. Épp a napokban beszélgettem Bob Daisley-vel a régi szép időkről és én a felére sem emlékszem annak, amire ő emlékszik!”

Van kedvenc Black Sabbath-albumod?

„Az első kettőt nagyon szeretem és ugyanígy vagyok az első két Ozzy-lemezzel is. A No More Tears is óriási album lett, de nagyon nagy kínok között született és rengeteg kellemetlen emlékem van a készítés időszakáról.”

És mikorra várható a Black Sabbath eredeti felállításának újjáalakulása? Egyáltalán van erre még valami esély?

„Őszintén mondom, hogy fogalmam sincs. Az biztos, hogy annyira közel még sosem jártunk hozzá, mint legutóbb. Hiszen már turnédátumok is voltak, sőt amennyire tudom, néhány helyen már a jegyeket is elkezdtek árulni. Ha akkor nem jött össze, akkor nem tudom, hogy van-e még valami esély rá.”

De mi volt a pontos oka annak, hogy nem jöhetett össze az eredeti felállású Black Sabbath? Azt tudom, hogy mindenkinek külön menedzsere van és ráadásul más-más kiadóhoz szól a szerződésedek, de mintha ezeket az akadályokat már sikerült volna legutóbb legyűrnötök...

„Nagyon nagy gondjaink voltak. Rengeteg vita előzte meg a dolgot. Ne érts félre, nem mi vitáztunk egymással, hanem a menedzserek csaptak össze. Mindenki a lehető legjobb feltételeket akarta a saját emberének. Az sem könnyítette a helyzetet, hogy én éppen életem legsikeresebb szakaszában vagyok, a többiek pedig nem. A másik énekessel (Ronnie James Dio – a szerk.) sem tudtak sikeres lemezt készíteni, Bill Ward dobos pedig már évekkel ezelőtt visszavonult.

A többieket nem is az izgatta, hogy ők mit kapnak ezért a turnéért, hanem az, hogy én mit kapok. Nyilvánvaló volt, hogy egyenlően nem osztható el a pénz. Mindenki tudta, hogy itt miattam lehet nagy turnét csinálni. Én meg úgy éreztem, hogy igaz, hogy az oroszlánrészt én kapom, de ha a dolog valamiért megbukik, akkor a szarnak is én kapom a javát. Mi van, ha az első koncert kezdése előtt 15

perccel azt mondják, hogy »Ozzy, itt lenne az ideje az anyagi feltételek újratárgyalásának«? Akkor mit csinálók? Lemondom az összes bulit és vállalom az erkölcsi és anyagi veszteséget? Úgy éreztem, hogy ezzel az erővel pisztolyt is foghatnék a halántékomhoz...

A vékony szál, ami összekötötte a dolgot, végül Bill miatt szakadt el. Ő ugyanis váratlanul bejelentette, hogy a turnéra igényel egy vegetáriánus szakácsot, valamint egy személyre szóló biztonsági embert, aki legalább feketeöves mester legyen! Ezek mind logikátlan követelések voltak, legalábbis az én véleményem szerint. Hülyeség játszani a nagy sztárral, mielőtt egyáltalán bármit is csinált volna az ember. Ez döbrentett rá arra, hogy talán nekem nincs is igazán szükségem erre az újjáalakulásra. Így is elég stresszes az életem. Miért tegyem tönkre magam mások hülyesége miatt? Nincs az a pénz, amiért ezt megtenném és így visszaléptem. Persze egyből én lettem a rossz, de nem tud érdekelni.

Egyetlen pozitív dolog született számomra a tárgyalásokból. Régen ugyanis mindig megfélemlítettnek éreztem magam Tony Iommi közelében és végre mindezt kiadhattam magamból. Őszintén elmondhattam neki, hogy mit érzek ennyi év után és nagyon jólesett mindezt kiadni magamból. Éveken át ugyanis egyből ideges lettem, ha Tonyra gondoltam. Ezzel a lépéssel végre a kapcsolatunk újra helyreállt. Soha korábban nem voltam olyan jó viszonyban Tonyval, mint most. De aztán rájöttem, hogy hiába a pénz, ha nem érzem igazán szükségesnek a dolgot. Hajlandó lettem volna visszafelé forgatni az idő kerekét, mert arra gondoltam, hogy a rajongók ismét látni-hallani akarják az eredeti négyest. De azért mindent nem ér meg ez az egész nekem.

Ettől függetlenül a dolog még mindig a levegőben lóg. Nem zártuk le végérvényesen a kérdést. Mindannyian életben vagyunk még, így továbbra is fennáll a lehetőség. Egy nap lehet, hogy összejön majd a dolog. De az biztos, hogy most nincs fontosabb dolgom az új lemez elkészítésénél és az új zenekar összeállításánál. Jövőre turnézni akarok az új dalokkal!”

1995

nem csak új lemez, turné is!

Ozzy Osbourne három-négy évvel ezelőtt minden interjújában elmondta, hogy befejezi a turnézást, és különböző zenészekkel, dalszerzőkkel szeretne dolgozni egy cseppet sem tipikus Ozzy albumon. Azóta sok víz lefolyt a Dunán, és Ozzy hamarosan egy Ozmosis (sic!) című új lemezzel fültanúk szerint az eddigi legsúlyosabbal tér vissza, amelynek megjelenését természetesen világkörüli túra is kíséri. A napokban Dél-Amerikában már elkezdődött és Európába november táján érkező turnén Ozzy mellett, a lemezen is szerepelt ex-Sabbath-bőgős, Geezer Butler, valamint Dean Castronovo dobos játszik. A gitáros posztjára az Ozmosis dalait feljátszó korábbi gilyós, Zakk Wylde elbúcsúztatása után Ozzy kipróbálta Alex Skolnickot (ex-Testament) is, de az utolsó hírek szerint egy Joe Holmes nevű zenész (ex-Lizzy Borden, ex-David Lee Roth Band) kapta a hón áhított állást. Mike W. kétrészes Ozzy-interjújának első részében fény derül az album születésének körülményeire, valamint arra, hogy mi okozta a legnagyobb problémát Ozzy Osbourne és a lemez producere, Michael Beinhorn között.

METAL HAMMER H NO. 72 – 1995/9

Az ex-Sabbath-frontember több, mint két éve készülő új albumának munkálatai úgy indultak, hogy az 1993-ban megjelent dupla koncertlemez, a *Live & Loud* végére Ozzy kiadója két vadiúj stúdiófelvételt akart csatolni.

„A legutóbbi turné végén rukkoltak elő ezzel az ötlettel mesélte az énekes. Amikor elkészültünk a két dallal, a kiadó kitalálta, hogy ha ilyen termékenyek vagyunk, akkor akár egy új stúdiólemezt is csinálhatnánk.

Ilyesmi azonban akkoriban sem az én terveim, sem az akkori csapatom (*Zakk Wylde gitáros, Mike Inez bőgős és Randy Castillo dobos – a szerk.*) tervei között nem szerepelt. Azonban a feleségem addig rágta a fületem, amíg bele nem egyeztem. Nekiálltunk a munkának, és született is 15 új téma, amelyek közül öt nem is volt rossz, de a többi pocsék lett!”

Az ekkor készült dalok közül az Ozmosis lemezre most már biztos, hogy felkerül a Perry Mason és a See You On The Other Side. Mire azonban nyilvánvaló lett, hogy az elkészült nóták nem mindegyike igazi ász, Ozzy társai szanaszét szaladtak. Mike Inez bekerült az Alice In Chainsbe, Randy Castillo megalakította a Red Square Black zenekart, Zakk Wylde pedig a Pride & Gloryt.

„Sharon vetette fel, hogy mi lenne, ha megpróbálnék néhány nótát írni Steve Vai-val folytatva a sztorit Ozzy. Az előzetes pletykákkal ellentétben Steve igazi úriember volt, de az együttműködés mégsem bizonyult sikeresnek. Ezért is vetettem el az akkoriban használt X-Ray munkacímét.”

Mivel Ozzy nem ment sokra a csodagitárossal, úgy érezte, talán próbát kéne tennie néhány professzionális dalszerzővel.

„Korábban sosem dolgoztam még olyan arcokkal, akik mást sem csinálnak, csak dalokat írnak. Mindig is a zenekari munkában hittem, ahol az ember egészen addig jammel a többiekkel az új ötleteken, amíg ki nem alakul egy komplett nóta. Ez általában úgy történik, hogy kora délután megjelenik a csapat a próbahelyen, és az első két óra azzal telik, hogy mindenki elmeséli az előző este kalandjait. Azt, hogy hány csaj sikerrült rávenni egy kis cerkahegyezésre, és hogy hány cicibárban pontosan mennyi sört sikerült meginni... Ezúttal azonban valami egészen másról volt szó.

Először Mark Hudsonnal (*aki többek között az Aerosmith Livin' On The Edge dalának társszerzője volt*) és Steve Dudasszal hoztak össze, és meglepett, hogy milyen gyorsan haladt így a munka. Ezek a fickók

ugyanis kib...ott profik. Jól is éreztem magam velük, és ha nem is az összes nótát, de az ötletek jó részét felhasználhattuk később. Aztán belépett a képbe Jim Vallance (többek között Bryan Adams dalszerző haverja), és úgy érzem, hogy mindketten rengeteget tanultunk egymástól. Néha csak leültünk és beszélgettünk a zenéről, dalokról szerintem így sokkal közelebb jutottunk a megoldáshoz. Egész életemben nem volt még ennyi jó dalom, mint most! A végére 28 új nóta állt össze, úgy-hogy akár tripla lemezt is készíthettem volna!”

Tehát a lemezhez, aminek időközben Ozmosis lett a címe, megszületett minden nóta, nem volt más hátra, mint a stúdiómunka Michael Beinhorn producerrel, aki a Red Hot Chili Peppersszel is dolgozott már, sőt az ő nevéhez fűződik a Soundgarden nagy áttörését hozó Superunknown lemez csúcsmínőségű hangzása is. A stúdiómunkához azonban Ozzynek új zenészeket kellett találnia.

„Mivel semmi kedvem nem volt ahhoz, hogy napokon át a jelentkezők százainak kazettáit hallgassam, ezért felhívtam Zakkot, hogy nem lenne-e kedve feljátszani a dalokat. Ő pedig szívesen jött.”

Zakk Wylde ekkortájt így indokolta a döntését.

„Mindig is élveztem Ozzyval zenélni. Arról nem is beszélve, hogy ő a fiam keresztapja, és úgy érzem, mintha az apám lenne. Bármikor odaadnám akár a bal herémet is, ha ezzel segíthetnék neki. Ozzy jól tudja, hogy velem nem kell szarakodnia. Nem nyavajgok, nem siránkozik, nem nehezítem meg a dolgát, és ha velem dolgozik, akkor nem kell kitennie magát annak a veszélynek, hogy egy arcsokodó hokimester szimpla munkahelynek tekinti a stúdiót, és kizárólag a pénzért játszik vele. Hét hónapon át csináltam a Pride & Gloryt, ami őszintén szólva lehetett volna valamivel sikeresebb is, de ettől függetlenül nagyon élveztem, hogy a saját zenémet játszhattam. Most szétdolgozom majd a segemet Ozzyval, aztán meglátogatom Axl-t és a többi gunsos havert, hátha ki tudom segíteni őket néhány ötlettel. Azonban, ha Ozzy úgy dönt, hogy megmásítja korábbi elhatározását, és mégis turnéra megy az új lemez anyagával, akkor még az is előfordulhat, hogy vele tartok.”

A stúdiómunka tehát a lehető legkellemesebb légkörben kezdődött az év elején a párizsi Guillaume Tell (magyarul Tell Vilmos) stúdióban, annál is inkább, mert a basszusgitáros posztját a régi Black Sabbath-os cimbora, Geezer Butler foglalta el. A dobos az a Dean Castronovo lett, aki a '80-as évek elején a Wild Dogs névre hallgató klasszikus amerikai metal bandában tűnt fel, majd olyan ász gitárosokkal dolgozott, mint Tony MacAlpine és Neal Schon, később pedig belépett a Bad English nevű hard rock szupergruppba, és annak feloszlása után stúdiózenészként kereste kenyerét. Párizsban a ritmusalapok kerültek rögzítésre, majd a banda New Yorkba utazott, hogy a Right Trak stúdióban felvegyék a gitárokat és az éneket. Ekkor már rengeteg pletykát lehetett hallani arról, hogy Zakk Wylde határozottan fontolgatja a Guns N' Roseshez történő csatlakozását.

„Én is értesültem ezekről a híresztelésekről – nyilatkozta ekkor Ozzy – és hamarosan konkrét választ kell kapjak Zakktól, mert már javában szerveződik a következő Ozzy-turné. Semmi bajom Axl Rose-zal, nem is ismerem, viszont Slash-sal már találkoztam párszor. Nekem mindig szimpatikus fickónak tűnt. A legfontosabb, hogy Zakk nem a fiam. Mégcsak nem

is rendelkezem vele. Ha úgy dönt, hogy be akar szállni a Gunsba, akkor én mindkét félnek csak a legjobbakat kívánom.”

Azonban az idő előrehaladtával Ozzy higgadsága elszállt, és április 15-én azzal hívta fel Zakkot, hogy estére adjon választ, vállalja-e az Ozzy-turnét vagy sem. Mikor két nappal később sem érkezett üzenet Zakktól, Ozzy és Sharon faxot küldött neki, amelyben visszavonták az Ozzy-turnéra vonatkozó ajánlatukat.

„Nem engedhettem meg, hogy bárki is arra használja fel Ozzyt, hogy jobb feltételeket csikarjon ki saját maga számára” – indokolta a döntést Sharon, utalva arra, hogy Zakk azért húzta-halasztotta a válaszadást, mert még javában tárgyalt az anyagiakról a Guns N' Roses menedzsermentjével. Ezen tények ismeretében biztos állíthatjuk, hogy Zakk Wylde egy akasztanivaló bolond, amiért a teljesen bizonytalan Guns miatt kirúgatta magát az Ozzy-turnéről.

Amikor az Ozzy és a gitáros közti szakítás bekövetkezett, az Ozmosis lemezre tervezett tíz dalból Zakk már nyolcat felvett, úgyhogy már csak két dal miatt kellett visszamennie a stúdióba. Elég ironikus, hogy Zakk talán életében nem játszott még olyan super módon, ahogy ebben a tíz nagyszerű dalban, amelyek között ugyanúgy találni súlyos riffekre épülő ízes rocknótákat, vagy Sabbath-ízű dőngetéseket, mint elsőrangú dallamos himnuszokat. De hagyjuk most Zakk Wylde-ot, és nézzük inkább, hogy mit mondott Ozzy a zenekar másik két tagjáról!

„Dean Castronovo kétségtelenül a legjobb dobos, akivel valaha is dolgoztam. Olyan dobossal eddig ugyanis még nem volt dolgom, akinek elég volt azt mondani, hogy ezt, vagy azt kéne játszani, és egyből, halál pontosan azt csinálta, amire gondoltam. Dean bármilyen stílusban bámulatosan játszik, és ráadásul kib...ott jófej! Nagyon csipem a fickót. és őszintén remélem, hogy még nagyon-nagyon sokáig itt lesz mellettünk. Meg is vagyok lepve, hogy az utóbbi években senki nem szervezte be őt valamilyen bandába, ugyanis köröket ráver az összes általam ismert kollégájára. Szerintem egy szinten van a néhai John Bonhammel. Sosem b...kolódik, hihetetlenül precíz, akár az órát is hozzáigazíthatod.”

És mi a helyzet Geezerrel?

„Nos, az ugye közzismert tény, hogy Geezer egy fenomenális basszusgitáros, és most ismét úgy alakult mindkettőnk időbeosztása, hogy újra együtt tudunk dolgozni. Egyszerűen jól érzem magam, ha Geezer itt van velem.”

Az Ozmosis lemezen Ozzy jobban énekel, mint eddig bármikor, és erőteljes, igéző hangja előtérbe is került a keverés során. Érdekes, hogy helyenként mélyebben szól, mint ahogy azt tőle megszokhattuk, például a Tomorrow című dalban is.

„Napi hat órát töltöttem folyamatosan a stúdióban. Volt egy ötperces cigiszünetem, de ettől eltekintve csak a feladatra koncentráltam. Profi módon közelítettem ehhez a stúdiómunkához, és nagyon élveztem az éneklést.”

Michael Beinhorn producer azt nyilatkozta nemrég, hogy az új lemezed lényege a súlyosság, a sötét düh és az elkeseredettség. Te is így látod ezt?

„Nem egészen. Annak idején a Sabbathban még tényleg egy dühös kölyök voltam. De ma mi a francért lehetnék mérges? Hiszen van egy 5 millió dollárt érő csodaszép házam, három kocsit parkol a garázsomban, ha repülőre szállok, csakis a luxusosztályon utazom, és még némi zsozso is csörög a zsebemben. Szóval, dühös nem vagyok, de az viszont nagyon tud bosszantani, ha úgy érzem, hogy megakadályoznak a terveim végrehajtásában. Nem szeretem, ha rá akarnak terelni egy visszafelé vezető ösvényre.”

Ezek szerint voltak viták közted és Michael Beinhorn producer között, ugye?

„Michael egy óriási producer, és természetesen sokat vitakoztunk. Viták nélkül nem is lehet jó albumot készíteni. Ez a lemezfelvétel számomra egy igazi kaland volt. A No More Tears volt az első albumom, ami előtt demóra vettük a dalokat. De az akkori demók egészen olyanok voltak, mint maga az elkészült lemez. Ezúttal azonban a felvétel fényévekre került az előzetes demóktól. A dalok alapjai persze nem változtak, de mindvégig fogalmam sem volt, hogy milyen lesz a végeredmény. Csak reménykedhettem benne, hogy nem fogunk vele lebogni. Végig egy utazás részese voltam, egy olyan utazásé, amelynek végcéljáról csak sejtéseim lehettek. Ilyenkor az ember Összeszorítja a fogait, és megpróbál minél könnyebben túl lenni az egészen.”

Melyik volt a köztetek levő nézeteltérések leglényegesebbje?

„Itt most nem csak rólam és róla van szó, hanem az összes többi producerről, legyen az akárki: Roy Thomas Baker, Ron Nevison, John Purdell és Duane Baron vagy éppen Michael Wagener. Bármelyikükkel is dolgo-

zol, olyan érzésem van, mintha a gyermekedet rá kéne bízni egy idegenre. Van egy határozott elképzelésem a lemezről, de kénytelen vagy másokra bízni a munkát. A művészi szabadságom csak a dalvázlatokat tartalmazó füzetemig terjed. Odáig tartanak az én ötleteim, és azon túl pedig a producerek veszik át az irányítást.

Persze megérttem, hogy az embernek nem lehet mindig mindenben igaza. De ezek az emberek, ugyanúgy, mint mások mondjuk a kiadótól, mindig azzal jönnek, hogy én Ozzy Osbourne vagyok, és hozzá kéne szoknom, hogy nem lehetek más, csakis Ozzy. Erre én mindig azt kérdezem, hogy szerintük mitől Ozzy Osbourne valaki? Hiszen Ozzy ma már nem szaladgál részegen, betépett örvülként, nem harapdálja le éjszakánként az arra járó állatok fejét, nem esik keresztül az ablaküvegeken, és nem jön haza női ruhában, szesztől bűzlő pofával... Ma már más ember vagyok. Úgy érzem, hogy ugyanúgy megpróbálnak betuszkolni egy skatulyába, mint Christopher Reeve-et, aki a moziban Supermant játszotta. Lehet, hogy az a fickó egy szupertehetséges színész, de bármilyen filmben látom, mindig az jut eszembe, hogy mindjárt leveszi a trikóját és ott lesz a mellkasán egy kib...ott hatalmas S betű.”

Nézzük meg, mit mond erről a producer, Michael Beinhorn?

„Szerintem nem történtek nagy változások a munka során. Az azonban biztos, hogy Ozzy szólóalbumai közül messze ez a legtömörebb, legsúlyosabb hangzású. Ozzy már nagyfiú. Nekem csak az volt a dolgom, hogy a nótáknak egy erőteljes, intenzív és kézzel fogható energiát biztosítsak, és hogy az egész lemeznek legyen egy agresszív, de ugyanakkor nagyon izgalmas kicsengése. Az egész lemezanyag hihetetlenül erőteljes lett, de ezt a nyers erőt először felszínre kellett hozni. Koncentrált, egy pontba összesűrített energiát akartam belevinni az anyagba, nem valami ködös keménykedést.”

1995

VÉGRE ITT AZ OZZMOSIS!

Ozzy Osbourne három-négy évvel ezelőtt minden interjújában elmondta, hogy befejezi a turnézást, és különböző zenészekkel, dalszerzőkkel szeretne dolgozni egy cseppet sem tipikus Ozzy-anyagon. Mindebből végül csak annyi valósult meg, hogy a kisebb csúszás után októberben boltokba kerülő új album, az Ozzmosis dalait az ex-Sabbath-frontember nem egy konkrét zenekarral írta, hanem különféle zenészekkel és hivatásos dalszerzőkkel. Az Ozzmosis lemezanyagát Ozzy Dean Castronovo dobossal, Geezer Butler bőgőssel, és Zakk Wylde gitárossal vette fel, de azóta Zakk helyére Joe Holmes (ex-Lizzy Borden, David Lee Roth Band) került. A lemez Ozzy eddigi legsúlyosabb, legkeményebb szólóteljesítményének ígérkezik.

METAL HAMMER H NO. 73 – 1995/10

A múlt havi cikk végén Michael Beinhorn, a lemez producere azt fejtegette, hogy pontosan mi volt az ő feladata a stúdióméló során. A beszélgetés most innen folytatódik...

„Az is nagyon fontos volt, hogy az egyéni teljesítmények minden nótában a lehető legjobbak legyenek. Azért javasoltam Ozzynak a párizsi stúdiót, hogy egy

igazán masszív dobhangzásra tegyünk szert. Erre csak is ott láttam esélyt. De nem az volt a kizárólagos célom, hogy a lehető legsúlyosabb Ozzy-albumot készítsük el, hanem az is, hogy bizonyos szempontból visszakanyarodjunk a korai Sabbath félelmetes hangzásvilágához. A kedvenc zeném legjava a '70-es évek elejéről származik, de nem egyszerűen lemásolni akartam az akkori

megszólalást, hanem azt csupán kiindulási pontként használtam. Tudom, hogy Ozzy számára is mindmáig rendkívül lényegesek az akkortájt született zenék. Azt szerettem volna, ha valami olyan lemezt készítsünk közösen, amelyik érinti azt a korszakot.”

Milyen volt Ozzyval dolgozni?

„Én is egy kicsit bolond vagyok, de Ozzy egy igazi félcéduulás! Haha! Egy lökött különc, akire érezhetően hatalmas súllyal nehezedik a külvilág elvárása. Amit ugye az adott esetben én, a producer testesítettem meg. Én voltam a nagy gonosz farkas...Tudom, hogy Ozzy-nak nem lehetett könnyű dolga a túloldalon. De ugyanakkor jókat is mulattunk, Ozzy nagyon sokszor megnevettetett bennünket a stúdióban. Bizonyos alkal-makkor azonban a lemezfelvétel leginkább egy fájdalmas gyökerkezelésre emlékeztetett. De Ozzy is tudta, hogy olyan albumot kell készítenie, ami hú hozzá és benne van minden szükséges Ozzy-esszencia.

Manapság rengeteg zenekar játszik olyan zenét, mint annak idején a Black Sabbath. És Ozzy az, aki erre igazán képes! Sőt, szerintem abból a generációból ma már egyedül ő képes erre. Ha igazán jól végeztük a dolgunkat, akkor ez a lemez mindenkinek belemászik majd az arcába, és így szól: »Hé, anyaszomorító, ezt a zenét én játszottam először, és most szét fogom rúgni a töködet!«

Az egymillió dolláros kérdés azonban mégiscsak az, hogy vajon Ozzy Osbourne szeretne-e visszanyarodni a múlthoz?

„Mindenki állandóan arról a bizonyos hangzásról beszél – mondta Ozzy a klasszikus Sabbath soundról. – Nos, az szimplán abból adódott, hogy magunkra maradtunk a stúdióban, csak a saját eszközeinkre hagyatkozhattunk. Fogalmunk sem volt, hogy mit is csinálunk! Ott ült egy hangmérnök a keverőpultnál, mi meg olyanokat mondogattunk, hogy legyen még démonibb a hangzás! Legyen még súlyosabb! Azt is mindig el fogom mondani, hogy olyan súlyos és tököcs riffekkel már senki nem fog soha előrukkolni, mint amilyeneket Tony Iommi pengetett a kib...ott hős-korszakban. Azt soha nem veheti el tőle senki, hogy annak idején rengeteg fantasztikus riffet gyártott. A Sabbathal fenekestül felforgattuk a dolgokat, ez kétségtelen.”

Ezek szerint megérted, hogy miért akarja mindenki hallani, ahogy újra ilyen zenét játszol?

„Én csak annyit mondok, hogy ha ezek a kib...ott okostojások a szakmából akkoriban éltek volna, ma már biztosan nem élnének! A Sabbath beledöngölte volna őket a kib...ott földbe! Akkoriban elég volt nekünk egyetlen rossz szó, és máris mogyorútaposott a bakancs! Haha! Az nem is kétséges, hogy az új lemez dobsoundja fenomenális, csak az a nagy kérdés, hogy vajon én még mindig ezt akarom-e? Ezért mondtam azt korábban, hogy ez a lemez számomra is egy utazás.

Nézd, a helyzet a következő. Amikor kis srác voltam, nyakig belezügtam egy Rebecca Baxter nevű tyúkbá. A szomszédos suliba járt, és tanítás után azonnal átlóholtam, hogy láthassam. Akkoriban úgy éreztem, hogy megtaláltam a nagy Őt, majd hat évig nem is láttam. Aztán egyszer, épp egy klubból kiesve megláttam és baromira nem értettem, hogy mi a f...ért voltam oda érte annyira?! És nem vele vagy a Sabbathal van a gond, inkább úgy érzem, hogy már én nem vagyok ugyanaz a fickó, mint aki akkor voltam. Ha már egyáltalán nem vagyok mérges, akkor miért kéne úgy csinálnom, mintha az lennék?! Az a baj, hogy ha a dalaim már

nem a halálról, a pusztulásról és az utolsó ítéletről szólnak, akkor mindenki azt hiszi, hogy átmentem nyálba. És ha tiltakozom, mert úgy érzem, hogy én másképp csinálnám a dolgokat, akkor kapok a fejemre. Már azt is megkaptam a múltkor, hogy én annak örülnék a legjobban, ha ez a lemez megbukna! Hát ennyire hülyék az emberek?! Azt hiszik, hogy egy 27 éves pályafutás után azzal megyek be a stúdióba, hogy »Oké, srácok, akkor most vegyünk fel a létező legnagyobb darabost!« Ez nagyon távol áll a valóságtól...”

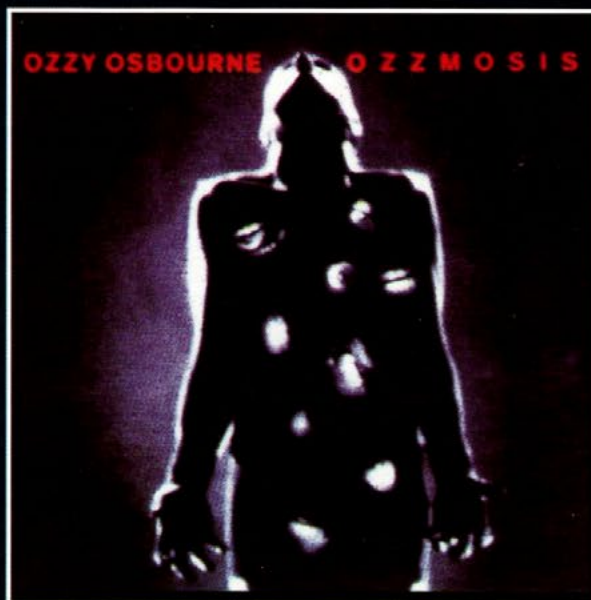
Gondolom, a vitákkal, veszekedésekkel teli stúdiómunka során abban bíztál, hogy a végeredménnyel mégiscsak elégedett leszel...

„Mást nem is tehettem, mint imádkoztam és bíztam abban, hogy a hangzás és az egész lemez végeredményben összhangban lesz az érzéseimmel. Elég tudatlan embernek tartom magam, legalábbis ami a matematikát, a modern technológiát, és a többi szarságot illeti, de tudom, hogy mit jelent az érzés, az érzélem szó, és milyen az, amikor egy embert mélyen megérint valami. Lehet, hogy egy kissé ódivatú vagyok, nem tudom, de például ma már képtelen vagyok az MTV-t nézni. A CNN-t is át kéne keresztelni OJNN-re, mert másról sem szól csak erről az OJ Simpson botrányról.

Már nem járok klubokba, nem nézek klipeket, inkább lemegek gyűrni. Van egy klassz kis lemezgyűjteményem, és leginkább a régi kedvenceket hallgatom, nem követem az új zenéket. Ha véletlenül be is kapcsolom az MTV-t, csupa olyan arcot látok, akik egyáltalán nem énekelnek. Vagy rúgnak, vagy beszélnek. Itt lenne az ideje, hogy az emberek újra elkezdjenek énekelni, mert

OZZY OSBOURNE

VISSZATÉRT!

epic

"OZZMOSIS"

AZ EGETRENGETŐ ÚJ ALBUM

ZAKK WYLDE • GEEZER BUTLER • DEAN CASTRONOVO • RICK WAKEMAN

OZZY OSBOURNE eddig megjelent albumai szintén kaphatóak új kiadásban is, digitálisan feljavítva (REMASTERED):

"BLIZZARD OF OZZ"
"DIARY A MADMAN"
"SPEAK OF THE DEVIL"
"BARK AT THE MOON"

"THE ULTIMATE SIN"
"TRIBUTE"
"NO REST FOR THE
WICKED"

"JUST SAY OZZY"
"NO MORE TEARS"
"LIVE AND LOUD"

Ha szívesen belehallgatnál a MESTER új művébe

hívd a 34-34-717-es

telefonszámot és tárcsázd utána az 500-as kódszámot.

Sony

ZENEFON

EZEKET ÉS MÁS SONY MUSIC KIADVÁNYOKAT IS KERESD TÖBBEK KÖZÖTT A KÖVETKEZŐ BOLTOKBAN:

SATURNUS HANGLEMEZBOLT 1061 Budapest, Andrásy út 3. / **VIOLIN 2000 KFT.** 1094 Budapest, Ferenc krt. 19-21.
(Nyitva: minden nap 9-24 óráig!) / **JUHÁSZ KÖNYV ZENEMŰBOLT** 2100 Gödöllő, Dózsa György út 5-7. /
MAXI BT. 4400 Nyíregyháza, Dózsa György út 2. / **MAXI BT. 4032 Debrecen**, Petőfi tér 1. /
BLUES BAGOLY KÖNYV ÉS ZENESZALON 9400 Sopron, Várkerület út 49. / **MCD ZENEÁRUHÁZ Bp.** Jókai utca 40.

„John és Ozzy két különböző karakter. Ozzy három éve csak pihen, de amikor tavasszal játszottunk egy titkos bulit Nottinghamban, egyből előjött belőlem. Meg is lepődtem rajta: »Ördög és pokol, ez a fickó már megint itt van!«”

ma már szinte senki sem énekel. Szóval én nem tudnék felugrani valami modern divathullámra.

Az a furcsa, hogy a Sabbath részeként én is segítettem abban, hogy elinduljon és kialakuljon ez a heavy metal, vagy minek is nevezzem, és mára egy teljes kört leírva eljutottunk oda, hogy azok az arcok akarják megmondani, hogy mit csináljak, akik maguk is a Sabbathtól tanultak mindent. A stúdiómunka közben az azért valamennyire megnyugtató, hogy Michael Beinhornon érezni lehetett, pontosan tudja, milyen hangzást szeretne létrehozni. Én meg csak annyit tudtam, hogy a lemez kib...ott súlyos lesz! Itt nincsen Goodbye To Romance vagy Mama I'm Comin' Home - az ma már mind kib...ott történelem! Megmondom őszintén, hogy amikor a Mama... nagy siker lett, azt hittem, hogy ezzel végre kikerülök ebből a sötétségből, de nem így történt. Akármikor ki akarok mászni a sötétből, mindig visszarángatnak. De a munka során mindvégig optimista voltam, mert Michael Beinhorn egy rendkívül jó producer és láthatóan nagyon-nagyon keményen dolgozott azon, hogy a lemez jól sikerüljön.”

Ezért engedted át az irányítást Michael Beinhorn-nak?

„Arra gondoltam, hogy ha az én akaratom érvényesül, és a lemez csúfosan bukik, akkor örökre elb...om az életem. Másrészt a stúdiómunkáról nem sokat tudok, nem ismerem a gombokat, kutyákat vagy a különböző mikrofonokat. Annyit tudok, hogy start, stop és felvétel! Ennyi tudással ma már nem lehet jó lemezt csinálni. Az pedig az én bajom, hogy nagyon nehezen viselem el, ha valaki beleszól a dologba. Azonban egyszercsak jött egy világosabb pillanat, amikor megkérdeztem magamtól, hogy mi a francért vagyok ilyen önféjű? Miért kell mindjárt a plafonon lennem, ha a feleségem, vagy bárki más javasol valami új ötletet? És ekkor rájöttem, hogy ha az embernek van egy kutyája, akkor nem áll neki egymaga ugatni, hanem rábízta a feladatot az illetékes ebre. Így aztán hagytam, hadd végezze el Michael Beinhorn a feladatát.

Az ember mindig azt hiszi, hogy csakis ő ismeri az egyetlen lehetséges utat, de rendszerint kiderül, hogy ez nem így van. Például annak idején, amikor a No More Tears lemez végső keverése elkészült, én elégedetten hátradőltem, de a Sony kitalálta, hogy újra kéne kevertetni a teljes lemezt Michael Wagener producerrel. Én persze tiltakoztam, elküldtem mindenkit az anyjába, de hálissennek végül csak beleegyeztem a dologba. Ugyanis tényleg igazuk volt az újakeverést illetően. Én már ezt nem tudtam megítélni, mert túl közel kerültem az anyaghoz. Nem voltam képes objektív füllel meghallgatni. És pontosan ez az, amiért most hallgattam Michaelre, hiszen ezekkel a dalokkal is jó ideje barátkozom már. De ez persze nem jelenti azt, hogy nem szóltam bele a munkába a felvételek során, aztán a keverésnél, és a végén a masterizálásnál! Min-

denkit meg akartam ölni, ha nem az volt az eredmény, amit hallani akartam. Hiszen végülis nekem kell majd az életem végéig együtt élnem ezzel a lemezzel!”

És végül elégedett vagy a lemezzel?

„Az a fura, hogy én akkor vagyok képes a legjobb teljesítményre, ha valami nagyon felidegesít. És semmi nem idegesített jobban annál, hogy Michael nem azt kérdezte, hogy lenne-e kedvem ezt vagy azt újra felénekelni, hanem csak odaköpte, hogy »Ozzy, ennek fuss neki újra!« De nem azért voltam a stúdióban, hogy új barátokat szerezzek, hanem azért, hogy egy kib...ott jó lemezt készítssek, és Michael a maga fura modorával rengeteg mindent kihozott belőlem. Azt kell mondjam, hogy valószínűleg az Ozzmosis az eddigi legprofibb módon rögzített albumom. Nem is kétséges, hogy legközelebb szintén Michael Beinhornnal akarok dolgozni.”

Habár eredetileg arról volt szó, hogy Európában Ozzy megváltik eddigi kiadójától, a Sony Music-től, hosszadalmas tárgyalások után a két félnek sikerült egyezsége jutnia. Az új megállapodás értelmében a Sony egy önálló alkiadót biztosít az énekesnek, amelynek első kiadványa a szeptemberről októberre csúszott Ozzmosis lemez lesz, de várhatóan a jövő évtől új bandák szerződtetése is várható.

Ozzy és csapata a dél-amerikai Monsters Of Rock turnén debütál majd, ahol Alice Cooper, a Faith No More, a Megadeth, a Therapy? és a Paradise Lost társaságában lépnek fel. Itt mutatkozik be Ozzy új gitárosa, Joe Holmes, aki legutóbb David Lee Roth mellett játszott, korábban pedig játéka a Lizzy Borden Visual Lies albumán volt hallható. Holmes az eredeti Ozzy-gityós, a tragikus baleset során fiatalon elhunyt Randy Rhoads tanítványa volt és a frontember így nyilatkozott róla:

„Nem sokat tudok Joe Holmesról. Mások ajánlották, hogy próbáljuk ki. Jó zenésznek tűnik, remélem beválik majd. Egy cingár srác, aki még nagyon akar, nagyon küzd. Az is mellette szól, hogy Randy tanítványa volt egykor.”

Az Ozzmosis anyagának európai bemutatása november/december táján lesz egy komplett turné keretében.

„Csak jól akarom érezni magam. Csak fel kell menjek a színpadra, és egyből Ozzy leszek. John (Ozzy eredeti neve) és Ozzy két különböző karakter. Ozzy három éve csak pihen, de amikor tavasszal játszottunk egy titkos bulit Nottinghamban, egyből előjött belőlem. Meg is lepődtem rajta: »Ördög és pokol, ez a fickó már megint itt van!«”

1997

a keresztapa

Ozzy Osbourne olyan, mint az Energizer-nyuszi: egyszerűen megállíthatatlan. Ozzmosis című 1995-ös albuma megjelenése óta folyamatosan turnézik, de közben azért arra is volt ideje, hogy saját lemezkiadót alapítson és a nagyszabású Ozz Fesztivállal (Ozzfest) elhallgattassa a metal műfaj sírásóit. A legfrissebb Ozzy-felvétel az új Beavis & Butthead válogatáson hallható, és már készülnek is a még újabb nóták, amelyek egy Best Of Ozzy lemezen látnak majd napvilágot az év során. Mike W. Amerikában hívta fel a Mestert.

METAL HAMMER H NO. 89 – 1997/2

„Annyi mindent ígérgettem már, ami nem valósult meg, hogy a jövőről nem szívesen beszélek – *jelentette ki már az interjú elején Ozzy.* – Valóban szó van arról, hogy tavasz táján megjelenik egy válogatáslemez, de hogy mi lesz rajta, azt meg nem tudnám mondani. Az azért valószínű, hogy ha lesz lemez, akkor azon új dalok is lesznek. Olyanok, amiket a jelenlegi turnécsapattal vennénk fel. Azonban most még javában turnéozom, pontosabban a turné vége felé járunk. Azt sem tudom, hogy hol vagyok, és hol leszek holnap. Állandóan úton vagyok, mindössze ennyit tudok.”

Nem érzed úgy, hogy egyre nehezebb, egyre keményebb ez az intenzív turnézás?

„Épp ellenkezőleg. Leszámítva az alkalmankénti influenzát és náthát, fittebb és aktívabb vagyok, mint valaha. Ez a banda ráadásul döbbenetes. Koncertről koncertre csak jobbak lesznek. Szerintem nem a kortól függ, hogy ki az, aki jó a színpadon, és ki az, aki pocsek. Nézd csak meg Mick Jaggert! Még ma is a világ egyik legjobb frontembere. A rock'n'rollban az életkor abszolút relatív dolog. A régi iskolatársaim közül jó páran már alulról szagolják az ibolyát. Mit számít, hogy 47 éves vagyok, ha több bennem az energia, mint valaha, és ráadásul kib...ottul élvezem, amit csinálók! Pláne, hogy nem is félházak előtt játszom. Ha olyan lennék, mint egy kib...ott zsírdarab, és unnam a dolgot, akkor bedobnám a törülközőt. A feleségem, Sharon mindig figyelmeztet, hogy nem kéne ennyire meghajtanom magam, de én erre csak azt tudom neki mondani, hogy »Én Ozzy vagyok, és ez a feladatom, ez a munkám. Kötelességem minden este vért, verítéket és könnyeket adnom a közönségnek.« A kib...ott Olimpián sem mondhatod azt a futónak, hogy fusson csak, de ne nyerd, nem igaz?”

Szóval, a koncertezés szeretete hajt?

„Mi más hajtana? Nincsenek anyagi gondjaim. Igaz, hogy 47 éves vagyok, de távolról sem érzem magam annyinak. Bár igazából nem is tudom, hogy mit kéne éreznem ebben a korban. Hiperaktív vagyok. Erre szokták azt mondani, hogy egy oroszánt nem lehet megszelídíteni. Nekem muszáj fenn állnom a színpadon. Utálom a stúdiómunkát, utálok klipeket készíteni, de nincs jobb érzés egy fantasztikus koncertnél. Ha otthon vagyok, egyszerűen hiányzik a közönség. Hiányzik az a szeretet, ami árad belőlük. Az Ozzy-közönség számomra rendkívül speciális, de nem igazán tudom ezt szavakba foglalni. Minden áldott este azzal megyek fel a színpadra, hogy átadom nekik a szívemet és a lel-

kemet. Sok új bandánál azt vettem észre, hogy van a zenekar, és van a közönség, de nincs köztük kapcsolat. A bandák nem kommunikálnak a közönséggel. Én viszont szeretem, ha ők is résztvesznek a show-ban.”

Ha te mindent beleadsz, akkor ők is sokkal jobban megőrülnek, nem igaz?

„Abszolút így van. Sosem voltam képes arra, hogy csak álljak a színpadon, mint egy pöcs, elénekeljem a dalaimat, aztán viszlát, húzás haza. Még, ha ez hülyén is hangzik, de szeretem elszórakoztatni a közönséget. Szeretem beindítani őket. Nem kell atomra betépni, nem kell seggre inni magad, mert ez egy istenadta jó szórakozás.”

Ahogy hallom, ez a legutóbbi amerikai turné is nagyon jól ment.

„Ha a nézőszámra gondolsz, akkor azzal tényleg minden rendben volt. Azonban minden turnénak épp úgy vannak mélypontjai, mint csúcspontjai. Ha épp nem érzem jól magam, akkor nyilván jók. Az a baj, hogy annyi kib...ott bacilus létezik már, hogy jószerivel az orromat sem szabad kidugnom a szállodából. A gitár-

ros lecserélheti a hangszerét, a dobos a dobját, de az énekesnek csak egyetlen hangja van. És az énekesek legnagyobb rémálma, hogy valami gond van a hanggal. Az a legrosszabb, amikor a koncertet is le kell mondani. Annyira utálok az ilyesmit, hogy inkább betegen is felmegyek a színpadra. Több gyógyszert cipelek magammal, mint egy kib...ott patika! Nem iszom alkoholt, nem élek illegális drogokkal, betartom az orvos előírásait, és rendszeresen sportolok. Megpróbálok mindent megtenni, hogy ne legyen bajom. Rengeteget pihenek. Szinte az egész napom a felkészülés jegyében telik el.

Sok embert láttam már, aki tönkretette az egész karrierjét, mert nem törődött önmagával, nem törődött azzal, hogy nem a maximumot nyújtja a koncerten. Sokáig én is ilyen voltam. Aztán rájöttem, hogy a közönség nélkül csak egy kupac szar vagyok. Nagyon komolyan mondom, hogy minden egyes nézőt mélyen és őszintén tisztetek, és megpróbálok mindent elkövetni, hogy a lehető legjobb formámat mutassam a bulin. Szinte megölöm magam a színpadon. Tegnap például két órán és két percen át nyomtunk, persze megállás nélkül. Ez a mostani bandám egyszerűen gyilkos."

Ugye továbbra is Joe Holmes a gitáros, az ex-Suicidal-es Robert Trujillo a bőgős, és a Faith No More-os Mike Bordin a dobos?

„Így van. Döbbenetes muzikusok, és ők is beleadnak apait-anyait. Nem akarom megbántani a korábbi muzikusaimat, mert mindegyik bámulatos volt, de ez a csapat sokkal összefogottabb, mint bármelyik korábbi. Joe például képtelen letenni a gitárját. Megőrjíti, hogy mást sem hallok, mint az ujjai csúszkálását a húrokon. persze hallja, amit játszat, mert benne van a fejében, de a kívülről csak az ujjak csúszkálását hallják. Ott lóg a nyakában az a nyomorult gitár, bárhol is van, és folyamatosan játszik rajta. Néha odajön és megkérdi a véleményem. En hiába mondom neki, hogy semmit sem hallani az egészből! Persze, ezt nem panaszként mondom, mert baromira örülök, hogy a srác ennyire megszállott."

Gondolom, a Donington Fesztivál nem tartozott a turné csúcspontjai közé...

„Az valami borzalmas volt! Az év legfontosabb koncertje volt számomra, ráadásul hazai pályán, és egyszerűen nem tudtam mit tenni. Olyan por volt egész nap, hogy levegőt is alig bírtam venni. De nem az volt a legkegyetlenebb koncert, hanem a júniusi vancouveri buli. Akkor ugyanis a karrierem során első ízben teljesen elment a hangom. Valószínűleg a dohányzás is árt neki. Ugyan abba lehetne hagynám, de hát istenem, nekem is szükségem van valamifajta kikapcsolódásra."

Egy rosszabb buli nagyon el tudja venni a kedved?

„Nincs klasszabb dolog egy jó koncertnél, és nincs szarabb egy pocskéknál. Egy szar buli után legszívesebben újrakezdeném az egészet előlről. Van, hogy csak a koncert utolsó harmadára jövök bele igazán a dologba, és olyankor óriási kedvem lenne újra elnyomni a buli első részét."

A műsorodban rengeteg klasszikus Black Sabbath-szám szerepel. Ezeket még ennyi év után is élvezettel énekled?

„Imádom a régi Sabbath-dolgokat, akárcsak a közönség. Minden korszakomból játszom, és ha valamelyiket nem élvezném, akkor azonnal kihagynám a programból. A sabbathos fickókhoz fűződő személyes viszonyom abszolút lényegtelen ebből a szempontból. Valamit annak idején nagyon jól csinálhattunk, ha még ma is ennyien megőrülnek ezektől a daloktól. Ráadásul a közönség fele még meg sem született, amikor ezeket a kib...ott nótákat megírtuk! Sosem hittem volna, hogy ekkora hatása lesz ezeknek a daloknak."

Amikor szólópályára léptem, azt mondtam, hogy nem akarok több Sabbath-nótát játszani. Nem akartam, hogy bárki is azt higgye, azokból akarok megélni. Aztán az első koncertek után csőstül jöttek a levelek, hogy miért nem játszom a Sabbath-nótákat, mikor azok is épp úgy hozzám tartoznak, mint a saját dalaim. Így aztán megváltoztattam az elhatározásomat. De ha nem élvezném őket, akkor hiába kiabálna egy teljes stadion a War Pigs vagy a Paranoid után, akkor sem lennék hajlandó elénekelni őket. Elsődlegesen azért vagyok, hogy a közönség kedvére tegyek, de ha egy nótát nem szeretek, akkor az nem kerül be a programba. Függetlenül attól, hogy a legújabb lemezemen van, vagy egy Black Sabbath-albumon."

Van olyan dal az Ozzmosison, amit nem szeretsz?

„Van bizony. Nem szeretem például a Thunder Undergroundot, és a Mr. Jekyll Doesn't Hide-ot sem, mert ezek olyanok, mint valami rossz Sabbath-nóták. Sajnos, a saját kib...ott lemezem fölötti irányítás is kicsúszott a kezemből! Az a röhej, hogy én fizetem a kib...ott producert, és mégis ő parancsolgat nekem. Ő mondja meg, hogy mit csináljak, és hogyan csináljam. És akkor még nem is említettem ezeket a kib...ott masinákat! Kiforgatják az ember hangját, megváltoztatják a dallamokat. És akkor jönnek az emberek, hogy ezt, vagy azt a dalt miért nem játszom? Hát azért, mert képtelen vagyok elénekelni. Nincs is akkora hangterjedelem. Persze ez a kib...ott producert már nem érdekli."

Ennyire ki vagy bukva az Ozzmosis producerére, Michael Beinhornra?

„Soha a büdös életben nem akarok még egy kib...ott producerrel dolgozni! A következő lemezt én fogom csinálni egyetlen hangmérnökkel. Olyan lemezt akarok, amit később meg is tudok hallgatni. A kib...ott Ozzmosis albumot ugyanis képtelen vagyok feltenni. Lehet, hogy az egész karrierem során nem jutott még egyetlen lemezem sem ilyen magasra a listákon, de ez mind nem érdekes, ha az ember nem élvezi a munkáját. A Michael Beinhornnal való közös munka nem volt valami kellemes élmény. Cseppet sem élveztem a lemezkészítést. Annak idején a Black Sabbathnál három másodpercig sem maradt volna a stúdióban!"

Ki intézte volna el? Te vagy Tony Iommi?

„Egyértelműen Tony Iommi. Feltörölte volna vele a kib...ott padlót! Haha! A zenélésben az a legfontosabb, hogy az ember élvezze, amit csinál, én pedig

„Könnyebb dolognak tűnt Ozzy Osbourne-nak lenni, mint új zenekart alapítani. Nem mintha akkora zsarnok akartam volna lenni, de meg akartam hagyni magamnak a választás lehetőségét. Hogy azzal dolgozzak, akivel akarok.”

nem élveztem az Ozzmosis elkészítését. Nevetséges, hogy mind Michael Beinhorn, mind pedig korábban Rick Rubin a Black Sabbathnak egy Ozzy-féle verzióját akarta megcsinálni. Ha ez lenne a célom, akkor nem bohóckodnék egyedül, hanem bemennék egy stúdióba az eredeti Black Sabbath-tagokkal. De hát könyörgöm, annak idején pont azért hagytam ott a Sabbathot, mert tovább akartam lépni. Ozzy Osbourne vagyok, és az is akarok maradni.”

A Sabbathban ugye Tony Iommi volt a főnök?

„Igen. És gondoskodott is arról, hogy ezt nehogyan pillanatra is elfelejtsem. Kemény ember volt, egy igazi diktátor. Annak ellenére, hogy ma már egy rendkívül sikeres szólóművész vagyok, ha belépne most a szobába, biztos egyből kényelmetlenül érezném magam. Kitűnő érzéke volt ahhoz, hogy miképp félemlítse meg az embereket. Eleinte minden jól ment a Sabbathban, de aztán zenei szempontból nem tudtam érvényesülni. Olyan dolgokat is szívesen kipróbáltam volna, amelyek nem voltak egyértelműen Black Sabbath-osak. Amikor előálltam azzal az ötlettel, hogy szólólemezt szeretnék készíteni, Tonyék nagyon megütköztek. Arra hivatkoztak, hogy ez egy igazi zenekar, és bármilyen ötletem támad, azt be kell dobnom a közösbe. Erre én megmutattam egy ötletemet, mire ő azt mondta, hogy ez neki nem tetszik. Akkor mutattam egy másikat, de az sem tetszett neki. Bármit is mutattam, azonnal elvetette. Végül már csak az énekes voltam a bandának, és közben zenei szempontból abszolút el voltam nyomva.”

Elég nagy bátorság kellett ahhoz, hogy a Black Sabbath után ne egy másik bandába szállj be, hanem a saját neved alatt kezdj el lemezeket készíteni. Vagy ez nem bátorság kérdése?

„Végre a saját dolgomat akartam csinálni. Ha egy másik bandához csatlakoztam volna, csak cseberből vederbe kerültem volna. Amikor kiszálltam a Sabbathból, a menedzsment első ötlete az volt, hogy a bandám neve legyen Son Of Sabbath. Először azt hittem, hogy tréfálnak, de nem, komolyan gondolták. Mindenki rajtam röhögött volna. Eléggé padlón voltam akkortájt, és fogalmam sem volt, hogy vajon kíváncsi lesz-e rám valaki szólóban is.

Sokáig töprengtem is, hogy a saját nevem alatt dolgozzak-e tovább, vagy pedig használjam a Blizzard Of Ozz zenekarnevet. Aztán hamar kiderült, hogy jobb, ha én vagyok a vezető, mintha egy új zenekart alapítanék. Az első New York-i koncertünkre nagyon hamar elfogytak a jegyek, és így a szervező ugyanaznapra egy második koncertet is lekötött. A zenekar két tagja erre azonnal szaladt, hogy akkor viszont dupla gázsit akarnak. Még egyetlen lemezt nem adtunk el akkor, pénzünk sem volt, de ők már fizetésemelést akartak!

Könnyebb dolognak tűnt Ozzy Osbourne-nak lenni, mint új zenekart alapítani. Nem mintha akkora zsarnok akartam volna lenni, de meg akartam hagyni magam-

nak a választás lehetőségét. Hogy azzal dolgozzak, akivel akarok. Hogy nyugodtan cserélhessem a tagokat, ha nem vagyok elégedett valamivel. Ráadásul így megvan a lehetőségem, hogy más dolgokba, projektekbe fogjak, majd újra visszatérjek ehhez az Ozzy-dologhoz. Steve Vai és én például szívesen csináltunk volna egy közös projektet, de a kiadó közbelépett, mert nekik nem tetszett az ötlet. Így aztán a közösen írt nótáink 99%-a bekerült a fiókba.”

Azt beszélik, hogy a kiadóddal nem éppen felhőtlen a viszonyod. Ezért csináltál saját lemezcéget Ozz Records néven?

„Nincs olyan zenekar, vagy előadó, aki ne vitatkozna alkalmanként a kiadójával. De az Ozz Records megszületése inkább annak köszönhető, hogy végre szeretnék egy olyan lemezcéget látni, amelyik a művészek érdekeit tartja elsődlegesnek. Amelyik nem diktál, hanem kiszolgál. Abszolút nem tetszik az a tendencia, hogy a CD-ket össze akarják kombinálni a videókkal, meg a számítógépes szarságokkal. Tudom, hogy erre halad a világ, és ha az ember a túlélésre utazik, akkor engednie kell, de akkor sem szimpatikus ez a dolog. Saját stúdiót akarunk, megbízható embereket. Ez egy olyan cég, amelyik nem tartozik elszámolással senkinek.”

Ha jól tudom, az Ozz Records első kiadványa egy koncertfelvétel lesz.

„Igen, valóban így szól a terv. Október 26-án Kaliforniában rendeztünk egy Ozzfest nevű nagyszabású fesztivált, és ennek a felvételét fogjuk kiadni. Olyan bandák léptek fel rajtunk kívül, mint a Slayer, a Sepultura, a Danzig, a Biohazard, a Fear Factory, meg a Neurosis. Csupa súlyos, kemény banda.”

Ez meg is szabja az Ozz Records stílusát?

„Nem, ilyesmire szó sincs. Sosem voltam híve a kategorizálásoknak, úgyhogy a kiadónál egyetlen feltétel van, a szerződöttetett bandáknak jónak kell lenniük. Ez nem egy metal vagy kemény rock kiadó, hanem egyszerűen egy lemezcég.”

Hogyhogy az Ozzfesten mégis csupa súlyos metal-banda lépett fel?

„Mert meg akartuk mutatni, hogy nemcsak a sajtóban ajnázott bandáknak van tábor. Számomra pont a saját turnén derült ki, hogy a közönség mennyire jól fogadja a keményebb zenéket. Játszott előttünk például a Filter, akiknek nagyon jól fog a lemezük, rendszeresen hallani őket a rádióban, de a közönség mégsem vette őket. Ugyancsak ez volt a helyzet a Life Of Agonyval. A srácok egyértelműen a súlyosabb hangzású bandákra szavaztak, így aztán pontosan ezt kapták. Ez egy hatalmas pofon volt a szakmának, aki csak fintorgott az egésznapos metal fesztivál terve hallatán. A fesztivál visszhangja a közönség részéről olyan jó volt, hogy mindenképp lesz folytatása is.”

1997

OZZ, a nagy varázsló

Ozzy Osbourne sosem volt egy normális fickó. A hetvenes és a nyolcvanas éveket végigitta, végigszipantotta, előbb a Black Sabbath soraiban, majd szólóban.

Már akkor az első számú közellenség volt Amerikában, amikor Marilyn 'Brian Warner' Manson még a pelusban gügyögött. Leghírhedtebb tette talán a színpadra feldobott élő denevér fejének leharapása volt, ami után veszettség gyanúja miatt azonnali kórházi ápolásra szorult. Ez persze csak az érem egyik fele, hiszen a botrányok mellett Ozzy megannyi metalklasszikust is alkotott 1969 óta, és dinamikus egyéniségének varázsa máig sem kopott meg. 1997-ben Ozzy Osbourne fontos lépésre szánta el magát: az Ozzfest utazó fesztivál amerikai beindításával felvállalta a mellőzött metal műfajt. Erről, valamint a Black Sabbath csaknem teljes újjáalakításáról beszélgetett vele Mike W.

METAL HAMMER H NO. 97 – 1997/10

Augusztus végén kellett volna Európába érnie annak az utazó metalfesztiválnak, amelyhez Ozzy Osbourne a nevét adta, és amelynek hatására Amerikában máris kezd ismét létjogosultságot nyerni a súlyos fémzene. Az első két Ozzfest bulira még tavaly októberben került sor Arizonában, valamint Kaliforniában, és a látványos sikeren (a kaliforniai San Bernadinóban tartott bulira a számítógépes értékesítés révén 43 ezer jegy kelt el 47 perc alatt!) felbuzdulva született meg az 1997-es, húsz állomásos turné. A május végén indult Ozzfest két színpadán olyan csapatok léptek színpadra, mint a Fear Factory, a Machine Head, a Downset, a Neurosis, a Type O Negative, a Coal Chamber, a Marilyn Manson, a Pantera, valamint egy teljes Ozzy-programot követően színpadra lépett a Black Sabbath is. Igaz, Bill Ward helyett a Faith No More-től kölcsönvett, és Ozzy jelenlegi csapatában is játszó Mike Bordin dobolt a Sabbathban, de a több helyen is teltházas turné így is jóval sikeresebb lett a vártnál. Már megvoltak az európai dátumok, amikor júniusban kiderült, hogy az Ozzfest idén mégsem tud átjönni Európába. Természetesen Ozzy is ezt a nagy csalódást keltett döntést akarta elsőként megmagyarázni.

„Elkeserítő volt az a tudat, hogy a konkrét terveink ellenére sem sikerült idén átvinnünk a show-t Európába. Egyre több és több akadály tornyosult elénk, míg a végén kénytelenek voltunk lemondani a turnét. Kездődött az egész azzal, hogy valami elb...ott problémánk akadt az egyeztetéssel. A megadott dátumokhoz nem találtunk megfelelő helyszíneket, majd egyes bandák bejelentették, hogy mégsem érnek rá a megbeszélte időpontokban. Ráadásul Michael Bordinnak is voltak kötelezettségei a Faith No More-nál, és képtelenek letünk volna egy újabb dobossal átvinni a két programot, az Ozzy- és a Sabbath-blokkot. Arról nem is beszélve, hogy eredetileg ennek az évnek az én naptárom szerint dalszerzéssel, lemezkészítéssel kellett volna telnie, és a kiadó is követelte rajtam az új nótákat a hamarosan megjelenő Greatest Hits válogatáshoz. Ami azonban a legtragikusabb az egészben, az a hangszálaim állapota. Az orvosok valami makacs polipot találtak rajtuk, és pár hónapra teljesen eltiltottak az énekléstől. Azt javasolták, hogy a jövőm érdekében ne erőltessem az

éneklést. Ettől persze maximálisan beszartam, úgyhogy napokig még beszélni is alig mertem. Szóval, minden összejött. Nagyon akartuk az európai bulikat, és megígérhetem, hogy jövőre lesznek is európai Ozzfest koncertek. Erre a szavamat adom.”

Ez azt jelenti, mostantól minden évben meg hogy akarjátok rendezni ezeket az Ozzfest bulikat?

„Igen. A tervek szerint jövőre Amerikában más felállással működne a dolog, Európába pedig egy, az ideihez hasonló összeállítású fesztivál érkezne – persze most még minden bizonytalan. A jövőben az sem lehetetlen, hogy nem mindig leszek a fellépők között, hiszen már öreg és elb...ott vagyok ahhoz, hogy minden évben a színpadon ugrándozzak, de továbbra is részt kívánok venni az Ozzfest elnevezésű nagy metalfesztivál szerve-

zésében. Ha úgy tetszik, ez az örökségem. Büszke akarok lenni arra, hogy segíték életben tartani ezt a zenét.”

Sokan máris úgy tartják, hogy az Ozzfest elindítása óriási lépés volt ennek érdekében, hiszen a média egy ilyen megasikeres turnét már nem tudott nem észrevenni, ezt már nem lehetett agyonhallgatni.

„Miközben 18 hónapon át turnéztam a saját bandámmal, és közben mindenütt teltházás bulikat csináltunk, mást sem hallottam, mint hogy a kemény zene halott, ennek a muzsikának már vége. Ha ez tényleg így van, akkor mondja már meg nekem valaki, hogy miért telnek meg a stadionok, ha Ozzy fellép?! Érdekes, hogy a világon minden érdeklődési terület tökéletesen kiaknázott, egyedül a zene világa az, ahol mindent a divatközpontú média diktál. Mindig ugyanazt erőltetik az emberekre, csakis egyfajta muzsikát tesznek a hallgatók elé, és azt a zenét például, amit én is játszom, tökéletesen mellőzik. Ehhez az Ozzfest turnéhez megpróbáltuk összeszedni a legjobb bandákat, hogy mindenki jól érezze magát.”

A zenekarok kiválasztásában te is részt vettél?

„Nem, az ilyesmit rábízom a feleségemre, Sharonra. Ő már akkor is ebben a világban mozgott, amikor még nem is ismertük egymást. Tökéletesen megbízom a döntéseiben. Nemcsak tapasztalt, hanem iszonyatos érzéke is van az efféle dolgokhoz. Sokszor nem is értem, hogy mit miért csinál. Csak azt látom, hogy a végén mindig neki van igaza. Megmondom őszintén, nem is nagyon ismerem ezeket az új bandákat. Az utolsó csapat, amelyet igazán megfogott, a Sepultura volt, de a Type O Negative-ot, vagy a Panterát is szeretem. Szerintem egyébként Max kib...ott nagy hibát követett el azzal, hogy kilépett. Persze, a többieknek sem lesz könnyű dolga, de neki sem. A legtöbb új csapatnál szerintem az a baj, hogy hiányoznak azok az igazi frontemberek, akik be tudják indítani a közönséget. Én minden elkövetek ennek érdekében, és a közönség kib...ottul szereti is, ha engedélyt kap a tombolásra.”

Az idei Ozzfest turné egyik nagy eseménye a Black Sabbath újjáalakulása volt. Még akkor is, ha Bill Ward dobos nem vett részt benne.

„Szerettük volna, ha Bill is velünk tart, de jelenleg nincs olyan formában. Mindannyian ötven felé járunk, és egy intenzív koncert óriási feladat mindenki számára. Főleg a frontembernek és a dobosnak kell kitennie a lelkét. Én jó formában vagyok, hiszen rendszeresen edzek, koncertezek, és már jó ideje nem pusztítom le magam semmivel. Bill azonban nincs ilyen jó kondiban, és az ő érdekét is szem előtt tartva kellett döntenünk. A legjobb cimborám, imádom a fickót, de mindketten tudjuk, hogy egy ilyen turné nem volna neki való. Ha valaki gyógyult alkoholistá, tehát átmenetileg fel tudott hagyni az ivással, ahogy én, vagy Bill is, annak nem igazán javallott egy ilyen turné. Én már megmutattam, hogy képes vagyok ellenállni a kísértésnek. Persze bármikor újra kezdek az egészséggel, ez is benne van a pakliban. Bill számára azonban még korai lett volna ez a turné. Az emberek sok pénzt fizetnek azért, hogy egy rendes koncertet lássanak, és ezzel nem lehet b...kodni. Ha már valamit csinálunk, azt csakis maximális odaadással, komolysággal érdemes megtenni. Remélhetőleg jövőre már ő is ott lehet velünk.

Michael Bordin az egyik legjobb dobos, akivel valaha együtt zenéltem. Tökéletesen játssza a régi Sabbath-témákat, hiszen ezen a zenén nőtt fel, de az igazi Black Sabbathhoz szerintem is hozzátartozik Bill Ward játéka. Még egy jobb könyvet sem tudtunk elolvasni, nem-

hogy kottát, de amikor mi négyen elkezdtünk játszani, abban volt valami mágikus erő.”

Hogyhogy épp most, 1997-ben sikerült sort keríteni a többször már kudarcba fulladt Black Sabbath újjáalakulásra?

„Ahogy már említettem, nem vagyunk tinédzserek. En például 49 vagyok. Nem akartunk kifizetni az időből. Minden kib...ott évben mindenki azt kérdezgette tőlem, hogy mikor áll már össze újra a Sabbath. És a korábbi próbálkozások alkalmával az derült ki, hogy túl sok a kapitány, és kevés a közlegény, ha értem, mire gondolok. Most sikerült kiiktatnunk a menedzsereket, és egyből kiderült, hogy egy nyelvet beszélünk. Tony és köztem voltak bizonyos dolgok, amiket át kellett beszélünk, és most sikerült elsimítanunk a problémákat. Mindannyian sokat változtunk. Ma már jobban kijövök Tonyval vagy Geezerrel, mint bármikor korábban. Egy jó két és fél, csaknem három órás Black Sabbath-programot állítottunk össze a próbák során, ami azt jelentette, hogy egy rakás meglepetéssel is tudtunk szolgálni, és a rajongók sosem ugyanazt a műsort látták tőlünk. Az igazság az, hogy még próbálnunk sem igazán kellett. Michael Bordin ismerte az összes Sabbath-nótát, nálunk pedig azonnal felidéződött minden.”

A Kiss-turné sikere szerepet játszott abban, hogy végre újra összejöttetek?

„Egyáltalán nem. Már pár éve meg kellett volna történnie a dolognak, de akkor túl sok menedzser kavarta a szart. Csak jöttek a faxok vég nélkül. A végén azt mondtam, hogy elég, erre a szarakodásra semmi szükségem. Mindenki tudja, hogy nem a pénzért csináljuk. Nincs már szükségem több pénzre. Ha nem lenne mit nyújtanom a közönségnek, azonnal abba is hagynám az egészet. Kipróbáltam a kib...ott nyugdíjasságot, de nem nekem való. Három hónap múlva már viszkedett a seggem. Lassan ötven leszek, és hiszem, hogy a koncertezés, a zenélés tart életben. Erősebbnek érzem magam, mint valaha voltam. Míg a régi osztálytársaim kövérek, kopaszok, és mindenféle betegségekkel bajlódnak, én itt vagyok, és adom, amit képes vagyok adni. Ha épp szarul énekelek, akkor épp arra vagyok képes.

Nem játszom meg magam, itt semmi sem műanyag. 1969-ben még annak is örültünk, ha egyáltalán sikerült fellépünk egy londoni klubban. Sosem gondoltuk volna, hogy még 1997-ben is teli stadionoknak fogunk játszani. Akkoriban eszünkbe sem jutott, hogy valami nagyon eredeti dolgot csinálunk. Csak zenéltünk, írtuk a nótákat, és turnéztunk. És ennek ellenére is olyan friss a Sabbath repertoár, mintha nem 25 éve, hanem csak tegnap íródott volna.”

Az első hat Sabbath-album még ma is rettenően súlyosan szól. Mi volt a titka a korai Black Sabbathnak?

„Nem volt titok, nem volt kidolgozott haditerv. Csak berúgtunk, mint a disznók. Egyetlen gyermeket nem áldoztunk fel a stúdióban, ha erre vagy kíváncsi. Körülöttünk mindenki a virágok erejéről, meg egyéb hippiszsárságokról papolt, mindenki köcsög zenét játszott, mi meg úgy gondoltuk, hogy ennek az egésznek semmi köze az életünkhöz, a hétköznapijainkhoz. Birminghamben legfeljebb a kib...ott temetőben, a sírokon láttam virágot. Az apámat is a gyárak által szennyezett levegő vitte a sírba. Minek örvendeztünk volna? Egy undorító, gusztustalan, mocskos, elb...ott világot láttunk magunk körül, és közben mindenki a virágokról énekelt vidám dalocskákat. Új megvilágításba akartuk

„Nem értem, hogy miért mindig a zenészeket b...tatják. Az ember elmegy egy képtárba, és ott lógnak a Sátánt vagy a meztelen nőket ábrázoló képek. Az művészet. Aztán ott van Shakespeare Rómeó és Júliája. Az egész az öngyilkosságról szól. Az is művészet. Engem pedig már legalább 25 különböző ember citált bíróság elé a gyermeke öngyilkossága miatt. Mintha direkt azért írtam volna a Suicide Solution nótát, hogy módszeresen eltegyem láb alól azokat, akik Ozzy-lemezeket vásárolnak.”

helyezni a dolgokat. Természetesen sosem voltunk sátánisták. Véleményem szerint mind a mennyország, mind a pokol itt van ezen a földön. Csak rajtad áll, hogy melyiket választod. Egy azonban biztos. Isten nevében, a vallás nevében rengetegen haltak meg az utóbbi százvalahány évben. Sokkal többen, mint bármi másnak köszönhetően. Szóval, mielőtt az én portám előtt sörögetnek, jó lenne, ha a saját portájukat is rendbe tennék. És az is biztos, hogy én az erőszak minden formáját elutasítom.”

Szerinted annak idején miért kapcsolódott össze a korai Black Sabbath neve és a sátánizmus fogalma?

„Súlyos, zajos zenét játszottunk, súlyosabbat, mint bárki más akkoriban. Ezekre a gonosz riffekre nem is lehetett mást, csak sötét, riasztó szövegeket énekelni. A sátánizmus akkor merült fel először, amikor az egyik belső borítónkon megjelent egy fordított kereszt. Szerettük a horrorfilmeket, izgatott bennünket a fekete mágia, ahogy mindenki mást is, de sosem merültünk bele az okkultizmusba. Gyakran odajöttek hozzánk arcok, akik komolyan foglalkoztak ilyesmivel. De ez már kívül esett az érdeklődési körünkön.”

Mi a véleményed a Marilyn Manson zenekarról, akik szintén játszottak veletek az Ozzfesten?

„Az új bandák közül az egyik legkiugróbb a Marilyn Manson. Ez kétségtelen. Manson az új Alice Cooper, az új Ozzy Osbourne, akit mindenki imád gyűlölni. Ő az új céltábla. Ezt a sztorit jól ismerem, volt alkalmam megtapasztalni a saját bőrömmön. De az az igazság, hogy a hisztéria, amivel kezelik, csak az ő malmára hajtja a vizet. Sokan nem is hallottak volna róla, ha nem lenne körülötte állandóan ilyen felhajtás. Úgy értem, mi a veszélyesebb? Az Öböl-háború, vagy egy rockkoncert? Én mindenesetre az előbbi tartom veszélyesebbnek. A gyermekemet sosem küldeném el egy háborúba, de egy rockbulira bármikor elengedném. Nevetséges, hogy Amerikában bármikor vehetsz egy olyan fegyvert a bevásárlóközpontban, amelynek egyetlen golyója húsz embert is megölhet, de ugyanakkor nem nézhetsz meg egy rockbulit.”

És mit szólna ahhoz, hogy Manson hivatalos papja a Sátán Egyházának?

„Ez az ő személyes meggyőződése. Senkinek semmi köze hozzá. Ha valakit ez zavar, ne vegyen Manson

CD-t, vagy ne menjen el a koncertjére. Senki sem írja elő senkinek, hogy kötelező a Manson- vagy Ozzy-koncertek látogatása. Nem értem, hogy miért mindig a zenészeket b...tatják. Az ember elmegy egy képtárba, és ott lógnak a Sátánt vagy a meztelen nőket ábrázoló képek. Az művészet. Aztán ott van Shakespeare Rómeó és Júliája. Az egész az öngyilkosságról szól. Az is művészet. Engem pedig már legalább 25 különböző ember citált bíróság elé a gyermeke öngyilkossága miatt. Mintha direkt azért írtam volna a Suicide Solution nótát, hogy módszeresen eltegyem láb alól azokat, akik Ozzy-lemezeket vásárolnak. Logikus, hogy a karrierem szempontjából ez elég hülye húzás lett volna. Szóval csak azt nem értem, hogy amit mi csinálunk, az miért nem minősül művészetnek? Bennünket miért nem illet meg a szólásszabadság joga? Az egyetlen dolog, amitől ezek a konzervatív arcok félnek velem vagy Mansonnal kapcsolatban az az, hogy kreatív gondolkodásra serkentjük a srácokat. Arra, hogy ne higgyenek el bármit, amit igazságként eléjük tesznek. És tudják, hogy van ehhez elég erőnk, hatalmunk. Ezért lettünk pellengérré állítva, ezért lettünk céltáblák. Épp csak vérdíjat nem tűttek még ki a fejünkre.”

Témaváltás... Igaz, hogy egy új Black Sabbath-lemezt is akartok készíteni?

„Még semmi sem biztos. Szó van róla, hogy még az idén lenne néhány Black Sabbath-buli Angliában, ahol készülné egy koncertlemez, de még minden terv megváltozhat. Miután kiléptem a Sabbathból, megjelent egy Live At Last című borzalmas minőségű élő album, és jó lenne ezt a hibát egy rendes hangzású koncertalbummal korrigálni.”

És egy új Black Sabbath-stúdióalbumról nincs is szó?

„Az sem kizárt, de az már aztán tényleg a távoli jövő. Egyszerre csak egy lépést akarunk megtenni. Nincs miért kapkodnunk. Ha 15 évig bírtunk várni, most már igazán nem múlik semmi 1-2 éven. Megvan az esélye egy új stúdióalbumnak is, maradjunk ennyiben. Majd meglátjuk, mit hoz a jövő.”

A közeljövő először is egy Ozzy-válogatást hoz majd, amelyen a hírek szerint a nagy klasszikusok mellett három vadiúj nóta is lesz. Erről azonban Ozz mester még nem akart nyilatkozni. Majd legközelebb...

1997

GEEZER BUTLER: fekete tudomány

Geezer Butler bőgös a Black Sabbath újjáalakulással párhuzamosan egy második Geezer-albumot is készített Black Science címmel. Rainer Siebert ugyan az új album kapcsán faggatta ki a négy húr mesterét, de azért a jó öreg Black Sabbath is szóba került.

METAL HAMMER H NO. 97 – 1997/10

Az új album mellett számodra 1997 másik nagy eseménye a Black Sabbath újjáalakulása lehetett. Pontosan hogyan, milyen körülmények között találtak újra egymásra?

„Ozzy felesége és menedzsere azzal hívta fel az én feleségemet és menedzseremet, hogy Ozzy és Tony átbeszélte a régi problémákat, jelenleg közös nótákon dolgoznak Ozzy válogatásalbumához, és hogy érdekelné-e egy Sabbath újjáalakulás az Ozzfest bulikon. A válaszom az volt, hogy szívesen beszélgetnék erről velük. Összejöttünk, és attól kezdve minden haladt a maga útján. Ozzytól nem haraggal váltam el legutóbb, de Tonyval két-három éve, az utolsó Sabbath felállás óta nem beszéltem. Nem igazán voltunk beszélő viszonyban. Emiatt aztán idegeskedtem is, de attól a pillanattól, hogy besétáltam a próbára, minden olyan volt, mint régen.”

Mike Bordin is ott volt ezen a próbán?

„Igen. Gyorsan átfutottuk, hogy milyen nótákról lenne szó, és már zenéltünk is. Mintha csak egy hét szünet után jöttünk volna újra össze. Ozzy döntött a nóták felől, hiszen neki kellett elénekelnie őket a saját műsora után. Az volt a lényeg, hogy ne kelljen nagyon erőlködni, kényelmesen tudjon énekelni. Mivel Mike nagy Sabbath fanatikus, mindent precízen úgy akart játszani, ahogy az a lemezeken hallható. Ehhez aztán mi is igazodtunk, de nem esett nehezünkre a dolog. A Behind The Wall Of Sleep nótát például 1970 óta nem játszottuk, de kapásból el tudtuk nyomni!”

Igaz, hogy készül majd egy Sabbath-koncertlemez?

„Szó van erről is, de pontosabban nem tudok. Ha még idén lesznek koncertek, akkor azokat fogjuk felvenni. Talán két vadiúj nóta is felkerül majd az élő albumra. De mindez csak terv, még semmi sem biztos.”

1998

akcióra készen

1997 különösen jól sikerült év volt Ozzy Osbourne számára. Nemcsak bebizonyította az amerikai Ozzfest bulikkal, hogy a metalzene távolról sem halott a tengerentúlon, de még egy best of albumot is kiadott The Ozzman Cometh címmel. A legfontosabb azonban mégiscsak az volt, hogy december 4-én és 5-én Birminghamben újra színpadra lépett az eredeti felállású Black Sabbath. A nagyszabású buliról felvétel is készült, és ez hamarosan boltokba is kerül. A további infókat személyesen Ozzy szállította Chris Sichtnek.

METAL HAMMER H NO. 102 – 1998/3

A müncheni Bayerischer Hof hotelben nem szokványos dolog a bőrdzsekis, lógó hajú fazonok megjelenése, de a portás ezúttal egy szót sem szólhatott, mert a rockerek egytől egyig azért gyűltek ide, hogy interjút készíthessenek egy élő legendával, Ozzy Osbourne-nal. Ozzy persze ezúttal is hű volt önmagához, és már rögtön az üdvözlés után kijelentette:

„Hiába is kérdezel az 1998-as terveimről, mert nem sokat tudok róluk. Ami már megtörtént, azt szívesen

elmesélem, de a holnapról még nem tudok mit mondani.”

Nem titok, hogy Ozzy a tettek embere, míg a háttérben a felesége és menedzsere, Sharon Osbourne a főnök.

„Több lehetőség is nyitott előttünk, de még semmi sem konkrét. Egyedül azt tudom mondani, hogy néhány nyári fesztiválon mi leszünk a fő attrakció a Van Halennel együtt.”

A Black Sabbath lép majd fel, vagy a saját bandád?

„Fogalmam sincs. Én ott leszek, az már biztos! Haha! Legalábbis láttam a plakátterveket és azon az én nevem szerepel legfelül.”

Lehet, hogy mindkét csapattal színpadra lépsz majd?

„Az kizárt. Nem akarom kikészíteni magam. A tavalyi Ozzfest bőven elég volt. Elég nekem esténként egy koncert is. Végül is elmúltam 49 éves. Épp a decemberi birminghami bulik előtti napon.”

Arról már lehet tudni, hogy a decemberi Black Sabbath-buli felvétele hamarosan megjelenik.

Készültök stúdiólemeze is a Sabbathtal?

„Őszintén megmondom, nem tudom. Lehet, hogy lesz lemez, lehet hogy nem. Nem akarom elkötelezni magam a lemez mellett, mert ha valamiért mégsem valósul meg, akkor sok embernek okozok ezzel csalódást. Legyen elég annyi, hogy szó van erről is. Örülök neki, ha születne egy új nótákkal teli Black Sabbath lemez, de ha mégsem lesz belőle semmi, én akkor sem fogok unatkozni. Egy biztos, olyan anyagot nem fogunk kiadni a kezünkől, ami nem méltó a Black Sabbath névhez.”

Milyen volt tavaly nyáron újra együtt játszani Tony Iommival és Geezer Butlerrel?

„Óriási. Mintha mi sem történt volna. Tony lommi és köztem hosszú időn át komoly problémák voltak. Egy csomó szarság még a múltból. De az rég volt. Felnőttünk, megkomolyodtunk. Mindkettőnknek családja van, gyerekei, nem rágódunk a múlton. Régen állandóan részek voltunk, be voltunk állva, akkora volt az arcunk, mint az Empire State Building, és nem voltunk hajlandóak a másik szemével látni a dolgokat. És tudod, ma már én is tudom, hogy valaki felelősséggel tartozott mindazért, amit csináltunk, és mindazért, amit meg kellett volna tennünk, de szartunk rá megtenni. Tony próbálta összetartani a bandát, ha ő nincs, már sokkal korábban szétestünk volna. De akkoriban úgy éreztem, hogy játssza a zsarnokot, mindenkinek ő akar parancsolni. Ha Tony nem így viselkedik, akkor talán most én sem lennék itt. És ahhoz, hogy ezt megértsem, el kellett telnie egy csomó évnek.”

Úgy volt, hogy 1992-ben már összeálltok. Akkor miért nem jött létre a dolog?

„A kib...ott menedzserek és ügyvédek miatt. A Costa Mesa-i fellépés után úgy nézett ki, hogy összejön a Sabbath, de aztán minden irányból áramlottak a 10-20 oldalas faxok, mindenféle bizzar kívánságokkal, és akkor Sharonnal úgy döntöttünk, hogy erre nincs szükségünk.”

A nyári Ozzfest bulikon miért nem játszhatott veletek Bill Ward?

„Mert már a Costa Mesa bulin eljátszott négy nóta sem tett jót neki. Kizártnak tartottam, hogy másfél órán át képes ezzel az intenzitással verni a bőrt. Ő sem mai gyerek már, ráadásul nincs olyan formában, mint én. A játéksztílusa viszont iszonyatosan kemény. Nem is tudna félgözzel dobolni. Aztán Tony és Geezer is zenéltetett, jammelgetett vele, és mindketten azt mondták, hogy a dolog nem fog működni. Mivel az Ozzfest akkora szervezést igényelt, nem lehetett viccelni, nem lehetett kísérletezni. Ha szarok vagyunk, azonnal megbukunk. Nekünk pont olyan jónak kellett lennünk, mint mondjuk 1973-ban. Én is tudtam, hogy ez így nem az igazi. Hiába óriási dobos Mike Bordin, mégsem egy Bill Ward.

Szerencsére a birminghami bulikra Bill formába hozta magát, de szinte az utolsó pillanatig nem lehettünk ebben biztosak. Fontos volt, hogy Birminghamben Bill játsszon velünk, hiszen videófelvétel is készült, lemez is lesz belőle. Mivel az eredeti Sabbathtal csak a borzalmas Live At Last koncertlemezt jelentettük meg, szerettem volna, ha ki tudunk adni egy jó minőségű felvételt is.”

Az Ozzfest turné 1997 egyik legnagyobb amerikai turnéja volt. Ez azért elég szép eredmény, nem?

„Mindenképpen az, és minden elismerés a feleségemet illeti. Nélküle semmi sem történt volna. Sok mindent bizonyítottunk a zeneiparnak ezzel a turnéval. Egy komplett stílust nem lehet csak úgy eltüntetni. Még akkor sem, ha a zenekarok nem kapnak esélyt a tömeg-médiától.”

Miért nem jött össze a tavalyi európai Ozzfest?

„Ez megint egy olyan kérdés, amire a pontos választ csak Sharon tudhatja. Az biztos, hogy nem a metal állítólagos halála miatt. Amennyire én tudom, a koncertszervezők voltak túl mohók. Remélem, hogy idén nem lesznek újabb akadályok. Szeretnénk egy fesztiváltúrnét Európában, és egy másikat Amerikában. Az amerikaiak talán az AC/DC lenne a főbanda, akik aztán 1999-ben jönnének át Európába. Az idei európai turné hasonló felállású lehetne, mint a tavalyi amerikai. Persze, ha a dolog nem jön össze, akkor nem nekem kell szemrehányást tenni. Én csak egy énekes vagyok, és nem koncertszervező.”

Pár hónappal ezelőtt megjelent egy Ozzy best of album, a The Ozzman Cometh. Miért épp most?

„Fogalmam sincs. Alapvetően nem szeretem a best of lemezeket, úgyhogy ezzel kapcsolatban mindent Sharon intézett. Még a nóták kiválasztását is. Én ugyanis csak veszekedtem volna vele, hogy miért pont ezeket vagy azokat a nótákat választja. Szerintem egy válogatás, vagy egy koncertlemez nem is igazi album. Egy album komoly munka árán születik meg, rengeteg vita, veszekedés után. Egy válogatással tulajdonképpen nincs munka. Biztosan a kiadó akart egy válogatást.”

Tehát nem is szívtál bele, hogy milyen nóták kerüljenek fel rá?

„Az elején még igen, de aztán feladtam. Például az első kérdésem az volt, hogy hol a Suicide Solution? Mire Sharon azt mondta, hogy nem lehet annyi nótát választani a Blizzard Of Ozz lemezről. Igazság szerint, én csak az első három albumról válogattam dalokat. Számomra a legnagyobb Ozzy-sikerek nem azok, amiket a világ azoknak tart. A számomra legfontosabb, legsebbe emlékeket idéző dalok nem ezek lennének. Mivel

minden lemezem platina lett, mindegyiken vannak nagy slágerek, sikernóták. Egy best of albumra ezeknek kell felkerülnie a papírforma szerint. De ezekből is kitelt volna kéthárom best of-ra. És akkor még nem is vettük sorra a majdnem sikereket. Szóval, nem könyryű dolog az efféle válogatás, ezért is bíztam Sharonra a munkát. Így legalább megspóroltunk magunknak egy csomó vitát."

A lemezen hallható néhány korai Sabbath-demó is. Ezeket honnan ástad elő?

"A pincéből. Szó szerint beléjük botlottam. Pontosabban rájuk estem. Az a helyzet, hogy időről időre kezembe akad néhány régi felvétel. Fogalmam sincs, mikor és miért kerültek rögzítésre, de ezek olyan jó minőségűek voltak, hogy simán kiadhattam őket a kezemből. Igaz, a szöveg is más, a zene sem a végleges még, de pont ettől érdekes a dolog. Ez például a War Pigs eredeti verziója. Egy csomó hülyeséget éneklek benne. Fogalmam sincs, hogy mit, de az biztos, hogy nem a rendes szöveget! Haha! Szerintem a próbán egyszerűen azt énekeltem a mikrofonba, ami akkor épp az eszembe jutott. A Black Sabbath-nóta felvételére sem emlékszem. Sejtelmem sincs, hogy mikor és hol vettük fel."

A best of albumon egy eddig kiadatlan Ozzy-nóta is hallható, a Back On Earth. Erről mit kell tudnunk?

"Ezt még az Ozzmosis albumhoz vettük fel. Két külső dalszerzőtől származik, Taylor Rhodestól és Richie Supától. Legalábbis, úgy emlékszem. Gitáron Zakk Wylde játszik, Geezer a bőgős, Rick Wakeman a billentyűs és Deen Castronovo a dobos. Akkoriban elég sok felvétel készült, de ez volt az egyetlen nóta, amit érdemes volt befejezni. Csak fel kellett énekelnem hozzá néhány sort."

Elégedett vagy vele?

"Tulajdonképpen igen. Olyan, mint maga az Ozzmosis lemez. Hiszen arról is maradt le. Számomra egyébként elég speciális ez a dal, mert épp a stúdióban dolgoztunk rajta, amikor Diana hercegnő meghalt. Maga a szöveg is a halálról, az elmúlásról szól, és egyből arra gondoltam, hogy biztos mindenki azt fogja hinni, hogy Diana halála inspirálta a nótát. Pedig van vagy három-négy éve, hogy megírtuk."

Diana halálhírét hogy fogadtad?

"Több szempontból is nagyon megrázott a dolog. Mái nem tudok napirendre térni fölötte. Az angolok számára ez olyan, mintha Londonra ráhajítottak volna egy atombombát. Dianát tényleg mindenki szerette. Egyszer találkoztam csak vele, és sosem felejttem el, hogy odaköszönt a kislányomnak. Amikor hazaértem a stúdióból aznap éjszaka, mindenki ébren volt, és mindenki sírt. Sharon is teljesen összetört. Életemben eddig csupán két hasonló esemény történt, amikor Kennedyt meggyilkolták és amikor John Lennont megölték. Az a döbbenetes, hogy pontosan néhány héttel korábban említettem az asszisztensemnek, hogy a fotósok egyszer még nagy bajt fognak okozni. Egyre durvábban üldözik a hírességeket. Szóval, amikor ezt a nótát meghallom valahol, mindig Diana jut eszembe, és ez a furcsa éjszaka a stúdióban."

Nem volt szó arról, hogy további új nóták is felkerülnek majd a best of lemezre?

"De, valóban volt ilyen terv. Azonban a turné végén két hónapra eltiltottak az orvosok az énekléstől. Az állandó dohányzás, a szivarozás miatt mindenféle csúfság, polip lett a hangszálaimon, és még lézerkezelésre

is kellett járnom. Az első 3-4 hétben még beszélnem sem volt szabad. Így aztán lemondunk a további nótákról. Ráadásul a kiadónál is állandóan kavartak. Mindig valaki más volt a lemez felelőse, és mindenki össze-vissza beszélt."

A dohányzással nem tudsz leállni, igaz?

"Sajnos nem. Pedig mindent megpróbáltam már. Jelenleg napi öt cigi az adagom, ami tőlem már csodálatos eredmény. A turnén azonban állandóan cigiztem, sőt, szivaroztam. A végére már napi 30 szivar volt az adagom. Es ahogy rosszabbodott a hangom, úgy kellett többet és többet szívnom az idegesség legyűrése miatt. Ez egy ördögi kör volt. Ha nem ment az éneklés, azonnal rágyújtottam a buli után, ha pedig jó napom volt, akkor azt mondtam, hogy megérdemlek egy kis jutalmat. Ez a szituáció olyan volt, mint amikor egy féllábú benevez egy seggberúgó versenyre. Egyszerűen nincs esélye! Haha! Ahogy nekem sem volt esélyem arra, hogy leálljak a dohányzással."

Hallani lehetett olyan pletykákat, hogy a turnékon van egy, a tiédhez megtévesztésig hasonló hangú énekes a színpad mögött, aki elkezd énekelni, ha épp elmegy a hangod. Hallottad már ezt a pletykát?

"Annyi pletykát hallottam már magamról, hogy könyveket tölthetnék meg velük. Elég csak meghallgatni, hogy miket énekeltem a turnén. Ha valakit azért fizetnék, hogy jól énekeljen helyettem, ő pedig ilyen rosszul énekel, akkor azonnal kirúgnám! Haha!"

Ha mégsem jönne össze most a Black Sabbath-turné, akkor ki lenne a csapatodban? Talán Zakk Wylde?

"Nem valószínű. A csapatom pillanatnyilag is próbál, írja az új témákat. Joe Holmes a gitáros, Robert Trujillo a bőgős, a dobos még bizonytalan, de szerintem Mike Bordinra számíthatok. A billentyűs pedig továbbra is John Sinclair. Pillanatnyilag nincsenek konkrét terveim velük kapcsolatban, de akármikor is történik a Sabbathtal, sosem fogom feladni a szólópályámat. A best of válogatás miatt bőven van időm. Szeretnék legközelebb egy kísérletezősebb anyagot csinálni, nem olyat, mint az Ozzmosis, de hogy pontosan milyen irányba mozdulnánk el, még nem tudom. El tudnám képzelni mondjuk, hogy egy nyersebb, gyorsabb, rockosabb lemezt csináljunk. Valami olyasmit, mint amilyen az első két szólóalbumom volt. De lehet, hogy egész más sül majd ki a végén."

Kevés szabadidődöt mivel töltöd?

"Próbálok minél több időt tölteni a családommal és a kutyáimmal. Küzdök a cigarettával, és edzek, mint egy őrült. A múlt éjjel nem tudtam elaludni, így inkább négy órán keresztül szobabicikliztem. De szeretek motorozni is, mindenféle úticél nélkül. Ha pedig tévézni támad kedvem, akkor dokumentumfilmeket nézek."

A zenei étellel, a modern zenékkal van valamilyen kapcsolatod?

"Voltaképpen semmi. Maximum annyit tudok a mai bandákról, amennyit Sharontól hallok."

A gyerekeid szeretik a rockzenét?

"Nem jellemző. Még talán nincsenek is abban a korban. Bár a nagyobbik lányom mostanában teljesen odáig van a silverchaires srácért. Másnak esélye sincs nála. Mióta pedig Sharon szerződtette a Coal Chamber zenekart, tudod, ahol az a lány basszusgitározik, mindkét lányom megőrült a basszusgitárért."

És a fiadat, Jacket nem izgatja a zenélés?

„Nem, de nem is akarom befolyásolni. Van ugyan egy kis dobucca, meg gitárjai, de pillanatnyilag jobban izgatják az UFO-k. Egy óriási távcsővel ki szokott költeni az erkélyre, és kémleli az eget.”

Boldog embernek tartod magad?

„Sosem vagyok igazán boldog. Mindig aggódom valami miatt, és ha épp nincs miért aggódnom, akkor ez

tud aggasztani. Reménytelen eset vagyok. A feleségem mindig azt mondja, hogy hozzám fogható fickóval még sosem találkozott. Ha ragyogó kék az égbolt, én akkor is addig vizsgálódom, amíg nem találok valahol egy sötét felleget. Sosem vagyok semmivel elégedett. De talán pont ez hajt mindig előre. Valószínűleg a pesszimizmusom miatt ittam és drogoztam annyit régen. Ha nem lenne Sharon, ma már én sem lennék.”

1998

GEEZER BUTLER: turnéra készen

A tavaly decemberi két birminghami koncert után június folyamán egész Európa - és minden bizonnyal Magyarország - rockerei is szem- és fültanúi lehetnek az eredeti felállású Black Sabbath koncertjének, amely egy monumentális utazó metalfesztivál keretében valósul meg. A legendás metal csapat basszusgitárosával és fő szövegírójával, Geezer Butlerrel beszélgetett Philippe Fachat.

METAL HAMMER H NO. 104 – 1998/5

Ozzy Osbourne szerint az eredeti Black Sabbath felállítás 1979-es felbomlása a szar menedzsmentnek, a drogoknak, az alkoholnak és a mindentudó barátoknak volt köszönhető. Miután Ozzy úgy érezte, hogy átverték, kisemmizték a többiek, lelépett, ám nem sokkal később pár hónapra még visszatért, hogy végleg kirúgják. A csapat új énekese az amerikai Ronnie James Dio lett, aki a Rainbow irányából érkezett, Ozzy pedig megismerkedett Randy Rhoads gitárzenével, valamint Sharonnal, későbbi feleségével és menedzserével, majd iszonyatosan sikeres szólókarriert futott be.

A Black Sabbath is letett két igazán klasszikus heavy metal anyagot az asztalra Dióval, a Heaven And Hellt és a Mob Rulest, azonban később már bárki is énekelt náluk Ian Gillantól Glenn Hugheson át Tony Martinig a mágikus erő tovaszállt. Tony Iommi ugyan mindent elkövetett, hogy életben tartsa a legendás nevet, ezen Black Sabbath-lemezek hatása azonban nem mérhető a korai albumokéhoz, amelyek jószerivel az egész mai metal mezőnyt a heveny riffelésre inspirálták.

Amikor végre alkalmam nyílt feltenni a hosszú évek óta bennem érlelődő kérdéseket Geezer Butlernek, elsőként a tavaly decemberi koncertekről kezdtem faggatni.

„Ha minden jól megy, akkor a bulin készült hang- és képfelvételek valamikor ősszel kerülnek a boltokba. De ennél többet nem akarok mondani a jövőről, mert a Sabbathnál csak a már megtörtént eseményekről szabad beszélni. Itt a jövő mindig bizonytalan.”

Mennyit próbáltatok a birminghami koncertek előtt?

„Úgy két-három héten át tartott a próba, de a legelső néhány nap csak beszélgetéssel, sztorizással telt. Felidéztük a régi szép időket, és közben hatalmasakat röhögöttünk. Ugyanabban a Monow Valley stúdióban próbáltunk, ahol annak idején például a Sweet Leafet

írtuk. Persze azóta kissé átépítették, de a renováláshoz akkoriban mi is hozzájárultunk. Biliárdgolyókkal, a csukott ablakon át kihajított székekkel! Haha! De most egészen más volt a hangulat. Nem volt arcoskodás, semmi drog, semmi alkohol. Annak idején annyi örültséget csináltunk, hogy ma már elég ezeket csak felidézni, és már dőlünk is a röhögéstől.”

Mióta nem játszottatok már együtt, így négyen?

„Teljes koncertünk valamikor 1978-ban volt utoljára. Három nóta erejéig felléptünk 1985-ben a Live Aid fesztiválon, majd az 1992-es Costa Mesa koncerten is elnyomtunk egy-két dalt. Teljes műsort azonban csak nem húsz éve nem játszottunk.”

A tavalyi amerikai Ozzfest bulikon ugyan volt Black Sabbath-fellépés, de Bill Ward helyén a Faith No More-os Mike Bordin dobolt. Nem lett volna jobb már akkor is Bill Warddal játszani?

„Billre akkor még nem lehetett számítani. Próbáltunk ugyan vele, de nem volt olyan formában. Biztosabbnak tűnt, hogy Mike Bordinnal lépünk fel. Természetesen ez így nem volt százszázalékos Black Sabbath, de a különbséget mi magunk is csak akkor éreztük meg igazán, amikor elkezdődtek a komoly próbák Billel. Nincs még egy olyan dobos a világon, mint ő. Rengeteg dobossal játszottam már Sabbath-dalokat, és mindegyik tehetséges volt a maga nemében, de egyikük sem tudott úgy ütni, mint Bill. Van egy sajátos, csakis rá jellemző stílusa, ahogy a néhai John Bonhamet sem lehet utánozni. Ahogy említettem, mi is csak a próbák során jöttünk rá, hogy Bill mennyire fontos részét képezi a Sabbath hangzásának. Addig azt hittük, hogy az ozzfestes Sabbath is Sabbath volt, de nem. A Black Sabbath csakis Bill Warddal az igazi.”

Igaz, hogy volt egy készenlében álló dobos Birminghamben, aki bármikor beült volna Bill helyére, ha ő elfárad?

„Valóban felkészültünk minden eshetőségre, de Bill szenzációs formában volt. Különösen a második bulin. Akkorra már mindannyiunkból eltűnt a feszültség, az idegesség, és csak a zenére tudtunk koncentrálni. Az első buli előtt nem lehetett tudni, mi fog történni. Azt is számításba kellett venni, hogy velünk ellentétben Bill magától a koncertezésről, a színpadra lépéstől is elszokott. Még az is előfordulhatott volna, hogy olyan lámpalázás lesz, hogy nem is akar színpadra lépni, vagy a koncert közben egyszer csak levonul.”

A próbákon milyen volt Bill?

„Az első héten még mindannyian idegeskedtünk miatta, de aztán gyorsan belejött. A dolgot nehezítette, hogy néhány olyan nótát is előszedtünk, amiket nekünk is meg kellett újra tanulnunk.”

Milyen szempontok alapján állítottátok össze a programot?

„Mindenkinek volt egy elképzelése arról, hogy mit is kéne játszani, és ezt kellett összehangba hoznunk. Próbáltunk minden albumról játszani valamit, egyedül a Never Say Die maradt ki, de az úgysem volt egy jó lemez! Haha! Nyilván nem feledkezhettünk meg olyan dalokról, mint a Paranoid, a War Pigs, vagy az Iron Man, de szerettünk volna néhány meglepetést is előszedni. Ilyen volt például a Spiral Architect a Sabbath Bloody Sabbathról, amit korábban sosem játszottunk élőben.

Soha?

„Egyetlenegyszer sem. A Snowblindot sem játszottuk már jó ideje, és a Dirty Women is pihent 1978 óta. A Sabbath Bloody Sabbath hosszú verziója is újdonság volt.”

Akkor tényleg volt miért izgulni...

„Az első este első két-három dala volt kritikus, de aztán ráérezünk a dolog ízére, a második koncert pedig már tényleg lazán ment. Akkor már Bill is érezhető felszabadultsággal játszott, magabiztosabb volt, és egyetlen pörgetést sem spórolt ki. A második este már úgy játszottunk, mintha egy több hónapos turné kellős közepén lennénk. Egyszerűen éreztük, hogy mit kell tennünk. Hiába próbáltunk néhány héten át, hiába vetük át a dalokat napjában tízszer is, rutinra csak a színpadon lehet szert tenni. Ott derült ki például, hogy Bill

nem a cintányérokra számol be a dalok elején, mint a legtöbb dobos, hanem ténylegesen beszámol. Amit persze egy teltházás arénában nem lehet hallani! Haha! Így aztán az első este a nóták elején a dobucc felé kellett fordulni, és leolvasni a szájáról, hogy épp hol tart a beszámolásban. Az ilyesmi a próbákra eszébe sem jut az embernek.”

Összességében tehát jól sikerültek a koncertek?

„Szenzációk voltak! Sokkal jobban ment, mint gondoltuk volna. Én különösen aggódós típus vagyok, úgyhogy nem csak a játék miatt idegeskedtem, hanem ahogy megláttam a közönséget, még miattuk is. Annyi fiatalnak látszottak! Azt hittem, csupa magunkfajta, negyven fölötti, vagy ötven körüli arc jön el, erre a nézőtér tele volt fiatalokkal. Nagyon fiatalokkal is, 12-13 évesekkel. És ahogy ezt megláttam, elkezdtem rettegni, hogy az ő elvárásainak biztosan nem fogunk megfelelni. Eljöttek megnézni a legendás Black Sabbathot, amiről annyit hallottak a szüleiktől, és mi pedig csalódást fogunk okozni. Erre épp az ellenkezője történt. A buli után kiderült, hogy még jobbak is voltak, mint amit reméltek!”

Volt olyan nóta, amit mindenképp el kellett volna játszani, mégsem került rá sor?

„Rengeteg! Csupán egy és háromnegyed óra volt a műsor, úgyhogy rengeteg nóta kimaradt. Például a Symptom Of The Universe. A próbákra még játszottuk, de aztán Ozzy kihagyta a műsorból. Ugyanez volt a helyzet a Wizarddal is. A próbákra zseniálisan szólalt meg, de a műsorban mégsem kapott helyet. Én a magam részéről a Supernautot is szívesen játszottam volna. De ha mindent elő akartunk volna venni, talán még most is színpadon lennénk! Haha!”

Milyen formában volt Ozzy hangja?

„Ozzy tökéletes volt. A hangja jó formában volt, és a hangulatával sem akadt gond. Könnyítette a helyzetét, hogy ezúttal csak egy koncertet kellett végigénekelnie, míg az amerikai Ozzfesteken előbb a saját dalaival állt színpadra, és csak utána jöttünk a Sabbathtal.”

Állítólag az Ozzfesteken a Sabbath-nótákat sokkal jobban énekelte, mint a szólósikereit. Ez igaz?

„Tényleg így volt, de ez logikus is. Egyfelől a Sabbath-nóták tele vannak instrumentális részekkel, szólókkal, és ezek alatt van lehetőség pihenni, másrészt pedig ezek a dalok annak idején élőben kerültek rögzítésre, tehát csupa olyan énektéma van bennük, amiket könnyedén ki tud énekelni. Akkoriban nem voltak stúdiótrükkök, amit hallasz a lemezen, pontosan azt játszottuk fel. Később már ő is, és a producerei is sokat kísérleteztek az énektémákkal, és ezek közül nem mindegyik jön ki belőle olyan könnyedén a színpadon.”

Tehát régebben természetesebben énekel?

„Igen, erről van szó. A korai Sabbath-albumok akár élő lemezeknek is tekinthetők, különösen az első három. Ezeket alig két-három nap alatt kellett felvennünk, úgyhogy nem lehetett tréfálni, élőben kellett felnyomni a dalokat. Később már több időnk volt, javult a technika is, így aztán Ozzy olyan énektémákat dolgozott ki, amiket élőben már jóval nehezebben tudott reprodukálni. Különösen igaz ez az utóbbi szólóalbumaira.”

Döbbenetes, hogy a hetvenes évek legelején felvett dalok mennyire jól kiállták az idő próbáját. Gondoltátok volna, hogy 2000 táján is ezeket fogjátok játszani?

„Nem gondolkodtunk mi akkoriban semmin! Haha! Egyszerű melós kölykök voltunk, akik mindennek tudtak örülni. Ha hárman tapsoltak egy bulin, már fülig ért a száánk. Az az igazság, hogy a Black Sabbath sosem tartozott az igazán elismert bandák közé. Csak a '90-es években derült ki, hogy mekkora hatást gyakoroltunk az utánunk következő generációkra. Az úgynevezett fénykorban a sajtó és a szakma is szeretett belénk rúgni, ahol csak tudott. Annak idején mind a menedzsment, mind a lemeztársaság szerette azt éreztetni velünk, hogy szaros kis semmik vagyunk. Sosem felejttem el, hogy még a tiszteletünkre adott par-tin is Bob Marley új lemezét játszotta a kiadónk. Nem is foglalkoztak velünk, csak a pénzt akarták besöpörni. Épp emiatt hosszú időnek kellett eltelnie ahhoz, hogy igazán hinni tudjunk önmagunkban. De az idő valóban bennünket igazolt. Ha meghallgatsz egy hat-nyolc éve készült lemezt, sokkal elavultabbnak tűnik, mint a mi régi lemezeink. Mert senkit sem másoltunk, olyasmit csináltunk, ami korábban nem létezett.”

A birminghami koncerten volt valami különleges színpadképek?

„Semmi különös. Egyszerű volt, de drága! Haha! Ott voltak az erősítők, meg egy hatalmas kereszt is, de olyan érdekesen megvilágítva, hogy nem volt szembe-ötlő. Nem akartunk túlzásokba esni, mert úgy éreztük, hogy ezek a koncertek csakis a zenéről szólnak.”

A Black Sabbath mellett marad időtök a saját projektjeitekre? Ozzy továbbra is koncertezik szó-lóban is, úgyhogy gondolom, ennek nálatok sincs akadálya.

„A menettrendünk olyan gyakran változik, hogy pil-lanatnyilag a Geezer zenekar pihen. De tudom, hogy például Tony is dolgozik egy szólóalbumon. Fogalmam sincs, hol áll most a munka, de abból biztosan lesz

valami. Mindenképpen egészségesnek tartom, hogy a Sabbath mellett mindenki azt csinálhat, amit csak akar.”

Lesz új Geezer-album valamikor?

„Szerintem semmi akadálya. Nincsenek konkrét terveink, pillanatnyilag nincs is lehetőségem a nagy tervezésekre, de már készültek új dalaink. Azt már most tudni lehet, hogy a dalszövegeket tekintve min-denképp komolyabb lesz az új anyag, mint a Black Science album. A Geezerben az a klassz, hogy nin-csenek kötöttségek, nem kell arra gondolnom, hogy ez belefér-e a Sabbath irányvonalába vagy sem. Amikor Ronnie James Dióval dolgoztunk a Sabbath Dehumanizer albumán, egy csomó súlyosabb témátam is felhasználtuk, de aztán a Cross Purposes lemeznél Tony Martin már nem rajongott a riffközpontú, kemé-nyebb dalaimért. A Geezerben a legkeményebb, legmo-dernebb riffelésnek is van helye. Ezt is szeretem, ahogy a Sabbathot is. Óriási, hogy mindkettőt csinálhatom. A nagyobb szabású Sabbath-koncertek az önbizalma-mat növelik, a Geezerrel adott klubbulik pedig biztosít-ják, hogy mindkét lábbal az anyaföldön álljak.”

Tudom, hogy nem szereted a jövőre vonatkozó Sabbath-kérdéseket, de búcsúzóul mindenképp meg kell kérdeznem, hogy lesz-e új stúdióalbuma a Black Sabbathnak?

„Bárcsak tudnám! Szerintem mindenki akarja, Tony is, Ozzy is, Bill is, és jómagam is, de minden attól függ, hogy milyen nótákat tudunk írni. Mert az a lemez csak akkor készülhet el, ha a nóták egytől-egyig elsőran-gúak. Az eredeti felállású Black Sabbath nem adhat ki bármit a kezei közül! Előbb azonban az ősi koncert-lemeznek kell megjelennie, de most a legfontosabb a turné Európában.”

1998 tony iommi: riffkovács talpig feketében

Június 3-án Budapesten indul az eredeti felállású Black Sabbath régvárt Európa-turnéja. A koncertkörút Európa után Amerikában folytatódik, és a tavaly decemberi birminghami két buli felvétele CD és videó formában október 31-én, Halloween napján kerül a boltokba. A hírek szerint két vadiúj Black Sabbath-nóta is helyet kap majd az anyagon. A turné előestéjén Rainer Siebert a csapat gitárosát, Tony Iommit faggatta ki a korai időkről.

METAL HAMMER H NO. 105 – 1998/6

Tony, kérlek beszélj a legkorábbi zenei hatásaidról!

„Kezdetben szinte kizárólagos jelleggel a régi blues-lemezek voltak hatással rám és játékomra. Mivel azo- kon a korongokon még nem nagyon voltak felsorolások a zenészekről, fogalmam sem volt, kit is hallgatok éppen. Tulajdonképpen máig nem tudom, kik is hatot- tak rám akkoriban.”

Az első bandád az Earth volt?

„Nem, már az Earth előtt is játszottunk. Hatan vol- tunk: a Black Sabbath eredeti négy tagja, valamint egy szaxofonos és egy slide gitáros. Valami olyasmi nevünk volt, hogy Pop Top Blues Band, ha jól emlékszem. Vagy valami hasonlóan idióta név... Afféle jazz-blues zenét nyomtunk, olyasmit mint John Mayall Bluesbreakers csapata, vagy a Ten Years After. Tulajdonképpen csak azért oszlottunk fel, hogy megszabadulhassunk a szaxistól és a slide-ostól. Mi négyen úgy éreztük, hogy

„Amikor megírtuk a Black Sabbath és a Wicked World nótákat, ezek voltak az első igazi Black Sabbath-dalok, a következő bulin le is nyomtuk őket, és a levegő megfagyott a klubban.”

ki kell lépnünk a blues világából. Hangosabb, zajosabb zenét akartunk játszani. Nem utolsósorban azért, hogy az emberek ne tudjanak beszélgetni egymással a fellépéseink alatt! Haha!”

Hogy fogadta a közönség ezt a keményítést?

„Amikor megírtuk a Black Sabbath és a Wicked World nótákat, ezek voltak az első igazi Black Sabbath-dalok, a következő bulin le is nyomtuk őket, és a levegő megfagyott a klubban. Ezek a bluesarcok csak lestek, nem értették, hogy mi történt. Persze, azért volt akinek tetszett az új hangzás, az új stílus. Már csak azért is, mert ilyet korábban nem hallhattak. De sokan átkoztak minket a súlyosodás miatt. Nem értették ezt a zenét, és épp emiatt utálták az egészet.”

Egy időben játszottál a Jethro Tullban is. Ott mit tanultál?

„Profizmust. Addig csak hülyéskedtünk, de a Jethro segített rájönni, hogy mit csinálunk rosszul. Amikor visszatértem, nekiláttunk a saját daloknak. Akkor született a speciális Sabbath-sound is.”

A korai időszakban volt verseny köztetek a Deep Purple és a Led Zeppelin között?

„Természetesen. Főleg a hetvenes évek elején. Állandóan azt figyeltük, hogy ki ad el több lemezt, mi, vagy a Deep Purple. Az is fontos volt, hogy ki milyen magasra jut a listákon. De ugyanez volt a helyzet a Zeppelinnel is. Főleg, hogy Robert Plant és John Bonham is Birminghamból származott, akárcsak mi. Jól ismertük egymást, és ez csak fokozta a versenyt.”

Játszottatok is együtt a korai időkben?

„Úgy érted, hogy jammeltünk-e?”

Tulajdonképpen igen.

„Bonham fellépett velünk párszor. Nagyon jóban voltunk, még az esküvőmön is ő volt a tanú. Vele kapcsolatban elsőként mindig az jut eszembe, hogy irgalmatlanul sok csapatban játszott. Volt, ahol csak egy hétig, másutt kicsit tovább. A legtöbb banda az ő számára túl hangos volt. Olyan erővel ütötte a dobjait, hogy a többi zenészt jószerivel nem is lehetett hallani! Haha! Az összes korábbi zenekarának a neve ott díszelgett a lábdobjának dobozán. Elég tekintélyes lista volt, azt elmondhatom! Haha! Hatalmas egyéniség volt, nagy arc!”

A birminghami ipari környezet hatással volt a zenétekre?

„Mindenképpen. Erőszak és környezetszennyezés vett körbe minket. Ebből is táplálkozott a zenénk. Mi tényleg éltük azt a zenét, azokat a dalokat.”

Igaz, hogy te és Ozzy más utcai bandába tartoztál?

„Igen, ki nem állhattam Ozzyt. Már attól rosszul lettem, ha megláttam az utcán. Folyamatos kényszert éreztem, hogy kicsit átrendezem a búráját! Haha! Egyszerűen nem tudtunk kijönni egymással. Amikor énekest kerestünk, és a hirdetésben megadott címen Ozzy nyitott ajtót, azonnal sarkon akartam fordulni. Ha Geezer nincs ott velem, biztosan nem Ozzy lett volna az énekesünk.”

Titeket a hetvenes években is utáltak a kritikusok, miközben a Zeppelin és a Purple erőteljes sztárolás alatt állt. Ennek mi volt az oka?

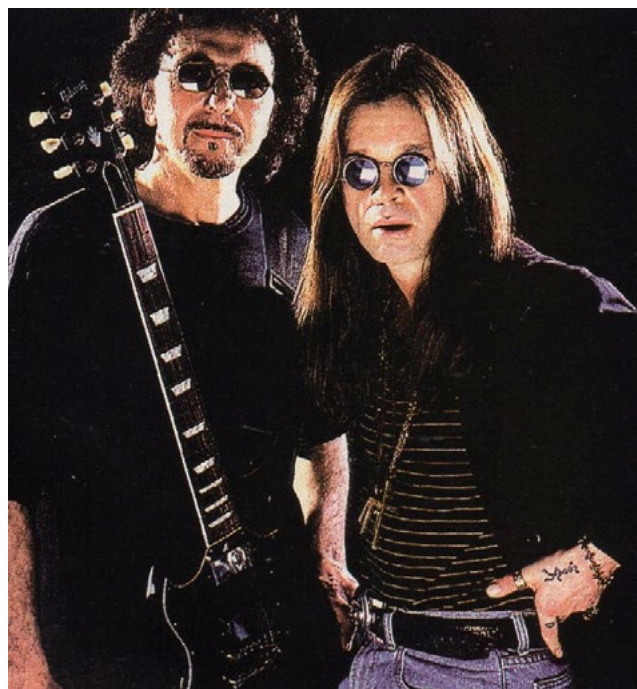
„Igazából ezt mi magunk sem értettük. De tényleg utáltak minket. Ahol csak lehetett, mindenki megpróbált belénk rúgni. A közönség imádott minket, a szakma pedig gyűlölt. Talán azért, mert sosem azt csináltuk, amit vártak tőlünk. Ráadásul az a tévhit, hogy sátnisták vagyunk, az sem segített. Az Egyház is mindent elkövetett, hogy akadályozza a tevékenységünket.”

Akkor nem ismeretlen számodra mindaz, ami most Marilyn Manson körül zajlik...

„Ugyanezt már mi is végigcsináltuk annak idején. A különbség csak annyi, hogy mi soha senkit nem akartunk sokkolni. Csak játszottuk a zenét, ami mindannyiunknak tetszett. Nem éreztük, hogy bármiilyen formában is sokkoló lenne, amit csinálunk. Voltak, akikben félelmet keltettünk, de ez sosem volt szándékos a részünkről. Mellesleg meglep, hogy ekkora őrvongás veszi körül Marilyn Mansont, hiszen a XXI. század küszöbén járunk, nem 1972-ben. Annyi minden történt már azóta, annyi mindent megcsináltak zenekarok. Nem gondoltam volna, hogy manapság bármivel is sokkolni lehet az embereket.”

Annak idején azért ti is érdeklődtetek az okkultizmus iránt, vagy nem?

„Természetes kíváncsiságból igen, de tényleg csak érintőlegesen. A dalainkat azonban a való életéről írtuk. Olyan dolgokról, mint például a vietnami háború. A súlyosabb riffekhez súlyosabb szövegek illettek. De sosem mondtuk senkinek, hogy menjen és szolgálja Lucifert. A korai időben valóban kapcsolatban álltunk Anglia főboszorkányával, aki lejárkált a koncertjeinkre, és próbált rávenni minket, hogy járjunk a gyűléseikre. Le is mentünk, de mint mondtam, ez csakis kíván-

csiságból történt. Egyikünk sem érdeklődött igazán a boszorkányság, az okkultizmus, vagy a mágia iránt.”

Benneteket is próbáltak beperelni annak idején?

„Szerencsére akkoriban ez még nem volt akkora divat, de azért páran megkóstoltak bennünket is. A legismertebb úgy talán a Son Of Sam féle gyilkosságok voltak, mert az az őrült a mi dalainkat idézte, amikor végzett az áldozataival. Emiatt persze minket is belerángattak a perbe. Egy másik esetben egy angol ápolónő lett öngyilkos, és a lemezjátszóján megtalálták a Paranoid lemezünket. Emiatt hivatalos vizsgálatot rendeltek el, mondván, hogy biztosan a lemez hatására történt az öngyilkosság.”

Vallási fanatikusok is megtalálták benneteket, ahogy tesztek most Mansonnal?

„Persze. Mindkét oldalról. Az Egyháznak sikerült is meggyőztetnie néhány koncertünket. Az egyik legmulatságosabb eset az volt, amikor a meggyőzött koncertünk másnapján leégett a helyi templom. A két dolog között persze semmilyen kapcsolat nem volt, de természetesen ezt is megpróbálták a nyakunkba varrni. Ezért mondom, hogy nincs új a nap alatt.”

Igazi sátánisták is keresték veletek a kapcsolatot?

„Hajjaj! Az egyik bulink után egy nagyobb csoportosulást találtunk a szállónk halljában. Csupa feketébe öltözött alak üldögélt a földön, gyertyával a kézben, és közben valamit énekeltek, vagy mormoltak. Úgy kellett keresztül verekednünk magunkat rajtuk. Persze aludni nem tudtunk a zaj miatt, és hiába hívtuk a biztonsági szolgálatot, nem csináltak semmit. Erre megbeszéltük, hogy azonos időpontban kirontunk a szobáinkból, elfújjuk a gyertyákat és elénekeljük nekik a Happy Birthday-t! Haha! Így is tettünk, és erre teljesen kiakadtak. Azt hitték, hogy majd valami közös sátánista szeánszot, fekete misét, vagy mit tartunk, mi pedig Happy Birthday-t énekelünk nekik! Haha!

De a másik oldalról is jöttek hozzánk örültek. Egy kaliforniai koncert előtt az öltöző ajtaján egy vörös keresztet találtunk. Még nevettünk is, hogy biztosan ez a mi öltözőnk, megjelölték nekünk. Aztán a bulin valami gond volt az erősítőmmel, és lesétáltam, amíg rendbehozzák. Egyszer csak azt vettem észre, hogy valami fickó ront rám, és egy törrel próbál megsebesíteni. Kiderült, hogy az ajtón látott keresztet ő rajzolta fel a saját vérével. Amikor elrángigálták, végig azt üvöltötte, hogy sátánisták vagyunk!”

A zeneszerzéssel kapcsolatban milyen volt a munkamegosztás annak idején?

„Nem nagyon volt munkamegosztás. Többnyire én írtam a riffeket, Geezer pedig a szövegeket.”

És Ozzy?

„Ő volt az énekes! Haha! A dallamokat viszont ő hozta.”

Mindenki vele azonosította ezt a sötét szövegvilágot...

„Pedig a szövegek Geezertől jöttek. A viták elkerülése végett a jogdíjakat egyformán osztottuk el, mintha mindenki azonos súllyal vett volna részt a munkában. Talán ez okozta a félreértést.”

Ozzy szerint akkoriban nagyon komolyan vettek a vezető szerepet...

„Hát tudod, valakinek a szar melót is meg kellett csinálnia. Én is szívesen mentem volna a bulikra, de valahogy úgy alakult, hogy én lettem mindenki bátyja, és nekem kellett jó példát mutatnom. Nem élveztem a dolgot, de így legalább tudtam, hogy mi történik a csapattal. A végén már mindent rám bízta. En választottam ki a stúdiót, nekem kellett megállapodnom velük, én irányítottam a felvételeket, sőt, még a magánéleti problémákat is hozzám hozták. Olyanok voltak, mint a kis magatehetetlen csecsemők. Nekem nem nagyon feküdt ez az egész, mert túl nagy volt a felelősség, viszont hazudnék, ha azt mondanám, hogy kezdetben nem élveztem. Később azonban már vágytam volna arra, hogy csak játszanom kelljen, hogy én is egy legyek a négy ember közül. Semmi kedvem nem volt éjszakákat töltenem a keverőpult mellett, miközben a többiek aludtak, vagy buliztak.”

Ezt nem tudtat a megbeszélni többiekkel?

„Az az érdekes, hogy akkoriban nem nagyon folyt köztünk normális kommunikáció. Felelőtlen kis hülyék voltunk. A hülyéskedésen kívül viszont nem nagyon értettünk egyet semmiben. Utólag már nagyon sajnálom, hogy sosem tudtunk semmit megbeszélni. Egy csomó minden máshogy alakulhatott volna, ha kibeszéljük magunkból a problémákat. Épp ezért is élvezem annyira a mai munkát a többiekkel. Mert most végre mindenki elmondja, ami épp a szívét nyomja. Emiatt aztán a munka is sokkal könnyebb. Éveken keresztül sosem tudtuk azt mondani egymásnak, hogy figyelj, ez a rész ide nem nagyon illik, próbálj meg valami mást játszani. Ez az őszinteség, nyíltság nagyon hiányzott akkoriban.”

Mindig elektromos gitáron írtad a dalokat?

„Csakis. Nem is volt más gitárom. Csórá voltam, akárcsak a korszak összes zenésze. Volt egy gitárunk, és kész. Vigyázni kellett rá, mert ha valami gond volt, akkor fuccs a koncertezésnek. Alig-alig ismertem valakit akkoriban, akinek két gitárja lett volna.”

Neked rögtön egy Gibson SG-d volt, ugye?

„Igazság szerint nem. Az első lemez dalait még egy Stratón írtam, de annak lestrapálódott a pick-upja, ahogy nekiláttunk az első album felvételeinek. Szerencsére épp akkor cseréltem el egy nálam csak kalódó szaxofont egy SG-re, így tudtam mivel dolgozni. Annyira bevált, hogy utána már nem is kellett más.”

Búcsúzóul hallhatnánk egy jóféle Ozzy-szorít a hősorszakból?

„Ó, Ozzyval csak jóféle sztorik estek meg! Haha! Egyszer egy iszonyúan elegáns szállodában laktunk, és ahogy mindannyian ott álltunk a liftben, Ozzynek hirtelen sz*rnia kellett. Nem habozott, azonnal letolta a gatyáját, leguggolt, és már nyomta is kifelé a kábel. Csakhogy közben a lift leért a földszintre, és a lent várakozó szőrmebundás elegáns hölgyek az ajtó kinyílása után pont a dolgát végző Ozzyval találták szembe magukat! Haha!”

1998

BIRMINGHAM BAJNOKAI

Pontosán egy évvel ezelőtt zajlott le Birminghamben az eredeti felállású Black Sabbath két újjáalakuló koncertje, amelynek felvétele ma már Reunion címmel megtalálható a lemezboltok polcain. A két vadiúj stúdiónotát is rejtő dupla koncertlemezt az a legendás négyes Ozzy Osbourne énekes, Tony Iommi gitáros, Geezer Butler bőgős és Bill Ward dobos készítette, amely rocktörténelmet írt a '70-es évek legelején. Az album kapcsán Mike W. találkozott Ozzy Osbourne-nal.

METAL HAMMER H NO. 110 – 1998/12

A Reunion dupla koncertalbum a tavaly decemberi birminghami koncerteken került rögzítésre. Mit jelentett számodra az a tény, hogy a szülővárosokban, a Black Sabbath szülővárosában került sor a nagy újjáalakuló koncertre?

„Az az igazság, hogy kábé annyi közöm van a mai Birminghamhez, mint mondjuk neked. Mióta feleségül vettem Sharont, Londonban élünk, illetve Los Angelesben, de a mai Birminghamet nem ismerem. Az mindenesetre klassz élmény volt, hogy két teltházas bulit tudtunk csinálni a NEC Arénában, abban a városban, amelynek kocsmáiból elindultunk annak idején.”

Nem is jelentett számodra sokat, hogy mind a négyen újra Birminghamben vagytok?

„Dehogynem. Az egész rengeteg stresszt jelentett. Az újjáalakulás, a sajtó, a lemezfelvétel mindenféle előzetes koncertek nélkül, és ráadásul még az ismerősök is. Nincs annál nagyobb szégyen, mint amikor az ember a régi haverok, a család előtt égeti le magát. Így aztán nagyon izgultunk, hogy minden jól sikerüljön. Szerencsére én voltam olyan okos, hogy elrejtőztem a titkosított öltözőmben, de például Tony öltözőjében több ember tolongott, mint a kib...ott színpad előtt! Haha! A sosem látott nagynénik, nagybácsik, unokatesók, és persze ezek szomszédai is! Szívesem találkozom régi ismerősökkel, ha valóban ismerősök, de miután szétgyilkoltam magam a színpadon, fáradt vagyok, cseng a fülem, valahogy nincs energiám vadidegenekkel cseverészni. Így aztán a koncert után azonnal el is húztam a belem.”

A két koncert közül melyik sikerült jobban?

„Egyértelműen a második. Az az este örök élmény marad számomra. Van vagy 10-20 koncert, amire örökké emlékezni fogok, és a második birminghami este ilyen volt. Az első este még túl stresszes volt, de másnapra már csak a pozitív izgalom maradt. Mágikus este volt. És a közönség is fantasztikusan fogadta a dalokat.”

A birminghami koncerten még Bill Ward dobolt, azonban a nyári koncertekre már Vinnie Appice ült a cucc mögé. Ennyire gyenge kondícióban van Bill?

„Hogy őszinte legyek, már magam sem tudom, Bill milyen állapotban van. Most is itt kéne lennie, hogy interjúkat adjon. Bele is egyezett, ám mégsem jött el. Az biztos, hogy Bill az elmúlt évek folyamán rendesen elhagyta magát. Ital, dohányzás, egészségtelen életmód, amit csak akarsz... Ráadásul a családjában is sok a szívbeteg. Fiatalon azzal bízta az orvos, hogy még a 25. születésnapját sem éri meg, ha nem lassít a tempón. És aki ismeri Billt, az tudja, hogy nem lassított! Haha!

De Birminghamben totál összekapta magát. Pedig az nem valamiféle 50 perces bohóckodás volt, hanem egy rendes kétórás show.”

A rossz nyelvek szerint Vinnie Appice már Birminghamben is jelen volt, készen arra, hogy bármikor beüljön Bill helyére.

„Nemcsak Vinnie volt ott, hanem szegény megboldogult Cozy Powell is, meg még egy rakás dobos. Ott voltak, mert látni akarták az eredeti Sabbathot. Mit kellett volna tenni? Kirakni egy kib...ott táblát a bejáratnál, hogy dobosok, gitárosok, bőgősök, énekesek nem jöhetnek be?!”

Oké, de végül a turnén mégsem Bill játszott, hanem Vinnie. Mi történt pontosan?

„A Reunion turné előtt adott interjúkban még nevetgélünk azon, hogy addig kellett megcsinálnunk ezt a bulit, amíg még mindnyájan életben vagyunk. Egyébként már ekkor látszott, hogy Bill újra lelazult. Mikor megjelent a próbákön, olyan volt, mint egy lufi. Mintha Birmingham óta mást sem csinált volna, csak zabált. Szóval, röhögtünk azon, hogy milyen jó, hogy még élünk, és pár nappal később Billnek volt egy enyhébb szívroham. Amikor az egyik technikus lerohant hozzánk azzal, hogy azonnal mentőt kell hívni, mert Bill rosszul lett, azt hittem, ez csak egy újabb Ward-vicc. Tőle simán kitelik az ilyesmi. Még akkor is biztos voltam ebben, amikor megláttam ahogy fekszik az egyik kanapén, az arcán pedig valami maszk van. Aztán kiderült, hogy ezúttal Bill nem viccelt. Szerencsére aránylag gyorsan rendbe jött, de a turnéra nem kísérhetett el bennünket. Fogykúra, semmi cigi, semmi ital, semmi megerőltetés... Így aztán Vinnie Appice-t hívtuk, nyilvánvaló okból: kevés volt az időnk a turnéig, és ő ismertette legjobban a régi nótákat, hiszen eleget játszott ezeket.”

Sokan csalódtak, hogy mégsem Bill dobolt veletek...

„Ez nekünk is csalódást jelentett, de nem volt más megoldás. Nem mintha nem szeretném Vinnie-t, de Bill Wardból csak egy van.”

Az 1998-as év utolsó napján induló új Black Sabbath-turnén ki ül majd a dobok mögött?

„Ha ezt most meg tudnám mondani, már mennék is kib...ott lottószelvényeket venni! Haha! Mi vagyok én, egy jós? Ha Bill úgy dönt, akkor ő fog dobolni. Ha viszont nem jön, akkor majd jön más. Bill miatt nem rúghatunk fel mindent. Nem ígérhetem meg, hogy Bill Ward játszik majd a turnén, mert ezt csakis ő döntheti el. Az ő kártyáiba viszont egyelőre nem látunk bele.”

A METAL HAMMER MAGAZIN BEMUTATJA:
BLACK SABBATH
REUNION

OSBOURNE, IOMMI, WARD, BUTLER - ÚJRA EGYÜTT

Lemezbemutató szeánsz:

E-Klub - 1998 október 18. Vasárnap, 19:00

BELÉPÉS DÍJTALAN

ős-bemutató az 1997 decemberében rögzített dupla koncertlemezről és a két új dalból

Psycho Man + Selling My Soul

játékok - nyeremények - videórészletek a történelmi koncertből

ős-Black Sabbath koncertet ad:

mood

(Holdampf Füleki Hegyi Koltay Marek)

Sony Music

PESTI+11

Mennyit kellett próbálotok a birminghami bulikra?

„Három héten át próbáltunk, ami ahhoz képest nem is sok, hogy 20 éves kihagyást kellett bepótolnunk.”

Hogy tudtatok megegyezni a programban?

„Mindenki elmondta, hogy mit tartana fontosnak, aztán közösen megállapodtunk. Ma már nem vagyunk nagyképű fiatalok, lehiggadtunk, tudunk kompromisszumokat kötni. Vannak nóták, amiket egyszerűen nem lehet kihagyni. Ilyen a Paranoid, az Iron Man, vagy a War Pigs. Ha valamelyiket is kihagytuk volna, az emberek még ma is ott kiabálnának utána a kib... ott arénában! Haha! Viszont elő akartunk szedni olyan dalokat is, amiket sosem játszottunk élőben. Vagy kimaradtak valahogy, vagy mire sorra kerültek volna, már feloszlottunk. Ilyen volt a Dirty Women, az N.I.B., vagy a Spiral Architect.”

Két vadiúj nóta is felkerült a Reunion albumra. Ezek tényleg most készültek, vagy régebbi ötletekből születtek?

„Ezek vadonatúj Black Sabbath-szerzemények. Tony hozta a zenét, és én írtam a szöveget. Az egyik a Psycho Man, a másik a Selling My Soul. Nagyon jó dalok, a mágia még mindig bennünk van. Nem tudnám, hová helyezni őket, nem egy újabb Paranoidot, vagy egy újabb War Pigset akartunk írni. Egyszerűen mindenki hozta önmagát, és nagyon hamar összeálltak ezek a témák. Akivel eddig csak beszéltem, mind azt mondta, hogy az új dalok pontosan ott folytatják a történetet, ahol annak idején abbahagytuk.”

A koncertanyagon kellett utólag csinosítani valamit?

„Csak apróságokat. Jóval kevesebbet, mint amit korábban műveltem a koncertlemezeimmel. Persze, főleg a második nap felvételeit tudtuk használni. Első nap még voltak apróbb hibák, tévedések. Főleg az idegesség miatt. De mindenki azt mondja, hogy ma jobban nyomjuk ezeket a régi dalokat, mint fiatalon. Erettebb zenészek vagyunk, sokat fejlődünk azóta. Magabiztosabbak is vagyunk. Sosem tagadtam, hogy Tony egyike a legjobb riffgyártóknak. Hihetetlen, ahogy önti magából a jobbnál jobb riffeket még ma is. A szakma nem szokta értékelni a teljesítményét, pedig egyike az igazi nagyoknak. Bizonyos szempontból talán még jó is, hogy sosem kapta meg azt az elismerést, amit megér-

demelne, mert a legtöbben az ilyesmitől nagyon el tudnak szállni. Tony azonban két lábban áll a földön. Ma sokkal-sokkal jobban kijövünk egymással, mint régen. Ha ilyen lett volna régen is a kapcsolat közöttünk, talán sosem oszlik fel az eredeti Sabbath-felállítás.”

Szerinted hiba volt Tony részéről, hogy nélküled is továbbvitte a Black Sabbathot?

„Ezt nem nekem kell eldöntenem. Utánam még Ronnie James Dióval is készítették pár nagyon jó lemezt, de az igazi Sabbath akkor is az eredeti maradt. Nem akarok túlzó párhuzamokat használni, de Paul McCartney vagy John Lennon nélkül nincs Beatles, és Phil Lynott nélkül sincs Thin Lizzy. A nagy Sabbath-nótákat mind Tony, mind jómagam játszottuk a saját bandáinkkal, de senki sem tudta úgy elnyomni ezeket a dalokat, mint az eredeti négyes. Ha a közönség nem érdeklődne annyira irántunk, mi sem erőltetnénk ezt a Reunion dolgot.”

Lesz egy teljes Black Sabbath-stúdióalbum is?

„Ez megint egy olyan dolog, amire nem akarok sem ígert, sem nemet mondani. Ha összejön annyi jó nóta, akkor lesz. De bármilyen áron nem akarunk új lemezt készíteni. Ilyesmire nincs szükségünk. A turné után meglátjuk, hogy állnak a dalok, ki mit tud letenni az asztalra. Az biztos, hogy Tony olyan tempóban hozza az új témákat, hogy én csak lesek. Akármikor próba van, mindig mutat két új dalt.”

A szólópályád nem adta fel, ahogy Tony Iommi sem, aki egy szólóalbumot készít jelenleg olyan vendégekkel, mint a panterás Phil, Billy Corgan a Smashing Pumpkinsből és Henry Rollins. Mikor lesz új Ozzy-album?

„Időpontot erre sem tudnék mondani, de az biztos, hogy lesz. A következő 12 hónap folyamán mind a négyen ki akarunk adni egy-egy saját albumot. Hogy ez valóban sikerül-e, azt nem tudhatom. De ez a terv.”

Kivel akarsz együtt dolgozni a saját bandádban? Joe Holmes lesz a gitáros vagy Zakk Wylde?

„Szerintem egy olyan szintet már rég elértem, hogy ennek nincs igazán jelentősége. Szeretem a változatosságot, és örülök, hogy nem kell ragaszkodnom egy adott társasághoz. Ez engem is folyamatosan új dolgokra inspirál.”

Csak azért kérdezem, mert a nyári amerikai Ozzfest bulikon Joe Holmes gitározott veled, a dobok mögött Mike Bordin ült, a bőgőt pedig Robert Trujillo kezelte. Viszont valamivel korábban Japánban még a No More Tears felállással koncerteztél, azaz Zakk Wylde, Mike Inez és Randy Castilloval.

„Még egy utolsót akartam jammelni a régi bandával, ezért őket vittem el magammal Japánba és Ausztráliába. De nem zárom ki annak esélyét, hogy valamikor újra együtt dolgozzunk. Most nincs szükségem állandó zenekarra. Azzal játszom együtt, akivel épp akarok.”

Igaz, hogy a következő lemezed egyfajta visszanyarodás lesz a korai Ozzy-albumok világához?

„Látod, erről beszélek. Ha mondok is valamit egy interjúban, az két nap alatt körbefutja a világot, és mire visszaér hozzám, már egész mást jelent, mint amikor elhangzott. Fogalmam sincs, milyen lesz a következő album. Viszont az igaz, hogy lendületesebb, húzósaabb nótákat is szeretnék. Egy igazi rocklemezt akarok készíteni, gitárokkal, keménységgel, de ugyanakkor nem elveszítve az ismert Ozzy Osbourne-hangzást.”

Mi az ábra a kiadóddal, az Ozz Records céggel? Rég nem hallottam felőle...

„A cég most pihen. Mi sem gondoltuk volna, hogy az Ozzfest projekt ennyire sikeres lesz, és Sharon minden energiáját leköti a szervezés. Rádásul jött ez a Black Sabbath dolog is. Úgyhogy az Ozz Records pillanatnyilag nem működik. Rádásul kötöttünk egy terjesztési szerződést a Red Ant Distributionnel az Ozzfest koncertválogatásra, és irgalmatlanul át lettünk verve. Nem akarunk erőlködni vele, van jobb dolgunk is, de ha úgy alakulnak a dolgok, az Ozz Records bármikor újraindítható.”

A cég indulásakor fehérvást is közzétettetek, ke-restétek az új tehetségeket, vártátok a demókat. Ennek mi lett az eredménye?

„Az, hogy több mázsányi demó érkezett a világ minden tájáról, főként metalbandáktól. Ha a metal tényleg halott, ahogy mondják, ezt elfelejtették megemlíteni a srácoknak, akik továbbra is ezt a zenét akarják játszani. Most mindegy, hogy metalnak, hard rocknak, heavy rocknak, vagy akárminek nevezzük. Egyébként cseppet sem volt cél, hogy egy metalkiadót csináljunk, és ebből a szempontból sokkal okosabb lett volna valami más nevet kitalálni, és nem az Ozz Recordsot. Ennek hallatán ugyanis mindenki automatikusan azt hiszi, hogy ez a cég egy adott stílusra állt rá. Mi pedig a jazztól a folkon át a rapzenéig mindennel szívesen foglalkoztunk volna, ha igazi tehetségre bukkanunk. De mindegy, mert a kiadó most úgysem működik.”

1999-ben is lesz Ozzfest?

„Sosem tudni ezt előre. Amikor 1996-ban elindultunk, még csak négy koncertről volt szó. Mindenki a kemény rock végét emlegette, nem lehetett tudni, mi sül ki belőle. Erre kiderült, hogy csak a média akar véget vetni a kemény zenének, a közönség nem. Így aztán a következő évben már egy nagy Ozzfest turnét csináltunk. Aztán ájtöttünk Európába is. Amíg van iránta érdeklődés, addig lesz Ozzfest. Ha majd nem fogynak a jegyek, leállunk vele. De erről pillanatnyilag szó sincs.”

Ki dönti el, hogy melyik bandák lépjenek fel az Ozzfesten?

„Ez Sharon és a menedzsment dolga. Függ attól is, hogy épp melyik banda tud turnézni, és attól is, hogy mennyire készek az együttműködésre. Sokan mondják, hogy kevés a régi nagy banda. Én viszont az új csapatokat akarom támogatni. Mi értelme lenne elvinni a Judas Priestet, a Mötley Crüe-t, vagy a Scorpionsot? Az új csapatoknak sokkal inkább kell a támogatás. Ugyanakkor idén nyáron ott volt velünk a Motörhead és a Megadeth. De a második színpad arról szólt, hogy jöjjön az új generáció és mutassa meg, mit tud.”

Az amerikai Sabbath-turnén ki lesz a vendég-banda?

„A Pantera. De a szilveszteri phoenixi nyitókoncerten fellép a Soulfly és a Megadeth is. Az az este méltó befejezése lesz az 1998-as évnek.”

2000 négyen négy felé

Valóban újra feloszlott a Sabbath? Valóban a tavalyi volt az utolsó turnéjuk? Valóban elfogyasztották Ozzyék a nemrég kiadott videokazettájuk címében is szereplő utolsó vacsorát? Vagy ez csak amolyan trükkös reklámfogás és hozzávetőleg annyira vehetjük komolyan, mint Ozzy hírhedt nyugdíjbavonulását? Nincs is igazi Sabbath-rajongó, akit ne izgatnának ezek a kérdések, így aztán Mike W. magától Ozzy Osbourne-tól próbálta megtudakolni a válaszokat.

METAL HAMMER H NO. 122 – 2000/3

Tavaly december végén, két évvel az azóta CD-n is megjelent Reunion koncert után, újra búcsút mondatok egymásnak, méghozzá pontosan ugyanott, Birminghamben. Ezzel végérvényesen vége a Black Sabbathnak?

„Erre a kérdésre képtelen vagyok válaszolni. Fogalmam sincs, hogy mi fog még velünk történni, netán nem jövünk-e újra össze valamikor. Az biztos, hogy egyelőre pontot tettünk a történet végére.”

Azért furcsa ez a bizonytalanság, mert a tavalyi ozzfestes Black Sabbath-turné egyértelmű búcsú-turnéként került a köztudatba és a két birminghami bulit is utolsó koncertekként hirdették.

„Nézd, ha én most azt mondom, hogy ezek voltak a legutolsó fellépései a Black Sabbathnak, akkor mindenki kiröhög. Persze, persze, Ozzy, ezt már hallottuk korábban is! És valóban, én már egyszer nyugdíjaztam magam, és akkor komolyan is gondoltam a dolgot,

aztán mégis itt vagyok. Rájöttem, hogy képtelen lennék otthon tévézni, az nem nekem való. Ötvenévesen az még korai lenne, viszont nincs szakmám, nem értek semmihez azon kívül, hogy ugrálok, bohóckodom a színpadon. Én már csak zenélni fogok, amíg az emberek kíváncsiak rám, amíg megveszik a jegyet. Ha már csak két részeg néző jön el meg egy kutya, akkor leállok. Amúgy meg akkor fogom biztosan abbahagyni, ha majd feldobom a talpam. Pillanatnyilag azonban nincsenek közös terveink a többiekkel. De hogy később mit hoz a jövő, még nem lehet tudni.”

Szokatlan, hogy egy banda akkor int búcsút, amikor nagyon fut a szekér. Márpedig a Black Sabbath ázsiója talán még sosem volt ilyen magas, mint most.

„Ez tényleg így van, és pontosan ezért érdemes most búcsúzni. Már hosszú évek óta szeretnénk volna újra összehozni a Sabbathot, tulajdonképpen 1991 óta.

Nem volt más célunk, mint újra összejönni, jól érezni magunkat, zenélni. Én már nem akarok mást, mint laza, stresszmentes rock'n'roll életet. Amikor annak idején elváltunk egymástól, mindenki csak keserűség maradt. Túl sokáig erőlködünk, egy döglött lovat próbáltunk ügetésre bírni. Azóta rengeteg idő eltelt, egészen más emberek lettünk, felülemelkedtünk a régi problémákon. Viszont az üzleti dolgok miatt az első kísérlet nem járt sikerrel. A menedzsereink elkezdtek alkudozni egymással, és pont az tűnt el, ami az egésznek az értelme: az, hogy jól érezzük magunkat. Újabb évek teltek el, mire mindenki belátta, hogy egy zenekarnak csak egyetlen felelős menedzsere lehet. Sharon megszervezte az egész Reunion turnét, nekünk semmi mással nem kellett törődni, csak a zenével.

A Reunion a szülővárosunkból, Birminghamból indult és ott is ért véget, így lett kerek a történet. Bejártuk az egész világot, egy csomó ember megnézhetette az eredeti Black Sabbathot. Olyan srácok is, akik annak idején még meg sem születtek. Nem akartuk elkövetni azt a hibát, hogy addig folytatjuk a turnézást, amíg mindenki hányingert nem kap a Black Sabbath név hallatán. »Jaj, már megint itt a Sabbath!« Beteljesítettük a küldetésünket, most úgy tudtuk lezárni a sztorit, hogy tele vagyunk kellemes emlékekkel.

De hát szó volt még egy stúdióalbumról is. Ebből már nem lesz semmi?

„Sosem mondtuk, hogy mindenáron csinálni akarunk egy stúdióalbumot. Kezdetől fogva az volt mindannyiunk álláspontja, hogy új lemezt csak akkor szabad csinálni, ha az új dalok lesznek olyan jók, mint a korai Sabbath-albumok dalai.”

És nem születtek ilyen nóták?

„Ez nem ilyen egyszerű kérdés. Ma már minden sokkal komplikáltabb, mint annak idején volt. A zeneipar

valóban iparaggá vált, a lemezcégek egyáltalán nem a zenei oldalt nézik, hanem az üzletit. Befektetnek egy rakás pénzt, és biztosítékokat akarnak. Régen a kutyát sem érdekelte, hogy mit csinálunk a stúdióban. Megírtuk a dalokat, felvettük a stúdióban az anyagot, a kiadó pedig megjelentette. Ma egész más a helyzet. Mindenbe beleszólnak, mindent ellenőrizni akarnak. Nem elég, ha pusztán csak jó zenét csinálasz. Ha négy percnél hosszabb egy szám, máris felháborodnak, mert így nincs esély a rádióknál. Csakis slágerekben tudnak gondolkodni. A Black Sabbath pedig sosem a slágerekről szólt. Oké, volt egy Paranoid című dalunk, de az is jószerivel viccből született. Nálunk mindig is azon volt a hangsúly, hogy az albumok összehatása milyen. Időtálló, jó dalokat írtunk persze, ez a reunion turnén is kiderült, de nem formalizált slágereket.”

Egy Black Sabbath nem teheti meg, hogy nemet mond a kiadónak?

„Viccelsz? Meg sem kérdeznék minket! Hallanod kellett volna a Reunion koncertlemez első keverését! Teljesen szétpolírozták, szinte magunkra sem ismertünk. Semmi köze nem volt az élő hangzásunkhoz. Pedig aztán nálunk nincsenek trükkök. Ezért is annyira örök-érvényűek a régi dalok. Mindent élőben nyomtunk fel az első négy lemeznél, semmiféle akkor korszerűnek tartott technológiát nem alkalmaztunk, így aztán nem is tudott elavulni a hangzásunk. Foggal-körömmel kellett harcolnunk, hogy Bob Marlette csinálhasson egy új mixet az élő albumhoz. Egy új Black Sabbath-albumnak csakis teljes művészi szabadság mellett van értelme. Nincs miért hagyni, hogy kihéréljenek minket.”

Teljesen esélytelennek látod, hogy valaha lesz még egy új dalokkal teli Black Sabbath-album?

„Erre megint csak azt tudom mondani, hogy nincs konkrét válasz. Sem igen, sem nem. Bármí megtörténhet. Amíg életben vagyunk, addig mindenre van esély. Pillanatnyilag azonban mindenki a saját dolgát csinálja, nincsenek határozott terveink a Black Sabbath számára.”

Számodra mit jelentett ez a Reunion turné?

„Rengeteg pozitív dolgot, minden szempontból. Fel-szabadultam, egészen másképp gondolok vissza a régi időkre, mint akár pár évvel ezelőtt is. Csodálatos, hogy újra cimborák vagyunk, hogy újra tudunk együtt röhögni. Régen mindig fenyegetve éreztem magam, tartottam Tonytól, de most tökéletesen kijöttünk egymással. Barátok vagyunk és csak azután zenésztársak. Az is ennek a turnénak köszönhető, hogy kiderült, mennyi ember számára fontos a Black Sabbath zenéje.

Amikor annak idején kirúgtak a csapatból, annyira megrázott az egész, hogy minden kellemes emléket, momentumot elfelejtettem. Hosszú ideig csak a rosszra emlékeztem. Most viszont előjöttek a szép dolgok is, már amire egyáltalán képes vagyok visszaemlékezni! Haha! Arról is most bizonyosodtam meg, hogy azokat a klasszikus dalokat nem a szesz meg a drogok írat-ták velünk, hanem valóban bennünk voltak. Ma már

„Nem akartuk elkövetni azt a hibát, hogy addig folytatjuk a turnézást, amíg mindenki hányingert nem kap a Black Sabbath név hallatán. »Jaj, már megint itt a Sabbath!«”

egyikünk sem iszik vagy drogozik, mégis mágikus volt együtt lenni a színpadon.”

Amikor először összejöttetek, még a birminghami Reunion koncert előtt az amerikai Ozzfestre, Bill Ward dobos miért nem tartott veletek?

„Amikor Sharon szól, hogy itt lenne az alkalom a Sabbath visszatérésére, nem lehetett viccelni. Csak két válasz volt lehetséges, az igen vagy a nem. És ha valaki már egyszer igent mondott, az többet nem mondhatott nemet, mert azzal az egész Ozzfest létét veszélyeztette volna. Bill viszont korábban is csinált már trükkös dolgokat, és bármit is mond, az egészsége nem volt rendben, így nem mertünk kockáztatni. Arról nem is beszélve, hogy ellentétben velünk, ő már nem volt igazán aktív muzsikus. Formába kellett hoznia magát. Úgy gondoltuk, hogy ez az Ozzfest egyfajta teszt lehet. Ha működik a dolog, akkor megpróbáljuk az eredeti felállást, ha pedig nem, akkor talán jobb is így. De már a harmadik-negyedik koncert után azt mondogattuk, hogy Bill bizony hiányzik, nélküle ez a banda nem az igazi Black Sabbath. Birminghamben már mind a négyen ott voltunk. Aztán jött az 1998-as turné, és a próbák közben Bill egyszer csak szívrohamot kapott. Így Vinnie Appice-nek kellett beugrania. Szerencsére Bill teljesen felépült és így újra vele játszhattunk tavalý.”

Nem furcsa ötvenévesen a színpadon bohóckodni, lelocsolni a közönséget, lehúzni a gatyádat?

„Cseppet sem az. Büszke vagyok arra, hogy a Black Sabbath-bulikra nemcsak a mi korosztályunk jött el, hanem mindenki. A 14-15 éves srácok is fújják az összes szöveget. Ez különleges dolog. Emlékszem, a mi időnkben elképzelhetetlen lett volna, hogy ugyanazokat a zenéket szeressem, amit az apám vagy az ő haverjai. Előbb fojtottam volna magam a folyóba, mintsem azt hallgassam! Haha! Csodálatos, hogy az egészen fiatalokat is meg tudjuk szólítani, nekik is fontosak a dalaink. Az azért nem semmi, hogy a tavalý Ozzfesten Geezer fiának a bandája, az Apartment 26 is fellépett! Az ugrálásról meg annyit, hogy mindenki annyi idős, amennyinek érzi magát. Számtalanszor hallottam az elmúlt harminc év során, hogy mikor nő már be a fejem lágya, mikor fogok végre úgy viselkedni, ahogy a korombeliek? Mintha lenne egy általános szabály, hogy húszévesen így, harmincévesen úgy, negyvenévesen meg amúgy illik viselkedni! Én mindig benne voltam minden jóban, ittam, szívtam, szippantottam, és dugtam is eleget, de még mindig élek. Másképp, mint régen, de továbbra is egy kicsit örültként.”

Ha nyár, akkor Ozzfest Amerikában. Úgy tudom, szólóban te is ott leszel és nyárra elkészül az új Ozzy Osbourne-album is. Tudom, hogy a készülő lemeztől még nem akarsz beszélni, de talán az Ozzfestről igen. Milyen bandák lesznek még az idei turnén?

„Fogalmam sincs. Ez Sharon dolga, én csak énekelek. De úgy tudom, a felállás még nincs meg, most dolgoznak rajta. De én az üzleti dolgokkal nem foglalkozom, azt végezzék az üzletemberek. Az egy külön világ, tele hazugsággal, hátbatámadással, nekem ehhez nincs sem kedvem, sem érzékem. Sharon ezzel szemben szeret küzdeni, vitatkozni, és meg is harcol a maga igazáért. Az, hogy az Ozzfest évek óta a legsikeresebb nyári turné Amerikában, egyedül neki köszönhető. Sharon nélkül én sem lennék sehol. Pontosabban rég egy csinos sírkő lenne a fejem felett. És ezt nem a poén kedvéért mondom.”

Az utóbbi időben egyre többet hallani, hogy Amerikában is visszatér a metal. Erről mi a véleményed?

„Hogy ez a zene, amit heavy metalnak, vagy akármi másnak hívunk, halott, azt sosem a közönség mondta, hanem a kib...ott média. A közönség mindig is ott volt, maximum az információt zárták el előle. Ezért is volt óriási ötlet Sharontól az Ozzfest elindítása. Amikor 1996-ban elindult, mindenki röhögött a hátunk mögött, hogy ebből aztán semmi nem lesz, mert nincs elegendő népszerű kemény banda ahhoz, hogy minden évben meg lehessen rendezni a fesztiválturénét. Hát ez egy kib...ott nagy tévedés volt! Most már mások is rájöttek erre, és a média is kezd ébredezni. Hogy a fenébe ne, mikor az Ozzfest évek óta a legnépszerűbb turné Amerikában, holott annyi publicitást sem kapunk, mint egy klubkoncert Wyomingban! Tavalý már 26 állomást csináltunk 15-20 ezer fős helyeken, és idén sem lesz kevesebb, abban biztos vagyok.”

A legendás frontember tehát nem pihen, még ha a Black Sabbath pillanatnyilag el is tűnt a színről. Az új Ozzy-szólóalbum Mike Bordin dobossal (ex-Faith No More), Rob Trujillo bőgőssel (ex-Suicidal Tendencies) és Joe Holmes gitárossal (ex-Lizzy Borden) készül, és várhatóan június végén jelenik meg. Tony Iommi gitáros is önálló albumon dolgozik, ami már akár tavasszal boltokba kerülhet olyan vendégekkel, mint Phil Anselmo a Panterából és Billy Corgan a Smashing Pumpkinsból. Geezer Butler bőgős két projekten is dolgozik, a Geezer nevű csapatához további ultrasúlyos nótákat ír, de egy jazzes/elszállós anyagot is készít egy eddig meg nem nevezett énekesnővel. Bill Ward dobos pedig a Remembering című harmadik szólóalbuma befejezésével foglalatalkodik.

Ugyan a Black Sabbath tagjai jelenleg külön utakon járnak, búcsúkoncert ide vagy oda, szinte biztos, hogy nem most hallottunk utoljára a bandáról.

2001

Black Sabbath újra... és újra

Ugyan 1999. december 21-én és 22-én Birminghamben két búcsúbulit is tartott a Black Sabbath, és akkor valóban úgy is tűnt, hogy a rocktörténelem eme fejezete lezárult, idén nyáron újra a Black Sabbath eredeti felállása lép fel az amerikai Ozzfest turnén, valamint a napokban lezajlott brit Ozzfest bulin is ők voltak a headlinerek.

METAL HAMMER H NO. 135 – 2001/6

Ám ez még nem minden, könnyen elképzelhető, hogy idén egy Black Sabbath-stúdióalbum is elkészül Rick Rubin producer irányítása mellett, miközben Ozzy Osbourne javában dolgozik a rég esedékes új lemezén is. Az Ozzfestről, a Sabbath ismételt visszatéréséről, valamint a készülő zenéről beszélgetett a legendás frontemberrel Frank Rosser.

Miközben mindenki arra számított, hogy 2001 egy új Ozzy Osbourne album jegyében telik majd el, és a múlt év vége felé még magad is erről beszéltél, hatalmas volt a meglepetés, amikor kiderült, hogy újra összeáll a Black Sabbath. Mi történt, miért változott meg az eredeti terv?

„Nézd, már rég leszoktam arról, hogy bármiféle tervekben gondolkozzam. Egyik napról a másikra élek, próbálok legyűzni az épp aktuális problémákat. Most is elmondhatom neked, hogy mit gondolok az év hátralevő részéről, hogy szerintem mivel fog telni, de egész biztos, hogy nem az fog történni. Az élet már csak ilyen. Ezért le is szoktam a tervekről, lesz ami lesz. Ez

a Sabbath-dolog valamikor az év elején merült fel bennem. Mindig is kételkedtem abban, hogy a búcsúbuli valóban örök búcsút jelentett. Hogy miért? Mert azzal, hogy a Sabbath eredeti felállása újra összejött, nemcsak egy nagy turné történt meg, hanem annál sokkal fontosabb dolog is: újra barátok lettünk. Az a négy kölyök, aki 1968-ban összejött zenélni és 1979-ben elég súlyos körülmények között fejezte be ténykedését, ma újra négy barát. Éveken át csak szidtuk egymást, üzengettünk egymásnak a sajtón keresztül, utálkoztunk, szörnyű dolgokat vágtunk egymás fejéhez. De ennek már vége, és ez egy óriási dolog. Ez mindannyiunk számára megnyugvást hozott. Szóval, ilyen személyes síkon is fontos eredménye volt a Black Sabbath újjáalakulásnak.”

Nem is beszélve arról, hogy sokan most láthattak először élőben titeket...

„Így van. És ez azért is fontos, mert szerintem ez az eredeti Black Sabbath, ez az egyetlen igazi felállítás. Ha jobban belegondolsz, mindenki játszott már a Sabbathban. Na jó, majdnem mindenki. De azok nem igazi Sabbath-felállások voltak, most viszont az eredetit láthatták az emberek.”

Szóval, elástátok a csatabárdot...

„El bizony. Az a négy iskolás kölyök 1968-ból ma újra barát, és ez kib...ott nagy dolog. Ha valaki annak idején megkérdezte volna tőlem, hogy hol leszek 2001-ben és mit fogok csinálni, biztosan azt válaszoltam volna, hogy halott leszek, egy kib...ott kihűlt tetem. Örülök, hogy nem így történt.”

Szóval, tőled jött az ötlet, hogy újra bele kéne vágni a dologba...

„Igen, és gyorsan fel is hívtam a többieket, mielőtt meggondolhattam volna magam! Haha! Az egész onnan jött, hogy mit is akarok igazán csinálni. Itt volt ez az Ozzfest, amire könnyedén összeállíthattam volna egy fiatal és nagyon tehetséges srácokból álló zenekart, akikkel eljátszhattuk volna a régi dalokat, mind a szólókorszakból, mind a Sabbath-időkből. De ha jobban belegondolsz, ez nem más, mint egy feldolgozáscsapat Ozzyval a mikrofonnál. És ezzel most nem a zenészeket akarom minősíteni, mert nem erről van szó. Arról van szó, hogy itt van Ozzy Osbourne, aki valami olyasmit akar csinálni, ami jól esik neki. Én pedig a Black Sabbathtal akartam újra játszani.”

És egy új albumot is készíteni közben.

„Igen, mert hülyeség nem megpróbálni a dolgot. Nem kötelező kiadni a dalokat, ha nem vagyunk velük elégedettek, de legalább tegyünk egy próbát!”

A Reunion koncertlemezen ott volt két új Black Sabbath-dal is, a Psycho Man és a Selling My Soul.

„Azokkal a nótákkal semmi gond, de nem igazi Black Sabbath-dalok, mert nem úgy készültek, mint régen a Sabbath-nóták. Ezt a két dalt Tonyval hoztuk össze, a többiek nélkül, egy dobgép segítségével. Amolyan stúdiós kísérletezés volt ez. A Black Sabbath azonban mindig is jammelős banda volt, úgy születtek a dalaink, hogy összejöttünk négyen a próbateremben, Geezer, Bill, Tony és jómagam, aztán elkezdtünk zenélni. Ezt a hangulatot akartam most visszahozni. Hülyék voltunk, hogy annak idején ezt végül is nem próbáltuk ki.”

Miért nem?

„Mert valahogy mindig közbejött valami. Túl bonyolult volt a szituáció. Igaz, hogy újra barátok lettünk, de mindig voltak ilyen komplex üzleti szarakodások a háttérben. Egy új Black Sabbath-album csakis úgy készülhet el, ha mi négyen magunkra zárjuk a próbaterem ajtaját, kizárjuk a külvilágot, a menedzsereket, a kiadókat, a faxgépeket, a telefonokat, mindent. És azt akartam, hogy próbálkozzunk meg ezzel.”

Ezért vonultatok el egy walesi farmra?

„Pontosan. Amúgy ez a walesi farm egy rendes stúdió, csak nem valami kib...ott város kellős közepén van.”

Rick Rubin is ott volt veletek?

„Igen. Nem merném megígérni, hogy lesz Sabbath-album és hogy annak Rick lesz a producere, de elképzelhető. Rick már hosszú évek óta azzal nyaggatott, hogy ha Sabbath-lemezt csinálunk, annak mindenképp ő akar a producere lenni. De őt is csak az eredeti felállású Sabbath érdekli. Rick egy kemény fickó, nem szórakozik az emberrel, azonnal és kíméletlenül közli a véleményét. De szükségünk is van erre, mert ha lesz lemez ebből a dologból, annak a legjobb Black Sabbath-albumnak kell lennie. Nem elégedhetünk meg ennél kevesebbrel. Akkor inkább nem is érdemes megcsinálnunk. Ha valaki képes kihozni belőlünk egy iszonyatosan jó Sabbath-albumot, akkor az Rick Rubin.”

Mire jutottatok Walesben?

„Születtek dalok, legalább hat-hét darab, de aztán kitört ez a kib...ott száj- és körömfájás őrlület, és attól kezdve megközelíteni sem tudtuk a stúdiót. Úgyhogy le kellett állnunk a munkával.”

Milyenek az eddig született dalok?

„Nem tudok címeket mondani, mert szövegek még nincsenek, de a hangulatukat tekintve olyanok, mint az első Sabbath-albumok dalai. Bluesosak, elszálltak, nyerseks, súlyosak... A korai Sabbath sosem írt formulás, verze-refrén-verze nótákat, és most sem gondolkodtunk hagyományos dalszerkezetekben. Úgy gondoljuk, hogy az Ozzfest közben is csiszolgatunk a témákon, nézegetjük a további ötleteket, majd amikor vége a turnénak, újra nekilátunk a jammelésnek, és az esetleges felvételnek is.”

Milyen érzés volt újra jammelni a többiekkel?

„Nagyon fura, rettentő fura. És tudod miért? Mert mind józanok voltunk. Régen ilyen nem fordulhatott volna elő, mindig be voltunk tépve. És józanul egészen másmilyen zenélni, egészen máshogy szól a zene. Ott álltunk mind a négyen, olyan volt, mint régen, mint 20 évvel ezelőtt, de valahogy mégis egész más. Ehhez hoz-

„Egy új Black Sabbath-album csakis úgy készülhet el, ha mi négyen magunkra zárjuk a próbaterem ajtaját, kizárjuk a külvilágot, a menedzsereket, a kiadókat, a faxgépeket, a telefonokat, mindent.”

zá kellett szoknunk. De amúgy jól ment a munka. Hét hét alatt végül is összeraktunk hét dalt. De egy csomó egyéb téma is felbukkant.”

Szerinted a világnak szüksége van egy új Black Sabbath-albumra?

„Ki a f...t érdekel a világ? Ezt a lemezt magunk miatt csináljuk, mert szükségünk van rá. Mind a négyen úgy érezzük, hogy ez még bennünk van, ezt meg kell csinálni. Egyikünket sem érdekli a pénz vagy ilyesmi, egyszerűen jól esik új Black Sabbath-dalokat írni. Ha azt néznénk, hogy a világ mire vevő, akkor azonnal öngyilkosok lennénk! Nézd meg ezeket a kib...ott fiúbandákat, akiknek még a nevét sem lehet megjegyezni, mind olyan egyformák. Ilyen fiúk, olyan fiúk... Mind ugyanolyan ruhában ugyanazokat a tánclépéseket járja, miközben valami hallatlanul szar zene szól. Hát erre vevő ma a világ. Futószalagon gyártják őket. Az egyik lányosan helyeske, a másik tetovált, a harmadik pajeszos, a negyediknek meg van egy kis kecskeszakálla. Ez a formula, ennek alapján gyártják őket...”

Azért az Ozzfesttel elég jól megpörgettétek a trendet...

„Az Ozzfesttel az volt az ábra, hogy a feleségemmel együtt szinte öntudatlanul létrehoztunk egy színteret. Összeszedtük mindazon fiatal bandákat, akiket 1996 táján az MTV nem volt hajlandó játszani, és eljuttattuk őket a közönség elé. Mindezt akkor csináltuk, amikor az MTV és a média arról beszélt, hogy a metal halott. Az egész amúgy onnan indult, hogy valamelyik ilyen divatos fesztiválturnén, talán a Lollapalooza volt, vagy nem is tudom, visszautasítottak, hogy egy Ozzy Osbourne-ra már nincs szükség. Én már lejárt lemez vagyok... Na, ezen rágtunk be Sharonnal és ekkor döntöttük el, hogy b...ák meg, megcsináljuk a saját metal-fesztiválunkat! Megmutatjuk, hogy mire is képes ez a lejárt lemez. Most nézd meg, hol van már ez az egész alternatív zene és mit jelent ma az Ozzfest!”

Ma már a kiadók sírnak, hogy a bandákat vigyük el a turnéra, mert tudják, hogy ennél jobb promóció nem létezik. És van is két színpad, sőt, most már három lesz. Az egyik a már ismertebb neveké, a másik kettő, főleg a harmadik, pedig azoké a kisebb csapatoké, akiket a bűdös életben nem játszana a rádió. Így viszont kapnak esélyt, hogy nevet szerezzenek maguknak, és ha már van nevük, akkor a média is nyomni fogja őket. És tudod, mi a jó ebben az egészben? Hogy nem kell szeretned Ozzy Osbourne-t vagy a Sabbathot ahhoz, hogy jól érezd magad az Ozzfesten. Ez egy egésznapos buli, ahol mindenki jól érezheti magát.”

Beszélgünk egy kicsit a készülő szólóalbumról is. Ezzel hogy állsz jelenleg?

„Folyik rajta a munka. Nehéz dolog sok mindent egyszerre vagy párhuzamosan csinálni, de kezdem megszokni. Még mindig jobb, mintha tétlenül ülnék

otthon, mert abba beleőrülnék. Ahogy nincs mit csinálnom, azonnal kikészülök. De az Ozzy-lemez egészen máshogy készül, mint a Sabbath-anyag. Vannak dalszerzők, különféle gitárosok, és demóztatunk. De ezek a mai demók már úgy szólnak, hogy akár azonnal ki is lehetne adni őket. Szóval, gyűlnek a dalok, alakul az egész. De nagyon kritikus vagyok az anyaggal szemben, bármit nem akarok kiadni a kezemből.”

Igaz, hogy Zakk Wylde visszatért a csapatodba?

„Valószínűleg Zakk is játszani fog a lemezen, írt is dalokat, de konkrét megállapodás még nem született köztünk. Nem tudom, mi az ábra a csapatával, mennyire ér rá, és azt sem tudom, hogy ugye a Sabbathtal mi fog történni.”

Szerinted melyik album jön majd ki előbb?

„Ezt nem tudom, minden olyan bizonytalan még. Az Ozzy-albumot Tim Palmer producer felügyeli, és úgy látom, rendes kezekben van a lemez. De a konkrét felvételekről még nem tudok mit mondani. Ha

lezajlik most az Ozzfest turné, utána egy kicsit tisztulni fog a kép.”

Várod már a koncerteket?

„Igen is, meg nem is. Az a nagy bűdös helyzet, hogy ugyanolyan izgulós vagyok egy buli előtt, mint voltam 17 évesen. Görcsbe rándul a gyomrom, kiszárad a torkom, remeg a lábam, Sharonnak szinte úgy kell kilöknie a színpadra. Az a baj, hogy mindig a maximumot akarom nyújtani és előre félek, hogy ez nem fog összejönni. Félek, hogy elmegy a hangom és csalódást okozok az embereknek. Nagyon kishitű vagyok és ez egy gyerekkorom óta magammal hozott rossz beidegződés. Emiatt terápiára is járok, ami segít is, meg nem is. Ma már tudom, hogy honnan származik ez a probléma, miért kell ezzel bajlódnom, de igazán jó gyógymódot nem tudunk kitalálni. Olyan ez az egész, mint egy ejtőernyős ugrás. Csak bízni lehet abban, hogy az ernyő valóban ki is nyílik... De a közönség óriási, ez az egyetlen, ami meg tud nyugtatni. Amikor látom, hogy boldogok, és élvezik a koncertet.”

2001 KÉT LÁBBAL A FÖLDÖN

Hat éve nem jelent meg új Ozzy Osbourne-szólóalbum, azonban elég hosszú ideje lehetett már hallani a friss anyag készültéről. A Down To Earth című lemez végre boltokba került, és a napokban Ozzy mester már bele is kezdett egy amerikai turnéba Rob Zombie társaságában. Az igazi Ozzy-ízekkel készült új dalok alapján ez a turné hatalmas siker lesz, és remélhetőleg jövőre Európában is látni lehet majd önálló csapatával a Black Sabbath frontemberét. Chris Abott a Down To Earth album kiadása előtt néhány nappal beszélt a legendás énekessel.

METAL HAMMER H NO. 139 – 2001/11

Ozzy Osbourne 1978-ban került ki a Black Sabbathból, és kezelhetetlensége, drog-, valamint alkoholproblémái miatt egyetlen kiadó sem akart szerződést kötni vele, annak ellenére, hogy olyan rockklasszikusok kötődtek nevéhez, jellegzetes hangjához, hírhedt alakjához, mint a Paranoid, az Iron Man vagy a War Pigs. Végül a CBS kiadó egyik embere elé tett egy szerződést, ám ezt a lépést a kiadónál senki nem nézte jó szemmel – Ozzy akkoriban a szakma szemében különösen rossz befektetésnek tűnt. Hogy a cég fejesei is megpuhuljanak az első szólóalbum kiadása előtt, Ozzy akkori segítője és későbbi menedzsere, sőt, felesége, Sharon Arden egy megbeszélést szervezett a CBS New York-i székházába, hogy Ozzy segítségével eloszlassa a főnökség kételyeit. Ez 1981 májusában történt. Sharon azt találta ki, hogy a kölcsönös jóindulatot jelképezve két fehér galambot vigyenek magukkal, amit majd ott helyben szabadon engednek. A teremben vagy kéttucatnyi lemeztársasági nyakkendő várt rájuk, és a korai konyakozástól kicsit lelazult Ozzy azzal nyitott, hogy beleült az egyik adminisztrátorcsaj ölébe, miközben Sharon elindította az egyik új nótát, a Crazy Train. Ekkor az egyik szabadon eresztett galamb leereszkedett Ozzy térdére, aki azonnal megfogta és egy hirtelen

mozdulattal leharapta a galamb fejét. Az öltönyösök döbbenten bámulták a fej nélküli madár véres tetemét a csillogóra polírozott hatalmas konferenciaasztalon, majd sürgős távozásra kérték fel az énekest és Sharont. Természetesen az incidensnek hamar híre ment a szakmában, majd a médiában is. Hát igen, az Őrült visszatért...

Ozzy ma már nem harapdálja le ártatlan állatok fejét, decemberben 53 éves lesz, és boldog házasságban él Sharonnal, valamint három gyermekükkel. A jó három évtizedes rockkarrier során megjárta a mennyet, de megjárta a poklot is, és túlélte. Már tíz éve nem él drogokkal, nem is iszik, de látható nyomokat hagyott rajta az egészségtelen életmód.

„Nincs miért sajnálkoznom, ami történt, megtörtént – mondja Ozzy, ahogy elkezdjük a beszélgetést. – Megfizettem mindenért az árat, én sem vagyok egy Superman. Földönkívüli sem vagyok. Egyetlen dologot sajnállok csak a mai napig is. Azt, hogy nem beszéltem le Randyt arról, hogy felszálljon arra az átkozott repülőre.”

Ez a Randy természetesen Randy Rhoads, minden idők egyik legtehetségesebb gitárosa, aki Ozzy első két szólóalbumán játszott, és aki 1982. március 19-én életét vesztette egy tragikus repülőgép baleset

során. A fiatal gitáros értelmetlen halálát Ozzy láthatóan azóta sem heverte ki.

„Sosem felejttem el, amikor először megjelent a meghallgatáson. Természetesen totál be voltam tépve, voltaképpen egy másik bolygón jártam éppen, de még ezen a sűrű ködön át is felkaptam a fejem, amikor elkezdett gitározni. Egy csoda volt! Másnap meg is állapodtunk.”

A Black Sabbath utáni karrier elindításához Ozzy-nak szerzőtársra volt szüksége, és Randy tökéletes partnernek bizonyult.

„Nagyon hamar barátok lettünk, ami a Sabbathnál megromlott kapcsolataim után rendkívül jól esett. A munka is könnyen ment. Randy gitártanárként is dolgozott előzőleg, úgyhogy nagyon nagy türelemmel viselt el minden hülyeséget. Nem sürgetett, nem idegesített, hagyta hogy nyugodtan kidolgozzam a témákat.”

A Randy iránti tisztelet máig megmaradt, és erre utal az új Ozzy-CD elsőszériás kiadása, ahol a multimédiás részen korábban nem publikált randys felvételek is láthatóak. Maga az új album, a Down To Earth viszont egészen más körülmények között született, mint a randys albumok a maguk idejében.

„Eleve mások ma a lehetőségek, a kütyük mindenre képesek. Nem kellett állandóan a stúdióban lógnom, a producer Tim Palmer dolgozott helyettem is. Mondjuk nem is volt sok időm, mert állandóan turnéztunk. Nyáron ugye itt volt az Ozzfest turné, ahol a Black Sabbathtal léptem fel.”

Nem hagyhatom ki a kérdést: lesz egyszer Sabbath-album is?

„Jelenleg nincs napirenden, és nem is tudom, hogy előkerül-e még a téma. Anyyra kiszámíthatatlan minden. Még csak most jön ki az új albumom, aztán turnézni fogunk, legalább jövő nyárig. Hogy utána mi lesz, még nem lehet tudni. Csak akkor akarunk új Sabbath-lemezt kiadni, ha valóban elsőrangúak a dalok, ha nem hozunk szégyent a névre. Az Ozzfesten ugyan játszottunk egy új dalt, a Scary Dreamset, de nem tudom, mi lesz az egészsből. Lehet, hogy semmi. Anyyra egyikünknek sincs szüksége a pénzre, hogy bármit megjelentessünk.”

A világ kiszámíthatatlansága kapcsán egy kérdés: igaz, hogy szeptember 11-én te is New Yorkban tartózkodtál?

„Így van, az új lemez kapcsán épp New Yorkban voltunk. Teljesen elb...ott dolog, ami történt. Nincsenek szavak rá, borzalmas. Az első napokban fel sem tudtam fogni, mi is történt. Olyan volt, mint valami rémálom. Annyiszor hallott az ember mindenféle borús jóslatokat, hogy ilyesmi bekövetkezhet, de igazából már nem is gondoltunk bele. És egyszer csak puff, megcsinálják... Én is rá voltam tapadva a hírekre, a tévére, mint mindenki. Sosem hittem volna, hogy egyszer ilyesmi bekövetkezhet. Ez tragikus, ez az egész annyira tragikus...”

Rengeteg turné elmarad a terrorcselekmények miatt. Ti azért nekivágtok Rob Zombie-val?

„Persze. Megtanultam már, hogy ilyenkor az a legjobb, ha az ember elfoglalja magát, eltereli a figyelmét. Ha otthon maradnék, egész nap csak nézném a kib*ott CNN-t és szép lassan bediliznék. Akkor már inkább a turné! Eredetileg Black Christmas lett volna a turné elnevezése, de ezt a történetek miatt megváltoztattuk Merry Mayhemre, és különféle jótékonyági akciókat is csinálni akarunk közben. Lesz egy speciális merchandise, pólók, pulóverek, ilyesmi, az Ozz Bless America, amelyek bevételét a New York-i tűzoltóknak, rendőröknek adjuk, illetve az elhunytak családjainak. A jegyekből származó bevétel egy részét is jótékonyági célra fordítjuk. Ezt most mindenkinek meg kell tennie. Ez egy olyan időszak, amikor mindenkinek meg kell tennie a maximumot, hogy segítsen. A New York-i koncert bevételeit is jótékonyági célra ajánljuk fel.”

Igaz, hogy az új klipedet, a Gets Me Through-t is át kellett dolgoznod a történetek miatt?

„Így van. A klipet még szeptember 11 előtt készítettük el, és mindenféle tűz meg vér, meg miegyéb volt benne. Ezeket végül is kiszedtük, de az MTV is ezt javasolta, amikor látták az eredeti verziót. Felesleges gerjeszteni az indulatokat, vagy akár akaratunkon kívül megbántani azokat, akik az örült támadások következtében a szeretteiket veszítették el. Szeptember 11-én minden megváltozott, ma már semmi sem ugyanaz, mint előtte volt. Minden átértékelődött, magamban is ezt érzem.”

Szerinted milyen fogadtatása lehet egy ilyen szituációban egy új Ozzy-albumnak?

„Nem tudom, de nem is érdekel. Nyilván mindenki szereti a platinalemezeket, a nagy sikert, a kiadóm is ilyesmiben bíz, de én ezen már rég túl vagyok. Ilyen típusú céljaim nincsenek. Én annak örülök, hogy jó hangulatban el tudott készülni ez az anyag. A legutóbbi szólólemezem, a hat-hét évvel ezelőtti Ozzmosis nem valami jó légkörben született, és megfogadtam, hogy még egyszer nem akarok úgy lemezt készíteni. Ha nem élvezem ezt az egész szarságot, akkor minek csináljam? Hát nincs igazam?”

És most élvezni tudtad a lemezkészítést?

„Többé-kevésbé igen. Eleinte rettegtem az egészsztől, féltem, hogy depressziós leszek az egész folyamattól, a sok szarakodástól, de szerencsére Tim Palmer producer egy csomó gondot levett a vállamról. Akárcsak Sharon. Nem akartam azzal törődni, hogy van-e sláger a lemezen, és hogy melyik nótá lenne jobb kislemezznek. Azt akartam, hogy elégedett legyek a dalokkal, hogy minél többet kihozzak magamból.”

Tim Palmer szerint egy kortárs rocklemez született. Szerinted?

„Őszintén szólva nem érdekelnek ezek a hülyeségek. Ez az új Ozzy-lemez és nekem ennyi elég. Nincs szükség-

gem arra, hogy lépést tartsak a fiatal bandákkal, nem is hiszem, hogy bárki ezt várja tőlem. Tudom, amit tudok, és szerencsére vannak, akik szeretik a dalaimat, a hangomat. Megvan a csapatom, Zakk gitározott, Mike Bordin dobolt, Robert Trujillo basszusozott, és a turnéra is ők jönnek majd.”

De a dalokat nem ők írták, vagy igen?

„Ők is írtak, meg Joe Holmes gitáros is, meg a producer Tim Palmer, meg egy csomó más arc. A lényeg, hogy jó dalok születtek, és még csak különösebben görcsöl-nöm sem kellett.”

Jobban szereted ezt a lemezt, mint az Ozzmosist?

„Mindenképpen. Az egy gyászos időszak volt. Nem is szívesen gondolkodom vissza rá. A No More Tears albummal elégedett vagyok a mai napig, de az Ozzmosis nagyon letisztított lett, túlsziszoltatták velünk. Addig kellett csinosítani, amíg végül elegendő lett belőle. Ha meghallgatom, nem is tűnik természetesnek, érződik rajta a görcs. Ezen az új lemezen viszont nincs nyoma a görcsnek, puhán, akadálytalanul siklik az egész, van lendülete. Nem akartam újra elveszni a technikában, és közben kiölni az anyag lelkét. Élvezni akartam az egészet, és most elégedett is vagyok.”

Az idei Ozzfest tele volt nu metal csapatokkal, ami sokak nemtetszését kiváltotta. Fontosnak tartod, hogy az épp népszerű bandák között mozogj?

„Mondjak valamit? Fogalmam sincs, kik a népszerűek és kik azok, akik megbuktak. Nem is érdekel. Néhanapján van egy-egy dal, amire a tévében felkapom a fejem, de nem hallgatom az új zenéket. Ez a fiam rezortja! Haha! Még csak tizenhat, de már kezd szer-

ződtetni a zenekarokat, saját kiadót akar. Tizenhat évesen még a farkam sem nedvedzett, ez a kölyök meg már kiadózik! Haha! Szóval, ő képben van, én meg nem. Az Ozzfest fellépőivel kapcsolatban semmibe nem szoltam bele, mert nem értek hozzá. Ez Sharon meg Jack asztala, és bízom a döntéseikben. Amúgy a turné sikere alapján túl sokat nem tévedhettek...”

Jacket vagy a többi gyermekedet nem félted ettől a rockvilágtól, a drogoktól, a szesztől?

„Vigyáznak ők magukra. Nem akarják úgy végezni, mint a dilinyós apjuk! Haha!”

És mi történe, ha egyszer mondjuk kokót találnál Jack szobájában?

„Azonnal felszippanthanám! Haha! Nem, nem, csak vicceltem. Már simán ellent tudok állni az ilyen kísértésnek. Nem hiszem, hogy bármit is tennék. Jack úgy tizenhat éves, már nem csecsemő. Tudom, hogy nem ismeretlen előtte a szesz meg a fű. Manapság ez már nem olyan nagy szám ebben a korban. Kipróbálta, ismeri, kész. Az a lényeg, hogy vannak tervei, vannak vágyai, tud mit kezdeni magával. Akárcsak a többiek. Büszke vagyok rájuk.”

A lányokkal elbeszélgetél már a párkapcsolatokról, a szexről?

„Ezt inkább Sharonra bízom, ő sokkal diplomatusabb, tudja, mit kell mondani. Én csak odamennék, aztán odavetném nekik, hogy amikor eléjük kerül egy fark, figyeljenek arra, hogy legyen rajta azért egy gumi is! Haha! Nem való ez nekem! Amúgy rendes lányok, és fel is vannak világosítva. Ne belőlem indulj ki, az asszony az, aki kézben tartja a dolgokat.”

2002 megállás nélkül

Az utóbbi éveket a Black Sabbath-turnékon töltő Ozzy Osbourne most újra szólópályán dolgozik, utoljára Rob Zombie-val turnézott együtt Amerikában. A legfrissebb Ozzy album, a Zakk Wylde gitáros visszatérése után rögzített Down To Earth a Billboard lista 4. helyén startolt, és azóta is viszik, mint a cukrot. Ha minden igaz, a nyár elején Ozzy Európában is felbukkan majd a csapatával, de a pontos menetrend még nem ismert. Mike W. mindenesetre igyekezett minden fontos kérdést feltenni az énekessel.

METAL HAMMER H NO. 141 – 2002/2

Nagy volt a meglepetés, amikor tavaly kiderült, hogy az új albumodon Zakk Wylde játszik majd. Sokáig úgy tűnt, hogy a koncertekről ismert Joe Holmes készíti veled a lemezt...

„Joe egy rendkívül technikás gitáros, Randy Rhoads tanítványa volt, ráadásul egy rendes, szimpatikus srác, de a helyzet az, hogy az Ozzy közönség igazából Zakket akarta mellettem látni. Ezt kár is lenne tagadni. Nem arról van szó, hogy a koncerteken nem fogadták el Joe-t, mert épp ellenkezőleg, rengeteg tapsot, ovációt kapott ő is. De akárkivel is találkoztam, mind Zakk felől érdeklődött. Az Ozzy honlap is tele volt olyan bejegyzésekkel, hogy hívjuk már fel Zakket. Igazából nem is tudom, hogy történt a váltás. Joe amúgy írt dalokat

a lemezre a basszusgitáros Robert Trujillóval, és voltak, amelyek fel is kerültek a végső változatra, de végül Zakk visszatért. Szerintem ez a lényeg.”

Zakk csapatát, a Black Label Societyt mennyire ismered?

„Tudok róla, és hallottam is néhány részletet valamelyik lemezükről. Őszintén szólva, nem szoktam túl sok zenét hallgatni, főleg újabbakat nem. Amikor lemezt készítek vagy turnézunk, akkor ugye eleve nem hiányzik, amikor meg pihenek otthon, akkor is szívesebben bámulom a tévét.”

Összevesztetek korábban Zakkal?

„Dehogy! Zakk egyszerűen felnőtt mellettem és a saját lábára akart állni. Eldobta a mankóit! Haha! Rádadásul nekem ott volt ez az egész Black Sabbath-történet, Zakk pedig nem nagyon akart ölbe tett kézzel várakozni. Elment tehát, hogy a saját dolgát csinálja, és királyul is ment a bandája. Amikor újra szükségem lett volna gitárosra, nem nagyon ért rá, voltak lekötött dolgai, így került mellém Joe. De Zakk és köztem sosem volt semmilyen probléma. Egy család vagyunk, a fiának is én vagyok a keresztapja!”

És nem volt nehéz azt mondani Joe-nak, hogy bocs, de mégis Zakk játszik majd az albumon?

„Ezt igazából a feleségem és menedzserem, Sharon intézte. Azt is, hogy Zakk visszatérjen. Én azt nem akartam, hogy több gitáros is szerepeljen a lemezen. Mondtam, hogy nekem igazából mindegy, hogy Joe vagy Zakk, ezt döntse el Sharon, de csak az egyikük játszon az albumon. Utáltam volna, ha ilyen kis jegyzetekkel kellett volna ellátni a lemezt, jelezve, hogy melyik nótában épp ki zenél. Sosem szerettem az ilyet. Legyen egy zenekar, az játssza fel az albumot, aztán meg menjenek együtt turnézni...”

Zakket nem zavarta, hogy más dalait kell játszania?

„Ezt tőle kéne megkérdezned. Fogalmam sincs. Gondolom, ha annyira zavarná, akkor nem mondott volna igent. A helyzet az, hogy mire Zakk egyáltalán képbe került, a lemezanyag már megvolt. Van olyan szám, amit már három éve megírtunk. Sharon amúgy épp emiatt ragaszkodott Zakkhoz. Sürgetni kezdett minket az idő, és ugyan készült egy rakás szám, de valahogy az album csak nem akart összeállni. Mondjuk, én sem kapkodtam el semmit, de Sharon már nagyon le akarta zárni a történetet. Azt mondta, hogy itt már csak Zakk segíthet, egy nagyszájú, direkt srác, aki azonnal szól, ha felesleges tökölést lát. Így is lett. Megjött Zakk, kiosztott mindenkit a stúdióban, még a kiadóhoz is bement! Haha! Aztán a saját fazonjára igazított néhány témát, szólózott hatalmasakat és már kész is volt a lemez.”

Egy kicsit aggasztott, amikor először hallani lehetett, hogy egy rakás különböző dalszerzővel dolgozol. Ez a kiadó kívánsága volt?

„Nem egyértelműen. Nézd, én nem értek a zenéhez, a technikai dolgokhoz, tehát nekem szükségem van egy társra, egy zenészre, ha dalokat akarok írni. Így volt ez a Black Sabbathnál is, ahol Tony Iommi volt a társ. Aztán így volt ez Randyvel, Jake E. Lee-vel, és persze Zakk Wylde-dal is. Ha nekem egyedül kéne nótákat írnom, akkor hamar felkopna az állam. Ugyanakkor van egy bizonyos érzékem ahhoz, hogy kiválasszam a jó témákat. Ösztönösen érzem, hogy mi az, ami jó lehet nekem. Szóval, kellettnek a partnerek. Dolgoztam ugyan Joe-ékkel néhány új témán, de Sharon is ajánlott partnereket, és a kiadó is felvetett néhány nevet.”

Az egyik kedvenc dalom az új albumról a Facing Hell. Az igazi old school Ozzy...

„Azt a dalt például Geoff Nicholsszal írtam. Eredetileg Bang, Bang, You're Dead volt a címe, de jobban belegondolva, ez elég gáz cím, úgyhogy egy kicsit átdolgoztuk a szövegét, meg a dallamait is.”

A másik kedvenc meg a Dreamer ballada...

„Azt én is nagyon szeretem. Olyasmi, mint Lennontól az Imagine. Abból akár még komoly sikerdal is lehet, ha most februárban kijön kislemezen. Ez például egy olyan dal, ami három éve született. Sharon vetette fel, hogy ha van időm és kedvem, írhatnék néhány dalt Marty Frederiksennel és a Foreignerből Mick Jonesszal. Mick leült a zongorához, elkezdett játszani, belőlem meg szinte azonnal kiszakadt ez a dallam és néhány sornyi szöveg. Utána már csak csiszolgatni kellett, és a szöveget befejezni. Szinte percek alatt megszületett.”

Ha már Lennon szóba került, hogy fogadtad szegény George Harrison halálhírért?

„Amióta az eszemet tudom, nagy Beatles-rajongó vagyok, imádom a dalaikat. George Harrison halála mélyen megrázott. Amúgy is utálok a karácsonyt, de ez a hír teljesen elszúrta az évvégémet.”

Ismerted személyesen is?

„Sajnos nem. Viszont Paul McCartney-val sikerült végre találkoznom. Régóta vártam erre a pillanatra, és most New Yorkban összefutottunk egy rádióban. Legálább valami jó is történt velem tavaly...”

Beszélgettetek is?

„Csak néhány mondatot, de nagyon szimpatikus volt. Korábban már volt, hogy ugyanazon a repülőn utaztunk, de ilyen személyes találkozásra csak most került sor. Jó lenne csinálni együtt valamit, arra nagyon büszke lennék. Amúgy kicsit tartottam a találkozótól, nehogy csalódjak, de igazi úriember volt. Pont olyan, amilyennek képzeltem.”

Miért utálok annyira a karácsonyt?

„Egyrészt mert lassan már csak a vásárlási szezonról szól, másrészt meg azért, mert nem mehetek el berügni. Így aztán minden karácsony állati unalmas. Ehhez tudni kell, hogy Angliában a karácsonyi ünnepek másról sem szólnak, mint az ivásról. Tulajdonképpen karácsonytól a következő év első hetének végéig folyamatosan részegek az emberek. Ugyanis mást nem is lehet csinálni, csak inni. Minden bezár, megáll az élet, csak a kocsmák nyitva. Amerikában legalább csak a karácsony este ünnep, meg a másnap, Angliában viszont két héten át vedelnek. Mivel inni már nem ihatok, maximum ásványvizet, maradnak az ezerszer

látott tévéfilmek meg a rettentő buta vetélkedők. És nézhetem magam körül a rokonokat, amint berúgnak és lehányják a szőnyeget. Marha nagy szórakozás... Próbáltál már józan maradni részek között? Felemlő egy dolog..."

Egyáltalán nem iszol, egy cseppet sem?

„Próbálok nem inni. Nem mondom, van amikor elhajlom egy picit, de az ilyesmi nagyon ritka. Nem vagyok százszázalékosan tiszta, de tartom magam. Tavaly március óta pedig nem is dohányzom. Jobban is érzem magam. Eleinte borzalmasan szar volt, de ma már vége.”

Hogy sikerült abbahagyni?

„Próbáltam én mindent. Tapaszokat, akupunktúrát, gyógyszert, pótszert, rágót, amit csak el lehet képzelni. Nincs olyan találmány, amit rajtam ki ne próbáltak volna. Egyik sem segített. Végül az tette be a kaput, amikor a Sabbathtal próbáltunk, és Bill megkért, hogy volna-e mód arra, hogy ne cigizzek. Tudod, ő már túl van egy infarktuson. Akkor és ott annyira elszégyelltem magam a bunkóságomon, hogy amikor hazamentem, kidobtam a cigiket, az összes dohányt.”

És azóta nem is gyújtasz rá?

„Nemcsak hogy nem gyújtok rá, de militáns antidohányos lettem. A házamba be sem engedek dohányzó vendéget. Ha valaki rá akar gyújtani, már indulhat is kifelé. A cigarettának semmi előnye nincs, viszont tönkreteszi az embereket. Azt is aki szívja, meg azt is, aki ott van mellette. Még ha berúgna vagy betépne tőle az ember, tehát jobban érezné magát, akkor lenne valami értelme. De így? A cigi semmi szórakozást nem ad.”

Sokan felszednek pár kilót, mikor abbahagyják a dohányzást. Veled mi a helyzet?

„Lekopogom, most normál versenysúlyomnál vagyok. Amikor egyszer korábban már leálltam, legalábbis egy időre, akkor én is felszedtem pár kilót. Most azonban sikerült megállnom, hogy dagadtra zabáljam magam. Van mondjuk egy edzőm, aki meg szabja, hogy mit ehettek és milyen gyakorlatokat kell naponta elvégeznem.”

Az elmúlt években Amerikában a nagyközönség is megismerte a nevedet. Ma már a legnagyobb talkshow-kba hívnak meg, állandó szereplője vagy a tömegmédiának. Szerinted ez minek köszönhető?

„A koromnak. 53 éves vagyok, nem egy kis taknyos. Aki annak idején a Black Sabbath korai lemezeit hallgatta, ma már felnőtt, érett családapa, és ott ül a tévé előtt. Őket akarják szórakoztatni a tévések. Nem akarom magam nagyobbnak és fontosabbnak beállítani, mint amilyen vagyok valójában. Én csak egy bohóc vagyok, az a dolgom, hogy szórakoztassam az embereket, és ezt fel is vállalom. A cirkusz és egy heavy metal fesztivál között nem sok különbség van, csak az utóbbi jóval hangosabb! Mindkét helyre azért mennek az emberek, hogy jól érezzék magukat, legyen egy jó estéjük. Én pedig igyekszem ezt megadni nekik.

A mi szerepünk, a szórakoztatók szerepe igencsak felértékelődött szeptember 11. után. Még többet kell tennünk annak érdekében, hogy az emberek el tudjanak vonatkoztatni a tragédiától. Az a lényeg, hogy sikerüljön a fejből elűzni a gondokat, hogy sikerül-

jön elreptetni őket valahová messze. Legalább arra az estére. Szóval, én szórakoztatni akarok és mivel a mainstream média is elfogadott, így ott is igyekszem helytállni. Ez persze nem jelenti azt, hogy az egykori antikrisztus megtért volna, én magam semmit sem változtam, de a társadalom igenis változott körülöttem.”

Igaz, hogy az amerikai MTV egy Ozzy show-t indít, ami bemutatja a családi életet Osbourne-éknál?

„Így van. Ez is Sharonnak köszönhető, magamtól biztos nem találok ki ilyen hülyeséget. De ha erre van igény, hát legyen. Amíg a gyerekek azt nem mondják, hogy köszi, ebből nem kérünk többet, addig mehet a dolog. Leültünk amúgy velük és addig nem döntöttünk, amíg ők nem bólintottak.”

Nem lehet könnyű úgy élni normális életet, hogy a kamerák mindenhol követik az embert...

„Engem különösebben nem zavar, mert én otthon is ugyanaz az Ozzy vagyok, mint bárhol. Nincsenek titkok, nincsenek sátánista szeánszok. Szerintem úgyis hamar le fogják venni a műsort, mert elalszanak rajta a nézők.”

Téged ismerve ezt azért kétlem... És ha valami konfliktus van otthon, akkor azt is mutatni fogják vagy azt kívágnák?

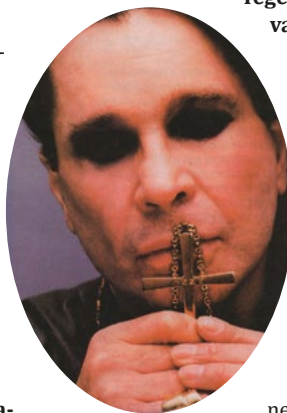
„Ha kívágnák a konfliktusokat, akkor nem maradna semmi! Haha! Három gyerek, kutya, Ozzy... Ilyen környezetben mindig áll a bál. Legutóbb akkor volt egy komolyabb cirkusz, amikor Sharon rájött, hogy a srác marihuanát szív. Szólt, hogy menjek a szobájába és beszéljek vele. Én?! Hogy mehetnék oda bárkihez, legyen akár az a saját fiam, hogy ne szívjon füvet?! Azonnal kiröhögne bárki, Jack meg különösen. Egyből mondaná, hogy te akarsz beszélni nekem, miközben egy jointtal a kezeden nőttél fel? És igaza lenne...”

És mi lett a megoldás?

„Természetesen Sharonra bízom a dolgot. De azt javasoltam, hogy ne izguljon. Pár jointtól mi baja lehet Jacknek? Legfeljebb halálra zabálja magát! Haha! Mondjuk, sejtettem volna valamit, amikor láttam, hogy már délelőtt hatalmas pizzákat rendel! Haha! Sharonnak amúgy abban igaza volt, hogy beszélni kell vele, nem szabad szó nélkül hagyni. Tudnia kell, hogy egy mai joint sokkal húzósaabb, mint volt a mi időnkben. Ma azonnal beparázol egy húzósaabb slukktól, mi meg csak hülyére röhögtük magunkat. Az a lényeg, hogy a gyerekeknek ne kelljen titkokban kísérleteznie. Megtiltani a mai világban úgysem lehet. Sokkal fontosabb az otthoni környezet, hogy amíg a hatásokkal megismerkedik, legyen mellette segítség. Szerintem ez egy reális dolog. A tiltás nem az. Akkor elmegy a haverokkal és ki tudja, mi lesz a vége.”

Te aztán tudod...

„Így van. Ma is mindenféle gyógyszereket szedek, mert annak idején túlzásba vittem a kokaint, az italt, meg minden mást. A kokain nem tréfa, az simán tönkreteszi az embert. Nézd csak meg, hogy néz ki Whitney Houston! Ha valamivel el lehetne rettenteni a srácokat a drogtól, akkor az egy Whitney Houston-felvétel. Ha rendbe tudják hozni, egy nagyon jó antidrogkampányt vezethetnek. Ő is elvesztette a mértéket...”

2003

Jason newsted: kettős szerepben

Csupán pár héttel azután, hogy a Metallicához csatlakozott Robert Trujillo basszusgitáros, az egykori Metallica-basszer, a mostanában a kanadai Voivodban játszó Jason Newsted váratlanul elfoglalta a Trujillo által üresen hagyott helyet Ozzy Osbourne turnécsapatában. Így aztán Jason Newsted a nyári amerikai Ozzfest bulikon esténként két alkalommal is színpadra lép majd, úgyhogy mindent tudni akartam a dalokról. Még először a Voivod, majd az Ozzy Band tagjaként. Rainer Siebert a lelkes Jasonnel beszélgetett az életében ismét beállt változásokról.

HAMMERWORLD NO. 159 – 2003/7

A Metallicából történt távozása után Jason Newsted nem akart mindenáron a reflektorfényben maradni, előbb egy apró kiadót csinált Chophouse néven, majd két kevésbé jellegzetes projekten is dolgozott, az Echobrainen és a Papa Wheelie-n. Mivel régi-régi Voivod-rajongó volt, ráállt, hogy segít elkészíteni a kanadai sci-fi metalosok új albumát, majd menetközben be is szállt hozzájuk basszusozni. Ezzel tért vissza a metal világába, most pedig már ozzy osbourne mellett találjuk. Hogyan is következett ez be?

„Abszolút meglepetés volt ez az egész – elevenítette fel Jason a történeteket. – Egy ideje azt már tudni lehetett, hogy az új Metallica-basszer Robert Trujillo lett Ozzy csapatából, de fel sem merült bennem, hogy akkor most Ozzyéknak biztosan szükségük lesz egy basszusgitárosra. Tök jól érzem magam a Voivodban, a lemezünk óriási lett, a visszhangja nagyon pozitív, és épp az új Voivod-klip, a Carry On egyik verzióját néztük nálam, amikor megcsörrent a telefon. Sharon Osbourne volt az, Ozzy felesége és menedzsere, aki felajánlott egy helyet a Voivod számára a nyári Ozzfest turnén. Király! Hatalmas megtiszteltetésnek éreztem, hogy Sharon képes emiatt személyesen felhívni, de még mindig nem bírtam összetenni magamban a dolgokat. Aztán Sharon mintegy mellékesen feldobta, hogy nincs-e kedvem jammelni Ozzy bandájával. Elsőre fel sem fogtam, hogy mit akar...”

Ennyire hihetetlennek tűnt?

„Utólag már nem, úgy már akár logikusnak is nevezném, de egész máshol járt az agyam. Az járt a fejemben, hogy ez a hirtelen jött Ozzfest ajánlat milyen jó lehet a Voivodnak, és hogy egy kicsit át kell majd szabni a terveinket miatta, de se baj. Aztán persze leesett, hogy mit mond Sharon és nem tudtam nemet mondani. Istenem, Ozzyval fogok játszani! Mindig is óriási Black Sabbath-fanatikus voltam...”

Volt meghallgatás is?

„Persze, egyetlen alkalommal jammeltünk!”

És hogy lehet egy ilyenre felkészülni?

„Rögtön a telefon után nekiálltam a munkának. Összeszedtem az utolsó két Ozzy-turné programját, ami nem volt egy komplikált feladat, csak fel kellett hívnom Mike Bordin dobost (*ex-Faith No More*), aki egyébként a néhai Metallica-basszer Cliff Burton leg-

jobb cimborája volt annak idején. Sosem játszottam együtt Mike-kal, de jóban voltunk és imádtam a törzsi dolgokkal telepakolt játékát. Igazi egyéniség a dobosok között! Szóval összeszedtem a nótákat, hat Sabbathot és hét Ozzyt, csináltam magamnak egy kazettát, és elkezdtem leszedni, hogy milyen hangnemben nyomták ezeket a turnékon. Igaz, már jó régen volt, de annak idején a Metallica meghallgatásra is nagyon felkészültem, úgyhogy tudtam, nagyjából mire is van szükség. Aztán nekiálltam begyakorolni a dalokat, ameddig csak bírtam.”

Mennyire voltál tisztában ezekkel a dalokkal?

„Természetesen mindet ismertem, de azért eljátszani ezeket mégis más. Még akkor is, ha néhányat annak idején játszottam is különféle jammelések alkalmával. Biztosra akartam menni, alvás közben is a fejemen volt a fülhallgató és szólt benne a végtelenített kazetta, sőt, amikor másnap kajáltam valamit, közben egy régi Black Sabbath-videót néztem. Egyébként is ilyen bekattant örült tudok lenni, ha a zenéről van szó...”

Hány napod volt a jammelésig?

„Kicsit több, mint egy hét. Ezek a napok abszolút Sabbathés Ozzy-mániában teltek el, szinte nem is foglalkoztam mással. Ugyanezt csináltam annak idején a Metallicánál és legutóbb akkor is, amikor a Voivod album felvételeire készültem.”

Előfordulhatott volna, hogy a próbán nem válsz be?

„Azt hiszem, akkor nagyon szégyelltem volna magam, haha! De a többiek mondták, hogy ez azért nem lesz egy klasszikus meghallgatás, mert ismernek, ismerik a játékomat, a stílusomat. Ha jól tudom, Ozzy egy rádióinterjúban be is jelentette, hogy én vagyok a csapat új basszusgitárosa. De ettől függetlenül nem akartam felkészületlen lenni. Először csak Zakkel és Mike-kal zenéltünk, ők segítettek kidolgozni a még kérdéses részeket. Ez egy szombat délelőtti volt, Ozzy meg délután jött le, amikor már totál feszesen nyomtuk a dalokat. Végül is öt nótát választott ki a listáról, és ahogy elkezdtek nyomni az elsőt, egyből elkezdett bólogatni rá. A dalok közben volt néhány rövid megjegyzése, de az ötödik végén azt mondta, hogy ha érdekel az állás, akkor be vagyok véve! Úgyhogy most két csapatban is játszom egyszerre.”

Mennyire ütközik majd a Voivod és az Ozzy csapat?

„Az Ozzfest turné egyszerű ebből a szempontból, mert ott mindkét banda játszik. De nyilván később is lehet megfelelő megoldást találni erre. Egyiket sem adnám fel a másikért. Amióta a Voivoddal elkezdünk dolgozni, minden energiám és időm ebbe a projektbe ment bele, és ez nem panaszkodás, mert hihetetlenül élvezem minden percét. Egészen olyan, mint a régi időkben, mint a Metallica előtti csapatomnál, a Flotsam & Jetsamnél, ahol én voltam az irányító, a szervező. Itt is én csinálom egy csomó mindent, hiszen a kiadó is az enyém. A srácok felé igazából csak egy lemeze és a hozzá tartozó turnéra köteleztem el magam, de mindannyian folytatni akarjuk ezt a történetet. Tehát a Voivod nem áll le.”

Ozzyval nem is beszéltél a közös jammelésig?

„Egyszer dumáltunk előtte telefonon is. A legdöbbenetesebb az volt, hogy alig pár mondat után már azzal jött elő, hogy majd mi lesz, ha közösen írjuk az új nótákat... Jézus! Mióta csak basszusgitározom, a Black Sabbath volt a kedvenc bandám, és most nemcsak együtt zenélek Ozzyval, de talán még dalokat is tudunk majd közösen írni. Ez egy igazi álom! Az a vicc, hogy a Sabbath olyan hatással volt rám, hogy amikor a Metallicában valami új témával hozakodtam elő, mindig megkaptam a többiektől, hogy ez túlságosan sabbathos, ez nem lesz jó. Most végre előkaphatom ezeket a riffeket is, haha! A játékomban mindig is benne volt ez a Sabbath/Kyuss-feeling, ami most maximálisan tud majd érvényesülni.”

Nem fura, hogy kiszálltál a Metallicából és máris újra bent vagy valami nagyon komoly dologban?

„Dehogynem. Egyáltalán nem készültem erre. Eredetileg abszolút a háttérbe akartam húzódni, de aztán jött ez a Voivod lehetőség, most meg Ozzy. Egyikre sem tudtam nemet mondani. Ozzyért is meg fogom tenni, ami szükséges. Bármit is kér, én ott leszek.”

Ha jól emlékszem, a Metallicából történt távozásod idején fizikai fájdalomról is beszéltél. Hogy fogod bírni a dupla koncertezést az Ozzfesten?

„Az nem egy kamu szöveg volt, tényleg komoly károsodás van a csigolyámban. Képzeld el, hogy 25 éven keresztül headbangeltem, kíméletlenül. Ez az egyfajta mozdulatsor teljesen tönkretett, ilyen pici repedéseket okozott. De most már legalább azt lehet tudni, hogy mi

is okozta a fájdalmat és ennek megfelelően ki lehetett találni rá valamilyen gyógymódot. Nagyon gondosan kell majd mindenféle bemelegítő gyakorlatot, nyújtásokat végezni a bulik előtt. És persze nem fogok már olyan állat módon tombolni, mint régen.”

Mennyit is leszel színpadon az Ozzfesten?

„Először úgy 45 percet a Voivoddal, aztán jön egy kis pihi, majd a végén úgy másfelet Ozzyval. De a Metallicánál voltak egyéb dolgok is, amelyek miatt nem tudtam elterelni a figyelmem a fájdalomról...”

Mit szólsz az új Metallica-albumhoz?

„Még nem hallottam, és ez a legteljesebb igazság. Ha hallottam volna, szívesen elmondanám a véleményemet, hidd el.”

De meg fogod hallgatni?

„Persze. Főleg, mert rengeteg különféle véleményt hallottam róla. Kíváncsi vagyok rá. Nem a biztos utat választották, és ez nekem szimpatikus.”

És mit szólsz ahhoz, hogy Bob Rock producer basszusozta fel a Metallica-lemezt?

„Szerintem ez az adott szituációban a legjobb megoldás volt a csapat számára, és ezt most Metallica-rajongóként mondom. Bob Rock segítségével megszűrte nekik, hogy meghallgatásokkal kelljen bajlódniuk, vagy hogy magyaráztatni kelljen valakinek a dalokat. Bob Rock ugyan nem egy igazi basszusgitáros, főleg nem egy olyan intenzív és kemény hangzású banda számára, mint a Metallica, de a segítség az segítség.”

És Robert Trujillóról mi a véleményed?

„A lehető legjobb arc. Nemcsak óriási basszer és hatalmas egyéniség, hanem jól is ismerik egymást a fiúkkal. Ez is fontos. Annak idején a Suicidal Tendencies és a Metallica együtt turnézott és én is nagyon jól kijöttem Roberttel. Minden szempontból illik a csapatba. A színpadon is megvan a maga egyénisége és a magánéletben sem egy tutyimutyi figura. Egy csupaszív ember, aki a barátaiért tűzbe tenné a kezét is. Ugyanakkor van benne zenei alázat, szakmailag pedig teljesen profi. Ahhoz, hogy valaki a Metallicában helytálljon mindekre szükség van, sőt, még ennél is sokkal többre. Kíváncsian várom is, hogy végre mással is lássam a Metallicát, mint egy hétköznapi rajongó. Voltak kétségeim a Metallica igazi talpraállását illetően, de most, hogy Robert csatlakozott, szerintem visszatérnek majd a helyes vágányra. Minden attól függ, hogy Robert és James hogyan tud kijönni egymással. Ha úgy megtalálják egymást, ahogy sejtem, akkor a Metallica újra a csúcson lesz.”

Biztos egy csomó arc most irigy rád, hiszen nemcsak hogy a Metallicában játszottál másfél évtizeden át, most még Ozzy mellé is bekerültél. Ez pusztán szerencse vagy valami más?

„Leginkább mázli. Így alakult az életem... Hogy őszinte legyek, rengeteg ismert és ismeretlen basszer van a világon, akik köröket vernek rám. Sosem hittem magamról, hogy annyira zseniális lennék. De vannak, akikből hiányzik a hajtóerő, akiknek nincs önálló egyéniségük, vagy egyszerűen csak hiányzik belőlük valami plusz, ami kell ahhoz, hogy az első ligában szerepelhessen valaki. Én úgy gondolom, hogy nem vagyok egy nehéz ember, igyekszem mindenkivel jól kijönni, legyen azok technikusok, kollégák, vagy épp a rajongók. A rajongók a legfontosabbak, hiszen ők teszik lehetővé, hogy csak a zenével foglalkozhassak. Vannak, akik 10

évet is várnak arra, hogy pár mondatot válthassanak a zenésszel, ilyenkor nem teheti meg az ember, hogy hátat fordít nekik.”

El tudnád képzelni, hogy annyi idősen is színpadra menj, ahogy Ozzy teszi?

„Nem is tudom. Miért ne? Minden a körülményektől függ. Az egészen biztos, hogy akkor is zenélni fogok, de valószínűleg nem a stadionokban. Az ilyesmi csak ritkán adatik meg. Ozzyból vagy a Metallicából csak egy

van. De nem is ez a lényeg. Engem már az is inspirál, hogy látom, Ozzynek mennyire fontos, hogy minden klappoljon. Igazán nem kéne, hogy aggódjon egy újabb turné miatt, a pénzre meg már semmi szüksége, de mégis ott akar lenni és a legtöbbet akarja nyújtani az embereknek. De közben az sem zavarja, hogy én underground metalt is akarok nyomni a Voivodban. Tégy, amit fontosnak tartasz, mondja. Ozzy annyira valószínű, annyira ember. Mindent el fogok követni, hogy segítsék neki. Bármit.”

2003

zakk wylde: pokolutazás

Zakk Wylde eredetileg Jake E. Lee helyére érkezett Ozzy mellé még a '80-as évek végén, és igaz, hogy pár éve egy ideig Joe Holmes is gitározott Ozzy mellett, de az nem volt kétséges, hogy Zakk még egyszer vissza fog térni az ex-Black Sabbath-frontember csapatába. Közben a sörkedvelő gitáros elindította brutális hangzású heavy metal bandáját, a Black Label Societyt, és ezt ma már párhuzamosan képes futtatni az Ozzy zenekarával. Az új Black Label-album most tavasszal jelent meg The Blessed Hellride címmel, a napokban pedig egy koncert DVD-t is kiadni készül a brigád. Erről is és az új Ozzy basszerről is beszélgettünk Zakk Wylde-dal.

HAMMERWORLD NO. 159 – 2003/7

Jason Newsted nemrég csatlakozott hozzátok az Ozzy Bandben. Milyen lesz Jasonnel muzsikálni?

„Király! De Roberttel is szerettem egy bandában lenni. Az élet furcsa dolgokat tud produkálni. Robert az ujjaival nyomja, Jason meg pengetős basszer, de mindkettő elsőrangú muzsikus. Ráadásul jó arcok, Jasont is hosszú évek óta ismerem már. Vicces, hogy micsoda kavarodás ment itt! Robert átment a Metallicába, Jason Ozzyhoz jött, Mike Inez meg a Black Labelbe. Tiszta szappanopera, haha!”

Meglepett, hogy Ozzyék Jasont hívták a bandába?

„Különösebben nem. Úgy tudom, hogy Ozzy fia, Jack vetette fel a dolgot eredetileg. Ő mondta Sharonnak, aki egyből ráment a témára. De ennek így kellett lennie. Ráadásul Jasonnak még ott a Voivod is, vagyis ugyanazt fogja csinálni most az Ozzfesten, mint én tavaly a Black Labellel. Dupla meló...”

És milyen érzés Jasonnel jammelni?

„Tuti ügy. Gyilkos. A srácban eleve benne van a súlyosság, a brutalitás meg a Sabbath-típusú dolog is. Pontosan illik közénk. Szerintem nem lesz semmi gond a turnén.”

Te nem is gondoltál arra, hogy az idei Ozzfesten is fellépj a Black Labellel? Végül is az új album miatt jó lett volna, nem?

„Az emberek így is tudják, hogy kijött egy új Black Label-lemez, és elég nekem most egy turné. Majd ha ez az Ozzfest-őrület lemegy, akkor csinálunk egy Black Label-klubturnét. Az igazi rajongók úgyis arra kíváncsiak. Az Ozzfest-közönséget most megkímélem a túlzott brutalitástól. Tavaly is szétkaptuk a fejüket azzal a mocskos riffmuzsikával a sok buta nu metal csapat között! Látnod kellett volna, mit csináltak a kölykök az utánunk jövő Crazy Townnal! Poharakat, üvegeket,

mindenféle szart vágtak hozzájuk, komolyan, majdnem megsajnáltam őket. Idén csak Ozzyra akarok koncentrálni, élvezni akarom az életet. Igazából mindegy is nekem, ki játszik, a lényeg, hogy jó a társaság, lehet sörözni meg dumálgatni. Az Ozzfest olyan, mint valami utazó kertiparti.”

Robertet is megnézed majd a Metallicával?

„A turnéjukon? Persze. Kíváncsi vagyok rájuk és az új albumra is. Robert azt mondja, hogy tényleg jó súlyos lett. A Metallicáért még a Limp Bizkit látványát is hajlandó vagyok elviselni. Persze jobb lenne, ha felhúznának közénk valami dróthálót, nehogy véletlenül eltaláljam őket valami üres sörösüveggel!”

Beszélgünk akkor az új Black Label-lemezzel is egy kicsit. Elég gyorsan követte az előzőt, nem?

„Minek annyit pöcsölni? Egy metalalbum elkészítése nem egy bonyolult operáció. Az ember fogja a riffeket, megírja a nótákat, aztán felnyomja. Zenész vagyok, ehhez értek.”

Szerinted miben más ez az új lemez?

„Csak az asszonyt tudom idézni, aki szerint »az eddigiek laza sörök voltak, ez meg valami kemény pia«. Én sosem szemléltem bonyolultan az életet, az a fontos, hogy igyekezz jól érezni magad. Ez a lemez is erről szól. Akármilyen pocsek az élet, akármilyen vesz körül a melóban, este azért próbálj lelazulni. Mindenkinek vannak szar dolgai napközben, még nekem is. Én is csinállok olyasmiket, amihez semmi kedvem. Aztán este jöhetnek a hideg sörök, jöhet a lazulás, hogy aztán másnap is legyen kedve felkelni az embernek. Ennél többet nem nagyon akarok üzenni ezzel az anyaggal.”

Ugyanakkor egyre dallamosodsz is, legalábbis egyre markánsabbak a dallamaid...

„Ezt elismerésnek veszem, haver. Ugyanakkor nem töröm kezem-lábam, hogy még több legyen a melódia, de nyilvánvalóan egyre jobban kezdek ráérezni az éneklés mikéntjére is. De nem szoktam sokat filózni ezen, jön, ami jön. Az ember megír valami pokoli gyilkos riffet, valami zúzós, lommi-stílusú riffet, aztán elkezdi rá énekelni. Ennyi.”

Honnan jött az ötlet, hogy Ozzy is vendégeskedjen az egyik dalban, a Stillbornban?

„Régi ötlet volt már, de valahogy sosem akartam ezzel zavarni, mert mindig olyan úzótt, mindig elfoglalt. Aztán az asszonnal dumálgattunk erről, ő meg másnap felhívta Sharont és megbeszélték a részleteket. Nekem nem volt más dolgom, mint behűteni a söröket. Legalább volt mire innunk!”

Ozzy is iszik?

„Nem sokat. És vannak periódusok, amikor egyáltalán nem. Aztán van, amikor megint. Nagyon jó arc, a legjobb!”

Mennyi idő alatt készült el a Blessed Hellride album?

„Fogalmam sincs, hülye lennék állandóan a nap-tárt lesni. De a próbaterem ajtajában gyülekező üres sörösrekeszek alapján azt mondanám, hogy úgy 10-12 nap alatt megszülettek a dalok. Akkor a dobos felütötte, amit kell, utána átvettem a terepet, felnyomtam a basszust, a gitárt, az éneket, majd jött Ozzy a végén a Stillborn miatt. Gyorsan csúszik ám a munka, csak az a lényeg, hogy mindig legyen kenőanyag. Ha nincs sör, akkor egyből megáll az élet.”

A Blessed Hellride elég jól nyitott a Billboard listán. Számítottát a sikerre?

„Meggyőződése, hogy odakint a srácoknak kezd elégük lenni ezekből az abszolút műanyag zenékből. Igazi, direkt rockmuzsikát akarnak végre, nem ilyen-olyan löszart. Ezért van az, hogy a Godsmack is jól működik, meg az új Metallica nagy siker lesz. Ez egészen biztos. Kicsit olyan most a zenei piac, mint amikor a Guns N' Roses megérkezett 1987 táján. Szinte azonnal elsöpörték a löszart, mert eredeti, őszinte és valóságos volt, amit csináltak. Rádásul amit a gitárral meg lehetett csinálni, azt Yngwie elvitte a maximumig. Ott újból kellett kezdeni mindent, visszamenni a blueshoz, a rock'n'rollhoz... Ehhez kellett Slash és a Guns.”

Aztán mi lett belőlük...

„Az már egy másik lapra tartozik. Szerintem Axlnék fel kéne hívnia a többieket, mert az eredeti Guns N'

Roses mindennél nagyobb volt. Mibe kerülne felhívni Slash-t? Nem értem. Egy olyan albumra volna most szükség, mint amilyen az Appetite For Destruction volt a maga idejében.”

És mit szólsz a divatos garázs rock bandákhoz? Az olyanokhoz, mint a The Hives, a The White Stripes vagy a The Vines...

„Az legalább gitárokra épül és valódi muzsika. Persze, nincsenek gitárszólók, de legalább nem valami stúdiós kreálmány az egész. És rendesen nyomulnak élőben, bennük van a rock'n'roll. Kit érdekel, ha itt-ott mellényúlnak és vannak hamis hangok is. Az a fontos, hogy van bennük lendület, nem fagnak meg a színpadon. No meg az sem utolsó szempont, hogy a saját dalaikból élnek és nem valami kib...ott dalszerző brigád írja a számaikat!”

Te mikor kezdtél gitározni?

„Először nyolcévesen. Persze akkor még szart sem tudtam az egészről, de imádtam! Aztán úgy 13-14 lehettem, amikor már tényleg komolyan vettem a dolgot, amikor tudatosan kezdtem zenélni. Akkoriban Eddie Van Halen meg Randy Rhoads voltak az istenek, én is tőlük tanultam mindent. Na meg persze Tony Iommitól, minden riffek királyától! A középiskolában egy Stonehenge nevű csapatban nyomultunk, főképp feldolgozásokkal, Ozzy, Sabbath, Van Halen, ami csak jött. Suli után meg egy másik csapatban zenéltem, onnan keveredtem Ozzy mellé. Majd beszartam a megtiszteltetéstől!”

Szoktál még gyakorolni?

„Persze, minden nap. El sem tudnám képzelni, hogy ne játsszak, ne gyakoroljak. Fogom a metronómot és nyomom a skálákat meg a témákat, ahogy kell. Nem vicc, semmit nem adnak ingyen. Ha valaki jól akar gitározni, annak gyakorolnia kell. És én ráadásul imádom is gitározni. Gitározni és inni.”

Szerinted a gitárszólók lesznek még fontosak a zenében?

„Persze ezek a dolgok jönnek és mennek. Emlékszem, amikor a grunge beütött, mindenki azt mondta, hogy a szólóknak már annyi, de az Alice In Chainsben Jerry Cantrell hatalmasakat szólózott. Igaz, nem úgy, mint korábban mondjuk George Lynch a Dokkenből, aki eszelős témákat pengetett, de Jerry is nagyon érezte a szólókat. Nálam mindig lesznek szólók és vannak a fiatal srácok között is hasonló gondolkodású zenészek. Ott van például a Shadows Fall nevű csapat. Brutális, durva muzsikát nyomnak, igazi metalt, és tele vannak jobbnál-jobb gitárszólókkal. Azok a srácok tudják a leckét, tisztelet nekik!”

Más téma. Szerinted lesz majd új Ozzy-album?

„Nagyon remélem! Úgy látom, hogy most Ozzyt is izgatja a dolog, kezd pörögni a témán. Bizonyítani akar megint, úgyhogy ha beindulunk, egy irgalmatlan akar anyagot fogunk készíteni. Gondold el, Ozzy, Jason Newsted, Mike Bordin és jómagam! Gyilkos lenne egy ilyen felállású Ozzy-album!”

2007

fekete esőben

Sokan azt hitték a feldolgozásokat rejtő Under Cover album után, ami eredetileg a Prince Of Darkness box részeként jelent meg, hogy Ozzynek annyi, tőle már nem várhatunk rendes albumot, de az ex-Black Sabbath-frontember rácáfolt minden kétkedőre. A 2001-es Down To Earth lemez folytatásaként elkészült kilencedik stúdióalbum, a Black Rain, egy parádés anyag lett, egy vérbeli modern Ozzy-album, a No More Tears óta a legjobb. Mike W. az új anyag kapcsán tette fel kérdéseit Ozzynek.

HAMMERWORLD NO. 196 – 2007/7

Beszéljünk először az idei Ozzfestről, ami nagy meglepetésre ingyenes lesz, azaz egyáltalán nem szedtek belépőt. Tudomásom szerint ilyen léptékű ingyenes turnét még soha senki nem csinált. Hogy jött az ötlet!

„Sharon találta ki. Én nem értek ezekhez a dolgokhoz, de Sharonban hiszek. Azt mondta, hogy ez egy jó ötlet, és ne aggódjak, bármit is mondanak majd szakmai berkekben, működni fog. És tényleg működik. A költségeket különféle szponzorcégek állják, és a legtöbb jegyet rajtuk keresztül lehetett igényelni. Több, mint 420 ezer jegyet osztottunk ki a turnéra, és szerintem ez óriási dolog. Úgy értem, milyen jó annak, aki le van égve, aki nem tudott volna eljönni, mert nincs melója vagy kevés a zsebpénze.”

A 24 állomásos turné július 12-én startol Seattle-ben, és ez már a 12. Ozzfest lesz, bár Ozzy ezzel kapcsolatban is bizonytalannak tűnt...

„Nem is tudom, talán a 13. lehet az idei turné, de az is lehet, hogy ez már a 14. lesz, fogalmam sincs... Arra emlékszem, hogy az egészet daczból találta ki Sharon. Azt akarta elérni, hogy fellépjünk a Lollapalooza fesztiválon, de a szervezők azt mondták, hogy Ozzy már lejárt lemez, a múlt arcaira nincs szükségük... Erre Sharon annyira berágott, hogy kitalálta a saját utazó fesztivált, az Ozzfestet. Tipikus Sharon... Ha feldühítik, jobb menekülni előle!”

Igaz, hogy idén a fellépő zenekarok sem kapnak gázsit?

„Így van. Ha nincs belépő, akkor miből lenne gázsiz? Évről-évre csak mindenki többet akart. A zenekarok is, a jegyügynökségek, az arénák, amiket ki kellett bérelni. Mindig igyekeztünk normális jegyárat kidolgozni, de egy idő után már nincs erre mód. És akkor Sharon azt mondta, hogy b...ódjon meg minden kapzsi banda, legyen az egész buli ingyenes, és jöjjenek azok a bandák, akiknek fontos, hogy itt legyenek. Először mindenki csak röhögött, hogy ez úgysem válik be, ezt nem lehet megcsinálni, de hát nem ismerik Sharont...”

Heteken belül a 25. házassági évfordulótokat fogjátok ünnepelni Sharonnal. Emlékszel még az első találkozásotokra?

„Persze. Akkor még a Black Sabbath tagja voltam, és Sharon apja volt a menedzserünk, ő meg az irodába titkárnősködött. Szokás szerint le voltunk égve és egy kis pénzt szerettünk volna legombolni a faterről, de nem sikerült... Viszont eldumálgattam Sharonnal, aki

láthatóan be volt szarva tőlünk! Éveken át csak ilyen felületesen ismertük egymást, aztán engem kirúgtak a bandából, és egy Los Angeles-i hotelben lötyögtem. Igazából nem csináltam semmit, csak ittam, pizzát zabáltam és tévét néztem, közben meg baromira sajnáltam magam. Amikor Sharon megjelent a hotelben, már napok óta ki sem szálltam az ágyból.

Rádásul rossz hírt kellett közölnöm vele, mert azt a pénzt, amit rajtam keresztül neki küldött valaki, elköltöttem kokainra. Valami zenész tartozott Sharonnak 500 dolcsival, nálam hagyta, de mire Sharon érte jött, már a cuccot is eltüntettem, amit a pénzen vettem. Erőm sem volt hazudni neki... Retentőben kiakadt, üvöltözött meg minden, de aztán leült dumálgatni egy kicsit, és a vége az lett, hogy elvállalta a menedzselésemet. Nem tudom, hogy az apját akar-e bosszantani ezzel, vagy csak megsajnál, mindenestre azóta együtt vagyunk. Több, mint a feleségem, a társam. Ő az életem. Nélküle már sehol sem lennék.”

Amikor Sharon elővezette neked, hogy lenne az MTV-n egy valóságshow-tok, hogy bekameráznák a házatokat, mi volt az első reakciód?

„Az, hogy dugják fel a kameráikat! De Sharon végül meggyőzött, hogy nincs ebben semmi extra, és hogy egy egészen más arcomat is megismerhetnék az emberek. Hogy ne csak a drogos, feleségfojtogató, denevér-zabáló rocksztár jusson eszükbe az Ozzy Osbourne név hallatán. Végül azt mondtam, hogy ha kapok egy szobát, ahova nem követ a kamera, ahol nyugodtan vakarhatom a kib...ott seggem, meg a tököm, ahol zavartalanul finghatok és ahol nyugodtan túrhatom a kib...ott orromat, akkor legyen. Sharon sosem hagyott még cserben, vakon megbízom benne. Bármit mond, én megteszem.”

Három éven át futott az Osbournes show hihetetlen sikerrel. Gondolom, nem bántad meg?

„A franc tudja. Néha arra gondolok, hogy jobb volt előtte. Sokan azt hiszik, hogy minden ki volt előre találva, minden részt, minden jelenetet megírt valaki előre, de ez baromság. Ennél sokkal spontánabb volt az egész. Kijöttek öt kamerával és elkezdtek mindent felvenni. Nyilván a tévébe azok a részek kerültek, amikor történt is valami, mondjuk elcsúsztam valami kib...ott kutyaszaron. De őszintén szólva én az elején sem értettem, hogy miért olyan érdekes ez a műsor, és ma sem értem. De a lényeg, hogy szerették. Én előadó vagyok, egy kib...ott bohóc, és mindig

is az voltam. Persze, az kurvára nem mindegy, hogy veled vagy rajtad röhögnek. Szeretném azt hinni, hogy nem rajtam... De a lényeg, hogy élvezem, ha szórakoztató vagyok. Ez még akkor is jó érzés, ha nem értem a miértjét. Amikor a tévében mutattak, még én sem értettem a saját szavaimat! Nem csoda, hogy egy csomó helyen alászövegezéssel adták le...

Szóval a tévéshow hatalmas népszerűséget hozott és sok pénzt is, másrészt viszont kemény próbatétel volt. A gyerekeim ráálltak a kemény drogokra, én magam is visszacsúsztam, mire Sharon ultimátumot adott be, aztán majdnem kitörtem a nyakam a quadbalesetben, Sharonnak meg bőrrákja volt. Nehéz volt, kib...ott nehéz. Az ember mindig azt hiszi, hogy annyi szarságon átment már, most jöjjenek a jobb idők. Aztán bamm-bamm, még nagyobb pofonok érkeznek."

A nagy pofonok mellett jó hír, hogy elkészült a 2001-es Down To Earth album folytatása, a Black Rain, a hírek szerint az első albumod, amit totál józanul készítettél.

„Így van, már két éve teljesen tiszta vagyok. Sharon ott is hagyott volna, ha nem szedem össze magam. Most olyan szinten tiszta vagyok, hogy már a cigivel is leálltam. Gyógyszert is olyat szedek, amit a doki felír, és csakis mértékkel. Ezek a kib...ott szarok mindenféle függőséget okoznak. Még a legális szarok is. Szóval, eljárók a Névtelen Alkoholisták gyűléseire is, és igyekszem nem visszaesni. Nem ígérhetek semmit, ismerem magam. De nem akarok idő előtt megdöglenni és nem akarom kib...ott drogos roncsként végezni. Mindig is önbizalomhiányos, félénk gyerek voltam, és ezért kellett a sok szesz meg a drog. El akartam tüntetni a félelmeimet, és rettegtem a valóságtól. Tök dilis voltam, és ráadásul alig emlékszem valamire. Kitalálták, hogy kéne csinálnom egy kib...ott önéletrajzot, de el kellett halasztani az egész projektet, mert semmire sem emlékszem. Még egy vékony füzetecske sem állna össze az emlékeimből! Ez azért elég szomorú..."

Arra sem emlékszel, amit a Möltey Crüe könyvben lehetett olvasni a '80-as évekbeli közös turnétokról. Állítólag még egy sor hangyát is felszippantottál az orrodba...

„Semmire nem emlékszem azokból az időkből. Szinte semmire... Ezek a sztorik akár meg is történhettek, mert mindig is hajlamos voltam a legnagyobb hülyeségekre. Jókat is lehet röhögni rajtuk, de az már nem ilyen mókás, amikor egy börtöncellában térsz magadhoz, és fogalmad sincs, mit keresel ott. Aztán jön a feleséged ügyvédje, és azt mondja, hogy meg akartad fojtani a nejedet. Sharonnak nem lehetek elég hálás, hogy mindvégig kitartott mellettem. Pedig számtalanszor talált eszméletlenül a padlón, összevizezt ruhában, és még csak nem is csináltam titkot abból, hogy csajoztam is. Nem vagyok büszke erre az egészre, és a végén mindig benyújtják a számlát."

2010 klasszikus! – BLIZZARD OF OZZ

Március 19-én lesz 28 éve annak, hogy egy értelmetlen repülőgépszerencsétlenség következtében életét veszítette Randy Rhoads gitáros, aki egyértelműen a poszt-Van Halen-idők legnagyobb gitárhőse volt. Randy a korai Quiet Riotból került Ozzy mellé, amikor a Black Sabbathból kiebudalt, és komoly drog-, meg alkoholproblémákkal terhelt énekes szólópályára lépett.

Rhoads zseniális játéka az első két Ozzy szólóalbumon hallható, valamint a Tribute című koncertlemezen. Rainer Siebert most az Ozzy önálló pályafutását beindító Blizzard Of Ozz lemez megszületésének hátterét járta körül, mégpedig az album hangmérnökének, producerének, Max Normannek a segítségével.

HAMMERWORLD NO. 222 – 2010/3

1976 táján a Black Sabbath már csak árnyéka volt önmagának. A zeneileg épp csak összetapasztott Technical Ecstasy lemez a híveket sem hatotta meg, az album gyengén fogyott. Ebben szerepet játszott néhány rossz üzleti húzás is, de a fő problémát mégiscsak az jelentette, hogy a banda tagjai túl sokat cuccoztak.

„Addigra már teljesen letértünk az eredeti utunkról ismerte el évekkel később a gitáros Tony Iommi. Mindannyian nyakig benne voltunk az anyagozásban, nem csak Ozzy. Ez abból is látszott, hogy egyre hosszabb ideig töltöttünk a stúdióban, a végeredmény pedig egyre gyengébb lett."

Ozzyt 1977-ben érte egy nagyon súlyos csapás, elvesztette édesapját. Mély depresszióba került, és még abban sem volt biztos, hogy folytatni akarja énekesi karrierjét. Miközben a csapat a következő albumot, az érdekes címet kapott Never Say Die!-t próbálta összekalapálni, az énekes pár hónapra k is szállt, majd két nappal a stúdiózás kezdete előtt meggondolta magát, viszont nem volt hajlandó elénekelni azokat a dalokat, amelyeket a többiek nélküle írtak.

„Végül úgy dolgoztunk, hogy nappal új témákat írtunk, este meg nekiláttunk felvenni ezeket – *magyarázta lomme*. – A minőséggel persze mit sem tudtunk törődni, ezért is lett olyan zavaros az a lemez.”

Noha a turnét Ozzy végignyomta, azt mindenki jól látta, hogy ennek az együttműködésnek igazából már vége. A basszer Geezer Butler és a dobos Bill Ward is azzal fenyegetőzött, hogy vagy találnak új énekest, vagy ők lépnek le. Végül Bill Ward állt oda az énekes elé, de lommira kente a dolgot, így Ozzy aztán éveken keresztül a gitárost gyűlölte a legjobban. Miután kitették a Sabbathból, Ozzyt már semmi sem tartotta vissza az önpusztítástól.

„Nem szimplán depressziós voltam, meg akartam halni mesélte utóbb az énekes. Hat hónapon keresztül egy hollywoodi hotelben húztam meg magam. A dílerem házhöz jött, a pizzafutár is, így ki sem mozdultam a lakosztályból. Még a függönyöket sem húztam el soha.”

Ozzy ebben a teljesen reménytelen állapotában találkozott újra Sharon Ardennel, aki a Black Sabbath hírhedt menedzserének, a könyörtelen geszter Don Ardennek volt a lánya. Ozzy már ismerte a lányt az irodából, és mindig tetszett is neki, de ő sosem volt az a kezdeményező típus. Sharon tulajdonképpen csak beugrott Ozzyhoz, mert egy közös ismerős az énekesnél hagyott számára 500 dollárt. Azt persze Ozzy azonnal kokainra és piára költötte... Sharon rettentően kiakadt ezen, de egyúttal meg is sajnálta a nyomorúságos állapotban levő Ozzyt. A maga diktatórikus modorában jól kiosztotta, hogy miért szúrja el az életét, és ez a kemény hang hatott. Ozzy elkezdett magához térni...

Egy szólókarrier lehetősége már korábban megfogant a fejében, sőt, már 1976-77 táján látható volt egy Blizzard Of Ozz feliratos pólóban. Ezt a szlogent az édesapja találta ki... Sharon ekkoriban még az apja irodájában dolgozott, de nagyobb tervei voltak, és ezek megvalósításához éppen Ozzy bizonyult a legmegfelelőbb alany. Ozzy pedig hálás volt, hogy végre valaki mellé áll, segít neki kikecmeregni a gödörből.

Már 1979 őszén elkezdtek zenésztársakat keresni Ozzy mellé, és miután felsorakoztatták a korábbi Uriah Heep dobos Lee Kerslake-et, valamint az ex-Rainbow basszusgitáros Bob Daisley-t, már csak egy gitárosra volt szükségük. A későbbi Vinnie Vincent és Slaughter basszer Dana Strum hívta fel Sharonék figyelmét az akkor 23 éves Los Angeles-i gitárosra, Randy Rhoadsra. Ő akkoriban a Quiet Riot tagja volt, de a csapat első két albuma csak Japánban jelent meg. Randy számára is komoly lehetőséget rejtett ez az állás.

„Amikor Randy először felbukkant a meghallgatáson, azt hittem, hogy egy fiúnak öltözött kiscsaj – *nevetett Sharon*. – Törékeny, pici figura volt, és nagyon helyes.”

Ozzy ugyan ekkor is be volt tépve, de amint megszólalt Rhoads kezében a Charvel gitár, egyből tudta, hogy kincsré lett. Nem sokkal később már igazi barátság alakult ki kettejük között, holott a két figura valójában tűz és víz volt. De nemcsak emberileg, zeneileg is tökéletesen passzoltak egymáshoz. Randy hozta a szabályokon alapuló virtuozitását, Ozzy pedig a páratlanul fogós dallamokat.

„Randy mamájának zeneiskolája volt, ahol Randy is oktatóként dolgozott. Volt is érzéke a pedagógiához. Végtelenül türelmes volt velem is. Én ösztönemberként tudtam csak dolgozni, ő pedig azonnal mindent lefordított a zene nyelvére. Valódi mágia volt köztünk. A Sabbathnál nem volt respektem. Odanyomtak elem valami riffet, hogy azonnal énekeljek rá. Randyvel egy egészen más munkamódszert ismertem meg.”

Miután megszülettek az első közös dalok, Ozzy elkezdett filózni a lehetséges producer személyén. Lehetőségként felmerült Roy Thomas Baker neve, aki a Queennel hozott össze csodás felvételeket, de a Hendrix és Led Zeppelin anyagok révén ismertté vált veterán, Eddie Kramer is szóba került.

Végül a felvételek Angliában, a Ridge Farmon kezdődtek el Chris Tsangarides hangmérnök segítségével, akivel azonban Ozzy hamarosan összerúgta a port. Ekkor lépett a képbe egy másik veterán potméter-tologató, Max Norman, aki korábban dolgozott már a Uriah Heep és a Rainbow koncertjein is, így személyesen is jól ismerte Ozzy csapatának két tagját. Norman elegendő szaktudással rendelkezett ahhoz, hogy segítségére legyen Rhoadsnak, de volt benne annyi örület, hogy Ozzy is megfelelő partnernek tartsa...

„Ozzy számos alkalommal kirúgott – *mesélt nevetve Max Norman a stúdiós élményeiről*. – De nem csak engem, mindenkit. Már fel sem vettük...”

Normanról évekkel később is elég keményen nyilatkozott Ozzy, de az a tény, hogy a Blizzard Of Ozz

„Ozzyt idegesítette, ha azt látta, hogy sokkal több sávot használunk, mint korábban a Black Sabbath! Egyszerűen csak türelmetlen volt. Nem bírta a stúdiós molyolást.”

album után vele készült a folytatás is, a *Diary Of A Madman*, arra utal, hogy a feszültség jó hatással volt a csapat kreativitására. Max Norman szerint szavak nélkül is jól megértette a zenekart.

„Randy sem sokat beszélt, de azt azért jelezte, ha valami nem tetszett neki. Amikor valami új ötletem támadt, mindig neki mutogattam meg elsőként. Abból tudtam leszűrni, hogy elégedett egy adott hangzással, hogy azonnal gitárt fogott, és nem lehetett leállítani.”

Ugyan Rhoads rendelkezett a legkevesebb stúdiós tapasztalattal, a társai mind tisztelték a tudása, a dalszerzői képességei miatt. Tisztában volt a zeneelméleti kérdésekkel is, de ösztönösen is jó irányba tudta terelni a dalokat.

„Ha Ozzynek valami téma nem tetszett, Randy a szempillantás tört része alatt előrukkolt valami új ötlettel, amitől Ozzy azonnal hanyatt vágta magát. De Randy nem nagyon tudott olyan témát előkapni, ami ne tetszett volna Ozzynek.”

Ozzy nagyon értékelte Randy türelmét is.

„Igen, talán azért is, mert ő maga nem egy türelmes figura! – *nevetett Norman*. – Nem egyszer hallottam, amint rápirít Randyre, hogy »az meg miért kell oda?!« Randy erre csak szelíden felnézett rá, és annyit mondott: »Nyugi, jólesz az, hidd el!« És tényleg jó lett! Valamiért Ozzy hallgatott rá, pedig ez nem volt szokása... Más-más iskolát képviseltek. Randy szabályosan megszerkesztette a dalokat, akár egy mérnök, Ozzyt viszont idegesítette, ha azt látta, hogy sokkal több sávot használunk, mint korábban a Black Sabbath! *(nevet)* Talán a stúdiózás anyagi oldala miatt is aggódott, hiszen ezt a lemezt ő finanszírozta. De valahogy mégis úgy gondolom, hogy nem a pénz volt az elsődleges szempontból. Egyszerűen csak türelmetlen volt. Nem bírta a stúdiós molyolást. Négy héten át dolgoztunk a lemezen, és emlékszem, hogy mennyire kellett kapkodnom a keveréssel is.”

A dalok feléneklése hogy ment Ozzynek?

„Lassan, de biztosan. Tudod, ő soronként énekl fel a nótákat. Elénekl az első sort, aztán újra, meg újra, meg újra. Általában négy-öt verzió közül választotta ki azt, ami végül is maradhatott. Ez azért elég sok időt felemésztett. És akkor még jött a duplázás is.”

A duplázásra miért volt szükség?

„Ez bevett gyakorlat volt akkoriban, főleg a technikai szempontból nem tökéletes énekesek esetében. Ozzy alaptól nem szereti a saját hangját. De ezzel sokan vannak így. A gitárokat is dupláztuk, hogy vastagabb legyen a hangzás, de azok tökéletesen passzoltak egymáshoz. Ozzy esetében volt némi eltérés, de ez cseppet sem ártott a végeredménynek. Azt hiszem, hogy később aztán leállt ezzel, de a Black Sabbathnál is mindig duplázták, meg az első néhány szólóalbumon is. Ennek köszönhetően egy-egy dal feléneklése akár 6-7 órán

át is tarthatott. És persze igyekezni kellett, hogy még azelőtt jussunk valamire, hogy elájul... Vagy viszkizett vagy kokozott. Vagy kombinálta a kettőt. A végén már csak állt ott, de hang nem jött ki a torkán. De olyan is előfordult, hogy épp valami szólóval bajlódtam, amikor figyelmes lettem valami fura zajra. Felnéztem a melőléből, és azt láttam, hogy Ozzy nyugodt lélekkel épp lepisálja a stúdió szőnyegét. Akkor már fogalma sem volt, hogy éppen hol is van. De nem is érdekelte. Máskor meg arra mentem be a stúdióba, hogy éppen hány, mint a lakodalmas kutya!” *(nevet)*

Ozzy mellett nem nagyon lehetett unatkozni...

„Hülye voltam, hogy nem készítettem felvételeket róla!” *(nevet)*

És a többiek is szerettek bulizni?

„Nem igazán. Az effajta viselkedés csak Ozzyt jellemezte. Randyt talán inni sem láttam soha, maximum, ha már befejeztük a melót. Néha talán tolt egy kis kokót, de azt is inkább csak a hétvégén. Kimondottan józan, higgadt srác volt. Zenélni szeretett, gitározni. Ez volt a mániája. A külső szemlélők számára emiatt talán unalmasnak is tűnhetett. De Ozzy mellett nem is nagyon volt szükség még egy félcédulás bohócra!” *(nevet)*

Melyik volt a legörültebb Ozzy-eset, aminek szemtanúja voltál?

„Amikor elmentünk inni egyet valami közeli kocsmába. Igazi falusi pub volt, de valamiért épp ott kellett lennie egy aránylag ismert színésznek, Oliver Reednek. Ő sem volt már szomjas, meg hát mi sem. Egyből megvolt a közös nevező! A nagy dajdaj közben valahogy elkezdtek egymásra licitálni. Már nem is tudom, ki kezdte a sztorit, hogy az alhasán vagy a farkán van egy tetoválás. Talán Ozzy... Biztos ő lehetett!” *(nevet)*

De Reed sem hagyta magát, elkezdett kiabálni, hogy az ő pocse is ki van varrva! Addig hergelték egymást, míg a következő pillanatban ott álltam két seggreszeg figura között, akik vadul lóbálták a farkukat, hogy ezt nézd, ezt nézd! *(nevet)* Az a poén az egészben, hogy még csak ki sem rúgtak minket a kocsmból! Ennyire igényes hely volt...”

A lemez végül minden bulizás dacára elkészült, és igazi mestermű lett. Amikor 1980 szeptemberében megjelent Angliában, azonnal a hetedik helyre került a listán. A lemezbemutató turné és a kislemezen kiadott Crazy Train nóta csak rátett egy lapáttal a sikerre. Az albumot egyébként a Jet Records adta ki, miután az összes nagy kiadó EMI, Warner elutasította a lehetőséget, hogy a hírhedt énekeskel dolgozzon. Az Ozzy tábor számára az is nagy elégedettséget eredményezett, hogy a Blizzard Of Ozz jobban indított a listákon, mint az új énekes, Ronnie James Dioval kiálló Black Sabbath új albuma, a Heaven And Hell. Amerikában a következő év tavaszán jelent csak meg az album, de hihetetlen fogadtatásra talált. Azóta is ez számát odaát a legsikeresebb Ozzy-szólóalbumnak.

„Amikor az első amerikai turné állomásai teltházak lettek, már tudtam, hogy itt történelmet írunk emlékezett vissza Sharon. Ennyit az öltönyös kiadós arcok szakértelméről... Ők azt hitték, hogy Ozzy Osbourne egy szánalmas drogos, már le lehet írni. Fogalmuk sem volt róla, hogy a rocktábor számára már akkor is mit képviselt Ozzy. Aki a Black Sabbath élén megszerette őt, szóloban is látni akarta, pláne, miután hallotta az első lemezt...”

2010

JOGSI 35 év után

Ozzy Osbourne tizedik stúdióalbuma június 15-én jelenik meg *Scream* címmel, és ez lesz az a lemez, amelyen már nem Zakk Wylde gitározik, hanem a Firewindből ismert görög Gus G. Az album első kislemezdala, a *Let Me Hear You Scream* április közepén debütált a *CSI: New York* sorozatban. Érdekes módon április elején Ozzy nemhogy nem akart még beszélni a kiadás előtt álló lemezről, de a sajtósa külön felhívta Rainer Siebert figyelmét, hogy az albummal kapcsolatban ne is kíséreljen meg információkat szerezni. Ozzy persze így is hozta a formáját...

HAMMERWORLD NO. 224 – 2010/5

Először is Slash új albumáról kérdeznének, különös tekintettel a *Crucify The Dead* dalra, amit te éneksz a lemezen. Hogy született ez a szám?

„A szövegbe és az ének dallamokba besegítettünk a produceremmel. Valahogy bele akartam vinni mindazt, amit a Guns N' Roses-sztori kapcsán gondolok. Amikor csak összefutok Slashsel, mindig elmondom neki, hogy egy nap majd mind arra ébrednek, hogy fogalmuk sem lesz, miért is csinálták ezt évtizedeken át. Ez egy olyasmi szöveg, amit akár Slash is elénekelhetne Axlnak: »Csak akkor nem feszíthetnek keresztre, ha már meghaltál...«”

Emlékszel még, hogy mikor találkoztál először Slashsel?..

„Valami turnén történt, hosszú évekkel ezelőtt. Már nem is tudom, hol volt a bulink, de Slash lejött a Guns N' Roses régi dobosával, aki akkor még szintén a Guns tagja volt. Takonyrészegek voltak, nyilván. De Slash ma már egészen más ember. Rengeteget változott. Én sem iszom, ő sem iszik, és már egyikünk sem drogozik. Nagyon bírom a srácot, egy kimondottan jó gyerek.”

Szerinted jó ötlet volt megcsinálnia ezt a szólóalbumot?

„Persze. Nincs most énekesük, nem igaz? Hát akkor mit is csinálhatna! Ahogy én látom, Slash nem akar mást, csak zenélni, koncertezni. Ami meg a szólópályát illeti, nekem bejött, ahogy nézem. Amikor a Black Sabbathból kirúgtak, összeszartam magam félelmemben. Mi a f...t fogok most csinálni?! Dühös is voltam, haragudtam. Néha ez még most is előjön. De szerencsém volt, mert Sharon felbukkant az életemben, és mindent elrendezett körülöttem. Ha nem így történik, talán még most is abban a hotelben üldögélnék a saját vizeletemben és nyomnám a cuccot meg innám a szeszt. Sharon hozott össze Randy Rhoadsszal is, tényleg mindent megszervezett. Nélküle ez az egész szólópálya rettenetesen sült volna el.”

Említetted, hogy már nem cuccozol, nem iszol. Mi volt a legsúlyosabb drogos kalandod?

„Csak súlyosak voltak! *(nevet)* Kipróbáltam annak idején a hernyót is, de attól csak okádnom kellett. Borzalmas volt... Hála az égnek! Különbösen már rég nem élnék. A legrohadtabb cucc amúgy egy Rohydrol nevű gyógyszer volt, amit altatónak adtak. Hallottam róla, hogy randidrognak is ezt használják, de nem hittem el. Különbösen is elég valódszerűtlen, hogy megerőszakolom magam, nem igaz? *(nevet)* Úgyhogy bevettem, és

ittam rá egy kis brandyt, hogy csússzon, de semmi nem történt. Már épp átkozni kezdtem, aki ezt javasolta, amikor egyszer csak beütött. De kib...ott durván! Olyan durván, mintha megbénultam volna! Úgy éreztem, hogy az izmaim megdagadtak, befeszültek, és mozdulni sem tudtam. Végül óriási kínszenvedések árán legurultam az ágyamról, de a padlón sem tudtam mit csinálni. Csak a fejemet tudtam odacsapkodni a kisasztalhoz az ágy mellett, de azt nem hallotta senki. Az a durva, hogy a fájdalom az érzésem, mindent éreztem, de moccanni sem bírtam. Olyan volt, mintha meghaltam volna, és kiléptem volna a testemből. Pokoli szar volt az egész! Vagy négy-öt órán át csak agonizálni tudtam, aztán lassan kiment a hatása. Azóta hozzá sem nyúltam ahhoz a szarhoz!”

Igaz, hogy a Black Sabbath-idők elején egy vágó-hídon is dolgoztál?

„Csináltam én minden szart, még ezt is. Mai aggval undorító egy hely volt, de idővel megszoktam. Majdnem azt mondom, hogy meg is kedveltem. Az volt a munkám, hogy fel kellett vágnom a döglött teheneket és ki kellett lapátolnom a beleiket. Annyira bűdös volt, hogy folyton okádnom kellett! Azt a szagot nem lehetett megszokni.”

A húsevéstől nem undorodtál meg emiatt?

„Érdekes módon nem. De azért minden megveszegett húsevőnek javasolnék egy kis vágóhídi sétát. Egy kicsit más szemmel látnák a világot, az biztos!”

Jóban vagy Lemmyvel, aki megszállott szerencsejátékos. Te is ki szoktad próbálni itt-ott a félkarú rablókat?

„Egyáltalán nem érdekel a dolog. Semmiféle szerencsejáték. Ha holnap bezárnák a világ összes kaszinóját és játéktermét, én biztosan nem venném észre. Azokon tudok a legjobban röhögni, akik mindenféle agyafúrt matematikai szisztéma alapján játszanak. Mintha bármit is számítana! Én a szerencsében hiszek. Azt meg kib...ottul nem lehet előre kiszámítani. Még Vegasban is mindössze egyszer kapott el a láz. A többiek mind elmentek blackjackezni meg rulettezni, én meg kiszúrtam magamnak ezeket a gyümölcsös gépeket, tudod. Bedobáltam pár dollárt, majd az egyik elkezdett vadul csörögni, és kiköpött egy valag pénzt. Azt is elkezdtem bedobálni és még többet nyertem. Kib...ott sok pénzt... Több tízezer dollárt! Látod, ezt tudtam élvezni! (nevet) De aztán ahogy jött, el is múlt a játékszenvedély és szépen beváltottam a nyereményemet. Szerintem életem egyik legjobb döntése volt!” (nevet)

Minden létező helyen megemlíted a Beatlest, mint fő hatását. Arra emlékszel még, hogy mi fogott meg a dalaikban?

„Ezt manapság már nehéz megérteni. A Beatle-mániának ugyanakkora hatása volt, mint a második világháborúnak, csak ez pozitív volt. Nem tudtad kivonni magad a hatása alól. A Beatles reményt adott az embernek, nekem is. Amikor megjelent a Strawberry Field Forever, legalább egy méterrel jártam a föld fölött. Büszkeség öntött el... Emlékszem a percre is, amikor először hallottam őket. Birminghamben sétáltam és egy elemes kisládiót szorítottam a fülemhez, mert zenei műsor ment. És akkor felcsendült a Please, Please Me... Mintha minden megállt volna. És miután vége lett a dalnak, már semmi sem volt ugyanaz, mint előtte.

És azt is nagyon tisztellem bennük, hogy a rágógumipoptól eljutottak a pszichedeláig, majd a karcos rockig is, de nyomtak közben reggae-t, countryt, keleti zenéket... ami csak jött. Fantasztikus dalszerzők voltak. Ha nem lett volna a Beatles, Ozzy Osbourne sem lenne. Én is azt akartam elérni, amit ők. Olyan hatással lenni másokra a dalaim által, mint amilyen hatással ők voltak rám. Mindig mondom Sharonéknak, hogy ha netán halálos beteg leszek, csak adják be a gyógyszert, tegyenek fel valami Beatlest, én meg elmegyek, mint egy kib... ott viking harcos. Ez volna az utolsó kívánságom.”

Már csak egy kérdés: igaz, hogy 35 év után, tavaly végre jogosítványt szereztél?

„Igen, megvan a jogsim. De ezt ne úgy képzeld, hogy évtizedeken át próbálkoztam. Még otthon, Angliában igen, de mindig megbuktam. Egyszer vizsga közben ájultam el a kormánynál. Amikor magamhoz tértem, egy üzenet várt a műszerfalon: »Maga megbukott. Meg ne próbálja beindítani a járművet! Hívjon fel lakit, hogy jöjjön el magáért!« Az volt a baj, hogy annyira izgultam, hogy előtte muszáj volt innom... De itt, Kaliforniában egy vicc a vizsga. Van egy nudli teszt, aztán kell egy kicsit előremeg hátramenni a kocsival. Ha rendes vizsga volna, sem nekem, sem Sharonnak nem lenne jogsija. Mindketten reménytelenek vagyunk a volán mögött...”

2010 hadd halljam az üvöltést!

Június 14-én jelenik meg Ozzy tizedik stúdióalbuma, a Kevin Churkóval rögzített Scream, amelyen már nem Zakk Wylde jellegzetes gitárnyúzása lesz hallható, hiszen új gitáros került a bandába, a fiatal görög tehetség, Gus G. Egy új Ozzy-lemez mindig okot ad az ünneplésre, de további örömhír, hogy lesz turné is, és már az október 4-i budapesti koncertre is kaphatók a jegyek. A Scream albumot egy torontói nyilvános sajtótájékoztató vezette fel...

HAMMERWORLD NO. 225 – 2010/6

Az új albumod, a Scream egy karcos, vidám anyag, tele energiával, azaz némiképp különbözik a 2007-es Black Raintól, ami inkább egy kissé nyomasztó volt. Honnan gyűjtöttél most össze ennyi energiát?

„Egy jó kis kanadai producernek köszönhető mindez, Kevin Churkónak. Sokat melózott velem... Jó vele dolgozni.”

Ő mit tett hozzá az anyaghoz?

„Rengeteget. Az utóbbi két lemez abszolút tisztán és józanul készült, és eleinte fogalmam sem volt, hogy pia

és drogok nélkül is képes vagyok-e rá. De Kevin átsegített a dolgokon, tudod.”

Erről valahogy a Beatles jut eszembe és George Martin. Ő is mindig ott volt a csapat mellett.

„Az a helyzet, hogy ma már egész másképp készülnék a lemezek, mint régen. Már nincsenek szalagok... Kevin végig ott ült a stúdióban, babrálta a hangzások. Én nem vagyok az a kifejezett stúdiópatkány, aki az idők végezetéig el tud ott üldögélni. Bemegyek, kijövök, tudod... Megőrjít a dolog.”

A The Bunkernek nevezett stúdió a házában található. Hogy lehet úgy a feladatokra koncentrálni, hogy közben Sharon leszól, ha elkészült az ebéd?

„Nos, amikor megcsináltuk otthon ezt a stúdiót, úgy gondoltam, hogy ez milyen remek lesz, hiszen a saját házámban készíthetem el a felvételeimet. Csupa móka és kacagás... Már a legutóbbi album, a Black Rain is ott került rögzítésre. És persze a The Osbournes forgatása is ott zajlott.”

És mégis sikerült mindezt túlélned...

„Ja-ja, sikerült...”

Végül is mennyi ideig tartott ez a mostani munka?

„Úgy másfél évvel ezelőtt kezdtük el a munkát. De nyilván nem kellett az egészhez 18 hónapnyi melő. Tartottunk szüneteket is, közben megszületett a könyvem (*I Am Ozzy*), és akadt néhány buli is. Többek között Slashsel is nyomtam egyet. Alkalmoszerűen dolgoztunk. Mármint én. Kevin ugyanis ott élt a házámban. Reggel is koccantunk, meg este is, közben meg végig ott molyolt a hangzásokkal.”

Tehát nem kellett kapkodni, nem volt szoros határidő...

„Nem. Az utóbbi években lazábbra vettem a turnézást is, mert már kezdtem kicsit kiégni, tudod... Turné, kis pihi, némi dalírás, minden évben ugyanez ment... Aztán eldöntöttem, hogy kicsit pihenősebbre veszem a dolgot és megírtam a könyvet.”

De mindig eljön az idő, amikor azt érzed, hogy megint be vagy sózva, hogy jó volna újra stúdiózni...

„Otthon aztán minden adott, érted, ott nincs gond semmire. Szeretek koncertezni, élvezem, amikor minden jól megy. De ha turnézom, mindig hazavágyom, ha meg otthon ülök, hiányzik a turnézás. Én már csak ilyen vagyok.”

Beszéljünk egy kicsit az új gitárosodról is, Gus G-ről! Hogy került melléd egy Görögországban székelő gitáros, aki a Firewind nevű ottani power metal bandában is zenél?

„Kizárásos alapon. Először tíz emberre szűkítettem le a kört, aztán ötre... Úgy értem, hogy Gus egy olyan gitáros, aki úgy nyomja el a nótákat, ahogy azok megszülettek és felvételre kerültek. Mert akad egy csomó arc, aki másképp akarja nyomni a dalokat... és nekik nem igazán jön össze a dolog. De Zakk Wylde és köztem nincs harc. Neki ott a Black Label Society, nekem meg kellett egy állandó ember. De azt nem tudom még, hogy turnézni milyen lesz Gusszal.”

Ha már szóba került Zakk, milyen most a kapcsolatotok?

„Többről szól, mint csak a zenéről. Családtag nálunk, és én is az vagyok náluk. A fiának én vagyok a keresztapja.”

És hamarosan közösen mentek turnéra...

„Így van.”

Tehát a barátság olyannyira megmaradt, hogy az idei Ozzfest bulikra is elhívtad a csapatával?

„Ha bármi történne, abban a minutumban jönne segíteni.”

Egy kicsit még visszatérve Gusra: mit tudnak nyújtani neked az ilyen fiatal arcok?

„Nos, ott van az a bizonyos éhség, valósággal éhezik a siker. Akarják. És ő egy jó zenész, egy igazán jó zenész. Nem fogom Zakkhoz hasonlítani, sem a korábbi gitárosokhoz. Egyszerűen csak... komoly reménységnek gondolom. Tévedhetek is, persze, de nem tartom valószínűnek.”

Azonnal tudtad, hogy rá van szükséged, amikor meghallottad játszani!

„Többé-kevésbé igen. A végén már csak egy nagyon rövid lista maradt, talán három névből állhatott...”

És mit hozott a Scream lemezhez?

„Amikor beszáll egy gitáros, amikor jön egy új tag, olyankor nem csak a játék számít. Hiszen ezekkel az emberekkel együtt élünk, együtt dolgozunk a turnék során. Előfordul, hogy felbukkan valami óriási gitáros, de hamar kiderül, hogy Jézusbolond, és ebben az esetben nyilván nem kéne velem dolgoznia. »Azért vagyok itt, hogy kiűzzem belőled a Sátánt!«” (nevet)

Milyen volt az első jammelés Gusszal? Milyen dalok kerültek elő?

„Crazy Train, I Don't Know, Bark At The Moon... és tökéletesen nyomta őket... Könnyedén, lazán.”

„Amikor beszáll egy gitáros, amikor jön egy új tag, olyankor nem csak a játék számít. Hiszen ezekkel az emberekkel együtt élünk, együtt dolgozunk a turnék során. Előfordul, hogy felbukkan valami óriási gitáros, de hamar kiderül, hogy Jézusbolond, és ebben az esetben nyilván nem kéne velem dolgoznia.”

Nézzük a Scream lemezt és a szövegeket! Melyek a kedvenceid?

„A Latimer's Mercy például egész érdekes. Volt egy kanadai fickó, aki megölte a gyerekét. *(Egy Robert Latimer nevű farmerről van szó, aki halálba segítette a fogyatékos lányát, és ezért elítélték.)* Ez elég komoly ügy volt, Kevin meg kanadai, ő mesélt róla. És azt is javasolta, hogy írjunk erről egy dalt. Elég kemény dolog, amikor megszületik a gyerekek és mindenféle zűrök vannak vele. Az életminősége... amikor beteg, amikor szenved... De nem tudom, hogy képes lennék-e ezt tenni a saját gyermekemmel. Halál ez, még ha könyörületesnek is mondjuk.”

És hogy tudtad beleélni magad a helyzetébe?

„Arra gondoltam, hogy amikor halálba segítéd a saját gyermekedet, az azért elég komoly döntés. Nem azért, mert utána rács mögé zárnak, hanem a saját gyereked meggyilkolása miatt. De én nem ítélek el senkit, nem mondom azt, hogy ezt nem lett volna szabad megtennie, és persze azt sem, hogy helyesen cselekedett. Én a kettő között maradok. Leginkább magamnak is felteszem a kérdést, hogy én vajon mit tettem volna egy ilyen esetben, érted? Ez egy nehéz döntés.”

Ami a zenét illeti, szerinted átléptél korábbi korlátokat ezúttal?

„Nem igazán. Kevin Churko nagy-nagy segítséget jelentett. Néha vitatkoztunk, máskor meg egy véleményen voltunk. Másképp folyt most a munka, mint legutóbb, amikor a szokásos jammelős helyen születtek dolgok. Majd meglátjuk, mi lesz legközelebb, mert azért stúdióban összerakni a dalokat, az azért más. Lefektetted az alapokat, aztán elkezdesz rájuk építkezni. De ez egy élvezetes folyamat volt. Mindig Kevinről beszélek, de hát óriási volt vele dolgozni. Egy igazán, igazán jó arc.”

Voltak azért feszültebb pillanatok is, vagy minden lazán ment?

„Amikor új zenén dolgozom, nincs szükségem senkinek a tanácsaira... De meghallgattam, amit Kevin mondott, vagy a feleségem, Sharon, vagy akár a kölykeim... Mivel friss zenéket nem hallgatok, sejtlemem sincs, mi történik ezen a vonalon. Nem akarok elszakadni a gyökereimtől, hogy olyan legyek, mint valami új metal banda tagja. Elég sok emberrel találkoztam már, akik óriásit változtak. Szóval, meghallgatom a fiatalabbak tanácsait, de az már más kérdés, hogy ezek közül mit fogadok el, ha egyáltalán.”

Amikor elkészül egy új felvétel, hol szereted elsőként meghallgatni? A kocsiban, vagy mondjuk otthon a kedvenc hangfalaidon?

„Mindig azt szoktam mondani, hogy a normál zenehallgatónak nincs spéci cucca otthon. Igyekszem valami egyszerűbb, olcsóbb cuccon tesztelni a felvételt. Ha úgy is jól szól, akkor nincs gond. Mondjuk ma már az olcsóbb cuccok is nagyon megdörrennek. De a kocsiban is be szoktam tenni, meg otthon is hallgatom a Bose rendszerrel.”

Ebben a Scream címben van valami extra üzenet is, vagy csak annyit jelent, ami azonnal kihallható belőle?

„Szerintem ez a cím tökéletesen illik hozzám. Eredetileg a Soul Sucka címet akartam használni, de mindenki felháborodott rajta... »Én aztán nem fogok Soul Sucka feliratos pólóban nyomulni az Ozzfesten! Még azt hiszik, hogy valami rapper vagyok és megvernek!«

Én meg csak lestem... Fogalmam sem volt arról, hogy ez egy hiphop-szleng. Sajnálom.”

És mi a helyzet az új borítóval? Mit jelentenek ezek az angyalszárnyak?

„Erről a feleségem tehet, csakis ő. Őt kell megkérdezni! *(nevet)* Mindjárt itt is lesz.”

Ezzel most lelőtted a meglepetést! Vegyük úgy, hogy ezt most senki sem hallotta! Rendben, akkor a borítóról majd később ejtünk szót... Elég sok változást átéltél már a zeneiparban, de a zenészek létét eddig még semmi sem fenyegette úgy, mint ez a mostani digitális korszak. Hogy sikerül igazodnod hozzá?

„Nos, rólam annyit, hogy még a mobilomat sem szeretem használni... Túlságosan is a technikára támaszkodunk. De ez ilyen kötelező rossz... vagy beszálpsz a játékba, vagy lemaradsz az út szélén... A feleségem, a kölykeim, a környezetem, mindenki iPaddel nyomul...”

Egyfajta megoldás lehet a problémára, amit az Ozzfestnél is alkalmaztok, hogy a jegy és az album megvásárlása összekapcsolódik...

„Nos, a feleségem már csak ilyen, sosem áll le, a nap 24 órájában nyomul. Néha szólnom kell neki, hogy drágám, ne feledd, mi férj és feleség vagyunk...”

Ez a mostani Ozzfest összeállítás álopszerű egy rajongó számára. Jack fiadnak ezúttal is szerepe volt a bandák kiválogatásában?

„Erről is a feleségemet kéne kérdezned.”

Akkor már vagy három kérdésünk van Sharon számára. Visszautazhatnánk egy kicsit a múltba?

„Amit csak kíván, uram. Hacsak nem valami réges-régi dologról van szó, teszem azt a múlt hétről...” *(nevet)*

A minap jött a hír, hogy az első két szólóalbumod újra megjelenik a 30 éves jubileum kapcsán, és hogy spéci kiadványokra lehet számítani. Erről hallhatnánk többet is?

„Kérdezd Sharont!”

Azt hiszem, hogy akkor egy újabb Sharon-kérdés jön... Hallani híreszteléseket egy készülő Randy Rhoads-os DVD-ről is...

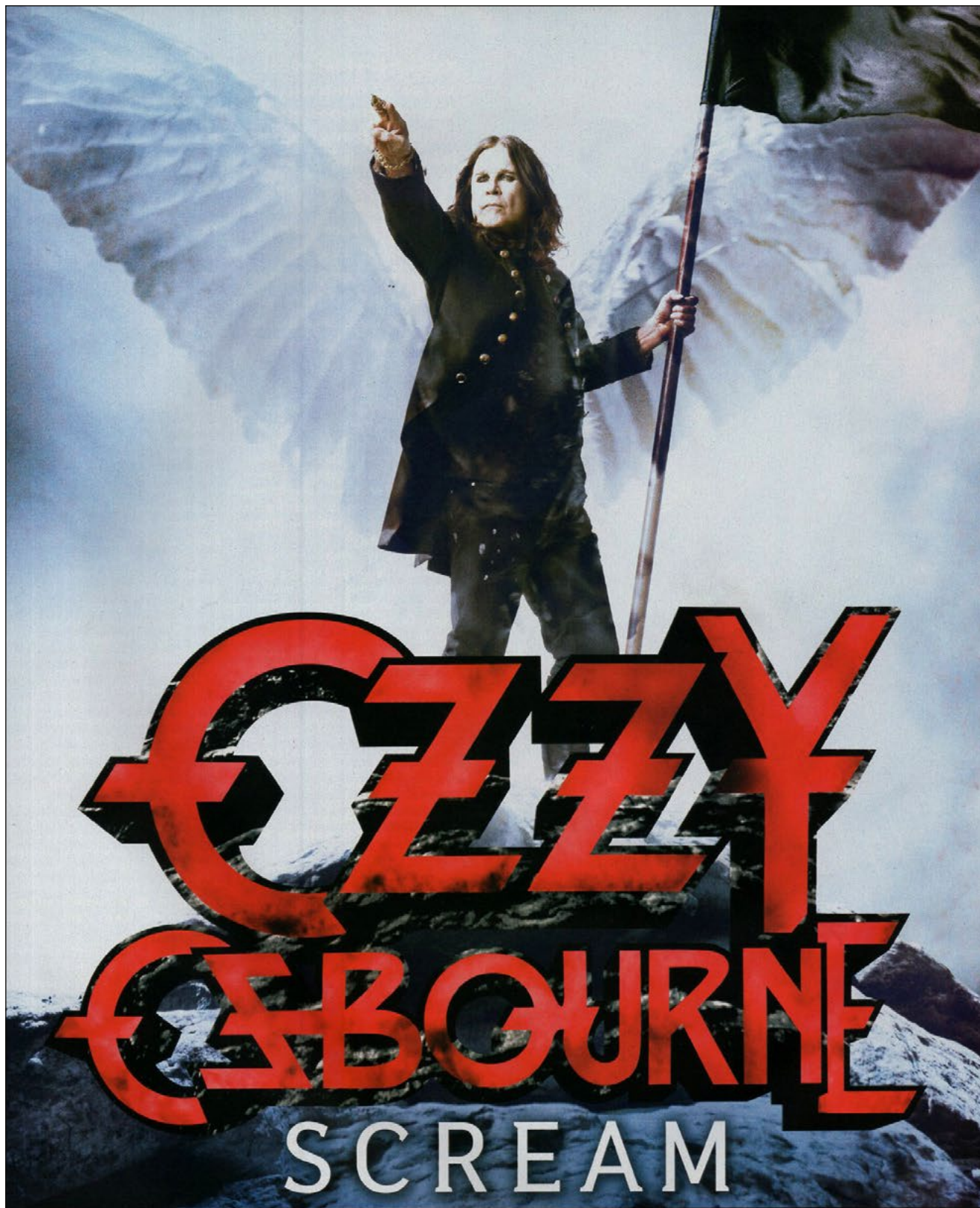
„Az egy csodás anyag. Amikor azt gondolod, hogy mindent láttál, ami csak előátható, egyszerre felbukkan valaki újabb felvételekkel. Nagyon jó a cucc, egyike az igazán korai New York-i buliknak. Még én is úgy néztem, hogy hűha... Nagyon érdekes! Egy különleges fiktóról van szó. Bárcsak ma is itt lehetne és zenélhetne...”

Az új lemezen is hallok olyan riffeket, amelyek a klasszikus korszakot idézik...

„Ez úgy van, hogy amikor már ott álltunk a felvételek előtt a kész cuccal, hallottam a dalokban a Sabbath-gyökereket, a szólócuccaim gyökereit, valamint az újdonságot is. Számomra is mindig meglepetést jelent, amikor jön egy új album. Az nekem is izgalmas. Önálló életre kel minden.”

Össze tudnád vetni Gust akár Zakk Wylde-dal, akár Randyvel?

„Én nem vetek össze senkit senkivel. Szerencsés vagyok, mert hihetetlen muzsikussal játszhattam. És nem csak a gitárosokról van szó, dobosokról, bőgősök-

OZZY OSBOURNE
SCREAM

A Multimedia & ITB presentation

PAPP LÁSZLÓ BUDAPEST SPORTARÉNA • 2010. OKTÓBER 4. ESTE 8

JEGYEK A TICKETPRO ORSZÁGOS HÁLÓZATÁBAN • INFO: 06-1-802-1800
JEGYKÖZPONT: VII. KÁROLY KÖRÚT 9. • JEGYRENDELÉS: 06-1-555-5515 • BELVÁROSI JEGYIRODA: V. MÉRLEG UTCA 10.

 MULTIMEDIA KFT.
www.mmconcerts.hu

 FM neo

 PESTI ÉS I

 TICKETPRO
www.ticketpro.hu

www.ozzy.com

ről, billentyűsökről is. Voltak óriási bandáim. De mondok valamit az óriási bandák kapcsán. A Black Sabbath-cucc csak egyetlen csapathoz passzott: Tony Iommihoz, Bill Wardhoz, Geezer Butlerhez és hozzám."

És ebben a vonatkozásban hozhat valamit a jövő?

"Lehetséges. Sose mondd azt, hogy soha. Soha, soha, soha, soha."

Készülsz már az Ozzfest bulikra? Folynak a próbák?

"Persze, próbálkozom... De itt van ez a lemezpromó-zás is. Jó érzés itt lenni."

(Megjelenik Sharon is, így előkerülnek a korábban megválaszolatlan kérdések)

"Igen, idén kijönnek a jubileumi újrakiadások – mondta Ozzy párja. – November vége felé már kint lesznek. Az eredeti felvételekkel, tehát Bob Daisley bőgőzésével és Lee Kerslake dobolásával, és lesznek olyan extrák is, amiket még nem hallhattatok. Például stúdiós felvételek, ahogy a srácok egymás közt dumálgatnak. Ami a randys anyagot illeti, két külön bulin is dolgozunk. Akkoriban 20 percenként szalagot kellett cserélni, úgyhogy van rajtuk mit finomítani. Meg egy

másik randys filmen is. Ezek együtt jönnek majd ki. Az igazi rajongók nagyon fogják szeretni!"

A Scream lemezborítójáról is szívesen hallanánk valamit...

"Ez a kérdés biztos Ozzy ötlete volt! Tudom, hogy te találtad ki!"

"Nem én."

"Dehogynem."

"Szart sem tudok semmiről!"

"Eredetileg egy bombával lett volna Ozzy a borítón..."

"Egy bombával?!" – *kérdezett vissza a megdöbbsent Ozzy.*

"Nekem nagyon tetszett a dolog humora. Úgy tartotta, mint egy csecsemőt. De mindenki azt gondolta a képről, hogy túl beteges. Így végül maradt a zászlós Ozzy, amint épp mutat... Ez abszolút nem jelképez semmit. Nincs rejtett..."

"De akkor mi köze a kib....ott Screamhez?" – *akadémkoskodott Ozzy.*

"Semmi. A képnek semmi köze hozzá. Ennyi."

"De azért a szárnyak csak tetszenek, nem?" – *húzta tovább Ozzy a nejt.*

"Ó, fogd már be!"

2010 Józan üvöltés

Ozzy Osbournes már 61 éves is elmúlt, és noha az utóbbi négy évtizedben többször is a sír szélén ropt a táncot, Scream című új albuma arról árulkodik, hogy a tévéből ismert totyogós figura helyét újra átvette a Sötétség fedelme, a páratlan metal énekes. A Zakk Wylde helyére állított görög gitárossal, Gus G-vel, ráadásul józanul elkészített Scream albummal Ozzy hamarosan turnéra is indul, és Pest is a koncerthelyszínek közt szerepel. Mike W. Londonban találkozott a láthatóan fitt énekessel.

HAMMERWORLD NO. 227 – 2010/9

Ozzy, mi az, ami ennyi év után is hajt előre, hogy legyen új album, új turné, satöbbi?

"A rossz nyelvek szerint Sharon! (*nevet*) A valóság azonban az, hogy máshoz nem is értek. Ez a munkám. Ha nincs konkrét feladatom, az egyből problémákhoz vezet. Elkezdlek unatkozni, abból meg csak baj származik. Ha otthon vagyok, akkor sem szoktam eljárni. Sem vacsorázni, sem moziba, sem klubokba. Mindenhol jártam már eleget... A könyves dedikálásokat mondjuk élveztem, mert jó volt néhány rajongóval személyesen is megismerkedni. Jó negyven éve, hogy intenzíven foglalkozom a zenével. Óriási szerencse, hogy ilyen gazdag pályát futhattam be. Ami igazából mozgat még ma is, az az éneklés. Ugyanazt a tüzet érzem magamban, mint amikor elindultunk a Sabbathtal. Számomra ma sincs vonzóbb annál, mint a mikrofonnál állni egy tökéletes rock'n'roll bulin!"

Szerinted minek köszönhetően alakult ki ez a jellegzetes hang és énekstílus?

"Fogalmam sincs. Amikor elkezdtem énekelni, ez jött ki belőlem. Sajátos, tudom. Senki máséhoz nem hasonlítható. Nem vagyok a világ legjobbja, de a hangom legalább azonnal felismerhető."

Lennonról és a Beatlesről tudjuk, hogy nagy hatásal voltak rád. És még kik?

"Mick Jagger, Robert Plant... Mind nagyszerűek voltak annak idején, és inspiráltak, hogy még jobb legyek. De a Beatles harmóniái és dallamai akkor is verhetetlenek. Az utóbbi években Jack fiam egy rólam szóló dokumentumfilmen dolgozott, és még Paul McCartneyt is meginterjúvolta velem kapcsolatban. Alig várom, hogy megtudjam, Macca mit is mondott rólam!" (*nevet*)

A Black Sabbathnál most mi a helyzet? A névtulajdonlással kapcsolatban sikerült megállapodnotok Tony Iommi-val?

"Az a dolog teljesen elrendeződött. Túl nagy hűhó lett a hírből, hogy bepereltem Tonyt. Egyszerűen meg kellett állapodnunk, mert ez így igazságos."

Akkor tehát lesz Black Sabbath-lemez és -turné?

"Fogalmam sincs! (*nevet*) Egyelőre itt a Scream lemezem, amivel jó sokat fogok turnézni. Vannak egyéb terveim is, de a Sabbath-ügy sem lehetetlen. Jó lenne összehozni egy ütős lemezt. Bill Warddal rendszeresen beszéllek, hetente többször is. De Bill nem túl lelkes, elvan a saját kis világában. Geezerrel már rég nem

beszéltünk, de a viszonyunk jó. Az viszont biztos, hogy új Black Sabbath-album csakis a négy eredeti taggal készülhet. Másképp nem is lennék benne.”

A klasszikus Sabbath-időkhöz képest egész más a mai világ. Mi az, ami a legjobban hiányzik neked a régi időkből?

„Régebben sokkal kisebb volt a rockszínház, áttekinthetőbb is volt. Ma már annyi a banda, hogy azt nem is lehet követni. De nehezebb is a dolguk. Még ha ki is nyílik valami ajtó előttük, épp csak egy kib...ott résbe tehetik be a lábukat. Az Ozzfesten is mindig azt mondom a fiatal bandáknak, hogy csak a jelenre koncentráljanak. Menjenek ki a színpadra, és zúzzanak le mindenkit! A Sabbath is csak egy zenekar volt, nem kell túlmisztifikálni.”

Milyen érzés azt hallani, hogy rengeteg bandára, zenészre kivételes hatással voltál?

„Megtisztelő, de különösebben nem ráz meg a dolog. Inkább annak örülök, hogy még dobog a szívem! (nevet) Egy ilyen szesszel és drogokkal teli karrier után ez felér egy csodával.”

A Scream albumot józanul készítetted. Miért döntöttél így?

„Mert már sem a pia, sem a drog nem működött. Régebben azt hittem, hogy ezek nélkül nem is jönnek az ötletek. El sem tudtam képzelni, hogy egy joint vagy egy kis kokó nélkül értelmes dallamok jöhetnek ki belőlem... Először a cigiről mondtam le, ami piszkos nehéz volt. De jobb, ha egy énekes nem pőfékel. Aztán felhagytam a drogokkal. Az illegális cuccokkal is, meg a 25 éve receptre szedett gyógyókkal is.”

Korábban is voltak józan időszakaid, bár ezek nem tartottak túl sokáig...

„Az alkesz mindig alkesz marad. A drogos meg drogos. Legfeljebb nem él a kib...ott cuccal. Én is bármikor visszaeshetek. Akár pár óra múlva is. Mindig mocorog bennem a dolog, hogy csak kéne egy joint. Csupán egy... De ha megtekernék egyet, egy óra múlva már a kokót szippantanám, aztán meg mocskosul berúgnék. Nálam nincs határ. Dupla vagy semmi...”

Régen a koncertek előtt is beálltál?

„Részegen sosem léptem színpadra, mindig a buli után ütöttem ki magam. Azt persze nem mondom, hogy alkalmanként nem voltam másnapos! (nevet) Vagy még inkább aznapos...”

A Guitar Worldnek azt nyilatkoztad nemrég, hogy Zakk Wylde-től végül is a piálása miatt váltál meg.

„Az az interjú kicsit el lett túlozva, bár van benne igazság. Amikor nekiláttunk a Screamnek, Zakk még piált, én viszont már nem. És hidd el, gyógyulófélben levő piásként nincs rosszabb annál, mint részeg handa-bandázást hallgatni! (nevet) Tehát ez is közrejátszott. Másrészt Zakknek is változtatnia kellett az életmódján, ha nem akart idő előtt búcsút mondani az életének. El kellett engednem a kezét. Zakk sokkal több nekem, mint egy jóbarát, a legszűkebb családomhoz tartozik. Mindig is imádni fogom! Nem akartam azt látni, ahogy halálba issza magát.”

A Gus G gitárossal és Kevin Churko producerrel készült Scream album most az igazi Ozzyt mutatja, és nem a bohókás tévésztárt. Nem nehéz a két világ közt ellensúlyozni?

„Én mindig is Ozzy voltam, az énekes. A Sabbathban is, szólóban is. Az egész Osbournes műsor csupán egy kísérlet volt, csakhogy jóval nagyobbat durrant, mint bárki is gondolta volna. Elfogadom, hogy vannak, akik csak a tévéből ismernek, de gyűlölöm magát a tévézést. A kamerák előtt ma is bepánikolok. Azért is lehet olyan nehezen érteni, amit mondok, mert a pániktól elkezdek hadarni. A színpad az én igazi közegem.”

Azaz nem akarsz nyugdíjba menni...

„Amikor az öregem nyugdíjba ment, már csak molyolt a kertjében, és nem sokkal később el is hunyt. Én is így járnék. Nekem dolgoznom kell; különben megőrülök. Mondtam is Sharonnak, hogy amíg van közönségem, addig játszani akarok.”

Ronnie James Dio halála megrázott?

„Persze, naná. Nem voltunk barátok, de tiszteltem őt, még ha régebben elég durván osztottuk is egymást. El is gondolkodtam azon, hogy a színpadon szeretnék meghalni, lehetőleg a ráadás végén! De Sharon talán még akkor is képes lenne egy tolókcocsiban visszaküldeni a színpadra!” (nevet)

Pár hónapja ment híre annak, hogy végre jogosítványt szereztél. Milyen autót vettél magadnak?

„Eredetileg egy Aston Martint akartam, de aztán a pillanat hevében egy Audi R8 mellett döntöttem. Egyszerűen csak beugrott. Aztán elvittem egy körre Sharont az új verdával, és akkor döbbentem rá, hogy ez hülyeség volt. 61 évesen miért akarok sportkocsit magamnak?! Úgyhogy végül egy Range Rovernél kötöttem ki. Két apró problémám van csak. Az egyik, hogy képtelen vagyok parkolni, a másik, hogy alig ismerem a jelzőtáblákat...”

2010

xy akták: GEEZER BUTLER

Ronnie James Dio májusban bekövetkezett tragikus halála miatt a pár hete kiadott Heaven And Hell DVD – a 2009-es Wacken koncert felvételével – már posztumusz kiadvány lett, és pillanatnyilag az sem tiszta, hogy a Black Sabbath két alappillére, Tony Iommi gitáros és Geezer Butler basszer mihez is kezd jövőre. És azután... Amíg Ozzy úton van a saját bandájával, lommiék nem is nagyon gondolhatnak az eredeti Black Sabbath felállás újjáélesztésére, pedig ahogy azt Geezer maga is elismerte Mike W-nek, már nincs túl sok vesztegetnivaló idejük. A heavy metal hangzás kialakításában elvitathatatlan érdemeket szerzett basszusgitáros titkos aktái tárulnak most fel.

HAMMERWORLD NO. 230 – 2010/12

Hol és mikor születél?

„1949. július 17-én, Birminghamben, Angliában.”

A Geezer nyilván becenév.

„Így van, hivatalosan Terence Michael Joseph Butler a nevem.”

Milyen gyerekkorod volt?

„Szegények voltunk, de a háború utáni, szanaszét bombázott Birminghamben mindenki az volt. Az élelmiszert jegyre adták akkoriban, szigorú világ volt. De a családnak így is jól érezte magát, mondhatom, hogy szeretetben nőttem fel. Négyen voltunk gyerekek, négy fiú és két lány. A hírhedt Aston városrészben éltünk, és rengeteg játszottunk a romos épületekben meg a légópincékben. Izgalmas volt, nagyon élveztem! A nélkülözések ellenére is.”

A háború nem zilálta szét a családotokat?

„A nagybátyámat meglőtték, a papám pedig egy időben az IRA-val állt kapcsolatban. Mindenki a maga módján próbálta feldolgozni a történeteket. Az egyik bátyám például Hitler-mániás volt, fanatikusán gyűjtötte a náci relikviákat. A háború, a múlt átszűrte a mindennapokat, és persze engem is érdekelt.”

A sulis hogy ment?

„Az angol kiválóan, imádtam fogalmazásokat, esszéket írni. Mindig meg is dicsértek. A többi tárggyal is elvoltam, de a történelmet leszámítva azok nem vonzottak annyira. Imádtam olvasni is, igazi könyvmolynak számítottam. Különösen a sci-fi dolgok izgattak, később pedig az okkult témájú könyveket is faltam. Mivel szigorúan katolikus családban nőttem fel, ez szinte természetes volt abban a korban! (nevet)”

Azért nem minden katolikus környezetben felnőtt srác kezd el kutatni a Sátán után.

„Annyit hallottam a Sátánról, hogy elkezdtem nagyon kíváncsi lenni arra a borzalmas túlsó oldalra... Rádásul gyerekkorom óta voltak furcsa álmaim. Többször is előfordult, hogy megálmodtam, mi történik velem másnap. Máskor meg egy gömb jelent meg a szobámban, amiben megláttam a jövőt. Nyilván nem szóltam senkinek, mert egyből dilisnek néztek volna, de azért utána akartam járni, mi is lehet ez. Később aztán egyre ritkábban történt velem ilyesmi, és mire úgy 15-16 lettem, ez szinte teljesen meg is szűnt.”

Mikor kezdted basszusgitározni?

„14 évesen már zenekaroztam és vadul növesztettem a hajam. Feldolgozásokat nyomtam nagyobb sráccal, egyre keményebb zenéket. De nálam is minden a Beatlesszel indult. Akkor voltam 13 éves. A tesóim Elvist meg Buddy Hollyt hallgattak, a lányok meg Cliff Richardot, úgyhogy amikor felbukkant a Beatles, végre nekem is lett saját kedvencem! (nevet) Lennon volt a példaképem, úgyhogy először gitározni kezdtem, a basszus csak később jött. Pénzem persze nem volt, úgyhogy egy ócska gitárt húroztam át basszusgitárnak.”

Az első zenekarodnak mi volt a neve?

„The Ruums. Egy sci-fi könyvben akadtam a névre. Imádtam a sci-fiket, különösen H.G. Wells könyveit. Jobban mondva, máig is szeretem... (nevet) A világ legszarabb helyén éltem, Astonban, úgyhogy legalább fejben el akartam menekülni onnan.”

Basszusgitárosként ki volt nagy hatással rád?

„Jack Bruce a Creamből. Ahogy ő játszott, úgy korábban senki sem basszusozott. Bennem is átértékelte mindent. Elég volt egyszer látnom a színpadon, és attól fogva basszusgitáros akartam lenni.”

Emlékszel még, mi állt azon a hirdetésen, amelynek köszönhetően összejöttél Ozzyval?

„Valami olyasmi, hogy »Ozzy Zig wants a gig«... (nevet). De az is ott állt mellette, hogy a fickónak van cucca, és innentől már nem is számított, hogy kicsoda, micsoda, felkerestem. Másnap pedig Tony (Iommi gitáros) és Bill (Ward dobos) is felbukkant nála. De Ozzy és Tony ismerte már egymást a suliból, és kölcsönösen utálták egymást. Ozzy szerint Tony mindig szanaszét szivatta, úgyhogy nem akart vele zenélni, inkább engem választott.”

Volt nevetek is?

„Hogyne, mi voltunk a Rare Breed, és adtunk is két koncertet. Akkor még gitároztam... Aztán kirúgtak a melóhelyemről, én meg leginkább a bandára akartam ráfeküdni. Kellott egy rendes dobos, úgyhogy elmentem Tonyhoz, hátha tud valakit. Bill éppen ott lógott nála, de ő csak Tonyval akart zenélni, úgyhogy Ozzy végül beadta a derekát. Először Earth lett a nevünk, majd Black Sabbath.”

Ekkor már bőgőztél?

„Nem, eleinte ritmusgitáros voltam, Tony pedig szólózott. Volt egy bőgősünk és egy szaxisunk is. Aztán jött a Cream-élmény, és hamarosan már csak négyesben zenéltünk. Igyekeztem én is úgy játszani, mint Jack Bruce, azaz a riffet árnyékként megtámogatni a bőgővel. Ettől lett jó súlyos a soundunk. Jack Bruce Marshallon játszott, így eleinte én is egy ótvár gitárerősítőt használtam. Valahogy ki kellett pótolnom a hiányzó ritmusgitárt.”

Milyenek voltak az első bulik?

„Eleinte, az Earth időben sima blues-rockot játszottunk mi is, itt-ott jazzes hatásokkal, úgyhogy azokban a kocsmákban tudtunk fellépni, ahol az ilyesmit megtörték. Ha szar voltál a színpadon, mentened kellett az irhádát, mert a szórakozni vágyó melósok nem tréfáltak. De ahogy egyre súlyosabb lett a zenénk, egyre jobb visszajelzéseket kaptunk.”

Mi inspirálta ezt a zenei súlyosodást?

„Akkoriban mindenki igyekezett olyan új hangzásokkal előállni, amilyeneket mástól még nem hallhatott senki. A Cream és Hendrix voltak a legkeményebbek, amíg ki nem jött az első Led Zeppelin-lemez. Az nekünk is feladta a leckét. Imádtuk a kemény, súlyos rockot, és meg akartuk mutatni, hogy mi még keményebbek leszünk!” *(nevet)*

A Black Sabbath névről köztudott, hogy az ötlete egy korabeli olasz horrorfilmből, a Boris Karloff főszereplésével 1963-ban készült Black Sabbathból származott. Maga a címadó nóta is kapcsolódik a filmhez?

„Azt inkább egy felettebb fura élményem ihlette. Ozzynak volt egy könyve a XVI. századi fekete mágiáról, amit kölcsönkértem, és még aznap éjjel arra ébredtem, hogy az ágyam lábánál egy fekete figura áll és delejes tekintettel bámul. Néhány pillanat múlva el is tűnt... Ozzynak elmeséltem a sztorit, és amikor elkezdtük próbálni ezt a témát, valahogy beugrott neki. Sorsszerű volt az egész...”

Ozzy egyszer azt mondta rólad, hogy „Geezernek hatalmas esze van”. Ez alatt szerinted mit kell érteni?

„Ez csak viszonyítás kérdése, nem igaz? *(nevet)* Mondjuk tudok olvasni és írni. Tudod, a Sabbathban azért nem professzorok jöttek össze. Komolyabb suliba szerintem csak én jártam. De Ozzy valószínűleg amúgy is be volt tépve, amikor ezt mondta. *(nevet)* Ahogy mi is...”

A Black Sabbath előtt egy másik nevet is használtak, nem?

„Többet is! Az elsőt Ozzy találta ki a legelső buli felé menet. Meglátott egy pakisztáni boltot The Polka Tulk Company néven, úgyhogy az első három bulit The Polka Tulk Blues Band néven adtuk. Aztán Earth Blues Band lettünk, majd simán Earth.”

A megjelenésekor milyen fogadtatása volt az első lemezeteknek?

„A kritikusok utálták! *(nevet)* Olyanokat írtak, hogy nem tudunk zenélni, a dalaink nem is dalok, a szövegeink förtelmesek, akárcsak a riffek... Tony meg egy pocsék Eric Clapton-másolat. De mindez különösebben nem izgatott minket, mert a bulikon egyre többen lettek, a lemez pedig idővel felkerült a listára is. A gázsink is emelkedett, és egyre több öltözőben várt minket egy adag hasis! *(nevet)*”

Az okkult szövegvilág és az első albumon megjelent fordított kereszt nem okozott problémákat?

„A sajtó egy ideig szívesen riogatott velünk, de komolyra inkább csak Amerikában fordult a dolog. Valami fekete mágia szövetség kooperálni akart velünk, mi meg nem terveztünk ilyesmit, úgyhogy megátkoztak minket. A fehér boszorkányok főnöke azt javasolta, hogy viseljünk kereszteteket az átok ellen, úgyhogy Ozzy faterja készített is nekünk néhány méretes fémkeresztet. Ezeket akkoriban le sem vettük a nyakunkból! *(nevet)* De így sem akarta senki elhinni, hogy nem tartunk black metal szeánszokat, és nem szoktunk embereket vagy állatokat áldozni. Amerikában eleinte minden sátánista és minden Jézus-őrült megtalált minket, majd jött a Hell's Angels főnöke is, és áldását adta a tevékenységünkre. Mi meg csak lestünk...”

Anyagilag nagy siker volt a Sabbath a '70-es években?

„Másoknak biztos, de nem nekünk! *(nevet)* Tök hülyék voltunk az üzleti dolgokhoz, úgyhogy nagyon sokáig csak morzsákat kaptunk. Játshattuk a rocksztárt, de a nagy pénzeket mások tették zsebre. A Sabbath amúgy sosem volt egy elismert csapat. Amíg a '80-as évek közepén fel nem bukkantak a ránk hivatkozó olyan csapatok, mint a Metallica vagy az Anthrax, szinte nem is jegyezték a nevünket.”

Mi okozta szerinted az eredeti Sabbath végét?

„Egyfelől a pia meg a drogok, másfelől az, hogy egymás agyára mentünk a sok turné miatt. Hat-hét éven keresztül csak a banda létezett, és kiégtünk. Egy ideig segített a drog, de aztán már az sem. Amúgy elsőként engem rúgtak ki, de két hónap múlva visszavettek. Ozzyval akkor már nem lehetett dolgozni, mindig ki volt útve, úgyhogy nélküle álltunk neki a Never Say Die-nak. Amikor meg újra felbukkant, kezdhettünk mindent előlről, mert csak a saját témáit akarta élelni. Vége volt már annak a korszaknak...”

Ronnie James Dio csatlakozása viszont újra életre keltette a zenekart. Abban a felállásban jóval több volt, mint amit első körben meg tudtatok valósítani, nem?

„Zeneileg minden nagyon okés volt, de az emberi oldal nem működött. Az még javában az ivós, drogos korszak volt, és az apróbb súrlódásokból is komoly csaták lettek. Üzletileg sem állt össze a kép, egyszerűen nem találtunk szilárd talajt.”

Ezért is szálltál ki 1984-ben?

„Zavaros időszak volt az. Kezdve azzal, hogy én eleve más nevet akartam, de a kiadó ragaszkodott a Black Sabbathhoz. Nyilván anyagi okok miatt. Őket nem érdekelte, hogy ez egy tök más zenekar lett. És tök különleges is, elsődlegesen Ronnie-nak köszönhetően. Frissességet hozott, tele volt új ötletekkel. Épp az ellentéte volt Ozzy-nak. Tudott gitározni, bőgőzni, és szeretett kísérletezni is. A Children Of The Sea-t eredetileg még Ozzy idején írtuk, de ő képtelen volt valami rendes énektémát kidolgozni hozzám. Ronnie csatlakozása egyben óriási kihívást is jelentett: létrehozni a lehető legjobb albumot. És ez lett a Heaven And Hell.

Egyébként azóta beláttam, hogy tévedtem, hiszen az utóbbi években hiába hívtuk magunkat Heaven And Hellnek, egy csomó srác számára mi a Black Sabbath maradtunk.”

A korai lemezek közül melyik a kedvenced?

„Felvenni legjobban a Sabbath Bloody Sabbathot élveztem. De az első négy anyag mind kiváló volt, a Sabotage, a Technical Ecstasy és a Never Say Die már nem.”

Ozzy nyomán nem akard valamikor megírni a saját önéletrajzodat?

„Ozzy könyvét nem olvastam, mert engem más világ vonz, a képzelet birodalma, de dolgozgatok egy saját önéletrajzon. Már vagy tízszer belekezdtem, de még nem jutottam a feléig sem. Talán jövőre be tudom fejezni. Egy személyes hangvételű könyvet szeretnék, ami-ben a spiritualizmus, a szellemvilág iránti érdeklődésem is kidomborodna. Tehát nem arról fog szólni, hogy melyik dalt mikor vettük fel és milyen basszusgitárral.”

A '80-as évek végén a Sabbath helyett Ozzy mellett kötöttél ki, majd amikor szétment az újabb Dio-féle felállás, inkább szólókarriert indítottál be. Miért?

„Nem érdekelt a lehetőség, hogy más énekesekkel dolgozzunk Black Sabbath név alatt. Valahogy az egész furán hatott. A Cross Purposes lemezen és turnén kipróbáltam a dolgot, de nem az én világom volt. Egészen más zenék izgattak akkoriban.”

Szerinted van esély arra, hogy újra Ozzyval dolgozzatok Black Sabbath néven? Akár stúdióban, akár színpadon.

„Amíg élünk, van remény! (nevet) A helyzet az, hogy Ozzy-nak megvan a saját élete, a saját karrierje, és csak szűk keretek közt ér rá. Pedig már nincs túl sok időnk. Szerintem neki fogunk állni jammelgetni Tonyval, minden távlatos terv nélkül, aztán meglátjuk, mi sül ki az egészből. Korábban is többször beszéltem arról, hogy egy Black Sabbath turnét el tudnék képzelni Ozzyval, de abban már nem vagyok olyan biztos, hogy lemezt is kéne készítenünk. Ozzy tempóját tekintve az már talán bele sem fér az időnkbe... Viszont zenélni, témákat összerakni van kedvem, és ezt bizonyára Tonyval fogom megtenni. Egyelőre még minden nagyon ködös.”

2011

SABBATH OZZY SABBATH

Amikor hosszas telefonálgatások és egyeztetések után Mike W. végre interjú időpontot kapott az Ozzy-menedzsmenttől, még csupán sejteni lehetett, vagy még inkább bizakodni abban, hogy az évek óta pletykált Black Sabbath újjáalakulás hamarosan valósággá válik. Azóta kiderült, hogy a legendás birminghami banda eredeti felállása egy új stúdióalbumot ad ki jövőre és 2012 nyarán már színpadra is áll az a zenekar, amely nélkül a heavy metal stílus talán nem is létezne. A telefonos interjú során természetesen nem volt szabad feltenni egyetlen újjáalakulás kérdést sem Ozzy-nak, de a legendás énekessel így is bőven volt miről beszélnie.

HAMMERWORLD NO. 240 – 2011/12

Scream lemezed fogadtatása elég jó volt. Te is elégedett voltál a kritikákkal?

„Őszinte legyek? Talán egyetlen kritikával sem találkoztam. Már évtizedekkel ezelőtt leszoktam arról, hogy ilyesmikkel töltsem az időmet. Nincs is türelmem hozzá, meg aztán nem is érdekel. Nyilván tele vagyok kételyekkel én is, mint mindenki más, de amikor annak idején elolvastam néhány kritikát egy-egy új albumomról, csak még jobban összezavarodtam. Néha jobban összejönnek a dolgok, néha kevésbé... Nem hiszem azt, hogy amihez csak hozzáérek, az azonnal arannyá változik. De ha a dolgok mélyére nézünk, akkor én a lemeze-

imet elsődlegesen a magam kedvéért csinálom. Nekem elég annyi, hogy amikor turnéra visszük az új anyagot, az új daloknak is örüljenek az emberek.”

Élvezted amúgy a Scream elkészítését?

„Ez egészen más módon állt össze, mint ahogy annak idején dolgoztunk. Tudod, adott a zenekar, akik összejönnek a próbateremben, iszogatnak kicsit meg miegymás, aztán jammelgetnek, ötletelnek. De ez az anyag nem így született. Az alapok a stúdióban álltak össze, aztán amikor megvolt a lényeg, jött a banda és feljárszotta, amit kellett. Ez egy hosszabb folyamat volt,

kisebb-nagyobb megszakításokkal. Közben megszületett a könyvem is, az I Am Ozzy. Szóval minden párhuzamosan zajlott. Kellett vagy másfél év, hogy minden letisztuljon.”

A producer Kevin Churkóval milyen volt a közös munka?

„Igyekeztem minél kevesebb időt eltölteni a stúdióban, ez az igazság. Sosem voltam az a fickó, aki imád hónapokon át molyolni a keverőpultnál, többek között ehhez sincs elég türelmem. Éppen ezért volt szükség Kevinre, aki viszont képes arra, hogy elbúcsúzzon a napfénytől és beköltözzön egy kib...ott sötét hodályba, akár másfél évre is. Én a gyors munka híve vagyok. Bemegyek, feléneklek, amit kell, aztán már húzok is kifelé. Valószínűleg nem mondok újdonságot azzal, hogy én azt a munkamódszert szeretem igazán, ahogy annak idején a Black Sabbathtal dolgoztunk a korai időkben. Ha tehetném, pont úgy vennék fel egy következő lemezt, mint a kib... ott első Sabbath-albumot. Beugrunk, felvesszük és már megyünk is tovább. Ehhez nem kell még egy nap sem. Számomra a rock'n'roll erről szól. Vagy van benne spiritusz, vagy kib...ottul nincs. Ez nem egy gyár, ahol aprólékosan, mérnöki precizitással össze kell csavarni a dolgokat. Ne érts félre, szeretem a Scream lemez dalait, de ez a munkastílus nem nekem való. Én az élő, lélegző dolgokban hiszek, az az igazi rock'n'roll, de a körülmények most máshogy alakultak. Legközelebb legalább részben szeretnék a régi módon dolgozni. Aztán majd meglátjuk, hogyan alakulnak a dolgok.”

Zakk Wylde útjára bocsátásáról mit gondolsz manapság?

„Nézd, ennek így kellett lennie. Nincs bennem bűntudat, ha erre vagy kíváncsi. Zakknek megvan a saját csapata, és amikor elhozta a turnéra a Black Labelt is, majd megszakadt szegény srác a dupla koncertezés-től. Nem panaszkodott, vagy ilyesmi, nem az a fajta, de lógott a bele, az nyilvánvaló. Nem egészséges az ilyesmi, és ha engem kérdezel, ez is közrejátszott abban, hogy annyira belement a piálásba. Én aztán csak tudom. Azt pedig nem hagyhatom, hogy a kib... ott csapatomból bárki is elpatkoljon! Még egy ilyen tragédiát nem tudnék elviselni. Szóval, Zakknek a saját érdekében mennie kellett és nagyon büszke vagyok rá, hogy aztán le is állt a piával. Épp olyan tiszta manapság, mint én vagyok.”

Nincs is benned néha az a gondolat, hogy egy pohár sör még nem árthat meg?

„Annak idején évtizedeken át játszottam ezt a játékot. Kiderült, hogy ez egy kib...ott önáltatás. Az egyik pohár után jön a másik, aztán az üveg, aztán jönnek a drogok, és mire magamhoz térek máris a rács mögött ülök. Köszí, ebből egy életre elég volt nekem. Eleinte azért kellett a pia, hogy reggelente jobb kedvem legyen, és ez sokáig működött is, de a végén alulmaradtam és sokkal pocsecskabban éreztem magam, mint bármikor korábban.”

A 2000-es években is történelmet írtál, de akkor nem zenei közeget, hanem a tévében az Osbournes sorozattal. Szerinted lesz valaha is folytatása?

„Ha rajtam múlik, akkor soha. De nem sajnálom, hogy megcsináltuk, viszont nem sajnálom azt sem, hogy véget ért. Amikor belevágtunk, fogalmam sem volt, hogy ez lesz belőle. Azt hittem, hogy egyetlen szezon alatt megbukunk vele és ezt Sharon is belátja.

De ha a mai tapasztalataimmal vágnék bele, egy dolgot biztosan nem hagynék, mégpedig azt, hogy a saját kib...ott házunkban legyen a forgatás. Valami stúdióban fel kellett volna építeni az egészet, és akkor nyugtom lett volna. A végén már azt sem tudtam, hogy kik vannak a kib...ott nappalim közepén és mit keresnek ott! Olyan is volt, hogy csak bámultam a tévét, ahogy szoktam, amikor meg csengettek, megszokásból beengedtem az arcokat... Csak percekkel később jöttem rá, hogy kib...ott japán turisták hajlonganak előttem!” (nevet)

A show sikere rendesen szét is zilálta a családot, nem igaz?

„Hát épp ez az. Akkor volt rajtam a feszültség, hogy újra elkezdtem piálni, szívni, de még a kölykökből is kib...ott drogfüggők lettek! Hála a magasságosnak, ma már a fiam és a lányom is tiszta, mint a hegyi patak. Egyedül a nagylányomnak, Aimee-nek volt annyi esze, hogy kimaradt az egészből. Inkább elköltözött otthonról. Több esze volt, mint négyünknek együtt véve.”

Tulajdonképpen miért vállaltad el ezt a cirkuszt? Aligha pusztán a pénz miatt...

„Sharon egyszerűen szerelmes lett ebbe az egész ötletbe és nem lehetett leállítani. Én meg azt mondtam, hogy ha az asszony ettől boldog, akkor legyen, valahogy majd csak túléljük. Eleinte még tetszett is, hogy mindenhol rám köszöngtek. De aztán nagyon hamar kiderült, hogy ez egy kib...ott trükkös dolog. A show miatt százazrével ismertek meg olyanok, akik azt sem tudták korábban, hogy létezem. Fogalmuk sem volt arról, hogy énekes vagyok, hogy a Black Sabbath frontembere voltam. A dalaimat sem ismerték. Egy idő után kib...ottul elegendem lett ebből. Nem akartam mindenki bohóca lenni. Volt, hogy odajött egy idős hölgy Bostonban és kedvesen megkérdezte, hogy mit keresek a városban. Mondtam, hogy aznap este itt lesz egy bulink. »Buli? Miféle buli?« Halvány fogalma sem volt az egészről. Mondtam, hogy egy rockkoncert a bandámmal, aminek én vagyok az éneke-se. »Ó, tényleg? De aranyos, hát ilyesmivel is foglalkozik?« Azt hittem, hogy ott helyben rám szakad az egész világ...”

Rádásul a rajongók sem szívesen láttak tévés celebként, ahogy észrevettem.

„Ez egy átmeneti epizód volt az életemben, aminek már vége. Soha nem akartam tévésztár lenni, kib...ottul utálok minden felhajtást magam körül. Vagy a színpadon szeretek lenni, vagy otthon a kanapémon a tévé előtt. Ezért is döntöttem el, hogy most már csak turnézni, zenélni akarok. Ameddig csak tudok.”

Szerinted abba lehet ezt hagyni?

„Persze, amikor az ember meghal. Én legalábbis még egyetlen halott rocksztárt sem láttam a színpadon! De megmondom, mi van. Én attól félek a legjobban, és ezt a legőszintebben mon-

dom, hogy elvesztem a hangomat. Az volna az igazán elb...ott helyzet. Egy óriási ajándék az élettől, hogy tudok énekelni, és hogy még mindig tudok énekelni. Nem mondom, hogy én vagyok a világ legjobbja, de a hangom legalább az enyém. És szeretik az emberek. És amíg szeretik, addig oda akarok állni eléjük és énekelni akarok nekik. Ha már nem leszek képes erre, akkor nem is tudom, mi lesz. Ezért is lényeges, hogy tiszta maradjak. Ameddig csak lehet, mindent el kell követnem annak érdekében, hogy a színpadon teljesíteni tudjak. A közönséggel nem lehet kib...ni. Ha valami szent számomra, akkor az a közönségem.”

Egy gitáros ebből a szempontból könnyebb helyzetben van, igaz? Elég csak megnézni Keith Richardsot...

„Vagy ott van Lemmy! (nevet) Gondoltam is már arra, hogy hármunknak össze kéne hozni egy közös bandát. Kipróbálnánk, hogy meddig bíránk... A végén már tutira csak önmagunknak játszánk, mi lennénk az utolsó túlélők! (nevet) De az ember sosem tudhatja, mikor jön el a legutolsó nap. Én például 2003-ban majdnem kitörtem a nyakam azzal a kib...ott quad bike-kal. Ez annyira jellemző! Egy kib...ott gyógyszer-gyár nem tudna annyi drogot gyártani, amennyit az évek során magamba toltam, és tessék, majdnem ott hagytam a fogam egy quad bike-on, ami alig ment gyorsabban, mint egy kib...ott nyugger az áruházból!”

Ronnie James Dio is váratlanul ment el 2009-ben... Mit éreztél, amikor megtudtad, hogy rákos?

„Letaglózott. Bármilyen történet köztünk korábban, az azonnal megváltozott. Régen kib...ott dühös voltam

rá, mert ő lett az utódom a régi bandámban, ahonnan kirúgtak, de bárki is megy el közülünk, az kib...ott szomorú. Amikor Sharonról kiderült, hogy rákos, azt sem tudtam, hova legyek. Totálisan bepánikoltam. Egyetlen embert sem ismertem, aki kigyógyult volna abból a mocskból. Amikor a dokik azt mondták, hogy legyőzzük a rákot, csak annyit mondtam magamban, hogy lószart... Sharon mégis legyőzte a kórt, és emiatt bíztam Ronnie-ban is. Még üzentem is neki, hogy ha bármiben segíthetünk, szóljon. De aztán már csak a tragikus hírt kaptuk, hogy elment.”

Nem voltál ott a temetésén, igaz?

„Nem lett volna jó ötlet. Egy csomó rossz vért szült volna, de a kib...ott számítógépen megnéztem. Fel is dühített, hogy egy rakás idióta vallási fanatikus nekiállt tüntetni, mintha Ronnie egy kib...ott sátánista lett volna. Lehet, hogy túl konzervatív vagyok a mai világhoz, de ha valaki elment, akkor azzal már nem szórakozunk. Nem helyénvaló. És még az ilyen emberek mondják magukról, hogy ők a jók, mi meg vagyunk a rosszak...”

Tudom, a hogy Black Sabbathról nem kérdezhetlek, ezt kikötötte a sajtósod, de most már úgyis mindegy... Mi az, ami számodra fontos lenne egy újjáalakulásban?

„Az, hogy készítsünk egy kib...ott jó Black Sabbath-lemezt. Mi négyen, úgy, ahogy annak idején. És hogy újra a színpadon legyünk, minden feszültség nélkül. Ha valamikor ez megvalósul, esküszöm, nem lesz nálam boldogabb ember a Földön!”

2013

GEEZER BUTLER: egy kész csoda

Miután 2001-ben lényegében eredménytelen maradt Rick Rubin csúcsproducer kísérlete arra, hogy a Black Sabbath eredeti négyesével egy új stúdióalbumot rögzítsen, sokan letettek arról, hogy valaha is lesz még ozzys Black Sabbath-lemez. Szerencsére Rick Rubin is épp olyan makacs ember, mint a zenészek, így 2012-ben újra nekifutottak a feladatnak. Persze, ezúttal sem maradtunk drámák és balhék nélkül, így a dobos Bill Ward kimaradt az újjáalakulásból, a gitáros Tony Iomminak pedig kemoterápiás kezelésről kellett bejárnia a stúdióba. A lényeg, hogy hamarosan a kezünkbe foghatjuk a 13 címet kapott új Black Sabbath-lemezt. Mike W. a basszer/szövegíró Geezerrel beszélgetett.

HAMMERWORLD NO. 255 – 2013/6

Már csak néhány hét választ el minket az új Black Sabbath-album megjelenésétől. Izgatott vagy a fogadtatás miatt? Mire számítasz?

„Mindig van bennem némi izgalom egy-egy új albumnál, de belül persze azt is tudom, hogy jó sokan fogják ócsárolni. Ahogy szokták. Nyilván nem a rajongókra gondolok, de a sajtó egy jelentős része sosem szerette, amit csinálunk. Mostanában egy kicsit jobb a helyzet, legalábbis úgy látom, de annak idején mi voltunk az a csapat, amelyik képtelen volt rendes kritikát kapni a sajtóban. A média alig várta, hogy kihozzunk egy lemezt, máris indulhatott a mézárulás. Szóval, emiatt

mindig van bennem némi aggodalom, de a lemez jó lett. Sőt, jobb lett, mint bármelyikünk is remélte volna. Pláne az adott körülmények között. Göröngyös út vezetett el idáig, de azt hiszem, ezt mindenki tudja.”

Ozzy egy interjúban sátánista bluesként aposztrofálta az anyagot. Erről mit gondolsz?

„Ozzynak jó érzéke van a hangzatos kijelentésekhez, de sokszor a tizedét sem gondolja komolyan annak, amit mond. Nagyon jó humora van egyébként, csak ez sokszor nem is jön át az interjúkban. Azt hiszik, komolyan beszél. A blues persze igaz, hiszen a Black Sabbath

zenéjében mindig is ott volt a blues. Az volt az alapja mindennek, amit csináltunk, és persze ma is az. Blues nélkül nem lett volna semmi, sem hard rock, sem heavy metal.”

Sokat hallani, hogy a Black Sabbath volt minden heavy metal banda őse, ti vagytok a heavy metal keresztapái. Ugyanakkor gyakran mondjátok, hogy sosem játszottatok heavy metalt. Szerinted a Sabbath mi, ha nem metal?

„Számunkra a heavy metal csak egy címke. A kifejezést én magam is egy újságban olvastam először. Tudom, hogy magát a kifejezést nem az újságírók találták ki, az jóval korábban is létezett, de mi már rég lemezeket készítettünk, amikor először olvastam, hogy a Black Sabbath egy heavy metal banda. Nekem egyébként tök mindegy. Nagyon szeretek egy csomó metalbandát, és persze van jó néhány olyan is, amivel nem tudok mit kezdeni. De hát nem is én vagyok a célcsoport. A heavy metal az utóbbi jó 40 év során gyűjtőfogalomná vált, amibe sok mindent belepakolnak. Amikor mi elkezdtünk zenélni, az kemény vagy súlyos blues volt. Aztán jött a hard rock elnevezés, a heavy metal, meg aztán egy csomó minden más. Nekem nem fáj, ha azt mondják ránk, hogy heavy metalt játszunk. Ennek semmi jelentősége. A zenénk nem sokat változott a kezdetek óta, és elfér rajta bármilyen címke.”

Visszatérve az Ozzy-féle sátánista blues kifejezéshez... Sátánisták sosem voltak, nem igaz?

„Engem mindig érdekelt az okkult világ. Imádtam a horrorfilmeket, a horrorsztorikat, és a klasszikusokat a mai napig kedvelem. Annak idején volt egy időszakom, amikor teljesen beleborultam ebbe az okkult vonalba. A szobámat csontfeketére festettem, fordított keresztet voltak a falon, de ez csak egy átmeneti időszak volt. Klasszikus értelemben akkor sem voltam sátánista, nyilván. De az emberi psziché komorabb, sötétebb oldala mindig izgatott, akárcsak a szellemek világa. Azt ma is hiszem, hogy jóval több minden van a világban, mint amiről sejtésünk lehet. Hiszek a szellemekben, a gonosz erejében, de nem vagyok sátánhívő, sosem jártam fekete misékre. Szimplán csak nem gondolom azt, hogy annyiból áll a világ, amennyit mi, emberek, meg tudunk tapasztalni.”

Miről szólnak az új dalok szövegei?

„Leginkább a halálról! *(nevet)* Ez mégiscsak a Black Sabbath, nem igaz? Mi mindig is a halálról énekeltünk, ilyen vagy olyan formában. A hippik az életről, a szerelemről, a boldogságról énekeltek, mi viszont nem akartunk ilyen giccses szövegeket. A zenénkhez nem is passzolt volna. A nyomorúság, a keserűség, a gonoszság, a gyűlölet, és mindaz, ami ezek mögött rejlik, sokkal érdekesebb. De még ha a halálról is írtunk, a régi dalokban volt némi naiv optimizmus. Az új számokra ez már nem annyira jellemző. 40 éve még hihettünk abban, hogy ennek a világnak van jövője, de most nincs bennünk ilyen hit. És nemcsak bennünk nincs, egyre több és több ember látja, hogy ez egy egyirányú utca. Ez már nem is hit, hanem tudás. Tudjuk, hogy nem lesz jó vége. Innen jöttek hát az olyan új dalok, mint az End Of The Beginning, a God Is Dead? Ez nem egy optimista, reményt keltő anyag. Ez az egyik legfeketébb Black Sabbath-album.”

Te magad meglepődöttél azon, hogy annyi rosszul sikerült próbálkozás és hiábavaló felhajtás után végül csak elkészült egy új Sabbath-album Ozzyval?

„Én valahol mindig is tudtam, hogy lesz majd egy lemezünk, hogy újra összejövünk. De sokszor úgy látszott, hogy tévedtem. Most azonban már az idő is sürgetett minket, hiszen egymás után mennek el a régi kollégák, barátok. Alvin Lee például. Az nagyon megrázott, mert annak idején sokat lógtunk együtt. Óriási tehetség volt. Legutóbb meg Trevor Bolder ment el, a Uriah Heep basszusgitárosa, aki régen Rod Stewart csapatában játszott. Mestere volt a basszusgitárnak, ez is egy óriási veszteség. De hát ez az élet rendje, még akkor is, ha az ember nem tud beletörődni.”

Ha már felmerült ez a téma, Tony Iommi hogy van?

„A körülményekhez képest nagyon jól. Tony belsőleg és külsőleg is egy erős figura, nem hajlik, nem törik. Amikor kiderült a betegsége, én jobban kétségbe voltam esve, mint ő. Hihetetlen lelkiereje van. Ha nem tudnám, hogy mi mindenben ment keresztül az elmúlt néhány évben, meg nem mondanám, hogy ilyen súlyos kezeléseket kapott. Egy igazi harcos. De már az volt annak idején is, amikor az ujját levágta a gép. Akkor sem adta fel. Gitározni akart, hát megtalálta a módját annak, hogy valóra váltsa az álmait.”

Sokat hallani arról, hogy a sajátos Iommi-hangzás épp a sérülésének köszönhető.

„Ebben van is igazság. Egészen másképp kell lefognia a húrokat, másfajta akkordokat kell használnia, és ez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a játéka, a stílusa ennyire egyedi legyen.”

Amikor eldőlt, hogy valóban nekiláttok egy új albumnak, jammeléssel indult a folyamat, vagy voltak kész ötletek is?

„Nekem is volt néhány témám, Tony-nak meg rengeteg. Ezek főleg riffek, vázlatok voltak. Két-három CD tele riffekkel, ez volt a kiindulópont. Betettük a CD-ket, és még nem is értünk az első végére, már tudtuk, hogy jóval több témánk van, mint amennyi szükséges. Aztán persze belépett a képbe a producer Rick Rubin, és egy

egészen más megközelítést javasolt. Feltette a legelső Black Sabbath-lemezt, és azt mondta, hogy töröljük ki az agyunkból mindazt, ami utána történt. Azokat a lemezeket is, amiket mi adtunk ki, meg azokat is, amiket mások. De hát ez persze lehetetlen!" *(nevet)*

Rick tulajdonképpen az első Sabbath-album folytatását akarta kicsikarni belőletek?

„Mondhatjuk. Lényegében vissza akart minket vinni abba az időszakba. De ahogy nem lehetsz újra húszéves, úgy nem is játhatsz úgy, mintha húsz lennél, és fogalmad sem lenne semmiről. Azt akarta, hogy olyasmi jammelős, bluesos dolgot nyomjunk, mint a kezdet kezdetén.”

Amikor még nem voltak saját dalaitok, ilyesmi témákkal léptetek fel, igaz?

„Pontosan. Eleinte szinte kizárólag bluesokat nyomtunk. Robert Johnson, Willie Dixon, Skip James, John Lee Hooker. Még a legelső Sabbath-albumon is van egy feldolgozás, a Warning című dal Aynsley Dunbartól. Lényegében ezekből a blues jammelésekből alakultak ki az első dalaink. Rick ebbe a világba akart minket visszaküldeni!" *(nevet)*

Közel lehetetlen küldetés, nem?

„A zenei gyökereink ma is ugyanazok, mint akkor, de hát eltelt jó negyven év, ez ma már egy egészen más világ. Gondolj bele, hogy annak idején nem tudtuk mivel felvenni a dalainkat, úgyhogy mindent memorizálni kellett. Ma meg már a srácok azt sem tudják, hogy mi az a próbatermi jammelés, csak ülnek a laptop előtt és úgy írják a dalokat, hogy az egyikük Indiában van, a másikuk meg Alaszkában. Bárcsak fel tudtuk volna venni annak idején azokat a jammeléseket a próbateremben! Nekem meggyőződése, hogy a közös zenélés kulcsfontosságú. Rengeteg ötlet, téma születhet úgy, hogy játszatok valamit, aztán valaki elkalandozik, te utánamész... És baromi jó érzés, amikor egy adott téma kialakul, amikor minden a helyére kerül. Ebből a szem-

pontból Ricknek igaza volt. Egy Black Sabbath-lemezt így kell felvenni.”

Sokan azt mondják, hogy egy Black Sabbath-lemezt úgy kell felvenni, hogy Bill Ward a dobos. Semmi-képp nem lehetett elsimítani a problémákat?

„Hidd el, hogy mindent megpróbáltunk. De a problémák sosem közöttünk jelentkeztek, a menedzserek, a képviselők köptek bele a dolgokba. Jönnek a hülye jogi okoskodással, amitől azonnal elszáll az ember jókedve.”

Ozzy a minap arra utalt, hogy Bill Ward egészsége okozta a fő gondot.

„Megmondom őszintén, hogy fogalmam sincs. Egy biztos, folyt dirkurzus az anyagi kérdésekről is, ami szerintem nem méltó a Sabbath-örökséghez, nem méltó ahhoz, amit tulajdonképpen létre akartunk hozni. A szívem vérzett, amikor kiderült, hogy Bill nem lesz velünk. De valóban, van egy másik oldala is a sztorinak. Veteránok vagyunk, öreg harcosok, és nekem mondjuk csak a basszusgitárt kell a nyakamba lógatni, de egy dobos kemény fizikai munkát végez. És azt nem lehet megcsinálni, hogy elvállalunk egy turnét, vagy kettőt, aztán a harmadik bulinál kiderül, hogy valaki nem bírja az igénybevételt. Ne feledjük, hogy Billnek a szívével már korábban is komoly gondjai voltak. Én nem akarom úgy leélni a hátralevő éveimet, hogy Bill összesik a turnén és meghal. Akkor mindenki bennünket hibáztatni, hogy mocskos szemétládák vagyunk, akik nyere ségvágyból a halálba kergették szegény dobost. Szóval, ez a történet nem fekete-fehér. Egyik fél sem gonosz, szívtelen vagy kapzsi.”

Ahhoz mit szóltál, amikor Rick Rubin bedobta az ötletet, hogy dolgozzatok Ginger Baker (Cream) dobossal?

„Rendesen megforgattam a szemem! *(nevet)* Ricknek lehetnek romantikus elképzelései Gingerről, de mi személyesen is jól ismerjük. Maradjunk annyiban, hogy nem passzolt volna közénk. 1973-ban talán jól eljammeltünk volna vele, de Ginger már akkor is eszelős dolgokat csinált. Még a hagyományosan bizarr dobosok közül is kilógott. Es hát persze ő sem lett azóta fiatalabb.”

Végül a Rage Against-es Brad Wilkkel készült el a lemez, szintén Rick javaslatára. Az ő neve hallatán nem forgott a szemed?

„Voltak fenntartásaim, de azt mondtam, hogy próbáljuk ki. Veszteni nem veszünk semmit, maximum megköszönjük, hogy eljött, hogy időt szánt ránk. De kiderült, hogy Brad nagyon érzi ezt a kicsit jazzes, kicsit bluesos dobolást, ami Bill játékát is jellemzi. 5-10 percnyi jammelés után én már tudtam, hogy Braddal nem lesz gond.”

Már csak egy kérdésre maradt idő: szerinted melyik régi Sabbath-albummal rokon a 13?

„Elméletileg az első kettőhöz kéne közel álljon, de szerintem a Vol. 4 vagy a Sabbath Bloody Sabbath párhuzam jobban ül. De ez csak az én véleményem. Másnak talán más jut eszébe. Remélem, nem az, hogy ezért kár volt összejönni...” *(nevet)*

2013

tony iommi: a három és a 13

Amikor 2011 novemberében az eredeti Black Sabbath-felállás mind a négy tagja közösen jelentette be az újjáalakulást, és hogy 1978 óta elsőként egy új album is készül, még senki sem sejtette, hogy micsoda viharfellegek gyülekeznek a csapat feje felett. Pár hónap leforgása alatt kiderült, hogy Tony Iommi gitárosnál a rák egy gyógyítható fajtáját, limfómát diagnosztizáltak, Bill Ward dobos pedig az 'aláírhatatlan' szerződésre hivatkozva visszamondta részvételét a közös munkában. Egy kevésbé elszánt csapatot mindez már tönkre is tett volna, de a Black Sabbath végül egy irgalmatlanul erős albummal jelentkezett a nyár elején, és november második felétől Európában is megturnéztatják a Billboard lista első helyén nyitott 13 lemezt. A Rick Rubin producerrel és a RATM dobosával felvett album kapcsán Tony Iommival beszélgetett Rainer Siebert.

HAMMERWORLD NO. 257 – 2013/9

Feltehetően nem szívesen beszélsz a betegségedről, ugyanakkor érthető okokból mindenki aggódik az egészséged miatt. Pontosan mikor és hogyan fedeztet fel, hogy limfómád van?

„Nem sokkal azután, hogy bejelentettük az új albummal kapcsolatos terveinket, valamikor 2011 végén, azt hiszem. Először csak egy nyirokcsomó duzzanatot észleltem a lágyékomnál, és a doki is azt hitte, hogy valami fertőzést kaptam el. De nem javult az állapotom, sőt, egyre rosszabbul éreztem magam. Így aztán jött egy alaposabb kivizsgálás, és ennek végeredményeként derült ki, hogy ez bizony limfóma, ami rákos daganatot jelent, egy rosszindulatú daganatot a nyirokrendszerben.”

Mi volt az első gondolatod, amikor ezt meghallottad?

„Az, hogy nekem akkor annyi. Ez tényleges sokként ért, azonnal megpördült velem az egész világ. Erre nem számítottam. Volt már ilyen-olyan komoly betegségem, de ennyire súlyos még soha. A doki ugyan azt mondta, hogy ez eredményesen gyógyítható, és hogy azonnal elkezdjük a kezelést, de abban az idegállapotban nem nagyon hittem neki. Esténként az a kérdés járt a fejemben, hogy vajon reggel még felébredek-e. Ilyenkor az ember hajlamos a lehető legsötétebben látni a dolgokat, ami persze nem a legszerencsésebb megoldás. Kellott némi idő ahhoz, hogy Összeszedjem magam. Az élet attól még nem áll meg, hogy megbetegedtem. És ilyenkor az a legfontosabb, hogy az ember harcoljon, hogy életben akarjon maradni. És én nagyon nem akarok meghalni. Így aztán a kezeléseket mellett belevetettem magam a lemez munkálataiba. Folytatni akartam, amit mindig is csináltam. A zenélést, a gitározást, a dalszerzést.”

Kemó mellett azért ez nem lehetett szimpla ügy.

„Nem volt az. Agresszív kemoterápiát kaptam, ami persze súlyosan legyengítette az immunrendszeremet. Fogytam elég sokat, gyenge voltam, mint a lepkefing, eleinte nem is voltam képes folytatni a munkát a lemezen. Aztán fokról-fokra elkezdtem visszaerősödni, és amikor már a doki is azt mondta, hogy óvatosan, de újra elkezdhetek dolgozni, akkor folytattuk a munkát a lemezen. A saját stúdiómban melóztam, és Ozzyék is

átjöttek hozzám. Ha elfáradtam, kicsit le kellett dőlnöm pihenni. De ők is nagyon aggódtak miattam, folyton mondogatták, hogy ne erőltessék semmit, nem a lemez a lényeg, hanem az, hogy életben maradjak. Három hetet végigdolgoztunk, aztán jött az újabb kezelés, és akkor három hétig pihenőt tartottunk. Ez volt a munkamódszer.”

Amikor a régi társatok, Bill Ward dobos 2012 elején bejelentette, hogy nem tudott veletek megállapodni, dühösekké váltatok rá?

„Inkább elkeseredettek. Mert Bill közleménye nem igazán volt összhangban a valósággal. Úgy nézett ki, mintha az anyagiak miatt nem akartunk volna vele dolgozni, holott nem erről volt szó. És ezt ő is pontosan tudta. Mi igyekeztünk diszkréten kezelni a dolgot, éppen az ő érdekében, és a közleménye olyan volt, mintha tört döfött volna a hátunkba. Bill sem mai gyerek, korábban is súlyos gondok voltak a szívével. Szerettük volna úgy megoldani ezt az egész album és turné kérdést, hogy semmit ne tegyünk kockára. Se a turnét, se Bill életét. Ahhoz, hogy ebben a korban valaki végigdolboljon egy Black Sabbath-turnét, különösen jó állóképességgel kell rendelkeznie. Bill azonban nem sokat törődött az ilyesmivel, egyáltalán nincs formában és nem is mutatott hajlandóságot arra, hogy összekapja magát. Leszámítva azt, hogy nálam jött ez a limfóma, elég jól karbantartom magam, de nekem könnyebb is a dolgom. A dobolás azonban kemény fizikai teljesítmény. Ozzy is rendszeresen sportol, akárcsak Geezer. Enélkül már a turné negyedik koncertjén mindenki összeesne. Azt persze már korábban is hallottuk Bill ügyvédjeitől, hogy nem elégedett a szerződésekkel, mert még ezt meg azt is szeretne, de úgy gondoltuk, hogy ezeket a kérdéses dolgokat azért meg lehet oldani. Nyilván mi hárman is azt akartuk, hogy az eredeti felállás játsszon a lemezen és a turnén. De miután jött ez a beteg-

ség, én is türelmetlenebb lettem. Ki tudja, hogy mennyi időm van még? Nem várhatunk újabb hónapokat arra, hogy Billnek megjöjjön az esze. A pokolba is, haladjunk a lemezzel, az most sokkal fontosabb! Küldtem is neki egy e-mailt, hogy nem tudunk tovább várni, elkezdjük a munkát.”

A hírek szerint Rick Rubin producer először a Cream legendás dobosát, Ginger Bakert akarta bevonni a munkába. Mit szólnál ehhez az ötlethez?

„Rick abból indult ki, hogy egy olyan dobosra volna szükség, aki a mi korosztályunkat képviseli, aki hasonló zenei gyökerekkel rendelkezik, akinek nem kell elmagyarázni a klasszikus Black Sabbath-stílust. Amikor ezt először felvázolta, mondtam is neki, hogy sok szerencsét cimborá, de akkor a temető vagy a nyugdíjasotthon felé kell vennie az irányt! *(nevet)* Aztán több nevet is előkapart, az egyik valóban Ginger Baker volt. Azonnal mondtuk neki, hogy erről szó sem lehet, hiszen őt jól ismerjük! *(nevet)* Már annak idején sem volt komplett... Rettentően jól dobolt mindig is, egy született tehetség, de van baja rendesen. Készült róla nem is olyan régen egy dokufilm, azt érdemes megnézni. A fickó, aki készítette, felvetette Gingernek, hogy meginterjúvolná mindazokat, akikkel annak idején együtt zenélt. És erre mi volt a reakciója? Fogta a sétatálcáját és elkezdte ütni szegény rendezőt! *(nevet)* »Ez az én filmem, ne is merészelj mással beszélni, csak velem!« *(nevet)* Éppen Ginger Baker hiányzott nekünk a stúdióba...”

Ozzy is elég örült tud lenni...

„Ozzy egész másképp zizi! *(nevet)* Neki nagyon jó a humora, ma is ugyanaz a bohóc, aki mindig is volt.”

Ozzy is lelkesen dolgozott veletek?

„Abszolút. Igazából tőle indult el ez az egész. Ronnie *(Ronnie James Dio énekes)* temetésének másnapján hívott fel azzal, hogy elég volt a bénázásból, ne halogassunk semmit, mert aztán túl késő lesz, csináljunk egy Black Sabbath-lemezt. És őszintén mondom, hogy én még életemben nem láttam ilyen lelkesnek Ozzyt. Amikor korábban megpróbálkoztunk a közös munkával, szanaszét volt a feje, nem tudott koncentrálni a feladatra, de most minden alkalommal megjelent és maximálisan bedobta magát. Látszott rajta, hogy ezt most ő is fontosnak tartja.”

Azért elég komoly teher nehezedhetett rátok, hiszen 1978 óta nem készült Ozzyval Black Sabbath-album.

„Ezt a szempontot igyekeztünk figyelmen kívül hagyni, és valójában nem is ment nehezen. Mára mind túl vagyunk azon, hogy bármit is bizonygatni akarnánk. Sem a lemezzel, sem a turnéval. Az volt a lényeg, hogy jól érezzük magunkat együtt. Évtizedek óta mindenki azt kérdezgette, hogy vajon lesz-e még valaha ozzys

Black Sabbath-lemez, és rettentően büszke vagyok rá, hogy sikerült összehoznunk. Nekünk is tetszik, a közönségnek is. Ennél jobban nem is alakulhattak volna a dolgaink. Leszámítva persze ezt a mocskos betegséget.”

2009-ben adták ki a Heaven & Hell albumát Ronnie James Dióval. Ahhoz képest, másképp kellett most dolgoznotok?

„Persze, most minden más volt. De tudod, én csak egyféléképpen tudok gitározni. Ha nekiállok riffeket írni, azok mindig ilyen gonosz, sötét, furcsa hangulatot árasztanak. Ronnie is nagyon vevő volt erre a világra, jó volt vele dolgozni. Ha nem viszi el szegényt a rák, biztosan készítettünk volna egy újabb stúdióalbumot.

Amikor Ozzy felvetette egy új Black Sabbath-album lehetőségét, először arról akartam megbizonyosodni, hogy valóban hajlandó-e elkötelezni magát. De azonnal mondta, hogy nincs most szólózás, nincs semmi projekt és a tévében sem szándékozik többet bohóckodni. Annak idején, ha stúdióztunk, Ozzy úgy félóra után mindig elunta magát, kitalált magának valami kamu feladatot, aztán órákon át nem láttuk. De most egész másképp állt hozzá. Szívvel-lélekkel csinálta ő is.”

A lemezt végül a Rage Against The Machine dobosával, Brad Wilkkel vettétek fel, Rick Rubin javaslatára. Hogyhogy a turnén nem ő játszik veletek?

„Mi eredetileg arra gondoltunk, hogy Ozzy dobosa, Tommy *(Tommy Clufetos)* játszik majd a lemezen, és el is kezdtünk vele próbálni. De Ricknek más tervei voltak. Amikor rájött, hogy nincs olyan angol dobos, aki korban passzolna hozzánk, és valóban jó megoldás lenne, bedobta Brad nevét. Ugyan tudtam, hogy kiről van szó, de életemben nem találkoztam vele korábban. Szegény srác nagyon izgult az első próbákon, de aztán belejött a dologba. A turnét azonban nem tudta vállalni, úgyhogy Tommy játszik velünk, aki szintén elsőrangú dobos.”

Geezer azt mondta, hogy Rick a legelső Black Sabbath-album világát akarta viszsza hozni. Ehhez mit szólnál?

„Valóban végig kellett hallgatnunk vele az első lemezt, de szerencsére nem annak a kópiáját akarta. Inkább a hangulatot akarta felidézni. Előcsalogatni belőlünk valami olyasmit, hogy mit is csinálnánk, ha a második Sabbath-albumot akarnánk megírni. De hát jó négy évtizedet nem lehet csak úgy kitörölni. Amikor a dalokat mutogattuk neki, elég furán viselkedett. Maximum annyit mondott, hogy ez jó, az nem tetszik, itt ez a téma lehetne hosszabb. Aztán megint nem láttuk hetekig. De a felvételeknél végig ott volt és nagyon komolyan vette a dolgot. Neki is régi-régi álma volt, hogy irányítsa egy új Black Sabbath-album megszületését. És pontosan tudta is, hogy mit akar. A Zeitgeist szám például úgy született, hogy Rick küldött egy emailt egy pénteki napon, hogy kéne még egy dal, valami olyasmi, mint annak idején a Planet Caravan. Én hétfőn meg is írtam, hétfőn megmutattam Ozzynek, kedden pedig már fel is játszottuk. Néhány nóta persze jóval nehezebben született meg, de azért meglehetősen gyorsan dolgoztunk. Pláne a tényleges felvételeknél. Nagyjából nyolc hét kellett hozzá.”

A lemez a Billboard lista első helyén nyitott, ami még sosem fordult elő veletek. Ez azért komoly elégtétel lehetett.

„El sem hittük! *(nevet)* Szerintem nálunk rosszabb sajtója egyetlen bandának sem volt, sem a '70-es, sem

a '80-as években. Máig nem felejttem el, hogy annak idején hogyan pocskondiázták az első lemezünket az újságírók. Kilógtunk az akkori zenei közegből, az tény, de nem ezt érdemeltük. Akkoriban nagyon a szívünkre vettünk minden kritikát, de aztán szépen felvértéződtünk. Most már írhatnak bármit, nem számít. A közönség szereti, amit csinálunk, az új dalokat is, a többi nem érdekes."

El tudod képzelni, hogy lesz folytatása is a 13 albumnak?

„Egyelőre csak annyi biztos, hogy az év végéig úton leszünk. Lekopogom, egyelőre jól viselem a kezelésemet. Mert ez a limfóma nem fog elmúlni soha, de a doki szerint megfelelő kezeléssel még sokáig élélhetek. Ha valóban igaza lesz, bármi megeshet. De nem tervezünk semmit, csak élvezzük a turnét."

2014

IO MMI: A VASEMBER ÉS A BOHÓC

Több mint négy évtizeddel a megalakulása után a Black Sabbath végre megkapja azt az elismerést, amit mindig is megérdemelt volna. A heavy metal keresztapák eredeti felállásának három tagja által elkészített és tavaly megjelent 13 album a toplisták első helyére került szerte a világon, a turné is óriási sikerrel zajlott és január végén még Grammy-díjat is kapott a zenekar az albumért. Ezt a sikerszériát azonban beárnyékolja a gitáros Tony Iommi betegsége. Annak ellenére, hogy a riffek királya jelenleg is küzd a rákkal, készséggel vállalkozott arra, hogy elbeszélgessen Chris Sichttel.

HAMMERWORLD NO. 262 – 2014/3

Tony, hogy érzed magad mostanában?

„Rendben vagyok, megvagyok, köszönöm. Folytatom a küzdelmemet."

Még tart a terápia?

„Csökkentett üzemmódban. A kemózás meg a többi már véget ért. Nem lehet ezt sem túlzásba vinni, mert nagyon legyengíti a szervezetet, az immunrendszert. És akkor minden hülye baktérium megtámadja a szervezetet. Olyanok is, amiket amúgy simán kinyírna. Dél-Amerikában is elkaptam valamit, a gyomromra ment rá. A legbénább náthától is óvakodnom kell. Meg azt érzem, hogy sokszor indokolatlanul fáradt vagyok. De nem adom fel. A következő kontroll pár hét múlva lesz, márciusban. Utána már egy kicsit tisztábban fogok látni én is. Akkor derül majd ki, hogy ott van-e még a rák, vagy már nincs. Vagy hogy esetleg van-e más gond. Próbálok nem gondolni rá."

Hogy viseled ezt a bizonytalanságot?

„Nehezen. De el kell fogadnom, hogy ez most a helyzet, nem lehet mit tenni. Ha állandóan vizsgálgatnának, azzal csak legyengítenének. Egy kicsit már elegendem van ebből az egészségből. Évek óta folyik és ez a bizonytalanság az idegeimre megy. Eleve olyan típus vagyok, aki szeret tisztán látni. Szeretnék terveket készíteni, tudni, hogy ekkor meg akkor mit fogok csinálni. De hát így nem lehet tervezni. A turnékat lekötjük, az a legfontosabb, a többi meg mind bizonytalan. De a döntés nem az én kezemben van és ezt el kell fogadnom."

Meglepett, hogy interjúkat adsz. Nem lenne jobb pihenned, ahelyett, hogy a magamfajtákkal tárgyalasz a betegségedről?

„Ez is része a munkámnak. Hiába van az, hogy az ember zenélni szeret, turnézni, dalokat írni, ez is hozzátartozik a feladatkörömhöz. Nyilván meglennék nélküle is, de olyan igazán nagyon azért nem zavar. Akkor

simán nemet mondtam volna a kiadónak. De ha turnézni akarunk, akkor interjúkat is kell adnunk."

Nem hiszem, hogy bárki is zokon venné, ha a betegség miatt azt mondanád, hogy nem akarsz interjúkat adni.

„Azért nem olyan gyászos dolog magamról, a bandáról vagy a zenéről beszélgetni. Vannak azért ennél jóval keményebb munkák is! *(nevet)* És az interjúk nem öncélúak, nem arról szól ez a dolog, hogy mindenhol ott legyek, minden lapban ott legyen a fotóm. A rajongók aggódnak, joggal akarják tudni, hogy mi van velem, hogy mi van velünk."

Másképp látod a zenekart, a zenélést, mióta megbetegedtél?

„Általánosságban mindent más színben látok. Amikor az ember azzal szembesül, hogy meghalhat, egész másként kezdi nézni a világot. Amikor például az első

*„Én szeretem Ozzyt. Nála jobban senki sem tud megnevettetni.
Öreg emberek vagyunk már, de ha összezársz minket egy
szobába, épp olyan idióták leszünk, mint húszévesen voltunk.”*

rossz híreket megkaptam, azonnal a zenekar jutott eszembe. Nem igaz, hogy pont most! Hiszen végre újra együtt dolgozunk. Tudom, hogy nem egészséges így gondolkodni, de ez sokat elárul arról, hogy milyen fontos számomra, amit csinálunk. Ez az életem, mindig is ez volt. Nyilván ez jut eszembe először. Sokan furcsállják, de ha jobban belegondolsz, ez így logikus.”

A betegségedtől eltekintve milyen volt számodra a 2013-as év?

„Különös, furcsa. Annyi jó dolog történt velünk. A lemez, a lemez fogadtatása, a turné. Minden annyira jól ment, hogy az már szokatlan nálunk. Csak ez az átkozott betegség ne lenne. Az utóbbi évek hullámvastazása után 2013 egy kimondottan jó év volt.”

Tudom, hogy a turnézást eleve a kezeléseidhez igazítottátok, de így is pokoli kemény lehet számodra...

„Néha nehéz, néha egy kicsit könnyebb. Az zavar, hogy könnyen elfáradok. Annyi mindent csinálnék, egy csomó tennivaló jár a fejemben, de van hogy felkelni nincs erőm. Aztán eltelik pár nap és újra jobban vagyok. De a dokik szerint ez normális, ennek így kell lennie.”

Az orvosaid nem akartak lebeszélni a turnézásról?

„Dehogynem. Nagyon aggódtak, hogy hogy fogom bírni. De megoldható a dolog. A sok utazás elég kényelmetlen, fárasztó. De a színpad kárpótol mindenért. Amikor Európában le kellett mondanunk pár koncertet, azt nagyon nehezen viseltem el. Úgy éreztem, hogy ezzel kiszúrtam a rajongókkal. Büntudatom volt. Tudom, hogy hülyeség, de nem tehetek róla, így vagyok összerakva. Nagyon örülök is, hogy idén be tudjuk pótolni ezeket a koncerteket.”

A nyári fesztiválok után már tudjátok, hogy mit fogtok csinálni?

„Nem igazán beszéltünk erről. Túláságosan távlatos terveket nem akarunk csinálni, mert minden attól függ, hogy mit mondanak nekem márciusban, illetve hogy hogy fogom érezni magam. Rengeteg helyre hívják a Sabbathot, állandóan úton lehetnénk. De amíg így érzem magam, addig muszáj viszszafogottan tervezni.”

A 13 album sikere után adja magát a kérdés, hogy gondoltál-e már egy következő lemezre?

„Erről sem beszéltünk még egymással. Én magam sem tudom, hogy jó ötlet volna-e. Nem mintha nem lennének ötleteim, riffjeim. De ki tudja, hogy milyen elvárásokat támasztának egy következő lemezzel kapcsolatban. Főleg most, hogy a 13 sikert aratott. Biztosan halálra aggódnám magam a fogadtatás miatt. Egyelőre jobb, ha kerülöm a stresszt! (nevet) De ez a lemezkészítési folyamat is annyira jól ment, annyira emlékezetes volt, hogy ha ezzel lezárul a fejezet, akkor sem leszek boldogtalan. Ahhoz, hogy legyen egy következő album, először is meg kell gyógyulnom. Csak utána lehet komolyan tárgyalni arról, hogy a többiek akarják-e. Mert erőltetni nincs értelme. Az már korábban kiderült, hogy ha valaki csak félgőzzel csinálja, akkor nem lesz belőle semmi, csak veszekedés, vita. El

kell döntenie, hogy rá tudjuk-e szánni azt az időt, ami szükséges, ami elengedhetetlen. Mert olyankor nem lehet mással foglalkozni. Szóval csak annyit tudok mondani, a lehető legőszintébben, hogy nem zárnám ki teljesen a lehetőségét. Azt azért már megtanultam ebben a zenekarban, hogy sosem szabad azt mondani, hogy soha. De ahogy mondtam, elég nagy volna a teher. Nem is elég nagy, hanem irgalmatlanul nagy, óriási! Egy No.1 lemez után muszáj újra No.1 albumot csinálni, érted? Ha csak a lista második helyére kerül a lemez, azonnal jön a sajtó, hogy megbukott a Black Sabbath.”

Ennyire számítana, hogy mit írnak rólatok?

„Nézd, én aztán jól tudom, hogy milyen az, amikor valakinek rossz a sajtója. Miután szegény Ronnie kiszállt, egy pokoljárás volt a Black Sabbathban lenni. Amikor Ian Gillannel megcsináltuk a Born Again albumot, úgy gondoltam, hogy legalább érdekesek leszünk a sajtó számára. Nem fognak szeretni, de ez legalább egy érdekes téma. Nem ezért jöttünk össze, igazából egy véletlen volt, de abban bíztam, hogy ha a Deep Purple volt énekes beszáll a Black Sabbathba, legalább foglalkoznak egy kicsit velünk. Méltányosan. De olyan gyalázatos írások jelentek meg mindenütt, hogy jószereivel az utcára nem volt kedvem kimenni.”

A Black Sabbath indulásakor sem volt jó a sajtók...

„Nem az, hogy nem volt jó, egyáltalán nem volt sajtónk! (nevet) Agyonhallgatták azt is, hogy egyáltalán létezőnk. Az első három lemeznél tudomást sem akartak venni rólunk. Ezt sosem értettem. Igazából a '90-es évek második feléig a Black Sabbath nagyon nem volt menő. Ha írtak is rólunk, csakis azért tették, hogy nevetségessé tegyenek minket. Aztán valahogy minden megváltozott. A 13 albumot olyan sajtókampány kísérte, hogy kis túlzással tovább tartott, mint felvenni a lemezt!” (nevet)

Január végén meg Grammy-díjat kaptatok. El is felejtettem gratulálni! Bocsánat...

„Köszönöm. Egy kicsit túl nagy volt már nekem az a felhajtás, amit csaptak körülöttem, de azért egy Grammy csak egy Grammy. Örültünk nagyon. Jól esett. Az a tudat is jól esik, hogy végre elismerik, hogy valamilyen jól csinálunk.”

Milyen most a kapcsolatod Ozzyval?

„A lehető legjobb, de tényleg. Az évek során annyira minden megjelent itt meg ott. Mondjuk azoknak a fele sem volt igaz, de arra jó volt, hogy egymásnak ugraszson minket. De sokszor akkor is tartottuk a kapcsolatot, amikor a sajtóban épp azt lehetett olvasni, hogy ki nem álljuk egymást. Volt, hogy perben álltunk valamiért, de akkor is rendszeresen beszéltünk egymással. Mert az egyik üzleti kérdés, a másik meg a személyes kapcsolatunk. A kettőt élesen el kell választani egymástól. Aki erre nem képes, az kikészíti önmagát.

Én szeretem Ozzyt. Nála jobban senki sem tud megnevettetni. Öreg emberek vagyunk már, de ha összezársz minket egy szobába, épp olyan idióták leszünk, mint húszévesen voltunk. Ozzy mondja

a hülyeségeit, mi meg röhögünk. És minél inkább röhögünk, annál nagyobb hülyeségeket kezd mondani. Egy ilyen született bohóc. Csak ezt az oldalát kevesen ismerik. A színpadon is mindig hülyéskedik. Ott állok, talpig feketében, szigorú arccal próbálom tolni ezeket a súlyos riffeket, erre Ozzy felém fordul, de úgy, hogy a közönség ne lássa, és elkezd iszonyatos grimaszokat vágni! *(nevet)* De az ember lelkének szüksége is van a nevetésre, a vidámságra. A sok depressziósna-

kéne írni két nap Ozzyt. Mint egy gyógyszert... Garantáltan meggyógyulnának! *(nevet)*

Amúgy meg Ozzy egy nagyon rendes fickó. Amikor megbetegedtem, és Ozzy Los Angelesben volt, minden egyes nap felhívott, hogy hogy érzem magam, nem kell-e valami segítség. Barátként és zenészként is tökéletes a kapcsolatunk. A lemez meg a turné mellett ez az, aminek nagyon örülök. Annak, hogy újra társak vagyunk."

2014

falbontástól füllesztésig

Nemrég derült ki, hogy lesz még egy utolsó Black Sabbath-stúdióalbum, majd egy búcsúturné is, de mindemellett Ozzy a sikeres szólókarrierjével sem akar felhagyni, éppen ezért pár hónapja kijött egy dupla CD-s, DVD-s válogatáscsomag, a Memoirs Of A Madman. A legendás énekes azt mondja, hogy már születnek az új szólódalok is, mert ha a Sabbath turnéja után állna neki a munkának, akkor 70 éves lenne, mire megjelenne. Azt meg nem akarja. Rainer Siebert pár nappal Ozzy Osbourne 66. születésnapja előtt beszélgetett minden idők legnagyobb heavy metal bandájának frontemberével, többek között a karácsonyról, Bill Ward dobosról, a 2005 táján beharangozott, de elbukott Raszputyin musicalről és még sok minden másról.

HAMMERWORLD NO. 270 – 2014/12

Hamarosan itt a karácsony. Szoktad várni az ünnepeket?

„Kiskölyökként még vártam, mint bárki más. Amikor a gyerekeink kicsik voltak, akkor is mindent megtettünk, hogy emlékezetes legyen. De én magam kib...ottul utálom a karácsonyt, az egész hajcihót."

Miért?

„Mert pénzpocsékolásnak tartom. És utálom azt az érzést is, hogy egy csomó ajándékot be kell szereznem egy csomó embernek, pusztán azért, mert karácsony van."

Ajándékot adni jó, vagy nem?

„Szeretek is ajándékot adni a számomra fontos embereknek, de nem azért, mert karácsony van. Ez ilyenkor szinte kötelesség, átkozott munka. Én akkor veszek ajándékot, ha eszembe jut. Ha meglátok valamit. De ez a kib...ott muszáj dolog kikészít! Megjegyzem, Sharon persze élvezi az egészséget. Neki is folyton sír a szája, hogy még ennek meg annak sincs ajándéka, de tudom, hogy élvezi."

Együtt is elmentek ajándékokat vásárolni?

„Csak akkor megyek Sharonnal vásárolni, ha rám parancsol és hirtelen semmilyen kifogás nem jut eszembe. Sharonnal vásárolni az maga a pokol. Egy soha véget nem érő gyötrelem. Amúgy is rohadt türelmetlen vagyok, az az ész nélküli rohángálás meg teljesen kikészít. Ha csak annyi lenne a karácsony, hogy mindenki eljön hozzánk, vacsorázunk, beszélgetünk, elmondjuk, hogy »Boldog Karácsonyt!«, az nekem bőven elég is lenne."

Sokak számára ez az ünnep csak egy kiváló alka-

lom arra, hogy folyamatosan piáljanak. Ebből már kimaradsz, igaz?

„Így van. Már lassan idejét sem tudom, hogy mikor ittam utoljára. Ez persze nem igaz, mert kib...ottul napra pontosan tudom, hogy mióta nem ittam alkoholt. Egy magamfajta alkoholistának, ha már nem iszik, ezt pontosan számon kell tartania. Ez is hozzátartozik a programhoz."

Nem is hiányzik már?

„Néha igen, néha b...ottul nem. De az például nem hiányzik, hogy úgy kiüsse magam, mint jó pár karácsony alkalmával. Meg máskor. Az van velem, hogy nem tudok keveset inni. Nálam nincs határ. Minden vagy semmi. Régen mindig az ment nálunk, hogy »Vigyázzatok Ozzyra, ne adjatok neki inni!« Mintha szükségem lett volna bárkire is, hogy igyak. De karácsonykor tényleg mindenki részeg, egészen január elejéig. Ez egy szép brit hagyomány. A rendőrök meg nem győzik elkapni a részeg autósokat. Ha tehetem, igyekszem is dolgozni karácsonykor. Az sokkal jobb, mint otthon feszülni, miközben mindenki be van sózva. Most azonban nincs koncert, nincs semmi."

De az a hír járja, hogy lesz még egy Black Sabbath-album. Egy utolsó...

„Így van. Tony nyilván tele van riffekkel, mert ő már csak ilyen. Úgyhogy minden bizonnyal készül még egy lemez. A 13 album sikere, meg utána a turné mindenkit felvillanyozott. Számunkra már az is siker volt, hogy egyáltalán elkészült és megjelent."

Vannak már konkrétabb terveitek is?

„A tervezés Sharon dolga. Tony majd átküldi a témáit, amikor jónak látja, Sharon pedig kitalálja, hogy

mikor mit csináljak. Hálás vagyok neki, hogy ezzel nem nekem kell foglalkoznom. Teljesen alkalmatlan is lennék rá. Én már annak is örülök, ha a kib...ott mikrót egyedül be tudom kapcsolni!"

Nem is vágsz arra, hogy előre lásd a jövő évi feladataidat?

„Még csak az hiányzik! Szanaszét-stresszelném magam, hogy menni fog-e, összejön-e majd. Tényleg képes leszek rá? Én a sorsban hiszek. Abban, hogy előre meg van tervezve minden. Az egész élet.

Velem aztán tényleg minden megtörtént, ami egy emberrel megtörténhet. Én csak annak örülök, hogy élek, itt vagyok, és hogy a rajongók szeretik, amit csinálók. Estem ki az ablakból, zuhantam le lépcsőn, volt, hogy elütöttek, többször is, leütöttek már üveggel, téglával, ami csak eszedbe jut. Egy csomó jól ismert hülyeséget csináltam részegen vagy bedrogozva. Vagy egyszerre. Kitörtem a nyakam quadozás közben. Jobban ismerem a kórházakat, mint a kib...ott dokik! És valamiért mégis egyben vagyok, élek. Mi ez, ha nem a sors keze?

Azoknak a fickóknak, akikkel régebben együtt piáltam, ma már csak a negyedük van életben. És semmivel sem védettek többet, mint én. Aki meg nem került a föld alá, annak elment az esze, vagy lelécelt a felesége és persze magával vitt mindent. Autót, pénzt, házat, nyaralót... Szerencsém van Sharonnal, hogy elvisel, hogy gondoskodik rólam. Pedig nem bántam vele mindig jól. Sőt, kib...ott rosszul bántam vele jó néhány alkalommal. A pia meg a drogok miatt. És ez az, amit a leginkább sajnálok és szégyellek. Ha visszamehetnék az időbe, ezen mindenképp változtatnék. A másik meg az lenne, hogy kib...ottul nem engedném, hogy Randyék felüljenek arra az istenverte repülőgépre. *(Ozzy első gitárosa, Randy Rhoads egy repülőbalesetben hunyt el 1981-ben)* De nem lehet visszamenni, ezzel kell együtt élni. A sors..."

Ha mégis visszamehetnél, akkor a Black Sabbath feloszlását is elkerülnéd?

„Megtenném, ami tőlem telik, igen. De az nem pusztán az én hibám volt, hogy kirúgtak. Addigra már mindkinek elment az esze a drogoktól, a piától."

Ha lesz egy új Black Sabbath-album, azon Bill Ward fog dobolni?

„Mi vagyok én?! Egy kib...ott jövőlátó? Egy mágus? Az biztos, hogy nyitva áll majd az ajtó Bill előtt. Ott len-

ne a helye a dobok mögött, ez nem kérdés. A lemezen is, meg a turnén is. Ha képes lesz rá, meg is fogjuk csinálni. A Black Sabbathot nem valami hájas f...fej álmodta meg a puccos londoni irodájában. Négy tök egyszerű srác voltunk ugyanarról a környékről. Összejöttünk, zenéltünk, dalokat írtunk, és a végén az egészből valami olyasmi lett, ami a legvadabb vágyálmainkban sem szerepelt. Bill mindig is a legjobb haverom volt. Úgy is utaztunk egy idő után, hogy külön ment Tony és Geezer, meg külön mi, Bill és én. Annyira örültek voltunk, hogy Geezerék nem voltak hajlandóak együtt utazni velünk. Én is imádom megszívatni az embereket, meg Bill is. Ketten együtt meg tényleg életveszélyesek voltunk. Volt, hogy egy szállodában szétvertük a szobánk közti kib...ott falat! Elutunk, hogy csak kiabálgatunk egymásnak, úgyhogy a két szobából egyet csináltunk... Hazudnék, ha azt mondanám, hogy Bill nem hiányzik. A Black Sabbath számomra az eredeti négy tagból áll. Jól sikerült a lemez Bill nélkül, akárcsak a turné, de az lett volna az igazi, ha ő is velünk van."

Ezt őszintén mondd?

„A lehető legőszintébben. A szívem szakadt meg, hogy nem tartott velünk, de neki is megvannak a maga örületei. És persze mind abban a korban vagyunk, hogy semmi sem vehető biztosra. Tony nál sem tudni még mindig, hogy most mi a f... van. Billnek meg a szívével voltak komoly zúrjai. Egyébként mindig igyekszem őszinte lenni, ez is része a programnak. Azt persze nem mondom, hogy mindig az is vagyok. Ha mindent kimondanék, ami eszembe jut, még az első mondatnak sem érnék a végére és már rács mögé tennének! *(nevet)* Néha muszáj füllenteni, hogy ne legyen nagyobb konfliktus. Ha Sharon vesz valami új ruhát és szerettem kib...ott ocsmány, nyilván nem vágom az arcába, hogy úgy nézel ki benne, mint egy bánatos tehén. Inkább azt mondom, hogy óriási az új cucc. Különben már repül is a kib...ott váza!" *(nevet)*

És ahhoz mit szólnál, hogy Sharon újra leszervezett nyolc Osbournes epizódot a VH1 számára. Sokszor elmondtad, hogy mennyire megutáltad az egész tévézést...

„Nálunk Sharon a főnök, én meg olyan vagyok, mint a pincsikutya! Egy vagyok Sharon falkájából! *(nevet)* Nem érdemes ellenkezni. De megmondtam, hogy nem akarok újra bohócot csinálni magamból. Megígérte, hogy ez most más lesz. De már most utálom az egészet! Az egyetlen pozitívuma az egész show-nak az volt, hogy Sharon komoly tévés karriert csinálhatott utána. Én viszont úgy éreztem magam, mint egy patkány a laboratóriumban. Az egész életünket kitergettük a világ elé. Igyekszem nem is gondolni arra, hogy mi vár még rám."

Sharon a pénz miatt csinálja?

„A tévézést? Nem. Azért, mert imád szerepelni. És jól is csinálja. Mindent jól csinál. Kib...ott politikusnak is elmehetne, és azt is jobban csinálná, mint Obama, Cameron vagy akárki. Biztosan nem csinálna háborúkat, imádnák az emberek. Ő ezt élvezi, én pedig szeretem Sharont, mindennél fontosabb nekem. Így aztán ráhagytam a dolgot, csak annyit mondtam, hogy én rockénekes vagyok. Nem azért kezdtem zenekározni, hogy aztán bohóc legyek a tévében. És hogy ezt vegye figyelembe. De ő is tudja, hogy a kib...ott Black Sabbathtal nem lehet szarakodni. Az is, meg a szólópályám is sokkal fontosabb, mint a kib...ott tévé. Viszont a tévé hatalom, a tévé reklám. És ez már az üzleti oldal, amihez én kurvára nem értek."

Úgy tíz évvel ezelőtt emlegettél egy musicalt, ami Raszputyin életéről szól. Abból miért nem lett semmi?

„Anyagi dolgok miatt. Beütött az a kib...ott válság és senki sem akart pénzt fektetni egy musicalbe. Pedig jó kis téma volt. Az egész ötlet onnan jött, hogy a tévében láttam egy dokumentumfilmet a fickóról. A maga korában úgy élt, úgy viselkedett, mint egy kib...ott rocksztár. Sorra megkúrta mindenki feleségét, de még a fickókra is ráment. Nem voltak erkölcsi aggályai, nem ismert semmilyen határt vagy korlátot. De amúgy koponya volt, tényleg.”

És meg is írtad a musicalt?

„Dehogy írtam. Dolgoztunk az ötleten, aztán ment minden a levesbe. Én nem vagyok zeneszerző, nem vagyok igazi szövegíró sem, én dallamokat tudok kreálni. Állítólag nem is rosszakat. Vannak szövegötleteim, de nem vagyok elég türelmes a dologhoz, és a szökin-csem sem az igazi. Geezer bezzeg keni-vágja ezt a dologot. Amíg én tévézek, ő olvas. Mindenfélét. Ott van a 13 albumon a Zeitgeist dal. Az egy német szó. Most már tudom, hogy mit jelent, mert Geezer elmondta. De b... meg, én nem a kib...ott Berlinben születtem, hogy ilyen szavakat ismerjek! Astonban kurvára nem mondta senki azt, hogy zeitgeist. Ha meg mondta volna, jól meg is verik, hogy mit menőzik...”

2015 saját szavaikkal

2016. június 1-jén a Budapest Sportarénában a magyar rajongóktól is búcsút vesz minden idők legnagyobb heavy metal bandája, a stílus keresztapjának számító Black Sabbath. A The End címmel meghirdetett utolsó turné január 20-án indul, és már az is biztos, hogy a 13 album dalaival együtt rögzített, de kiadásra nem került nóták egyelőre nem látnak napvilágot, a csapat jelenleg nem készül egy utolsó lemez felvételére, kiadására. A következő oldalakon nyomon követheted a négy birminghami melós srác sikerrel, drogokkal és balhékkal tarkított pályafutását, és a klasszikus felállás által elkészített kilenc stúdióalbum megszületésének hátterét Tony Iommi gitáros, Geezer Butler basszusgitáros, valamint Ozzy Osbourne kommentálja.

HAMMERWORLD NO. 279 – 2015/11

BLACK SABBATH (1970)

Geezer: „Amikor először találkoztam Ozzyval, meztláb jelent meg nálunk, az apja melósruhájában, a vállán meg egy kéménykötő kefe volt.

A bátyám csak ennyit mondott: »Valami vár rád az ajtó előtt«...”

Tony: „A suliban ki nem állhattam Ozzyt, egy nyamvadt kis korcs volt. Rendszeresen össze is vertem.”

Geezer: „Eleinte Earth volt a nevünk, és tizennégy kiadó utasított el minket, mire Jim Simpson, az akkori menedzserünk, rávette az EMI-t, hogy finanszírozza a stúdiózásunkat.”

Ozzy: „Jimnek volt egy kis klubja, mi meg állandóan magunkkal cipeltük a cuccunkat, hátha valami banda lemondja a fellépését.”

Tony: „A Black Sabbath volt a második dalunk, úgyhogy annak alapján született meg az új nevünk. Én is szerettem a horrorfilmeket, meg Geezer is.”

Geezer: „Ozzy csórt valahol egy mágiáról szóló régi könyvet, és abba tótál belehabarodtam. Még egy éjfélete szellemet is láttam az ágyam mellett... Erről szól a Black Sabbath dal szövege.”

Tony: „A Vertigo végül csakis azért szerződtetett minket, mert kiesett egy kiadványuk, nekünk meg kész maszterünk volt.”

Ozzy: „Az első lemez lényegében egy koncertalbum volt, csak közönség nélkül... Élőben vettük fel, nulla stúdiótapasztalattal. Aztán elmentünk Svájcba játszani, és mire visszajöttünk, már ott volt a kész album, kinyit-

ható borítóval. Már a mennydörgéses intrótól összecsináltam magam a gyönyörtől!”

Geezer: „A kritikusok kezdettől fogva utáltak minket.”

Tony: „Ahol csak írtak a lemezről, mindenhol az állt, hogy ez hallgathatatlan szar. Kivétel nélkül mindenhol. Mégis bekerültünk vele a Top 10-be...”

Geezer: „Igaz, hogy akkoriban feketére festettem a szobám falát és telepakoltam fordított keresztekkel, az viszont nem tetszett, hogy a lemezborító belsejében is volt egy fordított kereszt. A borító amúgy jól nézett ki, de tudtam, hogy amint apámék meglátják a belső borítót, újra végighallgathatom, hogy semmire nem fogom vinni az életben.”

PARANOID (1971)

Geezer: „Még Svájcban megszületett a War Pigs dal, mert a kutya sem volt kíváncsi ránk, úgyhogy nyugodtan jammelhattunk a színpadon. Akkor még Walpurgis volt a címe, és mondtuk is a kiadónak, hogy ezt akarjuk a második lemez címének. »Es ez mit jelent?« - kérdezték. »A Sátán karácsonya«, mire ők: »Köszönjük, de erről szó sem lehet!« (nevet) Így lett a dalból War Pigs, és az lett volna az album címe is, a borító is így készült el. De aztán Tony megírta a stúdióban a Paranoid dalt, amíg elmentünk kajálni, és az minden tervet felforgatott.”

Tony: „Azt mondta a producer, hogy kevés a nóta, kéne még egy háromperces szám. Mire a többiek viszszajöttek, már megvoltak a riffek, Geezer gyorsan meg-

EZ A VÉG KEZDETE...

THE END

MINDEN IDŐK LEGNAGYOB B METAL BANDÁJÁNAK BÚCSÚTURNÉJA

OZZY OSBOURNE TONY IOMMI GEEZER BUTLER

2016. JÚNIUS 1. BUDAPEST ARÉNA

JEGYEK KAPHATÓK: WWW.LIVENATION.HU

/BLACKSABBATH

BLACKSABBATH.COM

@BLACKSABBATH

LIVE NATION

TICKETPRO

ORIGO

metropol

METAL & HARD ROCK
HAMMER
WORLD

írta a szöveget, aztán fél órán belül fel is vettük."

Ozzy: „Ahogy hazaértem, mondtam az akkori nejemnek, hogy megírtuk az első slágerünket. Hazafelé a vonaton végig azt dúdoltam. Tudtam, hogy mindenki imádni fogja. Be is került a Top 5-ba, és attól kezdve úgy bántak velünk, mint a popsztárokkal. Mi meg utáltuk az egészet!” *(nevet)*

Tony: „Árulónak éreztük magunkat, hogy ott van a dalunk a popslágerek között. Elmentünk a kötelező slágerlistás tévéműsorba is, a Top Of The Popsba, de baromira kilógtunk onnan. Viszont egy csomó fiatal kölyök elkezdett járni a koncertekre. Szerintem össze is szarták magukat a többi nótánktól...”

Geezer: „Meg is fogadtuk, hogy nem írunk több kislemezdalt. Viszont az jó volt, hogy hirtelen megnyíltak előttünk a kapuk, 1970 őszén már az USA-ban turnézhattunk.”

Tony: „Amatőrök voltunk még. Átreptettük a saját cuccunkat, de még ládánk sem voltak hozzájuk, úgy-hogy totál szétesett minden. Ráadásul azt sem tudtuk, hogy másfajta rendszer van odaát, így amikor a technikusunk bedugta a cumót, azonnal leégett minden...”

Geezer: „De nemcsak a teremben ment ki az áram, hanem az egész környéken tők sötét lett! *(nevet)* Ozzy meg annyira kikészült, hogy leült az egyik sarokba és elkezdett bögni.”

Tony: „Aztán játszottunk San Franciscóban, a Faces előtt, és az valami fantasztikus volt! Nem is beszélve a csajokról... Angliában nem voltak groupie-k, legalább is a mi szintünkön nem, az amerikai csajok meg alig várták, hogy lehúzhassák a cipzárt a gatyánkon... És sokkal jobban is néztek ki, mint az otthoni tyúkok.”

MASTER OF REALITY (1971)

Geezer: „Ez volt az utolsó lemezünk Rodger Bain producerrel, aki amúgy nagyon jó arc volt. Mintha az ötödik Sabbath-tag lett volna.”

Tony: „A Paranoiddal annyit turnéztunk, hogy nem volt idő új dalokat írni. Szinte mindent a stúdióban kellett kitalálnunk.”

Ozzy: „Ebben az időszakban már annyit szívtunk, hogy szinte semmire nem emlékszem. De a kokaintól és a herointól még nagyon tartottunk.”

Geezer: „Korábban is a cuccozás volt a közös nevező. Amikor megismerkedtem Bill Warddal és Tonyval, Bill első kérdése az volt, hogy nem tudné-e valahonnan füvet szerválni. Én meg mondtam, hogy véletlenül van a zsebemben egy nagyobb csomag...” *(nevet)*

Tony: „Az első lemezt négy sávra vettük fel, a másodikat meg húszra, itt pedig lejjebb hangoltunk, hogy vastagabb legyen a hangzás. Az ominózus balesetem, az ujjpercem elvesztése miatt eleve sokat kellett kísérleteznem, hogy fejlődhesünk. Amiket meg egyre magasabb témákat talált ki magának, amiket persze a színpadon már képtelen volt rendesen kiénekelni.”

Geezer: „Tíz napunk volt a harmadik lemezre, de a végeredményre nagyon büszkéek voltunk. Ennél súlyosabbak még sosem voltunk. A Children Of The Grave-ben Bill kipróbálta az új kétlábú gépes technikáját is. Totál el volt szállva magától!” *(nevet)*

Tony: „A Sweet Leaf a stúdióban született. Miről írunk még? És ahogy elővettem a cigit, azt olvastam a dobozán, hogy »The sweetest leaf you can buy«... Meg is volt a dal témája! *(nevet)* A nóta elején az én köhögésem hallható. Épp valami akusztikus témával bajlódtam, Ozzy meg tekert egy hatalmas jointot. Színpantottam párat, és majd' megfulladtam... De közben pörgött a szalag, és a köhögés kiválóan passzolt a Sweet Leaf elejére.”

Geezer: „Tony volt az irányító, az egyensúly. Ha négy Ozzy lett volna a bandában, sosem jutottunk volna sehova.”

Ozzy: „A Master Of Reality már a megjelenése előtt aranylemez lett az USA-ban.”

Tony: „1971 nyarán el is indult az amerikai turnénk. A Yes volt a nyitóbandánk, és ők is épp olyan sokat piáltak, mint mi. Különösen Rick Wakeman, aki emiatt mindig velünk utazott. Versenyt ittak Ozzyval... Ezen a turnén próbáltam ki először a kokaint. Fáradt voltam, és az egyik roadie elémt tett egy csíkot. Be is jött...”

Geezer: „Pár hét múlva már mindannyian kokóztunk, mellette meg toltuk a nyugtatókat, hogy aludni is tudjunk. Rendesen szétcsaptuk a fejünket. Hiába is találtunk ki óriási témákat, másnap már senki sem emlékezett semmire...”

Tony: „Ráadásul a siker miatt ezek a vallási fanatikusok is ránk akaszkodtak. Jöttek a boszorkányok, a varázslók, meg a bigott keresztények is. Csupa elmeháborodott! Megérkeztünk a buli után a hotelbe, a bejáratnál meg ott állt egy rakás fekete kapucnis arc, gyertyákkal. Valami fekete misét akartak...”

Ozzy: „Ezek a sátánisták iszonyatosan zsidbasztóak voltak, nem lehetett őket lerázni. Az egyik fickó a saját vérével festett egy keresztet az öltözőnk ajtajára, majd a színpadra is feljött. Kapott is az arcába egy vascsövet az egyik technikustól, mire azonnal megpadlózott. Ahogy szétnyílt rajta ez a fekete hacuka, láttuk, hogy az egyik kezében egy tűr van. Valamelyikünket el akarta intézni...”

VOL. 4 (1972)

Geezer: „Ezt a lemezt már Los Angelesben vettük fel. Egyrészt a napfény és a tengerpart miatt, másrészt mert ott voltak a legjobb dílerek. Odahaza biztosan nem tudtunk volna folyamatosan kokót szerezni. A kiadótól kapott pénz egyik felét kokóra költöttük, a másikat meg arra, hogy betépvé hülýeskedjünk a stúdióban.”

Tony: „Abban az időben remek cuccot lehetett szerezni. Fenn voltunk egész éjjel és csak buliztunk ész nélkül.”

Ozzy: „Elég volt egyetlen csík, és máris azt hittem, hogy én vagyok az univerzum császára!” *(nevet)*

Tony: „Nappal azért igyekeztünk új dalokat írni,

éjszaka meg jammeltünk. Egy csodaszép házban laktunk, remek kilátással, és volt egy zongora is a hallban. Akkor volt a hall, mint egy bálterem! Korábban sosem zongoráztam, de gyorsan megtanultam néhány fogást, és azonnal meg is született a Changes dal.”

Ozzy: „Bill akkoriban vált el a nejétől, úgyhogy a dal-lamaimra Geezer írt erről egy szívszorító szöveget.”

Tony: „Annak ellenére, hogy végigkockáztuk azt az egész időszakot, a Vol. 4 lemez hatalmas előrelépés volt. Mintha egy komplett albumot átugrottunk volna.”

Geezer: „Eleve fantasztikus érzés volt, hogy együtt lakunk és mindent együtt csinálunk. És persze ismertük az összes menő dílert. Testőrökkel jöttek, gépfegyverekkel, és hatalmas dobozokban hozták a port.”

Ozzy: „Terveztük is, hogy Snowblind lesz a lemez címe, de a menedzser vagy a kiadó ezt nem hagyta. Így csak annyit áll a borítón, hogy köszönet a Los Angeles-i Coke-Cola cégnek. Arra meg úgyis mindenki azt hitte, hogy Coca-Cola, csak nyomdahiabával!” *(nevet)*

Geezer: „Persze, hamar kiderült, hogy túllőttünk a célon. A hollywoodi bulin Tony összeesett, és utána le is kellett mondani a turnét.”

Ozzy: „Egyikünk sem ismert mértéket, de Tony vitte igazán túlzásba a dolgot. Még lesétált a színpadról, aztán összezsugorlott, mint egy napernyő. Nem sok hiányzott, hogy feldobja a pacskert... A menedzserünk azonnali pihenőt rendelt el, lényegében elválasztott minket egymástól. A banda életében először történt meg, hogy mindenki hazahúzott egy időre.”

Geezer: „Az már csak utólag derült ki, hogy a menedzsmentnek ez kapóra jött. Kivásároltak minket a kiadótól, hogy még több pénzt nyúlhassanak le rólunk. Mi meg boldogan mosolyogtunk, mert bármit akartunk, kocsit, házat, akármit, megkaptuk. Igaz, a menedzser nevén volt minden, mi csak használhatuk... Lényegében aprópénz jutott nekünk, a nagy lét lenyúlták.”

SABBATH BLOODY SABBATH (1973)

Geezer: „1973 nyarán megpróbáltuk elkészíteni a következő lemezt, ugyanott, Los Angelesben, ahol a Vol. 4 készült, de a stúdiót is modernizálta az új tulaj, Stevie Wonder, és mi is teljesen szét voltunk esve. Végül visszarepültünk Angliába, és egy gótikus kastélyban, Walesben, a Clearwell Castle-ben láttunk munkához újra.”

Ozzy: „Ott meg folyton egymást szívattuk azzal, hogy ez egy elátkozott kastély, tele szellemekkel. Lenyomtunk néhány sört, és ha valaki kidőlt, azonnal nekiláttunk, hogy halálra ijesszük! *(nevet)* Olyanok voltunk, mint a tízéves kisserácok.”

Geezer: „Közben azért új témák is születtek. Tony például előrukkolt a Sabbath Bloody Sabbath riffjével, az volt a legelső téma ehhez a lemezhez, és attól el is dobtuk az agyunkat. Ekkortájt már zeneileg is jóval többet tudtunk, és ezt meg is akartuk mutatni. Rick Wakeman is ott volt velünk, és sokat hozzá is tett az anyaghoz.”

Tony: „Voltak kazamaták a kastély alatt, és ott jammeltünk. Az a síri hangulat is hozzájárult ahhoz, hogy megszületett a Sabbath Bloody Sabbath riffje. Onnan jött az a rettentő súlyos hangulat. Senki más nem játszott ilyen zenét.”

Geezer: „A cuccozás miatt elkezdtem a korábbinál is agyaszabb szövegeket írni, ilyen volt például a Spiral Architect. Közben meg ezerrel buliztunk. Ozzynak fel is gyulladt a trapézgatyája, mert elájult a kandalló előtt. Mondanom sem kell, hogy borral oltottuk el...”

Tony: „A lemezt végül egy londoni stúdióban fejeztük be, és a Yes is ott dolgozott akkor. Rick Wakeman csemlézik is a Sabbra Cadabra dalban.”

Ozzy: „Meggyőződése, hogy a Sabbath Bloody Sabbath után fel kellett volna oszlatnunk magunkat. Utána már én is teljesen szétestem. Eltűnt a korábbi összhang is. Már nem jöttünk ki egymással. Rádásul kiderült, hogy az anyagiakat tekintve is át lettünk kúrva.”

Geezer: „A Sabbath Bloody Sabbath már nem is ment olyan jól, mint az elődjei. Talán túl progresszív lett... Akkortájt jött be Angliában a glam rock, mindenki azért volt megőrülve. De az USA-ban továbbra is keresett banda voltunk. A California Jam fesztiválon 400 ezer embernek játszottunk. Ott volt az ELP, a Deep Purple, meg a The Eagles is. Nem volt semmi extra show-elem a színpadon, de talán életünk egyik legjobb formáját nyújtottuk aznap.”

Ozzy: „Akkor rúgtuk ki a menedzserünket, de nem találtunk újat. Hiába volt a nevünk közönségcsalogató, mindenki tartott tőlünk, egyrészt a drogok, másrészt a társaságunk, a gengszterek és a dílerok miatt. Akkoriban Bill intézte a pénzügyeket. Ezzel extra hiszem, mindent el is mondtam... Rádásul az a mocskos menedzser nekiállt perelni minket. Azok már kaotikus idők voltak.”

SABOTAGE (1975)

Tony: „Érdekes időszakban született a Sabotage. Nappal a bíróságon voltunk, éjjel meg a stúdióban. Nem véletlen, hogy akkor született a The Writ (bírói végzés) dalunk. Folyton kaptuk az újabb felszólításokat, idézéseket, végzéseket. Azt a szöveget Ozzy írta.”

Geezer: „Maga az albumcím is onnan jött, hogy úgy éreztük, az egész dalszerzői folyamatot sabotálják ezek az emberek, különösen a volt menedzserünk és a mocskos ügyvédei.”

Ozzy: „Tele voltam dühvel és frusztrációval. Meg tudtam volna fojtani azt a férget. De ehelyett inkább még többet ittam.”

Geezer: „Ozzy lényegében a sarki bárban lakott. Mindig ott ájult el a pultnál.”

Tony: „Zeneileg sem tudtuk pontosan, hogy mit akarunk. Menjünk még tovább az eddigi úton? Legyünk még technikásabbak, használjunk nagyzenekart? Végül úgy döntöttünk, hogy egy igazi rock albumot akarunk.”

Geezer: „És ott volt még az a borzalmas borítófotó is... Eredetileg arról volt szó, hogy egy kastélyban lesz a fotózás, talpig feketében, ehelyett valami gagyi stúdióban kötöttünk ki. Bill a felesége piros harisnyájában volt, Ozzy meg valami bizzarr hacukában. Meg is kapta, hogy ő a 'Homo in the kimono!'” (nevet)

Tony: „Aztán jött az USA-turné, de már az sem ment úgy, ahogy korábban. Olyan nyitóbandák kellettek, akik extra embereket hoznak be. Eljött velünk a Kiss is, és bármennyire is szarul esik kimondani, de felmosták velünk a színpadot.”

Geezer: „Az angol turné javát le is kellett mondanunk. A volt menedzserünk is állandóan fenyegetőzött, jött a fegyveres gorilláival, de Ozzynek is volt egy balesete. Elesett valami gyereknek való motorizált bringával, és csúnyán meghúzódott a válla, a háta. Ha nem lettek volna az amerikai koncertek, felkopott volna az állunk.”

TECHNICAL ECSTASY (1976)

Tony: „Miami mentünk felvenni az új lemezt, de fogalmunk sem volt, hogy mit csináljunk. Akkor lett először billentyűsünk, Gerald Woodriffe.

A tengerpart, a strand óriási volt, de a munka nem nagyon haladt.”

Geezer: „Egy csomó új zene jött be akkor, mi meg ott álltunk, és csak annyit tudtunk, hogy muszáj valami újdonsággal előrukkolnunk. Manapság ez máshogy megy. Egy heavy metal banda csinál egy heavy metal lemezt, és minden okés. Akkoriban volt ez a kényszer, hogy újítani, fejlődni kell. Úgyhogy inkább a szomszédos nudibárba jártunk, ahol gyönyörű csajok vetkőztek. Onnan jött a Dirty Women szövege.”

Tony: „A szomszéd stúdióban az Eagles dolgozott, de inkább kiköltözték, elmentek máshová, mert túl hangosak voltak.”

Geezer: „A keverőpult meg tele volt kokóval! (nevet) El sem tudtuk kezdeni a melót, amíg ki nem takarítottuk. Ozzy már alig vett részt a munkában. Tony hozta a riffeket, én megírtam a szövegeket, és a legvégén Ozzy felénekelte valamit.”

Ozzy: „Kib...ottul nem tetszett, hogy nem akarunk Black Sabbath lenni. Csináljunk olyat, mint a Queen! Vagy olyat, mint a Foreigner! Ezek mentek akkoriban... Engem meg dühített, hogy olyan zenekarokkal példálózunk Tonyék, akik korábban a nyitóbandáink voltak.”

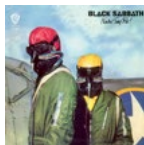
Tony: „Más lett ez a lemez, mint a korábbiak, de nekem tetszett.”

Ozzy: „A stúdiózás végére annyira kikészültem, hogy konkrétan elmentem egy szanatóriumba. Egy diliházba. De nem maradtam sokáig, mert a kib...ott dilidoki első kérdése az volt, hogy sokszor kiverem-e a farkam. B... meg, a fejemmel van a gáz, nem a kib...ott tökömmel! De nem csak én készültem ki, Bill is. Totál depressziós lett, csak dögölt az ágyában és telefonálgatott. Nála is elmentek otthonról...”

Geezer: „Amikor eljött a turné ideje, Bill piros harisnyában várta a söfört, egy pólóban és egy bőrdzsekiben. Volt nála egy zacskó is, benne három póló. Ez volt a téli turnécucca... Úgy festett mint egy hajléktalan.

Ha nem mondtuk a hotelnél, hogy velünk van, be sem akarták engedni.”

Ozzy: „Csupán az volt akkoriban a kérdés, hogy én bolondulok meg előbb, vagy Bill. Volt, hogy úgy kellett fellökdösní a színpadra. Aztán meghalt az apám, és akkor három hónapon át tök használhatatlan voltam.”

NEVER SAY DIE (1978)

Tony: „Mivel Ozzy nem akart, vagy nem tudott próbálni, jött egy új srác, Dave Walker. De mi is szarul éreztük magunkat emiatt, és Dave sem találta a helyét köztünk. Aztán 1978 elején Ozzy újra felbukkant, de a Dave-vel összerakott új témákat nem volt hajlandó énekelni. Elmentünk hát Torontóba, hogy felvegyük a lemezt, de nem voltak dalaink. És pénzünk sem volt. Csoda, hogy egyáltalán megszületett a Never Say Die.”

Geezer: „Inkább a Say Die címet kellett volna adni a lemeznek. Rádásul olyan kib...ott hideg volt a kibérelt moziban, ahol a dalokat írtuk, hogy konkrétan befagyott a fülem. Alig hallottam valamit. És persze ittunk és szívtunk.”

Ozzy: „Rá sem ismertem a zenekarra, mintha valami kib...ott jazzbanda lettünk volna!”

Geezer: „Kísérleteztünk... Született néhány jó dal is, például az Air Dance, de összességében nem szerettem ezt a lemezt. Nem jó érzés hallgatni.”

Ozzy: „Életem legrosszabb munkája volt. Szégyeltem ezt a lemezt.”

Tony: „A címadó dal ugyan felkerült a listára, de Ozzy teljesen elvesztette az érdeklődését. Éreztük, hogy itt a vég. Rádásul a turnén a Van Halen volt az előbandánk, és a kiadó tolta beléjük a pénzt. De meg is érdemelték, mert óriási formában voltak. Ők éltek a színpadon, mi meg meghaltunk. És a zsebünk is üres volt. A turné végére Ozzy totál kikészült.”

Ozzy: „Elkezdtünk ugyan próbálni Los Angelesben, de folyton részeg voltam, leszartam már az egészet. A többiek végül Billt küldték oda hozzám, hogy közölje, ki vagyok rúgva. De már az sem izgatott. Csak inni akartam, amíg el nem fogy a pénzem, és arra gondoltam, hogy utána visszatérek a való világba. De összejöttem Sharonnal, aki a Sabbath menedzserének lánya volt, ő meg összeismertette Tonyékát az utódommal. Sharon hitt bennem, menedzselni akart, szólópályát elindítani. Megmentette ezzel az életemet.”

Tony: „Ahogy meghallottuk Ronnie James Diót velünk énekelni, azonnal tudtuk, hogy megvan az emberünk.”

13 (2013)

Geezer: „Korábban többször is nekifutottunk Ozzyval az újjáalakulásnak, emiatt aztán volt bennünk aggodalom. Nem akartunk még egy kudarcot.

De Tonynak rengeteg friss ötlete volt, és ez sokat segített. Rick Rubin pedig segített kijelölni az irányt.”

Ozzy: „Éveken át az ment, hogy amikor csak összefutottam Rickkel, mindig elmondta, hogy ha a Sabbath újra összeállna, ő akar velünk dolgozni.”

Tony: „Rick a régi, nyers hangzáshoz akart visszatérni minket. Ez persze eleinte nehezen ment, mert hozzászoktunk, hogy mindig valami újra, valami naprakészre van szükség.”

Ozzy: „Megmondta, hogy ne a heavy metalra gondoljunk, hanem a korai lemezeinkre. B...meg, az nem heavy metal? Hiszen azt mi találtuk fel!” (nevet)

Tony: „Nem volt semmi stúdiós trükközés. Modern eszközökkel ugyan, de pont úgy vettük fel a lemezt, mint a korai albumokat. És benne is van az eredeti Sabbath-érzés.”

2016

Ó, azok a hetvenes évek!

Egészen bizonyos, hogy a heavy metal stílus úttörőjének számító Black Sabbathot már csak idén lehet színpadon látni, a januárban startolt The End búcsúturné 2016 végéig tart, azt követően Ozzy Osbourne énekes, Tony Iommi gitáros és Geezer Butler basszusgitáros már ismét a saját útját fogja járni. A búcsúturnén sajnos nem vesz részt a klasszikus négyesből Bill Ward dobos, az viszont mindenképpen jó hír, hogy a körút európai szakasza épp Budapesten indul, június 1-jén a Budapest Arénában. Szerettünk volna interjút készíteni valamelyik legendás muzsikussal, ez azonban nem jött össze, de sebj, az archívumból előásott 1972-es Ozzy interjú talán még különlegesebb is...

HAMMERWORLD NO. 284 – 2016/5

Ez az első alkalom, hogy nem Angliában stúdióztatok. Miért éppen Los Angelesben akartátok felvenni a Vol. 4 lemezt?

„Mert megtehettük. Ez ilyen egyszerű. A legjobb stúdiót akartuk, a legmodernebb felszereléssel, és a Record Plant ilyen. A csúcsok csúcsa. Hallatszik is! Ilyen mélyeket eddig nem hallhattál a lemezeinken. És minden tisztább, minden hangosabb. És nem kellett kapkodnunk, mint legutóbb. A Master Of Reality össze lett csapva. Nem egészen egy hét alatt fel kellett venni, aztán három hét múlva már meg is jelent. Most egész máshogy akartunk dolgozni. Többet kísérletezni.”

És mi történt Rodger Bannel, aki az első három albumot producere volt?

„Úgy döntöttünk, hogy már nincs szükségünk producerre. Rodger egy rendes srác, de a legutóbb már túl sok mindenben nem értettünk egyet. Néha a producerek túl sokat képzelnek magukról. Mintha nélkülük egy banda nem is létezhetne, mintha mindent ők találtak volna ki. Ez most egy teljesen új korszak a Black Sabbath számára. Rengeteget kísérleteztünk, és nagyon élveztük az egészet. A dalírást, a stúdiózást, mindent. Volt velünk egy hangmérnök, Colin Caldwell, aki rengeteget segített, és ott volt velünk a menedzserünk is, Patrick Meehan.”

A borítón ti vagytok feltüntetve producerként, valamilyen Meehan.

„Ezt nem tudom, lehetséges. De ez inkább amolyan tiszteletbeli dolog lehet, mert produceri munkát nem igazán végzett. Egészen más feladatai voltak, be kellett szereznie ezt-azt nekünk... Hogy még jobban érezzük magunkat!” (nevet)

Igaz, hogy az új lemeznek a Snowblind címet akartátok adni, de a kiadó ezt nem engedte?

„Azt mondták, hogy ez nagyon súlyos, nagyon veszélyes, mert mindenki azonnal a drogokra meg a kokainra fog gondolni. És hogy csak bajt hozunk a saját fejünkre.”

De hát maga a Snowblind dal is a drogról szól, nem?

„Ezt sem megerősíteni, sem megcáfolni nem akarom. A szövegeinkkel kapcsolatban mindig előkerül ez a drogos dolog, de ha valaki alaposabban megnézi a kérdéses szövegeket, akkor pont az derül ki, hogy drogellenesek. Mert látjuk, hogy mit tesz az emberekkel. Különösen itt, Amerikában. A sztori vége mindig egy rémálom. És Amerikában ezt mindenki félvállról veszi. Szinte lazábban, mint a piálást. »Minden szar, tépjünk be inkább!« Vagy pedig »Ma nagy bulit csapunk, tépjünk be gyorsan!« És ez megy a koncerteken is. A közönség felének eleve koporsóval kéne jönni a bulikra.”

Ezt most úgy mondod, mintha csak a közönség drogozna.

„Betépve nem lehet koncertezni. Ha szétcsúszott idiótaként mennénk fel, nem is tudnánk zenélni. Tudom, mert kipróbáltam. Azt hiszed, hogy jól nyomod, de valójában borzalmas vagy. Sokan azt hiszik, hogy mindenről a zenészek tehetnek, a 'sztárok', mert reklámozzák a drogokat. De a világ ilyen. Mindenki része ennek, mindenki ezt látja, mindenki ebben él. Elég, ha valami idióta benyomja azt a piros gombot, és mindannyian a levegőbe repülünk. Ez az igazi veszély, nem egy Black Sabbath-dal vagy egy dalszöveg. Ha bekapcsolod a híradót, nem látsz egyetlen pozitív hírt sem, csupa

borzalmat, szenvedést és fenyegetést. Csoda, hogy a fiatalok drogoznak, az öregek meg isznak? Szerintem nem. Lehet, hogy nem is volna kár értünk, emberekért. Ha csak ennyire vagyunk képesek, akkor talán az atom-bomba nem is akkora hülyeség.”

A zenének egyfajta reakció erre az örült világra?

„Igen. Mindenki csak a jó dolgokról énekel, de valakinek arról is kell szólnia, hogy a világ el van cseszve. Az ijesztő, gonosz dolgokról is kell beszélni. A háborúkról, a bombákról a repülőkön vagy éppen Belfastban. Pár hete a müncheni Olimpián is mi történt? Ez a terroristámadás a legnagyobb tragédia. Épp az Olimpián! Ami pont arról szól, hogy nem számít, honnan jöttél, milyen származású vagy, mit gondolsz a világról, csak az a lényeg, hogy hozd ki magadból a legtöbbet, legyél a legjobb. És ezek az aljas idióták még ezt is tönkreteszik a politikai szarságaikkal.”

Zavar, hogy sokan félreértik vagy egyáltalán nem értik, amit csináltok?

„Szabad világban élünk, mindenki azt gondol és azt ír le, amit akar. Minket nem szeret a sajtó, viszont szeret a közönség. Fordítva sokkal rosszabb lenne. Ha csupa jót írnának rólunk, viszont csak harmincan állnának a színpad előtt, az nagyon szar lenne. Megmondom őszintén, én is csak mostanában kezdem megérteni a zenekarunk erejét. Például az első lemez erejét. Számomra akkoriban csak négy céltalan vesztes voltunk, négy nem túl okos arc, akik annak is örülnek, ha valahol megengedik, hogy fellépjenek. Aztán jön egy öltönyös, szívaros arc, és azt mondja, itt a papír, itt alul kell aláírni. Mi meg aláírtuk, és tessék, most itt vagyunk. Nehéz ezt felfogni, mindazt, ami történt velünk, de lassacskán kezdem megérteni.”

Mármint a Black Sabbath sikerét?

„Azt, hogy miért szeretik az emberek, amit csinálunk. Már az első lemeznél is azt mondták, hogy ez egy új hangzás, ami csak a miénk, de én túl közel voltam a zenéhez ahhoz, hogy erre felfigyeljek. A dolgok meg csak úgy megtörténnek, minden tervezés nélkül. Nem terveztünk soha semmit. Sem a hangzást, sem mást. A Paranoid is csak úgy megszületett. Nem tudtuk, hogy ilyen sokan gondolkodnak úgy, mint mi. Fogalmunk sem volt. De úgy látszik, hogy az emberek ugyanezt érzik. Ugyanazt a szarságot látják, a sok erőszakot, és emiatt vevők arra, amit csinálunk. De ezt mi is csak menet közben értettük meg.”

Emiatt most már tudatosabban dolgoztok?

„Inkább csak próbálunk mindig mást csinálni. Sokan mondják, hogy a zenénk monoton, de szerintem pont, hogy igyekszünk minél több változatosságot vinni a dalokba. Ezen az új lemezen is már karácsony előtt elkezdtünk dolgozni. Időt és pénzt nem kímélve készült el az anyag. Korábban mindig korlátok közé voltunk szorítva. Gyorsan, gyorsan, nincs idő, nincs pénz... Mi meg azt mondtuk most, hogy legyen ez másképp. Ha a kiadónak fontos egy új Black Sabbath-album, akkor tegyék lehetővé, hogy rendszeren megcsinálhassuk. És ebből a szempontból ez az első albumunk. Ez az első saját lemezünk. Ez rólunk szól, tényleg azt mutatja meg, hogy milyenek vagyunk. A boltok tele vannak szar lemezekkel, mert a kiadók agyonhajszoják a bandákat. Csak a pénz számít, a profit. Különösen Amerikában. Sőt, Sztálin ország, ahol a pénzért simán legázolnak. Ha van pénz, bármit megtehetsz, ha nincs, akkor nulla vagy. Jártam mindenhol a világban, és szeretek hazamenni Angliába, mert ez

még ma is egy normális hely. Elvonulok vidékre, ott nyugalom van, ott van a családom.”

Három év alatt ez már a negyedik lemezetek. Szerinted öt év múlva, hol tart majd a Black Sabbath?

„Ha marad ez az örült tempó, akkor alulról fogjuk szagolni az ibolyát. Vagy diliházban leszünk. Imádom, amit csinálunk, különösen a koncerteket. De a stúdiózást is. Azt viszont nem tudni, hogy meddig tart a népszerűség. És hogy meddig bírjuk a nyomást. De ha holnap, vagy mondjuk öt év múlva véget ér ez az egész, és nem lesz már Black Sabbath, akkor is azt fogom mondani, hogy megérte és hogy élveztem. De sokszor azt kívánom, hogy bárcsak minden egyszerűbb lenne. Mint régen. Sok nevetéssel, bulizással, kevesebb feszültséggel. Nagy a hajsza, a kapkodás. Ki kéne élvezni, ami van, de mindig jön egy újabb turné, mert azzal lehet keresni. Jó, a pénznek én sem vagyok ellensége, mert abból tartom el a családomat, de a pénz az igazi gonosz. Az ront el mindent. Ha vastag lesz a bukszád, még a régi cimborák is máshogy néznek rád. Azt hiszik, hogy megváltoztál. Egy csomó csalódást okozott ez már nekem. Ha hazamegyek egy turnéről, nem a Black Sabbath énekese akarok lenni, csak simán Ozzy. A férj, az apa, a haver.”

Azon nem gondolkodtál még, hogy kiadj egy szóló-lemezt?

„Minek? Hogyan? Én nem is játszom semmilyen hangszereken. Ha letennél elélem egy kottát, azt sem tudnám, honnan kezdem olvasni. Örülök, ha egy angol újságot el tudok olvasni! (nevet) Egyikünk sem járt

zenesuliba, de néhányunknak van természetes érzéke ehhez. Például Tony-nak. Sosem zongorázott, de most odaült a zongorához és megírta a Changes dalt. Azonnal oda tudtam tenni hozzá az ének dallamokat. Egy lassú, lírai szám, nem egy tipikus Black Sabbath-nóta, de a lemezhez sokat hozzátesz.

És Geezer is nagyon tehetséges. Ha valakinek szólóalbuma lesz, akkor az Geezer. Van is egy csomó saját zenéje otthon, amiket egyedül vett fel. Ha lesz egyszer ideje, szerintem csinál is majd egy lemezt. Hallottam az egyik dalát, és az valami fantasztikus. Jól is énekel, érdekes, amit csinál. Geezer egy nagyon fura fickó, tele van érdekes gondolatokkal. Igazából ő a fő szövegíró, én csak néha írok ezt-azt. A Black Sabbath szövegét például én írtam, de a Paranoid mondjuk Geezertől jött. Néha én is csak lesek, hogy »Úristen, mi a franc jár ennek a fickónak az agyában?!« Az új lemezen is ott a Cornucopia. Beszartam, amikor megmutatta. Félelmetes szöveg. És pontosan leírja a mai világot. Add nekünk a lelket, és kapsz cserébe valamit, amit szabadságnak hiszel! Egyébként meg időm sincs arra, hogy szólólemezen gondolkodjak. Maximum a klotyón ülve van egy kis időm önmagamra, de néha még ott is úgy érzem, hogy nem vagyok egyedül! (nevet)

Sokan azt mondják, hogy a Sabbath igazi ereje a koncerteken mutatkozik meg. Erről mit gondolsz?

„Van energia a bulikon, sok-sok pozitív energia. Adunk is, kapunk is. De néha nincs ott, nem minden koncert egyforma. Ha viszont ott van, ha elkezd áramolni, az a legjobb, az tényleg csodás! De mi ezt is egyszerűen fogjuk fel. Felmegyünk és játszunk, ahogy tudunk. Nincs ebben semmi tudományosság. Nálunk nincs cirkusz, nincs varázslat, nincs két tucatnyi hegedűs. Nem gyűjtünk fel gitárokat, nem támadunk késsel az orgonára, mint Emerson.”

Van viszont irgalmatlan hangerő...

„Hallottad már a Grand Funkot? Na, az hangerő. A világvége sem lesz olyan hangos, mint egy Grand Funk buli! Mondták már, hogy náluk is hangosabbak vagyunk, de ez nem igaz. A hangerőre szükség van, hiszen hatalmas helyeken játszunk, de a hatékonyság a fő szempont. Amikor a Grand Funk átjött Angliába játszani, lerobbantották az emberek haját is. Mindenki fülére tapasztott kézzel szaladt ki a teremből! (nevet) Egy kicsit túlzásba vitték a hangerőt... De amikor 20-30 ezer embernek játszol, akkor kell a hangerő, hogy legalább is halljanak.

Odahaza el sem hiszik, hogy az USA-ban mekkora helyeket töltünk meg, hogy hányan kíváncsiak ránk. A legutóbbi turnén volt egy szabadtéri bulink. A szervező 80 ezer emberre számított, erre voltak vagy félmillióan. Alig tudtunk eljutni a helyszínre, mert az utolsó 15 kilométeren mindenütt kocsik parkoltak. Az út melletti árkokban, az úton... Látták, hogy óriási a dugó, és kiszálltak, ott hagyták a kocsikat. Olyan volt az egész, mintha megtámadták volna a Földet és mindenkinek menekülnie kellett volna. De a helyszínen is totál káosz volt. Mi is alig találtunk egy tisztább klotyót, a nézőtérre meg volt talán három-négy. Félmillió embernek! És nyomták a szar drogokat a népek, hogy nyugton maradjanak.”

A színpadon van még lámpalázad?

„A nagyobb bulik előtt mindig. Izzadok, mint a ló, tele vagyok feszültséggel. Olyankor jól esik pár pohár pia. De a feszítő csak az első dalig tart. Kivéve, ha az első szám alatt van valami gáz a cuccal. Akkor kikészülök és nehezen tudok lehiggadni. De ha minden okés, akkor már az első szám végére minden rendben van. A rockzene a legjobb nyugtató. Felmegyek a színpadra, és kimegy belőlem minden feszültség, minden stressz. Főleg, ha azt látom, hogy a népek élvezik, amit csinálunk. Ha százötvenen vannak, akkor is, meg ha 150 ezren vannak, akkor is. Az a legjobb, ha sikerül elfeledtetni a közönséggel minden szarságot. Ha nem gondolkodnak arra, hogy mi lesz holnap meg holnapután, csak élvezik a zenét. Ha ez összejön, akkor rendben elvégeztük a feladatunkat. Akkor mi vagyunk a legboldogabbak a világon. Ezért csináljuk, ezekért a pillanatokért.”

„Az a legjobb, ha sikerül elfeledtetni a közönséggel minden szarságot. Ha nem gondolnak arra, hogy mi lesz holnap meg holnapután, csak élvezik a zenét. Ha ez összejön, akkor rendben elvégeztük a feladatunkat. Akkor mi vagyunk a legboldogabbak a világon. Ezért csináljuk, ezekért a pillanatokért.”

2017

eljött a vég

Véget ért hát a The End turné, a heavy metal zene úttörőiként tisztelt Black Sabbath nincs többé. Az persze nem kizárt, hogy valamikor újra színpadra áll a legendás birminghami csapat, ahogy az is lehetséges, hogy készül még stúdiófelvételük, de több Black Sabbath-turné biztosan nem lesz. Chris Sicht a legeslegutolsó koncert előtt pár nappal találkozott Tony Iommi gitárossal és Ozzy Osbourne énekessel, hogy kifaggassa őket az érzéseikről, a terveikről.

A múltról szívesen is beszéltek, a jövővel kapcsolatban azonban már jóval óvatosabban fogalmaztak. Az biztos, hogy Ozzy új szólóalbumot készít és turnézni is akar, és várhatóan Tony Iommi gitárja sem fog sokáig árválkodni a tokjában.

HAMMERWORLD NO. 292 – 2017/3

Amikor 49 évvel ezelőtt elkezdtetek együtt zenélni a Black Sabbath elődjében, a Polka Turk Blues Bandben, milyen távlatokban gondolkodtatok?

Ozzy: „Én emlékszem, hogy az futott át az agyamon, hogy pár évig ez talán jó lesz. De gondolj bele, van olyan csapat, amelyik induláskor eldönti, hogy legendás lesz?” (nevet)

Tony: „Nehéz is lett volna ilyesmit kitalálni, mert amikor először felbukkant Geezerék ajtaja előtt, a bátyja azzal ment oda hozzá, hogy »Valami vár rád az ajtónál.« (nevet) És nem csoda, hogy ezt mondta, mert ott állt Ozzy, mezítláb, kezében egy olyan kefével, amit a kéményseprők használnak! (nevet) Erre azért nehéz lett volna legendát alapozni...”

És azt el tudjátok képzelni, hogy milyen lesz az életetek a Black Sabbath nélkül?

Tony: „Elég nehéz lesz hozzászoknom a gondolathoz. Csaknem 50 év, ez lényegében az életem. Biztosan párszor eszembe jut majd, hogy pakolnom kell a turnéra... »Milyen turné, te ostoba? Már vége, nem lesz több.« Ebbe bele sem akarok gondolni. Másfelől viszont valamikor meg kell húzni a határvonalat. És nézzünk szembe a tényekkel, mi már abban a korban vagyunk, amikor ez nem folytatható akármeddig. Szomorú, de ez az igazság.”

Ozzy: „Annak kell örülni, hogy meg tudtuk csinálni. Mármost ezt a turnét. Ezt én egy ajándéknak tekintem. Tisztességesen el tudtunk búcsúzni azoktól, akiknek fontos a Black Sabbath.”

Tony: „És sokkal jobb így lezárni a történetet, mint húzni, húzni, húzni, amíg valamelyikünk ki nem dől. Jöttek persze további ajánlatok, felkérések. Csak még egy utolsó kör! De ha ebbe belemész, sosem lesz vége, nem igaz? És különben is, akinek 49 év nem volt elég arra, hogy megnézzen minket, az miért pont most tartja ennyire fontosnak? Igazán lett volna ideje rá.”

Egyébként Ozzy, ha már ez a téma felmerült korábban: arra emlékszel, hogy miért mentél Geezerhez mezítláb? A kefék talán hagyjuk is...

Ozzy: „Miért mezítláb? Mert nem volt egy kib...ott cipőm! Ha lett volna, gondolod, hogy mezítláb járkálok?! Én akkor olyan csóró voltam, hogy farmerem is csak egy volt. Ki sem moshattam, mert akkor nem volt mit felvennem. Amikor az első Black Sabbath-lemezre kaptunk előleget, 105 fontot, ha jól emlékszem, az számomra olyan volt, mintha ötösöm lett volna a kib...ott

lőttön. Azonnal elmentem venni egy másik gatyát meg egy pár cipőt.”

Ha visszatekintetek erre a 49 évre, van valami, amit utólag másképp csináltatok volna?

Tony: „Nekem ez eleve logikai bukfcenc. Mert ha valamit menet közben másképp csináltam volna, most lehet, hogy nem ülnék itt. Lehet, hogy minden másképp alakult volna. Nyilván mondhatnám azt is, hogy nem kellett volna annyit drogozni, de szerintem mindennek van valami oka. Ha valamit csinálsz, ami helytelen, abból tanulni kell, megérteni, hogy miért tetted, és akkor vár rád a következő szint. Feljebb léphetsz egyvel. Aki nem képes tanulni a hibáiból, az örökre ugyanazon a szinten marad. Számítalan dolog miatt panaszkodhatnék, rágódhatnék a múlton, de mi volna az értelme? Geezer erre azt mondaná, hogy a sors keze, valamilyen nagyobb erő mozgatótt minket, terelt oda, ahova eljutottunk. Én ezt is el tudom fogadni.”

Ozzy: „Az én életemben a Sabbath volt a legnagyobb dolog. Nagyobb, mint bármi más. Megkaptam mindent, amire vágytam, sőt, még annál is többet. És annak is nagyon örülök, hogy ma is cimborák vagyunk. Ennyi év és ennyi minden után.”

Nem akarok ünneprontó lenni, de nem volt ez mindig így.

Ozzy: „Persze, hogy nem, mert ostobára ittam és szívtam magam. Akkor persze fáj, hogy kirúgtak, folyton csak sajnáltattam magam emiatt, de cucoztam tovább. Tényleg nem lehetett velem dolgozni. Annnyira be voltam mindig tépve, hogy egyetlen kib...ott daltam nem jutott eszembe. Emiatt aztán mindig piszkáltak, mire még többet ittam és szívtam, amíg el nem ájultam. Így teltek a napjaim, mielőtt kiraktak. Ma már azt mondom, hogy igazuk volt, de akkor inkább sajnáltam és sajnáltattam magam. Aztán pedig meg akartam mutatni, hogy lenyomom őket egyedül is. És ez mind a cucc meg a pia hatása. Valójában rettegtem attól, hogy kiderül, mekkora vesztes vagyok. Az ember agyát eleve elcseszi a siker is. Azonnal akkora egója nő, mint a Buckingham palota. És ha el vagy telve magadtól, jön az összes többi szarság is. Én már csak tudom. Ott voltam, átéltem. Tudod, mi teszi tönkre a zenekarok 99 százalékát? Három dolog: az egó, a drogok és a nők.”

A pénz nem?

Ozzy: „Jó, akkor legyen négy!” (nevet)

Tony, te hogy emlékszel vissz az akkori Ozzyra?

Tony: „Jól mondta, nem lehetett vele dolgozni, nem lehetett számítani rá. Vagy elaludt a stúdiókanapén, vagy napokra felszívódott. Azt sem tudtuk, merre van, hol keressük. Közben meg fizettük a sok pénzt a stúdióért. Mi sem voltunk angyalok, mi is toltuk a cuccot, de az az igazság, hogy ebben az időszakban Ozzy mesze túltett rajtunk. Nem ismert mértéket. Rádásul a menedzsmentünk is totál kisemmizett, meglopott minket. Hiába voltak ilyen platina-, meg olyan aranylemezeink, ha csórók voltunk. Ha tiszta lett volna az agyunk, biztosan helyre tudtuk volna hozni a dolgainkat, de mindenki elkezdte nézegetni, hogy mihez kezd majd a Sabbath után. Ozzy valami másra vágyott, de talán ő sem tudta, hogy mire, Geezer meg egy szólólemezen agyalt. Szét voltunk esve.”

Ozzy: „Nem is hibáztatom Tonyékát mindazért, ami történt, mert én estem szét a legjobban. És hiába is harcoltunk a menedzserrel a pénzünkért, mert már egymásnak is az agyára mentünk. Akkor persze képtelen voltam mindezt belátni. Amikor valakit kitesznek egy ekkora bandából, világos, hogy dühös lesz. Miért éppen én? Nem voltam képes megérteni. És akkor még jöttek az interjúk... Ozzy ilyen meg olyan, nem érdekelt már a Sabbath. De ez sosem volt így. Mindig is érdekelt. De ez olyan, mint amikor kirak a csajod. Ha velem már nem akar dugni, akkor mással se akarjon... Le akartam nyomni őket. Ez persze a mai agyammal egy komplett baromság, de akkor ez járt a fejemben.”

Tony, amikor Ozzynek nagyon beindult a szólókarrierje, azt hogy fogadtad?

Tony: „Nem is tudom. Nem zavart, vagy ilyesmi, inkább az zavart, hogy folyton minket piszkált. Nem lehetett nem észrevenni. A koncertlemeze a Black Sabbath-dalokkal, a törpe a színpadon... Ha mindez nem lett volna, simán tudtam volna örülni annak, hogy mindketten sikeresek vagyunk. De amint rendbe rakta magát, helyreállt a béke. Utána már tudtunk beszélni egymással. Végül is ez a kapcsolat olyan, mintha rokonok lennénk. Vele is előfordulhat, hogy csúnyán összeveszel az unokatesóddal, de aztán mindketten alszotok rá egyet, és újra szent a béke. Nálunk ez egy kicsit tovább tartott. Én meg nem akartam nyilvános harcot, üzengetést. Aztán rendbejött minden. Attól fogva már cseppet sem számított mindaz, ami történt.”

Ozzy, neked már vannak terveid, hogy mi következ az utolsó koncert után?

Ozzy: „Nekem nincsenek, de kérdezd inkább a feleségemet, Sharon! (nevet) Ő már biztosan tudja, hogy mit akarok csinálni... Én nem akarok mást, csak egy kis nyugalmat. Csendet és nyugalmat. Aztán persze nekilátok egy szólólemeznek. Lényegében már zajlik is a munka a stúdióban, készülnek a dalok. De ennél többet még korai volna mondani. A múltkor valakinek azt mondtam, hogy egy blueslemezen dolgozom és herflizni fogok. Erre megjelent az újságban! (nevet) De ha kijön a lemez, nyilván lesz turné is. Jó a csend és nyugalom is, de csak egy ideig... Ha nem tudok mit csinálni, akkor megbolondulok. És ha elmegy az eszem, az senkinek sem jó.”

És az semmiképpen sem fordulhat elő, hogy meg-gondoljátok magatokat, mondjuk pár év múlva, és elkészül egy új Black Sabbath-lemez?

Ozzy: „Én ezt nem tudom elképzelni. Az utolsó lemez elkészült, kihoztuk magunkból a maximumot. Meg-csínáltuk a turnét, amit nagyon élveztünk. Ennél jobb ügysem lehetne. Én úgy gondolom, hogy az utolsó az tényleg azt jelenti, hogy utolsó. Azt, hogy vége.”

A turnézásnak igen, de jöhet egy olyan koncert-ajánlat, amin már elgondolkozol, nem?

Ozzy: „Ahogy én most látom a dolgot, erre nem fogadnék.”

És te, Tony?

Tony: „Nem látok a jövőbe. Én már annyi mindent kijelentettem, ami aztán nem úgy lett, hogy nem akarok semmit mondani. Bármilyen előfordulhat. Legalábbis amíg még élünk. Az viszont kizárt, hogy turnéra menjünk. Erre bárki mérget vehet.”

Mi a véleményetek a mai zenéről?

Tony: „Van jó is, rossz is. Utóbbiból talán több, de valahol természetes, hogy az én koromban ez a véleményem. A mai zenék nagy többsége nekem semmit sem mond.”

Ozzy: „Én néha azt sem tudom eldönteni, hogy amit hallok a rádióban, az zene vagy csak zaj! (nevet) Őrült dolgok vannak. Túl sok a trükközés, túl sok a gép. Vannak jó zenészek, értékes művészek ma is. Adele például. Ő valóságos. De nem is igazán követem, hogy milyenek a mai zenék. Ha felteszek valamit, az biztosan régi. Mondjuk a '70-es évekből, vagy még korábbi. A '70-es évek még jók voltak. A '80-as évek sem voltak rosszak, én legalábbis jól éreztem magam, de aztán már nem annyira. Igazából nem is maradt meg bennem semmi a '90-es évekből. Legalábbis nem emlékszem. De tényleg nem. Nyilván ha mondasz valamit abból az időből, akkor beugrik, de magamtól semmi.”

Arra viszont jól emlékszem, hogy amikor Sharonnak azt mondtam, hogy »ez a '80-as évek cucc mindig megmarad«, az volt a válasza, hogy »várd csak ki 1990 legelső napját.« És igaza volt. Mintha egy érmét megfordított volna valaki. Ami addig volt, az ment a kukába, és ami addig nem volt, azt kellett látnunk.”

Tony, neked milyen terveid vannak a következő időszakra?

Tony: „Semmi konkrét. Valami biztosan alakul, de nem akarok semmit siettetni. Pihenni akarok és nem terveket szövögetni. Amit viszont szeretnék, az a kibékülés Bill Warddal. Pontosabban nem is kibékülés, mert nem vagyok haragban vele. Csak le akarok ülni vele beszélgetni. Egyikünk sem akarta, hogy ne legyen velünk, de nem volt alkalom, hogy megbeszéljük, mi is történt. Ő is gondol valamit, mi is gondolunk valamit, és ez a kettő nyilvánvalóan nem egyezik. Ezt meg kell

beszélni. Amikor a turnét szerveztük, én már beteg voltam. Nem lehetett tudni, hogy mi lesz, mi nem lesz. Nem igazán volt vesztegetnivaló időm. Bill meg elégedetlen volt a szerződésével. Amikor ez kiderült, az ügyvédek vették az ügyet, és utána már csak hallomásból értesültem a dolgokról."

Ozzy: „Eljön majd az a pillanat, amikor én is fel fogom hívni. Szerettem Billt, mindig is szerettem. Ma is

a testvéremnek gondolom, de voltak vitás kérdések. Őszintén mondom, hogy fogalmam sincs, pontosan mi történt. Én nem foglalkozom az üzleti ügyekkel, ami talán jobb is. De nagyon sajnálom, hogy Bill nem tudott valami megoldást kidolgozni erre. De a turné nem várhatott. Én is úgy gondolom, hogy újra beszélnünk kell egymással."

2020 egy hétköznapi ember?

Az utóbbi hónapokban aggasztó hírek érkeztek Ozzy Osbourne felől, és valóban nincs jó formában az egykori Black Sabbath-énekes, kénytelen volt egy újabb amerikai turnét is lemondani, de február 21-én megjelent az új szólóalbuma, ami tíz év óta az első Ozzy-lemez. Ozzy persze néhány interjúra is vállalkozott az Ordinary Man album kapcsán, még akkor is, ha az egészségét illetően egyelőre nem sok jó hírrel tudott szolgálni. Azt viszont nem lehet állítani, hogy ne lett volna mit mesélnie.

HAMMERWORLD NO. 322 – 2020/3

Mielőtt az új album megjelent volna, a pletykálapok már arról írtok, hogy a halálos ágyadon vagy. Örülök, hogy ez csak egy gonosz pletyka volt, de valójában hogy érzed magad?

„Megvagyok, köszönöm. Az egész tavalyi évem maga volt a pokol, minden túlzás nélkül. De az előző évről sem tudok sok jót mondani, az is pocskék volt. Egyik probléma jött a másik után. Pedig egészségesen élek, nem iszom, nem dohányzom. És nyilvánvalóan nem élek drogokkal sem, már nagyon régóta. Egyáltalán semmi olyasmit nem csinállok, ami árthatna. És mégis a nyakamba kaptam minden szarságot! *(nevet)* Az összes gond a quadbalesetemhez vezet vissza. Az még 2003-ban történt, nagyon régen. De súlyosan megsérültem akkor, csaknem kitörttem a nyakamat. Minden szarság ide vezethető vissza."

Egy újabb baleset is ért odahaza. Az hogy történt?

„Szimplán csak kimentem éjszaka a vécére, mert pisilnem kellett. Ahogy jöttem visszafelé a fürdőszobából a töksötétben, megbotlottam valamiben és elestem. Egyből a csillagokat láttam fájdalmamban, tudtam, hogy baj van. Mondtam is magamnak, hogy te idióta, mit intéztél már megint... Szóltam Sharonnak (Ozzy felesége, menedzsere), hogy hívja a mentőket, ő meg nem értette, hogy mi van már megint. Próbáltam elmagyarázni neki, hogy megint a nyakammal van gáz, de azt hitte, hogy viccelek. Aztán csak kihívta a mentőt és azonnal kórházba is vittek. Három hónapot a kórházi ágyban töltöttem. Sajnos, ez halálosan komoly volt."

Tényleg arra gondoltál, hogy mindennek vége, ahogy az új lemez Under The Graveyard dalában énekel?

„Az ilyesmit ki tudhatja előre? Csak az biztos, hogy egyszer eljön az ideje. Egyszer mindenkinek mennie kell. Egy olyan helyre, ahová nem vihetsz magaddal semmit."

Az új album elkészítése akkor felérhetett egy terá-

piával. Legalább ez egy pozitívum a sok baj között.

„Ez maximálisan így van. Az egész úgy indult, hogy Kelly lányom azt mondta nekem: »Apa, van ez az Andrew Watt, aki Post Malone-nal dolgozik.« Puhatólózott, hogy érdekel-e a dolog. Én meg azt válaszoltam: »Ki az ördög az a Post Malone?!« Mert tényleg nem tudtam. Honnan is tudhattam volna! Így találkoztam Andrew-val, amikor szerepeltem a Take What You Want dalban. Ő készítette a felvételt. Aztán ebből alakult ki ez az új lemez. De nagyon pocskékul voltam a kórházban. Biztosra vettem, hogy onnan már nem kerülök haza. Soha életemben nem voltam még ilyen hosszú ideig kórházban. Borzalmas volt az egész. Elkecsesítő."

Gondolom, Andrew Wattról sem tudtad, hogy ki is ő.

„Nem hát. De hamar kiderült, hogy érti a dolgát.

Ő tette fel a kérdést, hogy nem akarnék-e elkészíteni vele egy új lemezt. Én meg: »Mármost én? Most azonnal?« Erre azt mondta, hogy ő majd megoldja az egészet, ne aggódjak. És össze is hozta a zenészeket, majd megírták a zenéket, nekem a dallamokat kellett kidolgoznom, aztán közösen megírtuk a szövegeket. Tényleg minden úgy ment, mint a karikacsapás. Nagyon gyorsan. Az első Black Sabbath-album óta nem dolgoztam ilyen tempóban, de még így is egy hónapon át tartott a folyamat. Nem túlzás, hogy ez a munka mentette meg az életemet. Ha ez nincs, teljesen elhagynom magam, mindent feladok. Egészen közel álltam a teljes összeomláshoz. De a lemez elkészítése felvillanyozott. Az adta vissza az életkedvemet. Ha ez nincs, akkor csak ültem volna a kanapén, iszonyatos fájdalmakkal és tovább sajnáltam volna magam. Úgy éltem odahaza, mint-ha börtönben lennék. Ültem, aludtam, ültem... Csaknem mozgásképtelen voltam, egyedül semmire sem voltam képes. És az valami rettenetes érzés. Onnan már tényleg csak egy lépés a vég. De

a lemez, a munka, a feladat mindent megváltoztatott. Most sem vagyok még teljesen rendben, műtét is vár rám, orvoshoz járok, ide is, oda is. Hosszú út áll még előttem. De dolgozom ezen, minden egyes nap.”

Annak mi volt az oka, hogy a Scream óta nem készült új albumod? Annak már tíz éve...

„Egyrészt megváltozott minden, a lemezkiadás terén is. Most a Spotify megy, azt mondják. Fogalmam sincs, hogy az mi és hogyan működik. Azt sem tudom, hogy vannak-e még olyanok, akik lemezeket vásárolnak. És ha elkészít valaki egy lemezt, akkor azt hogyan és mennyiért adja el. Andrew-val is beszélgettem erről, és ő is azt mondta, hogy mostanság a zenéket az emberek már streamelik. Vagy valami ilyesmi. Az utóbbi tíz évben annyi minden megváltozott, hogy én ezt már nem is tudom követni.”

Meghalt volna a rock'n'roll?

„Fogalmam sincs, de az biztos, hogy az élő zenének mindig lesz közönsége. Még akkor is, ha már nincs rendes lemezkiadás. Nem mindenkinek elég, ha a számítógépre táncol! (nevet) Az a baj, hogy ma már sokan a színpadon sem zenélnék, csak kapcsolgatnak. Hát hova jutottunk, bakker? Már ezek a popbandák is elég borzasztóak voltak, és még ez is... Andrew mesélte azt is, hogy dolgozott nála pár kölyök, akiknek abszolút semmi hangjuk nem volt. Se énekhez, sem ahhoz hasonlóhoz. Úgy kellett volna mindent összeügyeskednie, de inkább elküldte őket a francba.”

Jó ötven éve vagy a csúcson. Van magyarázat erre a tartós sikerre?

„Bárcsak tudnám a választ! Arra tippelek, hogy én vagyok a világ legnagyobb mázlistája. Igaz, hogy tíz év eltelt a legutóbbi szólóalbumom óta, de azóta is csináltam azért ezt-azt. És most megszületett egy újabb lemezem.”

Nem lehet, hogy az emberek számára mindazt megtestesíted, amilyenek ők nem lehetnek? Beleértve a legőrültebb dolgaikat is.

„Erre én nem tudok válaszolni, az embereket kéne megkérdezned. Én csak annyit tudok, hogy büszke vagyok erre az ötven évre.”

Hallottam egy sztorit rólad, ami még a '80-as évek közepén történt Németországban. A vad éveidben... A kiadónál pucéran táncoltál a konferenciaasztalon, aztán belepisáltál az egyik fejes borospoharába...

„Hű, ember... (nevet) Szerinted miért nem voltak sikerlemezeim Európában? Ezek után... De akkoriban tényleg beszámíthatatlan voltam, mindent magamba tömtem, amit csak lehetett. Sharon persze a plafonon volt miattam. Visszarepültünk Los Angelesbe és egész úton azt hallgattam, hogy teljesen elkúrtam ezzel a karrieremet. A kiadónál persze hallani sem akartak rólam. Hosszú éveken át büntetésben voltam. De ezek a vad idők már rég elmúltak. És nem akarok semmit feladni. Nagyon szeretnék már újra a színpadon állni, koncer-

„Amikor elkezdtem zenélni, teljesen átlagos életet éltem. Az átlagember szobrát rólam lehetett volna megmintázni. Mindent a zenének köszönhetek, mindent a zenétől kaptam. És legyünk őszinték, nem voltam különösebben tehetséges. Nem is értem, hogy történt mindez.”

tezni. Ez az egyetlen, ami számít. A közönség. Miattuk csinálom ezt az egészet.”

Az az ötlet hogy jött, hogy Elton Johnnal duettezz az új albumon?

„Az a ballada született meg elsőként a lemezhez. Eltont pedig ezer éve ismerem, egy igazi barát. Szinte családtag nálunk. És ő vetette fel nekem, hogy »Ki áll majd a helyükre, ha már nem leszünk?« És ez egy rohadt jó kérdés. Elton is folyamatosan dolgozik, mert szereti csinálni. Ez már rég nem a pénzről szól. Azért csinálja, mert élvezi. Neki is ez az élete.”

Ebben a duettben arról is énekeltek, hogy nem akartok úgy elmenni, hogy aztán hamar elfeledkezzen rólatok mindenki. Ez valóban aggaszt titeket?

„Amikor elkezdtem zenélni, teljesen átlagos életet éltem. Az átlagember szobrát rólam lehetett volna megmintázni. Mindent a zenének köszönhetek, mindent a zenétől kaptam. És legyünk őszinték, nem voltam különösebben tehetséges. Nem is értem, hogy történt mindez. Valószínűleg ez volt a sorsom. Vagy szimplán csak szerencsém volt. És mindent, amit tudok a zenéről, azt a Beatlesnek köszönhetem. Mindig is szerettem őket és ma is őket tartom a legnagyobbaknak. Olyan zenekar soha többé nem lesz. Ami pedig engem illet: az jó, ha emlékezni fognak rám az emberek. De ha nem így lesz, az sem zavar. Nem akartam ismert lenni, nem ez mozgatóerő. Csakis az, hogy másoknak örömet okozzak. És persze magamnak is. Már kissrácként is nagy bohóc voltam. Élveztem, ha másokat el tudtam szórakoztatni.”

Ez azért elég jól sikerült, hiszen óriási sztár lett belőled.

„Igen, ma már nem mondhatom, hogy átlagos életet élek. De azt sem gondolom, hogy a dicsőség a fejembe szállt volna. Remélem, hogy ez tényleg így van. Sosem voltam potyaleső, sosem mondtam azt, hogy én vagyok Ozzy, nekem ez jár, meg az is, és persze ingyen. Ez nem az én stílusom.”

Egy igazi palotában élsz, de ahogy hallom, megint költözni akartok.

„Én ugyan nem. Ez Sharon mániája. Folyton valami új ház után kajtat, pedig már vagy tízben laktunk. Ha rajtam múlna, én sosem költöznék. Utálok a költözködést.”

Ha te lennél Donald Trump, milyen lenne a világ?

„Egy nagy rock'n'roll koncert lenne az egész! (nevet) Mindent megtennék annak érdekében, hogy ez a mostani rossz hangulat, ez az ellenségeskedés megszűnjön. Mert ennek nem lesz jó vége. Előbb vagy utóbb a fegyverek is előkerülnek majd. De inkább ne legyen igazam... Ez egy örült világ, örült vezetőkkel. Mintha senki sem tanult volna a múltból.”

Az új lemezről az Eat Me dal miről szól?

„Volt ez a német kannibál, egy elmebeteg. A neten keresgéltem olyanokat, akiket megehet. Egy filmet láttam róla, az adta az ötletet. És volt aki jelentkezett nála! Meg is ette... Az örültek párban járnak, nem igaz? Én nagy húsevő vagyok, de nyilván van határa mindennek. Aki embert eszik, az nyilvánvalóan nem komplett, azt el kell zárni.”

Ezek szerint nem lett még belőled vegetáriánus.

„Most már nem is leszek. A lányommal voltunk egyébként egy vegán étteremben, egy nagyon felkapott helyen, de esküszöm neked, az ottani sonka műanyagból volt. Az íze teljesen olyan volt. A sonkára egyáltalán nem emlékeztetett. De aki ezt akarja, egye nyugodtan. Csak én meg hadd maradjak meg az igazi sonkánál.”

Ha el tud majd indulni a turnéd, az tényleg az utolsó lesz? Vagy lehet, hogy meggondolod magad, mint az első No More Tours után a '90-es években?

„Ez most tényleg az utolsó világkörüli turné lesz. De koncertezni később is szeretnék, egy-két koncert itt és ott. De rendes turnéból ez lesz az utolsó.”

Te még nem kaptál olyan felkérést, hogy Las Vegasban lépj fel? Mondjuk pár héten át?

„Nem, de nem is csinálnék ilyet. Minden este ugyanott? Ugyanazzal a programmal? Abba belebolondulnék! Ha okosan ki lehetne találni, talán volna értelme, de utálok ugyanott fellépni, akár két egymást követő este is. De aki Las Vegasba megy, az már feladott mindent, nem? Nekem még vannak terveim. Még sokáig nem akarom abbahagyni az éneklést.”

A közönség miatt?

„Naná. Nélkülük senki sem lennék. Remélem, hogy össze tudom magam kapni a turnéra. Nagyon hiányzik. De jelenleg még nem állok készen rá. Ezért is követek el mindent, hogy mielőbb jobban legyek. Gyógytornásszal is dolgozom, mert nagyon komoly fájdalmaim vannak. Az idegeimmel van gond, különösen a bal kezemnél. De másutt is, a térdemben, a nyakamban. Van is egy nagy heg a nyakamban, itt, hátul. És mindez annak az átkozott quadbalesetnek köszönhető.”

Tudom, hogy kellemetlen a kérdés, de mi van, ha nem jössz rendbe, ha nem tudod megcsinálni a turnét?

„Ilyesmire nem is gondolok. Muszáj, hogy újra rendben legyek. Ha pár hónappal tovább tart, az nem akkora gond, csak tegyenek rendbe. Én bármit megteszek ennek érdekében. Ha újabb műtét kell, ám legyen. És a turné csakis akkor indulhat el, ha már tényleg készen állok rá. Nem akarok a színpadon összerogyni. Nem akarok koncerteket kihagyni. Ha egyszer nekivágok, akkor végig is csinálom. Már az eddigi turnéhalasztá-

sok is kikészítettek. Tudom, hogy a rajongók várnak, hogy látni akarnak, és én is ott akarok lenni. Semmire nem vágyom ennél jobban. De jó ideje már repülőre sem tudok ülni. A fájdalmaim miatt. A karom, a nyakam...”

Ha elindul majd a turné, kik lesznek a zenésztársaid?

„A csapatom. Zakk Wylde, Tommy Clufetos, Blasko és Adam. Mindenki arra vár, hogy végre elindulhassunk. De nagyon megértők velem, rendszeresen hívnak is, hogy mi van velem, hogy érzem magam. Nem siettetnek, nem okoskodnak. Támogatnak mindenben. És Tony Iommi is felhívott már párszor, hogy érdeklődjön. Az is nagyon jól esett. Egyedül Geezer Butler nem hívott még, nem tudom, hogy miért nem. Még Bill Ward is rám telefonált nem is olyan régen. Van egy bandája, turnézni is fognak. Akkor is koncertezett, amikor hívott. Örülök, hogy Bill jól van.”

Ha majd egyszer véget ér a turnézós életed, mihez kezdesz majd?

„Fogalmam sincs. Egész életemben ezt csináltam, úgyhogy az valami egészen új élmény lesz. Leszámítva az utóbbi egy évet, nem sok időt töltöttem idehaza. De muszáj leszek kitalálni valamit, mert ha nem tudok mit kezdeni magammal, abba belebolondulok. Ha itthon is leszek, biztosan zenélni fogok. Dalokat írni és felvenni. Amíg csak képes vagyok rá.”

Lehetett hallani arról is, hogy készülne egy életrajzi film, rólad és Sharonról. Tényleg vannak ilyen tervek?

„Igen, az kettőnk sztoriját dolgozná fel. Ahogy megismerkedtünk, ahogy összejöttünk, benne lenne minden, ami csak történt velünk a '70-es évek vége óta. Az összes szép és jó. És az összes örület is. Amikor megismertem Sharont, már nő voltam, voltak gyerekek is. De az a távházasság nem működött. Én folyton úton voltam a Black Sabbathtal. És persze ütöttem magam mindennel.”

Sharonnal viszont nagyon megtaláltátok egymást.

„Nekem az a meggyőződés, hogy az igazi lelki társaddal csak egyszer találkozatsz. Számomra Sharon ez a nő. Hamar kiderült, hogy nagyon hasonlítunk egymásra. Ugyanazokat a dolgokat szeretjük és ugyanazokat utáljuk. 40 éve vagyunk együtt és 38 éve vagyunk házastársak. Baromi gyorsan elrepültek ezek az évek. Nyilván voltak rosszabb időszakaink, az ilyesmi elkerülhetetlen. Legtöbbször az én hibám volt. Nem mentem haza, inkább buliztam. De Sharon mindig visszafogadott és nélküle az alkohollal sem tudtam volna leállni. Márciusban lesz hét éve, hogy egyáltalán nem iszom. És persze nem is drogozom. Sosem hittem volna, hogy egyszer ez is bekövetkezik.”

A saját pályafutásodról nem akartál filmet forgatni?

„A kettőnk sztorija valójában a pályafutásom sztorija. Ezt nem is lehet kettéválasztani. Mindent együtt éltünk

át. Leszámítva az eredeti Black Sabbath-korszakot. Ez egy érdekesebb történet, mintha csak rólam lenne szó. Én amúgy is a nyilvánosság előtt éltem, a kettőnk története viszont nem olyan közismert. Meg különben is, zenés filmből most volt már pár: A Queenről, Elton Johnról... Az Elton-film nagyon tetszett, az baromi jól sikerült. A Queen nem láttam, de nem is akarom megnézni, mert egy csomó szomorú emléket hozna elő. Sharon nagyon jó kapcsolatban volt Freddie-vel. Ő egyébként látta a filmet, és szerinte nem a valóságot tükrözte. Ez is közrejátszott abban, hogy nem is akarom megnézni.”

Pedig a film elkészítésében Brian May és Roger Taylor is részt vett.

„Ez igaz, de lássuk be: Freddie nélkül nem lett volna zenekar. Ő maga volt a Queen. De mindegy is, ezeket a filmes dolgokat inkább ráhagyom Sharonra és a gyerekekre. Esem ágában sincs belefolyjni ezekbe az ügyekbe.”

Tudom, hogy nagy Monty Python-rajongó vagy, így muszáj megkérdeznem, hogy szerinted mi az élet értelme?

„Szerintem az élet értelme? Én csak annyit tudok, hogy ha az életed végén visszatekintesz, el kell tudnod mondani, hogy mindent a saját elképzeléseid szerint csináltál. Most vagyok 71 éves. Ha visszagondolok a múltra, egy csomó olyan ember, barát jut eszembe, aki már nem él. Például Gary Moore, aki nagyon jó barátom volt. Ő is egyike azoknak, akik valahol egy temetőben nyugszanak és nagyon hiányoznak nekem. Ahogy John Bonham is. Ahogy Randy Rhoads is. Lemmy... Számtalan kiváló zenészt elvesztettünk már.”

Nosztagiával gondolsz a régi időkre?

„Nem mondhatnám. Csak ha rájuk gondolok, mindig az jut eszembe, hogy miért van az, hogy ők elmentek, én pedig még mindig élek. Erre a kérdésre nem találok választ. Szinte kivétel nélkül mindenki pontosan úgy élt, ahogy én. Ugyanúgy ittunk és buliztunk, ugyanazokat a drogokat használtuk. De valamilyen fura oknál fogva nekem mázlim volt. Nekem nem sikerült befejelednem a saját hányásomba, mint Bon Scottnak. Pedig nem kis esély volt erre. Nem egyszer, nem kétszer. Velem is megtörténhetett volna. Bon Scott is jó barátom volt. Hatalmas énekes és hatalmas figura volt.”

Ez épp olyan, mint az, hogy azok is kaphatnak tüdőrákot, akik sosem dohányoztak.

„Így van. De ettől a kérdés még kérdés marad bennem. Egyébként 18 éve nem cigarettázom. Amikor kiskölyök voltam, még mindenki cigizett. Franciaországban még a macskák és a kutya is! *(nevet)* Az egész ország cigifüstben úszott... És ha nem cigiztél, azonnal elkezdtek piszkálni. Azóta persze ott is megváltozott minden. Lassan ott tartunk, hogy már odahaza sem gyűjthatsz rá. Először rászoktatnak, aztán betiltják. Ilyen örült a világ! *(nevet)* Olyan ütemben terjed az örület, hogy én ma már egész normálisnak látszom!” *(nevet)*

2021

klasszikus! – paranoid

A Black Sabbath második albuma, a Paranoid nagyon gyorsan összeállt. Miközben Európában turnéztak az első lemezzel, újabb dalok születtek azok mellé, amelyek lemaradtak a Black Sabbath-debütről. A turné végeztével jöhetett a stúdiózás, majd hat nap alatt el is készültek mindennel. A szélvésztempó egy ikonikus heavy metal albumot, valamint egy olyan dalt eredményezett, amely egybeforrt a zenekar nevével.

HAMMERWORLD NO. 334 – 2021/5

Jim Simpson egy népszerű birminghami klub, a Henry's szervezője volt a '60-as évek végén, egyben maga is muzsikus, de nemcsak a klubba kötött le koncerteket, hanem menedzserként, szervezőként több zenekarral is dolgozott. Tony Iommival és Ozzyval a Henry'sben ismerkedett össze, amikor a két siheder új bandája még az Earth nevet viselte.

A csapat legelső koncertje 1968. augusztus 24-én volt, de akkor még Polka Tulk Blues Band néven léptek fel, majd Earth Blues Band lett belőlük, hamarosan pedig szimplán Earth. Kezdetben nem is játszottak saját dalokat, csak feldolgozásokat, leginkább bluesos témákat, de súlyosabb formában, mint mások.

Jim Simpson: „Már aránylag jóban voltam Ozzyékkel, amikor megkérdezték, hogy két fellépő között, a szünetben nem mutatkozhatnának-e be a Henry'sben is. Sima ügy, gyertek nyugodtan! Nem sok jóra számítottam, de akkora sikert arattak, úgyhogy hamarosan a menedzserük lettem. Nyersegek voltak, és súlyosabban szóltak, mint a többi banda. Elkezdtem koncerteket lekötöni nekik szerte az országban, majd Hamburgban és Zürichben is. Tony akkor is olyan volt, mint manapság. Komolyabb, érettebb, határozottabb. Bill félénk volt, introvertált, de sokat mosolygott, és szinte mindenre azonnal igent mondott. Geezer volt az ötletgazda, de rajta nem nagyon lehetett kiigazodni. Rejtélyes figurának tartottam. A legjobban Ozzyval jöttem ki, aki gyakran fel is jött hozzám lemezeket hallgatni. Mindent meg akart ismerni, ugyanakkor tele volt kétségekkel a képességeit illetően.”

Zürichből 1969 augusztusában tért haza a zenekar, akkor értesültek egy másik Earth nevű banda létezéséről, így az 1963-as Boris Karloff horrorfilm nyomán felvették a Black Sabbath nevet. Hamarosan egy teljes albumnyi saját dallal rendelkeztek, ezeket fel is demózták, de a felvétellel Jim Simpson hiába házalt tucatnyi kiadónál, hallani sem akartak a Black Sabbathról.

Geezer Butler: „Voltunk meghallgatásokon is a kiadónál, de többnyire már a harmadik nótá után elégük lett belőlünk. Emlékszem, az egyik producer konkrétan azt mondta, hogy húzzunk el, előbb tanuljunk meg zenélni és rendes dalokat írni.”

Tony Iommi: „Másképp szölvünk, mint a többi banda, súlyosabban, komorabban, sokan fenyegetőnek érezték a dalainkat. Akárcsak az imidzsünket. Voltak, akik hozzánk sem mertek szólni, amit eléggé furcsálltunk.”

Ozzy: „Se közel, se távol nem volt egyetlen gitáros sem, aki olyan félelmetes és súlyos riffeket tudott volna

kiagyalni, mint Tony. Egy kib...ott riffkirály volt. Néha én is azt gondoltam, hogy kizárt, hogy még egy ilyen kib...ott súlyos riffel elő tud rukkolni. De mindig jött egy újabb.”

Végül egy óriási mázlinak köszönhetően mégis megállapodtak a Vertigo kiadóval. Akkoriban a cégnek az volt a stratégiája, hogy hármával dobta piacra a lemezeket, az egyik tervezett produkciójuk azonban kiesett, így Jim Simpsonhoz fordultak, hogy javasoljon gyorsan egy zenekart. Az első Black-Sabbath lemez a londoni Regent stúdióban került rögzítésre 1969. november 17-én Rodger Bain hangmérnökkel. A mindössze 12 óra alatt, élőben felvett anyag 1970. február 13-án jelent meg, és mindenki megdöbbenésére a brit eladási lista 25. helyén nyitott.

Jim Simpson: „A kiadónál nem akarták elhinni, hogy ilyen népszerű a Sabbath. Azt hitték, hogy bevásároltam őket a listára!” (nevet)

Pár hónappal később az USA-ban is megjelent a lemez és egyetlen hónap leforgása alatt félmillió

példányban kelt el. Ekkor már többen is le akarták nyúlni a sikerbandát Jim Simpsonától, többek között a hírhedt menedzser, Don Arden (Sharon Osbourne édesapja) is. Először csak sunyi módon, küldöncök útján, majd bevetette a keménykötésű brigádját, megfenyegette Simpson. De a banda lojális maradt. A Vertigo már tudta, hogy milyen potenciál van a zenekarban, így hajlandó volt nagyobb összeget invesztálni a második lemez felvételeibe.

Tony Iommi: „Hat napot kaptunk a kiadótól, miközben az első lemezt egyetlen nap alatt vettük fel. »Hat nap?! Bakker, mi a szart fogunk csinálni annyi ideig!« (nevet) És tényleg nem tudtuk, mert a munkamódszerünk mindössze annyi volt, hogy bementünk, felállítottuk a cuccunkat és elkezdtünk játszani. Ennyi.”

Most már producerük is lett, Rodger Bain, akivel az első lemez készült, a hangmérnök pedig az a Tom Allom volt, aki később a Judas Priest producereként vált ismertté.

Tony Iommi: „Mivel pontosan tudtuk, hogyan akarnak szólni, nem lett volna értelme behozni egy ismeretlen producert. Rodgerrel jól kijöttünk, mert nem szólt bele a dolgunkba. Néha javasolt ezt-azt, de nem kezdett okoskodni. Tette a dolgát.”

Jim Simpson: „Rodger valóban nem csinált sokat, én is csak utólag jöttem rá, hogy milyen zseniális volt. Nem szarzkodott azzal, ami eleve jó volt. A külföldi koncertek során már összeért a zenekar, ezt az első lemez is bizonyította. Sok producer pont erre nem képes, ráülni a kezére...”

Geezer Butler: „A második lemez anyagának jó része már az első album idején megvolt, de helyhiány miatt szortírozni kellett a dalokat. Megvolt például a War Pigs is, de akkor még Walpurgis néven futott a nóta. Azt is szántuk lemezcímnek, amíg a kiadó meg nem kérdezte, hogy mik a terveink. »A lemez címe Walpurgis lesz.« »Az meg mi?« »A sátánistáknál olyasmi, mint a karácsony« feleltük. »Köszönjük, de azt már nem!«” (nevet)

A Walpurgis eredeti verziójának szövegében boszorkányok és halott patkányok mellett egy megégetett pap is szerepelt, és az a változat felvételle is került az ismert brit rádiós, John Peel műsora számára.

Geezer Butler: „Végül egy új változat született, a War Pigs. Akkoriban zajlott a vietnámi háború, vagy félmillió amerikai katona harcolt odaát, és mindenki arról félt, hogy mi is belekeveredünk majd. A tévében is folyton a háború volt a téma, meg az, hogy az amerikai kormány mekkora pénzeket kaszál ezen. A War Pigs szövege amolyan tiltakozás lett, antikapitalista és háborúellenes üzenettel. De az Electric Funeral is ebben a szellemben fogant, az a nukleáris holokauszt-ról szól. Nyakig voltunk a hidegháborúban, és mindenki parázott, hogy az oroszok vagy a kínaiak szállnak a háborúba, aztán minket is megbombáznak.”

Ugyancsak készen volt már egy ideje a Hand Of Doom dal is, az a szöveg viszont a drogokkal volt kapcsolatos.

Geezer Butler: „Odahaza is rendszeresen játszottunk az amerikai bázisokon a katonáknak, akárcsak Németországban. És horrorsztorikat hallottunk tőlük a vietnámi dolgokról. Nyomták magukba a heroint meg mindenféle drogokat, hogy valahogy kibírájk a borzalmakat. Erről persze nem lehetett hallani a hírekben. A dalszöveget egy olyan katonáról írtam, aki heroinfüggőként jön vissza Vietnámból, de senkinek sem beszélhet erről, a végén meg túladagolja magát.”

A lemez egyik ikonikussá vált dala az Iron Man, és az úgy született, hogy Bill Ward mennydörgő lábdobtempójára Iommi elkezdett nyomni egy zsigeri riffet.

Geezer Butler: „Amikor Ozzy meghallotta ezt az ultrasúlyos témát, azt mondta, hogy ez olyan, mintha valami hatalmas vasfickó keresztülgyalogna a városon. Ez azonnal be is indította a fantáziámat. Nagy sci-fi-őrült

voltam, úgyhogy kitaláltam egy vasemberré vált figurát, aki egy időgéppel elmegy a jövőbe, majd visszatér és figyelmezteti az emberiséget a közelgő végről, arról, hogy rossz úton járunk. Persze, senki sem hallgat rá, ezen aztán bedühödik és bosszút áll. Ebben a szövegben valahol mi magunk is benne voltunk, mert a sajtó csupa szarságot írt rólunk. Tehetségtelenek, sátánisták és így tovább."

Ozzy: „Emlékszem, az Rodger Bain javaslata volt, hogy mondjam azt a nóta elején: »I am Iron Man.« Aztán valahogy elváltoztatta a hangomat. Fogalmam sincs, hogy csinálta, mert akkor még nem voltak számítógépek, nem volt Pro Tools, semmi ilyen szarság. Még kib...ott szintetizátorok sem voltak."

Tony Iommi: „Rodger egy ringmodulátorral torzította el Ozzy hangját, és ugyanezt használta a Paranoid dal gitárszólójánál. Eleinte nagyon nem tetszett. »Ez meg mi a szar?! Borzalmasan szól!« De idővel aztán megszoktam..."

A Fairies Wear Boots is megszületett már a stúdiózás előtt, de annak a szövegét Ozzy átdolgozta, miután egy koncertet követően a Black Sabbath tagjai összecsaptak a skinheadekkel.

Tom Allom: „Nem sokkal a tervezett stúdiózás előtt volt egy preprodukciós összejevetel, hogy megismerkedjünk a dalokkal, Bill Ward pedig begipszelt lábbal érkezett. Kiderült, hogy skinheadekkel verekedtek, ő meg felmászott egy lámpaoszlopra, de leesett. Hogy a francha fogjuk felvenni az albumot egy begipszelt lábú dobossal?" *(nevet)*

Tony Iommi: „Valami isten háta mögötti helyen játszottunk, a buli után meg Geezer kiment az utcai fülkéhez telefonálni. Ott kötöttek bele a skinheadek a hosszú haja miatt. Akkoriban ez nagyon ment. »Rohadt hippí, most megdöglesz!« Szerencsére vissza tudott jutni az öltözőbe, és amint megtudtuk, hogy mi történt azonnal mentünk szétcsapni az arcukat. Én egy mikrofonállványt kaptam fel, mások csavarhúzókat, Ozzy meg egy kalapácsot. Jött is a rendes vérfürdő... Pár nap múlva fotózásunk volt, nekem meg az egyik szemem körül ott volt egy hatalmas fekete monokli... A fejünket akarták összerugdosni a skinheadek a rohadt bakancsaikkal. De kaptak rendesen, pedig túlerőben voltak. Vagy két-tucatnyian támadtak ránk."

Ozzy: „Tony mindig is nagy harcos volt. Hiába sorozták meg, nem tudták padlóra küldeni. És ha az ellenfeled talpon marad, akkor jobb, ha futásnak eredsz."

Tony Iommi: „Az egyik barom a nyakánál kapta el Ozzyt, de nem látta, hogy kalapács van nála. Ő meg viszkézéből lesújtott rá. Kegyetlen volt."

Ozzy: „Arra emlékszem, hogy az egyiket a lapockáján találtam el, amitől azonnal össze is rogyott. Nem vagyok valami nagy verekedő, bár az utcán nőtem fel, de ha valaki egy kib...ott kalapáccsal telibekapja a lapockádat, akkor onnan már nincs tovább."

Geezer Butler: „Nem tartott túl sokáig a csata, megfutamítottuk őket. Nem tudták, hogy Astonból jöttünk..." *(nevet)*

A második album felvételei szintén a Regent stúdióban zajlottak, a lemez legkevésbé sabbathos dala, a Planet Caravan című kozmikus ballada pedig már a helyszínen született.

Bill Ward: „A stúdióban is rendszeresen jammeltünk, és mivel volt időnk is, gyakran nekiálltunk kísérletezni. Én bongón játszottam, Tonyék meg valami jazzes témát pengettek. A jazz is a hatásaink között volt, és szeretünk volna valami olyasmit is lemeze venni, ami elüt a többi nótánktól."

Tony Iommi: „Az volt az alapötlet, hogy legyen egy finomabb, lágyabb dalunk is, hogy két riff között megpihenhessen a hallgatók füle. Talán még fuvolán is játszottam benne, bár Tom Allom szerint ő kísérletezett valami fuvolaszerű hangzással. Olyan rég volt már... Az biztos, hogy Tom zongorázott a dalban, Ozzy hangjára meg valami elszállt effekt került."

Geezer Butler: „Nekem nem nagyon tetszett a nóta, túl lágynak tartottam. Olyan volt, mint valami tipikus szerelmesdal, de a többiek ragaszkodtak hozzá, így aztán csavartam egyet a szövegén. Egy bolygóközi szerelmet találtam ki, mert akkoriban eléggé rá voltam kattanva az asztrális projekcióra. Régebben kipróbáltam az LSD-t is, de csak három-négy alkalommal, aztán leálltam vele, mert éreztem, hogy nem tesz jót a fejemnek. Nem akartam megbolondulni."

Ozzy: „A mai srácok már nem jammelnek, még a saját bandám tagjai sem. Ha azt mondom nekik, hogy jammeljünk, csak néznek. Jó, de mit játszunk? És milyen hangnemben? Bakker, a Black Sabbathban mindig jammeltünk, akár órákon át. Rendre fel is vettük ezeket a jammeléseket, csak senki nem emlékszik már, hogy mi történt azokkal a szalagokkal."

Hét nóta került felvételre, annyi lett volna a lemez, amikor kiderült, hogy szükség lenne még egy rövid dalra.

Tom Allom: „A hét nóta nem volt elég, mert oldalként úgy 18 percnyi zene kellett. Ha 20 perc fölé csúsztunk, az már rontott a hangzáson. Amikor kiderült, hogy kell még egy dal, gyorsan elhúztunk a közeli kocsmába, egyedül Tonyt hagytuk ott, hogy találjon ki valamit. És baromi gyorsan elő is állt egy riffel. Egyből rohant át a kocsmába, hogy megvan!"

Tony Iommi: „A Paranoid szükségéből született, tölteleknek, ami meglehetősen ironikus. Rodger azt mondta, hogy csak egy rövid nóta kell, úgyhogy valami tempósabbat akartam írni. Semmi akusztikus bevezető, semmi csicsa."

Tom Allom: „Akkoriban minden kiadó kislemezeket, slágereket akart, legalább egyet, de még jobb, ha kettő is van. De a Sabbath eleve nem volt egy ilyen csapat, eszükbe sem jutott olyasmit írni, ami felkerülhetne a listákra, amit játszhatnának a rádiók. Ők csak zenéltek."

Tony Iommi: „Megvolt hát a riff, aztán a többiekkel összeraktuk a számot, Ozzy meg halandzsászott rá

valamit. A szöveget végül Geezerrel együtt írták meg. Életem legegyszerűbb nótája volt, és baromi gyorsan összeállt, még két óra sem kellett hozzá. Két óra alatt már a felvételével is megvoltunk.”

Jim Simpson: „A Sabbath egy igazi albumzenekar volt, de a partnereink rágták a füleket, hogy kéne egy sláger a rádióknak. Az első lemezen ott volt az Evil Woman, azt adtuk ki kislemezen, és az nem is egy saját nóta volt. Nem is történt vele semmi. A mi szótárunkból hiányzott a sláger szó. Elképzelhető, hogy a kiadónk nyomasztása miatt néhány rádió leadta az Evil Woman-t, de eszünkbe sem jutott, hogy a rádióknak írjunk valamit.”

A kiadónak viszont megtetszett a Paranoid, ki is hozták kislemezen, hogy felvezesse az albumot. És ezzel a Black Sabbath pályafutása gyökeres fordulatot vett.

Ozzy: „Azóta sem volt olyan koncertem, ahol ne énekeltem volna el a kib...ott Paranoidot. De azonnal tudtam, hogy sikeres lesz, függetlenül attól, hogy rohammunkában született. Azóta megtanultam, hogy az életben egy csomó minden a pusztán véletlennek köszönhető.”

Tony Iommi: „A Paranoidot elkezdték játszani a rádiók, aztán ahogy megindult felfelé a listán, jött a Top Of The Pops, az volt a mindent vivő slágershows a tévében. Elsőre be sem akarunk menni, mert komoly muzsikussal ilyen helyeken nem mutatkozik. De aztán beadtuk a derekunkat, és meglehetősen furcsa volt Cliff Richard mellett szerepelni a tévében.”

Geezer Butler: „A Top Of The Pops után felbukkantak a tinilányok is a koncerteken. Megmászták a színpadot, meg akartak érinteni minket. Az azért nem volt annyira rossz! (nevet) Eleinte... De tudtuk, hogy nem szabad ezen az ösvényen továbbhaladnunk, mert akkor épp olyanok leszünk, mint az összes popbanda. Úgyhogy

szóltunk is a kiadónak, hogy nincs több kislemez. Aztán kijött a Paranoid album, és listavezető lett. A zenei sajtó továbbra is gyűlölt minket, de most már irigyeik is voltak.”

Tom Allom: „Épp melóban voltam az egyik stúdióban, a munkatársam meg a Melody Makert böngészte. Egyszer csak megszólalt: »Figyelj már, No. 1 lett a lemez, amin legutóbb dolgoztál!«

Tony Iommi: „Eredetileg War Pigs címmel akartuk kiadni a lemezt, ahhoz is készült a borító, de a kiadó úgy döntött a Paranoid miatt, hogy átnevezi a lemezt. Utána persze mindenki azt kérdezgette, hogy mi köze annak az alaknak a borítón a lemezcímhez, nekünk meg magyarázni kellett, hogy nem ez volt az eredeti cím.”

A Black Sabbath berobbanása azonban azzal is járt, hogy Jim Simpson elveszítette a bandát.

Jim Simpson: „Don Ardent még visszavertem valahogy, de itt már igazi nagykutyák jöttek a bandáért. Fűt-fát ígértek nekik. Helikopter, limuzin, első osztály... Nem ugyanabban a ligában játszottunk. Én otthonról, a nappalimból intéztem az ügyeket, ők meg London belvárosában egy hatalmas irodából. De a srácokra nem haragudtam akkor sem, mert fogalmuk sem volt semmiről. Azon a héten, amikor elvitték tőlem a bandát, a Paranoid album listavezető volt, a Paranoid nótát a negyedik helyen állt, de még az első lemez is viszszaeszküszött az eladási listákra. Nekem meg maradt az erkölcsi siker.”

A csapat tagjai viszont nem jártak rosszul.

Tony Iommi: „Amikor hazamentem apámékhoz, azt láttam, hogy egy Rolls Royce parkol az utcánkban. Mi a franc ez? Aztán kiderült, hogy Geezer az. De mindnyájan megbolondultunk. Olyanok voltunk, mint a gyerekek, amikor beszabadulnak a játékboltba. Bármit meg tudtunk venni.”

Ozzy: „Én egy olyan Range Rover-t vettem, amiben tévé is volt, mert miért ne... És vásároltam egy Mercedes-t is, igaz, jogsim nem volt. De azért vezettem...” (nevet)

Geezer Butler: „Akármilyen hülyén is hangzik, ez jelezte azt, hogy sikeres vagy, hogy megcsináltad. Ezek a verdák státuszszimbólumok voltak. Manapság már nem valami menő dolog egy Royce-szal furikázni, de akkor az volt. Amikor hazafurikáztam, hogy meglepjem az apámat, még arra sem volt hajlandó, hogy beleüljön.”

Valójában az sem mentes az iróniától, hogy a Sabbath berobbanását és anyagi helyzetük villámgyors megjavulását egy olyan dal hozta el, amelyik a depresszióról szól.

Geezer: „Időről-időre nagyon szarul éreztem magam, képtelen voltam szembenézni a világgal. De az még egy másik kor volt, úgyhogy nem tudtam mi van velem, fogalmam sem volt, hogy létezik olyan, hogy depresszió. A doki csak annyit javasolt, amikor felkerestem, hogy jó hosszan sétáljak vagy menjek le a kocsmába és rúgjak be. Nyilván kipróbáltam, de másnap csak még pocékabban éreztem magam! (nevet) Egyedül ebben a dalban tudtam kiadni magamból, hogy mit is érzek. Nem folyamatosan voltam szarul, de amikor beütött, az kegyetlen volt. De a nótának azért pozitív üzenete van, hiszen az van a szövegben, hogy élvezd az életet. Ezért is voltam annyira pipa, amikor a '80-as években az USA-ban azt találták ki, hogy a Paranoidban nem azt éneklé Ozzy, hogy 'enjoy life' (élvezd az életet), hanem azt, hogy 'end your life' (vess véget az életednek).”

2022

ÚJRA ANGLIÁBAN

A Sötétség Hercege, ahogy ő magát is emlegeti. Egy legendás énekes, egy orvosi csoda, aki a rengeteg egészségügyi problémája ellenére is elpusztíthatatlannak tűnik. Aki a mai napig aktív és alig várja, hogy végre, hosszú idő után újra turnéra indulhasson. Jövő márciusban Budapesten is megszólalnak majd a régi nagy dalok és az új, Patient Number 9 album friss nótái is. Ozzy az elmúlt időszakról, a friss lemezről, de a Black Sabbathról és a reality tévészéről is elárul egyet s más.

HAMMERWORLD NO. 348 – 2022/11

Az ő korában a férfiak leginkább már egy karos-székből élvezik a nyugdíjas éveiket, ha éppen még élvezni tudják a sok egészségügyi gond ellenére. Nem így Ozzy, aki 73 évesen is stúdióba jár, klipet forgat, tévérealitykben szerepel és már ott toporog a kertkapuban, hogy végre indulhasson turnézni. Pedig az utóbbi két évtizedben kijutott neki a gondokból. Quaddal borult és majdnem a nyakát szegte, Parkinson-kórral diagnosztizálták, aztán ismét komoly baleset érte, amikor néhány éve zakózott egy nagyot a saját fürdőszobájában. Emiatt meg kellett operálni a nyakát. Nem csoda, ha depressziós lett. De – nyilván köszönhetően a Duracell-nyuszi kitartásával menedzsereskedő feleségének, Sharon Osbourne-nak is – nem adta fel, új zenéket írt és egy kiváló stúdióalbumot is összehozott. Ám arra, amire legjobban vágyott volna, szinte esély sem volt. A koncertezés egészen az utóbbi időig szinte szóba sem kerülhetett. Aztán idén nyáron váratlanul mégis csak feltűnt két dal erejéig a birminghami Commonwealth Games záróeseményén.

„Az első nyakműtétet óta minden elcsesződött. Már lassan négy éve, hogy nem léptem színpadra – mondtá elkészedtetten. – És nagyon úgy éreztem, hogy már soha nem is fogok. Nyolc éve pedig még csak Angliában sem voltam. Jött ez a felkérés, hogy vegyek részt a Játékok záróünnepségén. Először arra is nemet kellett mondanom, annyira szarul voltam még korábban. De aztán kezdtem összeszedni magam. És végül beleegyeztem, hogy nem egészen két dal erejéig fellépjek a záróünnepségen. És nagyon jólesett. Egy hangyáni reményt adott, hogy még nem kell végleg leírnom magam. Persze, a Parkinsonom és a műtét miatt egy merevítővel rögzítették a hátam, hogy egyenesen tudjak állni és a mikrofonállványt sem nagyon tudtam elengedni. De megcsináltam – vigyorgott. – Ahhoz képest, hogy a dokim mindig azt kérdezi, elestem-e mostanában, meg még véralvadástgátlót, meg ki tudja még milyen gyógyszereket kapok, tehát baromi szar állapotban vagyok, a saját lábamon jöttem le a színpadról és mentem el az autói. Büszke voltam magamra!”

Ozzynak ez a rövid, de jól sikerült fellépés sok erőt adott. Egy új stúdióalbummal a zsebében már alig várja, hogy útnak indulhasson.

„Nem hagyom annyiban, azért is elmegyek turnézni! Pedig a Parkinson-kór, aminek szerencsére egy enyhébb változatában szenvedek, eléggé megnehezíti a mindennapjaimat. A járás például: úgy érzed, hogy felemelted a lábad és léptél egyet, de közben a valóságban semmi sem történt. Nem mozog a lábad, olyan, mintha ólomcipőben próbálnál járni. A legrosszabb az egészben, hogy nem tudod, mikor lesz vége! De ha valami, akkor ez megtanít, hogy tudd értékelni a pillanatot, élj a mában a mának. Mert nem tudhatod, holnap milyen tüneteid lesznek, egyáltalán fel tudsz-e még kelni? Jobb erre inkább nem is gondolni!”

Sokak számára úgy tűnt, hogy az előző, 2020-ban megjelent Ordinary Man című album lesz az utolsó Ozzy-stúdióanyag. A popiparban elképesztő karriert befutó, amúgy rockzenészként indult producer/dalszerző Andrew Watt felügyeletével egy olyan lemez készült, amelyen Ozzy senkinek sem akart megfelelni, leginkább csak saját magának.

Vendégei, többek között Post Malone és Elton John is a szelídebb, lírikusabb oldalát erősítették. Ám aztán az élet újabb fordulatot produkált. A Covid okozta tétlenség és a sok egészségügyi gond közepette Ozzynak zenei terápiára volt szüksége.

„Hónapokon át alig tudtam megmozdulni, ráadásul ott volt a járvány is és valamivel le kellett kötnöm az agyam! Hát csináltam egy új lemezt! Négy éven belül már a másodikat! (nevet) Az utóbbi anyagot volt nehezebb összehozni, azért az megviselt kicsit, de nem volt mit tenni, éreztem, hogy dolgoznom kell! Szerencsére Andrew Watt producer nem szeret sokat tökölni a dolgokkal, fiatal, tele van energiával és gyorsan dolgozik. Őt percig sem tud a fenekén megülni.”

Így aztán elkészült a Patient Number 9 album, ami sokkal tökösebb, rockosabb lett, mint az Ordinary Man. Visszatért sok régi harcostárs, de új, különleges vendégeket is bevontak az alkotásba.

„Sok nagy zenész szerepel ezen az albumon. Tony Iommi, Jeff Beck, Eric Clapton, Mike McCready... és persze szegény Taylor Hawkins

dobos, aki nemrégén halt meg. Nagyon jó arc volt, szomorú, hogy elment. Ami a gitárosokat illeti, bár ismerem Jeff Becket, mégis Andrew javasolta, hogy hívjuk meg. Nem nagyon hittem, hogy eljön, de aztán kötélnek állt. Ám Andrew nem állt meg itt. Jöjjön Eric Clapton is! Túlleszítet a húrt, mondtam neki. De nagy csodálkozásomra Eric is elfogadta a meghívást. És ezek a zsenik most ott gitároznak a lemezen! (nevet)

Aminek nagyon örültem, hogy Tony Iommi is játszik két nótát. Talán hihetetlen, de még soha azelőtt nem gitározott Ozzy-szólóalbumon! Már nem is tudom, kinek az ötlete volt, hogy hozzon két dalt. Mióta van ez a nyak problémám, rendszeresen felhív, gondol rám, ami igazán jól esik. Szóval ez a kis együttműködés könyvedén, természetes módon állt össze.

És persze ott van Zakk, aki olyan, mintha a fiam lenne. Amikor hívom, azonnal örömmel jön és teszi a dolgát. Most is hatalmas riffeket és szólókat írt a közös dalainkhoz.”

Ha minden jól megy, akkor jövő tavasszal végre újra útnak indul Ozzy, hogy bemutassa a friss albumot és eljasszon egy nagy adag klasszikust. Csak reménykedni lehet, hogy ezúttal nem jön közbe semmi és 2023 márciusában Budapesten is színpadra lép a Sötétség Hercege. Mindenesetre hősünk rendkívül eltökélt.

„Egy biztos: a legtöbbet akarom kihozni ebből a következő turnéból. Ozzynek még nincs vége, ezt megígérhetem! Ha felmegyek és esetleg ott nyúvadok ki az első szám közben, biztos lehetsz benne, hogy másnap mégis ott leszek újra!”

Ozzy nem csak a színpadon, de a 2000-es években a TV-ben is óriási népszerűsége tett szert. Igazából véletlenül csöppent bele a reality műfajba, de aztán hatalmasat ment, amivel az ismertsége soha nem látott magasságokba katapultálódott.

„Ha még emlékszik valaki az MTV Cribs (Kéglük) című sorozatára, hát ott kezdődött minden. Eljöttek forgatni a házukba. Nagyon sikeres lett az az epizód. Folyamatosan jöttek megkeresések, hogy ismételjük meg azt az adást. Erre Sharon felvetette, miért nem csinálunk egy ’bővített kiadást’, egy egész sorozatot a témából? Kísérletnek indult, de brutálisan túlnőtt rajtunk.

Nagyon gyorsan történt minden. Még csak néhány epizód ment le, amikor busszal mentünk koncertezni a bandával. Mondom a sofőrnek, álljunk meg egy McDonaldsnál, mert mosdóba kell mennem. Lehúzódtunk, kiszálltam, bementem a vécébe és meg voltam győződve róla, hogy senki sem látott. De mikor kiléptem az étteremből megrökönyödve láttam, hogy a parkolóban mindenki összesereglett, aki élt és mozgott a környéken, beleértve a Meki-alkalmazottait is. Néhány hétig olyan volt az egész, mintha a Beatles-mánia éledt volna újjá. Mindenhol sikongató emberek, az utcára sem tudtunk kimenni. Sőt, rendszeresen bekopogtattak hozzánk, ugyanis a The Osbournes sorozatot a saját házukban forgattuk. A hírnévek olyan szintjére jutottunk, amit sosem képeltünk. Talán csak a Beatles, Michael Jackson és Prince értik, hogy mire gondolok.

De egy idő után túl sok lett. Veszélyes és terhes is. A gyerekek elkezdtek inni és drogozni. Így aztán, amikor Sharon feltette a kérdést, hogy nyomjunk-e még egy évadot, akkor azt mondtam, hogy nekem elegendő van, kiszállok. Újra csak egy roksztár akartam lenni, csinálni, amit szeretek. Mert a TV világa nem nekem való. Persze, odaülök a kamera elé, ha Jack megkér és elhülyéskedünk Jackkel és Sharonnal, ha arról van szó, valamint a BBC felkérésére is lesz valami sorozat, de nem olyan, mint a The Osbournes.”

Ozzy manapság szépeket nyilatkozik Tony Iommi-ről és minden jel szerint jóban vannak, ami azért is örömhír, mert az évek során, a Black Sabbathból történt kiválása után, bár többször is színpadra állt egykori kollégájával, nem mindig volt jó a feeling közöttük. Még akkor sem, amikor a 13 című, legutóbbi, Ozzy/Iommi/Geezer-felállású Black Sabbath-albumot készítették.

„A Sabbathból történt kiválásom után először 1985-ben álltunk újra egy színpadon a Live Aid projekt keretében. Abban az időben Tonyék menedzsere Don Arden volt, feleségem, Sharon apja. Nem voltunk jóban Donnal és akkor még finoman fogalmaztam! Egy kibaszott háború dúlt közöttünk. Pereskedtünk egymással. Ráadásul akkoriban ittam, mint a gödény, így nem voltam a legjobb társaság. De amikor felmentünk együtt a színpadra, igazából nem történt semmi megrázó. A Black Sabbath volt a deszkákon és kész. Abban az időben már megéreztem azt a szabadságot, amit a Sabbathban sosem. Mindig úgy gondoltam, nem vagyok annyira fontos abban a zenekarban. Hiába hoztam én az ének-dallamokat, mivel nem játszottam hangszeren nem éreztem magam velük egyenrangúnak, csupán egy kisinásnak, aki nekik asszisztál. Persze, ha manapság belegondolok, akkor egyértelműen nincs és nem is volt mindennek akkora jelentősége.

Amúgy már annak is tíz éve, hogy megcsináltuk a 13 című albumot. Nem igazán tudtam beleélni magam abba sem. Csak odaálltam a mikrofon elé és

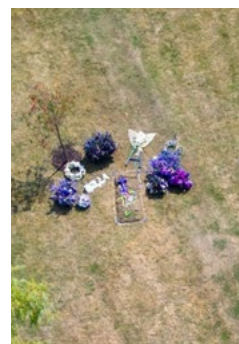

elénekeltem a részem. Az sem volt egy dicsőséges időszak. Azt is nagyon sajnálom, hogy Bill Ward nem játszott velünk. Az a lemez nem úgy készült, ahogy egy Sabbath-albumnak kellett volna. Szóval az az egész lemezfelvétel és turné sem volt számomra egy eget rengetően jó élmény. Így aztán nem mondom, hogy soha nem fordulhat elő, hogy mi négyen egy helyiségben legyünk és megírjuk a tökéletes Black Sabbath-albumot, de igazából a Sabbath-korszak számomra végleg lezárult.”

Ozzy a szóló pályafutása kezdetén átköltözött Amerikába, Los Angeles városába. Akkoriban ott volt a zeneipar központja. Ott lehetett legjobban bulizni és persze az időjárás is sokkal kellemesebb volt, mint az esős Angliában. De mostanra valahogy minden megváltozott. Amerika már nem a régi.

„Nem az egészségi állapotom miatt költözünk vissza Angliába. Egyszerűen elégünk lett. Amerika nagyon megváltozott. A nép rendkívül megoszott, minden nap lövöldözések vannak, megölnék valakit. És tők őszintén, nem akarok Amerikában meghalni. Azt akarom, hogy a jó öreg Forest Lawn temetőben hantoljanak el. Angol vagyok, szóval a szülőházamban akarom leélni a hátralévő éveket. Sharonnal persze a világ végére is elmennék, ha azt akarná. De mindketten azt gondoljuk, ideje hazatérni.”

Ozzyék így éppen az elmúlt hetekben hirdették meg a Los Angeles-i Hancock Parkban található házukat 18 millió dollárért. Egy 120 éves Buckinghamshire-beli kastélyba, a 350 hektáros birtokon épült, műemléki védettséggű Welders House-ba költöznek, ahol azért intéznek egy alapos felújítást, hogy legyen úszómedence és egy hangstúdió Ozzynek.

OSZY OSBOURNE

METAL HAMMER 5. SZÜLETÉSNAPI KONCERT

DORTMUND, NSZK

METAL HAMMER H NO. 3 – 1989/3

Az Ozzy jövetelét megelőző percek sem teltek feszült várakozással, legalábbis számunkra nem. Hiszen a héten már harmadjára láttuk és fejből fújtuk a műsort. Azonban, amikor Orff Carmina Buranája megszólalt, megborsózott a hátam. Ozzy mégiscsak egy félisten! Aztán a színpadon kigyúltak a fények és az Örült beleordított a mikrofonba. Tombolt a 16 ezer néző, amint az I Don't Know című klasszikus beindult.

Ozzy két oldalán, egy új és egy régi legenda pengetett. Zakk Wylde bár Ozzy tagadja, hogy Randy Rhoadshoz hasonló gitárost keresett volna kiköpött Randyként pózolt és szólózott. Félmeztelenül, trapéz bőrnadrágban, magas sarkú csizmában, nyakában egy Gibson Les Paullal, szőke haját jobbra-balra rázva játszott a Osbourne-klasszikusokat.

Geezer Butler, a Black Sabbath egykori bőgőse, korát meghazudtolva, fehér basszusgitárját búvólve headbangelt.

Ozzy úgy járt-kelt, tapsolt és ugrált a puritán, dísztelen színpadon, ahogy azt a videókról már annyiszor láttuk. A füst, a hidraulikus emelőgépek és más showeffektek helyett most csak egy vízzel

teli vödör szerepelt, melyből Ozzy rendszeresen kilocsolta a vizet a közönség közé. Örült tekintettel, sátáni vigyorral kereste a megfelelő részt a tömegben, hogy odalötyintse a frissítő nedűt. Közben persze a fülünk is káprázott a sok szuper nótá hallatán. A Flyin' High Again után a Mr Crowley, majd az Ultimate Sin nagy slágere, a Shot In The Dark következett.

Érdekes módon csupán négy szám a Miracle Man, a Bloodbath In Paradise, a Tattooed Dancer és a Fire In The Sky hangzott el az LP-ről. A régi Sabbath-témák előben még mindig sütnek. A Warpigs, a Sweet Leaf és az Iron Man akkordjaira még ma is megborzonek. Két hosszú és unalmas szóló ékelődött a régi dalok közé. Zakk szinte órákig nyúzta a hat húrt, de sajnos egyéniség híján nem volt jellege a visitozásnak. Randy Castillo mennydörgést varázsolt a csarnokba brutálisan kevert szólójával és mindenféle – normál és elektromos – dobjaival.

A ráadás megint beindította a tömeget. A Bark At The Moon és a Paranoid után már sajnos hiába üvöltött 16 ezer rocker, hogy vissza, vissza, Ozzyék eltűntek a színpalak mögött. ■

OSZY OSBOURNE

MUSIC PEACE FESTIVAL

MOSZKVA, SZOVJETUNIÓ

METAL HAMMER H NO. 5 – 1989/5

Ha az ifjú thrash csapatok nem is a legnépszerűbbek a Szovjetunióban, azért a nagy öregeket itt is az a mánia fogadja, mint bárhol a világon. Ozzy volt a fesztivál bálványa, egy teljes metalgeneráció félistene. Már az átszerelés alatt zúgott az „Ozzy! Ozzy!” kórus, előkerültek az Ozzy-zászlók a Carmina Burana első hangjaira pedig kitört a zajorkán. Amerikai, angol, szovjet, de kanadai, ausztrál lobogókat, sőt a déli rabszolgatartó államok zászlaját is láthattuk a tömegben ki mit talált otthon, elhozta.

Ha Ozzy azt mondta, hogy tapsolni kell vagy éppen felemelt kézzel jobbra-balra hajladozni, akkor az egész stadion anélkül, hogy pontosan értette volna szavait ezt tette, de még a legtávolabbi páholyokban ülők is! Az I Don't Know-val nyitott a banda, és a helyi ösrockereknek hamar leesett a kopejka, Ozzy mellett egy másik metal legendát látnak, Geezer Butler bőgőst. Zakk Wylde ismeretlensége már kora délután kiderült, mikor is Zakk a fesztiválhangulatot átérezve, szokásos öltözkézésben, bőszárú, harangaljú (Bellbottom) Levi'sében, fekete pólójában, csizmában lesétált a küzdőtérre, leült a földre, és nyugodtan végignézte régi pajtásai,

a Skid Row műsorát. Egy árva orosz metalos fel nem ismerte! Bezzeg a Crazy Train alatt mindenki úgy érezte, mint ha egyenesen ő lenne Zakk, ezernyi rajongó mímelte a gitárszólót. A színpad és a közönség nagy távolsága miatt Ozzy szokásos vödör vízei csak a rendezőket és a fotósokat érték el, de láthatóan őt ez is nagyon boldoggá tette. ■

OZZY OSBOURNE BLACK SABBATH SEPULTURA

PACIFIC AMPHITHEATRE COSTA MESA, KALIFORNIA

METAL HAMMER H NO. 41 – 1993/2

Los Angelesből körülbelül 100 km-re jelölték ki a szervezők az utóbbi idők legtöbbet emlegetett koncertjének helyszínét. Ozzy Osbourne szólópályafutásának állítólagos utolsó bulija volt ez és persze mindenki arról fecsegett már hónapok óta, hogy a kétnapos Ozzy-ünnepen újra összeáll a Black Sabbath klasszikus Ozzy-lommi-Butler-Ward felállása!

Az álombulit a brazil Sepultura nyitotta, akik az utóbbi hetekben Amerika-szerte a turné vendégeként játszhattak. 45 perces, durván 12 számos műsoruk olyan nótákra épült, mint a Dead Embryonic Cells, az Arise vagy a Troops Of Doom és a fiúk a tőlük megszokott vehemenciával és precizitással vetődtek a deszkákra. A kemény munkával egyre népszerűbbé váló négyes műsorának fénypontja számomra a Motörhead Orgasmatronjának elbrutalizált verziója volt, valamint egy, még halandzaszöveggel elnyomott Sepu-szerzemény. Az új nóta egyfajta előjelzése lehet a készülő lemeznek, és az erős hardcore-hatásokat mutató dal alaposan felkeltette érdeklődésemet. További részletek a következő MHH-ban egy Sepu-interjúból derülnek majd ki. A Troops végén Igor még összezúzta dobcsőjét és ezzel a banda leviharzott a színpadról.

Ezután a koncertek különleges vendége, a Black Sabbath következett, illetve annak egy érdekes változata... Mint ismeretes, a Sabbath élén egy évtized után újra felbuk-

kanó Ronnie James Ego, akarom mondani Dio, nem vállalta el a fellépést ezen a bulin, mondván, hogy ez Ozzy ünnepe és ő nem kíván ezen részt venni. Így aztán lommiék körülnéztek és nagy nehezen találtak valakit, aki még NEM játszott a Sabbathban (haha!!!) – Rob Halfordot! Már ezért a speciális eseményért érdemes volt elzarándokolni Costa Mesába.

Lommi, Butler és a jelenlegi/régi Sabs-ütős, Vinnie Appice mellett tehát Rob 'Anselmo' Halford állt ki a Sabbathtal: nap-szemüvegben, talpig feketében, lehajtott fejjel, karját keresztbefonva bőrszerkóján. Aztán megszólalt a Mob Rules! Rob nyilvánvalóan megpróbálta hangját hozzáigazítani az eredeti énektémákhoz, amennyire csak lehetett és nemcsak kiválóan betöltötte szerepét, hanem saját egyéniségét is hoztatta a klasszikus nótákhoz. A Children Of The Grave riffjét lommi óriási örömmel nyomta, Butler pedig a világ legnagyobb négyhúrosa tiszta erőből rázta hangszerét és haját. A Children Of The Sea-t esküszöm jobban énekelte Rob, mint Dio bármikor! Aztán jött a Symptom Of The Universe, a Supernaut és a fantasztikus NIB.

„Ez egy óriási esemény számomra, hiszen évtizedek óta nagy Sabbath-rajongó vagyok. Meg akarom köszönni Tonymak, Geezernek és Vinnie-nek ezt a két napot, életem két legszebbjét! És hogy elaltassak egy pletykát: a Priest vissza fog térni, és én is velük! A Die Young következik!” – üvöltötte Halford mester. És milyen egy gyors, feszes, húzós verzió volt ez, amelyet egy óriási lommi szólovét vezetett az Into The Void előtt. Hát igen. A Seattle-vonulat teljes előzménye felcsendült a bulin... De nemcsak ezt hallhattuk, hanem meglepetésre a Headless Crosst – is egy Tony Martin-os Sabs-nótát –, amelyet Dio valószínűleg sosem énekelt volna el!

Az utolsó albumról, a Dehumanizerről két számot játszott a csapat, a Computer Godot és a Time Machine-t. A Heaven And Hell és a Sweet Leaf zárta a szettet, mely felnőtt emberekből hozta ki az ugráló tinédzsert. Ráadásul pedig a Neon Knights csendült fel!

A Sabbath, Rob masszív hozzájárulásával, ezzel a bulival újra HM történelmet csinált,

és a vad kísérlet kitűnően bevált. Remélem, a kalózfelvetelek gyártóinak sikerült egy-két magnót becsempésznük a bulira! Mindenesetre Dio fura viselkedése után a következő hetek nagy kérdése, hogy mi lesz a Black Sabbath jelenlegi felállásának további sorsa...

Félórával később eljött Ozzy ideje. Addigra már a 18 ezer ember felvillanyozva várta a Madmant, aki kedvenc mondatával nyitotta a műsort: Let's Go Fuckin'

Crazy! Az egy és háromnegyed órás programban egymás után következtek az Ozzy-klasszikusok: Shot In The Dark, Suicide Solution, Bark At The Moon, I Don't Know stb., fantasztikus szólókarrierjének minden fénypontja, sőt még a Sabbath-klasszikus: a War Pigs is! Oz ugyan kissé fáradtnak tűnt, de azért nagy lendülettel

locsolta a vödör vizeket. Az egyik csúcspont a Goodbye To Romance volt, ahol Ozzy gyermekei csatlakoztak apjukhoz a színpadon, de a ráadásaként játszott Crazy Train – Ozzy talán legjobb dala – is csodálatos volt. Wylde, Inez és Castillo ugyanolyan tehetségesen játszott, mint az utóbbi évek bármely buliján, de érthető okokból ez nem az ő estjük volt.

Az összeölelkezések, búcsúzkodás után elmúlt a varázs, vége lett a hatórányi muzsikának. Ozzy ezzel végleg lezárta életének egy részét és már sosem fog színpadra lépni állítólag...

Ozzy, mint nyugdíjas? Ozzy otthon? Valahogy ezt én nem tudom elhinni. Szerintem, ezt úgysem képes megtenni. Oz varázsló vissza fog térni... ■

BLACK SABBATH

BUDAPEST, KISSTADION

METAL HAMMER H NO. 106 – 1998/7

Pontosan húsz év után végre eljött a perc! Ennyi idő telt el ugyanis azóta, hogy 1978-ban meghallgattam életem első Black Sabbath-lemezét, ami azon nyomban egy életre rabul ejtett. Mivel akkor még csupán 13 éves voltam, semmi esélyem sem volt, hogy valaha az életben lássam még az eredeti felállású Black Sabbathot, hiszen '79-ben Ozzy távozott a bandából.

Megérte-e ez a húsz év várakozás? Mi az hogy! Még akkor is, ha az utolsó pillanatban kiderült, Bill Ward dobos állítólagos egészségügyi (szív) problémák miatt nem ültetett a bőrök mögé. Helyette a szintén zseniális

Vinnie Appice játszott, aki '81-től '83-ig, majd '92-ben ismét érdeme-
ket szerzett, mint Sabbath-dobos, időközben pedig Ronnie Dióval gyakorolta a Sabbath repertoár egyes darabjait. Persze Billt ő sem tudta pótolni. Aki igazán ismeri a Ward-féle dobolást, az tudja, hogy Vinnie egészen más iskola. Bill laza volt és spontán, volt a játékában valami teljesen egyéni íz, valami érdekes rugalmasság. Vinnie viszont igazi metal dobos, sarkos, precíz és technikás.

No, de a lényeg, a három ember, aki a Sabbath sound igazi letéteményese, Tony Iommi gitáros, Ozzy Osbourne énekes és Geezer Butler basszusgitáros teljes életnagyságban jelen volt. Alkalomhoz illően mindnyájan talpig feketében veselkedtek neki az utolsó

hangig legendás programnak. War Pigs, N.I.B., Fairies Wear Boots, Snowblind, Into The Void, Spiral Architect, Lord Of This World, Black Sabbath, Iron Man, majd a ráadásban az elmaradhatatlan Paranoid. A fiúk végigszántottak az első öt album legjaván. Elemi erővel bődültek fel a legendás nóták. Igaz, ami igaz, ez nem volt az a populáris slágerválogatás. Ezek a korai dalok klasszikus mivoltuk, ismertségük ellenére is igen komplex, sok gyökérből táplálkozó, sajátos zenei világú, nehezen emészthető nóták. Semmi közülük a későbbi olyan Sabbath „slágerekhez”, mint mondjuk a Heaven And Hell, vagy a Mob Rules. Itt refrének alig bukkantak

fel, a tempók lassúak és bonyolultak voltak. Itt és most csak azok élvezhették igazán a műsort, akik át tudták magukat adni a nóták szellemének, és a zene szárnyán el tudtak repülni egy másik korba, amely minden tekintetben különbözött a miénktől. Ahol speed és ecstasy helyett még a hó és a fű volt a zene lelke, ahol volt helye az önfeledt kísérletezésnek, improvizálásnak. Örülök, ha a nagyon fiatalok is élvezték ezt a bulit, de nem csodálkoznék azon sem, ha a legtöbben értetlenül álltak volna a dalok előtt. Pedig Ozzyék olyan dalt, a Spiral Architectet is a programba iktattak, amelyet még soha azelőtt nem játszottak élőben.

Most végre tanúi lehettünk, hogy több, mint két évtizeddel ezelőtt mit is láthattak a színpadon eleink. Ozzy a nagypapás csoszogást nem most sajátította el, így jár a deszkákon, mióta él, Geezer világ életében egy helyben, de rendkívül intenzíven headbangelte végig

a koncerteket, Tony Iommi „kettő tyúklépés előre, majd kettő hátra” koreográfiáját is gyakorolja már vagy harminc éve.

Érdekes, hogy egy ilyen komoly banda showjában azért ott volt a humor is.

Ozzy óriás békaugrások sokakat megnevettettek, csakúgy mint a tűzoltó slaggal véghezvitt közönségöntözés.

Ozzy már régóta előszeretettel öntözi a népet. Először csak vödörből, később slaggal locsolt, de a monumentális esőzetestő berendezéssel most rukkolt elő elsőízben.

Amit azért sajnálok: Ozzy szinte semmit sem beszélt, egy szót sem szólt a régi időkről, vagy a dalokról. Tony Iommi pedig nem iktatott be gitárszólót! Máshol ez mindenképp előny, de itt szerintem nagyon hiányzott.

Mindezzel együtt számomra ez a buli több volt, mint egyszerű koncert. Időutazás volt, totális múltidézés, tinédzserkorom legszebb éveinek az újraélése, visszatérés oda, ahol az igazi heavy metal született. De úgy gondolom, azok sem szórakoztak rosszul, akiknek ezek a dalok nem jelentenek többet régi, ám zseniális Black Sabbath-témáknál! ■

DRINK STATION

DRINK STATION ROCKS

Kedvenc bandád italai
Magyarországon a Drink Station
kínálatában.

Ozzy Osbourne–Chris Ayres I am Ozzy

KIADÓ: SPHERE
ÍRTA: LÉNÁRD LÁSZLÓ / 2010

Ez az új Ozzy-könyv, a hivatalos önéletrajz, ami valamikor magyarul is megjelenik majd, de az angol verzió – hála Norbinak – hamar eljutott hozzám.

Hidd el, ez nem sznobság, de szeretem eredetiben olvasni a rockos könyveket (is). Nyilván vannak mások is, főleg akik sokat használnák az angolt, hogy még egy magyarra fordított könyv olvasása közben is beugranak az eredeti kifejezések, mondatok. Ozzy fanatikusként meg pláne mielőbb a kezemben akartam tudni ezt a máris megfilmesítésre váró könyvet.

Ozzyról eddig csak a nem hivatalos, de annál érdekesebb Garry Sharpe-Young (szegény brit rockújságíró 45 évesen ment el épp a napokban. RIP) életrajzot olvastam. Abban ugyan maga Ozzy meg sem szólal, viszont egy csomó kollégája, barátja igen, és volt mit mesélniük, gondolhatod...

De azért csak ez az életrajz az igazi! Nem irigylem Chris Ayrest, akinek a dupla O inkoherens gondolataiból, szanaszét kalandozó sztorijaiból, nehezen érthető szavaiból kellett egy jól olvasható, mégis autentikus kötetet varázsolnia. Le a kalappal, jó munkát végzett!

Az hagyján, hogy akár az éjszaka közepén is hangosan fel-felröhögtem olvasás közben (lehetetlen a könyv volt, nyilván), de olyan érzetet kelt a kötet, mintha Ozzy valóban ott ülne melletted és mesélne az életéről.

Hihetetlen sztorik garmadájaival van tele a vaskos mű, és noha egy részüket már jól ismertem, Ozzy előadásában még a galamb- és denevérléfejezés sztorik is jobban életre kelnek. Nem is beszélve azokról a részokről, amikor gyerekkoráról, a szüleiéről, a börtönben betörésért töltött pár hónapról, vagy a Sabbath és az Ozzy Band korai éveiről mesél. Szerencsére nem botránykönyv született, nincs tele bulváros szenzációkkal („csak itt, csak most, először őszintén...” broáf), sem a régi társak fíkázasával, de elég kendőzetlen a szöveg ahhoz, hogy realisabb képet kapjunk Ozzyról, mint akár a tévéből, akár a promóciós interjúkból.

Az mondjuk egy érdekes kérdés, hogyan is tudott visszaemlékezni ennyire aprólékosan a több évtizeddel előző történet dolgokra, de nyilván egy kisebb team is segíthette a drogoktól, szeszől, meggyébtől összezavarodott memória felfrissítését.

Számomra igencsak jóleső módon módon a '70-es, '80-as évek sokkal részletesebben kerültek leírásra, felelevenítésre, mint a '89-es totális összeom-

lás (amikor részegen meg akarta ölni Sharont) utáni dolgok. De mondom, ezt abszolút nem bánom, mert az utóbbi 20 évről, és különösen a tévéshow-s időszakról így is elég lehet tudni.

Ha te is vevő vagy a rockos könyvekre, életrajzokra, zenekari sztorikra, érdemes várni a hazai kiadást. Még akkor is élvezetes lesz ez a könyv, ha nem vagy hatalmas Ozzy-rajongó. A tervezés, szerzés alatt álló filmtől nem tudom, mit várjak, de a legjobb vagy épp legmegrázóbb sztorik a filmvászonon is sütni fognak, az biztos!

Geezer Butler Into The Void

KIADÓ: HELIKON KIADÓ
ÍRTA: SZÉNEGETŐ RICHÁRD / 2025

Nagyon kevés olyan klasszikus zenekar van, ha van egyáltalán, ahol a tagok életrajza ennyire dokumentálva van. Tavaly év végén végre, Ozzy, Tony Iommi és persze Dio után Geezer életrajza is megjelent magyarul, amiért nem tudunk eléggé hálásak lenni mi, rajongók. Persze, voltak, akik húzták a szájukat, hogy na, még egy Black Sabbath-könyv, de én például epekedve vártam, mit írt a Sabbath „agya” memoárjában.

Nos, nem akarom nagyon kerülgetni azt a bizonyos forró kását, így az elején leírom, szentségtörés vagy sem: ez az eddigi legjobb könyv, ami a Sabbathoz köthető. Geezer stílusa kedélyes, jó mesélő és bár relatíve sokára, a könyv ötödénél jutunk el a Sabbath előszobájához, mégis pörgős és informatív. Kicsit olyan érzésem volt, mint Rob Halford életrajzát olvasva: remek korrajz egy olyan Angliáról, amit eddig nem igazán volt lehetőségünk megismerni. Geezer szemén keresztül tárul elénk a korszak reményvesztettsége és búskomorsága, mellette meg az, ahogy ebben a borzasztó és nyomasztó, a második világháború utóéletétől fojtogatott világban hogy lelik meg az értelmet és a reményt a zenén keresztül.

Kimondottan szimpatikus, ahogy Mr. Butler leírja, hogy és miért lett belőle vegán, kihagyva az ilyenkor szokásos tértítést, vagy azt, hogy már-már rajong a szüleiért, illetve a testvéreiért. Nagyon érdekes, ahogy a fiatal Ozzyt ábrázolja, egy olyan aspektusban, ahogy eddig nem láthattuk. A bálványt esendőségében és sebezhető mivoltában, de érezhető lojalitással és óriási tisztelettel bemutatva. Tetszett, hogy nem próbál meg egyfajta egotripbe átmenni azzal, ahogy megteremtik a metalt (aminek á-val írásáért jár egy nagy fekete pont a fordítónak, aki ezen kívül remek munkát végzett), és ahogy elkezdenek működni az embereknek a saját szerzeményeik. Olyan aspektusok ezek, amik

ugyan meg-megjelentek Tony Iommi egyébként remek könyvében, de az korántsem volt ennyire olvasmányos és gördülékeny. Sajnos szerintem Ozzyé sem, bármennyire etalon sokak számára. Kimondottan tetszik az is, ahogy bevallja, milyen komoly titkolózásra volt szüksége a szülei előtt az okkultizmussal kapcsolatos érdeklődése miatt, hiszen szigorú vallásos neveltetésébe ezek a dolgok nem fértek bele.

Bevallom, nem gondoltam volna, hogy pont Geezer könyve lesz az, ami ennyire magával ragad majd. Sőt, a nem túl kiemelkedő, de természetesen nem rossz, inkább csak visszafogott Dio könyv után szabályosan halogattam, hogy elkezdjem. Amikor aztán a kezembe vettem, két nekifutással ki is végeztem. Ezek után őszintén remélem, hogy Bill Ward is sorra kerül egyszer és elolvashatjuk az ő történetét is.

Black Sabbath - A képregény

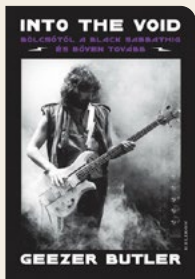
KIADÓ: DEPO COMICS
ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 2025

Ez a 26 oldalas képregény minden metázenekarok atyjának, a Black Sabbathnak a történetét meséli el az 1968-as megalakulástól az angliai Birminghamben, a közelmúltig, amikor véget értek a búcsútúrnék. (Azt a képregény lezárásakor még nem lehetett tudni, hogy lesz egy szuper-nagyszabású legeslegutolsó koncert is...)

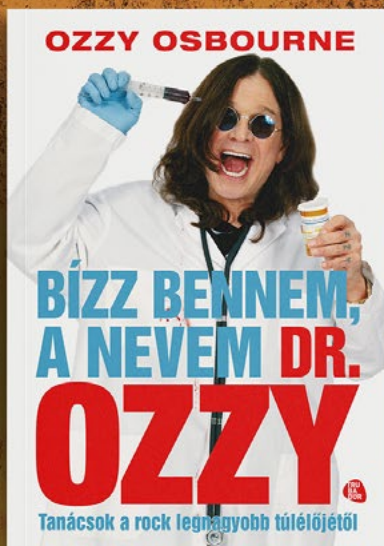
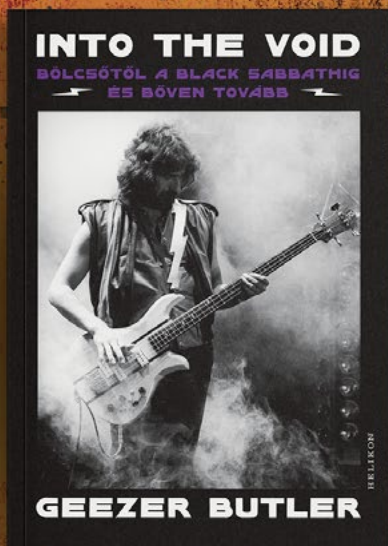
A képregény maga igényes kiadvány, minőségi papírok, szépen nyomva. Az egyes képkockák között jó sok van, ami mintha fotóról lenne képregénnyé alakítva, és a Sabbath történetét is eléggé zanzásítva meséli el. Főleg az albumokra és azok sikerlistás szerepléseire koncentrált. Ezzel együtt megvan a maga íve, és egész szépen visszaadja a banda zenéjének hangulatát is. A pszichedelikusabb vonulat épp úgy megjelenik a képeken, mint a történelmi/fantasy témájú daloké, és egyik-másik oldal szinte hemzseg az apró részletektől, amiket jól esik végigbogarászni.

A különféle korszakokból nyilván az Ozzy-érákon van a hangsúly, de Ronnie James Dio is kap elég helyet, csak a többieknél éreztem, hogy elhanyagolták őket a képregény készítői. Persze értem én is, hogy az ozzy's anyagok meg a Heaven and Hell az igazi alapvetések, de attól még mondjuk a Tony Martinnal készült Headless Cross és Tyr is ott van a heavy metal csúcscalkotásai között, és még sorolhatnám.

Akárhogy is, a képregény azonnal kedvet csinál ahhoz, hogy az ember elővegye a Sabbath lemezeit, minden, amit ezen túl ad, csak hab a tortán. ■

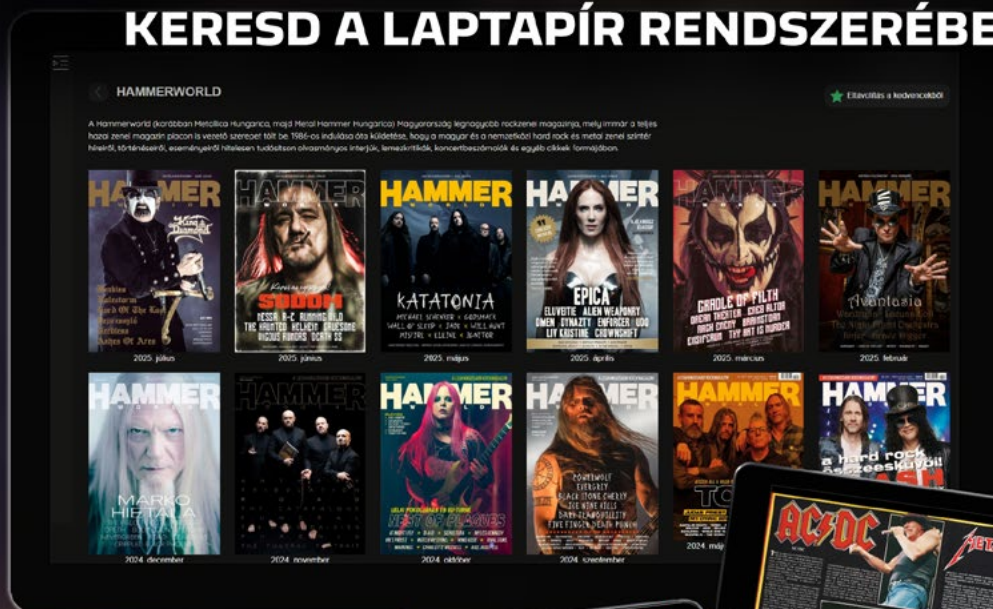

ZAJBÓL SZÜLETETT VALLOMÁSOK

HELIKON

A DIGITÁLIS ARCHÍVUMOT ÉS A KÜLÖNSZÁMOKAT KERESD A LAPTAPÍR RENDSZERÉBEN!

PC
TELEFON
TABLET

WWW.LAPTAPIR.HU

WORLD

RENDELD MEG RÉGI LAPSZÁMAINKAT!

A hirdetés csak a felsorolt lapszámokra vonatkozik a készlet erejéig!

TELJES ÉVFOLYAMOK (2013–2017)
7990 FT / ÉVF.

ELFOGYOTT

FIGYELEM!

A TELJES ÉVFOLYAMOKHOZ NEM JÁR
ÉVFOLYAMTÁR. AZ ÁR DARABÁR. A FUTÁRRAL
TÖRTÉNŐ KIKÜLDÉS PLUSZKÖLTSÉG!

**OZZY
OSBOURNE**

1948–2025